

جمهوری اسلامی ایران
وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

برنامه درسی

دوره: کارشناسی پیوسته

رشته آموزش ابتدایی

(خاص دانشگاه فرهنگیان)

گروه: علوم انسانی

نسخه بازنگری شده براساس مصوبه جلسه ۸۶۹ مورخ ۹۴/۹/۲۸ شورای
عالی برنامه ریزی آموزشی درخصوص طرح کلان معماری برنامه های درسی
دانشگاه فرهنگیان

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه درسی دوره کارشناسی رشته آموزش ابتدایی

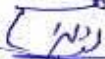
۱- با استناد مصوبه جلسه ۸۶۹ مورخ ۹۴/۹/۲۸ شورای عالی برنامه ریزی آموزشی درخصوص طرح کلان معماری برنامه های درسی دانشگاه فرهنگیان، برنامه بازنگری شده رشته آموزش ابتدایی در مقطع کارشناسی پیوسته پیشنهادی دانشگاه فرهنگیان به شرح زیر مورد تصویب قرار گرفت.

۲- این برنامه خاص دانشگاه فرهنگیان بوده و از تاریخ ۱۳۹۵/۳/۸ جهت اجرا ابلاغ می شود.

۳- برنامه درسی مذکور از تاریخ تصویب جایگزین برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته علوم تربیتی- آموزش ابتدایی مصوب جلسه ۲۶۷ مورخ ۷۲/۸/۳ شورای برنامه ریزی می باشد.

عبدالرحیم نوه ابراهیم

دبیر شورای عالی برنامه ریزی آموزشی

معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی

به نام آنکه فرصت داد ما را

برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته
آموزش ابتدایی

(بازنگری مجدد)

۲۶ فروردین ۱۳۹۵

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

موضوع: بازنگری برنامه درسی

عنوان برنامه درسی قبلی: علوم تربیتی گرایش آموزش و پرورش پیش دبستانی و دبستانی

تاریخ تصویب: ۱۳۷۲/۰۸/۳۰

عنوان بازنگری شده: علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی

عنوان بازنگری مجدد: آموزش ابتدایی

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۵/۰۱/۲۶

مجری: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان

فصل اول

کلیات برنامه

معرفی بنیادین رشته آموزش ابتدایی

پیشینه برنامه درسی رشته آموزش ابتدایی مربوط به تصویب قانون تأسیس دارالمعلمین مرکزی در سال ۱۲۹۷ است. برنامه این دوره با تحصیل در رشته علوم تربیتی آغاز شده است. اقدام بعدی در زمینه برنامه درسی معلمان ابتدایی، تصویب برنامه درسی دانشسرای مقدماتی در شهریور ماه ۱۳۱۳ است. مواد درسی دانشسرا را دروس علوم پایه و علوم انسانی و همچنین کارهای دستی و فلاحی، اصول تعلیم و تربیت و اصول علم اخلاق تشکیل می دادند. در سال تحصیلی ۴۹-۱۳۴۸ جدول ساعات هفتگی مواد درسی دانشسراهای مقدماتی بازنگری شد و مواد درسی آن شامل: علوم تربیتی و روانشناسی، زبان و ادبیات فارسی و روش تدریس آن، علوم ریاضی و روش تدریس آن، علوم تجربی و روش تدریس آن، علوم اجتماعی و روش تدریس آن، علوم دینی و اخلاق و روش تدریس آن، زبان خارجه، امور تربیتی و هنری، تربیت بدنی و تدریس عملی بود. برنامه مزبور، تا سال ۱۳۵۸، برای پذیرفته شدگان سوم متوسطه نظام قدیم اجرا می گردید.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی تاکنون دو برنامه درسی یکی توسط مراکز تربیت معلم وابسته به وزارت آموزش و پرورش در سطح کاردانی و دیگری توسط دانشگاهها با عنوان «رشته علوم تربیتی گرایش آموزش پرورش دبستانی و دبستانی» در سطح کارشناسی در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تهیه و اجرا شده است. برنامه درسی کاردانی در سال ۶۰-۵۹ با ۷۲ واحد و شامل دروس عمومی به میزان ۱۵ واحد، دروس تربیتی ۱۹ واحد، دروس تخصصی در هر رشته، ۳۸ واحد تصویب شده است. در سال ۱۳۷۲ نیز برنامه کارشناسی علوم تربیتی گرایش آموزش و پرورش پیش دبستانی و دبستانی تدوین و جهت اجرا به کلیه دانشکده های علوم تربیتی ابلاغ گردید، که مجموع واحد های درسی آن ۱۴۲ واحد و شامل: ۲۱ واحد دروس عمومی، ۶۱ واحد دروس اصلی (پایه) و ۵۰ واحد دروس تخصصی و ۸ واحد انتخابی است. این برنامه ها تا سال ۱۳۹۲ مبنای پذیرش دانشجو توسط مراکز آموزش عالی بوده است.

عمر این برنامه ها بالغ بر ۲۰ سال است و طبیعتاً تحولات ناشی از یافته های علمی حوزه علوم تربیتی و نیز تغییرات برنامه های درسی دوره ابتدایی طی دهه ۸۰ و ۹۰ در برنامه های درسی این دوره اعمال نشده است. فاصله برنامه درسی تربیت معلم ابتدایی با نیازهای نظام آموزشی و نیز تحولات علمی موجب خواهد شد دانش آموختگان این رشته، در بدو ورود برای اجرای برنامه های درسی خود نیازمند آموزش باشند و نتوانند تحولات حوزه علوم تربیتی را دنبال نمایند. از این رو ضروری است در راستای اساسنامه نامه دانشگاه فرهنگیان و جهت گیری های اتخاذ شده در «برنامه درسی ملی تربیت معلم» این برنامه ها مورد بازنگری قرار گیرد.

منطق برنامه درسی

امروزه استانداردهای یادگیری در سطح جهانی ارتقا یافته و جوامع برای دستیابی به موفقیت، به کسب دانش و مهارت های جدید در عرصه های مختلف نیازمند هستند. در چنین شرایطی، معلمان باید بتوانند همسو با تحولات علمی و متناسب با نیازهای جامعه، توانایی های دانشی و روشی خود را ارتقا داده و موقعیت های یادگیری متنوعی را برای کسب عادات و مهارت های یادگیری مادام العمر^۱ توسط دانش آموزان تدارک ببینند. کسب این توانایی در دوران کودکی بیش از هر دوره دیگری دارای اهمیت است؛ چرا که آنچه فرد در دوران نوجوانی و بزرگسالی انجام می دهد، تحت تأثیر تجربیات دوران کودکی است. تحقق این امر تا حد زیادی به کیفیت برنامه درسی معلمان در دوره ابتدایی و چگونگی آماده سازی آنان وابسته است. این فرایند باید به معلمان کمک کند تا عادت «فکور بودن» را در خود تقویت کرده و با دنبال نمودن تحولات علمی و بکارگیری آن در عرصه عمل، نقش خود را به عنوان یادگیرنده مادام العمر در توسعه حرفه ای و نیز شناخت استعدادهای دانش آموزان و هدایت آن ایفا کنند.

با عنایت به ضرورت فوق «برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش ابتدایی» در راستای «بازمهندسی سیاست ها و بازتنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تأکید بر کارورزی و انطباق سطح شایستگی های حرفه ای معلمان در سطح ملی و جهانی با مقتضیات الگوی برنامه درسی در نظام تعلیم و تربیت ...^۲» و «سند ملی برنامه درسی تربیت معلم» طراحی و تدوین شده است. از آنجا که در مبانی نظری سند تحول، نقش معلم در فرآیند تربیت «... کمک به بسط و توسعه ظرفیت های وجودی دانش آموزان و کسب شایستگی های مورد نیاز برای دستیابی به مراتبی از حیات طیبه...^۳» است، لذا هدف کلی برنامه درسی کارشناسی پیوسته آموزش ابتدایی، توسعه ظرفیت حرفه ای مربیان به منظور خلق فرصت های یادگیری است^۴، که در آن امکان بکارگیری تجربیات شخصی و آزادی عمل یادگیرنده برای دستیابی به دانش پایه، پرورش مهارت ها، باورها و گرایش هایی که زمینه ساز عمل و تداوم عمل یادگیرنده در دستیابی به شایستگی های مورد انتظار در نظام آموزشی است، را فراهم می کند.

اهداف / شایستگی های مورد انتظار در برنامه درسی

انتظار می رود دانش آموخته رشته آموزش ابتدایی بتواند:

۱. با کسب توانایی در زمینه روش های تدریس در حوزه های موضوعی دوره ابتدایی راهبردهایی را برای حل مسائل آموزشی که در فرایند تدریس با آن روبرو می شود، شناسایی کند و نتایج بکارگیری راهبردها را در بهبود یادگیری دانش آموزان به همراه ملاک های روشن مورد ارزیابی قرار دهد.
۲. تصمیمات قابل دفاعی مبتنی بر اصول و مبانی تربیت اسلامی و یافته های علمی برای تأثیرگذاری مثبت بر رفتار دانش آموزان و تقویت هویت ایرانی - اسلامی در سطح کلاس درس و مدرسه اتخاذ نماید.

۱- اصل ۳-۴: برنامه های درسی و تربیتی باید نقش مرجعیت معلم در هدایت تربیتی برای تقدم تزکیه بر تعلیم، غنی سازی محیط تربیتی و یادگیری، فعال سازی دانش آموزان در فرآیند یادگیری و تربیت پذیری و ترغیب آنان نسبت به یادگیری مستمر توجه نماید. همچنین زمینه ارتقاء صلاحیت های اعتقادی، اخلاقی، حرفه ای و تخصصی معلم را فراهم سازد و اصل ۹-۳: برنامه های درسی و تربیتی باید زمینه کسب شایستگی ها و مهارت های لازم برای استمرار و معنادار شدن یادگیری و پیوستگی تجارب یادگیری در زندگی را برای دانش آموزان تأمین کنند. (برنامه درسی ملی، ص ۱۰ ۱۳۹۱)

۲ - هدف عملیاتی ۱۱ «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» (شورای عالی انقلاب فرهنگی، ۳۸: ۱۳۹۰ ب)

۳ - رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران، الگوی زیر نظام تربیت معلم و منابع انسانی ص ۱۰۶.

۴ - رویکرد برنامه درسی ملی، نقش معلم، بند ۵ (معلم برای خلق فرصت های تربیتی و آموزشی مسئولیت تطبیق، تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه درسی و تربیتی در سطح کلاس درس را بر عهده دارد)، ص ۱۲ همان.

۳. از زبان آموزش برای سازمان دادن فرصت های یادگیری و کمک به دانش آموزان متناسب با ویژگی های آنان در گروه های مختلف (دانش آموزان با نیاز های ویژه، دانش آموزان تیزهوش و...) به صورت منعطف استفاده کند.
۴. برنامه درسی موضوعات مختلف دوره ابتدایی را برای انطباق با ویژگی های بومی و نیازهای یادگیرندگان تحلیل کرده، و بر اساس مفاهیم و مهارت های پایه دوره ابتدایی طرح برنامه درسی را با استفاده از ظرفیت رویکرد تلفیقی در سازمان دادن فرصت های یادگیری یکپارچه، تهیه و اجرا نماید.
۵. با بکارگیری اصول و مبانی تربیت اسلامی و یافته ها و روش های علمی راه حل های اثربخشی را برای موقعیت های تربیتی در سطح کلاس درس / مدرسه شناسایی و نتایج اجرای آن در بهبود عملکرد حرفه ای خود را مورد ارزیابی قرار دهد.
۶. با درک فرآیند رشد شناختی و توانایی حل مسئله دانش آموزان در دوره ابتدایی، بتواند ماهیت کسب تجربیات دست اول و تبدیل دانش غیر رسمی به دانش سازمان یافته از سوی دانش آموزان را تحلیل و فرصت های یادگیری را برای توسعه توانایی های شناختی آنان تدارک ببیند.
۷. از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای خلق / غنی سازی فرصت های آموزشی / تربیتی و توسعه توانایی های حرفه ای استفاده نماید.
۸. از زبان هنر برای مطالعه و تحلیل موقعیت های تربیتی جهت پرورش ظرفیت هایی چون قوه تخیل، تصور، تفکر استعاره ای و شهودی در دانش آموزان و توانایی انعکاس احساسات و هیجانات کمک بگیرد.
۹. با مشارکت عوامل درگیر در فرایند آموزش / تربیت تصمیماتی را برای پشتیبانی از یادگیری دانش آموزان، کمک به آنان برای حل مشکلات یادگیری و ارتقاء سطح توانایی دانش آموزان اتخاذ کند و از نتایج آن برای نوسازی تجربیات شخصی استفاده نماید.
۱۰. با حفظ سوابق و بر اساس شواهد جمع آوری شده، به ارائه بازخورد و تحلیل رفتار آموزشی و تربیتی دانش آموزان اقدام نماید و به صورت منصفانه درباره وضعیت تحصیلی آنان قضاوت کند.

تعریف دوره

دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش ابتدایی، یکی از دوره های آموزش عالی وزات علوم، تحقیقات و فناوری است که هدف آن تربیت معلمانی است که واجد شایستگی های لازم جهت اشتغال به فعالیت های آموزشی و پرورشی در دوره ابتدایی باشند.

شرایط و ضوابط کلی پذیرش دانشجو

- دارا بودن مدرک تحصیلی دیپلم و گذراندن دوره پیش دانشگاهی
- قبولی در آزمون ورودی

طول دوره

طول دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش ابتدایی چهار سال است و ارائه واحدها در هر نیم سال براساس آیین نامه آموزشی مربوطه خواهد بود. هر نیمسال تحصیلی شامل ۱۶ هفته آموزشی است. برای هر واحد درسی نظری ۱۶ ساعت، برای هر واحد

درسی عملی ۳۲ ساعت، برای هر واحد درسی کارگاهی ۴۸ ساعت و برای هر واحد کارورزی ۶۴ ساعت منظور شده است. همچنین ساعت درس کارنمای معلمی (پروژه) به تشخیص استاد راهنما خواهد بود.

واحدهای درسی

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش ابتدایی ۱۵۰ واحد است. از این تعداد ۲۷ واحد دروس عمومی، ۱۵ واحد دروس تربیت اسلامی، ۱۸ واحد دروس تربیتی و ۹۰ واحد دروس تخصصی است.

جدول ۱- تعداد واحدهای درسی دوره کارشناسی پیوسته آموزش ابتدایی

تعداد واحد	نوع درس	
۸ واحد	عمومی	مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
۱۶ واحد	عمومی	معارف اسلامی
۳ واحد		ویژه دانشگاه فرهنگیان
۱۵ واحد	تعلیم و تربیت اسلامی	
۱۸ واحد	تربیتی	
۸۸ واحد	تخصصی	
۲ واحد	انتخابی	
اضافه بر سقف واحد	اختیاری	
۱۵۰ واحد	جمع	

فصل دوم

جداول دروس

جداول دروس دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش ابتدایی مشتمل بر جدول دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دروس عمومی ویژه دانشگاه فرهنگیان، دروس تعلیم و تربیت اسلامی، دروس تربیتی، دروس تخصصی، انتخابی و دروس اختیاری در طول دوره تحصیلی چهارساله می باشد.

جدول ۲- دروس عمومی مصوب وزارت علوم، تحقیقات و فناوری دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش ابتدایی

نوع شایستگی	کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت						پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
عمومی		زبان فارسی	۳*	۴۸	-				۴۸	
		زبان انگلیسی	۳	۴۸	-				۴۸	
		تربیت بدنی ۱	۱	-	۳۲				۳۲	
		تربیت بدنی ۲	۱	-	۳۲				۳۲	
جمع			۸	۹۶	۶۴				۱۶۰	

جدول ۳- دروس معارف اسلامی عمومی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش ابتدایی

نوع شایستگی	کد درس	گرایش	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت						توضیحات (تعداد ۱۴+۲ واحد الزامی)
					نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
عمومی		مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۳۲	-				۳۲	انتخاب دو درس به ارزش ۴ واحد
			اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۲	-				۳۲	
			انسان در اسلام	۲	۳۲	-				۳۲	
			حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۲	-				۳۲	
		اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۲	-				۳۲	انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد
			اخلاق اسلامی	۲	۳۲	-				۳۲	

* در دانشگاه فرهنگیان این درس به صورت تفکیکی ۱+۲ ارائه می شود و یک واحد آن به درس «نگارش خلاق» اختصاص می یابد.

								(مبانی و مفاهیم)		
	۳۲				–	۳۲	۲	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)		
	۳۲				–	۳۲	۲	عرفان عملی اسلامی		
	۳۲				–	۳۲	۲	انقلاب اسلامی ایران		
انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد	۳۲				–	۳۲	۲	آشنایی با قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران	انقلاب اسلامی	
	۳۲				–	۳۲	۲	اندیشه سیاسی امام خمینی (ره)		
انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد	۳۲				–	۳۲	۲	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	تاریخ و تمدن اسلامی	
	۳۲				–	۳۲	۲	تاریخ امامت		
انتخاب یک درس به ارزش ۲ واحد	۳۲				–	۳۲	۲	تفسیر موضوعی قرآن	آشنایی با منابع اسلامی	
	۳۲				–	۳۲	۲	تفسیر موضوعی نهج البلاغه		
الزامی	۳۲				–	۳۲	۲	تاریخ فرهنگ و تمدن اسلام و ایران ^۵		
الزامی	۳۲				–	۳۲	۲	دانش خانواده و جمعیت ^۶		
	۲۵۶				–	۲۵۶	۱۴+۲	جمع		

- ۵ - به استناد ابلاغیه شماره ۲/۷۰۷۳ مورخ ۱۳۸۶/۰۴/۰۳ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این درس جزو دروس اجباری گروه معارف اسلامی قرار دارد.
- ۶ - به استناد ابلاغیه شماره ۲/۹۳۷۲۷ مورخ ۱۳۹۲/۰۶/۲۵ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مسئول تنظیم برنامه‌ها و اجرای این درس در سطح دانشگاه‌ها گروه معارف اسلامی است.

جدول ۴- دروس عمومی ویژه دانشگاه فرهنگیان دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش ابتدایی

پیش نیاز	ساعت						تعداد واحد	عنوان درس	کد درس	نوع شایستگی
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری				
	۴۸				۳۲	۱۶	۲	سلامت/ بهداشت و صیانت از محیط زیست		عمومی
	-				-		۱**	نگارش خلاق		
	۳۲				۳۲		۱	نگارش علمی		
	۸۰				۶۴	۱۶	۳	جمع		

جدول ۵- دروس تعلیم و تربیت اسلامی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش ابتدایی

پیش نیاز	ساعت						تعداد واحد	عنوان درس	کد درس	نوع شایستگی
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری				
								سیره تربیتی پیامبر و اهل بیت (ع) (باتوجه به مراحل و ساحت‌های تربیت)		تعلیم و تربیت اسلامی
	۴۸					۴۸	۳	نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات پیامبر (ص) و اهل بیت (ع))		
	۴۸					۴۸	۳	فلسفه تربیت در ج.ا.ا.		
	۳۲					۳۲	۲	فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا.		
	۳۲					۳۲	۲	اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ا.		
	۴۸					۴۸	۳	اخلاق حرفه‌ای معلم (با تاکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)		
								این درس در رشته آموزش ابتدایی به استناد مصوبه شورای برنامه ریزی درسی دانشگاه، ارائه نمی‌شود و به جای آن درس «آموزش قرآن» در مجموعه دروس تخصصی (جدول ۷) ارائه شده است.		
	۳۲					۳۲	۲	نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام		
	۲۴۰					۲۴۰	۱۵	جمع		

** این واحد در جمع واحد دروس محاسبه نمی‌شود، زیرا در جمع واحد دروس عمومی (جدول ۲) محاسبه شده است.

جدول ۶- دروس تربیتی دوره کارشناسی پیوسته رشته آموزش ابتدایی

نوع شایستگی	کد درس	عنوان درس	تعداد واحد	ساعت						پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
تربیتی PK ⁷		روانشناسی تربیتی	۲	۳۲					۳۲	
		جامعه شناسی تربیتی	۲	۳۲					۳۲	
		نظریه های یادگیری و آموزش	۲	۳۲					۳۲	
		اصول و روش های تدریس	۲	۱۶	۳۲				۴۸	روانشناسی تربیتی
		اصول و روش های راهنمایی و مشاوره	۲	۱۶	۳۲				۴۸	
		ارزشیابی از یادگیری	۲	۱۶	۳۲				۴۸	
		کاربرد هنر در آموزش	۱		۳۲				۳۲	
		کاربرد زبان در تربیت	۱		۳۲				۳۲	
		مدیریت آموزشی	۲	۳۲					۳۲	
		آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره های تحصیلی	۲	۳۲	-				۳۲	
جمع			۱۸	۲۰۸	۱۶۰				۳۶۸	

جدول ۷- دروس تخصصی دوره کارشناسی پیوسته رشته علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی

نوع شایستگی	کد درس	نام درس	تعداد واحد	تعداد ساعت						پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
موضوعی CK ⁸		روانشناسی رشد کودک	۳	۴۸	-				۴۸	روانشناسی تربیتی
		اصول و مبانی آموزش و پرورش ابتدایی	۲	۳۲					۳۲	-
		روش تحقیق و آمار در	۳	۳۲	۳۲				۶۴	-

7 Pedagogical Knowledge (PK)

8 Content Knowledge (CK)

								علوم تربیتی	
ادبیات کودکان و نوجوانان	۲	۳۲	-				روان شناسی رشد کودک	۳۲	
مبانی آموزش زبان فارسی	۲	۳۲	-				-	۳۲	
آموزش زبان فارسی ۱	۲	-	۶۴				مبانی آموزش زبان فارسی	۶۴	
آموزش زبان فارسی ۲	۲	-	۶۴				آموزش زبان فارسی ۱	۶۴	
مبانی آموزش ریاضی	۳	۳۲	۳۲				ریاضی پایه ^۹	۶۴	
آموزش ریاضی	۳	۱۶	۶۴				مبانی آموزش ریاضی	۸۰	
مبانی آموزش علوم تجربی	۲	۳۲	-				زیست‌شناسی- شیمی-فیزیک پایه ^{۱۰}	۳۲	
آموزش علوم تجربی	۳	۱۶	۶۴				مبانی آموزش علوم تجربی	۸۰	
مبانی آموزش مطالعات اجتماعی	۲	۳۲	-				-	۳۲	
آموزش مطالعات اجتماعی	۲	۱۶	۳۲				مبانی آموزش مطالعات اجتماعی	۴۸	
مبانی آموزش دینی	۲	۳۲	-				-	۳۲	
آموزش دینی	۳	۳۲	۳۲				مبانی آموزش دینی	۶۴	
آموزش قرآن	۲	۱۶	۳۲				اصول و قواعد آموزش قرآن ^{۱۱}	۴۸	

۹- درس جبرانی

۱۰- درس جبرانی

۱۱- درس جبرانی

مبانی آموزش هنر	۲	۳۲	-				۳۲	-
کارگاه آموزش هنر ۱	۱			۴۸			۴۸	مبانی آموزش هنر
کارگاه آموزش هنر ۲	۱			۴۸			۴۸	مبانی آموزش هنر
کارگاه آموزش هنر ۳	۱			۴۸			۴۸	مبانی آموزش هنر
مبانی آموزش تربیت بدنی	۲	۳۲	-				۳۲	-
آموزش تربیت بدنی	۲	-	۶۴				۶۴	مبانی آموزش تربیت بدنی
آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدای ۱	۲	۱۶	۳۲				۴۸	روان شناسی رشد کودک- راهبردهای تدریس در آموزش ابتدایی
برنامه ریزی درسی کلاس های چندپایه	۳	۱۶	۶۴				۸۰	گذراندن حداقل ۵۰ واحد دروس تخصصی
زبان تخصصی آموزش ابتدایی	۲	-	۶۴				۶۴	
اختلالات یادگیری ۱	۲	۱۶	۳۲				۴۸	روان شناسی رشد کودک
اختلالات یادگیری ۲	۲	۱۶	۳۲				۴۸	اختلالات یادگیری ۱
فنون راهنمایی و مشاوره در دوره ابتدایی	۲	۳۲	-				۳۲	اصول و روش های راهنمایی و مشاوره
جمع	۶۰	۵۶۰	۷۰۴	۱۴۴	-	-	۱۴۰۸	

برنامه‌ریزی درسی آموزش ابتدایی	۲	۳۲	-				۳۲	
راهبردهای تدریس آموزش ابتدایی	۱			۴۸			۴۸	برنامه‌ریزی درسی آموزش ابتدایی
طراحی آموزشی در آموزش ابتدایی	۱			۴۸			۴۸	برنامه‌ریزی درسی آموزش ابتدایی
طراحی واحد یادگیری آموزش ابتدایی	۱			۴۸			۴۸	طراحی آموزشی در آموزش ابتدایی
ارزشیابی کیفی (توصیفی) در دوره ابتدایی	۲	۱۶	۳۲				۴۸	ارزشیابی از یادگیری
تحلیل محتوای کتاب درسی ۱	۲	۱۶	۳۲				۴۸	برنامه‌ریزی درسی آموزش ابتدایی
تحلیل محتوای کتاب درسی ۲	۲	۱۶	۳۲				۴۸	تحلیل محتوای کتاب درسی ۱
کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش ابتدایی ۱	۱			۴۸			۴۸	مهارت‌های هفتگانه (ICDL)
کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در	۱			۴۸			۴۸	کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در

آموزش ابتدایی ۱							آموزش ابتدایی ۲	
کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش ابتدایی ۲	۴۸			۴۸		۱	کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش ابتدایی ۳	
-	۱۶					۱۶	تجربه‌های خاص حرفه-ای در آموزش ابتدایی	
	۴۸			۴۸		۱	پژوهش و توسعه حرفه-ای: ۱: پژوهش روایی	
پژوهش و توسعه حرفه‌ای: ۱: پژوهش روایی	۴۸			۴۸		۱	پژوهش و توسعه حرفه-ای: ۲: کنش پژوهی	
اصول و روش-های تدریس	۴۸			۴۸		۱	پژوهش و توسعه حرفه-ای: ۳: درس پژوهی	
روان‌شناسی تربیتی، اصول و روش‌های تدریس و پژوهش و توسعه حرفه‌ای: ۱: پژوهش روایی	۱۲۸		۱۲۸			۲	کارورزی ۱	
کارورزی ۱	۱۲۸		۱۲۸			۲	کارورزی ۲	
کارورزی ۲ و طراحی آموزشی	۱۲۸		۱۲۸			۲	کارورزی ۳	
کارورزی ۳ و طراحی واحد یادگیری	۱۲۸		۱۲۸			۲	کارورزی ۴	

پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی - پژوهش و توسعه حرفه - ای ۳: درس پژوهی	-	به تشخیص استاد راهنما					۲	کارنمای معلمی (پروژه)	
	۱۱۳۶	-	۵۱۲	۴۳۲	۹۶	۹۶	۲۸	جمع	
	۲۵۴۴	-	۵۱۲	۵۷۶	۸۰۰	۶۵۶	۸۸	جمع کل	

جدول ۸- دروس انتخابی دوره کارشناسی پیوسته آموزش ابتدایی^{۱۳}

پیش نیاز	ساعت						تعداد واحد	نام درس	کد درس	نوع شایستگی
	کل	پروژه	کارورزی	کارگاهی	عملی	نظری				
برنامه ریزی درسی آموزش ابتدایی	۴۸				۳۲	۱۶	۲	برنامه‌ریزی فعالیتهای مکمل و فوق برنامه		مهارتی
روان شناسی رشد کودک	۴۸				۳۲	۱۶	۲	آموزش و پرورش پیش دبستانی		
روانشناسی رشد کودک	۳۲				-	۳۲	۲	آموزش ارزش‌ها		
روان شناسی رشد کودک	۳۲				-	۳۲	۲	روانشناسی بازی		
	۳۲				-	۳۲	۲	بهداشت و ایمنی در مدارس		
	۴۸				۳۲	۱۶	۲	آموزش فنون و مهارت‌های زندگی		
آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی (۱)	۳۲				-	۳۲	۲	آموزش و پرورش فراگیر در دوره (۲)		
روانشناسی تربیتی	۴۸				۳۲	۱۶	۲	پرورش تفکر و تعقل در کودکان		
	۳۲۰				۱۲۸	۱۹۲	۱۶	جمع		

۱۳- دانشجو می تواند به میزان ۲ واحد از جدول دروس انتخابی واحد درسی انتخاب نماید.

جدول ۸- دروس جبرانی و گواهینامه‌های لازم در دوره کارشناسی پیوسته آموزش ابتدیی^{۱۴}

نوع شایستگی	کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت						توضیحات
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
تخصصی		ریاضی پایه	۳	۴۸					۴۸	دانشجویان پذیرفته شده از رشته‌های علوم انسانی برای گذراندن دروس میانی آموزش ریاضی و مبانی آموزش علوم تجربی ملزم به گذراندن این درس می‌باشند.
		زیست‌شناسی- شیمی- فیزیک پایه	۳	۴۸					۴۸	
		اصول و قواعد آموزش قرآن	-	-					-	کلیه دانشجویان باید گواهی اصول و قواعد آموزش قرآن را که پیش نیاز درس آموزش قرآن می‌باشد دارا باشند
		مهارت‌های هفتگانه (ICDL)	-	-					-	کلیه دانشجویان باید گواهی مهارت‌های هفتگانه را که پیش نیاز درس کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش ابتدایی ۱ می‌باشد دارا باشند.
		جمع	-	-						

جدول ۹- دروس اختیاری دوره کارشناسی پیوسته آموزش ابتدیی

نوع شایستگی	کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت						پیش نیاز
				نظری	عملی	کارگاهی	کارورزی	پروژه	کل	
تخصصی		آشنایی با فرهنگ و ارزش‌های دفاع مقدس ^{۱۵}	۲	۳۲						
		مهارت‌های زندگی دانشجویی ^{۱۶}	۲	۳۲						
		جمع	۴	۶۴						

۱۴- در صورت شرکت دانشجو در آزمون و کسب حد اقل نمره ۱۲ از گذراندن واحدهای جبرانی معاف خواهد شد.

۱۵- به استناد ابلاغیه شماره ۲۱/۴۱۹۰۳ مورخ ۱۳۹۰/۰۳/۰۴ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این درس به صورت اختیاری برای کلیه دوره‌های کاردانی و کارشناسی ارائه و برای رشته‌هایی که دروس اختیاری ندارند به عنوان مازاد بر سقف واحدهای درسی ارائه شود.

۱۶- به استناد ابلاغیه شماره ۲/۵۲۵۳۰ مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۸ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، این درس به صورت اختیاری برای کلیه دوره‌های کاردانی و کارشناسی ارائه و برای رشته‌هایی که دروس اختیاری ندارند به عنوان مازاد بر سقف واحدهای درسی ارائه شود.

جدول ۱۰- توزیع پیشنهادی دروس در طول دوره تحصیلی چهارساله (۸ نیمسال)

نوع درس	نیمسال تحصیلی														
	اول	دوم	سوم	چهارم	پنجم	ششم	هفتم	هشتم	تعداد واحد	تعداد واحد	تعداد واحد	تعداد واحد	تعداد واحد	تعداد واحد	تعداد واحد
معارف اسلامی عمومی (۱۶ واحد)	اندیشه اسلامی ۱	۲	اندیشه اسلامی ۲	۲	انقلاب اسلامی ایران	۲	تاریخ تحلیلی صدر اسلام	۲	اخلاق اسلامی	۲		تفسیر موضوعی قرآن	۲	تاریخ و تمدن اسلامی	۲
							دانش خانواده و جمعیت	۲							
عمومی (۱۱ واحد)	تربیت بدنی ۱	۱	تربیت بدنی ۲	۱	زبان خارجی	۳	زبان فارسی	۲	-	۲	سلامت/بهداشت و صیانت از محیط زیست	۲	-	نگارش علمی	۱
	-	-	-	-	-	-	نگارش خلاق	۱	-	-	-	-	-	-	-
تربیت اسلامی (۱۵ واحد)	فلسفه تربیت در ج.ا.ا	۳	نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام	۲	فلسفه تربیت رسمی و عمومی در ج.ا.ا	۲	اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در ج.ا.ا	۲	-	-	-	نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات معصومین (ع))	۳	اخلاق حرفه‌ای معلم	۳
تربیتی (۱۸ واحد)	روانشناسی تربیتی	۲	اصول و روش های تدریس	۲	نظریه های یادگیری و آموزش	۲	ارزشیابی از یادگیری	۲	کاربرد زبان در تربیت	۱	آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره های تحصیلی	۲	-	-	-

						۲	مدیریت آموزشگاهی		-		-	۱	کاربرد هنر در آموزش	۲	جامعه شناسی تربیتی	
	-	-	-	-	-		-		-	-	-		-	۲	اصول و روش های راهنمایی و مشاوره	
	-	۱	پژوهش و توسعه حرفه - ای ۳: کنش پژوهی جمعی	۲	ارزشیای کیفی (توصیفی) د دوره ابتدایی	۱	طراحی واحد یادگیری در آموزش ابتدایی	۱	راهنمادهای تدریس در آموزش ابتدایی	۱	کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات ۲ در آموزش ابتدایی	۲	برنامه ریزی درسی در آموزش ابتدایی	۱	کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات ۱ در آموزش ابتدایی	تخصصی تربیتی (۲۸ واحد)
				۱	پژوهش و توسعه حرفه ای ۲: کنش پژوهی	۱	تجربه های خاص حرفه - ای در آموزش ابتدایی	۱	طراحی آموزشی در آموزش ابتدایی		-	۱	پژوهش و توسعه حرفه ای ۱: پژوهش روایی		-	
	-	-	-		-	۱	کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش ابتدایی ۳	۲	تحلیل محتوای کتاب درسی ۱		-		-		-	
	-	-	-		-	۲	تحلیل محتوای کتاب درسی ۲		-		-		-		-	

۲	کارنمای معلمی (پروژه)			۲	کارورزی ۴	۲	کارورزی ۳	۲	کارورزی ۲	۲	کارورزی ۱		-		-	
۲	آموزش تربیت بدنی	۲	اختلالات یادگیری ۲	۲	اختلالات یادگیری ۱	۳	روش تحقیق و آمار در علوم تربیتی	۲	آموزش زبان فارسی ۲	۳	مبانی آموزش ریاضی	۳	روانشناسی رشد کودک	۲	اصول و مبانی آموزش و پرورش ابتدایی	تخصصی (۶۰ واحد)
۱	کارگاه آموزش هنر ۳	۳	آموزش دینی	۲	ادبیات کودکان و نوجوانان	۲	مبانی آموزش مطالعات اجتماعی	۳	آموزش ریاضی	۲	آموزش زبان فارسی ۱	۲	مبانی آموزش زبان فارسی	۲	آموزش قرآن	
۲	فنون راهنمایی و مشاوره در دوره ابتدایی	۱	کارگاه آموزش هنر ۱ (خوشنویسی)	۲	مبانی آموزش دینی	۲	مبانی آموزش هنر		-	۳	آموزش علوم	۲	مبانی آموزش علوم		-	
۲	زبان تخصصی	۲	مبانی آموزش تربیت بدنی	۲	آموزش مطالعات اجتماعی				-		-		-		-	
۲	درس انتخابی	۳	برنامه ریزی درسی کلاس های چند پایه	۲	آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی ۱		-		-		-		-		-	
		۱	کارگاه آموزش هنر ۲				-		-		-		-		-	
۱۷		۲۰		۱۹		۱۹		۲۰		۲۰		۱۸		۱۷		جمع واحد

۹	۱۲	۱۳	۱۲	۱۱	۱۲	۱۶	۱۴	نظری
۵	۵	۳	۲	۵	۵	۱	۲	عملی
۱	۳	۱	۳	۲	۱	۱	۱	کارگاهی
–	–	۲	۲	۲	۲	–	–	کارورزی
۲	–	–	–	–	–	–	–	پروژه

فصل سوم

سرفصل دروس

سرفصل درس «سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست»

۱- معرفی درس و منطق آن

برخورداری از سلامتی صرف نظر از این که یکی از حقوق اساسی هر انسانی است، شرط لازم برای یادگیری و رشد انسانی است؛ زیرا انسان سالم، محور توسعه پایدار است. ورود به فرایند یادگیری، ماندن در آن، تمرکز بر آن و پیامدهای آن پیوند محکمی با سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی یادگیرنده دارد. هدف غایی نظام آموزش و پرورش نیز «تحقق حیات طیبه» است که بی گمان برخورداری از سلامتی برای دستیابی به آن ضرورت دارد. افزون بر آن معلمانی که از سلامت جسمانی و روانی بهتری برخوردار باشند بهره‌وری بالاتری خواهند داشت و موجبات کاهش بار اقتصادی ناشی از هزینه‌های درمانی و ساعات غیبت کاری را فراهم سازند. لازمه‌ی دستیابی به چنین هدفی آن است که معلمان آینده، یعنی کسانی که در نزدیک‌ترین سطح برنامه‌ی درسی با دانش آموز ارتباط برقرار خواهند کرد، با مقوله‌ی سلامت درآمیخته شوند. به سخنی دیگر، اگر دوره‌ی تربیت معلم بخواهد معلمانی روانه‌ی مدرسه‌ها کند که سالم و تندرست باشند و در آینده بتوانند در راستای ارتقای سلامت دانش آموزان گام بردارند، منطقی است که دربرگیرنده‌ی برنامه‌هایی باشد که منجر به افزایش سواد سلامت دانشجو معلمان می‌شوند. سواد سلامت معرف توانمندی فرد در دستیابی به مباحث بهداشتی، درک، انتقال و کاربست آن و همچنین تصمیم‌گیری درست در برخورد با آن مباحث به منظور ارتقای سلامت خود و دیگران است.

به این ترتیب، در این درس، با توجه به عوامل تهدید کننده‌ی سلامت جامعه که عبارتند: بیماری قلبی عروقی، سرطان، و ایمنی و حوادث، بر ارتقای سلامت از طریق تغذیه سالم، فعالیت بدنی، پرهیز از مصرف الکل و دخانیات و همچنین ارتقای سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی تاکید می‌شود و بر این اساس فعالیت‌ها و فرصت‌های یادگیری گوناگونی در اختیار دانشجو معلمان قرار داده می‌شود. این فرصت‌ها به ارائه و انتقال صرف اطلاعات بهداشتی محدود نمی‌شوند، بلکه با تکیه بر تعریف ارائه شده برای سواد سلامت، زمینه‌ای فراهم می‌سازند تا دانشجو بتواند آنچه آموخته است را به گونه‌ای معنادار با بافت واقعی زندگی خود پیوند بزند. همچنین با انجام چنین فعالیت‌هایی مهارت‌های فردی، بین فردی، تفکر انتقادی و خلاق در او پرورش می‌یابد. علاوه بر این، چون در یک دیدگاه وسیع‌تر از سلامت بایستی حفظ محیط زیست سالم نیز مورد توجه قرار گیرد، بخشی از این واحد درسی نیز به صیانت از محیط زیست اختصاص یافته است.

نام درس: سلامت، بهداشت و صیانت از محیط زیست	مشخصات درس
---	------------

اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری، دانشجو قادر خواهد بود: <ul style="list-style-type: none"> • منابع اطلاعات بهداشتی معتبر را به دیگران به ویژه دانش آموزان ارائه دهد. • یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت خود طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر روی سلامت خود ارزشیابی کند. • یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت دانش آموز (دانش آموزان) طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر سلامت او (آنها) ارزشیابی کند. 				نوع درس: نظری- عملی تعداد واحد: ۲ (نظری-عملی)
شایستگی اساسی				
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
دریافت و انتقال اطلاعات سلامت	توانسته است از منابع متعدد و معتبر اطلاعات کسب نماید اما نمی تواند آن را به دیگران انتقال دهد.	توانسته است از منابع متعدد و معتبر اطلاعات کسب نماید و تا حدودی آن را به دیگران انتقال دهد.	توانسته است از منابع متعدد و معتبر اطلاعات کسب نماید و به شیوه های کارآمد آن را به دیگران انتقال دهد.	
برنامه سلامت	توانسته است یک برنامه سلامت برای خود یا دانش آموزان طراحی، اجرا و ارزشیابی کند اما نمی تواند اثربخشی آن را مشخص سازد.	توانسته است یک برنامه سلامت طراحی، اجرا و ارزشیابی نماید و تا حدودی اثربخشی آن را مشخص سازد.	توانسته است یک برنامه سلامت طراحی، اجرا و ارزشیابی نماید و به گونه ای روشن اثربخشی آن را مشخص سازد.	

۲- فرصت یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه ای آن به شرح زیر سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
بخش نخست: مبانی سلامت		
اول (۲+۱) ساعت	معارفه و آشنایی با مفاهیم پایه	<p>آشنایی با مدرس، دانشجویان و سرفصل درس؛ معرفی مفهوم های مختلف مرتبط با سلامت؛ آشنایی با تاریخ تحول علم سلامت همگانی و رویکردهای سلامت همگانی.</p> <p>تکلیف عملی (در کلاس)</p> <ul style="list-style-type: none"> • از دانشجویان بخواهید روی برگه ای پنج الویت که برای آن ها ارزش محسوب می شود را یادداشت کنند و سپس همراه آنان بررسی کنید آیا سلامتی در میان این الویت ها جایی

<p>دارد؟</p> <ul style="list-style-type: none"> • از دانشجویان بخواهید تعریف خود را از سلامت ارائه دهند و با تکیه بر دانش پیشین آنان، مفاهیم مرتبط با سلامت را ارائه دهید. • در بخشی از این جلسه، از دانشجویان بخواهید با استفاده از گزارش خود شرح حال نویسی و ترسیم چشم انداز، تجربه‌های پیشین، نیازها، امیدها، انتظارات خود را از این درس دو واحدی بیان نمایند و پیش از پایان نشست به شما (مدرس) تحویل دهند. <p>تکلیف عملی: در پایان این جلسه، از دانشجویان بخواهید مصادیق اقدامات سلامت همگانی در پیرامون خود را شناسایی کنند و گزارشی از آن ارائه دهند.</p>		
<p>تعریف نیاز؛ انواع نیازها؛ شیوه‌های گوناگون سنجش نیازهای سلامت.</p> <p>تکلیف عملی: در مدرسه محل کارورزی خود یک نیازسنجی در زمینه سلامت انجام دهید. روشی که در آن استفاده کرده‌اید را مشخص سازید، انواع نیازهایی که تشخیص داده‌اید را شناسایی کنید و یافته‌های خود را در قالب یک گزارش بیان نمایید (این کار می‌تواند در گروه‌های سه نفره انجام شود).</p>	<p>سنجش نیازهای سلامت</p>	<p>دوم (۲+۱)</p>
<p>انواع پایگاه‌های اطلاعات سلامت و چگونگی استفاده از آن‌ها</p> <p>تکلیف عملی (در کلاس):^{۱۷}</p> <p>از دانشجویان بخواهید یکی از موضوعات سلامت که به تازگی ذهن آن‌ها را مشغول کرده است را انتخاب کنند و سپس در میان پایگاه مختلفی که به آن‌ها معرفی شده است پیرامون آن گردش کنند. آنچه آموخته‌اند را در قالب گزارش به کلاس ارائه دهند.</p>	<p>معرفی پایگاه‌های نمایه اطلاعات سلامت</p>	<p>سوم (۲+۱)</p>
<p>بخش دوم: عوامل تهدید کننده سلامت ایرانیان</p>		
<p>بیماری‌های غیرواگیر (تعریف و ویژگی‌ها بیماری‌های غیرواگیر، میزان مرگ و میر ناشی از بیماری‌های غیرواگیر در ایران، انواع عوامل خطر (قابل اصلاح و غیر قابل اصلاح)، شایعترین بیماری‌های غیرواگیر</p> <p>بیماری‌های قلبی و عروقی: مروری بر سیستم گردش خون، تعریف و علل پدیدآیی تصلب شرایین، آنژین صدری، سکته قلبی و سکته مغزی و علائم شایع آن‌ها و چگونگی برخورد با آن‌ها؛ چگونگی کاهش خطر بروز سکته‌های قلبی و مغزی؛ نقش چربی‌ها در بروز بیماری‌های قلبی عروقی؛ فشار خون بالا (تعریف، علائم و تشخیص، پیشگیری)</p>	<p>بیماری‌های غیرواگیر</p>	<p>چهارم (۲+۱) و پنجم (۲+۱)</p>

^{۱۷}. این جلسه باید در مکانی برگزار شود که امکان دسترسی به رایانه و اینترنت وجود دارد.

<p>سرطان: تعریف سرطان، عوامل سرطان‌زا، علائم هشدار دهنده، گام‌های پیشگیری کننده، اهمیت تشخیص زود هنگام، سرطان‌های شایع در ایران.</p> <p>ایمنی و حوادث: تعریف مفاهیم خطر، آسیب، تصادف، ایمنی؛ شناسایی خطرات فیزیکی، شیمیایی، بیولوژیکی، و ارگونومیکی موجود در محیط آموزشی؛ نحوه پیشگیری از آن‌ها. انواع سوءاستفاده (غفلت و نادیده گرفتن، فیزیکی، عاطفی، جنسی)؛ نشانه‌های احتمالی؛ چگونگی واکنش در هنگام روبرو شدن با موارد سوءاستفاده.</p> <p>تکلیف عملی (در کلاس): از دانشجویان بخواهید در گروه‌های کوچک، سبک زندگی خود یا پدر و مادر خود را از نظر خطر ابتلا به بیماری‌های قلبی عروقی و سرطان بررسی کنند. عوامل خطر را شناسایی کنند و برای کاهش این خطرات برنامه‌ریزی کنند.</p> <p>تکلیف عملی (در کلاس): پیش از پرداختن به بحث ایمنی و حوادث از دانشجویان بخواهید که جدول (ب) موجود در پیوست را پر کنند.</p> <p>تکلیف عملی (در کلاس): از دانشجویان بخواهید با توجه به آنچه آموخته‌اند در گروه‌های کوچک خطرات مربوط به هر یک از محیط‌های زیر را شناسایی و راهکارهای پیشگیری از وقوع این خطرات را بیان نمایند.</p> <p>در محیط کلاس:</p> <p>در راهروها:</p> <p>در حیاط مدرسه:</p> <p>در سرویس‌های بهداشتی:</p> <p>در دیگر مکان‌ها:</p> <p>تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید از یک مدرسه بازدید کنند و بر اساس آنچه که در مدرسه مشاهده کرده‌اند دو پیام آموزشی در زمینه‌ی ایمنی و پیشگیری از آسیب برای یکی از گروه‌های مخاطب (دانش آموزان، پدران و مادران، معلمان و غیره) طراحی کنند.</p>		
<p align="center">بخش سوم: ارتقای سلامت</p>		
<p>تغذیه سالم: اصول تغذیه سالم و گروه‌های غذایی؛ شاخص‌های رشد در سنین پنج تا نوزده سالگی؛ شاخص قد به وزن، شاخص نمایه توده بدنی (چگونگی محاسبه نمایه توده بدنی، چگونگی تنظیم برنامه غذایی مناسب برای خود). دستورالعمل کشوری پایگاه تغذیه سالم (بوفه سابق)؛ تغذیه در دوران بلوغ (نیازهای تغذیه‌ای نوجوانان)؛ نحوه تغییر الگوهای تغذیه‌ای نامناسب دانش‌آموزان؛ کمبود ریزمغذی‌ها و اثرات آن بر دانش‌آموز و فرایند یادگیری (کمبود ید، آهن، کلسیم، روی، ویتامین D)؛ نحوه خواندن و تحلیل برچسب مواد غذایی</p>	<ul style="list-style-type: none"> • تغذیه سالم • فعالیت بدنی • سیگار و دخانیات 	<p>ششم (۲+۱)</p>

فعالیت بدنی: تعریف فعالیت بدنی و گروه‌بندی آن؛ نقش بی‌ تحرکی در ایجاد بیماری‌های مختلف، وضعیت میزان فعالیت‌های بدنی در میان زنان و مردان ایرانی، اثرات سودمند فعالیت بدنی بر بدن، میزان فعالیت بدنی توصیه شده برای گروه‌های سنی گوناگون، هرم فعالیت بدنی

الکل و دخانیات: رابطه سیگار و مرگ و میر و بیماری‌ها؛ طبقه بندی انواع مواد، علائم و نشانه‌های مصرف مواد و الکل؛ مبانی و اصول پیشگیری

تکلیف عملی: یک هفته پیش از ارائه این موضوع، دانشجویان موظف هستند در جدول موجود در پیوست، برنامه غذایی یک هفته‌ی خود را ثبت و مقدار تقریبی آن را یادداشت کنند و به کلاس بیاورند. پس از آنکه «اصول تغذیه سالم و گروه‌های غذایی» بیان شد دانشجویان بر اساس واحد غذایی مورد نیاز^{۱۸} و گروه‌های غذایی به تحلیل جدول برنامه غذایی خود بپردازند.

تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید بر اساس هرم فعالیت بدنی، یک برنامه فعالیت بدنی برای یک هفته خود تنظیم کنند و به کلاس آورند.

تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید نمایه توده بدنی خود را محاسبه کنند. رقم به دست آمده را بر روی نمودار نمایه توده بدنی پیدا کنند و با توجه به طبقه‌ای که در آن قرار می‌گیرند یک برنامه غذایی مناسب برای خود بنویسند.

فعالیت پیشنهادی ۱: از دانشجویان بخواهید به پایگاه تغذیه سالم در یک مدرسه مراجعه کنند و فهرست مواد غذایی موجود در آن را تهیه کنند و مواد غذایی مجاز و غیرمجاز را از هم تفکیک کنند. سپس راهکارهایی برای توجیه مسئولان مدرسه، مسئول پایگاه و دانش‌آموزان در خصوص تغییر موارد غیرمجاز به مجاز پیشنهاد دهند.

فعالیت پیشنهادی ۲: از دانشجویان بخواهید با یک دانش‌آموز که در مرحله بلوغ است مصاحبه کنند و برنامه غذایی یک روز او را بررسی کنند و داده‌های حاصل را با نیازهای تغذیه‌ای گروه سنی او مقایسه نمایند. یافته‌های خود را به صورت گزارش به کلاس ارائه دهند.

فعالیت پیشنهادی ۳: از دانشجویان بخواهید برچسب دو ماده غذایی مورد علاقه خود را به کلاس آورند، آن را بخوانند و تحلیل کنند.

فعالیت پیشنهادی ۴: از دانشجویان بخواهید برای ترویج تغذیه سالم در محیط خوابگاه دو راهکار جدید پیشنهاد کنند و برای عملیاتی ساختن آن برنامه‌ریزی کنند.

بخش چهارم: سلامت جسمانی (بهداشت فردی)

بهداشت دست و پاها (اهمیت بهداشت دست و پاها، آموزش شستشوی دست)؛ **مراقبت از پوست و مو** (ساختمان و عملکرد پوست و مو، آشنایی و چگونگی برخورد با مشکلات شایع پوست و مو، اکنه، شوره سر، اگزما)، **مراقبت از چشم‌ها** (ساختمان کره چشم، مشکلات متداول بینایی، چگونگی سنجش بینایی با چارت اسنلن)؛ **مراقبت از گوش‌ها**

¹⁸. Serving size

<p>(ساختمان گوش، مشکلات متداول شنوایی، چگونگی سنجش شنوایی با آزمایش نجوا)؛</p> <p>بهداشت خواب (اهمیت خواب و تاثیر آن بدن، گام‌هایی برای بهتر خوابیدن). بهداشت دهان و دندان (بخش‌های مختلف دندان، آشنایی با زمان رویش دندان‌های مختلف، عوامل موثر بر ایجاد پوسیدگی دندان، محل‌های شایع بروز پوسیدگی دندان، افراد در معرض خطر پوسیدگی دندان، راه‌های پیشگیری از پوسیدگی دندان: مسواک زدن (آموزش مسواک زدن به کودکان ۶ تا ۱۲ ساله)، استفاده از نخ دندان (آموزش استفاده از نخ دندان به کودکان)، فلورایدتراپی، فیشور سیلانت، رژیم غذایی؛ چگونگی برخورد با آسیب‌دیدگی و شکستگی دندان‌ها؛ تفاوت لثه سالم و ملتهب؛ علل بوی بد دهان). بهداشت باروری (بلوغ و دگرگونی‌های آن در هر یک از دو جنس، بهداشت بلوغ، خودارضایی و زیان‌های آن. {ویژه دانشجوی معلمان دختر: ساختمان، عملکرد و بهداشت دستگاه تناسلی زنان، قاعدگی و نشانه‌ها و حالات طبیعی و غیرطبیعی آن، سندروم پیش از قاعدگی}. {ویژه دانشجوی معلمان پسر: ساختمان، عملکرد و بهداشت دستگاه تناسلی مردان}.</p> <p>بیماری‌های واگیردار:</p> <p>عفونت‌های انگلی: کرمک یا اکسیور (ویژگی‌های اکسیور، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ آسکاریوز (ویژگی‌های آسکاریس، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ ژیاردیوز (ویژگی‌های ژیا، راه انتقال، راه پیشگیری)؛ سالم (تعریف بیماری سالم، وضعیت سالم در ایران و جهان، عواملی موثر در گسترش آن، انواع سالم و علائم بیماری در هر نوع، راه انتقال، راه پیشگیری، چگونگی برخورد با دانش آموز مبتلا به سالم). پدیکلوزیس (شپش): ویژگی‌های شپش، راه‌های آلوده شدن، چگونگی تشخیص آلودگی، راه‌های پیشگیری، چگونگی برخورد.</p> <p>اچ آی وی / ایدز (چگونگی حمله ویروس اچ آی وی به بدن، تفاوت اچ آی وی و ایدز، راه‌های انتقال، عقاید غلط، راه‌های پیشگیری، راه‌های تشخیص)</p> <p>تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید یکی از مسائل مرتبط با بهداشت فردی در محیط پردیس (یا خوابگاه) که ذهن آن‌ها را مشغول کرده است را شناسایی کنند و در قالب یک گزارش راه حل‌های نوین خود برای برطرف نمودن آن مساله را ارائه دهند.</p> <p>تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید کتاب خودآموز بهداشت بلوغ و نوجوانی را بخوانند و چکیده‌ای انتقادی از آن تهیه کنند.</p> <p>تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید یک پمفلت، یا بروشور طراحی کنند و از طریق آن دانش‌آموزان را به رعایت یکی از موضوعات مرتبط با بهداشت فردی تشویق کنند.</p> <p>تکلیف عملی (در کلاس): از دانشجویان بخواهید در گروه‌های کوچک قرار بگیرند و تصور کنند دانش‌آموزی در کلاس آن‌ها به شپش مبتلا شده است و آن‌ها باید از طریق نامه‌ای به خانواده او اطلاع دهند. نامه‌ای خطاب به آن خانواده نوشته و ضمن آشنایی آن‌ها با شپش این موضوع را به آنان اطلاع دهند.</p>	<p>سلامت جسمانی (بهداشت فردی و بیماری‌ها)</p> <p>هشتم (۲+۱) و نهم (۲+۱)</p>
--	---

<p>تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید پمفلتی طراحی کنند و از طریق آن دانش‌آموزان، پدر و مادرها، کارکنان مدرسه، و غیره را با بیماری‌های انگلی کرمک، آسکاریوز، ژiardیوز، یا سالک آشنا سازند.</p> <p>فعالیت پیشنهادی ۱: از دانشجویان بخواهید مراحل آموزش شستشوی دست به دانش‌آموز را در کلاس به صورت عملی نمایش دهند.</p> <p>فعالیت پیشنهادی ۲: از دانشجویان بخواهید بازی مار و پله که سازمان یونیسف برای آموزش شستن دست‌ها برای دانش‌آموزان طراحی کرده است را با بافت خود متناسب کنند و بازی جدید را به کلاس عرضه کنند.</p> <p>فعالیت پیشنهادی ۳: از دانشجویان بخواهید که تصور کنند در مدرسه‌ی آنها مکانی برای شستن دست وجود ندارد. از آنها بخواهید راهکارهایی بیان‌دهند که بر این محدودیت فائق آیند. راهکارهای خود را به صورت نقاشی، عکاسی، گزارش کتبی و غیره به کلاس ارائه دهند.</p> <p>فعالیت پیشنهادی ۴: برای دانشجویان خوابگاهی: از دانشجویان بخواهید بررسی کنند دانشجویان خوابگاهی باید چه نکاتی را پیرامون بهداشت خواب بیاموزند؟</p> <p>فعالیت پیشنهادی ۵: برای دانشجویان غیرخوابگاهی: موانعی که بر سر راه حفظ بهداشت خواب شما وجود دارد را شناسایی کنید و سپس راهکارهایی برای از میان برداشتن آن‌ها ارائه دهید.</p>		
بخش پنجم: سلامت روان		
<p>تعریف سلامت روان و شناسایی عوامل موثر بر آن؛ عوامل تهدید کننده و محافظت‌کننده؛ راهبردهای کاهش آسیب و ارتقای سلامت روان؛ حمایت‌های روانی در حوادث و بلایا؛ افسردگی؛ اضطراب؛ خودکشی؛ اختلالات یادگیری؛ اختلال بیش‌فعالی و کمبود توجه؛ اختلال مقابله‌جویی و لجبازی؛ صرع؛</p> <p>تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید با مراجعه به آرشیو روزنامه‌ها و سایت‌های معتبر، حادثه یا رویدادی را بیابند که در محیط مدرسه (ترجیحا در ایران) رخ داده است و یکی از اختلالات مرتبط با سلامت روان که در این نشست آموزشی مورد بحث قرار گرفته است در پدیدآیی آن رویداد نقش عمده داشته است. آنچه که روی داده است و راهکارهایی که می‌توانست از وقوع این رویداد پیشگیری کند را در قالب گزارشی به کلاس ارائه دهند.</p>	سلامت روان و مدرسه	دهم (۲+۱)
بخش ششم: سلامت اجتماعی		
<p>ایجاد و برقرار ارتباط موثر با دیگران؛ ارتباطات در شبکه‌های اجتماعی؛ استرس در محیط کار و حمایت اجتماعی.</p> <p>تکلیف عملی: از دانشجویان بخواهید به مراجعه به گزارش‌های کارورزی خود، موقعیت‌هایی را در آن شناسایی کنند که سلامت اجتماعی خود، دانش‌آموزان، و یا کارکنان مدرسه نیاز به</p>	سلامت اجتماعی و مدرسه	یازدهم (۲+۱)

<p>ارتقا داشته است. اگر دوباره به آن موقعیت برگردند به منظور ارتقای سلامت اجتماعی چه کاری انجام خواهند داد؟ یافته‌های خود را در قالب گزارشی کوتاه به کلاس ارائه دهند.</p>		
<p>بخش هفتم: سلامت در متن</p>		
<p>تعریف سواد سلامت و آشنایی با سطوح مختلف آن؛ معرفی شناسنامه سلامت دانش‌آموزی و آشنایی با آن؛ آشنایی با مدارس مروج سلامت و وضعیت آن در ایران.</p> <p>تکلیف عملی: شناسنامه سلامت چند دانش‌آموز را به کلاس آورید و در اختیار دانشجویان قرار دهید تا در در گروه‌های کوچک مشخص کنند آنچه که در این درس آموخته‌اند چگونه در این شناسنامه مورد توجه قرار گرفته است؟</p>	<p>سواد سلامت، شناسنامه سلامت دانش‌آموزی، مدارس مروج سلامت</p>	<p>دوازدهم (۲+۱)</p>
<p>بخش هشتم: صیانت از محیط زیست</p>		
<p>۱-۱- تعریف محیط زیست و انواع آن</p> <p>۲-۱- منابع مختلف محیط زیست (فیزیکی، زیستی، اجتماعی و اقتصادی)</p> <p>۳-۱- تعریف اکوسیستم (بوم سازگان) و انواع آن</p> <p>۴-۱- محیط زیست ایران</p> <p>عملی: گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی معرفی محیط زیست در مدارس ایران و برحسب پایه</p> <p>فعالیت خاص: نمایش فیلم یا اسلایدی از محیط زیست ایران</p> <p>تکلیف: از دانشجویان بخواهید که با یک گزارش تصویری، نمایی از محیط زیست محل زندگی خود شامل نوع اکوسیستم و انواع منابع موجود ارائه دهند.</p> <p>* بهتر است که این گزارش بدون استفاده از کاغذ باشد</p>	<p>شناخت محیط زیست</p>	<p>سیزدهم (۲+۱)</p>
<p>۱- تعریف آلودگی و اثر</p> <p>۲-۲- انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی</p> <p>۳-۲- مدیریت پسماند و پساب و بازیافت</p> <p>عملی: گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی در مدارس ایران و برحسب پایه</p> <p>فعالیت خاص: تدارک سفری آموزشی برای بازدید از یک کارخانه، تصفیه خانه، مرکز بازیافت، تهیه کمپوست یا غیره</p> <p>تکلیف: از دانشجویان بخواهید که در تدارک سفر همکاری کنند و در هنگام بازدید بدرستی انواع آلودگی ها و اثرات را ارزیابی و به راهکارهای اصلاحی اشاره نمایند.</p>	<p>شناخت انواع آلودگی ها و اثرات محیط زیستی</p>	<p>چهاردهم م (۲+۱)</p>
<p>- تعریف حفاظت و حمایت از محیط زیست</p> <p>۲-۳- معرفی انواع روش های حفاظتی و شیوه صحیح مصرف</p>	<p>شناخت حفاظت</p>	<p>پانزدهم</p>

<p>۳-۳- معرفی برخی از قوانین، ضوابط و کنوانسیون های محیط زیستی</p> <p>عملی: گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش و بکارگیری انواع روش های حفاظتی و شیوه صحیح مصرف برحسب پایه</p> <p>فعالیت خاص: نمایش فیلم یا اسلایدی در زمینه انواع شیوه های حفاظتی</p> <p>تکلیف: از دانشجویان بخواهید که به جامعه کوچکی برحسب انتخاب خود، یک یا چند روش حفاظت و شیوه صحیح مصرف را آموزش دهند و بازخورد آموزش های خود و میزان همکاری جامعه مخاطب را گزارش دهند.</p>	<p>و حمایت از محیط زیست</p>	<p>(۲+۱)</p>
<p>۴-۱- تعریف آموزش محیط زیست</p> <p>۴-۲- معرفی انواع روش های آموزش محیط زیست با توجه به پایه مورد آموزش</p> <p>۴-۳- معرفی انواع رسانه ها و وسایل کمک آموزشی</p> <p>عملی: گفتگوهای گروهی درباره امکان و چگونگی آموزش محیط زیست و انواع روش ها، رسانه ها و وسایل کمک آموزشی مناسب برحسب پایه</p> <p>فعالیت خاص: نمایش اسلاید یا وسایل مختلف انواع روش های آموزش محیط زیست</p> <p>تکلیف: از دانشجویان بخواهید که به یک مدرسه برحسب انتخاب خود مراجعه کنند و پس از هماهنگی های لازم با مدرسه، برای دو یا سه ساعت بصورت فوق برنامه برحسب پایه، موضوعی از محیط زیست را با وسایل و روش های مناسب آموزش دهند. اینکار می تواند در روزهای تقویم محیط زیستی^{۱۹} ایران انجام شود. ارائه گزارش تصویری بصورت فیلم یا عکس الزامی است.</p>	<p>ارائه مبانی آموزش محیط زیست و شناخت روش ها</p>	<p>شانزدهم (۲+۱)</p>

۳-راهنماهای تدریس و یادگیری

در این درس، فرایند یادگیری با مشارکت همه جانبه مدرس و دانشجومعلمان صورت می پذیرد. باید تلاش گردد تا ساختار جلسه ها به گونه ای باشد که همه ی افراد در فرایند یادگیری مشارکت داشته باشند. باور بر این است که گفت و شنودی که در نشست آموزشی به منظور وقوع یادگیری صورت می گیرد، تنها میان مدرس و دانشجویان نیست، بلکه میان خود دانشجویان با هم نیز هست. از این رو در این درس با طراحی فعالیت های یادگیری زمینه ای فراهم شده است تا دانشجویان بتوانند در گروه های کوچک (دو تا شش نفره) با هم کار کنند که با توجه به موقعیت های مختلف، ترکیب این گروه ها می تواند توسط مدرس یا خود دانشجویان تعیین گردد. همچنین پیشنهاد می شود کارهایی که در خارج از کلاس توسط دانشجو (دانشجویان) انجام می گردد و به صورت گزارش به کلاس ارائه می شود پیش از آن که به مدرس تحویل داده شود توسط دانشجو (دانشجویان) دیگر نیز خوانده شود و پس خوراند آن دانشجو بر روی آن کار آورده شود. لازم به ذکر است که در برخی از مباحث فعالیت های یادگیری به صورت پیشنهادی نیز مطرح شده اند و با توجه به موقعیتی که دانشجویان و مدرس در آن قرار دارند می توانند تغییر یابند.

^{۱۹} - تقویم محیط زیستی در دفتر آموزش و مشارکت عمومی سازمان حفاظت محیط زیست موجود است.

برای تسهیل در وقوع یادگیری، در آغاز هر نشست تلاش شود به شیوه‌های گوناگونی نخست نیازها و منابع یادگیری مرتبط با محتوایی که قرار است ارائه شود سنجش شود تا تجربه‌ها و دانش پیشین دانشجویان نسبت به آن محتوا آشکار گردد. پس از آن محتوای تازه ارائه گردد و سپس زمینه‌ای فراهم گردد تا دانشجو بتواند با محتوای ارائه شده کاری انجام دهد و آن را به بافت زندگی خود مرتبط سازد. در هر نشست تلاش شود به تمام پرسش‌هایی که برای دانشجومعلمان پدید آمده است پاسخ داده شود.

۴- منابع آموزشی

منبع اصلی: در دست تالیف می‌باشد.

۵- راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی از چند بخش تشکیل شده است:

□ آزمون پایانی: سهم این آزمون پنجاه درصد است.

□ ارزشیابی پوشه‌کار: تمام فعالیت‌های یادگیری انجام شده توسط دانشجو و برنامه‌ها و پیامهای طراحی شده توسط او در پوشه‌ای گرد آمده و در اختیار مدرس قرار می‌گیرد. ارزشیابی این پوشه نخست از طریق پاسخگویی به فرم خود ارزشیابی توسط خود دانشجو و سپس توسط مدرس صورت می‌گیرد. پر آشکار است که کیفیت خود ارزشیابی دانشجو نیز در تصمیم‌گیری مدرس در هنگام ارزشیابی نقش دارد. سهم این ارزشیابی نیز پنجاه درصد است (فرایند تدوین پوشه کار: سی درصد و خود پوشه کار به عنوان یک فراورده: بیست درصد).

ارزشیابی ضمن نیم سال: این ارزشیابی در نشست هفتم و به صورت خود ارزشیابی دانشجو انجام می‌گیرد و یافته‌های به دست آمده از آن در ارزشیابی پایانی مورد استفاده قرار می‌گیرد.

فرم پیشنهادی برای خود ارزشیابی

فعالیت‌های یادگیری

□ در طول این نیم سال (تا این لحظه) چند فعالیت یادگیری انجام داده‌اید؟.....

□ کیفیت فعالیت‌هایی که انجام داده‌اید را چگونه ارزشیابی می‌کنید؟

عالی ○ خیلی خوب ○ خوب ○ نیازمند به تلاش بیشتر ○ غیرقابل قبول ○

□ زمان مندی انجام فعالیت‌های یادگیری را چقدر رعایت فرموده‌اید؟

بسیار زیاد ○ زیاد ○ متوسط ○ کم ○ خیلی کم ○

□ آیا فعالیت‌های یادگیری‌ای که انجام داده‌اید پیش از ارائه به مدرس توسط دوستان شما نقد شده است؟

بسیار زیاد ○ زیاد ○ متوسط ○ کم ○ خیلی کم ○

□ به نظر تان در انجام فعالیت‌های یادگیری به چه میزان از راهکارهای خلاقانه استفاده نموده‌اید؟

بسیار زیاد ○ زیاد ○ متوسط ○ کم ○ خیلی کم ○

□ در کل، اگر بخواهید از صفر تا بیست به فعالیت‌های یادگیری خود نمره دهید چه نمره‌ای می‌دهید؟

همکاری سازنده در طول نیم‌سال

□ تا این لحظه، در چند جلسه‌ای که برگزار شد حضور یافتید؟.....

❑ اگر بخواهید به پرسش پرسیدن‌های خود در جلسات آموزشی نمره دهید از صفر تا بیست چه نمره‌ای به خود می‌دهید؟.....

❑ اگر بخواهید به کیفیت بازخورد (پس‌خوراند) هایی که به گزارش‌های دوستان خود داده‌اید نمره دهید از صفر تا بیست چه نمره ای می‌دهید؟.....

اگر ارائه‌ای در کلاس انجام داده اید از صفر تا بیست (۹) چه نمره‌ای به خود می‌دهید؟.....

❑ در طول این نیمسال، میزان فعال بودن شما در جلسات آموزشی چقدر تغییر پیدا کرد (میزان مشارکت در جلسه‌های آخر را با میزان مشارکت در نخستین جلسه مقایسه بفرمایید). از صفر تا بیست به میزان تغییر پدید آمده نمره دهید.....

میزان دستیابی به اهداف دوره

اهداف این دوره از این قرار بود:

در پایان این درس دانشجو معلم قادر خواهد بود:

- منابع اطلاعات بهداشتی معتبر را به دیگران به ویژه دانش آموزان ارائه دهد.
  - یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت خود طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر روی سلامت خود ارزشیابی کند.
  - یک برنامه بلند مدت با اهداف روشن برای ارتقای سلامت دانش‌آموز (دانش‌آموزان) طراحی و اجرا نماید و نتایج آن را بر سلامت او (آنها) ارزشیابی کند.
- به میزان دستیابی خود به هر یک از این سه هدف نمره دهید (از صفر تا بیست).

هدف ۱:

هدف ۲:

هدف ۳:

دو پرسش تاملی:

- با گذراندن این دوره چه نقاط قوتی در شما پدیدار گشته است؟

- با گذراندن این دوره چه نیازهایی در شما پدیدار گشته است؟

اگر بخواهید فعالیت دوستان خود را در کلاس ارزشیابی کنید، به باور شما کدام یک از افراد بیشترین مشارکت و درگیر شدن در فرایند یادگیری را داشته اند؟ به ترتیب سه نفر را نام ببرید.

در مجموع به خود چه نمره‌ای می‌دهید؟

پیوست
جدول الف:

قند	چربی	گوشت، مرغ، حبوبات، تخم مرغ، مغزها	شیر، ماست، پنیر	میوه‌ها	سبزیجات	نان، غلات، برنج، ماکارونی	وعده غذایی	
							صبحانه	شنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	یکشنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	دوشنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	سه شنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	چهارشنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	پنجشنبه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	
							صبحانه	جمعه
							وسط روز	
							ناهار	
							عصرانه	
							شام	

جدول ب:

حوادثی که برای من، خویشاوندان، دوستان و یا آشنایانم در مدرسه رخ داده است.	چگونه می‌شد از وقوع این حوادث پیشگیری کرد.

سرفصل درس «نگارش خلاق»

۱. معرفی درس و منطق آن

یکی از بنیادی‌ترین ویژگی‌های زیست آدمی، فرهنگ و تمدن اوست که آن را به مراتب در سیه‌ر زندگی و حیات خود از آغاز تا کنون پدید آورده است. این دو اگر چه سابقه‌ای دیرینه در زیست بشری دارند اما با پدیداری نوشتار و نویسندگی خلاق، سخته و پخته، نمود والایی در زیست آدمی می‌یابند. سرآغاز و مقدمه هر تمدنی - به ویژه سده‌های اخیر- با تخیل خلاق، نبوغ ادبی و فرهنگی همراه بوده است. نگارش خلاق برای دانشجویان رشته‌های مختلف نه تنها مقدمه‌ای است برای نگاشتن روان و سنجیده متون علمی بلکه فرصتی است که ذهن، زبان و قلم دانشجویان را در تخیل مثبت تقویت نموده، زمینه را برای پرورش مفاهیم علمی، تخصصی و همچنین نگارش ساده، روان، پخته و سخته مهیا می‌نماید.

نام درس: نگارش خلاق				مشخصات درس
<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو می‌تواند:</p> <ul style="list-style-type: none"> - اهمیت نگارش خلاق را در کسب مهارت‌های علمی و تخصصی تجربه نماید. - تمایز نگارش خلاق و هنرمندانه را با دیگر نگارش‌های غیر هنری و ادبی شناسایی کند. - اصول و قواعد کلی نگارش خلاقانه را تبیین کند. - خلاقیت و توانایی خود را در نوشتن برخی از انواع نوشته‌ها و قالب‌های هنری، به کار گیرد. - با تجربه نوشتن خلاق به نقد و زیباشناسی حداقلی متون هنری بپردازد. 				<p>نوع درس: عملی</p> <p>تعداد واحد: ۱</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز: ندارد</p>
				شایستگی اساسی:
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
دانش نگارش خلاقانه	دانشجو بتواند معیارهای زبان و بیان خلاقانه و هنری را بیاموزد و انواع قالب‌های آن را بشناسد	دانشجو بتواند بر اساس آموخته‌های نظری و قیاسی تفاوت کلی دو متن خلاق و غیر خلاق را تبیین و تشریح کند.	دانشجو بتواند با رویکرد استقرایی عواملی را که یک متن را به اثری خلاقانه تبدیل می‌کند در یک متن مشخص هنری، شناسایی کند.	
آفرینش متن	بر اساس	میزان خلاقیت متن	بر اساس دو مرحله	

پیشین، نگاشته خود را با رویکرد هنری و ادبی پالایش و ویرایش نماید.	نگاشته خود را ارزیابی نماید.	آموخته‌های ارائه شده و توانایی بارش ذهنی، متنی خلاق در یکی از قالب‌های مربوط بیافریند.	خلاقانه
متن نقد شده را با دیگر متون همان قالب مقایسه و ارزیابی نماید و درباره دیدگاه خود استدلال کند.	متن هنری را نقد نماید و عوامل سازنده و ناسازگار آن را تبیین و تشریح کند.	گزارشی تحلیلی از یک نگاشته ادبی و هنری مشخص ارائه کند.	نقد و تحلیل

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	آشنایی با تاثیر و تاثرات نگارش خلاق در تمدن و فرهنگ بشری.	<ul style="list-style-type: none"> - بحث گروهی - پاسخ فردی به پرسش‌ها - مشارکت در فرایند یادگیری 	معرفی چند اثر ادبی یا هنری و تاثیر آن در اندیشه و فرهنگ جامعه
دوم	تشریح اهمیت و نقش زبان در جهان‌بینی و افق اندیشگی و رفتار آدمی	<ul style="list-style-type: none"> - پاسخ به پرسش‌ها درباره نفوذ و تاثیر زبان - مشارکت در فرایند یادگیری 	گزارشی از تناسب زبان و اندیشه در متون هنری و خلاق
سوم	تبیین تفاوت و تمایز بین زبان و گفتار و نوشتار	<ul style="list-style-type: none"> - مشارکت در کار گروهی - پاسخ به پرسش‌ها - ارائه چند نمونه از زبان گفتاری و نوشتاری و تشریح 	ارائه گزارشی از فعالیت‌های علمی به زبان گفتار و تبدیل آن به زبان نوشتار

	تفاوت آن‌ها		
چهارم	تشریح تفاوت زبان ادبی با زبان علمی	<ul style="list-style-type: none"> - خوانش دو متن ادبی و علمی - بحث گروهی دربارهٔ تبیین تفاوت‌های دو متن 	تهیه گزارشی مکتوب از تمایز بین دو متن ادبی و علمی و عناصر متمایز کنندهٔ آن
پنجم	تبیین عوامل نوشتار خلاق؛ زبان، بیان، صور خیال	<ul style="list-style-type: none"> - بحث گروهی - خوانش متن ادبی و مشخص کردن مشخصات زبانی، بیانی و صور خیال 	بررسی مشخصات سه‌گانه نوشتار خلاق در یکی از آثار شعرای معاصر در قالب گزارش مکتوب.
ششم	تشریح عناصر مربوط به خلاقیت زبانی، بیانی، و صور خیال	<ul style="list-style-type: none"> - خوانش متن ادبی - مشخص کردن عناصر هنری در متن 	مشخص کردن دقیق آرایه‌های ادبی یک متن مشخص هنری
هفتم	معرفی قالب‌های ادبی که بیشترین کاربرد را در نگارش خلاق دارند	<ul style="list-style-type: none"> - بحث گروهی - خوانش بخشی از چند متن - مشخص کردن قالب آن 	تهیه گزارشی از یک کتاب درسی مربوط به ادبیات فارسی و تشریح تفاوت ساختاری و قالب درس‌ها
هشتم	تبیین کلی قالب داستان، اهمیت آن در نگارش خلاق و عناصر داستان	<ul style="list-style-type: none"> - بحث گروهی - خوانش یک داستان کوتاه - مشخص کردن عناصر آن 	تهیه نمایهٔ جدولی از عناصر یک داستان کوتاه
نهم	تشریح قالب داستان کوتاه	<ul style="list-style-type: none"> - خوانش سه متن مرتبط و بحث دربارهٔ قالب آن 	تهیه نمایه‌ای از آثار داستانی یکی از داستان نویسان معاصر و دسته‌بندی قالبی آن
دهم	توضیح قالب داستان بلند و	<ul style="list-style-type: none"> - بحث گروهی 	تهیه نمای جدولی از داستان

	رمان	- پاسخ به پرسش‌ها	نویسان معاصر و آثار برجسته آن‌ها
یازدهم	تشریح مشخصات قطعه ادبی	- بحث درباره تفاوت روساخت قطعه ادبی با داستان و شعر	ارائه داستان کوتاه و یک قطعه ادبی بر اساس تجربیات دانشجو
دوازدهم	معرفی ساختار حدیث نفس و خاطره‌نویسی، روزنگار و تفاوت آن‌ها	- بحث گروهی - خوانش متن‌هایی در قالب‌های خاطره، روزنگار، و حدیث نفس	ارائه متن‌هایی کوتاه در سه قالب یاد شده بر اساس نگارش خلاقانه
سیزدهم	تشریح قالب سفرنامه‌نویسی و مشخصات آن	- خوانش بخشی از یک سفرنامه - تبیین و بحث درباره مشخصات آن	نگاشتن سفرنامه‌ای کوتاه بر اساس ساختار سفرنامه‌نویسی
چهاردهم	تشریح کلیاتی از نقد ادبی بر اساس زبان، بیان و صور خیال ادبی	- بحث گروهی درباره معیارهای نقد - نقد گروهی قطعه ادبی و شعری از شاعران کلاسیک	نقد قطعه‌ای از شعر و داستان کوتاه نویسندگان برجسته معاصر
پانزدهم	توضیح چپستی و کاربرد زندگی‌نامه خودنوشت و تفاوت آن با زندگی‌نامه نویسی	- خوانش نمونه‌ای از زندگی‌نامه خود نوشت - بحث گروهی درباره ویژگی‌های این نوع نوشته با قالب‌های دیگر	ارائه گزارشی مکتوب از خوانش زندگی‌نامه خودنوشت و تشریح تأثیرات فرهنگی و اجتماعی آن
شانزدهم	مقایسه قالب‌های ادبی بحث شده و مقایسه کارکرد آن‌ها در بافت فرهنگی و هنری و اجتماعی	- بحث گروهی درباره تجربه‌های شخصی در نگارش خلاق	تهیه سیاهه رفتار کار در کلاس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

۳.۱. وقایع‌نگاری تجربه‌های آموزشی توسط دانشجو.

۳.۲. تهیه روزنگار تجربه‌های روزانه.

۳.۳. حفظ بخشی از متون نظم و نثر مسلط ادبی- معاصر و کلاسیک- با هدف تقویت ذخیره زبانی، بیانی و خیالی دانشجو.

۳.۴. نگاشتن متن‌های کوتاه در قالب و انواع ادبی آموخته در مباحث نظری با تکیه بر آفرینش هنری و کاربرد آرایه‌های ادبی در آن.

۳.۵. خوانش آثار ادبی و هنری ممتاز با تکیه بر خوانش صحیح و درک لذت هنری آن.

۳.۶. گزارش تجربه‌های عاطفی و هنری از خوانش متون هنری معاصر و کلاسیک.

۴. منابع آموزشی:

منبع اصلی:

- سمیعی احمد. نگارش و ویرایش. چاپ چهارم. تهران. سمت. ۱۳۸۲ [دفتر نخست].
- داد سیما. فرهنگ اصطلاحات ادبی؛ واژه‌نامه مفاهیم و اصطلاحات ادبی فارسی و اروپائی (تطبیقی و توضیحی). ویراست سوم. تهران. مروارید. ۱۳۸۵.

منبع فرعی:

- باطنی محمدرضا. زبان و تفکر؛ مجموعه مقالات زبان‌شناسی. چاپ هشتم. تهران. آگه. ۱۳۸۵.
- شمیسا سیروس. نقد ادبی. تهران. فردوس. ۱۳۷۸.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره.

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره.

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره.

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سایر نکات:

در این واحد درسی، تشریح فنون و مهارت نگارش خلاق از عناصر آن گرفته تا قالب و انواع آن، به منزله آموزش حرفه‌ای و تخصصی آن به دانشجویان نیست؛ چه این هدف برای دانشجویان رشته زبان و ادبیات فارسی منطقی و معقول می‌نماید. تبیین و تشریح مدرس و تکالیف دانشجویی در نگارش خلاق باید بر خوانش آثار بدیع، تجربه زیباشناسی، دریافت هنری و عاطفی دانشجو تکیه داشته باشد و راه را برای کسب و دریافت این تجربه هموار و لذت‌بخش نماید به گونه‌ای که تجربه‌های یاد شده افق فرهنگی، ذوقی و هنری وی را نسبت به نگارش خلاق و زیباشناسانه پرمایه‌تر سازد.

۱. معرفی درس و منطق آن

دنیای معاصر با پیشرفت روزافزون داده‌های علمی و تخصصی از دیگر دوره‌های زیست بشری متمایز است. مراودات علمی و تخصصی با دیگر افق‌های علمی داخلی و جهانی با به کارگیری نگارش علمی واحد، ضروری و قابل پیگیری است. واحد درسی نگارش علمی بایسته‌ای است که در آن دانشجویان باید شایستگی‌های نگارشی علمی را بیاموزند تا علاوه بر مشارکت با زبان سخته و سنجیده در افق‌های علمی و تخصصی، از داده‌های علمی حوزه‌های مربوط، استفاده نمایند.

نام درس: نگارش علمی				مشخصات درس
<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو می تواند:</p> <ul style="list-style-type: none"> - به اهمیت نگارش علمی را در ارائه و کسب دانش تخصصی حوزه مربوط، پی ببرد. - تمایز نگارش علمی و تخصصی را با دیگر انواع نگارش، شناسایی و تحلیل کند. - اصول و قواعد کلی نوشتن علمی را تبیین کند. - اجزای مختلف نگاشته علمی را بیاموزد. - توانایی و دانش خود را در نگارش متون علمی اعم از مقاله، گزارش، پیشنهاد و ... به کار گیرد. 				<p>نوع درس: عملی</p> <p>تعداد واحد: ۱</p> <p>زمان درس: ۳۲ ساعت</p> <p>پیشنیاز: ندارد</p>
				شایستگی اساسی:
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	دانش پایه‌ای نگارش علمی
	دانشجو بتواند؛ معیارهای زبان و بیان نگارش علمی را آموخته و قالب‌های نوشتاری مربوط را بشناسد.	دانشجو بتواند؛ بر اساس آموخته‌های نظری و رویکرد قیاسی تفاوت کلی دو متن علمی و غیر علمی را تبیین و تشریح نماید.	دانشجو بتواند؛ با دید استقرایی تک‌تک عوامل سازنده و قالب‌های نوشته علمی را در یک متن مشخص تخصصی، شناسایی و تبیین کند.	

	نگارش متن علمی	بر اساس آموخته‌های پیشین نگاهشده‌ای علمی بنویسد.	میزان توانایی نوشته علمی خود را نقد و ارزیابی نماید.	بر اساس دو مرحله پیشین نوشته خود را ویرایش و پالایش نماید.
	نقد و تحلیل	نوشته‌ای علمی از منظر ویژگی و مراحل ساختاری تحلیل کند.	نوشته علمی را از لحاظ زبان، بیان، فنی و عناصر سازگار و ناساز تشریح کند.	برای نظرات و دیدگاه‌های خود، استدلال کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول	تعریف زبان، گفتار، نوشتار و تفاوت بین آن‌ها.	<ul style="list-style-type: none"> - شرکت در فرایند یادگیری - پاسخ به پرسش‌ها 	ارائه متنی دوسویه (گفتاری به نوشتاری) از تجربیات آموزشی دانشجو.
دوم	آشنایی با مبانی پژوهش و نگارش عمومی، دانشگاهی و اخلاق پژوهش.	<ul style="list-style-type: none"> - بحث گروهی - پاسخ به پرسش‌ها - مشارکت در فرآیند یادگیری 	ارائه خلاصه چکیده از چند متن علمی و مشخص کردن ویژگی‌های آن.
سوم	تشریح زبان و لحن نگارش علمی، دستور خط فارسی و نشانه‌های نگارشی.	<ul style="list-style-type: none"> - بحث گروهی - بحث درباره نمونه‌هایی از ناسازواری خط و نشانه‌گذاری در چند متن علمی ارائه شده 	ارائه بخش‌هایی از متون علمی که دارای سازواری و ناسازی خط و نگارش علمی است.

چهارم	تبیین و توضیح ساختار و انواع بند نویسی (پاراگراف نویسی).	<ul style="list-style-type: none"> - مشارکت در کار گروهی - مشخص نمودن بندهای نوشته علمی؛ ارائه شده در بحث. 	تهیه گزارشی مکتوب از ساختار بند نویسی یک متن علمی و آسیب شناسی آن.
پنجم	تشریح مراحل نگارش علمی؛ مسئله سازی، چهارچوب نظری و طراحی پرسش ها.	<ul style="list-style-type: none"> - پاسخ به پرسش ها - بحث و نظر درباره اجزای تشریح شده در یک متن مشخص علمی. 	انتخاب یک موضوع علمی و نگاشتن اجزای ساختاری تشریح شده بحث.
ششم	تشریح مرحله پیشینه و معرفی روش تحقیق.	<ul style="list-style-type: none"> - بحث گروهی - پاسخ به پرسش ها 	نگاشتن پیشینه و روش تحقیق در ارتباط با موضوع پیشین.
هفتم	آشنایی با نگارش پیشنهاد پژوهش.	<ul style="list-style-type: none"> - بحث گروهی - پاسخ به پرسش ها 	نگاشتن پیشینه تحقیق.
هشتم	آشنایی با فنون یادداشت برداری و طبقه بندی آن.	<ul style="list-style-type: none"> - بحث درباره آسیب نبود یادداشت برداری در سیر مطالعه و پژوهش 	تهیه فیش های یادداشت برداری و طبقه بندی آن.
نهم	تبیین ساختار و اجزای مقالات علمی	<ul style="list-style-type: none"> - تشخیص مراحل ساختاری یک متن علمی 	تهیه نمایه جدولی از انواع الگوهای مقالات علمی و تشریح آن.
دهم	توصیف ساختمان مقاله پژوهشی و علمی.	<ul style="list-style-type: none"> - شرکت در بحث گروهی 	تهیه چکیده مقاله علمی و مشخص کردن ساختمان آن.
یازدهم	توضیح اهمیت مرجع شناسی در نگارش علمی و معرفی انواع آن.	<ul style="list-style-type: none"> - مشارکت در کار گروهی 	تهیه گزارش از نوشته علمی و تشریح و بررسی نحوه ارائه منابع آن.
دوازدهم	تشریح اهمیت استناد در نگارش علمی، انواع نقل و ارجاع نویسی.	<ul style="list-style-type: none"> - پاسخ به پرسش ها 	ارائه کنفرانس گروهی درباره سرقت های علمی.
سیزدهم	توضیح الگوهای مستند سازی	<ul style="list-style-type: none"> - مشارکت در کار گروهی 	ارائه کنفرانس گروهی درباره

و مرجع نویسی از متون فارسی، عربی، لاتین و مجازی.	تفاوت و شباهت های ارجاع نویسی از متون لاتین، فارسی، عربی و مجازی.		
چهاردهم	تشریح گزارش علمی و مراحل آن.	- پاسخ به پرسش ها	تهیه گزارش از تجربه علمی یا آموزشی.
پانزدهم	آشنایی با تکنگاری علمی	خوانش یک تکنگاری علمی و بحث درباره آن	ارائه تکنگاری علمی از تجربیات آموزشی یا علمی.
شانزدهم	تشریح نمایه سازی در انواع نشریه های علمی و پایگاه های استنادی.	- شرکت در بحث گروهی	تهیه پوشه کار و سیاهه فعالیت های کلاس.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری:

۳.۱. انتخاب موضوع برای تهیه مقاله یا گزارش علمی به وسیله دانشجو.

۳.۲. نگارش مرحله ای ساختمان مقاله یا نوشتار علمی بر اساس محتوای نظری ارائه شده.

۳.۳. انتخاب مقالات و نگاشته های علمی و مشخص کردن اجزای ساختاری آن.

۳.۴. انتخاب متون علمی و آسیب شناسی ویراستاری فنی و زبانی آن.

۳.۵. گزینش مقالات مشخص و آسیب شناسی اجزای ساختاری آن.

۴. منابع آموزشی:

منبع اصلی: (به ترتیب اولویت)

- موسی پور، نعمت اله. نگارش علمی؛ راهنمای نگارش گزارش پژوهش، پایان نامه، رساله و مقاله. کرمان.

دانشگاه شهید باهنر. ۱۳۹۲.

- فتوحی، محمود. آیین نگارش مقاله علمی پژوهشی (ویراست دوم). چاپ چهاردهم. تهران. سخن. ۱۳۹۰.

منبع فرعی: (به ترتیب اولویت)

- غلامحسین زاده حسین. راهنمای ویرایش. چاپ هشتم. تهران. سمت. ۱۳۹۰.

- صلح‌جو علی. نکته‌های ویرایش. تهران. مرکز. ۱۳۸۶.
  - خرمشاهی بهاء‌الدین. کژتابی‌های ذهن و زبان؛ طنزی تازه. چاپ دوم. تهران. ناهید. ۱۳۹۳.
- ۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:**

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می‌شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات پیامبر (ص) و اهل بیت (ع))»

۱. معرفی درس و منطق آن:

تعلیم و تربیت به عنوان نهادی اجتماعی، یکی از اجزا و عناصر مهم هر فرهنگ و تمدن است که یکی از وظایفش انتقال فرهنگ به نسل جدید و رشد و تعالی آن است. از آنجا که فرهنگ و تمدن کشور ما اسلامی است، وظیفه تعلیم و تربیت تربیت نسل جدید بر اساس آموزه‌های اسلامی و در یک کلام، تربیت انسان مؤمن و مسلمان است و این مستلزم آشنایی عمیق معلمان با نظام تربیتی اسلام است. در این واحد معلمان با عناصر و مؤلفه‌های تعلیم و تربیت اسلامی آشنا شده و توانایی می‌یابند وضعیت مطلوب تربیتی برای دانش‌آموزان خود را تشخیص داده و فعالیت‌ها و اقدامات رایج تربیتی را بر اساس معیارهای نظام تربیتی اسلام ارزیابی و نقد کنند.

نام درس: نظام تربیتی اسلام (براساس قرآن و روایات پیامبر (ص) و اهل بیت (ع))				مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۳ واحد نظری زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: نحوه تدریس:
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را توصیف و تحلیل کند. بر اساس نظام تربیتی اسلام، وضعیت موجود تربیتی را شناسایی و وضعیت مطلوب تربیتی را ترسیم و هر دو وضع را تحلیل کند. بر اساس نظام تربیتی اسلام، فعالیت‌ها و اقدامات تربیتی رایج را ارزیابی و نقد کند.				شایستگی اساسی: <i>Pck & ۱-۲ & ۱-۱ Ck</i> <i>Gk & ۳-۱ & ۴-۱</i>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را با یکی از نظام‌های تربیتی رایج غربی مقایسه و وجوه تمایز و تشابه آن‌ها را به دست آورد	ربط و نسبت هر یک از عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را با عناصر و مؤلفه‌های دیگر توصیف و تحلیل می‌کند.	ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام تربیتی اسلام را بر اساس منبع معرفی شده به زبان خود توصیف می‌کند	توصیف و تحلیل ویژگیها، عناصر و مؤلفه‌های نظام	
دلایل خود را برای ترسیم وضع مطلوب به تفصیل بیان کند.	وضع مطلوب را ترسیم کند.	وضع موجود را شناسایی کند.	تحلیل و شناسایی وضعیت موجود و مطلوب	

ارزیابی فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی بر اساس معیارهای نظام تربیتی اسلام	فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی در موقعیت خود (برای مثال در دبیرستان محل تحصیل خود) را شناسایی و توصیف می کند	فعالیتها و اقدامات رایج تربیتی را با معیارهای برگرفته از نظام تربیتی اسلام را تطبیق می دهد و ارزیابی می کند.	دلایل خود را برای نقاط قوت و ضعف شناسایی شده، توضیح می دهد.
---	--	--	---

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

چیستی و ضرورت نظام تربیتی اسلام

- تعریف نظام، تعلیم و تربیت و نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- عناصر و مؤلفه های نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- ویژگی های نظام تعلیم و تربیت اسلامی
- ضرورت آشنایی با نظام تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره نظام تعلیم و تربیت اسلامی و انتخاب یک تعریف و ارائه دلیل برای آن

مبانی تعلیم و تربیت اسلامی

- چیستی مبانی در تربیت اسلامی
- جایگاه مبانی در تربیت اسلامی
- انواع مبانی در تربیت اسلامی
- مبانی انسان شناختی تعلیم و تربیت اسلامی
- مبانی ارزش شناختی تعلیم و تربیت اسلام
- ...

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده و مشارکت در بحث های کلاسی
- شناسایی مهم ترین مبانی انسان شناختی و ارزش شناختی تعلیم و تربیت اسلامی با مراجعه به منابع اسلامی

— شناسایی و بیان دلالت‌های تربیتی هر یک از مبانی

فعالیت عملکردی:

- یک تصویر کلی از مبانی انسان‌شناختی ارائه داده و بر اساس آن روش‌های آموزش و روش‌های پژوهش را تبیین کند.
- مبانی انسان‌شناختی اسلامی را با یکی از انسان‌شناسی‌های رایج مقایسه کرده، وجوه تمایز و تشابه دلالت‌های تربیتی آن دو را مشخص کند. (این دو عملکرد در باره دیگر مبانی نیز قابل اجراست)

اهداف تعلیم و تربیت اسلامی

- هدف غایی تعلیم و تربیت اسلامی
- اهداف واسطی تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- استخراج اهداف غایی و واسطی از منابع و متون اسلامی

فعالیت‌های عملکردی:

- میزان انطباق فعالیت‌های معلمان خود در دوره دبیرستان را با اهداف غایی و واسطی تعلیم و تربیت اسلامی را بررسی کند.
- اهداف غایی فعالیت‌های تربیتی دبیرستان محل تحصیل خود را شناسایی و نقد و بررسی کند.

اصول تعلیم و تربیت اسلامی

- اصل انطباق جریان تربیت با آموزه‌های اسلامی
- اصل تدریج و تعالی مرتبتی
- .....

فعالیت‌های یادگیری

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- استخراج اصول تعلیم و تربیت اسلامی از منابع و متون اسلامی

فعالیت‌های عملکردی

- میزان انطباق فعالیت‌های معلم دینی خود در دوره دبیرستان را با اصول تعلیم و تربیت اسلامی بررسی کند.
- تحقیق کند و معلوم کند چگونه می‌توان اصول تعلیم و تربیت را در دوره ابتدایی به کار بست.

ساحت‌های تعلیم و تربیت اسلامی

- ساحت تربیت اعتقادی، عبادی و اخلاقی
- ساحت تربیت اجتماعی و سیاسی
- .....

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در بارهٔ ساختها مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

....

مراحل، عوامل و موانع تعلیم و تربیت اسلامی

- مراحل تعلیم و تربیت اسلامی
- عوامل و موانع تعلیم و تربیت اسلامی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در بارهٔ مراحل مطرح شده است.
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در بارهٔ عوامل و موانع مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

- عوامل و موانع مؤثر بر فعالیت‌های تربیتی یک معلم در یک کلاس را بررسی کرده و راهکارهایی برای رفع موانع ارائه کند.
- از راهکارهای ارائه شده با ارائه دلیل دفاع کند. (این دو فعالیت عملکردی در بارهٔ مراحل نیز قابل اجراست)
- با بررسی وضعیت دانش‌آموزان کلاس، روش یا روش‌های تربیتی مناسب با آن‌ها را معرفی کند.
- دلایل انتخاب خود را بیان کند.

روش‌های تعلیم و تربیت اسلامی

- اعطای بینش
- الگوسازی
- انذار و تبشیر
- تشویق
- تنبیه
- فراهم آوردن موقعیت مناسب
- ....

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- مطالعه منابع تعلیم و تربیت اسلامی و استخراج نظریاتی که در بارهٔ هر یک از روشها مطرح شده است.

فعالیت‌های عملکردی:

- در بارهٔ چگونگی کاربرد روشهای مطرح شده در موقعیت خاص، برای مثال در کلاس چهارم ابتدایی، تحقیق کند.
- در بارهٔ شرایط کاربرد هر یک از روشها تحقیق کند.

— کاربرد این روشها در یک مدرسه را بررسی و نقد و ارزیابی کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

بهشتی، محمد (۱۳۸۸). مبانی تربیت در قرآن. تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
باقری، خسرو (۱۳۸۴). نگاهی دوباره تربیت اسلامی، جلد اول، تهران: انتشارات مدرسه.

منابع فرعی:

آیت الله مصباح یزدی و دیگران. (۱۳۹۱). فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی. بخش سوم. تهران: موسسه فرهنگی مدرسه برهان (انتشارات مدرسه).
باقری، خسرو (۱۳۹۰). درآمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت در جمهوری اسلامی، جلد اول. نشر علمی و فرهنگی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن

۱-۱ معلمان به عنوان مهم ترین عامل فرآیند تربیت در صورتی می توانند به شکلی فکورانه، نوآورانه و متناسب با موقعیت خاص زمانی و مکانی به نقش آفرینی موثر در این جریان بپردازند که با اتکا بر فلسفه تربیتی معین و معتبری، مجموعه ای از ملاک ها و معیارهای مشخص را جهت راهنمایی تدابیر و عمل تربیتی خویش در شرایط و موقعیت های خاص و غیرقابل پیش بینی مد نظر داشته باشند؛

۲-۱ از سوی دیگر معلمان در هر جامعه ارزش مدار و متعهد به یک نظام فکری و ارزشی معین، لازم است با مضامین اصلی فلسفه تربیتی مقبول آن جامعه عمیقاً آشنا شده و آن را بپذیرند تا به مثابه چهارچوب راهنمای عمل تربیتی-به منزله عمل اجتماعی هدفمند و دارای آثار و ابعاد جمعی- از آن بهره مند شوند. لذا معلمان جامعه اسلامی به منظور ابتدای مجموعه فعالیت های تربیتی خود بر اساس نظام معیار اسلامی و لوازم تربیتی آن، علاوه بر آشنایی دقیق با نظام تربیتی اسلام باید با فلسفه تربیت اسلامی در قالب فلسفه تربیتی مقبول جامعه اسلامی خود آشنایی عمیق داشته و نسبت به آن التزام عملی داشته باشند؛

۳-۱ از آنجا که «فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران» به عنوان مصداقی از فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران در دوران معاصر طی سالیان اخیر براساس تلاشی روشمند و با استفاده بهینه از خرد جمعی تدوین و تحت اشراف شورای عالی انقلاب فرهنگی اعتبار بخشی و تأیید شده است ضروری است همه معلمان آینده جامعه اسلامی ایران ضمن دروس تربیتی برنامه درسی تربیت معلم مفاهیم اصلی، مضامین و محتوای این مجموعه نظری مدون را به عنوان مهم ترین سند تربیتی کلان جامعه بخوبی درک نمایند و بتوانند دلالت ها و پیامدهای آن را برای هدایت انواع تربیت-به لحاظ تعیین اهداف، اصول، سیاستها، برنامه ها، محتوا، روشها و رویکردها- در نظام جمهوری اسلامی ایران طی دهه های آینده شناسایی و پیگیری کنند.

نام درس: فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران	مشخصات درس
<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو معلم قادر خواهد بود:</p> <p>۱- با درک مبانی و اصول فلسفه تربیت در جامعه اسلامی ایران نقش آن در هدایت و ساماندهی امر تربیت در جامعه اسلامی ایران را تبیین نماید.</p> <p>۲- با مطالعه و مقایسه مفاهیم و مولفه های اصلی فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران با سایر دیدگاههای فلسفی نقاط قوت و ضعف هر یک از آنها را شناسایی کند و فلسفه تربیتی خود به عنوان معلم را تبیین نماید.</p>	<p>نوع درس: نظری</p> <p>تعداد واحد: ۳ واحد</p> <p>زمان درس: ۴۸ ساعت</p> <p>پیشنیاز: دروس معارف اسلامی ۱ و ۲ و درس انسان شناسی در اسلام</p> <p>نحوه تدریس: نظری</p>

شایستگی اساسی: اندیشه ورزی در باره چپستی، چرایی و چگونگی فرآیند تربیت (به منظور هدایت عمل و موقعیت تربیتی خود و دیگران)			
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
مبانی و اصول	می تواند رابطه میان مبانی و اصول تربیت را توضیح دهد اما قادر به تبیین مستدل آنها به عنوان یک مجموعه سازوار نیست.	می تواند رابطه میان مبانی و اصول را به عنوان یک مجموعه سازوار تبیین کند و برای آن مثال های تربیتی ارائه نماید.	می تواند رابطه میان مبانی و اصول را به عنوان یک مجموعه نظام مند با ارائه استدلال منطقی تبیین نموده و نقش آن را در اتخاذ تصمیمات تربیتی تحلیل کند.
مقایسه دیدگاه های فلسفی	در مقایسه دیدگاه ها با مبانی و اصول تربیت اسلامی به برخی شباهت ها یا تفاوت ها اشاره کرده است و نتوانسته وجوه متمایز کننده آن را عرصه عمل تربیت تبیین کند.	می تواند پس از توصیف توانسته نکات مشترک و تمایز سایر دیدگاه ها با تربیت اسلامی را در مقام عمل تربیتی تشخیص دهد، لیکن قادر به نقد و ارزیابی مبنایی و مستدل آن دیدگاه نیست	می تواند دیدگاهها را با فلسفه تربیت اسلامی مقایسه نموده و نقاط قوت و ضعف آن براساس مضامین فلسفه تربیت در ج.ا.ا- در عرصه عمل تربیتی تبیین کند
فلسفه معلمی	می تواند ارتباط اصول و مبانی تربیت اسلامی را در عمل حرفه ای خود به صورت نمونه مورد بحث قرار دهد اما نمی تواند متناسب با تجارب	توانایی تحلیل فلسفه تربیت اسلامی و اتخاذ تصمیمات بر اساس آن در موقعیت های روشن و شناخته شده را دارا است اما نمی تواند آن ها را در	قادر است فلسفه تربیتی شخصی خود را مبتنی بر مبانی و اصول فلسفه تربیت اسلامی تبیین کند و تأثیر تصمیمات تربیتی مبتنی بر آن را با ذکر مثال ها و نمونه

ها روشن نماید.	قالب فلسفه شخصی خود تبیین کند.	وموقعیت خاص فلسفه تربیتی خود را تبیین کند.		
----------------	-----------------------------------	--	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: آشنایی با فلسفه تربیت و تاریخچه و جایگاه آن (چهار جلسه)

فصل اول: تعریف فلسفه تربیت، قلمرو مباحث، پیشینه و ضرورت مطالعه آن

فصل دوم: آشنایی با برخی از دیدگاه‌های کلاسیک و معاصر در فلسفه تربیت و بررسی آنها

فصل سوم: رویکرد اسلامی به فلسفه تربیت واهم مشخصات آن

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد

- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

-تعریف فلسفه تربیت و تبیین قلمرو مباحث آن

-تبیین و تشریح اهمیت و ضرورت آشنایی با فلسفه تربیت بخصوص برای معلمان و مربیان

-توصیف اجمالی برخی از دیدگاه‌های کلاسیک و رایج در فلسفه تربیت و بیان اهم نقاط قوت و ضعف آنها

-تبیین مختصر رویکرد اسلامی به فلسفه تربیت و بیان وجوه تمایز محتوایی آن از رویکردهای غربی

بخش دوم: معرفی فلسفه تربیتی جامعه اسلامی ایران (فلسفه تربیت در ج.ا.ا) و خصوصیات و جایگاه آن (دو جلسه)

فصل پنجم: تبیین انواع فلسفه تربیت (تاریخی، نظری، شخصی و اجتماعی) و نقش متفاوت فلسفه تربیتی اجتماع

فصل ششم: تدوین فلسفه تربیتی اجتماع متناسب با رویکرد اسلامی برای جامعه اسلامی معاصر ایران و نقش آن

بخش سوم: توصیف و تبیین مضامین فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران (شش تا هشت جلسه)

فصل هفتم: مرور بر اهم مبانی اساسی تربیت و باهم نگری آنها

- مبانی هستی شناختی

- مبانی انسان شناختی

- مبانی معرفت شناختی

- مبانی ارزش شناختی

- مبانی دین شناختی

- باهم نگری مبانی اساسی تربیت

فصل هشتم: تبیین اهم مفاهیم کلیدی تربیت

-مفاهیم کلیدی دسته اول: حیات طیبه، نظام معیار اسلامی، هویت، جامعه صالح،

- مفاهیم کلیدی دسته دوم: فرآیند تعاملی، زمینه سازی، مربی، متربی، هدایت، کسب شایستگی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فصل نهم: تبیین چستی تربیت ومولفه های آن

-بیان تعریف برگزیده تربیت

-تبیین خصوصیات تعریف برگزیده وقلمرو آن

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده و مشارکت در بحث های کلاسی

- بحث در باره تناسب تعریف و ویژگی های تربیت با مبانی اساسی تربیت

فعالیت عملکردی:

- مقایسه تعریف برگزیده تربیت با تعاریف دیگر تربیت (اعم از تعریف سایر مکاتب و یا دیگر متفکران مسلمان)

- نقد و ارزیابی برنامه ها و تجارب تربیتی خود یا دیگران از منظر ویژگی های تربیت.

فصل دهم : تبیین چرایی تربیت

-بیان ضرورت تربیت وجایگاه آن (در مقایسه با دیگر فعالیت های اجتماعی)

-تبیین غایت و نتیجه تربیت(نتایج مشترک واختصاصی)

- تبیین اهداف تربیت(شایستگی های مشترک واختصاصی)

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده ومشارکت در بحث های کلاسی

- بحث و مقایسه اهداف تبیین شده با اهداف سایدیدگاه های تربیتی

- بحث و بررسی چگونگی ارتباط اهداف تبیین شده با مبانی اساسی تربیت

فعالیت های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت تربیتی (برنامه ها و طر حهای تربیتی) و بررسی آن از منظر اهداف تربیت

فصل یازدهم: تبیین چگونگی تربیت

-تبیین انواع تربیت(رسمی/غیررسمی،عمومی /تخصصی،الزامی /اختیاری وساحت های شش گانه)

- بیان اصول عام حاکم بر جریان تربیت

- بیان عوامل ونهادهای سهیم وموثر در فرآیند تربیت

- تبیین ارکان تربیت

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

- شناسایی وبررسی دلالت های فلسفه تربیت در ج.ا.ا. برای بهبود جریان تربیت(در گستره انواع تربیت)

فعالیت های عملکردی:

- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر اصول عام تربیت

- تحلیل نقش عوامل ونهادهای موثر در عملکرد یکی از انواع تربیت غیر رسمی

- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آنها از منظر اصول عام تربیت

بخش چهارم: التزام به فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران؛ چرا و چگونه؟ (دو تا سه جلسه)

فصل دوازدهم: تدوین فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور؛

- معلم فکور و ضرورت داشتن فلسفه تربیتی شخصی
- ارتباط فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور با فلسفه تربیتی مدرسه
- نسبت فلسفه تربیتی شخصی معلم با فلسفه تربیتی اجتماع
- نسبت فلسفه تربیتی شخصی معلم فکور با تجارب و موقعیت تربیتی خود او

فصل سیزدهم: ساماندهی و هدایت انواع تربیت براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا.

- تعریف وظایف و مأموریت انواع نهادهای تربیتی جامعه اسلامی ایران براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا.
- تنظیم سیاست ها و برنامه های تربیتی در همه انواع تربیت براساس دلالت های فلسفه تربیت در ج.ا.ا.
- ایجاد هماهنگی میان همه نهادها و عوامل سهیم و موثر در جریان تربیت (به خصوص ارکان تربیت) براساس مفاد فلسفه تربیت در ج.ا.ا.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.

منابع فرعی:

- کتب درسی فلسفه تعلیم و تربیت (نلر، شریعتمداری، شعاری نژاد، ابراهیم زاده، اوزمن، بهشتی، پاک سرشت، باقری، و...)

و مقالات مربوط به نقش فلسفه تربیت در بهبود سیاست و عمل تربیتی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۴ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۴ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران»

۱. معرفی درس و منطق آن

عمل اصیل تربیتی عملی فکورانه و اندیشه ورزانه است عملی است که مبتنی بر درک و فهم موقعیت است. در واقع یکی از لوازم اصلی تحقق یک عمل اصیل تربیتی داشتن توانایی تحلیل درست از شرایط و بستر موجود و مواجهه انتقادی با آن و تلاش برای اصلاح و بهبود موقعیت است. موقعیتی که عمل فکورانه معلم در آن بروز و ظهور می یابد، نهادهای است که نوع خاصی از تربیت را که همان تربیت رسمی و عمومی (قانون مند، سازماندهی شده، همگانی) را تمهید و ارائه می دهد. این سخن بدان معنی است که همل تربیتی معلم بر روی چنین بستری تحقق می یابد از این رو معلم بیش از موضوع دیگری لازم است با کسب شناخت ابعاد و مولفه های مختلف فلسفه تربیت رسمی و عمومی قادر به تحلیل و ارزیابی و اصلاح عمل فردی و برنامه ها و طرحها باشد.

نام درس: فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران				مشخصات درس
				نوع درس: نظری
				تعداد واحد: ۲ واحد
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی:
				<u><i>Ck ۱-۱ & ۱-۲ Pck</i></u>
				<u><i>Gk ۳-۱ & ۴-۱</i></u>
ارزیابی	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	ملاکها
ارزیابی موقعیتهای تربیتی بر اساس چرایی و چگونگی فلسفه تربیت رسمی	قادر نیست موقعیتهای مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را از منظر چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین (دلیل آوری) و مقایسه کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد تبیین (دلیل آوری) کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) آنها را از منظر تناسب با چرایی و چگونگی فلسفه عمومی و تربیت رسمی و عمومی و اسناد مقایسه کند.	
ارزیابی ارزشها و اصول تربیت	ارزشها و اصول تربیت مبتنی بر چرایی فلسفه تربیت رسمی و	برای ضعف ها و قوت های (ارزشها و اصول تربیتی مبتنی بر چرایی	دلایل و عوامل موثر در ایجاد ضعف و قوت در عناصر و مولفه های	

مبتنی بر چیستی، چرایی و چگونگی فلسفی تربیت رسمی	عمومی عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی را صرفا شناسایی می کند.	چرایی فلسفه تربیت رسمی و عمومی (در عناصر و مولفه های موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) شناسایی شده (توجیهات مناسبی ارائه می دهد.	موقعیت های تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامه ها و فعالیت های سازمانهای تربیتی) را بیان می کند و پیشنهادهای مناسب برای بهبود آن ارائه می دهد.
---	---	--	---

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

• بخش اول: مفهوم پردازی تربیت رسمی و عمومی

- تبیین تربیت رسمی و عمومی
- ضرورت و امکان تربیت رسمی و عمومی
- تاریخچه تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه تاریخچه مختصری از تربیت رسمی و عمومی در ایران و جهان

بخش دوم: مبانی تربیت رسمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران

- مبانی سیاسی
- مبانی حقوقی
- مبانی جامعه شناختی
- مبانی روان شناختی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فعالیت عملکردی:

- نقد مبانی از منظر کفایت آنها و یا سازگاری درونی

فصل سوم: چیستی تربیت رسمی و عمومی در نظام جمهوری اسلامی ایران

- نقد الگوهای رایج تربیت رسمی و عمومی
- ویژگی های تربیت رسمی و عمومی متناسب با کشور جمهوری اسلامی ایران
- تعریف تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره تناسب ویژگی های تربیت رسمی و عمومی با مبانی و فلسفه تربیت

فعالیت عملکردی:

- مقایسه ویژگی ها تربیت رسمی و عمومی با الگوهای دیگر
- نقد و ارزیابی برنامه ها و فعالیت های موجود از منظر ویژگی های تربیت رسمی و عمومی .

• چرایی تربیت رسمی و عمومی

- هدف تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث و مقایسه هدف تبیین شده با اهداف دیدگاه های مختلف
- بحث و بررسی ارتباط هدف تبیین شده با مبانی فلسفه تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت تربیتی (برنامه ها و طرح های) و بررسی آن از منظر هدف تربیت رسمی و عمومی

• چگونگی تربیت رسمی و عمومی

- اصول حاکم بر جریان تربیت رسمی و عمومی
- ویژگی های مدرسه مطلوب
- ارکان تربیت رسمی و عمومی
- چرخش های اساسی در تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بررسی نتایج اصول و ویژگی های تربیت رسمی و عمومی در عمل فردی معلم و برنامه ها و طرح ها و مناسبات حاکم بر مدرسه

- بررسی نتایج چرخش های اساسی در عمل فردی و عمل نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های عملکردی:

- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر اصول و ویژگیهای مدرسه
- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آن از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی

• مشخصات و ویژگی های نظام تربیت رسمی و عمومی

- تعریف و قلمرو نظام تربیت رسمی و عمومی

- رهیافت نظام تربیت رسمی و عمومی
- رویکردهای اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی
- روابط نظام تربیت رسمی و عمومی با ارکان و نهادهای دیگر
- ساختار نظام تربیت رسمی و عمومی
- مولفه ها نظام تربیت رسمی و عمومی
- زیر نظام های نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و نقد عملکرد یکی از مولفه های نظام تربیت رسمی و عمومی از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و نقد عملکرد یکی از زیر نظام های تربیت رسمی و عمومی از منظر اصول تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و ارزیابی میزان روابط موجود نظام تربیت رسمی و عمومی با ارکان دیگر
- ارزیابی تناسب رهیافت ها و رویکردهای نظام تربیت رسمی و عمومی با مبانی و فلسفه تربیت در جمهوری اسلامی ایران

• بخش اول رهنامه نظام تربیت رسمی و عمومی

- مشخصات کلی نظام تربیت رسمی و عمومی
- الگوهای نظری زیر نظام های شش گانه تربیت رسمی و عمومی
- چرخشهای اساسی و تحول آفرین در نظام تربیت رسمی و عمومی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- تحلیل و بررسی چرخشهای اساسی
- تحلیل و بررسی الگوهای نظری زیرنظام ها
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- بررسی و تحلیل ارتباط الگوهای نظری زیر نظام ها با مبانی نظری آنها در فلسفه تربیت و فلسفه تربیت رسمی و عمومی
- بررسی و تحلیل ارتباط مشخصات کلی نظام تربیت رسمی و عمومی با مبانی نظری آنها در فلسفه تربیت رسمی و عمومی
- بررسی نتایج چرخشهای اساسی در عمل فردی و عمل نظام تربیت رسمی و عمومی
- مشاهده یک مدرسه و نقد مناسبات و برنامه های آن از منظر چرخشهای اساسی
- بررسی چند طرح و برنامه اجرایی در نظام تربیت رسمی و عمومی و نقد آن از منظر چرخش های اساسی
- نقد و بررسی برنامه های موجود در نظام تربیت رسمی و عمومی از منظر رهنامه

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی
پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو
انجام فعالیت های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش دوم صفحه ۱۹۳ تا ۴۴۴). وزارت آموزش و پرورش.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران»

۱- معرفی درس و منطق آن

از جمله ویژگی هایی تربیت رسمی و عمومی قانون مند بودن است. سازو کارها اهداف و ابعاد دیگر این نوع تربیت مبتنی بر قوانین و مقرراتی است که توسط مراجع قانونگذار و تصمیم گذار تدوین و تصویب شده است. عمل تربیت در بستر تربیت رسمی و عمومی مبتنی بر این قوانین و مقررات است. از این رو معلم به عنوان کارگزاری که در این بستر به عمل تربیت اقدام می کند لازم است با این بستر وزمینه آگاهی و معرفت داشته باشد. یعنی که شناخت و فهم عمیق از اسناد راهبردی، قوانین و مقررات و سازمان این نهاد از لوازم و پیش نیاز های ضروری برای ایفای نقشهای حرفه ای معلمی است که دانشجو معلمان باید به کسب آن نایل آیند.

نام درس: «اسناد، قوانین و سازمان آموزش و پرورش در جمهوری اسلامی ایران»				مشخصات درس
۱- اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: موقعیتهای تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامهها و فعالیت های سازمان های تربیت رسمی) را از منظر اسناد تحول بنیادین تبیین و مقایسه کند. موقعیتهای تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامهها و فعالیت های سازمان های تربیتی) را از منظر قوانین و مقررات نقد کند. هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه بررسی و نقد نماید				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: فلسفه تربیت رسمی و عمومی در جمهوری اسلامی ایران
				شایستگی اساسی: PK
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
تبیین و مقایسه موقعیتهای مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامهها و فعالیت های سازمان های تربیت رسمی و عمومی) بر اساس اسناد تحولی	موقعیتهای مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامهها و فعالیت های سازمان های تربیت رسمی و عمومی) را صرفا بررسی و از منظر راهکارها و راهبردها توصیف می کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامهها و فعالیت های سازمان های تربیت رسمی و عمومی) آن ها را از منظر راهبردها و اصول اسناد تحولی تربیت رسمی و عمومی تبیین (دلیل آوری) کند.	با بررسی موقعیتهای تربیتی مختلف تربیتی (عمل فردی و طرحها و برنامهها و فعالیت های سازمان های تربیت رسمی و عمومی) آن ها را از منظر تناسب با راهبردها و راهکارهای اسناد تحولی نظام تربیت رسمی و مقایسه کند.	

نقد موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) بر اساس قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی	قوانین و مقررات مرتبط با موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی را صرفاً شناسایی و تشریح می‌کند.	ضعف‌ها و قوت‌های موجود در عناصر و مؤلفه‌های موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را بر اساس قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی شناسایی کرده و توجیهات مناسبی ارائه می‌دهد.	دلایل و عوامل مؤثر در ایجاد ضعف و قوت در عناصر و مؤلفه‌های موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و طرح‌ها و فعالیت‌های سازمان‌های تربیتی) را بیان می‌کند و پیشنهادهای مناسب برای بهبود آن ارائه می‌دهد.
بررسی و نقد هماهنگی و تناسب سازمان و قوانین نظام تربیت رسمی و عمومی را با اسناد راهبردی و رهنامه	قوانین و مقررات و راهبردها و راهکارهای اسناد تحولی نظام تربیت رسمی و عمومی را صرفاً تشریح می‌نماید.	ناهماهنگی‌ها و عدم تناسب‌ها بین قوانین و مقررات و راهبرد و راهکارهای اسناد تحولی را شناسایی و تشریح می‌کند.	دلایل ناهماهنگی‌ها و عدم تناسب‌ها بین قوانین و مقررات و راهبرد و راهکارهای اسناد تحولی را شناسایی می‌کند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: سند تحول بنیادین

- ضرورت وجود اسناد راهبردی
- چشم انداز و اهداف سند تحول
- راهبردهای کلان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- بحث در باره اهداف کلان و راهبردهای اصلی سند تحول
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- مقایسه سند تحول بنیادین با چهارچوبهای تعریف شده در برنامه‌ریزی راهبردی (استراتژیک)
- نقد و بررسی راهکارهای سند تحول از منظر ارتباط با مبانی نظری

- نقد و بررسی سند تحول از منظر سازگاری درونی عناصر و مولفه ها و راهکارها
- نقد و بررسی برنامه درسی موجود از منظر سند برنامه درسی ملی

بخش دوم: سند برنامه درسی ملی

- چشم انداز و اصول برنامه درسی ملی
- رویکرد برنامه درسی ملی
- حوزه های تربیت و یادگیری

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره آثار رویکرد برنامه درسی بر جریان یادگیری کلاسی
- بحث در باره حوزه های یادگیری و ارتباط آنها با همدیگر

فعالیت عملکردی:

- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر ارتباط با مبانی نظری
- نقد و بررسی سند برنامه درسی ملی از منظر سازگاری درونی
- نقد هر یک از حوزه های یادگیری در تناسب با مبانی نظری و اسناد بالادستی

بخش سوم: سازمان و تشکیلات وزارت آموزش و پرورش

سازمان اداری گذشته و اکنون نظام تربیت رسمی و عمومی ساختار و تشکیلات شورای عالی آموزش و پرورش شورای عالی انقلاب فرهنگی ساختار اداری در سطح استان و منطقه و مدرسه

فعالیت های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی
- بحث در باره قوانین و مقررات و نقد آنها
- بحث و بررسی ساختار اداری استانی منطقه ای
- بحث در باره سازمانهای وابسته مانند سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی ، نهضت سواد آموزی، کانون پرورش فکری و سازمان نوسازی
- بحث و بررسی ساختار اداری حوزه وزارتی

فعالیت های عملکردی:

- بررسی و ارائه گزارش از سازمان اداری اداره کل یک استان یا یک منطقه
- بررسی و ارائه گزارش از اهداف و ساختار اداری یکپاز سازمانه های وابسته

بخش چهارم: قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی

- قوانین مرتبط با نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات مجلس)

- مقررات مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی (مصوبات شورای عالی آموزش و پرورش و شورای عالی انقلاب فرهنگی)
- آیین نامه اجرایی مدارس

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- بحث در باره تناسب قوانین و مقررات موجود با همدیگر
- بحث در باره دلایل تغییر در برخی قوانین و مقررات

فعالیت عملکردی:

- مقایسه قوانین مهم و اساسی نظام تربیت رسمی و عمومی در ایران در جهان
- بررسی و ارزیابی سیر تاریخی قوانین و مقررات نظام تربیت رسمی و عمومی
- بررسی چگونگی اجرای آیین نامه اجرایی در یک مدرسه و شناسایی مشکلات آن

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره‌گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). مبانی نظری تحول بنیادین تعلیم و تربیت رسمی و عمومی (بخش نخست تا صفحه ۱۹۲). وزارت آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند تحول بنیادین آموزش و پرورش.
- شورای عالی انقلاب فرهنگی (۱۳۹۰). سند برنامه درسی ملی. وزارت آموزش و پرورش.
- صافی، احمد (۱۳۸۵). سازمان و قوانین آموزش و پرورش. انتشارات سمت.

منابع فرعی:

- سایت وزارت آموزش و پرورش: www.medu.ir/Portal/Home
- سایت شورای عالی انقلاب فرهنگی: <http://sccr.ir/pages>
- سایت دولت: <http://dolat.ir>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیرنده بین‌یونی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای
ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اخلاق حرفه‌ای معلم (با تاکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)»

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت ماهیتی اخلاقی دارد. چنین نسبتی بین اخلاق و تربیت ایجاد می‌کند که تمامی عناصر و فرایندهای تربیت گوناگون از ارزش‌های اخلاقی متأثر باشد. در واقع هر موقعیت تربیتی یک موقعیت اخلاقی نیز می‌باشد که در آن کنشی اخلاقی رخ می‌دهد. یعنی مبتنی بر حقوق و تکالیفی از منظر اخلاقی است براین اساس معلم به مثابه عامل اصلی و هدایت کننده جریان تربیت در موقعیت‌های تربیتی باید در باره چیستی و چگونگی اصول اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی به شناخت وثیقی رسیده و نسبت به آن‌ها حساسیت داشته باشد. تا در عرصه عمل تربیت ارزش‌ها و اصول اخلاقی نمود یابد. به عبارتی دانشجویان باید به درک عمیق از ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) حاکم بر موقعیت‌های تربیتی برسند تا قادر باشند موقعیت‌های تربیتی را در راستای تحقق اهداف از منظر اخلاقی اصلاح و بهبود بخشند. حاکمیت اصول اخلاقی بر مناسبات جاری بر موقعیت‌های تربیتی از یک سو موجب تسریع و ارتقا رشد اخلاقی متریان خواهد شد واز سویی دیگر موجب ایجاد فضا و بستری مناسب برای تعالی متریان در ساحت‌های دیگر تربیت خواهد گردید.

نام درس: اخلاق حرفه‌ای معلم (با تاکید بر حقوق و تکالیف اسلامی)				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) تحلیل و مقایسه می‌نماید. موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی و سازمان‌های آموزشی) را از منظر اصول و ارزش‌های اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) نقد می‌نماید. در شرایط تعارض آمیز اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) در موقعیت‌های تربیتی (فردی و سازمانی) قادر به تصمیم گیری است.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۳ واحد نظری زمان درس: ۴۸ ساعت
				شایستگی اساسی: PK
ملاک‌ها پیامدها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
شناسایی و تحلیل موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) از منظر اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف)	در موقعیت‌های مختلف تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) اصول و ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) را صرفاً شناسایی کرده و برای	با کنار هم نهادن موقعیت‌های تربیتی مختلف (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی)، نقاط اختلاف و اشتراک آن‌ها را از منظر ارزش‌های اخلاقی (حقوق و تکالیف) شناسایی	تبیین (دلیل آوری) مناسبی برای چرایی وجوه اختلاف و اشتراک موقعیت‌های تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان‌های تربیتی) را از منظر اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) ارائه	

	تحلیل خود دلایل قانع کننده ای ارائه نمی دهد.	می کند	می دهد.
نقد موقعیت های تربیتی (عمل فردی " معلم " و سازمان های تربیتی) از منظر اصول و ارزش های اخلاق حرفه ای/ (حقوق و تکالیف)	در مقایسه عناصر و مؤلفه های موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) با ارزش ها و اصول اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) صرفاً ضعف ها و قوت های موجود را در آن شناسایی و فهرست می نماید.	برای ضعف ها و قوت های شناسایی شده در یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) استدلال های اخلاقی (توجیهات) مناسبی از منظر اصول و ارزش های اخلاقی (حقوق و تکالیف) ارائه می دهد.	دلایل و عوامل مؤثر در ایجاد ضعف و قوت در یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) را از منظر اخلاق حرفه ای (حقوق و تکالیف) بیان می کند و پیشنهاد های مناسب برای بهبود آن ارائه می دهد.
تصمیم گیری در شرایط تعارض آمیز اخلاقی در موقعیت های تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی)	با تحلیل یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) تعارض آمیز اخلاقی اصول و ارزش های اخلاق حرفه ای متعارض (حقوق و تکالیف) را صرفاً شناسایی و بیان می نماید اما قادر به تحلیل نتایج آن ها نیست	با تحلیل یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) تعارض آمیز اخلاقی نتایج و آثار هر یک از ارزش های اخلاقی حرفه ای (حقوق و تکالیف) را بررسی و تشریح می نماید.	با تحلیل یک موقعیت تربیتی (عمل فردی معلم و سازمان های تربیتی) یکی از اصول و ارزش های اخلاقی (حقوق و تکالیف) موجود در موقعیت تعارض آمیز تربیتی را انتخاب کرده و برای انتخاب و تصمیم خود دلایل قابل قبولی ارائه می دهد.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش اول: چپستی اخلاق حرفه ای در تربیت

- حرفه و ابعاد آن
- اخلاق و تفاوت آن با هنجارهای اجتماعی دیگر

- اخلاق حرفه ای
- اخلاق حرفه در تربیت
- ابعاد اخلاق حرفه ای تربیت (اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی، اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی)
- دوگانه اخلاقی حق / مسئولیت (حقوق و تکالیف)

فعالیت یادگیری:

- مطالعه و جمع آوری مطالب در باره موضوعات مورد بحث قبل از کلاس و ارائه آن به کلاس و استاد
- مشارکت در بحث کلاسی

فعالیت عملکردی:

- تهیه فهرستی از تعاریف مختلف در باره اخلاق حرفه ای تربیت و انتخاب یک تعریف از اخلاق حرفه ای تربیت و ارائه دلیل برای آن

بخش دوم: چرایی و ضرورت اخلاق حرفه ای تربیت

- نقش و جایگاه اخلاق حرفه ای
- آثار و نتایج اخلاق حرفه ای در محیط‌های تربیتی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی

فصل سوم: چگونگی اخلاق حرفه ای تربیت

اخلاق (حقوق و تکالیف) معلمی در زمینه:

- شیوه حضور در کلاس درس
- تدریس و آمادگی برای آن
- ارزشیابی دانش آموزان
- کلاس داری نظم
- ارتباط با همکاران
- ارتباط با والدین دانش آموزان
- ارتباط با جامعه محلی

فعالیت یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.

- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

اخلاق (حقوق و تکالیف) سازمان‌های تربیتی در قبال:

- معلم و کارکنان
- دانش آموزان
- والدین دانش آموزان
- جامعه محلی و سازمان‌های تربیتی همجوار
- در قبال سطوح بالاتر مدیریت

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی مصادیق هر یک از وظایف در منابع و متون اسلامی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسئولیت‌ها در تجارب زیسته معلمان و شخصیت برجسته تاریخی
- تشریح ارزش و اهمیت و پیامدهای هر یک از مسئولیت‌ها به صورت مکتوب و ارائه به کلاس

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر مسئولیت‌های معلم در زمینه‌های مختلف.
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.

مسائل اخلاق حرفه ای تربیت

- مفهوم شناسی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی
- مصداق یابی تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی مانند:
  - مسائل اخلاقی در فرایندهای یاددهی یادگیری
  - مسائل اخلاقی در فرایند ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان
  - مسائل اخلاقی در مدیریت کلاس
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با والدین
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با همکاران
  - مسائل اخلاقی در ارتباط با دانش آموزان با مشکلات ویژه

و.....

- شیوه مواجهه با تعارضات اخلاقی در موقعیت‌های تربیتی

فعالیت‌های یادگیری:

- مطالعه متون خواندنی و پاسخ به پرسش‌های طرح شده مشارکت در بحث‌های کلاسی
- شناسایی و بیان مصادیق واقعی از هریک از مسائل اخلاقی در تجارب زیسته معلمان و شخصیت‌های برجسته تاریخی معلم (ایرانی، اسلامی و خارجی) و تحلیل موقعیت‌ها از نظر ارزش‌های متعارض در آن
- ارائه راه حل اخلاقی برای هریک از موقعیت‌های تعارض آمیز اخلاقی مطرح شده در کلاس و اقامه دلیل برای انتخاب خود

فعالیت‌های عملکردی:

- تحلیل یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) و بررسی آن از منظر وجود تعارض اخلاق حرفه ای و شناخت ارزش‌های متعارض در آن
- مقایسه موقعیت‌های یادگیری مختلف (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی تاریخی از طریق تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی مانند فیلم ستاره‌های روی زمین) از منظر مسئولیت‌های معلم و شناسایی اشتراک و اختلافات این موقعیت‌ها با هم.
- شناخت ارزش‌های متعارض در یک موقعیت یادگیری (واقعی از طریق مشاهده یا بررسی روایت‌های تاریخی یا تحلیل فیلم‌های دارای مضامین تربیتی) و ارائه راه حل مناسب اخلاقی برای برون رفت از موقعیت تعارض آمیز و اقامه دلیل برای راه حل پیشنهادی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

ارائه محتوای مباحث به روش توضیحی همراه با بهره گیری روش پرسش و پاسخ توسط استاد و در مواقع لازم استفاده از روش بحث گروهی

پیش مطالعه و تحقیق فردی برای حضور فعال تر در مباحث کلاسی و ارائه گزارش پیش مطالعه به کلاس و استاد به صورت مکتوب توسط دانشجو

انجام فعالیت‌های یادگیری مربوط به هر بحث به روش فردی یا گروهی در کلاس یا خارج از کلاس و ارائه به استاد به روش مکتوب توسط دانشجو و بررسی و اعلام نظر به موقع استاد درس

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

فرامرز قراملکی، احد؛ برخورداری، زینب و موحدی، فائزه (۱۳۹۵)، اخلاق حرفه‌ای در مدرسه. تهران: موسسه خیریه شهید مهدوی.

حجتی، سیدمحمدباقر (۱۳۸۶)، آداب تعلیم و تربیت در اسلام، دفتر نشر فرهنگ اسلامی، تهران.

امیدوار، آ. ف. (۱۳۸۳)، اخلاق تدریس در آیینه آیات و روایات، دفتر نشر معارف، قم.

منابع فرعی:

بیرونی، راضیه و باقری، خسرو (۱۳۸۷)، مبانی و اصول اخلاق تدریس بر اساس فلسفه اخلاق اسلامی، روان‌شناسی و علوم تربیتی، سال سی و هشتم، ش ۳، ص ۱۱۵.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای
ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام»

۱. معرفی درس و منطق آن:

ارائه بینش، بحث و اندیشه ورزی پیرامون نقش اجتماعی-تربیتی معلم می تواند، دانشجویان معلمی را نسبت به وظیفه و رسالت خویش حساس کند و برخی چالش های نظری معطوف به بازتعریف این نقش در جامعه امروز را از پیش پای وی بردارد. این امر مستلزم شناخت دقیق مختصات عصر حاضر و مسائل خاص نسل جدید در آن، داشتن انگاره ای صحیح از جایگاه معلم در حرکت اصلاحی اجتماعی و آمادگی برای ایفای این نقش در این عصر است.

نام درس: نقش اجتماعی معلم از دیدگاه اسلام				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: (۱) تصویری روشن و واقع بینانه از مختصات عصر حاضر داشته باشد. (۲) معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر را بشناسد و بتواند رابطه خود با دانش آموزانش را مبتنی بر آن تنظیم نماید. (۳) جایگاه وامکانهای مختلف خود را در مقام اصلاحگر اجتماعی در سلسله مراتبی از اجتماعات از کلاس گرفته تا جامعه بیابد. (۴) ویژگیهای اصلاح گری را بداند و قادر باشد مبتنی بر این ویژگیها و به اقتضای مختصات عصر حاضر، کنش اجتماعی فعالانه و موفقیت آمیز داشته باشد.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد نظری زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: نحوه تدریس:
				شایستگی اساسی: PK
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
داشتن تصویری روشن و واقع بینانه از مختصات عصر حاضر	مختصات و ویژگیهای عصر حاضر را می داند و می تواند برای هر یک نمونه فرضی ذکر کند.	می تواند با قرار گرفتن در یک موقعیت واقعی، مختصاتی از عصر حاضر که در آن بارز است را شناسایی کند و با بیان شواهد، توضیح دهد.	می تواند راه حل هایی را برای عبور یا تعدیل چالش های عصر حاضر ارائه دهد و در موقعیت تربیتی بکار گیرد.	

شناخت معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر و توان تنظیم رابطه	معیارهای نوع مطلوب رابطه با دانش آموزان در این عصر را بداند و بتواند و در یک مصداق، حالت مطلوب و حالات نامطلوب را نشان دهد.	در یک موقعیت تربیتی، ابعاد رابطه تربیتی ممکن و مطرح را شناسایی کند و حالت مطلوب را در هر بعد، مشخص نماید.	بتواند در موقعیت تربیتی واقعی، ابعاد تربیتی را بشناسد و حالت مطلوب آن بعد را عملاً محقق کند.
شناخت و یافتن جایگاه وامکانهای مختلف خود در مقام اصلاحگر اجتماعی	قادر باشد تا مشکلات و معضلات اجتماع های تربیتی را بشناسد و تشریح کند.	قادر به تشخیص مؤلفه های مختلف بروز مشکلات باشد و فرضیه هایی در برون رفت از آنها داشته باشد.	قادر باشد در یک موقعیت واقعی، دست به اصلاح موقعیت و محیط اجتماعی بزند.
فهم ویژگیهای اصلاح گری و قدرت انجام کنش اجتماعی فعال	ویژگیهای مقتضای اصلاح گری در عصر حاضر را می داند و می تواند آنها را در موقعیت های مختلف بازتعریف کند.	قادر است در زندگی مصلح-معلمان، ویژگیهای اصلاح گری را بازشناسی کند و متناظر آنها را در زمان حال معلوم نماید.	قادر است، ویژگیهای اصلاح گری را به صورت واقعی در موقعیتهای اجتماعی مختلف محقق سازد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

بخش نخست: ویژگیهای عصر حاضر

- فروریختن ساختارهای فیزیکی و مفهومی در عصر ارتباطات
- رویارویی اطلاعات با دانش
- رویارویی سرعت با تأمل در تصمیم
- رویارویی سنت با مدرنیته
- رویارویی عاملیت انسان با قدرت ساختارهای اجتماعی
- چالش معنا
- چالش هویت

تکالیف یادگیری:

- مطالعه و مرور مقاله چالش های تربیت اسلامی در قرن بیست و یکم، نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، جلد دوم.
- مطالعه و مرور فصل سوم از بازشناسی عاملیت انسانی در فضای مجازی

تکالیف عملکردی:

- مصادق یابی ویژگیهای عصر حاضر با یکی از این موارد:
- حضور در یک شبکه اجتماعی، دسته بندی تجربیات شخصی از تأثیرات این شبکه ها بر زندگی
- مصاحبه های عمیق با سه دانش آموز دبیرستانی و پرسش از نگاه آنها به زندگی

بخش دوم: رابطه معلم و شاگرد

- مقبولیت: در میانه هیبت و هم سطحی
- الگودازی: در میانه مریدپروری و تک روی
- هدایت گری: در میانه اقتدارگرایی و تسهیل گری
- همراهی: در میانه نظاره گری و همپایی
- حقیقت گرایی: در میانه نفوذناپذیری و نسبی گرایی
- پایش: در میانه تفتیش تا عدم توجه

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل هایی از دو کتاب نگاهی دوباره به تربیت اسلامی جلد دوم و نقش معلم در تربیت دینی مرتبط با آسیب و سلامت در تربیت دینی و رسالتهای معلم در تربیت

تکالیف عملکردی:

- گفتگو درباره قطب ها و بررسی نقاط قوت و ضعف هر قطب
- یافتن و تشریح نقاط بهینه در یک موقعیت تربیتی

بخش سوم: رسالتهای اجتماعی معلم

- واقع بینی: در میانه واقع زدگی و واقع گریزی
- اصلاحگری: در میانه انفعال و مقابله
- تبیین گری: در میانه شنوندگی و گویندگی
- ترسیم افق: در میانه اقتضا و توهم

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل هشتم از کتاب فرهنگهای برنامه درسی و استخراج وظایف اجتماعی معلم از آن

تکالیف عملکردی:

- یافتن مصادیق رسالتهای اجتماعی معلم در زندگی و کنش معلمان مبرز چون میرزا حسن رشدیه، بهمن بیگی، مرحوم کرباسچیان، معلم کالوی بندر دیر، و ...

بخش چهارم: ماموریت های اجتماعی جدید معلم در عصر حاضر

- تبیین گری
- فراهم سازی موقعیت های انتخاب
- فراخوانی عوامل زیرساز انتخاب و تأمل بر آنها
- بازخوانی و بازتعریف معیارها
- نقادی و گزینشگری
- افق نگری و معنا بخشی
- کنشگری مسوولانه

تکالیف یادگیری:

- مطالعه فصل چهارم از بازتعریف عاملیت انسانی در فضای مجازی و نیز چالش های تربیت اسلامی در قرن بیست و یکم از کتاب نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، جلد دوم.

تکالیف عملکردی:

- گفتگو درباره قطب ها و بررسی نقاط قوت و ضعف هر قطب
- تلاش عملی برای محقق ساختن حداقل سه مؤلفه از رسالتهای جدید اجتماعی معلم در یک موضوع اجتماعی و ارائه گزارش آن به کلاس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس باید به توجه به مسائل عملی و واقعی عصر حاضر و توجه به تمرین عملی یافته های نظری دانشجویان تدریس شود. از این رو، مطالعه منظم دانشجویان، اندیشه ورزی و فرضیه پروری معطوف به مطالب نظری، داشتن مباحثه های گروهی، ارتباط با دانش آموزان حاضر و تحلیل ویژگیهای خاص آنها در عصر حاضر و نیز حضور در موقعیت های واقعی و تلاش برای تحقق اصلاح گری اجتماعی باید مد نظر قرار گیرد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

باقری، خسرو (۱۳۸۴). نگاهی دوباره تربیت اسلامی، جلد دوم، تهران: انتشارات مدرسه.
داوودی، محمد (۱۳۹۰). نقش معلم در تربیت دینی، قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

منابع فرعی:

ژوزف، پاملا بلوتین و دیگران (۱۳۸۹). فرهنگهای برنامه درسی. ترجمه مهرمحمدی و همکاران، تهران: انتشارات سمت.
بیگی، سمیرا (۱۳۹۲). تحلیل عاملیت انسانی در مواجهه با فضای مجازی. پایان نامه کارشناسی ارشد، به راهنمایی نرگس سجادیه، تهران: دانشگاه تهران.
سجادیه، نرگس (۱۳۹۳). برنامه درسی انتقادی، دانشنامه برنامه درسی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری
ارزشیابی تکوینی: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها و نیز ارزشیابی از تکالیف عملکردی دانشجو در طول ترم

سرفصل درس «روانشناسی تربیتی»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس فعالیت هدفمندی است که نیل به آن در گرو آگاهی معلمان از اصول تدریس اثر بخش است. چرا که در شرایط فعلی معلمای همواره خود را با این پرسش های جدیدی روبرو می بینند و نیازمند آن هستند تا با مسئله ها و موقعیت های پیش بینی شده ای که دانش آموزان با خود به کلاس درس می آورند/ روبرو هستند به شیوه خلاقانه ای برخورد نمایند. آن ها به طور مداوم باید به پرسش هایی از این دست در فرآیند عمل حرفه ای خود پاسخ دهند: چه اهدافی برای یادگیری دارای بیشترین ارزش است؟ دانش آموزان از چه توانمندی ها و ظرفیت هایی برخوردارند؟ نقش آنان در خلق موقعیت های یادگیری اثر بخش چیست؟ چگونه می توانند از موفقیت ها و خطا های خود برای اتخاذ تصمیمات در آینده بهره بگیرند؟ مطالعه روانشناسی تربیتی به دانشجو معلمان کمک خواهد کرد تا از یافته های علمی پژوهشی برای پاسخ به مسئله ها یا پرسش هایی که با آن روبرو می شوند استفاده نموده و بتواند با تعمق در آن به توسعه ظرفیت ها و نیز متراکم شدن تجربیات خود در آینده کمک کنند.

نام درس: روانشناسی تربیتی				شخصیات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت نقش یافته های علمی در زمینه تدریس اثر بخش تصمیمات آموزشی / و تربیتی اتخاذ شده در سطح کلاس درس / مدرسه را تحلیل و گزارش نماید.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: 32 ساعت پیشنهاد: -
				شایستگی اساسی: <i>Pk&ck</i> کد ۱-۱& ۲-۲&۲-۱&۱-۲ ۲-۳&
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در بررسی منابع علمی- پژوهشی توانسته است اطلاعات به روز و معتبری را جمع آوری کرده و آن را در قالب یک مقاله منسجم به همراه پیشنهادها کاربردی ارائه کند.	در بررسی منابع علمی- پژوهشی توانسته است اطلاعات معتبری را جمع آوری کرده و آن را در قالب یک مقاله منسجم ارائه کند.	در بررسی منابع علمی- پژوهشی توانسته است اطلاعات معتبری را جمع آوری کند اما، آن را در قالب یک مقاله منسجم ارائه نکرده است.	یافته های علمی	

<p>تدریس اثر بخش</p>	<p>در بررسی عملکرد معلم در کلاس درس توانسته است برخی از ملاک های تدریس اثر بخش را شناسایی کند اما نتوانسته ارتباط میان آن ها را برای تأثیر گذاری بر یادگیری دانش آموزان تحلیل نماید.</p>	<p>در بررسی عملکرد معلم در کلاس درس توانسته است ملاک های تدریس اثر بخش را شناسایی نموده و رابطه میان آن ها به جهت تأثیر بر یادگیری دانش آموزان تحلیل نماید.</p>	<p>در بررسی عملکرد معلم در کلاس درس توانسته است ملاک های تدریس اثر بخش را شناسایی نموده و رابطه میان آن ها به جهت تأثیر بر یادگیری دانش آموزان تحلیل نماید و پیشنهاداتی برای لحاظ نمودن ویژگی ها و موقعیت های فردی دانش آموزان ارائه کند.</p>
<p>کاربرد یافته ها</p>	<p>در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های بدون مستند نمودن کاربرد ها به پژوهش های رشدی (نظریه های رشد) تحلیل کرده است.</p>	<p>در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های رشدی را با استناد به کاربرد نظریه ها در پژوهش های تربیتی تحلیل کرده است.</p>	<p>در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های تربیتی را با استناد به کاربرد نظریه ها در پژوهش های مختلف بررسی و با توجه به موقعیت و بافت فرهنگی اجتماعی/ تفاوت های فردی پیشنهاداتی ارائه کند.</p>

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعریف روانشناسی
- موضوعات و گرایش های روانشناسی
- کاربرد روانشناسی در آموزش

تکالیف یادگیری:

مقالات علمی پژوهشی در خصوص نقش روانشناسی در آموزش و تحولات آن را مطالعه و یافته ها را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل دوم: روانشناسی تربیتی

- تعریف روانشناسی تربیتی
- روانشناسی تربیتی و تدریس اثر بخش
- معلمان کارآمد
- روشهای پژوهش در روانشناسی تربیتی

تکالیف یادگیری:

مقالات علمی پژوهشی در خصوص تدریس اثر بخش و ویژگی های آن / روش های پژوهش در روانشناسی تربیتی را مطالعه و یافته های خود را در گزارشی مبنی بر چگونگی استفاده از یافته ها یا راهکار ها ارائه نماید.

فصل سوم: رشد

- رشد انسان
- رشد چیست؟
- رشد شناختی
- رشد اجتماعی و عاطفی
- رشد اخلاقی

تکالیف یادگیری:

دید گاه های مختلف در زمینه ابعاد رشد را مطالعه و در قالب یک جدول مقایسه ای شباهت ها و تفاوت های دیدگاه ها را گزارش نماید.

فصل چهارم: تفاوت های فردی

- عوامل مؤثر بر رفتار
- احساس و ادراک
- هوش
  - هوش و مسئله طبیعت و تربیت
  - هوش و رشد شناختی
  - دید گاه های مختلف درباره هوش
- شیوه های یادگیری و سبک تفکر

- شخصیت و خلق و خو
- انگیزش ، آموزش و یادگیری
- تفاوت های فرهنگی و جنسیتی

تکالیف یادگیری:

پژوهش های انجام شده در زمینه تفاوت های فردی را در حوزه های مختلف را مطالعه و چگونگی استفاده از دلالت های این یافته ها برای تدریس اثر بخش را شناسایی و گزارش کند.

تکلیف عملکردی:

با مشاهده یک موقعیت آموزشی تصمیمات معلم/ مربی را در مواجهه با تفاوت های فردی مطالعه و تأثیرات آن تحلیل نماید.

فصل پنجم: فرآیند های شناختی

- سطوح پایین فرایند های شناختی
- فرآیند های شناختی پیچیده
- درک مفهوم
- تفکر
- حل مسئله
- خلاقیت

تکلیف یادگیری:

روش های بکارگیری فرآیند های شناختی را در کتاب های درسی بررسی و نمونه ای از این مهارت ها را شناسایی و چگونگی آموزش آن را مورد نقد و بررسی قرار دهد.

روش های پرورش خلاقیت در آموزش موضوعات درسی مختلف را مطالعه و یافته های خود را به کلاس گزارش نماید.

فصل ششم: مدیریت کلاس درس

- اصول کلی مدیریت کلاس
- شیوه های مدیریت کلاس
- فضای مطلوب برای یادگیری
- پیشگیری از مشکلات رفتاری
- مداخله های خاص برای تغییر رفتار
  - قرار داد گروهی
  - قرار داد فردی
  - بازی رفتار خوب

تکلیف عملکردی:

یک کلاس درس / موقعیت تربیتی در سطح مدرسه را مشاهده، و گزارشی از روش های مدیریت بکار گرفته شده تهیه و نتایج را به همراه نقد و بررسی و مبتنی بر یافته های علمی گزارش نماید.

فصل هفتم: کودکان با نیاز های ویژه

- دانش آموزان مبتلا به ناتوانی
- اختلالات حسی
- اختلالات جسمی
- کم توان ذهنی
- اختلالات زبانی و گفتاری
- ناتوانی های یادگیری
- اختلالات رفتاری و عاطفی
- کودکان تیزهوش
- کودکان سرآمد

تکلیف یادگیری:

از یک مدرسه دانش آموزان با نیاز های ویژه بازدید نموده و نحوه آموزش و نوع خدمات ارائه شده به این گروه از دانش آموزان را بررسی و گزارش نماید.
با مراجعه به منابع علمی روش های ارائه خدمات به دانش آموزان با نیاز های ویژه را در سایر کشور ها مطالعه و یافته ها را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه نظریه های علمی در زمینه تدریس و کاربرد آن در موقعیت های آموزش/ تربیتی، بکارگیری راهبرد های شناختی برای مطالعه ویژگی های رشدی/ تفاوت های فردی در موقعیت های آموزشی/ تربیتی (کلاس درس و مدرسه)، تحلیل و ارائه پیشنهاداتی برای ارتقاء سطح اثر بخشی تصمیمات معلم/ مربی در کلاس درس/ مدرسه.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

بنتهام ، سوزان(۱۳۹۱). روانشناسی کاربردی برای معلمان، مترجم رابعه موحد. انتشارات ارجمند.

سانتراک، جان دبلیو (۱۳۹۱). روان شناسی تربیتی. ترجمه سعیدی شاهده و همکاران. نشر موسسه خدمات فرهنگی رسا.

منابع فرعی:

سیف، علی اکبر (۱۳۸۵). روانشناسی پرورشی (روانشناسی یادگیری و آموزش) انتشارات آگاه.

فونتانا، دیوید (۱۳۸۹). روانشناسی کاربردی برای معلمان، ترجمه مهشید فروغان. انتشارات ارجمند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۸ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «جامعه شناسی تربیتی»

۱. معرفی درس و منطق آن

تعلیم و تربیت امری اجتماعی است. تعلیم و تربیت با متن و زمینه جامعه در هم تنیده است و نمی توان جدا از مقوله اجتماعی بودن، به مطالعه در مسائل تعلیم و تربیت پرداخت. به بیان دیگر، شناخت واقعی مسائل تعلیم و تربیت مستلزم تجزیه و تحلیل مسائل اجتماعی و فرهنگی محیط اجتماعی است. بنابراین درک دانشجویان نسبت به جامعه شناسی تربیت، این امکان را پدید می آورد تا با چشم انداز جامعه شناختی، نگاهی واقع بینانه به تعلیم و تربیت داشته باشد و درس جامعه شناسی آموزش و پرورش، زمینه ای مناسب برای انتخاب آگاهانه راه حل های تربیتی با توجه به مسائل عام جامعه و یا خاص منطقه خدمت دانشجویان فراهم می کند.

نام درس: جامعه شناسی تربیتی				مشخصات درس نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				شایستگی اساسی: ۱- ۲ و ۳-PK
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
نظریه های جامعه شناختی تربیت	نظریه های جامعه شناختی تربیت را به طور سطحی می شناسد و نمی تواند ویژگی های اصلی نظریه ها و کاربردهای عملی آنها را تشخیص دهد.	نظریه ها را با توجه به ویژگی های اساسی آنها در تعلیم و تربیت می شناسد، کاربردهای عملی نظریه ها را در حل مسائل جهانی آموزش و پرورش بیان می کند، اما قادر نیست از نظریه ها در حل مسائل خاص منطقه خود بهره گیرد.	علاوه بر درک عمیق نظریه های مختلف جامعه شناختی تربیت، قادر به تفسیر روابط عام و کلی با توجه به نظریه هاست و می تواند علت پدیدایی مسائل را با توجه به نظریه ای تبیین کند.	
رویکرد تعاملی به جامعه شناسی تربیت	تکنیک های مشاهده (گروه های کوچک) را فرا گرفته است، قادر به ارائه گزارش پدیده های مختلف است، اما نمی تواند روابط بین پدیده ها و افراد را شناسایی کند.	علاوه بر ارائه گزارش های مبنی بر مشاهده و مصاحبه، روابط بین پدیده ها و افراد را می تواند شناسایی و تبیین کند.	علاوه بر بهره گیری از ابزار تحقیق و شناسایی و تحلیل روابط بین پدیده ها و افراد، می تواند به تبیین و پیش بینی وقایع آموزشی با توجه به نظریه ها بپردازد.	
طراحی برنامه حل مسئله تربیتی (با تاکید بر جامعه شناسی)	قادر به شناسایی یک مسئله تربیتی است، برای حل مسئله یک طرح پیشنهادی نیز ارائه می دهد، ولی طرح پیشنهادی او	قادر به شناسایی یک مسئله تربیتی، و ارائه راه حل با توجه به رویکردهای جامعه شناختی است اما نسبت به پیچیدگی و	می تواند برنامه حل مسئله تربیتی را با توجه به رویکردهای جامعه شناختی به طور سیستمی و شبکه ای طراحی و ارزیابی کند.	

	فاقد توجه به رویکردهای جامعه شناختی است.	شبکه ای بودن مسائل بی توجه است.	
--	--	---------------------------------	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات جامعه‌شناسی تعلیم و تربیت (یک جلسه)

جامعه‌شناسی تربیتی و جامعه‌شناسی تعلیم و تربیت

خاستگاه و تکامل جامعه‌شناختی تربیت

قلمرو جامعه‌شناختی تربیت

تکالیف یادگیری: مطالعه و مرور یکی از کتابهای جامعه‌شناسی تربیت یا جامعه‌شناسی آموزش و پرورش و ارائه نقشه

مفهومی در رابطه با قلمرو جامعه‌شناسی تربیت

تکالیف یادگیری: ارائه یک تعریف جامع از جامعه‌شناسی تربیت توسط دانشجو

فصل دوم: رویکردهای نظری در جامعه‌شناختی تربیت (دو جلسه)

نظریه کارکرد گرایی (امیل دورکیم)

نابرابری اجتماعی (کریستوفر جنکز)

پارادایم انتقادی (نظریه آموزش و پرورش و کنش فرهنگی، فریره، ایوان ایلیچ)

نظریه تفسیری (مایکل یانگ)

تکالیف یادگیری: طبقه‌بندی نظریه‌های جامعه‌شناختی تربیت و بیان ویژگیهای اصلی این نظریات در یک جدول

تکالیف یادگیری: انتخاب حداقل یکی از نظریه‌ها و مطالعه منابع بیشتر برای مطالعه

فصل سوم: روشهای تحقیق در جامعه‌شناسی تربیت (دو جلسه)

روشهای تحقیق کمی

روشهای تحقیق کیفی (قوم‌نگاری، مردم‌نگاری، روان‌شناسی اجتماعی، کنش متقابل نمادین، تحقیق در گروههای کوچک)

تکالیف یادگیری: مطالعه کتاب کندوکاوها و پنداشته‌ها، فرامرز رفیع پور

تکالیف یادگیری: مطالعه یک مقاله مربوط به جامعه‌شناختی تربیت و ارائه گزارش آن به کلاس با تاکید بر روش‌شناسی

تحقیق

تکالیف عملکردی: تحلیل و ارزیابی یک مقاله با توجه به نظریه پشتیبان آن

فصل چهارم: مدرسه و جامعه (یک جلسه)

مدرسه به مثابه جامعه

نگاهی تاریخی به سازمان اجتماعی مدرسه

شناخت سازمان مدرسه و روابط انسانی در آن

مدرسه و نابرابریهای اجتماعی

خانواده و مدرسه

تکالیف یادگیری: تهیه یک چک لیست از مسائل عمده مدرسه از نظر معلمان و دانش‌آموزان

تکالیف عملکردی: تحلیل مسائل مدرسه با توجه به یکی از نظریه‌های جامعه‌شناختی تربیت

فصل پنجم: فرایندهای مربوط به مدرسه (یک جلسه)

فرهنگ دانش آموزان و عملکرد تحصیلی

جو مدرسه

انتظار از مدرسه

انگیزه پیشرفت (نظریه اکتینسون، نظریه مک کلند)

انتظارات معلم از دانش آموز

فرهنگ و روابط معلمان

تکالیف یادگیری: مشاهده روابط موجود در یک مدرسه ارائه گزارش درباره آن و تعیین جو مدرسه با استناد به شواهد کافی

فصل ششم: جامعه شناسی کلاس درس (دو جلسه)

گروههای دانش آموزی

پویایی گروه

دانش آموزان و تغییرات اجتماعی

دانش آموزان و آسیبهای اجتماعی

تکالیف یادگیری: مشاهده گروههای دانش آموزی در کلاس درس، زنگ تفریح و زنگ ورزش. یادداشت گفتگوهای غیر

رسمی در بین دانش آموزان و ارائه گزارش آن به کلاس (تکنیک مشاهده بیلز پیشنهاد می شود)

تکالیف عملکردی: مطالعه گزارشهای فوق در گروههای دانشجویی و تحلیل پویایی و آسیب های اجتماعی

فصل هفتم: جامعه شناسی برنامه درسی (یک جلسه)

جامعه شناسی کتابهای درسی

جامعه شناسی فضا

برنامه درسی پنهان

تکلیف یادگیری: مشاهده و ارائه گزارش در رابطه با فضا و کتابهای درسی

تکلیف عملکردی: بررسی و تحلیل همه گزارشهای قبل و کاوش و جستجو در برنامه درسی پنهان در مدرسه مورد نظر

فصل هشتم: جامعه شناختی تربیت و مسائل تربیتی (سه جلسه)

چگونگی اولویت بندی مسائل تربیتی مدرسه

تکالیف عملکردی: طراحی یک برنامه موثر برای حل یک مسئله تربیتی با توجه به یک نظریه پشتیبان

تکالیف عملکردی: ارزیابی طرح برنامه فوق توسط هم کلاسیها

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

در این درس، آموزش با توجه به پیوند نظریه با عمل انجام می شود. کاربرد عملی دانش نظری و تحلیل مشاهدات از زاویه

نظریه های جامعه شناسی تربیت توسط دانشجو مورد تأکید قرار می گیرد. بنابراین، علاوه بر مطالعه منظم دانشجویان،

توجه به جنبه های کاربردی این درس مورد توجه است. بهتر است زمینه پرسش و پاسخ و تحلیل گزارشهای دانشجویان

و بهره گیری از روشهای مشارکتی در آموزش فراهم شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

موریش، ایور. درآمدی به جامعه‌شناسی تعلیم و تربیت، ترجمه غلامعلی سرمد (۱۳۸۷). مرکز نشر دانشگاهی تهران.
علاقه‌بند، علی (۱۳۸۷). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران: انتشارات روان.
شارع‌پور، محمود (۱۳۹۲). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران: انتشارات سمت.

منابع فرعی:

منادی، مرتضی (۱۳۹۲). جامعه‌شناسی آموزش و پرورش. تهران: انتشارات آوای نور
رفیع‌پور، فرامرز (۱۳۹۰). تکنیک‌های خاص تحقیق در علوم اجتماعی (جلد دوم کندوکاوها و پنداشته‌ها). تهران: انتشارات شرکت سهامی انتشار.
سلی، پ. جامعه‌شناسی مدرن، ترجمه حسن پویان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی تکوینی: تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی و شرکت در مباحث کلاس ۸ نمره
ارزشیابی پایانی: آزمون کتبی از مباحث انجام شده در کلاس، ۱۲ نمره

سایر نکات

از آنجا که یک فصل به روشهای تحقیق جامعه‌شناسی تربیت پرداخته شده است و ممکن است با درس روشهای تحقیق رشته‌های مختلف درسی هم‌پوشانی داشته باشد، تاکید می‌شود بر روشهای تحقیق کمی اشاره‌ای اجمالی شود و بیشتر بر روشهای تحقیق قوم‌نگاری، کیفی کنش متقابل نمادین و گروههای کوچک تاکید شود.

سرفصل درس «نظریه‌های یادگیری و آموزش»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس اثربخش مستلزم درکی فزاینده از یادگیری و شیوه وقوع آن می‌باشد، چنین درکی شامل دانش مربوط به نظریه‌های یادگیری و آموزش و کاربرد هر یک از آنها در فرایند تدریس است که کسب آن می‌تواند معلمان را در کاربرد آگاهانه و مقتضی اصول مربوط به هریک از نظریه‌ها یاری رساند. این درس ضمن هدایت روش‌های تدریس در موقعیت‌های مختلف تربیتی، دانشجو معلمان را با سودمندی و کاربردی بودن روش‌های تدریس به کار گرفته شده نیز آشنا می‌سازد.

نام درس: نظریه‌های یادگیری و آموزش				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: ضمن درک انواع نظریه‌های یادگیری و آموزش، شرایط حصول و عدم حصول یادگیری را در موقعیت‌های مختلف تربیتی تحلیل نماید و بر آن اساس راهبردهای تدریس متناسبی بکار برد.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی: PK کد ۲-۲ & I-۲ & ۳-۲ PCK کد ۴-۳
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
نظریه‌های یادگیری و آموزش	نظریه‌های یادگیری و آموزش را می‌شناسد و قادر است بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه دیدگاه‌ها آنها را طبقه‌بندی نماید.	ضمن مقایسه نظریه‌های یادگیری و آموزش به ارائه دلالت‌های هریک از دیدگاه‌ها می‌پردازد اما قادر به کاربرد نظریه‌ها در حل مسائل تربیتی نمی‌باشد.	با درک نقاط ضعف و قوت هر یک از نظریه‌ها در موقعیت‌های مختلف تربیتی، قادر به کاربرد نظریه‌ها در حل مسائل تربیتی می‌باشد.	
روش‌های آموزش	دانشجو قادر است انواع روش‌های آموزش را شناسایی و طبقه‌بندی نماید.	ضمن مقایسه هر یک از روش‌های آموزش قادر به تحلیل شرایط حصول و عدم حصول یادگیری در موقعیت‌های مختلف تربیتی است.	با ارزیابی موقعیت تربیتی قادر به استفاده از راهبردهای تدریس متناسب است.	
حل مسائل تربیتی	مسئله تربیتی را شناسایی می‌کند و برای حل آن طرح پیشنهادی ارائه می‌دهد، اما طرح پیشنهادی او فاقد توجه به نظریات یادگیری و آموزش است.	با در نظر گرفتن اصول هر یک از نظریات یادگیری و آموزش قادر به حل مسئله تربیتی می‌باشد اما نسبت به پیچیدگی و شبکه‌ای بودن مسائل بی‌توجه است.	قادر است برنامه حل مسئله تربیتی را با توجه به راهبردها و اصول هر یک از نظریات یادگیری و آموزش به طور سیستمی و شبکه‌ای طراحی و ارزیابی نماید.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

هفته اول: ارائه طرح درس و اعلام نحوه ارزشیابی و معرفی منابع

- بیان ضرورت و جایگاه نظریه در علم

- مکاتب تجربه گرا

- مکاتب خرد گرا

-نظریه های جدید در یادگیری

فصل دوم: تعریف مفاهیم (نظریه، نظریه علمی، یادگیری، آموزش)

- تعریف یادگیری و ویژگی های آن

- ویژگی های نظریه یادگیری جامع

-مقایسه یادگیری با آموزش

-ارائه چارت مربوط به نظریات یادگیری

تکالیف عملکردی:

از دانشجویان خواسته شود با مراجعه به منابع متعدد تعاریف مختلفی گردآوری و در قالب جدولی ارائه نمایند.

فصل سوم: نظریه های رفتاری یادگیری

تکالیف یادگیری:

نمونه هایی از روش های آموزش رفتارگرایان در کلاس مطرح و درخصوص اصول مربوطه بحث و تبادل نظر شود.

فصل چهارم: نظریه های شناختی یادگیری

تکالیف یادگیری:

نمونه هایی از روش های آموزش شناختی در کلاس مطرح و درخصوص اصول مربوطه بحث و تبادل نظر شود.

فصل پنجم: نظریه های خبرپردازی یادگیری

تکالیف یادگیری:

ارزیابی نقاط ضعف و قوت اصول یادگیری در نظریه خبرپردازی.

فصل ششم: نظریه های سازندگی یادگیری

تکالیف عملکردی:

مشاهده یک موقعیت آموزشی و تربیتی در کلاس درس و تحلیل میزان تأثیر پذیری تصمیمات آموزشی / تربیتی از نظریه های یادگیری و کاربرد های آن.

فصل هفتم: نظریه نورو فیزیولوژیکی

تکالیف عملکردی:

مقالات و پژوهش های منتشر شده در زمینه مطالعات مربوط به مغز و ارتباط آن با آموزش و یادگیری را مطالعه نموده و یافته های خود را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل هشتم: کاربرد نظریه های یادگیری در آموزش

کاربرد رویکرد رفتاری

کاربرد رویکرد شناختی

کاربرد نظریه سازندگی یادگیری

کاربرد نظریه نوروفیزیولوژیکی

تکالیف عملکردی:

با استفاده از نظریه های مطالعه شده یک موقعیت آموزشی / تربیتی را با استفاده از نظریه های مطالعه شده تحلیل و تصمیمات آموزشی / تربیتی خود را به همراه مستندات پژوهشی یا علمی ارائه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

با توجه به اینکه درک عمیق دانش نظری مستلزم کاربرد آن در موقعیت های مختلف می باشد، پیشنهاد می شود ضمن ارائه مباحث نظری به شیوه مشارکتی، بر انجام فعالیت های عملی و بکارگیری دانش نظری در موقعیت های واقعی تدریس تاکید شود. علاوه براین تدارک فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی می تواند زمینه رشد راهبردهای فراشناختی دانشجویان را فراهم سازد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- اولسون، متیواچ و هرگنهان، بی.آر (۱۳۸۸). مقدمه ای بر نظریه های یادگیری، ترجمه علی اکبر سیف، تهران: دوران.
- سیف، علی اکبر (۱۳۹۰). روانشناسی پرورشی نوین: روانشناسی یادگیری و آموزش. انتشارات دوران.

منبع فرعی:

- شعبانی، حسن (۱۳۸۳). مهارت های آموزشی و پرورشی. تهران: سمت. جلد اول و دوم.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

۵-۱ ارزشیابی مستمر (۸ نمره)

- عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۴ نمره
- عملکرد دانشجو در مجموعه تکالیف عملکردی ۴ نمره

۵-۲ ارزشیابی پایانی (۱۲ نمره)

ارزشیابی پایانی درس نظریه های یادگیری و آموزش به صورت آزمون مکتوب در پایان ترم صورت می گیرد.

سرفصل درس «اصول و روش‌های تدریس»

۱. معرفی درس و منطق آن

تدریس در تمامی نظام‌های آموزش و برنامه درسی، عرصه اصلی اختیارات معلم است؛ و همین اختیارات است که مسئولیت معلم را برای بکارگیری موثر روش‌های تدریس الزامی می‌کند. «تدریس» فعالیتی موقعیتی است که شکل موثر آن بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی دنبال می‌شود. چنین دانشی را معلمان آینده برای هرگونه عمل خود نیاز دارند؛ اما عمل معلمی کردن فقط با کسب این دانش ممکن نمی‌شود. آنچه دانشجومعلمان را برای بکارگیری روش‌های تدریس آماده می‌کند، کسب دانش تدریس به همراه قابلیت‌های ساخت دانش تدریسی بر اساس تجربه‌های شخصی است؛ مجموعه تلفیق شده‌ای از دانش و هنر که می‌تواند شایستگی تدریس نامیده شود. اصول و روش‌های تدریس در پی آن است که زمینه‌های لازم و عمومی را برای دانشجومعلمان در سطحی عام فراهم کند تا آنان قادر به ادراک و بکارگیری روش‌های تدریس شوند. در این درس، دانشجومعلمان با مبانی، اصول و مراحل تدریس آشنا می‌شوند و قادر می‌شوند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه‌هایی از تدریس و با برخی از اعمال و فعالیت‌های تدریسی معلمان پیشین در عرصه واقعی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین‌هایی داشته باشند. چنین شرایطی می‌تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم‌گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت‌های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته‌های علمی و پژوهشی باشند.

نام درس: اصول و روش‌های تدریس				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: به ارائه تصویری از تدریس مدرسه‌ای اقدام کند که در آن نقش معلم به عنوان کارگزار اصلی آن عرصه به روشنی تشریح و تبیین گردد و چگونگی عمل خود را به عنوان کارگزار یک کلاس درس فرضی، به استناد دانش معتبر مدلل سازد و از برنامه خود دفاع نماید. همچنین، دانشجومعلم در پایان این واحد یادگیری با اصول عام و خاص تدریس آشنایی دارد و برخی روش‌های تدریس را با قابلیت‌های بکارگیری آنها در موقعیت‌های متفاوت می‌شناسد و از منابع معتبر تدریس آگاه است و امکان شناسایی منابع مناسب‌تر را دارد و به پیگیری دستاوردهای علمی جدید حوزه تدریس، متعهد است.				نوع درس: نظری و عملی تعداد واحد: ۱+۱ زمان درس: ۳۲+۱۶ ساعت پیشنیاز: روانشناسی تربیتی نحوه آموزش: انفرادی
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
- فهم اصول و روش‌های تدریس	توانسته است به بیان تعاریفی از تدریس و اصول و روش‌های آن اقدام کند.	به تبیین تدریس مدرسه‌ای بر اساس متغیرهای مختلف متمایزکننده آن مبتنی بر منابع علمی اقدام می‌کند و تشریحی به زبان خاص خود ارائه می‌نماید.	به شناسایی اصول و روش‌های تدریس در موقعیت‌های مختلف مدرسه‌ای اقدام می‌کند و تبیینی مدلل از بکارگیری هر یک از اصول و روش‌های تدریس توسط معلم در موقعیت خاص ارائه می‌نماید.	شایستگی اساسی: <u>PK</u> ۲-۲ & ۳-۲ <u>PCK</u> ۳-۳ & ۴-۳
ایفای نقش در معلمی	توانسته است به شرح آنچه در منابع و مباحث درس در	به زوایایی از نقش‌های معلمان توجه می‌دهد و به آن	توانسته است خود را در نقش معلم متصور شود و بر آن اساس	

تدریس مدرسه‌ای	ارتباط با موضوع آمده است، اقدام کند.	عمل می‌کند که در منابع درس بر آنها تاکید نشده است ولی در منابع این حوزه موجود است.	به تصمیم‌گیری در موقعیت‌های واقعی یا فرضی اقدام و به عنوان معلم ایفای نقش حرفه‌ای کند.
انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می‌شود که قابل پذیرش است.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد. تکلیف ۱: هر دانشجو یکی از تجربیات تدریس معلمان مدرسه‌ای خود را یادآوری و آن را روایت و مقبول یا نامقبول بودن آن را مدلل تشریح کند.
دوم	ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها	ارائه نمونه‌هایی از تدریس معلمان به صورت فیلم و بحث و بررسی درباره تجربیات دانشجویان معلمان به گونه‌ای که نشان داده شود اصول و روش‌های متعددی در تدریس مطرح است.
سوم	تشریح چپستی تدریس	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی تدریس (به عنوان یک علم)، تشریح اصول و انواع روش‌های تدریس و معرفی وضعیت ایران از حیث تدریس (با استناد تجربه‌های گزارش شده دانشجویان معلمان) و تشریح وضعیت تدریس در چند کشور جهان.
چهارم	تبیین نقش معلم در تدریس مدرسه‌ای	تبیین نقش‌های تدریسی معلمان و ضرورت‌های آن بر اساس واقعیات عمل مدرسه‌ای و با تشریح وضعیت ایران. عملی: در این ارتباط، نمایش یک فیلم تدریسی ضرورت دارد. تکلیف ۲: چرا معلمان نیاز دارند از اصول و روش‌های تدریس آگاه باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟
پنجم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت اول	تشریح مراحل تدریس به عنوان عمل واقعی معلم در کلاس درس مشتمل بر مخاطب-شناسی و منطق‌یابی برای یک مبحث علمی، تعیین اهداف درس، انتخاب محتوا و فرصت-های یادگیری، سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری. عملی: نقد و بررسی منطق مراحل ذکر شده.
ششم	مراحل تدریس مدرسه‌ای: قسمت دوم	انتخاب روش تدریس محتوا و ارائه فرصت‌های یادگیری، تصمیم‌گیری در باره زمان درس، تنظیم مکان (فضا و روابط) درس و چگونگی ارزشیابی یادگیری مخاطبان. عملی: نقد و بررسی مراحل ذکر شده.
هفتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس سالیانه	اجزای طرح درس سالیانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس سالیانه در کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس.

		<p>عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به تدوین طرح درس سالیانه اقدام می‌کنند.</p> <p>تکلیف ۳: هر یک از دانشجومعلم‌ان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند.</p>
هشتم	برنامه‌ریزی تدریس: طرح درس روزانه	<p>اجزای طرح درس روزانه و اصول تهیه آن، تدوین طرح درس روزانه در کلاس و نقد و بررسی نمونه‌های ارائه شده در کلاس.</p> <p>عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به تولید طرح درس روزانه اقدام می‌کنند.</p> <p>تکلیف ۴: هر یک از دانشجومعلم‌ان یک طرح درس سالیانه برای موضوع مورد نظر خود تهیه و با مدرس درس ارائه کند.</p>
نهم	مدیریت کلاس درس	<p>الگوها و روش‌های کلاس‌داری، فرهنگ کلاس درس، مقررات کلاس درس، جو کلاس درس و رفتار در کلاس درس.</p> <p>عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به بررسی روش‌های مدیریت کلاس‌هایی می‌پردازند که به طور فرضی یا واقعی توسط مدرس معرفی شده است.</p>
دهم	روش‌های تدریس	<p>انواع روش‌های تدریس و طبقه‌بندی آنها به دو طبقه: روش‌های تدریس معلم‌محور و روش‌های تدریس شاگردمحور و معرفی مشروح هر یک برای بکارگیری.</p> <p>تکلیف ۵: طبقه‌بندی‌های دیگر به چه شکلی روش‌های تدریس را طبقه‌بندی کرده‌اند؟</p>
یازدهم	روش‌های تدریس معلم‌محور	<p>یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روش‌های تدریس معلم‌محور در کلاس درس.</p> <p>عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می‌پردازند.</p>
دوازدهم	روش‌های تدریس شاگردمحور	<p>یادآوری کوتاه منطق، اصول و مراحل بکارگیری روش‌های تدریس شاگردمحور در کلاس درس.</p> <p>عملی: دانشجویان در گروه‌های کوچک به طراحی تدریس بر اساس این روش اقدام و به تدریس می‌پردازند.</p>
سیزدهم	توضیح دادن در کلاس درس	<p>روش‌های توضیح دادن، قابلیت روش‌های توضیح در ارتباط با موضوعات درسی، اثربخش ساختن توضیحات در هر یک از روش‌های تدریس.</p> <p>عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر توضیح در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.</p>
چهاردهم	پرسش کردن معلم در کلاس	<p>انواع پرسش‌ها و چگونگی بهره‌گیری از آن در هر یک از روش‌های تدریس</p> <p>عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر پرسش کردن در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.</p>
پانزدهم	مواجهه معلم با پرسش‌های کلاسی شاگردان	<p>انواع پرسش‌های شاگردان، انگیزه‌های پرسش کردن شاگردان، چگونگی مواجهه با پرسش‌های شاگردان در هر یک از انواع روش‌های تدریس</p> <p>عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر پاسخگویی به پرسش‌ها در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.</p>
شانزدهم	سنجش یادگیری شاگردان	<p>روش‌های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی در کلاس درس، انواع آزمون‌ها و مزایا و معایب آنها برای بکارگیری در کلاس درس، اهداف سنجش در کلاس درس، روش‌های اعلام نتایج به شاگردان در کلاس درس در هر یک از روش‌های تدریس.</p> <p>عملی: گفتگوی دانشجویان در باره روش‌های موثر سنجش یادگیری در موقعیت‌های تجربی یا فرضی.</p>

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه آموزشگر - دانشجو انجام می‌شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع نیز بپردازند و در مباحث شرکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۵ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر بپردازند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه می‌گردد و به صورت عملی مورد تمرین قرار می‌گیرد. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است. منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۸ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از:

منابع اصلی:

- شعبانی، حسن. (۱۳۹۲). مهارت‌های آموزشی: روش‌ها و فنون تدریس. تهران: سمت.
- مهرمحمدی، محمود. (۱۳۸۶). بازانديشي فرايند ياددهي - يادگيري و تربيت معلم. تهران: مدرسه.

منابع فرعی:

- صنعت پور امیری، حسین (۱۳۹۵). نیم قرن تدریس و تبلیغ حجت الاسلام و المسلمین قرائتی. تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن.
- مارزانو، رابرت. (۲۰۰۷). هنر و علم تدریس (چارچوبی جامع برای آموزش اثربخش). مترجمان: نازیلا کریمی و عبدالرحیم نوه ابراهیم (۱۳۹۴). تهران: موسسه فرهنگی منادی تربیت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس اصول و روش‌های تدریس در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند. ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال از سویی تمام فعالیت‌های بخش عملی درس را شامل می‌شود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌گیرد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمن نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۳۵ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

۱. آمادگی مدام برای فعالیت عملی.
۲. مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
۳. رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
۴. رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
۵. مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
۶. ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس «اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره»

۱. معرفی درس و منطق آن:

راهنمایی مجموعه فعالیت‌های منظم و سازمان یافته‌ای است که به منظور حداکثر استفاده از توانایی‌های بالقوه در طول زندگی درباره فرد اعمال می‌شود. مشاوره رابطه رویاروی بین مراجع و مشاور است که بدان وسیله به مراجع کمک می‌شود تا پس از شناخت خویش تصمیمات مناسبی اتخاذ نماید، از طریق مشاوره مراجع می‌آموزد که چگونه یک زندگی سالم و سازنده را طرح ریزی کند و بدان ادامه دهد.

راهنمایی و مشاوره همواره به عنوان تسهیل کننده فرایند تعلیم و تربیت دانش آموزان برای معلمان مطرح بوده است. از طریق خدمات راهنمایی و مشاوره می‌توان به توانایی‌ها و محدودیت‌های دانش آموزان پی برد، یکی از وظایف اساسی معلمان راهنمایی و هدایت دانش آموزان می‌باشد به طور مسلم ارایه خدمات راهنمایی و مشاوره به دانش آموزان بدون آگاهی معلمان از مبانی، اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره میسر نمی‌باشد، بنابراین لازم است دانشجویان معلمان در دوران تحصیل خود با مبانی، اصول و روشهای راهنمایی و مشاوره آشنا شده تا بتوانند درآینده به عنوان معلم مدرسه نقش راهنمایی و مشاوره‌ای خود را به خوبی ایفا نمایند. همچنین این درس به عنوان یکی از دروس پایه برای دانشجویان رشته راهنمایی و مشاوره محسوب می‌شود که آمادگی‌های لازم در آنها برای کسب مهارت‌های پایه حرفه‌ای فراهم نموده زمینه ساز ورود به دروس تخصصی مشاوره می‌باشد.

نام درس: اصول و روش‌های راهنمایی و مشاوره				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه درس مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، با مفاهیم اساسی راهنمایی و مشاوره آشنا شده، در فرایند آموزش از مبانی و اصول مشاوره بهره کافی ببرد، به جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش پی ببرد و با نقش مشاوره‌ای معلمان در فرایند تدریس و کلاس درس آشنا شود. همچنین از فنون و روش‌های شناخت دانش آموزان و رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی اطلاعات کافی کسب نموده و بتواند در موقعیت واقعی مدرسه بکار ببرد. دانشجویان پس از گذراندن این درس قادر خواهد بود از اصول مشاوره در موقعیت‌های واقعی مدرسه بهره برده و با شناختی که از تفاوت‌های فردی، ویژگی‌ها و مسایل و مشکلات دانش آموزان پیدا می‌کند بتواند در زمینه‌های تحصیلی- شغلی و سازشی به آنها کمک نماید.				نوع درس: نظری و عملی تعداد واحد: ۲ (۱+۱) زمان درس: ۴۸ ساعت
				شایستگی اساسی: <i>Ck&pck</i> کد ۲- <i>۱&۳-۳&۴</i> <i>۳&</i>
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
دانش محتوایی و موضوعی راهنمایی و مشاوره و انواع آن	در مورد مباحث اساسی راهنمایی و مشاوره، فنون و روش‌های مشاوره صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش	موضوعات اساسی راهنمایی و مشاوره و انواع آن را مورد مقایسه قرار داده و یافته‌های خود را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	مباحث اساسی راهنمایی و مشاوره و انواع آن، تفاوت و تشابه مفاهیم و رابطه آنها با یکدیگر را مورد مقایسه و ارزیابی قرار داده و دلایل خود را در قالب یافته‌ها به صورت یک گزارش منسجم	

		نموده است.		ارایه نموده است.
نقش و وظایف کارکنان مدرسه در رابطه با فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان	درباره نقش و وظایف کارکنان مدرسه در مورد راهنمایی و مشاوره دانش آموزان صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.	نقش و وظایف کارکنان مدرسه را در فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان مورد مقایسه قرار داده و یافته های ناشی از این مقایسه را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	نقش و وظایف کارکنان مدرسه را در فرایند راهنمایی و مشاوره دانش آموزان و تفاوت و تشابه آنها با یکدیگر مورد مقایسه و تجزیه و تحلیل قرار داده و یافته های خود را به صورت مکتوب گزارش نموده است.	
رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی کاربردهای آنها	درباره رویکردهای اصلی مشاوره و روان درمانی صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.	مفاهیم اساسی رویکردهای اصلی مشاوره و روان درمانی را مورد مقایسه قرار داده و یافته های خود را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	مباحث مهم رویکردهای اصلی مشاوره و روان درمانی و تفاوت و تشابه آنها با یکدیگر مورد مقایسه و ارزیابی قرار داده و دلایل خود را در قالب یافته ها به صورت یک گزارش منسجم ارایه نموده است.	
برنامه های راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش	درباره برنامه های راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش جهان و ایران صرفاً اطلاعات ارایه شده را جمع آوری و بدون ارایه تحلیل حاصل از مقایسه آنها، آن را گزارش نموده است.	برنامه های راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران را با سایر کشورها مورد مقایسه قرار داده و دلایل خود را در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است	برنامه های راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران و تفاوت و تشابه آن با برنامه های مشاوره در سایر کشورها را مورد مقایسه و ارزیابی قرار داده و یافته های خود را به صورت مکتوب و در قالب یک گزارش منسجم ارایه نموده است.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مباحث اساسی

- اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره
- فلسفه و اهمیت راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش
- تاریخچه راهنمایی و مشاوره در جهان و ایران
- راهنمایی و مشاوره در اسلام
- مفهوم و تعریف راهنمایی

- اصول و اهداف راهنمایی
  - خدمات راهنمایی
  - مفهوم و تعریف مشاوره
  - اصول و اهداف مشاوره
  - خدمات مشاوره
  - مفهوم و تعریف مشورت
  - تعریف روان درمانی
  - تفاوت بین مشورت، راهنمایی ، مشاوره و روان درمانی
- فعالیت یادگیری:

- ۱- مطالعه مطالب فصل از منابع معرفی شده
  - ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
  - ۳- مقایسه مفاهیم راهنمایی، مشاوره و روان درمانی و بیان تفاوت های آنها
- فعالیت عملکردی:

- تحلیل و مقایسه اهداف و خدمات راهنمایی و مشاوره و ارائه گزارش آن در کلاس درس
- فصل دوم: رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی
- مشاور و انتخاب نوع رویکرد درمانی
  - رویکردهای درمانی متمرکز بر زمینه
  - رویکردهای درمانی متمرکز بر هیجانات
  - رویکردهای درمانی متمرکز بر تفکر و باور
  - رویکردهای درمانی متمرکز بر عمل و رفتار
  - رویکردهای درمانی یکپارچه نگر و التقاطی
- فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
  - ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
  - ۳- مقایسه رویکردهای درمانی مختلف و بیان تفاوت های آنها
- فعالیت عملکردی:
- ۱- تحلیل و مقایسه رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی و ارائه گزارش آن در کلاس درس
  - ۲- تحلیل کاربرد رویکردهای اساسی مشاوره و روان درمانی در محیط واقعی مدرسه توسط دانشجویان رشته مشاوره و ارائه گزارش کتبی آن به مدرس

- فصل سوم: انواع راهنمایی و مشاوره و الگوهای آن
- انواع راهنمایی از نظر موضوع
  - انواع راهنمایی از نظر شیوه اجرا
  - انواع مشاوره از نظر موضوع

- انواع مشاوره از نظر شیوه اجرا

- الگوهای رایج راهنمایی

فعالیت یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره از نظر موضوع و شیوه اجرا و بیان تفاوت های آنها

۴- مقایسه الگوهای راهنمایی و بیان شباهت ها و تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه الگوهای راهنمایی و مشاوره و ارایه گزارش آن در کلاس درس

۲- تهیه جدول مقایسه انواع راهنمایی و مشاوره و بیان کاربرد هریک از آنها در محیط واقعی مدرسه

فصل چهارم: روش ها و فنون راهنمایی و مشاوره

- تعریف روش و فن

- روش های راهنمایی و مشاوره

- فنون راهنمایی (مشاهده، مصاحبه، پرسشنامه، شرح حال نویسی، واقعه نویسی، مقیاس درجه بندی رفتار، گروه سنجی، مطالعه موردی، مطالعه پرونده تحصیلی، سیاهه رفتار، آزمون های روانی)

- فنون مشاوره (گوش دادن، تشویق کردن، برخورد با مقاومت، برخورد با سکوت، سازمان دادن، انعکاس احساس و محتوا، قرارداد بستن، تعیین تکلیف، پایان دادن به جلسه، همدلی، مواجهه سازی، تفسیر و بینش، رهبری، ایفای نقش، تسکین یا آرام بخشی، ارجاع)

- مهارت های مشاوره

فعالیت یادگیری:

۱- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده

۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس

۳- مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره با یکدیگر و بیان تفاوت های آنها

۴- مشاهده اجرای فنون مشاوره توسط متخصصان (مستقیم/ فیلم) و تحلیل مشاهدات به صورت مکتوب

فعالیت عملکردی:

۱- تحلیل و مقایسه فنون راهنمایی و مشاوره و ارایه گزارش آن در کلاس درس

۲- طراحی و اجرای یک نمونه از هر کدام از فنون راهنمایی نظیر مشاهده، مصاحبه و ....، و ارایه گزارشی از آنها به مدرس ۳-

بیان کاربرد هریک از فنون راهنمایی و مشاوره در محیط واقعی مدرسه در قالب گزارش کتبی

۴- اجرای فنون مشاوره توسط دانشجویان رشته مشاوره با توجه به مشاهدات خود (مستقیم/ فیلم) در مورد یک نفر از دانش آموزان و ارایه گزارش صوتی- تصویری و کتبی آن به مدرس

فصل پنجم: نقش و وظایف کارکنان مدرسه در برنامه راهنمایی و مشاوره دانش آموزان

- نقش و وظایف مدیر مدرسه
- نقش و وظایف معلم مدرسه
- نقش و وظایف مشاور مدرسه
- نقش و وظایف مربی پرورشی مدرسه
- نقش سایر متخصصان در فرایند راهنمایی و مشاوره
- نقش خانواده در فرایند راهنمایی و مشاوره
- نقش دانش آموز در فرایند راهنمایی و مشاوره

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه نقش و وظایف معلم، مدیر، مشاور، مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و بیان تفاوت های آنها

فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه نقش و وظایف معلم، مدیر، مشاور، مربی پرورشی و سایر متخصصان در برنامه راهنمایی و مشاوره مدرسه و ارائه گزارش آن در کلاس درس
- فصل ششم: جایگاه راهنمایی و مشاوره در نظام آموزش و پرورش
- برنامه های راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه
- نقش و عمل مشاور در دوره های تحصیلی ابتدایی و متوسطه
- ساختار و تشکیلات راهنمایی و مشاوره در آموزش و پرورش ایران
- خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانش آموزی و خانواده در مناطق آموزش و پرورش
- خدمات و وظایف مراکز مشاوره دانشجویی در دانشگاهها
- مشاوره در موسسات و مراکز بهداشت روانی
- تفاوت های فردی در بین دانش آموزان مدرسه
- در نظر گرفتن تفاوت های فردی در راهنمایی و مشاوره با دانش آموزان

فعالیت یادگیری:

- مطالعه مطالب از منابع معرفی شده
- ۲- مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های طرح شده از سوی مدرس
- ۳- مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و بیان تفاوت های آنها
- ۴- مقایسه دانش آموزان از نظر تفاوت های فردی در ابعاد مختلف

فعالیت عملکردی:

- ۱- تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مدارس ابتدایی و متوسطه و ارائه گزارش آن در کلاس درس
- ۲- تحلیل و مقایسه برنامه های راهنمایی و مشاوره در مراکز مشاوره دانش آموزی، خانواده و دانشجویی و ارائه گزارش کتبی آن به مدرس

۳- مقایسه تفاوت های فردی دونفر از دانش آموزان یک مدرسه توسط دانشجویان رشته مشاوره و ارایه گزارش کتبی آن به مدرس

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارایه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. برقراری ارتباط میان آموخته های کلاسی و الزامات محیط آموزشی، بهره گیری از فرصتهای یادگیری خارج از محیط آموزشی، برقراری پیوند میان نظر و عمل در محیط آموزشی و فراهم نمودن مشارکت گروهی دانشجویان در انجام فعالیت های عملکردی توسط مدرس از راهبردهای تدریس این درس می باشد که منجر به درک عمیق تر مطالب و بکارگیری دانش نظری راهنمایی و مشاوره توسط دانشجو معلمان در موقعیت های واقعی مدرسه خواهد شد. یادگیری غیر مستقیم نیز مستلزم مطالعه فردی و درک شناختی فرد در موقعیت های مختلف محیط آموزشی می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- قدمی، سید امیر؛ همت، نورعلی و نبوی، سید صادق (زیر چاپ). مبانی و اصول راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات دانشگاه فرهنگیان

- گلادینگ، ساموئل. تی. (۱۳۹۰). اصول و مبانی مشاوره. ترجمه مهدی گنجی، تهران، نشر ساوالان.

- شفیع آبادی، عبدالله (۱۳۹۰). مقدمات راهنمایی و مشاوره. تهران، انتشارات رشد.

منابع فرعی:

- اصغری پور، حمید (۱۳۹۱). کلیات راهنمایی و مشاوره، مشهد، نشر ترمین

- گیسون، رابرت و میشل، ماریان (۱۳۸۶). زمینه مشاوره و راهنمایی، ترجمه باقر ثنایی و همکاران، انتشارات رشد

- صافی، احمد (۱۳۷۹). راهنمایی و مشاوره در دوره های تحصیلی، تهران، انتشارات رشد

- تمدنی، مجتبی و بهمنی، بهمن (۱۳۹۱). فنون مشاوره و روان درمانی، تهران، نشر دانژه

- حسینی بیرجندی، سید مهدی (۱۳۷۱). اصول و روش های راهنمایی و مشاوره، تهران، انتشارات علمی دانشگاه آزاد اسلامی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری (باز پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی ۲ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف (فعالیت) عملکردی ۸ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده براساس تکالیف یادگیری در طول نیمسال، تکالیف عملکردی و آزمون پایان نیمسال انجام می شود.

مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «ارزشیابی از یادگیری»

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس ارزشیابی پیشرفت تحصیلی به عنوان یک حوزه تخصصی در بردارنده دروس متعددی چون آمار، روش تحقیق و اندازه گیری می باشد. در واقع این درس کمک میکند تا بتوان میزان تحقق اهداف کلی از آموزش را مورد ارزیابی قرار داد، سطح کیفی آموزش را ارتقا بخشیده و بطور نظامند اثرات آنرا مورد بازبینی و واکاوی قرار داد. استفاده و بکارگیری الگوهای متعدد ارزشیابی برای قضاوت درخصوص برنامه های درسی به معلمان کمک می کند تا نیازهای آموزشی را شناسایی نمایند و در سازماندهی مطالب و محتوای درسی انتقال دانش، نگرش و بالابردن سطح مهارتها را بهبود بخشند.

نام درس: ارزشیابی از یادگیری				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با کسب مهارت در حوزه ارزشیابی پیشرفت تحصیلی قادر باشد انواع آزمونها و الگوهای ارزشیابی را پیاده سازی نماید و در خصوص اهداف ارزشیابی، آزمونهای عملکردی، محاسبه ضریب دشواری آزمون، نحوه محاسبه ضریب پایایی و آزمونهای ارزیابی عملکرد گزارشی را ارائه نماید.				نوع درس: نظری / عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز:
				شایستگی اساسی: <u>1-1 CK & 1-2</u> & <u>2-2 PK & 2-3</u>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاکها	
دانشجو قادر است الگوها ارزشیابی را مورد تحلیل قرار داده و کاربرد هر یک را در نمونه ای عینی مورد نقد و بررسی قرار دهد.	دانشجو قادر است در طبقه بندی از نقاط قوت و ضعف الگوهای ارزشیابی ارائه دهد و بر همین اساس الگوها را درجه بندی نماید.	دانشجو قادر است انواع الگوهای ارزشیابی را نام ببرد.	رویکرد ارزشیابی	
دانشجو قادر است انواع آزمونها عملکردی را به لحاظ کاربردی مورد نقد و تحلیل قرار دهد.	دانشجو قادر است انواع آزمونها را مقایسه نموده و برای هریک نقاط قوت و ضعف را مشخص نماید.	دانشجو قادر است انواع آزمونهای عملکردی را طبقه بندی نماید .	آزمونهای عملکردی	
دانشجو قادر است ضریب پایایی و روایی انواع آزمونهای پیشرفت تحصیلی را محاسبه نماید و مورد نقد و بررسی قرار دهد.	دانشجو قادر است محاسبات مربوط به تعیین روایی و پایایی آزمونهای پیشرفت تحصیلی را انجام دهد.	دانشجو قادر است در حوزه تعیین پایایی و روایی تعریفی را ارائه دهد	محاسبه ضریب پایایی و روایی	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
----------	------------	----------------	----------------

اول	تعاریف و اصطلاحات: آزمون، اندازه‌گیری، ارزشیابی، مقیاسها و انواع آن،	با ذکر تعاریف و مثالهای گوناگون تعاریف مشخص و نقاط تفاوت و تشابه شناسایی و تحلیل گردد.	از دانشجویان خواسته شود با مراجعه به منابع متعدد تعاریف مختلفی را گردآوری و در قالب جدولی ارائه نمایند.
دوم	انواع آزمونها و ویژگی آنها	نمونه هایی از آزمونها در کلاس مطرح و بر چگونگی و نحوه ساخت آنها بحث و تبادل نظر شود.	از دانشجویان خواسته شود نمونه هایی از آزمونها را در پژوهشها یافته و با ویژگیهای آنها تطابق بدهند.
سوم	رویکردهای مطرح در ارزشیابی	بحث و تبادل نظر در خصوص ارزشیابی و دیدگاه مقایسه ای با توجه به اهداف مطرح شود و با ذکر مثال های گوناگون الگوی متناسب با هر ساختار مورد بررسی قرار گیرد	
چهارم	مراحل ارزشیابی آموزشی، تحلیل موقعیت، اهداف و مولفه های ارزشیابی آموزشی	در این جلسه با نمایش فیلم مرحله تحلیل موقعیت مورد بررسی قرار گرفته و هدفها و پیش نیازها با بحث و گفتگو مورد واکاوی قرار بگیرد.	از دانشجویان خواسته شود که فیلم را مجدداً بررسی و نکات مطرح شده در خصوص اهداف و پیش نیازها را بازبینی مجدد و گزارش جدید ارائه نمایند.
پنجم	تعریف، اهداف، مراحل، روشها و طبقه بندیهای طرح ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	با ارائه نمونه هایی از انواع طرح های ارزشیابی پیشرفت تحصیلی، ویژگیها و سطوح طبقه بندی طرحها مورد تحلیل و بررسی قرار گیرد.	از دانشجویان خواسته شود که با انتخاب یک درس مشخص یک نمونه از طرح ارزشیابی پیشرفت تحصیلی آماده و در کلاس ارائه نمایند.
ششم	انواع آزمونها و کاربرد آنها و قواعد هر یک	با طرح نمونه های متفاوتی از انواع آزمون ها در کلاس نقاط قوت و ضعف هر یک از آزمونها به نقد و بررسی گذاشته شود.	از دانشجویان خواسته شود با طراحی یک نمونه ترکیبی از انواع آزمونها ویژگیهای هر یک از آزمونها را مورد ارزیابی قرار دهند.
هفتم	طرح نمونه های عملی در کلاس	نمونه های متعددی از طرح ها توسط دانشجویان شناسایی و نمونه های طراحی شده توسط ایشان را در گروه (کلاس) نقد و بررسی نمایند.	از دانشجویان خواسته شود نمونه های طراحی شده و بررسی شده را مورد بازبینی قرار دهند.
هشتم	تعریف آزمونهای عملکردی و انواع آن، مراحل تهیه آزمونهای عملکردی، روش واقعه نگاری، چگونگی تهیه چک لیست	با ارائه یک نمونه کار آزمونهای عملکردی و چگونگی مقیاس بندی آنها در کلاس به صورت عملی تهیه و نمونه طراحی انجام شده در جلسه قبل در این قالب اجرای مجدد گردد.	از دانشجویان خواسته شود یک نمونه از روشهای سنجش مشاهده ای را انتخاب و با استفاده از روش واقعه نگاری یک گزارش ارائه نمایند.

نهم	شرایط اجرای آزمون، نحوه نمره گذاری، نحوه تفسیر اطلاعات، محاسبه ضریب دشواری آزمون	یک نمونه از آزمونهای اجرا شده در کلاس ارائه و موارد و مباحث کلاس با نمونه تطبیق و واکاوی گردد.	از دانشجویان خواسته شود یک نمونه آزمون را مورد تحلیل و بررسی قرار داده، اطلاعات انرا تفسیر و ضریب دشواری آزمون را محاسبه نمایند.
دهم	نقش و کاربرد آمار توصیفی در تفسیر داده ها، شاخصهای مرکزی و شاخصهای پراکندگی	به ذکر دلایلی اهمیت بکارگیری آمار توصیفی در تحلیل آزمونها پرداخته شود و شاخصهای مرکزی و پراکندگی با ذکر مثال حل و تمرین شود.	از دانشجویان خواسته شود در بخش شاخصهای مرکزی از میانگین و در بخش شاخصهای پراکندگی واریانس و ضریب همبستگی مثالها و نمونه هایی تمرین و نمرات آزمونهای قبلی محاسبه گردد.
یازدهم	تعیین روایی، اهمیت و انواع آن	در نمونه های آزمونهای قبلی محاسبات روایی در کلاس درس بطور عملی انجام و انواع آن مورد بحث و گفتگو قرار گرفته و ترجیحا برای هر مورد نمونه ای انجام شود.	از دانشجویان خواسته شود در موارد آزمونهای قبلی روایی آزمونها محاسبه و گزارش گردد.
دوازدهم			
سیزدهم	تعریف پایایی، روشهای پایایی، نحوه محاسبه ضریب پایایی	روش محاسبه پایایی در نمونه ذکر شده محاسبه و موارد دیگر نیز طرح شود.	از دانشجویان خواسته شود نحوه محاسبه پایایی را در چند کار پژوهشی مورد بررسی قرار دهند.
چهاردهم	هدفهای ارزشیابی، تعریف ارزشیابی ، انواع ارزشیابی	موارد و رؤوس درس در کلاس به بحث و گفتگو گذاشته شود و نمونه هایی از انواع ارزشیابی بررسی گردد.	از دانشجویان خواسته شود در یک جدول انواع، تفاوتها و شباهتهای ارزشیابی را ترسیم نمایند.
پانزدهم	روشهای مشاهده موقعیت، مصاحبه، نظرخواهی	روشهای ارزشیابی مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته و محاسب و معایب هریک مورد نقد و بررسی قرار گیرد.	از دانشجویان خواسته شود در یک نمونه عملی و در جامعه کوچک ۵ نفری روشهای این جلسه را اجرا و گزارشی ارائه دهند.
شانزدهم	آزمونهای ارزیابی عملکرد آموزشی، خود سنجی، ارزیابی همکاران	رؤوس مطرح در این جلسه مورد بحث و گفتگو قرار گیرد و محاسن و معایب هر یک طرح و نقد و ارزیابی گردد.	از دانشجویان خواسته شود ارزشیابی پیشرفت تحصیلی را در طرحی جامع و بطور یکپارچه در قالب یک کار پژوهشی طی یک هفته تا زمان برگزاری آزمون پایان ترم ارائه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

این درس به دلیل ماهیت عملی پیشنهاد میشود که به صورت حل مسئله و پروژه ای انجام شود و بیشتر مفاهیم به صورت تحلیلی و با ارائه نمونه های مشابه تدریس شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

روشهای اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، دکتر علی اکبر سیف، نشر دوران.

منبع فرعی:

ارزشیابی آموزشی، دکتر عباس بازرگان، ناشر سمت.
روشهای ارزشیابی آموزشی، دکتر علیرضا کیامنش، ناشر: دانشگاه پیام نور.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

۶ نمره ارزیابی کار عملی که در جلسه آخر برای دانشجویان تعیین گردیده است.
ارزشیابی پایانی: ۱۴ نمره آزمون کتبی

سرفصل درس «کاربرد هنر در آموزش»

۱. معرفی درس و منطق آن

کاربرد هنر در آموزش به حوزه پیوند بین نظریه و عمل در برنامه درسی هنر می پردازد. از این رو دانشجو- معلمان باید با حوزه های کاربردی هنر آشنا شده و بتوانند به صورت عملیاتی، فرصت های یادگیری هنر را کسب کنند تا بتوانند در حوزه آموزش به دانش آموزان مدارس به عنوان معلمان توانمند در حوزه هنر ایفای نقش کنند. این درس توجه دانشجویان به برنامه درسی هنر به صورت تلفیقی جلب کرده و تجارب نوین هنر را به آنها معرفی می کند.

نام درس: کاربرد هنر در آموزش				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: <ul style="list-style-type: none"> - مفهوم هنر و رابطه آن با مفهوم سواد را شناسایی کند. - ابعاد چهارگانه هنر در آموزش را به روشنی درک کند. - رابطه هنر و تلفیق با سایر دروس را درک کرده و بکار بگیرد. - برنامه درسی و آموزش هنر را در نگاه جهانی به همراه تجارب نوآورانه بشناسد. 				نوع درس: تربیتی تعداد واحد: ۱ واحد عملی زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنهاد: -
				شایستگی اساسی: <ul style="list-style-type: none"> • CK- کدهای ۱-۱ و ۲-۱ • PCK- کدهای ۱-۳، ۲-۳، ۳-۳، ۴-۳
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
آثار هنری جدیدی بدون استفاده از الگو و منحصر به فرد تولید کند.	به خلق اثر هنری متفاوت از الگو پردازد.	به خلق اثر هنری ساده با استفاده از الگو پردازد.	تولید هنری	
رابطه هنر و فرهنگ و تاریخ را به درستی درک کرده و به تحلیل عمیق پردازد.	نسبت به آثار تاریخی و رابطه هنر و فرهنگ حس مثبتی داشته باشد.	به مشاهده آثار تاریخی پیرامون خود واکنش نشان بدهد.	تاریخ هنری	
ویژگی ها و کیفیت های پیچیده و ظریف مستتر در آثار هنری و محیط پیرامون خود را درک کرده و تفسیر و نقد کند.	ویژگی ها و کیفیت های پیچیده و ظریف مستتر در آثار هنری و محیط پیرامون خود را درک کند	حساسیت بصری نسبت به پدیده های هنری داشته باشد.	نقد هنری	

زیبایی شناسی	در گفتگوی دائمی درباره ماهیت هنر شرکت کند.	بر اساس ملاک‌های دقیق به قضاوت درباره هنر بپردازد.	بر اساس ملاک‌های دقیق به قضاوت درباره هنر و دفاع از آن بپردازد.
-----------------	--	--	---

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول - کلیات و اهمیت کاربرد هنر در آموزش

- هنر و بازان‌دیشی مفهوم سواد
- پیامدهای تربیت هنری
- هنر و تربیت چندفرهنگی

تکلیف یادگیری:

دانشجویان به شرح پیامدهای تربیت هنری در تعلیم و تربیت بپردازند.

فصل دوم - تولید آثار هنری

- برای کسب مهارت‌ها و توسعه تخیل‌گرایی مورد نیاز برای عملکرد هنری با کیفیت بالا به دانش‌آموزان یاری رساند.
- دانشجویان باید برنامه‌درسی را طراحی کنند که مهارت‌هایی برای توسعه تخیل‌گرایی آنها فراهم شود.
- دانشجویان با دامنه وسیعی از رسانه‌ها، ابزارها، تجهیزات و فناوری که توسط هنرمندان به کار گرفته می‌شوند، آشنا می‌شوند. همچنین سوژه‌ها، موضوعات درسی، نهادها و سایر ابزارهایی که تولید هنری را رشد و شکل می‌دهد، را می‌شناسند.
- دانشجویان می‌توانند مهارت‌ها و سنت‌های هنروری و هنرمندی را یاد بگیرند. مهارت‌هایی نظیر کاربرد رسانه‌ها، وسایل مختلف و به کارگیری ظرفیت‌ها و قابلیت‌های آنان.
- دانشجویان می‌توانند افکار، ارزش‌ها و احساسات مختلف خود را در یک شکل تجسمی از طریق دستیابی به راه‌های پاسخگو و فعالیت‌هایی که هنرمندان انجام می‌دهند، بیان کنند.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان باید احساساتشان را توسعه دهند، تخیل‌گرایی‌شان را پرورش دهند و مهارت‌های فنی مورد نیاز برای انجام کار صحیح با مواد آموزشی را کسب کنند.
- دانشجویان باید لذت ناشی از خلق آثار تجسمی را تجربه کنند و فرصت کسب مهارت‌های لازم برای دستیابی به این تجربه لذت‌بخش را داشته باشند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل سوم - تاریخ هنری

در برنامه تربیت هنری دانشجویان به درک زمینه تاریخی و فرهنگی که هنر در آن پدید آمده، می پردازند. دانشجویان بر اساس آثار مختلف تاریخی، هنری، فرهنگی به حوزه تاریخ هنر ایران آگاهی یافته و آن را به صورت کاربردی مورد توجه قرار می دهند.

- **اطلاعات واقعی در مورد هنرمندان:** مثل تاریخ تولد و مرگ، سوابق و تجارب اولیه، اطلاعات در مورد آثار هنری مثل توصیف فیزیکی، موضوعی و شرایط.
- **تحلیل صوری اثر هنری،** یعنی توصیف کردن و تحلیل کردن حلقه های ارتباطی در یک اثر هنری (رنگ، فضا و...) به عنوان مبنایی برای فهم این که چگونه اثر هنری متناسب با خصوصیات یک هنرمند و یا هماهنگ با یک جنبش یا سنت هنری است.
- **تحلیل اثر هنری:** شامل اطلاعاتی درباره وسایل و مواد مورد استفاده، ابزارها و روش های به کار برده شده و تغییرات حاصله در اثر هنری که ناشی از گذر زمان یا سایر تأثیرهای محیطی است.
- **روابط مربوط به زمینه (بستر):** یعنی بررسی ارتباط میان آثار هنری و محیط اجتماعی، سیاسی و فرهنگی و شناخت تأثیر آن بر آثار مورد نظر.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان باید رابطه میان هنر و فرهنگ را دریابند؛ مثلاً اینکه فناوری و ایدئولوژی در یک مقطع خاص چه تأثیری در آثار هنری هنرمندان گذاشته است.
- به تحلیل صوری، واقعی و روابط زمینه ها در یک یا چند اثر هنری ملی یا بین المللی بپردازند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل چهارم- نقد هنری

- دانشجویان باید چگونگی دیدن و صحبت کردن درباره کیفیت های هنری را بیاموزند. نگرستن شکلی از پیشرفت شناختی است. بنابراین دانشجویان با نگاهی متفاوت به آثار و پدیده های هنری می نگرند و تکنیک های نقد آثار هنری را می آموزند.
  - نقادی هنری شامل کاربرد زبان، نگارش متفکرانه و هوشمندانه و صحبت کردن درباره هنر است که از طریق آن فرد می تواند به نحوی بهتر و پربارتر نقش و جایگاه هنر را در فرهنگ و جامعه درک کند و برای آن ارزش قائل شود.
  - دانشجویان مراحل چهارگانه نقادی هنری را باید بیاموزند:
۱. **توصیف:** اگرچه مرحله توصیف بر ابعادی تأکید دارد که ما از طریق آنها به درک کلی امور می رسیم اما می تواند بحث های عمیقی را پدید آورد. گاهی ممکن است فردی رنگی را قرمز ببیند اما فرد دیگری آن را نارنجی ببیند و یا یک نفر شکلی را مربع ببیند ولی فرد دیگر آن را چند ضلعی ببیند. به هر حال از طریق توصیف است که می توان زبان را دقیق تر نشان داد.
  ۲. **تحلیل:** اگرچه تحلیل یک مبنای ادراکی دارد اما از مرحله توصیف یک گام فراتر می رود و فراگیر را وادار می کند تا ساختار یا ترکیب یک اثر هنری را تحلیل کند. فراگیر باید بتواند بین تقارن و نامتقارن تفاوت قائل شود، رسانه های هنری را تشخیص دهند، نسبت به کیفیت های رنگ و خط حساس باشد. آیا دانشجویان می توانند از زبان طراحی استفاده کنند یا خیر؟

۳. **تفسیر:** در مرحله تفسیر، دانشجویان به سطوح تخیلی تر قدم می گذارد و از او خواسته می شود تا درباره معنای مستتر در اثر هنری و یا هدف موجود در ذهن هنرمند تأمل کند. برای انجام این کار از دانشجو خواسته می شود تا بین ساختار موجود در اثر هنری و جهتی که هنرمند فراگیر را به آن سمت می کشاند، ارتباط برقرار کند. در این مرحله درباره اثر هنری سوال های مختلفی مطرح می شود و ویژگی آنها، این است که سوالات باز هستند و پاسخ درست یا غلط ندارند.

۴. **قضاوت:** فرایند نقد به طور طبیعی با قضاوت خاتمه می یابد. این قضاوت نتیجه ای است که بیانگر موفقیت یا شکست اثر هنری است و جایگاه آن در مقایسه با سایر آثار هنری نشان می دهد. قضاوت های شکل گرفته در این حالت به بحث گذاشته نمی شوند زیرا این وظیفه نقادان و خبرگان حرفه ای تر است نه معلمان دوره ابتدایی.

تکلیف عملکردی

- حساسیت بصری باید در دانشجویان پرورش یابد تا به اتکای آن بتوانند خصوصیات و کیفیت های پیچیده و ظریف مستتر در آثار هنری و محیط پیرامون خود را درک و توصیف کنند.
- مراحل چهارگانه نقد هنری را در طول ۴ جلسه در مورد یک اثر هنری ملی بکار بگیرند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل پنجم- زیبایی شناسی

- هدف دیگر تربیت هنری مربوط به ارزش هایی است که هنرها ایجاد می کنند.
- توجه دانشجویان به فرایند آفرینش هنرمندانه، پدیده هنری، تفسیر و شناخت، ارزشیابی انتقادی، زمینه فرهنگی و اجتماعی آن معطوف شود.
- زیبایی شناسی به دانشجویان یاد می دهد که به طور فلسفی بیندیشند، پرسش ها و پاسخ های ممکن که به طور طبیعی در مسیر ساختن، نقادی و بررسی تاریخی هنر به وجود می آید را مورد بررسی قرار دهند.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان باید گفتگوی دائمی درباره ماهیت هنر شرکت کنند.
- براساس ملاک های زیباشناسانه به قضاوت درباره هنر و دفاع از آن بپردازند.

فصل ششم- هنر و برنامه درسی تلفیقی

- این دیدگاه به آن برنامه درسی هنر اشاره دارد که با دیگر برنامه های درسی هنری و غیرهنری تلفیق می شود. برنامه درسی تلفیقی هنر عموماً در یکی از چهار نوع ساختار برنامه درسی سازماندهی می شود:
- گاهی از هنر استفاده می شود تا به فراگیران کمک کند تا دوره خاص تاریخی یا فرهنگی خاص را بشناسند؛ مثل مطالعه جنگ داخلی در کنار عکس های ماتئو برادی، و یا موسیقی و معماری آن دوره و طرز پوشش افراد طبقات اجتماعی.
- دومین شکل تلفیق حالتی است که در آن به فراگیران کمک می شود تا شباهت ها و تفاوت ها میان هنرها را بشناسند. مانند تفاوت معنای ریتم در موسیقی با معنای ریتم در هنرهای تجسمی.
- سومین شکل تلفیق، شناسایی ایده اصلی است که در هنر در دست انجام و یا در دیگر حوزه ها قابل شناسایی است.

- چهارمین نوع تلفیق مربوط به تمرین حل مسئله است. می توان از دانشجویان خواست که مسئله ای را تعریف یا بیان کنند که مستلزم در نظر گرفتن دیسپلین های مختلف است؛ مثلاً اگر از دانش آموزان دبیرستانی خواسته شود که برای دانش آموزان پیش دبستانی یک بازی طراحی کنند، آن ها باید ملاحظات طراحی، رشد کودک، ویژگی های فیزیکی مواد آموزشی، ترکیب این موارد و مسائل زیباشناسی را در نظر بگیرند. این امر را می توان به صورت عملی با دانشجویان تمرین کرد.

تکلیف عملکردی:

- دانشجویان با استفاده از فعالیت های هنری مختلف برای یک درس مانند علوم، ریاضی، فارسی و ... به صورت تلفیقی یک برنامه درسی طراحی کند و متناسب با آن به صورت عملی آن برنامه درسی تلفیقی را اجرا کند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

فصل هفتم - تجارب نوآورانه آموزش هنر

- در این فصل دانشجویان با تجارب بین المللی در حوزه آموزش هنر آشنا می شوند و کاربرد هنر در آموزش را به صورت واقعی درک می کنند.
- همچنین برخی مجامع بین المللی در حوزه آموزش هنر به صورت الکترونیکی و کتابخانه ای به دانشجویان معرفی می شود تا در حوزه های هنری مورد علاقه خود به کسب دانش و مهارت های حرفه ای بپردازند.

برنامه های آموزش هنر عبارتند از:

- کنفرانس جهانی آموزش هنر
- پروژه تتاک (TETAC)
- پروژه رامبرانت
- آشنایی با مجامع تخصصی، سایت های اینترنتی و نشریات آموزش هنر

تکلیف عملکردی

- دانشجویان با مراجعه به سایت ها و منابع الکترونیکی به معرفی فعالیت های مجامع بین المللی در حوزه آموزش هنر بپردازند.
- نمونه کارهای هنری مختلف در حوزه آموزش هنر به دانش آموزان را جستجو و معرفی کنند.
- به صورت پوشه کار ارائه شود.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- استفاده از راهبرد مستقیم در تدریس مفاهیم و کلیات با استفاده از ابزارهای رایانه ای مناسب.
- شیوه های تدریس مشارکتی و گروهی، بازدید از مراکز هنری و موزه ها و گالری ها، روش ایفای نقش.
- راهبرد غیر مستقیم برای طراحی فرصت های یادگیری بر اساس ابعاد نقد هنری، تاریخ هنری و زیبایی شناسی.

۵. منابع آموزشی

منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۸ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از

– منبع اصلی

برای بخش نظری:

– مهرمحمدی، محمود؛ کیان، مرجان (۱۳۹۳). برنامه درسی و آموزش هنر در آموزش و پرورش، تهران: سمت.

برای بخش عملی:

– سایر منابع آموزشی معتبر که شیوه‌های تولید محصولات هنری را آموزش داده‌اند.

– منابع فرعی:

مجامع معتبر بین‌المللی مرتبط با آموزش هنر مانند:

- National Art Education Association
- Getty Institute for Education in Art
- International Society for Education through Art

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

– ارزشیابی پایانی: آزمون پایان ترم = ۶ نمره

– ارزشیابی پوشه کار بر اساس تولید هنری، تاریخ هنری، نقد هنری = ۸ نمره

– اطلاع‌رسانی توسط دانشجویان در طول ترم مانند معرفی کتاب، سایت، اخبار، گزارش‌های علمی، همایش‌ها و ... مرتبط با آموزش هنر = ۳ نمره

– معرفی، نقد و تحلیل آثار هنری، تاریخی، فرهنگی ملی و بین‌المللی توسط دانشجویان در طول ترم = ۳ نمره

سرفصل درس « کاربرد زبان در تربیت »

۱. معرفی درس و منطق آن

رابطه زبان و تربیت، ریشه در وجوه مشترک آنها دارد: اندیشه و ارتباط. اندیشه از یک طرف با زبان آمیخته است و از طرف دیگر تربیت، به ویژه به معنای متعالی آن بر اندیشه استوار می گردد. اندیشه، از یک سو، محور تربیت و عمل تربیتی است، و از سوی دیگر، زبان و اندیشه، رابطه ای ناگسستنی دارند. این رابطه و پیوستگی چنان است، که برخی از فیلسوفان و دانشمندان، اندیشه و زبان را یکی دانسته اند.

ارتباط، محور دیگر رابطه تربیت و زبان است. ارتباط جنبه عینی و قابل مشاهده رابطه زبان و تربیت است. ارتباط، موضوعی مهم در مباحث مربوط به زبان است؛ به طوری که، برخی از زبان شناسان، ارتباط را مهم ترین کارکرد زبان دانسته اند؛ و تربیت نیز، فرایندی ارتباطی است، و بدون برقراری ارتباط، میان مربی و تربیت شونده، تربیت، ممکن نمی گردد. بخش مهمی از ارتباط تربیتی/آموزشی از طریق ارتباط کلامی شکل می گیرد. آیا زبان و ارتباط از طریق زبان، می تواند اهداف تربیت را محقق سازد؟ چه ملاحظات و چه محدودیت هایی در این مسیر وجود دارد؟ با شناخت ویژگی های زبان و چگونگی به کارگیری زبان و برقراری ارتباط زبانی مناسب در فرایند تربیت/آموزش ضمن جستجوی پاسخ این پرسش ها، امکان فعالیت تربیتی/آموزشی موثرتری برای معلمان فراهم می شود.

نام درس: کاربرد زبان در تربیت				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: ۱- با توجه به انواع ارتباط زبانی(کلامی) در ابعاد مختلف حیطه ها و فعالیت های ارتباطی در تربیت/آموزش، رابطه زبان و تربیت را بفهمد و با توجه به وظایف تربیتی/آموزشی یک معلم به حضور و نقش زبان در ابعاد مختلف تربیت/آموزش (تعلیم و تربیت) آگاه و حساس شود. ۲- انواع ویژگی های زبان را بشناسد و زبان را به عنوان یک مجموعه زنده و نقش آفرین بفهمد. ۳- بر اساس ویژگی های زبان، مصداق های حضور و نقش(ویژگی های) زبان را در ابعاد مختلف تربیت/آموزش و بافت های مختلف نظام آموزش و پرورش شناسایی کند. ۴- از طریق بازشناسی و درک و فهم عمیق از مفهوم تربیت و با توجه به ویژگی های زبان، محدودیت های کاربرد زبان در تربیت را بشناسد. ۵- با توجه به ویژگی های معنی شناختی زبان و واژگان آموزش از طریق زبان و واژگان آشنا را اجرا کند.				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیش نیاز: ندارد
				شایستگی اساسی: • CK- کدهای ۱-۱ و ۲-۱ • PCK- کدهای ۱-۳، ۲-۳، ۳-۳، ۴-۳
ملاک	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
رابطه زبان و تربیت	انواع ارتباط و رخدادهای ارتباطی زبانی(کلامی) در تربیت/آموزش را	با توجه به انواع ارتباط زبانی در تربیت/آموزش و نیز فعالیت های تربیتی/آموزشی یک	آثار مثبت و منفی انواع کاربرد زبان در ارتباط تربیتی/آموزشی را جستجو کند و برخی از	

	بشناسد.	معلم، مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی زبان در ابعاد مختلف تربیت/آموزش و در انواع ارتباط‌های تربیتی/آموزشی معرفی کند.	آنها را معرفی کند.
شناخت کلی زبان	انواع ویژگی‌های زبان از آوا تا معنا را به صورت کلی بشناسد.	زبان را به عنوان یک مجموعه زنده و نقش‌آفرین در انواع فعالیت‌های ارتباطی، به ویژه در فرایند تربیت بفهمد.	آثار ویژگی‌های زبان در انواع ارتباط تربیتی/آموزشی را مشاهده و گزارش کند.
شناخت جزئی تر زبان	انواع ویژگی‌های زبان را از آوا تا معنا و در واحدهای مختلف زبان (از واژه تا متن) بشناسد.	مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی (ویژگی‌های) زبان را در آموزش زبان (فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) بشناسد.	بر اساس شناخت ویژگی‌های زبان، تغییرات لازم را در نمونه‌ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های زبان و با توجه به آن بحث کند.
شناخت محدودیت‌های کاربرد زبان	از طریق بازشناسی و درک و فهم عمیق از مفهوم تربیت، الزامات تربیت/آموزش و ارتباط تربیتی/آموزشی را بشناسد.	بر اساس الزامات تربیت/آموزش و ارتباط تربیتی/آموزشی و با توجه به ویژگی‌های زبان، محدودیت‌های کاربرد زبان را در تحقق اهداف کلی تربیت/آموزش بشناسد.	با توجه به محدودیت‌های کاربرد زبان در تحقق بخشیدن به اهداف کلی تربیت/آموزش، درباره آثار کاربرد بدون محدودیت زبان در تربیت/آموزش بحث کند.
آموزش از طریق	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از طریق	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از

کاربرد زبان آشنا را در تربیت/آموزش(دروس مختلف) بفهمد.	واژه‌های آشنا را در سوادآموزی به ویژه آموزش واژگان اجرا کند.	طریق واژه‌های آشنا را در آموزش دروس دیگر اجرا کند.	زبان(واژگان) آشنا
---	--	--	-------------------

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

نوبت بحث	موضوع	محتوای درس	تکالیف یادگیری	تکالیف عملکردی
اول و دوم	رابطه زبان و تربیت	<p>منابع: (۸) و (۵) و (۲۰)</p> <p>ضرورت آگاهی معلمان از رابطه زبان و تربیت و ویژگی‌های زبان و نقش‌آفرینی آن در تربیت</p> <p>مطالعه منابع مربوط به ارتباط و درک اجزاء یک فرایند ارتباطی و روش‌های برقراری ارتباط موثر</p> <p>معرفی مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی زبان در ابعاد مختلف تربیت/آموزش و در انواع ارتباط‌های تربیتی/آموزشی و نیز فعالیت‌های تربیتی/آموزشی یک معلم،</p>	<p>مطالعه منابع مربوط به ضرورت آگاهی معلمان از رابطه زبان و تربیت و ویژگی‌های زبان و نقش‌آفرینی آن در تربیت</p> <p>مطالعه منابع مربوط به ارتباط و درک اجزاء یک فرایند ارتباطی و روش‌های برقراری ارتباط موثر</p> <p>معرفی مصداق‌های حضور و نقش‌آفرینی زبان در ابعاد مختلف تربیت/آموزش و در انواع ارتباط‌های تربیتی/آموزشی و نیز فعالیت‌های تربیتی/آموزشی یک معلم</p>	<p>مصداق‌های حضور و کاربرد زبان در کار یک معلم را بیان کند.</p> <p>آثار مثبت و منفی انواع کاربرد زبان در ارتباط تربیتی/آموزشی را جستجو کند و برخی از آنها را گزارش کند.</p>
سوم و چهارم	شناخت کلی زبان	<p>منابع: (۷) یا (۹) و (۱۰)</p> <p>انواع ویژگی‌های زبان از آوا تا معنا به صورت کلی</p> <p>معرفی زبان به عنوان یک مجموعه زنده و نقش‌آفرین در انواع فعالیت‌های ارتباطی</p> <p>ساختار و نقش و منشا زبان</p>	<p>مطالعه منابع و مباحث نظری مربوط به انواع ویژگی‌های زبان از آوا تا معنا</p> <p>زبان را به عنوان یک مجموعه زنده و نقش‌آفرین در انواع فعالیت‌های ارتباطی فرایند تربیت بفهمد.</p> <p>معرفی مصداق‌های</p>	<p>حضور و آثار زبان در انواع ارتباط تربیتی/آموزشی را مشاهده و گزارش کند.</p> <p>با تغییر دادن برخی از ویژگی‌های زبانی در جریان برقراری ارتباط کلامی، تغییر نتایج ارتباط را مشاهده، تحلیل و گزارش کند.</p>

		نظامداری و ساختمندی و قاعده مندی و ... منشا زبان: الهی و طبیعی و اجتماعی و جسمی و ابزاری و ژنی و ... زبان انسان و زبان حیوان: زبان حیوانات و نخستینها و		
پنجم	شناخت جزئی زبان: آواشناسی - واجشناسی	-منابع: (۷) و (۱۴) -انواع ویژگی‌های آواشناسی زبان را در واحدهای مختلف زبان - آواهای زبان (آواشناسی): همخوانشناسی و واکداری و واجگاهی و واجراهی و واکه‌شناسی و ..... -نظام آوایی زبان (واجشناسی): واج و واجگونه و زوج کمینه و واجآرایی و هجا و همبرتولیدی	-مطالعه منابع معرفی شده و یادگیری موارد زیر: -انواع ویژگی‌های آواشناسی زبان را در واحدهای مختلف زبان آواهای زبان (آواشناسی): همخوانشناسی و واکداری و واجگاهی و واجراهی و واکه‌شناسی و ..... -نظام آوایی زبان (واجشناسی): واج و واجگونه و زوج کمینه و واجآرایی و هجا و همبرتولیدی	- با تغییر دادن برخی از ویژگی‌های آواشناسی زبان در جریان برقراری ارتباط کلامی، تغییر نتایج ارتباط را مشاهده، تحلیل و گزارش کند.
ششم	شناخت جزئی زبان: نقش آواشناسی - واجشناسی در سواد آموزی و آموزش	-منابع: (۷) و (۱۴) و (۱۵) و (۱۷) - ماهیت سوادآموزی و چگونگی آموزش مهارت‌های زبانی - مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) آواشناسی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به بحث آواشناسی - واجشناسی - مطالعه مباحث مربوط به سوادآموزی و آموزش مهارت‌های زبانی - شناسایی و معرفی مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) آواشناسی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در	بر اساس شناخت ویژگی‌های آواشناسی زبان و آگاهی فرازبانی واجشناختی، تغییرات لازم را در نمونه‌ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های آواشناسی زبان و با توجه به آنها بحث کند. - شناسایی و معرفی مصداق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) آواشناسی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی

		دروس دیگر (آموزش از طریق زبان - آگاهی فرازبانی واجشناختی و کاربرد آن در آموزش، به ویژه خواندن و نوشتن	آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان)	(زبان فارسی)
هفتم	شناخت جزئی زبان: صرف؛ نقش صرف در سوادآموزی و آموزش به طور کلی	منابع: (۷) و (۱۵) و (۱۷) -انواع ویژگی های صرفی زبان در واحدهای مختلف زبان: واژه سازی، ریشه شناسی، راه های واژه سازی، ابداع و وامگیری و ... -تکواژشناسی / صرف، تکواژ، تکواژ گونه و ... -روش جستجو و یافتن مصداق های ویژگی های صرفی زبان در آموزش مهارت های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) -آگاهی فرازبانی صرفی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی های صرفی زبان در واحدهای مختلف زبان: واژه سازی، ریشه شناسی، راه های واژه سازی، ابداع و وامگیری، تکواژشناسی / صرف، تکواژ، تکواژ گونه و ... انواع ویژگی های صرفی زبان را در واحدهای مختلف زبان بشناسد: واژه سازی، ریشه شناسی، راه های واژه سازی، ابداع و وامگیری و ... تکواژشناسی / صرف، تکواژ، تکواژ گونه و ... مصداق های حضور و نقش آفرینی (ویژگی های) صرفی زبان را در آموزش مهارت های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) بشناسد. آگاهی فرازبانی صرفی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.	-بر اساس شناخت ویژگی های صرفی زبان و آگاهی فرازبانی صرفی، تغییرات لازم را در نمونه ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی های صرفی زبان و با توجه به آنها بحث کند. - شناسایی و معرفی مصداق های حضور و نقش آفرینی (ویژگی های) صرفی زبان در آموزش مهارت های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) -کاربرد آگاهی فرازبانی صرفی در خواندن و نوشتن خود و گزارش نتیجه اقدام
هشتم	شناخت جزئی	منابع: (۷) و (۱۵) و	- مطالعه منابع و مطالب	-بر اساس شناخت ویژگی های

	<p>زبان: شناخت جزئی زبان: نحو؛ نقش نحو در سوادآموزی و آموزش به طور کلی</p>	<p>(۱۷) -انواع ویژگی‌های نحوی در واحدهای مختلف زبان -مصادق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) نحوی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) -آگاهی فرازبانی نحوی و کاربرد آن در درک خوانداری و در نوشتن</p>	<p>مربوط به انواع ویژگی‌های نحوی در واحدهای مختلف زبان -انواع ویژگی‌های نحوی زبان را در واحدهای مختلف زبان بشناسد. -آگاهی فرازبانی نحوی را بشناسد و کاربردش را در درک خوانداری و در نوشتن بداند. -مصادق‌هایی از حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) نحوی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) شناسایی و معرفی کند.</p>	<p>نحوی زبان و آگاهی فرازبانی نحوی، تغییرات لازم را در نمونه ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های نحوی زبان و با توجه به آنها بحث کند. -کاربرد آگاهی فرازبانی نحوی در خواندن متون درسی خود و هنگام نوشتن نوشته‌های خود و و تحلیل و گزارش نتیجه اقدام</p>
<p>نهم و دهم</p>	<p>زبان: شناخت جزئی معناشناسی و نقش ویژگی‌های معناشناختی زبان در تربیت/آموزش</p>	<p>-منابع: (۸) و (۵) و (۶) و (۲) -انواع ویژگی‌های معناشناسی زبان در واحدهای مختلف زبان؛ معناشناسی، مختصات معنایی، نقشه‌های معنایی، روابط معنایی و همایی و ..... مصادق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) معناشناسی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) و در آموزش</p>	<p>- مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های معناشناختی در واحدهای مختلف زبان؛ از جمله مطالب مربوط به معناشناسی، مختصات معنایی، نقشه‌های معنایی، روابط معنایی، چند معنایی و همایی و ..... - مصادق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) معناشناختی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) - مصادق‌های حضور و</p>	<p>-بر اساس شناخت ویژگی‌های معناشناختی زبان و آگاهی فرازبانی معنایی، تغییرات لازم را در نمونه‌ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های معنایی زبان و با توجه به آنها بحث کند. - در متون درسی مختلف مثل علوم تجربی، معنای ممکن که از جمله‌ها ممکن است به ذهن کودکان دبستانی متبادر شود را مشاهده و ضمن گزارش درباره آنها بحث کند. -فهم دانش آموزان پایه‌های مختلف را از معنی اصطلاحات و</p>

		دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) آگاهی فرازبانی معنانشناختی و کاربرد آن در خواندن و نوشتن	نقش آفرینی (ویژگی‌های) معنانشناختی زبان در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان) را معرفی کند. آگاهی فرازبانی معنانشناختی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.	واژه‌های به کار رفته در متون درسی آنان از جمله کتاب دینی؛ اجتماعی و ریاضی و ... بپرسد، ثبت و گزارش کند. (این تکلیف تا هفته سیزدهم انجام شود).
یازدهم	شناخت جزئی زبان: کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی	منابع: (۸) و (۵) و (۶) -انواع ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان در واحدهای مختلف زبان: کاربردشناسی و بافت و ارجاع و کنش‌گفتها و ادب و ... -تحلیل گفتمان/ گفتمان‌شناسی و تعبیر و استنباط و انسجام و پیوستگی و گفتگو/ دیالوگ و اصول همیاری گرایس و پسازمینه و پیشازمینه - آگاهی فرازبانی کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی را و کاربرد آن در خواندن و نوشتن	- مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان را در واحدهای مختلف زبان بشناسد: کاربردشناسی و بافت و ارجاع و کنش‌گفتها و ادب و ... -و نیز مطالعه منابع درباره تحلیل گفتمان/گفتمان‌شناسی و تعبیر و استنباط و انسجام و پیوستگی و گفتگو/ دیالوگ و اصول همیاری گرایس و پسازمینه و پیشازمینه -مصادق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (زبان فارسی) معرفی کند. -و مصادق‌های حضور و نقش آفرینی ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان را در	بر اساس شناخت ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان و آگاهی فرازبانی کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی، تغییرات لازم را در نمونه‌ای از تدریس خود نمایش دهد و درباره تفاوت تدریس بدون توجه به ویژگی‌های کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی زبان و با توجه به آنها بحث کند. -فهم دانش‌آموزان پایه‌های مختلف را از معنی اصطلاحات و واژه‌های به کار رفته در متون درسی آنان از جمله کتاب دینی؛ اجتماعی و ریاضی و ... بپرسد، ثبت و گزارش کند. (این تکلیف تا هفته سیزدهم انجام شود).

			آموزش دروس دیگر بشناسد. -آگاهی فرازبانی کاربردشناسی و گفتمان‌شناسی را بشناسد و کاربردش را در خواندن و نوشتن بداند.
دوازدهم	شناخت جزئی زبان: گونه‌شناسی	منابع: (۸) و (۱۳) و (۶) و (۲) -انواع ویژگی‌های گونه‌شناسی زبان در واحد‌های مختلف زبان: تاریخ و تحول زبان و خانواده و درخت و تطبیقی و تاریخ و مفاهیم در زمانی و همزمانی و .... -زبان و گونه‌های جغرافیایی زبانی و گونه استانده و لهجه و گویش و دوزبانگی و دوزبانگونگی و زبان آمیخته و .... -زبان و گونه‌های اجتماعی زبانی و جامعه‌شناسی زبان و سبک‌های زبانی و اعتبار اجتماعی زبان و گونه‌های شغلی و سنی و جنسی و زبان و فرهنگ و نسبیت زبانی و مقولات فرهنگی و اجتماعی و جنسیتی و جهان‌شناختی و ایدیولوژی و حاکمیتی.... -مصادق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) گونه‌شناختی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه	-مطالعه منابع و مطالب مربوط به انواع ویژگی‌های گونه‌شناسی زبان در واحد‌های مختلف زبان: تاریخ و تحول زبان و خانواده و درخت و تطبیقی و تاریخ و در زمانی و همزمانی و .... زبان و گونه‌های جغرافیایی زبانی و گونه‌استانده و لهجه و گویش و دوزبانگی و دوزبانگونگی و زبان آمیخته و .... زبان و گونه‌های اجتماعی زبانی و جامعه‌شناسی زبان و سبک‌های زبانی و اعتبار اجتماعی زبان و گونه‌های شغلی و سنی و جنسی و زبان و فرهنگ و نسبیت زبانی و مقولات فرهنگی و اجتماعی و جنسیتی و جهان‌شناختی و ایدیولوژی و حاکمیتی.... -مصادق‌های حضور و نقش آفرینی (ویژگی‌های) گونه‌شناختی زبان را در آموزش مهارت‌های چهارگانه

		<p>گونه‌شناختی زبان در آموزش مهارت‌های چهارگانه زبانی (فارسی)</p> <p>و نیز در آموزش دروس دیگر</p> <p>آگاهی فرازبانی گونه‌شناسی و کاربرد آن در آموزش مدرسه‌ای</p>	<p>زبانی (زبان فارسی)</p> <p>و در آموزش دروس دیگر (آموزش از طریق زبان)</p> <p>معرفی کند.</p> <p>کاربرد آگاهی فرازبانی گونه‌شناختی در آموزش مدرسه‌ای را با مثال معرفی کند.</p>	
سیزدهم	شناخت محدودیت‌های کاربرد زبان	<p>منابع: (۱)</p> <p>محدودیت کاربرد زبان در تربیت: محدودیت ناشی از ویژگی تربیت</p> <p>محدودیت کاربرد زبان در تربیت: محدودیت ناشی از ویژگی های زبان</p> <p>بیان تجربه های مدرس از محدودیت‌هایی که در تدریس خود از طریق کلام و کتاب داشته است؛ در چه شرایطی نتوانسته است از طریق سخن، موجب یادگیری شاگردان یا فرزندان خود شود.</p>	<p>مطالعه منابع مربوط به درس</p> <p>الزامات ناشی از مفهوم تربیت را معرفی کند.</p> <p>با توجه به مفهوم تربیت/آموزش بگوید و بنویسد که چه نوع اهداف تربیتی/آموزشی را نمی‌توان به صورت کلامی آموخت.</p> <p>با توجه به شناخت ویژگی های زبان، محدودیت‌های کاربرد زبان در تربیت را معرفی کند.</p>	<p>فهم دانش آموزان پایه‌های مختلف را از معنی اصطلاحات و واژه های به کار رفته در متون درسی آنان از جمله کتاب دینی؛ اجتماعی و ریاضی و ... بپرسد، ثبت و گزارش کند. (این تکلیف تا هفته سیزدهم انجام شود).</p> <p>با توجه به تجربه های خود به عنوان یادگیرنده، بنویسد که چه موضوعاتی را از طریق کتاب و کلام نتوانسته است بیاموزد و چرا؟</p> <p>در صورتی که تجربه تدریس به هر شکلی داشته است بیان کند که در چه شرایطی نتوانسته است از طریق سخن، موجب یادگیری شاگرد شود. (مکتوب و ارائه در کلاس و بحث)</p>
چهاردهم	آموزش از طریق زبان (واژگان) آشنا	<p>منابع: (۶) و (۲)</p> <p>معرفی ویژگی‌های واژگان پایه</p> <p>ویژگی‌های معناشناختی واژگان پایه</p> <p>اهمیت و چگونگی</p>	<p>مطالعه منابع از جمله کتاب واژگان پایه</p> <p>معرفی ویژگی‌های معناشناختی واژگان پایه</p> <p>با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان</p>	<p>با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، چگونگی کاربرد زبان آشنا را در تربیت/آموزش گزارش کند.</p> <p>یک کتاب درسی را انتخاب کند، بخشی از آن را به دانش آموزان بدهد تا بخوانند، سپس</p>

		کاربرد زبان آشنا در تربیت/ آموزش با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، با مثال واژگان پایه	آشنا را در تربیت/ آموزش بفهمد.	میزان فهم آنان را بسنجد؛ در مرحله بعد در همان متن با استفاده از واژه‌های کتاب واژگان پایه، واژه‌هایی را جایگزین کند، سپس از دانش آموزان بخواهد متن جدید را بخوانند و فهم آنان ارز معنای متن را مجدداً بسنجد. فرایند و نتیجه کار را به صورت کتبی گزارش کند و در کلاس درباره آن بحث شود.
پانزدهم	آموزش از طریق زبان (واژگان) آشنا	منابع: (۶) و (۲) با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در سوادآموزی بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در سوادآموزی بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از طریق واژه‌های آشنا را در سوادآموزی اجرا کند.
شانزدهم	آموزش از طریق زبان (واژگان) آشنا	منابع: (۶) و (۲) با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در دروس مختلف بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان، اهمیت و چگونگی کاربرد زبان آشنا را در دروس مختلف بفهمد.	با توجه به ویژگی‌های معنی‌شناختی زبان و واژگان، آموزش از طریق واژه‌های آشنا را در آموزش دروس دیگر اجرا کند.
هفدهم	جمع بندی	مروری بر اهداف اصلی درس	تحقق اهداف یادگیری درس، مطابق با سطوح سه گانه	گزارشی مکتوب درباره تحقق اهداف پنج گانه درس هر دانشجو ارائه دهد و به صورت گروهی بحث کنند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- آماده سازی درس ها در قالب اسلایدهای آماده شده ویژه هر جلسه توسط مدرس؛
- موضوع اسلایدها شامل طرح درس، محتوا، معرفی منابع و پرسش و تمرین و در پایان جمع بندی و معرفی منابع درس جلسه بعد است.
- پرسش از دانشجویان درباره موضوع جلسه قبل و گفتگو درباره مطالعات انجام شده

- دانشجویان و مدرسان درباره مطالب مورد مطالعه به طور مختصر فهم خود را می نویسند (در پوشه کار قرار می دهند) و در جلسه بعد ۱۵ دقیقه صرف بیان فهم خود درباره مطالب مورد مطالعه می شود. (انجام تکالیف توسط مدرس همچون دانشجو، ضروری است)
- ارائه درس به صورت سخنرانی همراه با طرح پرسش و گفتگو یک سوم وقت کلاس
- ارائه تمرین عملی و نیز پرسش درباره موضوع درس
- در هر جلسه دانشجویان مصداق های عملی بحث را در محیط زندگی و محیط تحصیلی خود ارائه می کنند.
- معرفی منابع اصلی و فرعی برای مطالعه ویژه هر جلسه توسط مدرس
- مطالعه منابع معرفی شده برای هر جلسه قبل از حضور در کلاس توسط دانشجویان

۴. منابع آموزشی:

منابع اصلی:

- ۱- دادرس، محمد و نقیب زاده، میرعبدالحسین. (۱۳۸۶). زبان، مساله ای معرفتی و تربیتی در آراء فیلسوفان و مربیان، فصلنامه اندیشه های نوین تربیتی. ۳۰(۳)، ۹۵-۱۱۷
- ۲- دادرس محمد (۱۳۹۱) طبقه بندی چندگانه موضوعی واژگان پایه فارسی، فصلنامه مطالعات برنامه درسی، ۷(۲۷) ۳۳-۶۶.
- ۳- دستجردی کاظمی مهدی، سلیمانی زهرا. ۱۳۸۵، آگاهی واج شناختی چیست؟ پژوهش در حیطه کودکان استثنایی، سال ۶، شماره ۴، ۹۳۱-۹۵۴

منابع فرعی:

- ۱- صفوی، ک. ۱۳۸۲؛ معنی شناسی کاربردی؛ تهران: انتشارات همشهری.
- ۲- محسنیان راد، مهدی. ۱۳۸۴ ارتباط شناسی. تهران: سروش
- ۳- نعمت زاده شهین، دادرس محمد، دستجردی کاظمی مهدی و منصوری زاده، محرم (۱۳۹۰). واژگان پایه فارسی از زبان کودکان ایرانی، تهران: مدرسه برهان
- ۴- یول، جرج. (۱۳۷۹) نگاهی به زبان، (یک بررسی زبانشناختی)، ترجمه نسرين حیدری، تهران: سمت.
- 5- Fillmore, L.W., & Snow, C. E. (2002). *What teachers need to know about language*. Washington, DC: ERIC Clearinghouse of Languages and Linguistics.
- 6- Yule, G. 1996. *The Study of Language*. Cambridge, UK: Cambridge University Press
- ۷- باطنی محمدرضا (۱۳۸۵) زبان و تفکر؛ مجموعه مقالات زبان شناسی. چاپ هشتم. تهران. آگه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری:

- ارزشیابی فرآیند: ارزیابی حضور فعال دانشجو در کلاس به میزان ۵ نمره شامل: انجام تکالیف مطالعه و جز آن + پاسخ به پرسش های شفاهی مربوط به درس جلسه قبل + شرکت در بحث های کلاس از جمله طرح پرسش ؛ این نمره بر اساس فعالیت های هر جلسه و نیز بر اساس کار پوشه (portfolio) بتدریج داده می شود.

- **ارزیابی از مجموعه کار پوشه: ۵ نمره** شامل کلیه فعالیت هایی که دانشجو در جهت اهداف کلاس انجام داده است و گزارش مکتوب یا چند رسانه ای آن در کار پوشه موجود است؛ از جمله انجام تکالیف عملکردی.
- **ارزشیابی پایانی:** آزمون مباحث نظری به **میزان ۸ نمره**؛ شیوه اجرا کتاب باز خواهد بود و پرسش ها از فهم دانشجو خواهد بود و نه حفظیات.
- **کوئیزهای اعلام نشده: ۲ نمره**؛ در جلساتی به صورت کتبی کوئیزهای کوچکی اجرات خواهد شد. در آغاز دوره به دانشجویان باید اطلاع داده شود که گاهی به صورت ناگهانی کوئیز خواهند داشت و باید همواره آماده باشند.
- **ارزیابی از خود مدرس:** هر مدرس برای این درس یک کارپوشه شخصی باید داشته باشد و گزارش مطالعات و نتایج پژوهش را در آن قرار می دهد. این کارپوشه در بازه های زمانی مناسب مبنای خود ارزیابی مدرس خواهد بود.

سایر نکات:

- ۱- بهتر است تدریس این درس به وسیله مدرسانی انجام شود که در عین داشتن تجربه معلمی، دارای مدرک تحصیلی زبانشناسی باشند (ارشد یا دکتری زبانشناسی).
  - ۲- شماره منابع ضروری برای مطالعه و تدریس در کنار محتوا ذکر شده است.
  - ۳- مطالعه منابع فرعی می تواند کمک قابل ملاحظه ای به مدرسان در تدریس مطلوب این درس باشد.
- یادآوری: این سرفصل با همکاری جناب آقای دکتر مهدی دستجردی تهیه شده است.

سرفصل درس «مدیریت آموزشی»

۱. معرفی درس و منطق آن:

مدیریت آموزشی اجرای یادگیری از طریق ارتباط درونی شاگرد با استعدادهای خود و استفاده از ظرفیت ذاتی و خلاقانه برای تولید و بازتولید دانش با حضور دائم، فعال و مشارکت جویانه او در تمام مراحل و جریان یادگیری است که در کلاس درس امکان پذیر می شود. عادت ورزی به یادگیری از طریق تولید دانش و بهره مندی از دانش یادگرفته در حل مسایل زندگی مستلزم پشتیبانی معلمان و مدیران حرفه ای در فراهم آوردن ساختار منسجم و مرکب از عناصر مرتبط و محیط مناسب است. مدیریت آموزشی پشتیبان تحقق آموزش و پرورش در جهت پرورش انسان کامل به لحاظ مهارت های شناختی و پردازش اطلاعات، به لحاظ مهارت های اجتماعی در پیوند انسان ها برای تقویت مهارت های تولید دانش و توسعه شناخت، به لحاظ مهارت های رفتاری برای عادت ورزی به رفتارهای منبث از ارزش ها و موضع های منطقی و جایافته در ساختار شناختی فرد و بالاخره خویشتن شناسی فرد در کمک به توسعه دانش بشری است. بدیهی است که یکی از اهداف آموزش و پرورش ایجاد تغییرات به هنگام و مفید جهت توسعه پایدار و رویارویی با سیاست های جهانی است و بی تردید، تغییرات بنیادین معنی دار در سیستم آموزشی می تواند منشاء اثر در توسعه سایر عرصه ها باشد و از این منظر نقش مدیریت آموزشی کلیدی و انکار ناپذیر است.

نام درس: به فارسی: مدیریت آموزشی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه و تشریح زمینه سازی برای شناخت علمی مدیریت و رهبری در آموزش و پرورش و با تحلیل مفاهیم، اصول، نظریه ها و یافته های علمی در مدیریت آموزشی قادر خواهد بود آن را در بهسازی محیط سازمانی مدرسه و مدیریت و رهبری کلاس درس بکار گرفته و اجرا نماید.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت
				شناسی اساسی: ۱PCK-۳-۴&۳ ۲-۲ PK
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
توانسته است در نقش یک معلم و مدیر آموزشی ساختاری منسجم و مرکب از عناصر آموزشی را تجزیه، تحلیل و تبیین نماید.	هر یک از دیدگاههای مدیریتی را تبیین نموده و تفاوتها و شباهتهای موجود را تحلیل نموده است.	توانسته است با بیان تعاریفی از مدیریت آموزشی به فهرستی از نظریات مدیریت آموزشی اقدام نماید.	مدیریت آموزشی	
نقش و ضرورت مدیریت آموزشی را در تغییر و بهسازی مدارس تفسیر و تبیین نماید.	مدیریت آموزشی و جایگاه آن را در آموزش و پرورش تجزیه و تحلیل نماید.	توانسته است فرآیندهای مدیریت آموزشی را در محیط های آموزشی فهرست نماید	مدیریت آموزشی	
با تحلیل و تفسیر موقعیت یک کلاس درس،	شیوه های برقراری تعامل و ارتباط در یک موقعیت	توانسته است شیوه های برقراری تعامل و ارتباط	مدیریت	

کلاس درس	در کلاس درس را در فهرستی بیان کند.	یادگیری را تفسیر و در یک کلاس درس تبیین نماید.	ساماندهی صحیح را در کلاس بکار میگیرد.
----------	------------------------------------	--	---------------------------------------

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: مدرسه بعنوان یک سیستم اجتماعی

۱. ساختار و تشکیلات آموزش و پرورش

۲. ارتباطات درون و بیرون مدرسه ای

۳. راه حل های رفع معضلات آموزش و پرورش

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدرسه و ساختار آموزش و پرورش

ضمن تشریح و تفسیر وظایف سازمان های آموزشی، روابط بین اداره کل آموزش و پرورش و مدرسه را تبیین نماید

فعالیت عملکردی:

یک نمونه عمودی زنجیره فرمان در اداره کل آموزش و پرورش در شهر خود را به نمایش می گذارد

فصل دوم: آشنایی با نظریات مدیریت

۱. نظریات سازمانی در مدیریت

- مدیریت کلاسیک

- تایلور

- فایول

- بوروکراسی

۲. نظریات انسانی در مدیریت

- مدیریت نئوکلاسیک

- مایو

- مک گریگور

- هرزبرگ

۳. نظریه های جدید در مدیریت

- اقتضایی

- سازمان های یادگیرنده

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه نظریه های مدیریت

معرفی انواع الگوها و نظریات مدیریت آموزشی و اصول حاکم بر هر یک از آنها

فعالیت عملکردی:

طراحی یک مدل سازمانی و سیستم اداری با توجه به درک رفتار سازمانی و مدیریتی مورد نیاز آموزش و پرورش امروز
فصل سوم: اصول و مبانی مدیریت آموزشی

-مدرسه اثربخش

-رهبری در مدرسه یادگیری محور

-پیوند مدرسه با خانواده و جامعه

-فرهنگ آموزش و یادگیری در مدرسه (جو و فرهنگ)

-نظام پایش و ارزشیابی کیفیت در مدرسه

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت آموزشی

ضمن تحلیل و تفسیر ماهیت و تعریف اثر بخشی سازمان ، مشخصات مدارس اثربخش را تشریح و تبیین کند.

فعالیت عملکردی:

فصل چهارم: مدیریت کلاس درس

۱.مدیریت کلاس درس و راهنمای یادگیری

۲.رویکرد سیستمی

۳.انضباط و معانی آن

فعالیت یادگیری:

مشارکت در بحث های کلاسی و پاسخ به پرسش های مطرح شده

مطالعه منابع معرفی شده در زمینه مدیریت کلاس درس

یک سیستم یادگیری را در موقعیت آموزشی تجزیه و تحلیل کند و روابط حاکم بر آن را توضیح دهند

فعالیت عملکردی:

مدیریت کلاس درس را در یک موقعیت آموزشی اجرا کرده و بصورت گزارشی ارائه دهد

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است . در این درس، آموزش های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می شود؛ هر چند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند . انجام فعالیت های عملکردی برای درک عمیق، یادگیری بهتر و بکارگیری آموخته ها در موقعیت های آموزشی نیز، مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت ها می باشد.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

شیرازی، علی(۱۳۹۲): مدیریت آموزشی (تئوری، تحقیق و کاربرد). تهران: موسسه کتاب مهربان نشر.

بهرنگی، محمدرضا(۱۳۹۱): مدیریت آموزشی و آموزشگاهی. تهران: نشر کمال تربیت.

منابع فرعی:

مهرداد، حسین(۱۳۸۸): هنر تدریس (الگوها، روش ها، فنون و راهبردهای تدریس). تهران: نشر روان.
ساکی، رضا (۱۳۸۸): رهبری در مدرسه یادگیری محور. تهران: سازمان آموزش و پرورش شهر تهران.
علاقه بند، علی(۱۳۹۱): مبانی نظری و اصول مدیریت آموزشی. تهران: نشر روان

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ۱۵ نمره به ارزشیابی کتبی پایان ترم اختصاص خواهد داشت
ارزشیابی فرآیند: ۲ نمره به فعالیت های دانشجو در جریان آموزش ها در طول ترم داده می شود
ارزیابی پوشه کار: ۳ نمره به ارائه گزارش از تمرین یا فعالیتی که استاد تعیین کرده است تعلق می گیرد .
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای
ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش و پرورش تطبیقی با تاکید بر دوره‌های تحصیلی»

متعاقبا اعلام می‌شود.

سرفصل درس «روان شناسی رشد کودک»

۱. معرفی درس و منطق آن

درک ویژگی های رشدی کودکان در دوره ابتدایی برای برنامه ریزی و کمک به آنان جهت غلبه بر مشکلات یادگیری و دستیابی به ظرفیت های ممکن از اهمیت بسیاری برخوردار است. در حقیقت رشد مستلزم تعامل میان قابلیت های اولیه کودکان و حمایت های محیطی است که به یاری مربی و از طریق یادگیری ارتقاء می یابد. شناخت ویژگی های رشدی در ابعاد مختلف و روند تحول آن، توانایی معلمان را برای کمک به کودکان در یافتن و پالایش راه حل ها، مواجهه با شکست ها، و کمک گرفتن از موفقیت های پیشین خود، و تقویت انگیزه آنان برای فهمیدن و یادگیری بیشتر افزایش داده و آنان را برای برنامه ریزی متناسب با نیمرخ/ دامنه رشدی دانش آموزان توانمند می سازد.

نام درس: روان شناسی رشد کودک				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت ابعاد رشد کودک و ویژگی های آن در دوره های مختلف رشدی میزان تأثیر پذیری تصمیمات آموزشی/ و تربیتی از نظریه های رشد را در سطح کلاس درس/ مدرسه تحلیل و گزارش نماید. رفتار های کودک در موقعیت آزاد و ساختار نیافته را ثبت و با توجه به مشخصه های رشد طبیعی، سطح رشدی کودک (رشد طبیعی/ اختلالات رشدی/ ظرفیت ها/ توانایی های خاص) را تعیین و راهکار هایی برای توسعه سطح توانایی ها ارائه نماید.				نوع درس: نظری - تعداد واحد: ۳ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: روانشناسی تربیتی
				شایستگی اساسی: <u>Pk&Ck</u> - & - & - & - &
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	ابعاد رشد
گزارش تهیه شده نشان دهنده شناخت نسبت به ویژگی های رشد در ابعاد مختلف، دامنه رشدی و چگونگی تأثیر پذیری آن شرایط فرهنگی و اجتماعی کودکان است.	گزارش تهیه شده نشان دهنده شناخت نسبت به ویژگی های رشد در ابعاد مختلف و تمایزات رشدی کودکان و چگونگی تأثیر پذیری آن شرایط فرهنگی و اجتماعی است.	گزارش تهیه شده نشان دهنده شناخت نسبت به ویژگی های رشد در ابعاد مختلف آن است، اما تمایزات رشدی کودکان و تأثیر پذیری آن شرایط فرهنگی و اجتماعی مد نظر قرار نگرفته است.		

	مشاهده موقعیت	در مشاهدات کلیه رفتار ها و ویژگی های رشدی کودک در ابعاد مختلف را ثبت نموده اما نتوانسته است سطح رشدی را با استناد به ملاک های رشد و ارتباط آن با رفتار های کودک مشخص کند.	در مشاهدات کلیه رفتار ها و ویژگی های رشدی کودک در ابعاد مختلف را ثبت نموده و نتوانسته است سطح رشدی را با استناد به ملاک های رشد و ارتباط آن با رفتار های کودک مشخص کند.	در مشاهدات کلیه رفتار ها و ویژگی های رشدی کودک در ابعاد مختلف را ثبت نموده و نتوانسته است سطح رشدی را با استناد به ملاک های رشد و ارتباط آن با رفتار های کودک از نظریه های رشد گزارش نموده است.
	کاربرد نظریه های رشد	در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های رشدی را بدون مستند نمودن کاربرد ها به پژوهش های رشدی (نظریه های رشد) تحلیل کرده است.	در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های رشدی را با استناد به کاربرد نظریه ها در پژوهش های رشدی (نظریه های رشد) تحلیل کرده است.	در بررسی موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه میزان تأثیر پذیری تصمیمات از نظریه های رشدی را با استناد به کاربرد نظریه ها در پژوهش های مختلف بررسی و با توجه به بافت و زمینه ای که کودک در آن زندگی می کند، تحلیل نموده است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: موضوعات اساسی در مطالعه رشد انسان

- رشد پیوسته و ناپیوسته
- دوره های رشدی
- نقش طبیعت و تربیت در رشد
- فصل ۲: نظریه های رشد**
- نظریه روان کاوی فروید
- نظریه رفتارگرایی
- نظریه رشد شناختی پیاژه
- نظریه روانی اجتماعی اریکسون
- نظریه یادگیری اجتماعی بندورا
- نظریه اجتماعی فرهنگی ویگوتسکی
- نظریه بوم شناختی برونفن برنر
- رویکرد پردازش اطلاعات
- مقایسه و ارزیابی نظریه های رشد

تکلیف یاگیری:

مطالعه مقالات و پژوهش های علمی در زمینه رشد کودکان، تهیه خلاصه و ارائه آن به کلاس با توجه به نظریه های رشد بحث شده در کلاس درس.

تهیه جدول مقایسه ای از ویژگی های رشدی کودکان به تفکیک دوره کودکی اول و دوم و ارائه به کلاس

فصل ۳: دوره های رشد کودکی

۱- رشد پیش از تولد و تولد:

- رشد پیش از تولد
- وراثت، عیوب ارثی
- تأثیرات محیطی بر رشد پیش از تولد
- فرایند زایمان، ارزیابی سلامت و توانایی های کودک، نوزادان زودرس، افسردگی پس زایمانی

۲- رشد در دو سال اول زندگی: نوباوگی و نوپایی

- رشد جسمی و حرکتی

- رشد بدن و مغز
- رشد حرکتی
- رشد ادراکی
- معلولیت های جسمی

- رشد شناختی و زبانی

- نظریه شناختی
- نظریه رشدی پیاژه
- نظریه پردازش اطلاعات
- نظریه توجه انتخابی و حافظه
- هوش و سنجش کودک در دو سال اول زندگی
- نظریه های رشد زبان، عوامل موثر بر رشد زبان

- رشد هیجانی / اجتماعی

- نظریه اریکسون در باره رشد شخصیت در دو سال اول زندگی
- نظریه رشد هیجان های اصلی و آگاهی نسبت به هیجان های دیگران
- تفاوت های مزاجی
- رشد دلبستگی
- خود پرورانی و خودآگاهی

تکلیف یادگیری:

مطالعه پژوهش های انجام شده در زمینه مسایل رشدی کودکان، ارتباط آن با یادگیری و جمع بندی راه حل ها و پیشنهادات ارائه شده برای بکارگیری در آموزش.

تکلیف عملکردی:

مطالعه یک کودک در موقعیت آزاد/ موقعیت آموزشی و ثبت رفتار های کودک و ارزیابی سطح رشدی کودک در ابعاد مختلف با توجه به ویژگی های ذکر شده.

۳- رشد در ۲ تا ۶ سالگی: اوایل کودکی

رشد جسمی و حرکتی

رشد بدن

رشد مغز

جانبی شدن و دست برتری

رشد حرکتی

رشد شناختی و زبانی

نظریه پیازه

نظریه ویگوتسکی

نظریه پردازش اطلاعات

نظریه کودک درباره ذهن

توجه و حافظه

تفاوت های فردی در رشد شناختی، رشد زبان

رشد هیجانی / اجتماعی

نظریه اریکسون

خودپنداره و عزت نفس

رشد هیجانی

روابط با همسالان

مبنای اصول اخلاقی، هویت جنسی و نقش یابی جنسیتی

شیوه های فرزندپروری والدین، بد رفتاری با کودک

تکلیف یادگیری:

مطالعه پژوهش های انجام شده در زمینه مسایل رشدی کودکان، ارتباط آن با یادگیری و جمع بندی راه حل ها و پیشنهادات ارائه شده برای بکارگیری در آموزش.

تکلیف عملکردی:

مطالعه یک کودک در موقعیت آزاد/ موقعیت آموزشی و ثبت رفتار های کودک و ارزیابی سطح رشدی کودک در ابعاد مختلف با توجه به ویژگی های ذکر شده.

۴- رشد در ۶ تا ۱۱ سالگی: اواسط کودکی

رشد جسمی و حرکتی

رشد بدن

مشکلات سلامت جسمانی در زمینه بینایی، شنوایی

سوء تغذیه، چاقی و شب ادراری

رشد حرکتی و بازی

رشد شناختی و زبانی

نظریه پیاژه

نظریه پردازش اطلاعات

توجه، حافظه

خودگردانی شناختی

یادگیری در مدرسه

هوش و تفاوت های فردی

اختلالات یادگیری

اختلال بیش فعالی / کاستی توجه

رشد زبان، یادگیری زبان دوم

رشد هیجانی / اجتماعی

تغییر در خودپنداره و عزت نفس

رشد هیجانی، روابط با همسالان

رشد هیجانی اجتماعی (تغییر در خودپنداره و عزت نفس، رشد هیجانات، رشد اخلاقی، روابط با همسالان، نقش یابی

جنسیتی، تأثیرات خانواده، مشکلات رایج رشد در این دوره نظیر ترس ها و اضطراب ها، مشکلات رفتاری، سوء استفاده

جنسی از کودک)

تکلیف یادگیری:

مطالعه پژوهش های انجام شده در زمینه مسایل رشدی کودکان، ارتباط آن با یادگیری و جمع بندی راه حل ها و پیشنهادات

ارائه شده برای بکارگیری در آموزش.

تکلیف عملکردی:

مطالعه یک کودک در موقعیت آزاد/ موقعیت آموزشی و ثبت رفتار های کودک و ارزیابی سطح رشدی کودک در ابعاد مختلف با

توجه به ویژگی های ذکر شده.

فصل ۴: کاربرد نظریه ها و یافته ها در آموزش و یادگیری

- تدریس

- ارزشیابی

- برنامه درسی

- مدیریت کلاس درس و مدرسه

تکلیف عملکردی:

مشاهده یک موقعیت آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه یا کلاس درس و تحلیل میزان تأثیر پذیری تصمیمات آموزشی/ تربیتی

از نظریه های رشدی و کاربرد های آن.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه نظریه های علمی در زمینه رشد و کاربرد آن در یادگیری، بکارگیری راهبرد های شناختی برای مطالعه ویژگی های رشدی کودک به صورت آزاد و در موقعیت های آموزشی/ تربیتی (کلاس درس و مدرسه)، تحلیل و ارائه راهبرد هایی برای توسعه توانایی ها و تحقق ظرفیت های بالقوه کودک، و خلق فرصت های جدید برای کمک کودک برای حل مشکلات یادگیری/ رفتاری.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

لورا. ای. برک (۱۳۹۲). روان شناسی رشد (از لقاح تا کودکی) جلد اول. مترجم: یحیی سید محمدی. نشر ارسباران.
پاپالیا، الدز، فلدمن. (۱۳۹۴). روان شناسی رشد و تحول انسان. گروه مترجمان: داود عرب قهستانی - هامایاک آوادیس
یانس - حمیدرضا سهرابی. انتشارات رشد.

منابع فرعی:

پاول. اس. کاپلان. (۱۳۸۶). سفر پرماجرایی کودک (روان شناسی رشد). مترجم: مهرداد فیروزبخت. موسسه فرهنگی
رسا.
ای. میوس. هنرینگتون و راس. دی. پارک (۱۳۷۳). روان شناسی کودک از دیدگاه معاصر (جلد اول و دوم). مترجم: جواد
طهوریان. انتشارات آستان قدس رضوی، معاونت فرهنگی. آخرین چاپ
کاتلین برگر. (۱۳۸۸). روان شناسی رشد کودکان و نوجوانان. مترجم: دکتر اسماعیل سعدی پور (بیابانگرد). نشر: دوران.
آخرین چاپ.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۲ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۸ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای
ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اصول و مبانی آموزش و پرورش ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن

معلم هر روز با تصمیم گیری های پیچیده ای که آینده فراگیران را تحت تأثیر قرار می دهد، روبرو هستند. آنها برای اتخاذ تصمیمات صحیح، باید از راه های مختلف یادگیری، تفاوت های فردی، علایق و روش های یادگیری، و نیز اصول و مبانی این تصمیمات آگاه بوده و نسبت به ایجاد فرصت های یادگیری قابل دفاع احساس تعهد کنند. این امر نیازمند آگاهی معلمان نسبت به ماهیت اصول و چگونگی وضع اصول و نحوه بکارگیری، تأثیرات آن در سطح کلاس درس و مدرسه است.

نام درس: اصول و مبانی آموزش و پرورش ابتدایی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت مبانی و اصول آموزش و پرورش دوره ابتدایی، میزان تأثیر پذیری برنامه های درسی و موقعیت های تربیتی- آموزشی از مبانی و اصول بررسی نماید.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیش نیاز: -
				شایستگی اساسی: - <i>Ck&pck</i> کد - & - & - -
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
رابطه میان مبانی و اصول و چگونگی تأثیر پذیری اهداف دوره ابتدایی از مبانی و اصول را در ساحت های تربیت تحلیل و شواهدی از ارتباط میان ابعاد مختلف مبانی و اهداف را گزارش نموده است.	رابطه میان مبانی و اصول و چگونگی تأثیر پذیری اهداف دوره ابتدایی از مبانی و اصول را به تفکیک ساحت های تربیت گزارش نموده است.	رابطه میان مبانی و اصول و چگونگی تأثیر پذیری اهداف دوره ابتدایی از مبانی و اصول را بدون پرداختن به ساحت های تربیت گزارش نموده است.	مبانی و اصول	
موقعیت تربیتی/ آموزشی را با توجه به ماهیت اصول حاکم بر آموزش و پرورش ابتدایی بررسی نموده است و تحلیل نشان دهنده تأثیر و نقش آن در سازمان دادن فرصت های تربیتی/	موقعیت تربیتی/ آموزشی را با توجه به ماهیت اصول حاکم بر آموزش و پرورش ابتدایی بررسی نموده است و تحلیل نشان دهنده درک عمیق نسبت به نقش این	موقعیت تربیتی/ آموزشی را با توجه به ماهیت اصول حاکم بر آموزش و پرورش دوره ابتدایی بررسی نموده است اما تحلیل نشان دهنده درک عمیق نسبت به نقش این اصول در طراحی فرصت های تربیتی/ آموزشی	تحلیل فرصت های تربیتی/ آموزشی	

		نیست.	اصول در سازمان دادن فرصت های تربیتی/آموزی است.	آموزشی است.
	کاربرد اصول	در تحلیل تصمیمات آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه نمونه ارتباط این تصمیمات با اصول را گزارش نموده اما میزان تأثیر پذیری عملکرد دانش آموزان تحت تأثیر این اصول را گزارش نکرده است.	در تحلیل تصمیمات آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس میزان تأثیر پذیری تصمیمات از اصول را با ذکر شواهدی از عملکرد دانش آموزان گزارش کرده است.	در تحلیل تصمیمات آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه توانسته است میزان یکپارچگی تصمیمات را به جهت تأثیر پذیری از اصول با ذکر شواهدی از عملکرد دانش آموزان گزارش کند.
	موقعیت های تربیتی/آموزشی	موقعیت تربیتی/آموزشی را با توجه به ماهیت اصول حاکم بر آموزش و پرورش دوره ابتدایی بررسی نموده است اما تحلیل نشان دهنده درک عمیق نسبت به نقش این اصول در طراحی فرصت های تربیتی/آموزشی نیست.	موقعیت تربیتی/آموزشی را با توجه به ماهیت اصول حاکم بر آموزش و پرورش ابتدایی بررسی نموده است و تحلیل نشان دهنده درک عمیق نسبت به نقش این اصول در سازمان دادن فرصت های تربیتی/آموزشی است.	موقعیت تربیتی/آموزشی را با توجه به ماهیت اصول حاکم بر آموزش و پرورش ابتدایی بررسی نموده است و تحلیل نشان دهنده تأثیر و نقش آن در سازمان دادن فرصت های تربیتی/آموزشی و آثار آن است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- ۱- اهمیت و ضرورت موضوع
- ۲- تعریف آموزش و پرورش و رابطه و فرق آنها
- ۳- ماهیت علوم تربیتی
- ۴- علوم تربیتی و تقسیمات آن
- ۵- ضرورت و اهمیت آموزش و پرورش در دوران کودکی

فصل دوم: مبانی آموزش و پرورش

- مبانی فلسفی آموزش و پرورش
- مبانی زیست شناختی آموزش و پرورش
- مبانی روان شناختی آموزش و پرورش

- مبانی جامعه شناختی آموزش و پرورش
- مبانی اقتصادی آموزش و پرورش
- مبانی آموزش و پرورش ابتدایی در ایران و جهان

تکلیف یادگیری:

یکی از شاخه های علوم تربیتی را انتخاب و با مطالعه منابع علمی / مقالات رابطه این حوزه با مبانی تربیت را تبیین کند. مبانی آموزش و پرورش دوره ابتدایی را در یکی از کشور های جهان مطالعه و گزارش آن را به کلاس ارائه نماید. اهداف دوره ابتدایی را به جهت تأثیر پذیری آن از مبانی آموزش و پرورش مورد بررسی و گزارش آن را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه دهد.

فصل سوم: تعریف اصل و بررسی منابع آن

- ۱- فرق اصل و فرع
- ۲- فرق اصل با هدف و روش
- ۳- ماهیت اصل (کشف کردنی است نه وضع کردنی)
- ۴- منابع کشف اصول آموزش و پرورش
- ۵- ارتباط مبانی با اصول
- ۶- کارکردهای اصول آموزش و پرورش

تکلیف یادگیری:

ماهیت اصول حاکم بر برنامه های درسی دوره ابتدایی را به جهت ویژگی اصول مورد بررسی قرار دهد و نتایج آن را با استفاده از مستندات ارائه شده در منابع علمی ارائه کند.

فصل چهارم: هدف های آموزش و پرورش

- ۱- نقش اهداف در آموزش و پرورش دوره ابتدایی
- ۲- اهداف دوره ابتدایی در ساحت های تربیت

- تربیت دینی، اعتقادی، اخلاقی
- تربیت زیستی بدنی
- تربیت اجتماعی سیاسی
- تربیت زیبایی شناسی هنری
- تربیت علمی فناورانه
- تربیت اقتصادی حرفه ای
- ۳- چارچوب برنامه درسی دوره ابتدایی
- ۴- ارتباط اهداف دوره ابتدایی با اهداف دوره متوسطه

فصل پنجم: اصول آموزش و پرورش دوره ابتدائی

۱- در نظر گرفتن واقعیت دوره کودکی ورشد

۲- اصل فعالیت

۳- اصل اجتماعی کردن

۴- اصل خلاقیت

۵- اصل تفرد یا شخصیت

۶- اصل سندیت

۷- اصل کمال

تکلیف یادگیری

یک فرصت تربیتی- آموزشی را (فیلم/ گزارش) به جهت تبعیت و تأثیر پذیری از اصول آموزش و پرورش دوره ابتدایی مورد نقد و بررسی قرار دهد.

یک مورد آموزشی/ تربیتی را با در نظر گرفتن اصول حاکم بر آموزش و پرورش ابتدایی تحلیل و پیشنهاداتی را در راستای اصول ارائه کند.

برنامه های درسی دوره ابتدایی را به جهت تبعیت از تأثیر پذیری از اصول آموزش و پرورش دوره ابتدایی مورد نقد و بررسی قرار دهد.

فصل ششم: ارتباط اصول با روش های آموزش و پرورش

۱- اصول روش های تدریس

۲- روش های قدیم

۳- روش های شهودی

۴- روش های فعال

تکلیف عملکردی:

یک موقعیت تربیتی/ آموزشی را به جهت رابطه میان اهداف، اصول و روش ها مورد نقد و بررسی قرار دهد.
یکی تصمیم تربیتی اتخاذ شده از سوی خود را تحلیل و پشتوانه های آن را بر اساس اصول آموزش و پرورش مشخص نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم برای تبیین مبانی و اصول تربیت در دوره ابتدایی و راهبرد های غیر مستقیم در قالب شیوه های مطالعه فردی و راهبرد های شناختی برای تحلیل اهداف و فرصت های تربیتی/آموزشی است.

۴. منابع آموزشی

شکوهی، غلامحسین (۱۳۸۵). تعلیم و تربیت و مراحل آن. چاپ ۲۱، مشهد: آستان قدس رضوی.
دبس، موریس (۱۳۸۲). مراحل تربیت. ترجمه علی محمد کاردان. چاپ ۱۱، تهران: دانشگاه تهران.
شاتو، ژان (۱۳۸۴). مریمان بزرگ. ترجمه غلامحسین شکوهی، چاپ پنجم، تهران: دانشگاه تهران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای
ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «روش تحقیق و آمار در علوم تربیتی»

۱. معرفی درس و منطق آن

معلمان هر روزه با ده ها تصمیم پیچیده آموزشی و تربیتی در سطح کلاس درس روبرو هستند. پژوهش ابزار مهمی برای اطمینان از تصمیمات اتخاذ شده است و معلمان باید بتوانند با استفاده از روش ها و ابزار ها علمی به مطالعه آثار آن پرداخته و تأثیر آن را بر عملکرد دانش آموزان مورد مطالعه قرار دهند. آشنایی معلمان با روش های تحقیق و آمار به صورت نظام مند کمک می کند تا آنان از این روش ها در مطالعه فرآیند یادگیری دانش آموزان برای کمک به یادگیری اثر بخش و به مشارکت گذاشتن یافته ها با دیگر همکاران و توسعه توانایی های حرفه ای خود استفاده نمایند.

نام درس: روش تحقیق و آمار در علوم تربیتی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت روش های تحقیق یک نمونه طرح تحقیق برای مطالعه مسئله های آموزشی و تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه تهیه نماید.				نوع درس: نظری و عملی تعداد واحد: ۳ (۱+۲) زمان درس: ۶۴ ساعت (۳۲+۳۲)
				شایستگی اساسی: ck ۱-۱ & ۲-۱
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
مقایسه انواع پژوهش	دو نوع پژوهش را از نظر هدف، روش و شیوه تجزیه و تحلیل با یکدیگر مقایسه نموده و به برخی از تمایز های آشکار اشاره کرده است.	دو نوع پژوهش را از نظر هدف، روش و شیوه تجزیه و تحلیل با یکدیگر مقایسه نموده و با ذکر شواهد از متن مقاله به تمایز های آشکار آن ها اشاره کرده است.	چند پژوهش متمایز را از نظر هدف، روش و شیوه تجزیه و تحلیل با یکدیگر مقایسه نموده و با ذکر شواهد از متن مقاله به تمایز های آشکار و ضمنی آن ها اشاره کرده است.	
طرح پژوهش	چارچوب تهیه یک طرح پژوهشی را رعایت کرده است اما ارتباط میان مسئله پژوهش، هدف، روش جمع آوری اطلاعات، شیوه تجزیه و تحلیل اطلاعات، جامعه و نمونه به وضوح تبیین نشده است.	چارچوب تهیه یک طرح پژوهشی را رعایت کرده است، بیان مسئله محدود و از پشتوانه پژوهشی و نظری کافی برخوردار نیست اما ارتباط میان مسئله پژوهش، هدف، روش جمع آوری اطلاعات، شیوه تجزیه و تحلیل اطلاعات، جامعه و نمونه را در نظر گرفته شده است.	چارچوب تهیه یک طرح پژوهشی را رعایت کرده است، بیان مسئله شفاف و از پشتوانه پژوهشی و نظری کافی برخوردار می باشد. ارتباط میان مسئله پژوهش، هدف، روش جمع آوری اطلاعات، شیوه تجزیه و تحلیل اطلاعات، جامعه و نمونه به وضوح تبیین شده است.	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

ماهیت پژوهش های تربیتی
کاربرد پژوهش در عمل تربیتی
نقش نظریه ها در پژوهش
مسایل اخلاقی و حقوقی در تحقیقات تربیتی

تکلیف یادگیری:

با مراجعه به مقالات و منابع علمی، پژوهشی نقش معلمان در توسعه دانش تربیتی را بررسی و یافته ها را در قالب یک مقاله کوتاه به کلاس ارائه کنند.

فصل دوم: طرح پژوهش

شناسایی مسئله پژوهش
تبیین مسئله پژوهشی
متغیرها
تعریف مفهومی و تعریف عملیاتی متغیرها
انواع متغیرها

فرضیه ها/ اهداف/ سؤالات پژوهش

فعالیت یادگیری:

برای یکی از مسایلی که در موقعیت های آموزشی و تربیتی با آن روبرو است یک نمونه مسئله پژوهشی را با تعیین متغیرها، فرضیه ها/ اهداف سؤالات تهیه و ارائه نماید.

فصل سوم: پیشینه پژوهش

اهداف بررسی پیشینه
شیوه مأخذ نویسی/ ارجاعات
طبقه بندی یافته ها
ترکیب و تلفیق یافته ها

تکلیف یادگیری:

برای مسئله پژوهشی خود با مراجعه به منابع و با استفاده از شیوه های مأخذ نویسی چند منبع را مطالعه و یافته ها را برای پشتیبانی از مسئله پژوهشی با یکدیگر تلفیق نماید.

فصل پنجم: انتخاب نمونه

منطق نمونه گیری
اعتبار جامعه
نمونه گیری تصادفی
ساده
سیستماتیک
خوشه ای

طبقه‌ای

نمونه گیری قضاوتی

عوامل مؤثر در حجم نمونه

تعیین حجم نمونه

تکلیف یادگیری:

جامعه و نمونه را برای مسئله پژوهشی مشخص نماید.

فصل ششم: اندازه گیری و جمع آوری اطلاعات

مفاهیم اندازه گیری

پایایی اندازه گیری

روایی اندازه گیری

پرسشنامه ها

طراحی پرسشنامه

مصاحبه

تعیین هدف و تدوین سؤالات مصاحبه

اجرای مصاحبه

تجزیه و تحلیل داده های مصاحبه

مشاهده

تعیین متغیر های مشاهده

روش های ثبت مشاهده

مقیاس های درجه بندی

تکلیف یادگیری:

روش ها و ابزار ها را با توجه به اهداف / فرضیه های مسئله پژوهشی مشخص نماید.

فصل چهارم : روش های آماری

کاربرد آمار در روش های کمی

انواع داده ها

پیوسته

گسسته

طبقه‌ای

کمی

کیفی

آمار توصیفی

داده های گرایش به مرکز (میانگین، میانه، مد)

داده های شاخص پراکندگی (دامنه تغییرات، واریانس، انحراف معیار، انحراف چارکی، ضریب تغییر پذیری، ضریب همبستگی)

آمار استنباطی

آمار پارامتریک (آزمون t مستقل، و همبسته، آزمون تحلیل واریانس)

آمار غیر پارامتریک (خی ۲)

تکلیف یادگیری:

شیوه های تجزیه و تحلیل اطلاعات را با توجه به اهداف/ فرضیه های مسئله پژوهش تعیین نماید.

فصل هفتم: پژوهش های تربیتی

طبقه بندی پژوهش ها

از نظر هدف:

بنیادی

کاربردی

توسعه ای

از نظر روش

توصیفی

تاریخی

مقایسه ای

زمینه یابی

تجربی

از نظر داده ها

کمی

کیفی

تکلیف عملکردی:

نمونه ای از انواع پژوهش ها (حد اقل دو نمونه) را که خلاصه آن در قالب مقالات علمی ارائه شده است با یکدیگر از جهت نوع هدف، روش و ابزار پژوهش، شیوه تجزیه و تحلیل اطلاعات مقایسه و گزارش نماید.

فصل نهم: چارچوب گزارش پژوهش

مقدمه

چکیده

فصل اول (طرح پژوهش: بیان مسئله/ ضرورت و اهمیت/ سؤالات یا فرضیه ها/ اهداف/ تعریف

مفاهیم/ معرفی روش و ابزار پژوهش)

فصل دوم: ادبیات پژوهش (داخلی و خارجی) پیشینه/ مبانی نظری

فصل سوم: روش شناسی پژوهش (روش تحقیق/ ابزار ها جمع آوری اطلاعات/ جامعه آماری/ نمونه و شیوه نمونه

گیری/ شیوه تجزیه و تحلیل اطلاعات)

فصل چهارم: یافته های پژوهش
فصل پنجم: نتیجه گیری و توصیه ها
ضمائم: فهرست مأخذ پیوست ها (جداول / واژه نامه / ابزار ها)

تکلیف عملکردی:

یک طرح پژوهشی برای یکی از مسائلی که در سطح کلاس درس یا مدرسه با آن روبرو است تهیه و ارائه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم برای تبیین مبانی و اصول تربیت در دوره ابتدایی و راهبرد های غیر مستقیم در قالب شیوه های مطالعه فردی و راهبرد های شناختی برای تحلیل اهداف و فرصت های تربیتی/آموزشی است.

۴. منابع آموزشی

دلاور، علی (۱۳۹۲). روش تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی، نشر ویرایش.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «ادبیات کودکان و نوجوانان»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش کودکان در دنیای امروز باید توانایی آنان را برای رویارویی مؤثر با تحولات به طور فزاینده ای افزایش دهد. بخشی از این توانایی ناظر به مهارت های مطالعه و یادگیری است. اولین عادات مطالعه و انگیزه برای خواندن در کودکان، از دوران کودکی و سال های آغازین تحصیل در مدرسه شروع می شود. آشنایی معلمان با مهارت های مطالعه و روش های خواندن به آنان در انتخاب منابع خواندنی متناسب با سطح توانایی کودکان و هدایت آنان برای تبدیل شدن به خوانندگان مستقل کمک می کند.

نام درس: ادبیات کودکان و نوجوانان				مشخصات درس
<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:</p> <p>با درک نقش و جایگاه ادبیات کودک در آموزش و پرورش دوره ی ابتدایی بتواند اعتبار منابع و عملکرد کتابخانه های مراکز مورد بررسی قرار داده و پیشنهاداتی برای بکارگیری آن در فرآیند یاددهی-یادگیری ارائه کند.</p> <p>با بررسی ویژگی های رشدی کودکان در گروه های مختلف، بتواند از مدل های مختلف خواندن برای پرورش مهارت خواندن دانش آموزان استفاده کند.</p>				نوع درس: نظری
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				پیشنیاز: روانشناسی رشد کودک
				<p>شایستگی اساسی:</p> <p>GK&pk&pCk&ck</p> <p>کد ۱-۱ & ۱-۲ & ۱-۳</p> <p>۲-۲ & ۲-۳ & ۲-۴ & ۳-۴</p> <p>۴</p>
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
منابع خواندنی	منابع را متناسب با اهداف پیش بینی شده شناسایی و ارزیابی نموده است اما کلیه معیار ها در معرفی منابع رعایت نشده است.	منابع را در راستای اهداف پیش بینی شده و ویژگی های کودک با رعایت معیار ها شناسایی و ارزیابی نموده است.	منابع متنوعی را در راستای اهداف پیش بینی شده و ویژگی های کودک با رعایت معیار ها شناسایی و ارزیابی نموده است.	
مدل های خواندن	از روش های محدودی برای کمک به کودک در خواندن کتاب استفاده کرده است.	انواعی از روش ها را برای کمک به کودک در خواندن همراه با درک مطلب، استفاده کرده و این امر منجر به علاقه مندی کودک به کتابخوانی شده است.	از انواع روش ها برای کمک به کودک در خواندن استفاده کرده و این امر منجر به استقلال کودک در خواندن شده است.	
فرآیند یاددهی یادگیری	گزارش تهیه شده صرفاً روش های کتابخوانی و چگونگی استفاده دانش آموزان و معلمان از کتابخانه مدرسه را منعکس	گزارش تهیه شده روش های کتابخوانی و چگونگی استفاده دانش آموزان و معلمان از کتابخانه مدرسه را به همراه	گزارش تهیه شده روش های کتابخوانی و چگونگی استفاده دانش آموزان و معلمان از کتابخانه مدرسه را به همراه	

نموده و فاقد ارائه پیشنهادتی برای تأثیر گذاری بر فرآیند یاددهی- یادگیری است.	پیشنهادتی برای اصلاح روش ها جهت تأثیر گذاری بر فرآیند یاددهی- یادگیری ارائه کرده است.	پیشنهادتی برای تقویت مهارت های خواندن و بکارگیری منابع برای درک مفاهیم برنامه درسی را ارائه کرده است.
--	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: ماهیت و ضرورت ادبیات کودک و نوجوان

- تعریف ادبیات
- تعریف ادبیات کودک و نوجوان
- سیر تحول ادبیات کودک و نوجوان در ایران و جهان
- تفاوت ادبیات کودکان با بزرگسالان
- ضرورت ادبیات کودک و نوجوان
- اهداف ادبیات کودکان و رابطه‌ی آن با ویژگی‌های کودک
- اهداف ادبیات نوجوانان و رابطه‌ی آن با ویژگی‌های نوجوان

تکلیف یادگیری:

مطالعه مقالات/ پژوهش‌ها در زمینه ادبیات کودکان و ارائه گزارش آن به کلاس

فصل دوم: مدل‌های خواندن

- چرا خواندن در دوران کودکی مهم است؟
- اهمیت موفقیت‌های اولیه برای همه کودکان
- مدل معلم دانش آموز
- مدل دانش آموز دانش آموز
- مدل خواندن مشارکتی
- مدل خواندن مستقل
- هدایت خواندن
- کنفرانس‌های غیر رسمی خواندن

تکلیف عملکردی:

با توجه به علاقه و رغبت کودک در گروه سنی خاص یک کتاب داستانی یا غیرداستانی را برای آموزش روش‌های خواندن انتخاب و نتایج اجرای آن در درک/ تقویت مهارت‌های خواندن را گزارش (گزارش تصویری) نماید. با شناسایی سطح توانایی یک گروه از دانش آموزان، راهبرد خواندن مشارکتی را اجرا (تهیه گزارش تصویری) نماید.

فصل سوم: انواع ادبیات کودک و نوجوان

- ادبیات شفاهی
- داستان‌های شگفت انگیز
- داستان‌های واقع‌گرا
- افسانه‌ها/ داستان‌های اساطیر

- آثار مستند
- شعر و سرود
- نمایشنامه

تکلیف یادگیری:

نمونه ای از داستان، شعر، نمایشنامه و... مرتبط با گروه سنی خاص را جمع آوری و به جهت تناسب آن با ویژگی های سنی مورد نقد و بررسی قرار دهد.

فصل چهارم: معیارهای انتخاب کتاب برای کودک و نوجوان

- معیارهای محتوایی
- معیارهای نگارشی
- معیارهای تصویری
- معیارهای ظاهری

تکلیف یادگیری:

نمونه داستان ها، اشعار، نمایشنامه های جمع آوری شده در فصل سوم را به جهت معیار ها مورد نقد و ارزیابی قرار دهد.

فصل پنجم: نقد در ادبیات کودک و نوجوان

- نقد و ادبیات کودک و نوجوان
- مفهوم نقد
- اهمیت و فایده نقد
- ضرورت نقد در ادبیات کودکان
- ویژگی های نقد و منتقد

تکلیف یادگیری

گزارش نقد آثار منتشر شده در زمینه ادبیات کودکان و نوجوانان که در نشریات منتشر شده است را جمع آوری و به جهت ارزش علمی و رعایت ویژگی های نقد مورد بررسی قرار دهد.

فصل ششم: کتابخانه های کودکان و نوجوانان

- کتابخانه های مدارس
- تعریف و اهداف کتابخانه های مدارس
- نقش مدارس در ایجاد علاقه مندی در کودکان
- چگونگی استفاده از کتابخانه ها در فرایند یاددهی - یادگیری
- لزوم تجهیز کتابخانه های مدارس
- سایر مراکز فرهنگی و هنری (کتابخانه های عمومی، فرهنگسراها و ...)
- چگونگی استفاده از این مراکز در فرایند یاددهی - یادگیری

تکلیف یادگیری:

کارگروهی: کتابخانه یک مرکز آموزشی را بازدید و گزارشی از چگونگی ارائه خدمات به دانش آموزان و معلمان در دو بعد علاقه مند نمودن دانش آموزان به کتابخوانی و استفاده از منابع در فرآیند یاددهی - یادگیری به همراه پیشنهاداتی برای استفاده بهینه/تنوع روش های استفاده ارائه نماید.

دانشجویان با مراجعه به سایت های اینترنتی نمونه ای از کتابخانه های الکترونیکی را شناسایی و کارکردهای آن را به کلاس گزارش نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم و فردی برای مطالعه پژوهش ها/ مقالات علمی در زمینه ادبیات کودکان و نوجوانان و راهبرد اجرای مستقل برای آموزش مهارت های خواندن به دانش آموزان و راهبرد مشارکتی در بررسی کتابخانه های مراکز آموزشی در ارائه خدمات به دانش آموزان و معلمان.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

ادبیات کودکان و نوجوانان و ترویج خواندن (۱۳۹۲). ثریا قزل ایاغ. تهران: انتشارات سمت.

ادبیات کودکان (۱۳۹۰). علی اکبر شعاری نژاد. تهران: انتشارات اطلاعات.

منابع فرعی:

قصه گویی و نمایش خلاق (۱۳۸۸). دیویی چمبرز؛ ترجمه ی ثریا قزل ایاغ. تهران: مرکز نشر دانشگاهی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکلیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «مبانی آموزش زبان فارسی»

۱. معرفی درس و منطق آن

یادگیری زبان به عنوان فرآیندی پویا و مستمر از تولد آغاز می شود و زمانی که دانش آموزان پا به محیط مدرسه می گذارند این توانایی بطور چشمگیری در آنان توسعه پیدا کرده است. سطح این توانایی در همه کودکان یکسان نیست و به مقدار زیادی تحت تأثیر تجربیات شخصی کودک، شرایط فرهنگی، اجتماعی و روش های تربیتی خانواده قرار دارد. معلمان دوره ابتدایی باید ضمن شناخت تفاوت های فردی دانش آموزان به آنان کمک نمایند که مهارت های زبانی را برای دریافت و انتقال افکار اندیشه ها مورد استفاده قرار دهند. علاوه بر این آنان باید آگاهی لازم را نسبت به نقش زبان در یادگیری داشته باشند و بتوانند به دانش آموزان در کسب مهارت های زبانی و بکارگیری زبان در یادگیری سایر موضوعات درسی کمک نمایند.

نام درس: مبانی آموزش زبان فارسی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: نقش تولیدی و دریافتی زبان را در فرآیند آموزش بررسی و روش هایی پیشنهاداتی برای توسعه واژگان و مهارت های زبانی با توجه به تفاوت های فردی دانش آموزان ارائه کند. با درک اهمیت و نقش زبان در یادگیری، فعالیت یادگیری برای توسعه مهارت های زبانی دانش آموزان طراحی کند.				نوع درس: نظری -تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنهاد:
				شایستگی اساسی: <u>&ck&ck ۱-۱& ۱-۱</u> <u>& ۱-۲& ۲-۲& ۳-۳</u> <u>۳-۴</u>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در تحلیل مشاهدات، توانسته است وجه تولیدی و دریافتی زبان را مشخص نماید و چگونگی تأثیر گذاری آن بر توسعه واژگان درکار دانش آموزان و ارتباط آن را با رویکرد های	در تحلیل مشاهدات، توانسته است وجه تولیدی و دریافتی زبان را مشخص نماید و چگونگی تأثیر گذاری آن بر توسعه واژگان درکار دانش آموزان مشخص کرده است.	در تحلیل مشاهدات، توانسته است وجه تولیدی و دریافتی زبان را مشخص نماید اما چگونگی تأثیر گذاری آن بر توسعه واژگان درکار دانش آموزان را مشخص نکرده است.	وجه تولیدی و دریافتی زبان	

بکارگرفته شده در آموزش زبان را مشخص کند.				
در جمع بندی نظرات ویژگی هر یک از مهارت های زبانی را با توجه به ارتباط نظام مند این مهارت ها و تأثیر و تأثر هر یک بر یادگیری زبان را مشخص کرده است.	در جمع بندی نظرات ویژگی هر یک از مهارت های زبانی را مشخص نموده است و ارتباط آن ها با یکدیگر و نقش هر یک در یادگیری زبان را مشخص کرده است.	در جمع بندی نظرات ویژگی هر یک از مهارت های زبانی را مشخص نموده است اما ارتباط آن ها با یکدیگر و نقش هر یک در یادگیری زبان را مشخص نکرده است.	مهارت های زبانی	
در نقد کتاب نقاط مثبت و خلاء های آموزش مهارت ها مشخص شده است و در فعالیت یادگیری طراحی شده خرد مهارت ها با لحاظ نمودن تفاوت های فردی به صورت روشن مورد توجه قرار گرفته است.	در نقد کتاب نقاط مثبت و خلاء های آموزش مهارت ها مشخص شده است و در فعالیت یادگیری طراحی شده خرد مهارت ها برای پاسخ به نیاز های آموزشی به صورت روشن مورد توجه قرار گرفته است.	در نقد کتاب نقاط مثبت و خلاء های آموزش مهارت ها مشخص شده است اما در فعالیت یادگیری طراحی شده خرد مهارت ها برای پوشش دادن به خلاء های آموزشی مورد توجه قرار نگرفته است.	نقد کتاب	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات

- تاریخچه آموزش زبان فارسی

رویکرد ها در آموزش زبان

۱. تعاملی
۲. رویکرد کلی
۳. رویکرد تحلیلی
۴. رویکرد ترکیبی

- ویژگی‌های خط فارسی
- زبان فارسی به عنوان زبان معیار
- کودک و زبان‌آموزی
- اهمیت، نقش و کاربرد آموزش زبان
- ویژگی‌های روان‌شناختی آموزش زبان
- رابطه زبان و تفکر
- زبان و یادگیری
- شناخت وجه تولیدی و وجه دریافتی زبان
- ساخت آوایی زبان فارسی، گونه‌های گفتاری و نوشتاری
- نقش تعامل یادگیرندگان با یکدیگر در رشد زبان
- نقش هنر (شعر، قصه، نمایش، بازی، کاردستی، نقاشی و ...) در آموزش زبان

تکلیف یادگیری:

مقالات علمی- پژوهشی مربوط به رویکرد های زبان زبان را مطالعه و یک جدول مقایسه ای از کار کرد، نقاط قوت و ضعف هر یک از رویکرد ها تهیه نماید و در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

تکلیف عملکردی:

با مشاهده یک فیلم/ کلاس درس آموز زبان و ثبت آن گزارشی از نقش هر یک از وجوه تولید و دریافتی زبان را در آموزش شناسایی و روش معلم را در هدایت آموزش برای کسب مهارت های زبانی دانش آموزان بررسی نماید.

فصل دوم: مهارت‌های پایه در آموزش زبان

گوشی دادن

- اهداف، اهمیت ، انواع و عوامل مؤثر در گوش دادن
- تأثیر مهارت گوش دادن در یادگیری
- آموزش مهارت گوش دادن
- ارزش‌یابی از فرایند گوش دادن
- بازی‌های آموزشی و مهارت گوش دادن
- اختلالات شنوایی و راهبرد هایی برای رفع آن

سخن گفتن

- اهداف، اهمیت، انواع و عوامل مؤثر در سخن گفتن (ارتباط تفکر و سخن گفتن)
- مهارت سخن گفتن و یادگیری

- ارزش‌یابی از فرایند سخن گفتن
- بازی‌های آموزشی و مهارت گوش دادن
- اختلالات گفتاری و راهبردهایی جهت رفع آن

مهارت خواندن

- تعریف، اهداف، اهمیت
- مراحل خواندن
- مهارت های خواندن
- ۱. خواندن برای درک مطلب
- ۲. خواندن برای کسب اطلاعات
- ۳. خواندن تجسسی / انتقادی
- نقش چشم در خواندن
- فرایند رمزگشایی در خواندن
- دشواری‌های کودکان در خواندن
- ۱. دامنه واژگان
- ۲. بافت و زمینه اجتماعی فرهنگی
- ۳. سطح دشواری متن و تجربیات شخصی کودک
- مهارت خواندن و یادگیری
- فرایند رمزگشایی در خواندن
- مطالعه عوامل مؤثر در آموزش خواندن
- ارزش‌یابی از مهارت خواندن
- بازی‌های آموزشی و مهارت خواندن
- اختلالات خواندن

مهارت نوشتن

- اهداف، اهمیت، انواع و عوامل مؤثر در نگارش
- مهارت نوشتن و یادگیری
- فرایند نوشتن
- مراحل نوشتن در سال های آغازین
- اصولی که در هنگام نوشتن باید رعایت شود.
- هنر نوشتن (خوانا نویسی - درست نویسی - زیبا نویسی)

- اختلالات نوشتن
- انواع نوشتن
- ۱. خلاصه نویسی
- ۲. یادداشت برداری
- ۳. بند نویسی
- ۴. گزارش نویسی
- ۵. گزارش نویسی
- ۶. قالب نامه و نامه نگاری
- ۷. زندگی نامه نویسی
- ۸. گسترده نویسی
- ۹. تبدیل گفتار به نوشتار
- ۱۰. دنباله نویسی
- راهبردهایی برای تقویت نوشتن
- طراحی فعالیت‌های یادگیری برای نوشتن (املا، انشا، خاطره نویسی، گزارش نویسی و...)

تکلیف یادگیری:

مصاحبه با یک معلم با تجربه در خصوص چهار دسته مهارت زبانی و نقشی هر یک از آن‌ها در یادگیری نموده و یافته‌های خود را در سمینار کلاسی ارائه نماید. یافته‌های خود را با سایر دانشجویان مقایسه و گزارش جمع بندی شده از نقش زبان در یادگیری ارائه نماید.

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای آموزش یکی از چهار مهارت زبانی طراحی نماید.

فصل سوم: مقدمات برنامه ریزی برای آموزش زبان

- ارتباط و همبستگی جنبه‌های چهارگانه‌ی آموزش زبان
- تقدم و تأخر در آموزش مهارت‌های زبانی
- برنامه‌ریزی برای آموزش کودکان عادی، دو زبانه/ سه زبانه
- نقش ادبیات در آموزش زبان
- کاربرد انواع متون در آموزش زبان و ویژگی‌های آن

تکلیف یادگیری:

یک فصل از کتاب درسی فارسی را انتخاب کرده و روند آموزش زبان را بر اساس چهار مهارت زبانی نقد و بررسی نموده و به همراه پیشنهادات به کلاس ارائه نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی در قالب استفاده از شیوه ارائه مستقیم در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و مطالعه و تحلیل مقالات و ارائه گزارش. طراحی فعالیت های عملی برای درک عمیق و بکارگیری آموخته ها است.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: -

منبع فرعی: -

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۸ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۷ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش زبان فارسی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

توانایی زبانی کودکان در سال های اولیه مدرسه به میزان وسیعی وابسته به تجارب شخصی نسبت محیط اطراف، موقعیت زندگی و ارتباط های آنان است. از این رو، معلمان باید بتوانند به دانش آموزان در بکارگیری معنادار تجربیات شخصی برای توسعه مهارت های زبانی و نیز مهارت های ادراکی کمک کنند. شناخت برنامه درسی زبان آموزی در دوره ابتدایی و بررسی وسعت و توالی مفاهیم و مهارت ها در برنامه درسی، امکان طراحی فرصت های یادگیری منعطف و نظام مند، متناسب با تفاوت های فردی از سوی آنان را فراهم می کند. در سال های اولیه معلمان باید بتوانند از گوش دادن و سخن گفتن به عنوان ابزار هایی که کودکان از طریق آن قادر به دریافت و انتقال افکار و ایده های به دیگران می باشند، استفاده نموده و بتدریج توانایی خواندن و نوشتن که شکل های پیچیده تر زبانی است کمک می کنند.

نام درس: آموزش زبان فارسی ۱				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت تفاوت های فردی دانش آموزان در یادگیری زبان، واحد یادگیری را طراحی، اجرا و ارزیابی نماید. با ارزیابی دامنه واژگان در کار دانش آموز برنامه ای برای توسعه مهارت خواندن دانش آموز تهیه نماید.				نوع درس: عملی -تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۶۴ ساعت پیشنهاد: مبانی آموزش زبان فارسی
				شایستگی اساسی: <i>pck&pk&ck</i> کد ۱-۲&۱-۲-۲ ۱-۲&۲-۳-۲ ۲&۳-۳&۳-۴&۳-۴
				۳
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
آمادگی	با بررسی نگاره ها در کتاب درسی پیشنهادی برای توسعه دامنه واژگانی ارائه کرده است اما پیشنهادات منجر به توسعه دامنه واژگان با توجه به دامنه تفاوت های فردی گروه نمونه نشده است.	با بررسی نگاره ها در کتاب درسی پیشنهادی برای توسعه دامنه واژگانی ارائه کرده است و پیشنهادات منجر به توسعه دامنه واژگان با توجه به دامنه تفاوت های فردی گروه نمونه شده است.	با بررسی نگاره ها را در کتاب درسی پیشنهادی برای توسعه دامنه واژگانی ارائه داده است و پیشنهادات منجر به توسعه دامنه واژگان با توجه به دامنه تفاوت های فردی و زمینه و بافت فرهنگی گروه نمونه شده است.	
نشانه ها	در طرح تهیه شده مهارت های چهارگانه زبانی مورد توجه قرار گرفته است اما اهداف، فعالیت	در طرح تهیه شده مهارت های چهارگانه زبانی به طور همزمان مورد توجه قرار گرفته است و	در طرح تهیه شده ارتباط متقابل چهار مهارت زبانی به طور همزمان مد نظر قرار گرفته و این امر در	

اهداف، فعالیت های یادگیری، و ملاک های ارزشیابی به صورت منسجم و هماهنگ منعکس شده است.	این رابطه در اهداف، فعالیت های یادگیری، و ملاک های ارزشیابی مد نظر قرار گرفته است.	های یادگیری، و ملاک های ارزشیابی نشان دهنده ارتباط متقابل مهارت ها برای توسعه توانایی زبانی دانش آموزان نیست.		
متن انتخاب شده برای روانخوانی با سطح مهارت های خواندن دانش آموزان هماهنگ است و نتایج ارزشیابی نشان دهنده توسعه مهارت های خواندن در دامنه تفاوت های فردی دانش آموزان است.	متن انتخاب شده برای روانخوانی با سطح مهارت های خواندن دانش آموزان هماهنگ است و نتایج ارزشیابی نشان دهنده توسعه مهارت های خواندن پیش بینی شده است.	متن انتخاب شده برای روانخوانی با سطح مهارت های خواندن دانش آموزان هماهنگ است، اما نتایج ارزشیابی نشان دهنده توسعه مهارت های خواندن نیست.	روان خوانی	
ارتباط منسجمی بین عناصر واحد یادگیری طراحی شده برای درونی شدن مهارت ها وجود دارد و فرصت های یادگیری پیش بینی شده برای پاسخ به تفاوت های فردی از نوآوری و خلاقیت برخوردار است.	عناصر و ساختار یک واحد یادگیری را برای آموزش مهارت های چهارگانه آموزش زبان مورد توجه قرار داده است و ارتباط میان اهداف، فرصت های یادگیری را به صورت منسجم برقرار نموده است اما نوآوری در خلق فرصت های یادگیری رای درونی شدن مهارت ها وجود ندارد.	ساختار و عناصر یک واحد یادگیری را برای آموزش مهارت های چهارگانه آموزش زبان مورد توجه قرار داده است اما ارتباط میان اهداف، فرصت های یادگیری و ..... فاقد انسجام است.	طراحی واحد یادگیری	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: برنامه ی درسی آموزش زبان دوره ی ابتدایی

- رویکرد های برنامه درسی آموزش زبان
- اهداف آموزش زبان در دوره ی ابتدایی
- اصول آموزش زبان در دوره ی ابتدایی
- روش های آموزش و ارزش یابی در برنامه ی زبان آموزی دوره ی ابتدایی
- روش های آموزش زبان در کلاس های دو زبانه

تکلیف یادگیری:

یک نمونه سند برنامه درسی آموزش زبان فارسی را به جهت رویکرد، اهداف، اصول مقایسه و نتایج آن را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

فصل دوم: زبان آموزی در پایه اول ابتدایی

- ایجاد آمادگی های لازم برای زبان آموزی
- اهداف آموزش زبان در پایه اول ابتدایی
- ساختار کتاب درسی فارسی در پایه اول
- شبکه ی واژگانی و نقش آن در آموزش زبان
- آموزش نکات دستوری، نگارشی، ادبی در پایه اول
- روش های آموزش و ارزش یابی در برنامه ی زبان آموزی پایه اول
- تفاوت فردی در آموزش زبان پایه اول
- آموزش کودکان دو زبانه

تکلیف یادگیری:

با دو معلم پایه اول ابتدایی یک معلم با تجربه بالا و یک معلم تازه کار مصاحبه و در خصوص روش آماده سازی کودکان در روز های آغازین و مسایل و مشکلاتی که با آن روبرو هستند و شیوه های کنار آمدن با آن و کمک به کودکان گفتگو کنند. نتایج گفتگو را در قالب یک جدول مقایسه ای بر اساس محور های فوق طبقه بندی و به کلاس ارائه نماید. یافته های ارائه شده در کلاس را در قالب یک گزارش تحلیل تنظیم و ارائه کند.

فصل سوم: دوره آمادگی

- اهداف آموزشی نگاره ها
- مهارت های چهارگانه در آموزش نگاره ها (شنیدن، سخن گفتن، نوشتن، خواندن)
- ارتباط نگاره ها با نشانه های ۱ و دوره ی آمادگی عمومی یا آمادگی در مناطق دو زبانه
- شبکه واژگانی در هر یک از نگاره ها
- چگونگی گسترش شبکه واژگانی
- چگونگی گسترش شبکه واژگانی
- روش تدریس نگاره ها
- ارزش یابی از سطح مهارت های کسب شده در دوره آمادگی
- شیوه ثبت مشاهدات بر اساس ملاک های ارزشیابی

تکلیف یادگیری:

مطالعه مقالات و یافته های علمی در خصوص نقش دوره آمادی در کمک به یادگیری زبان خصوصاً در گروه دانش آموزان دوزبانه و ارائه یافته ها در قالب یک مقاله کوتاه.

تکلیف عملکردی:

مبحث نگاره ها در کتاب درسی را بررسی، واژگان ارائه شده را استخراج و با رسم شبکه واژگانی ارائه شده ترتیب و توالی و دامنه واژگانی مورد انتظار برنامه درسی را تعیین و با ثبت دامنه واژگان نمونه گیری یک گروه دانش آموز میزان تناسب/ عدم تناسب شبکه واژگانی طرح شده در کتاب درسی را بررسی و پیشنهادی برای تکمیل/ تطبیق/ توسعه شبکه واژگانی گروه مورد مطالعه ارائه کند.

فصل چهارم: آموزش نشانه ها

- اهداف نشانه‌های ۱ و ۲
- مهارت‌های چهارگانه‌ی زبان‌آموزی در نشانه‌های ۱ و ۲
- روش‌های آموزش مهارت گوش دادن، سخن گفتن و خواندن و نوشتن در نشانه‌های ۱ و ۲
- ارتباط نشانه‌های ۲ با نشانه‌های ۱ و نگاره‌ها
- شکل‌گیری و گسترش شبکه‌ی واژگانی در نشانه‌های ۱ و ۲
- ارزش‌یابی از مهارت‌های زبان‌آموزی در نشانه‌های ۱ و ۲
- تلفیق نشانه‌ها با دروس دیگر در بعد مهارت‌ها و نگرش‌ها و مفاهیم
- شیوه‌ی ثبت مشاهدات براساس ملاک‌های ارزش‌یابی

تکلیف یادگیری:

مشاهده کلاس درس دو معلم به هنگام تدریس نشانه‌های ۱ یا ۲ و مقایسه عملکرد آنان در محورهای فوق و ارائه یافته‌ها به کلاس و تحلیل یافته‌های ارائه شده در قالب روش آموزش ترجیحی خود به همراه شواهدی که از مشاهدات یا یافته‌های علمی برای کمک به آموزش زبان در آغازین روزهای آموزش مطرح شده است.

تکلیف عملکردی:

یکی از نشانه‌ها در کتاب درسی را انتخاب و برای آموزش آن طرحی که دربرگیرنده مهارت‌های چهارگانه زبانی است را تهیه نماید (اهداف در مهارت‌های چهارگانه، فعالیت‌های یادگیری، دامنه شبکه‌ی واژگانی، ملاک‌ها و سطوح ارزشیابی).

فصل پنجم: روان‌خوانی

- اهداف روان‌خوانی
- عوامل مؤثر در روان‌خوانی
- ارتباط روان‌خوانی با نشانه‌های ۱ و ۲ و نگاره‌ها
- تدارک فعالیت‌هایی جهت تحقق روان‌خوانی برای یادگیرندگان

تکلیف یادگیری:

مشاهده کلاس درس یک معلم به هنگام تدریس روان‌خوانی و مقایسه آن با روش‌های توصیه شده در منابع علمی برای کودکان و تهیه یک مقاله کوتاه در زمینه راهبرد‌های خواندن.

تکلیف عملکردی:

یک گروه از دانش‌آموزان را در سطح کلاس درس مشاهده و با شناسایی علایق، دامنه واژگانی منابع خوانی را برای آموزش یکی از مهارت‌های روان‌خوانی انتخاب، ارائه و نتایج آن را گزارش نماید. این فعالیت مستلزم ارزیابی دانش‌آموزان از جهت دامنه واژگانی و سطح مهارت‌های روان‌خوانی است.

فصل ششم: بررسی کتاب

بررسی ویژگی‌های کتاب درسی شامل

- حجم و تعداد صفحات، تعداد بخش‌ها و ساعات پیش‌بینی شده برای تدریس
- بررسی ساختار کتاب درسی شامل بخش‌ها، موضوع‌ها، فعالیت‌ها
- بررسی ساختار متن آموزشی در هریک از بخش‌ها.

بررسی یک درس شامل:

- عنوان ، هدف، مفاهیم کلیدی و چگونگی آموزش صدا و حروف
- بررسی تصاویر، نمودارها، پیامهای آموزشی کتاب که به یادگیری کمک می کند.
- بررسی فعالیتهای یاد دهی- یادگیری پیش بینی شده، کتاب وسایر منابع با استفاده از راهنمای معلم
- بررسی راهکارهای پیش بینی شده جهت سنجش آموخته های دانش آموزان در کتاب راهنما
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادهای کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصتهایی برای پاسخ گویی به نیازهای ویژه دانش آموزان با نیازهای ویژه
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصتهایی برای پرورش خلاقیت
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصتهایی برای تعمیق و گسترش یادگیری
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصتهایی برای ارتباط تجارب پیش بینی شده با زندگی

تکلیف یادگیری:

یک فصل کتاب درسی را انتخاب و راهنمای های پیش بینی شده در کتاب راهنمای معلم را مطالعه و با مصاحبه با یک معلم با تجربه محتوای آن را تکمیل و نتیجه را به کلاس ارائه نماید.

فصل هفتم: بررسی یک واحد یادگیری

ساختار یک واحد یادگیری

- ۱-۱- عنوان واحد یادگیری
- ۱-۲- هدف واحد یادگیری
- ۱-۳- ارتباط طولی و عرضی واحد یادگیری
- ۱-۴- تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز و نیازهای محلی
- ۱-۵- تعیین مفاهیم و مهارت های اساسی و بیان اصطلاحات خاص این واحد یادگیری
- ۱-۶- چگونگی ارتباط و نحوه ی گسترش واژگان / مهارت ها در یک واحد یادگیری و دستیابی به مهارت های چهار گانه.
- ۱-۷- شواهد و مثال ها با توجه به مهارت های چهار گانه
- ۱-۸- تم انتخابی واحد یادگیری و نحوه سازماندهی واژگان و مهارت ها پیرامون آن
- ۱-۹- چگونگی بکارگیری رویکرد های آموزش زبان در آموزش مهارت های چهارگانه در سازماندهی واحد یادگیری
- ۱-۸- بررسی تصاویر، نمودارها، پیام های آموزشی، درشت نویسی ها و ... که به یادگیری واژگان مهارت های زبانی کمک می کند.
- ۱-۹- بررسی فرصت های یادگیری پیش بینی شده تنوع، توالی و انسجام آن.
- ۱-۱۰- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد یادگیری.
- ۱-۱۱- روش هایی که بتوان واژگان و مهارت های چهارگانه زبانی را با زندگی دانش آموزان ارتباط داد.
- ۱-۱۲- راهبردهای پرورش خلاقیت و توسعه مهارت های تفکر
- ۱-۱۳- طراحی ارزش یابی تکوینی از واحد یادگیری
- ۱-۱۴- طراحی ارزش یابی، مجموعی از واحد یادگیری

فعالیت یادگیری:

انتخاب یک مقاله در یکی از زمینه های طراحی واحد یادگیری و تهیه خلاصه آن در قالب یک مقاله کوتاه. یک واحد یادگیری کتاب درسی را به جهت رعایت ملاک های رویکرد کل نگر/ تحلیلی/ ترکیبی در آموزش چهار مهارت زبان فارسی بررسی و تحلیل نماید.

فعالیت عملکردی:

کار گروهی: طراحی و تولید یک واحد یادگیری برای یک فصل از کتاب فارسی با در نظر گرفتن چهار مهارت زبانی.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری شناختی برای تحلیل و بررسی محتوای کتاب فارسی، استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای مطالعه مقالات علمی- پژوهشی و تهیه مقالات کوتاه، و شیوه مشارکتی در طراحی و تولید واحد های یادگیری

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: -

منبع فرعی: -

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۷ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۸ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش زبان فارسی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

توانایی زبانی کودکان در سال های اولیه مدرسه به میزان وسیعی وابسته به تجارب شخصی نسبت محیط اطراف، موقعیت زندگی و ارتباط های آنان است. ازاین رو، معلمان باید بتوانند به دانش آموزان در بکارگیری معنادار تجربیات شخصی برای توسعه مهارت های زبانی و نیز مهارت های ادراکی کمک کنند. شناخت برنامه درسی زبان آموزی در دوره ابتدایی و وسعت و توالی مفاهیم و مهارت ها در برنامه درسی، امکان طراحی فرصت های یادگیری نظام مند را برای بکارگیری راهبرد های یادگیری زبان و به نظم درآوردن مهارت های زبانی به منظور عمق بخشیدن به آموخته ها و ارزیابی آن در موقعیت های جدید و تبدیل شدن دانش آموزان به یادگیرندگان مستقل را فراهم می کند.

نام درس: آموزش زبان فارسی ۲				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت وسعت و توالی مفاهیم و مهارت های چهارگانه زبان فارسی در کتب درسی دوره ابتدایی یک واحد یادگیری را طراحی، اجرا و ارزیابی نماید. با مطالعه علایق و توانایی های زبانی دانش آموز برنامه ای برای پرورش توانایی دانش آموز در نگارش خلاق تهیه نماید. / با مطالعه علایق و توانایی های زبانی دانش آموز برنامه ای برای تقویت مهارت تفکر و بکارگیری مفاهیم ادبی در خلق متون نگارشی تهیه نماید.				نوع درس: عملی -تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۶۴ ساعت پیشنیاز: آموزش زبان فارسی ۱
				شناسی استی اساسی: ck&pk&pck - کد ۱- ۱&۲-۱&۲-۲&۳- ۲&۳-۱&۲-۲&۳-۳- ۳-۴&۳
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در تحلیل کتب درسی وسعت و توالی مهارت ها و مفاهیم را در پایه های مختلف مشخص نموده و در طراحی واحد یادگیری با توجه به سطح توانایی / دامنه تفاوت های فردی دانش آموزان توالی / وسعت مهارت ها و مفاهیم زبانی را مد نظر قرار داده است.	در تحلیل کتب درسی وسعت و توالی مهارت ها و مفاهیم را در پایه های مختلف شناسایی شده است و در طراحی واحد یادگیری توالی / وسعت مفاهیم و مهارت ها در آموزش، مد نظر قرار گرفته است.	در تحلیل کتب درسی وسعت و توالی مهارت ها و مفاهیم را مشخص نموده، اما در واحد یادگیری طراحی شده توالی / وسعت مفاهیم و مهارت ها در آموزش، مد نظر قرار نگرفته است.	وسعت و توالی	

<p>در بررسی راهبرد های محدودی را برای آموزش مهارت های چهارگانه شناسایی نموده است و نقش هر یک از این راهبرد ها را در یادگیری زبان تبیین کرده است.</p>	<p>در بررسی راهبرد های متعددی را برای آموزش مهارت های چهارگانه شناسایی نموده است و نقش هر یک از این راهبرد ها را در یادگیری زبان تبیین کرده است.</p>	<p>در بررسی راهبرد های متعددی را برای آموزش مهارت های چهارگانه شناسایی نموده است و نقش هر یک از این راهبرد ها را در یادگیری زبان تبیین کرده است.</p>	<p>راهبرد های آموزشی</p>
<p>راهبرد های بکارگرفته شده در طراحی فعالیت یادگیری به تقویت توانایی دانش آموز در نگارش کمک کرده است، و گزارش اجرا نشان از تغییر سطح عملکرد دانش آموز در نگارش و بروز خلاقیت دارد.</p>	<p>راهبرد های بکارگرفته شده در طراحی فعالیت یادگیری به تقویت توانایی دانش آموز در نگارش کمک کرده است، و گزارش اجرا نشان از تغییر سطح عملکرد دانش آموز در نگارش دارد.</p>	<p>راهبرد های بکارگرفته شده در طراحی فعالیت یادگیری به تقویت توانایی دانش آموز در نگارش کمک کرده است، اما گزارش اجرا نشان از تغییر سطح عملکرد دانش آموز در نگارش ندارد.</p>	<p>نگارش</p>
<p>نقش مهارت های تفکر در یادگیری زبان تحلیل شده است اما مهارت های تفکر و مهارت های زبانی در فرصت یادگیری طراحی شده و به تلفیق نشده و به صورت مجزا آموزش داده شده است.</p>	<p>مهارت های تفکر و مهارت های زبانی در طراحی فرصت یادگیری تلفیق شده و تحلیل ارائه شده نشان از تأثیر آن بر توسعه توانایی های زبانی دانش آموزان دارد.</p>	<p>نقش مهارت های تفکر در یادگیری زبان تحلیل شده است اما مهارت های تفکر و مهارت های زبانی در فرصت یادگیری طراحی شده و به تلفیق نشده و به صورت مجزا آموزش داده شده است.</p>	<p>زبان و تفکر</p>

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: برنامه ی درسی آموزش زبان فارسی

- اهداف آموزشی برنامه درسی زبان آموزی
- ساختار کتاب درسی

تکلیف عملکردی:

به صورت گروهی کتاب درسی شش پایه را مطالعه و در خصوص محور های طرح شده در فصل های ... تا .... جدول وسعت و توالی را تنظیم کنند. کارگروه ها در سطح کلاس نهایتاً یک جدول وسعت و توالی برای .... ترسیم نموده و با کمک تکالیف های یادگیری انجام شده و ارزیابی نتایج آن جدول وسعت و توالی مورد تأیید خود را تهیه نمایند. این جدول باید به نظرخواهی معلمان پایه های مختلف گذاشته شود و نتایج در اصلاح جدول اعمال گردد.

فصل دوم: رشد و گستره ی مهارت های چهارگانه ی آموزش زبان در پایه های دوم تا ششم

- گوش دادن فعال
- خواندن معنادار
- خواندن با لحن و آهنگ مناسب
- بیان احساسات و ادراک به صورت گفتاری
- بیان احساسات و ادراک به صورت نوشتاری
- اختلالات در مهارت زبانی و راهبردهایی جهت رفع آن (تهدیدها، فرصت‌ها)
- تفاوت‌های فردی در آموزش مهارت‌های زبان آموزی

تکلیف یادگیری:

مقالات علمی- پژوهشی در خصوص چهار مهارت زبانی را مطالعه و با نقد و تحلیل یافته‌های آن را در قالب یک مقاله کوتاه چگونگی بکارگیری راهبرد‌های مختلف در توسعه مهارت‌ها تبیین نماید.

فصل سوم: آموزش نکات نگارشی، املائی، دستوری و ادبی

- نظام نوشتاری زبان فارسی
- تفاوت زبان گفتاری و نوشتاری
- گونه‌های مختلف گفتاری
- گونه‌های مختلف نگارش
- ارتباط میان تفکر، احساس و ابراز خود در نوشتار

نکات نگارشی

- نقل قول مستقیم و غیرمستقیم
- تبدیل گفتار به نوشتار
- خاطره نویسی
- نامه نویسی
- گستره نویسی
- خلاصه نویسی
- مقایسه
- یادداشت برداری
- کتاب‌های مرجع
- عناصر داستان
- آغاز و پایان کتاب
- انتخاب نام
- علائم نگارشی (نقل قول، ویرگول)
- پارگراف، بند
- راهبردهایی برای تدریس نکات نگارشی

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای یکی از مهارت های نگارش (با مشخص نمودن خرده مهارت ها) طراحی نماید. فعالیت را در یک گروه کوچک دانش آموزی (در پایه خاص) اجرا و نتایج ارزشیابی آن را به جهت میزان تأثیر در توسعه مهارت نگارش گزارش نماید.

نکات املائی

- الف مقصوره
- استثناها
- ترکیب وصفی و اضافی
- یای میانجی
- گ میانجی
- هم خانواده
- متضاد و متشابه
- واژه های همگون
- مترادف
- جمع مکسر
- همزه ی وسط و آخر
- راهبردهایی برای تدریس نکات املائی

نکات دستوری

- جمله سازی
- نهاد و گزاره
- جمع و علائم آن
- ربطا
- حروف اضافه
- افعال
- مرکب سازی و اشتقاق
- راهبردهایی برای تدریس نکات دستوری

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای رعایت نکات املائی / دستوری در نوشتن (با مشخص نمودن خرده مهارت ها) طراحی نماید. فعالیت را در یک گروه کوچک دانش آموزی (در پایه خاص) اجرا و نتایج ارزشیابی آن را به جهت میزان تأثیر در رعایت نکات املائی / دستوری نوشتن گزارش نماید.

مفاهیم ادبی

- طنز
- حکایت
- کاریکاتور

- قصه
- افسانه
- شعر کودکان
- داستان
- لطیفه
- ضرب المثل
- چیستان
- شعر گویی
- متون کهن
- قافیه
- تشبیه و استعاره
- کنایه
- ردیف
- موسیقی و شعر
- راهبردهایی برای تدریس مفاهیم ادبی

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای یکی از مفاهیم ادبی (با مشخص نمودن خرده مفاهیم) طراحی نماید. فعالیت را در یک گروه کوچک دانش آموزی (در پایه خاص) اجرا، و نتایج ارزشیابی آن را به جهت میزان تأثیر در درک/ توسعه مفاهیم گزارش نماید.

فصل چهارم: فعالیت‌های آموزشی پیش بینی شده در کتاب فارسی پایه‌های دوم تا ششم ابتدایی

خواندن

- کتابخوانی
- تصویرخوانی
- سرود خوانی
- تمرین و تمرکز هنگام خواندن
- راهبردهایی برای تقویت خواندن

سخن گفتن

- تلفظ معیار
- دکلمه
- مصاحبه
- بیان احساسات و عقاید
- گفت و گو
- کنترل سرعت صحبت کردن

- تکرار همراه با کاهش یا افزایش
- نقش گویی
- خاطره گویی

نوشتن

- تمرین های مختلف رونویسی
- آموزش خط تحریری در نوشتن
- جدول چرخشی کلمات و جمع سازی
- راهبردهایی برای تقویت نوشتن
- بند نویسی
- نوشتن خلاق

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای یکی از مهارت های خواندن، نوشتن، سخن گفتن (با مشخص نمودن خرده مهارت ها) طراحی نماید. فعالیت را در یک گروه کوچک دانش آموزی (در پایه خاص) اجرا، و نتایج ارزشیابی آن را به جهت میزان تأثیر در توسعه مهارت خواندن/نوشتن/سخن گفتن گزارش نماید.

تفکر

تفسیر

- مهارت تفسیر اطلاعات، احساسات در قالب های زبانی
- پیش بینی بر اساس سرنخ های متن
- تفسیر عناصر بصری با توجه به متن

تحلیل

- شناسایی کلمات کلیدی
- تعریف ایده اصلی یا احساس غالب
- شناسایی افراد، مکانها، حوادث و زمان ها و ارتباط آن ها با یکدیگر.
- یافتن ارتباطات علت و معلولی
- شناسایی معانی ضمنی

مهارت مقایسه و طبقه بندی

- نظم بخشی به روایتهای و اطلاعات
- مقایسه بین آنچه می بیند و می شنود.
- آشکار کردن ارتباط بین متن و عنوان (مقایسه)

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای تلفیق مهارت های تفکر و مهارت های زبانی (با مشخص نمودن خرده مهارت ها) طراحی نماید. فعالیت را در یک گروه کوچک دانش آموزی (در پایه خاص) اجرا، و نتایج ارزشیابی آن را به جهت میزان تأثیر در توسعه مهارت های تفکر گزارش نماید.

گسترش واژگان

- واژه‌یابی خوشه‌ای
- واژه‌سازی با اسم و صفت
- واژه‌سازی با هم خانواده
- واژه‌سازی با پیشوند و پسوند
- واژه‌سازی با کلمات متضاد
- کلمه‌سازی

تکلیف عملکردی:

یک فعالیت یادگیری برای توسعه دامنه واژگانی طراحی نماید که در آن از راهبرد های مختلف با توجه به سطح رشدی دانش آموزان استفاده شده باشد.

داستان

- ارتباط تصویر و ساختن داستان
- تعریف کردن داستان
- داستان‌گویی
- مرتب کردن داستان
- خود جانشینی در داستان

نمایش

- نمایش خلاق
- بازی
- بازی صدایابی
- بازی با کلمات

تکلیف یادگیری:

با استفاده از یکی از روش های فوق یک فعالیت یادگیری برای آموزش به دانش آموزانی که در یادگیری یکی از مهارت های زبانی دچار مشکل می باشد طراحی، اجرا و نتایج آن را در حل مشکل یادگیری دانش آموز گزارش کند.

فصل پنجم: بررسی کتاب درسی

بررسی ویژگیهای کتاب درسی شامل

- حجم و تعداد صفحات، تعداد بخشها و ساعات پیش بینی شده برای تدریس
- بررسی ساختار کتاب درسی شامل بخشها، موضوع ها، فعالیتها
- بررسی ساختار متن آموزشی در هریک از بخشها.

بررسی یک درس شامل:

- عنوان، هدف، مفاهیم کلیدی و چگونگی آموزش صدا و حروف
- بررسی تصاویر، نمودارها، پیامهای آموزشی کتاب که به یادگیری کمک می کند.
- بررسی فعالیتهای یاد دهی - یادگیری پیش بینی شده، کتاب وسایر منابع با استفاده از راهنمای معلم

- بررسی راهکارهای پیش بینی شده جهت سنجش آموخته های دانش آموزان در کتاب راهنما
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادهای کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصت هایی برای پاسخ گویی به نیازهای ویژه دانش آموزان با نیازهای ویژه
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصت هایی برای پرورش خلاقیت
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصت هایی برای تعمیق و گسترش یادگیری
- بررسی محتوای کتاب و پیشنهادات کتاب راهنمای معلم جهت پیش بینی فرصت هایی برای ارتباط تجارب پیش بینی شده با زندگی

تکلیف یادگیری:

یک فصل کتاب درسی را انتخاب و راهنمای های پیش بینی شده در کتاب راهنمای معلم را مطالعه و با مصاحبه با یک معلم با تجربه محتوای آن را تکمیل و نتیجه را به کلاس ارائه نماید.

فصل ششم: بررسی یک واحد یادگیری

ساختار یک واحد یادگیری

- ۱-۱- عنوان واحد یادگیری
- ۱-۲- هدف واحد یادگیری
- ۱-۳- ارتباط طولی و عرضی واحد یادگیری
- ۱-۴- تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز و نیازهای محلی
- ۱-۵- تعیین مفاهیم و مهارت های اساسی و بیان اصطلاحات خاص این واحد یادگیری
- ۱-۶- چگونگی ارتباط و نحوه ی گسترش واژگان / مهارت ها / مفاهیم در یک واحد یادگیری و دستیابی به مهارت های چهار گانه.
- ۱-۷- شواهد و مثال ها با توجه به مهارت های چهار گانه و مفاهیم
- ۱-۸- تم انتخابی واحد یادگیری و نحوه سازماندهی واژگان، مفاهیم و مهارت ها پیرامون آن
- ۱-۹- چگونگی بکارگیری رویکرد های آموزش زبان در آموزش مهارت های چهارگانه در سازماندهی واحد یادگیری
- ۱-۸- بررسی تصاویر، نمودارها، پیام های آموزشی، درشت نویسی ها و ... که به یادگیری واژگان، مفاهیم و مهارت های زبانی کمک می کند.
- ۱-۹- بررسی فرصت های یادگیری پیش بینی شده تنوع، توالی و انسجام آن.
- ۱-۱۰- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد یادگیری.
- ۱-۱۱- روش هایی که بتوان واژگان، مفاهیم و مهارت های چهارگانه زبانی را با زندگی دانش آموزان ارتباط داد.
- ۱-۱۲- راهبردهای پرورش خلاقیت و توسعه مهارت های تفکر
- ۱-۱۳- طراحی ارزش یابی تکوینی از واحد یادگیری
- ۱-۱۴- طراحی ارزش یابی، مجموعی از واحد یادگیری

فعالیت یادگیری:

انتخاب یک مقاله در یکی از زمینه های طراحی واحد یادگیری و تهیه خلاصه آن در قالب یک مقاله کوتاه.
یک واحد یادگیری کتاب درسی را به جهت رعایت ملاک های رویکرد کل نگر / تحلیلی / ترکیبی در آموزش مفاهیم و چهار مهارت های زبان فارسی بررسی و تحلیل نماید.

فعالیت عملکردی:

کار گروهی: طراحی و تولید یک واحد یادگیری برای یک فصل از کتاب فارسی با در نظر گرفتن مفاهیم و چهار مهارت زبانی.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری شناختی برای تحلیل و بررسی محتوای کتاب فارسی، استفاده از شیوه های مطالعه فردی برای مطالعه مقالات علمی- پژوهشی و تهیه مقالات کوتاه، و شیوه مشارکتی در طراحی و تولید واحد های یادگیری

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: -

منبع فرعی: -

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۷ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۸ نمره

سرفصل درس «مبانی آموزش ریاضی»

۱. معرفی درس و منطق آن

امروزه آموزش ریاضیات در زندگی ما، نقش مهمی دارد و در بردارنده ی فرصتهایی برای اکتشاف خلاقانه ی پدیده ها و حل مسائل علمی است. معلمان باید بتوانند با بهره گیری از استاندارد های فرآیندی در آموزش ریاضی استعداد دانش آموزان را در حل مسایل و پرورش تفکر ریاضی تقویت کنند. آموزش ریاضی در دوره ابتدایی بیش از آن که بر آموزش اصول، تعاریف و اثبات های دقیق مبتنی باشد، بر توانایی دانش آموزان در درک اصول و مفاهیم و تعمیم آن به موقعیت های واقعی متمرکز است. در این رابطه معلمان باید قادر باشند با توجه به موقعیت یادگیری و سطح درک دانش آموزان، مسئله های چالش برانگیزی طرح کنند، که علاقه کودکان را جلب کرده و توانایی آن ها را برای متمرکز شدن بر راه حل ها و یافتن روش های مختلفی که به حل احتمالی مسئله منجر می شود پرورش دهند. در جریان چنین فرایند است که استعداد و قابلیت دانش آموزان شناسایی شده، و شجاعت اندیشیدن در آن ها بوجود خواهد آمد، و به آن ها اطمینان می دهد که با تلاش و پشتکار قدرت حل هر مسئله ای را دارند. علاوه بر این معلمان در طراحی و سازمان دهی فرصت های یادگیری و هدایت آن به گونه ای عمل نمایند که عدم موفقیت های متوالی دانش آموزان موجب دل سردی آن ها نشده، بلکه با حمایت و پشتیبانی معلمان فرصتی برای رفع بد فهمی ها یا یافتن راه و روشهای تازه و بدیع فراهم شود، به گونه ای که دانش آموزان به حل کنندگان خلاق مسئله تبدیل شوند.

نام درس: مبانی آموزش ریاضی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک اصول و اهداف برنامه درسی آموزش ریاضی دوره ابتدایی، چگونگی سازماندهی مفاهیم و طراحی فرصت های یادگیری مرتبط با موقعیت های واقعی زندگی دانش آموزان را تحلیل و تبیین کند. با استفاده از انواع روش حل مسئله، موقعیت یادگیری را با لحاظ نمودن سطح توانایی دانش آموزان طراحی و تأثیر آن بر تعمیق یادگیری را ارزیابی نماید.				نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۳ زمان درس: ۶۴ ساعت پیشنیاز: ریاضی پایه ۲۰- اصول و روش های تدریس
				ثباتی اساسی: <u>PcK & Pk & Ck کد</u> ۱-۱ & ۱-۲ & ۲-۲ ۲ & ۳-۱ & ۲-۳ ۳-۲ & ۳-۳ & ۳-۴
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	

در تحلیل برنامه درسی نقش اصول و اهداف در سازماندهی فرصت های یادگیری را با ارائه پیشنهاداتی که ناظر به موقعیت های واقعی زندگی دانش آموزان و تأثیر آن بر یادگیری می باشد را گزارش نموده است	در تحلیل برنامه درسی نقش اصول و اهداف در سازماندهی فرصت های یادگیری را با در نظر گرفتن ارتباط آن با موقعیت های واقعی زندگی دانش آموزان گزارش نموده است	در تحلیل برنامه درسی تأثیر اصول و اهداف در سازماندهی فرصت های یادگیری را از منظر ارتباط آن با موقعیت های واقعی یادگیری مورد بررسی قرار نداده است.	ساختار برنامه
سازماندهی مفاهیم در برنامه درسی را از نظر توالی بررسی نموده و رابطه میان مفاهیم اساسی و خرده مفاهیم را تحلیل و پیشنهاداتی برای سازمان دهی که منجر به نظم شناختی و درک عمیق تر شود ارائه نموده است.	سازماندهی مفاهیم در برنامه درسی را از نظر توالی بررسی نموده و رابطه میان مفاهیم اساسی و خرده مفاهیم را تحلیل نموده است.	سازماندهی مفاهیم در برنامه درسی را از نظر توالی بررسی نموده اما ارتباط میان مفاهیم اساسی و خرده مفاهیم را تبیین نکرده است.	سازماندهی مفاهیم
از راهبردهای مختلف حل مسئله برای طراحی موقعیت یادگیری استفاده کرده به گونه ای که امکان دستیابی دانش آموزان به نتایج متفاوت یادگیری را با توجه به تجربیات شخصی و سطح توانایی آنان فراهم کرده است..	از راهبرد های مختلف حل مسئله برای طراحی موقعیت یادگیری استفاده کرده و امکان یادگیری را برای همه دانش آموان با توجه به سطوح متفاوت توانایی فراهم کرده است	از راهبرد حل مسئله برای طراحی موقعیت یادگیری استفاده کرده اها امکان دستیابی دانش آموزان به سطح عمیق یادگیری را فراهم نکرده است	روش های حل مسئله

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- ۱- ماهیت ریاضیات، باور ها نسبت به ریاضیات در گذشته و حال
- ۲- ضرورت آموزش ریاضیات در دوره ابتدایی
- ۳- اصول آموزش ریاضی در دوره ابتدایی
- ۴- استانداردهای فرآیندی در آموزش ریاضی در دوره ابتدایی (حل مسئله، استدلال، اثبات، پیوند ها و اتصالات، ارتباطات و بازنمایی)

- حل مسئله (ساختن دانش ریاضی از طریق حل مسئله)
- اثبات و استدلال (بررسی یک حدسیه ریاضی؛ بیان و ارزیابی یک استدلال یا اثبات؛ انتخاب و به کارگیری شیوه های مختلف استدلال)

- ارتباطات (سازمان‌دهی تفکر ریاضی از طریق برقراری ارتباط؛ بیان ایده‌ها و تفکرات ریاضی به طور واضح و شفاف؛ تحلیل و ارزیابی ایده‌ها و تفکرات ریاضی دیگران، بکارگیری زبان ریاضی)
- پیوندها و اتصالات (تشخیص ارتباط بین مفاهیم ریاضی و بکارگیری آن‌ها؛ تشخیص و به کارگیری مفاهیم ریاضی در زمینه‌های خارج از ریاضی)
- بازنمایی‌ها (تولید و بکارگیری بازنمایی‌ها برای سازمان‌دهی، ثبت و برقراری ارتباط بین ایده‌های ریاضی؛ انتخاب، به کارگیری و تبدیل بازنمایی‌های مختلف برای حل مسائل؛ استفاده از بازنمایی‌ها برای مدلسازی و تفسیر پدیده‌های فیزیکی، اجتماعی و ریاضی)

تکلیف یادگیری:

یکی از محورهای فوق را انتخاب و با مطالعه پژوهش‌ها و مقالات علمی در زمینه آموزش ریاضی یافته‌های خود را در قالب مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل دوم: یادگیری ریاضیات

ریاضیات در خارج از مدرسه و در مدرسه

معنادار سازی ریاضیات

ریاضیات و حل مسئله

فرآیند شکل‌گیری مفاهیم ریاضی

کودکان چگونه ریاضی یاد می‌گیرند؟

تکلیف یادگیری:

یکی از محورهای فوق را انتخاب و با مطالعه پژوهش‌ها و مقالات علمی در زمینه آموزش ریاضی یافته‌های خود را در قالب مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل سوم: اصول و استانداردهای پایه ۱ تا پایه ۳

- ۱) اعداد و عملیات (مفهوم اعداد حسابی، ترتیبی، اصلی، کسری و رابطه بین آن‌ها، راه‌های نمایش اعداد، سیستم‌های عددی؛ شمارش چند تا چند تا؛ مفاهیم مختلف جمع و تفریق و رابطه بین آن‌ها و اثری که عمل آن‌ها بر اعداد حسابی دارند؛ رابطه بین جمع و تفریق با ضرب و تقسیم؛ راهبردهای انجام محاسبات، محاسبات ذهنی و تخمین زدن)
- ۲) جبر (درک الگوها و روابط؛ طبقه‌بندی بر اساس ویژگی‌ها؛ شناسایی و ادامه الگوهای ساده عددی، هندسی یا اصوات؛ درک خواص و ویژگی عملیات؛ بازنمایی ملموس، تصویری یا کلامی از نمادها؛ مدلسازی به کمک تصویر یا اشیا؛ توصیف تغییرات کیفی یا کمی در بافت‌های مختلف)
- ۳) هندسه (شناسایی و نامگذاری اشکال دوبعدی و سه‌بعدی؛ توصیف ویژگی اشکال دوبعدی و سه‌بعدی؛ بیان مکان هندسی و توصیف روابط به کمک هندسه مختصاتی؛ تقارن)
- ۴) اندازه‌گیری (درک ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری اشیا، واحدها، سیستم‌ها و فرایندهای اندازه‌گیری؛ به کارگیری فنون، ابزار و فرمول‌های اندازه‌گیری برای تعیین اندازه)، هم‌ارزی و تبدیل، ارتباط میان صفات (مساحت، شکل، محیط و مساحت، حجم و شکل).
- ۵) تحلیل داده‌ها (طرح سوالی که بتوان پاسخ آن را به کمک جمع‌آوری، سازمان‌دهی و نمایش داده‌ها)

۶) به دست آورد؛ انتخاب و به کارگیری روش‌های آماری مناسب برای تحلیل داده‌ها؛ پیش‌بینی و نتیجه‌گیری بر اساس داده‌ها؛ درک و به کارگیری مفهوم ابتدایی احتمال

تکلیف یادگیری:

توالی مفاهیم/ مهارت‌ها را در برنامه درسی در پایه‌های اول تا سوم بررسی و با توجه به بدفهمی‌های رایج در یادگیری ریاضی پیشنهاداتی برای رفع بدفهمی‌های دانش‌آموزان ارائه نماید.

گزارشی از یک جلسه تدریس مفاهیم/ مهارت‌های آموزش ریاضی را تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن را به همراه پیشنهادهای برای بهبود سطح یادگیری دانش‌آموزان ارائه کند.

یک نمونه فعالیت یادگیری برای آموزش مفاهیم/ مهارت‌ها در یکی از پایه‌های اول، دوم، سوم طراحی نماید.

فصل چهارم: اصول و استانداردهای پایه ۴ تا پایه ۶

۱- اعداد و عملیات (درک کسر به عنوان جزئی از یک کل، عضوی از یک مجموعه، مکانی روی محور اعداد، تقسیم دو عدد بر هم؛ ارزش مکانی اعداد بزرگ، مقایسه و مرتب کردن اعداد حسابی، کسرها و اعشاری‌ها، درک مفاهیم مختلف ضرب و تقسیم و تاثیر عمل آن‌ها بر اعداد طبیعی؛ درک روابط بین عملیات در حل مسئله؛ درک خواص ضرب و تقسیم؛ انتخاب و بکارگیری استراتژی‌های مختلف در محاسبه یا تخمین حاصل عملیات با اعداد طبیعی)

۲- جبر (توصیف، تعمیم دنباله‌های عددی و هندسی؛ آشنایی با مفهوم متغیر و بکارگیری حروف به جای مقدار نامعلوم؛ بکارگیری مدل‌ها برای درک و ارائه روابط کمی؛ بررسی تاثیر تغییر یک متغیر بر متغیر دیگر)

۳- هندسه (شناسایی و تحلیل ویژگی‌ها و خواص اشکال دوبعدی و سه‌بعدی؛ طبقه‌بندی اشکال بر مبنای خواص و ویژگی‌ها؛ هم‌نهشتی و تشابه؛ توصیف مکان و حرکت؛ پیش‌بینی و شناسایی نتیجه انتقال، دوران یا بازتاب یک شکل دوبعدی؛ محور و مرکز تقارن در شکل‌های دوبعدی؛ رسم اشکال دو و سه‌بعدی؛ شناسایی و ساخت اشکال سه‌بعدی با داشتن بازنمایی دوبعدی آن‌ها؛ شناسایی و رسم بازنمایی دوبعدی اشکال سه‌بعدی؛ مساحت؛ حجم)

۴- اندازه‌گیری (درک طول، مساحت، حجم، اندازه زاویه و انتخاب واحد مناسب برای اندازه‌گیری و بیان طول، مساحت، حجم، جرم، زمان، دما و اندازه زاویه؛ تبدیل واحدهای اندازه‌گیری؛ انتخاب استراتژی مناسب برای تخمین محیط، مساحت و حجم اشکال نامنظم؛ تخمین اندازه‌ها با داشتن مرجع مقایسه؛ مساحت جانبی و حجم مکعب مستطیل)

۵- تحلیل داده‌ها (طراحی تحقیق برای پاسخ به یک سوال و توجه به روش جمع‌آوری اطلاعات؛ جمع‌آوری اطلاعات از طریق مشاهده، پرسشنامه، آزمایش؛ نمایش اطلاعات به کمک جدول نمودار تصویری؛ شاخص‌های مرکزی شامل میانگین، میانه و مد؛ مقایسه کردن و برقراری ارتباط بین ارائه‌های مختلف داده‌ها؛ پیش‌بینی و نتیجه‌گیری کردن بر اساس داده‌ها؛ توصیف پیش‌آمدهای با شانس وقوع برابر؛ پیش‌بینی احتمال وقوع یک پیش‌آمد)

تکلیف یادگیری:

توالی مفاهیم/ مهارت‌ها را در برنامه درسی در پایه‌های چهارم تا ششم بررسی و با توجه به بدفهمی‌های رایج در یادگیری ریاضی پیشنهاداتی برای رفع بدفهمی‌های دانش‌آموزان ارائه نماید.

گزارشی از یک جلسه تدریس مفاهیم/ مهارت های آموزش ریاضی را تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن را به همراه پیشنهاداتی برای بهبود سطح یادگیری دانش آموزان ارائه کند.

یک نمونه فعالیت یادگیری برای آموزش مفاهیم/ مهارت ها در یکی از پایه های چهارم، پنجم، ششم طراحی نماید.

فصل پنجم: حل مسئله

- حل مسئله به مثابه مسئله حل کردن (پولیا، ....
- حل مسئله به مثابه رویکرد آموزش
- راهبرد های حل مسئله
- ساختن یک مدل، رسم شکل یا نمودار، الگو سازی و جستجو برای پیدا کردن یک الگو، حدس و آزمون، ساخت فهرست منظم، درست کردن جدول یا چارت، حذف حالت های نامطلوب، تشکیل معادله، حل مسئله ساده تر، معکوس عمل کردن، استفاده از استدلال منطقی.

تکلیف یادگیری:

انواع راهبرد های حل مسئله را در منابع علمی مطالعه و ظرفیت هر یک از این راهبرد ها را برای آموزش مفاهیم و مهارت های ریاضی در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

گزارشی از یک جلسه تدریس در زمینه آموزش راهبرد های حل مسئله را تحلیل و نقش راهبرد های بکارگرفته شده در کمک به یادگیرندگان در درک مفاهیم ریاضی را تحلیل و به همراه پیشنهاداتی برای تأثیر گذاری بیشتر بر یادگیری دانش آموزان ارائه نماید.

تکلیف عملکردی:

یک نمونه فرصت یادگیری برای آموزش یکی از راهبرد های حل مسئله با توجه به سطوح متفاوت توانایی دانش آموزان طراحی و تدوین نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی و مشارکتی از طریق مطالعه پژوهش ها/ مقالات علمی در زمینه آموزش ریاضی و راهبرد های حل مسئله و کاربرد آن در درک مفاهیم ریاضی، تحلیل پاسخ به پرسش های طرح شده به هنگام ارائه گزارش ها به شیوه مشارکتی. بکارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های آموزشی و ارائه راهبرد هایی برای بهبود یادگیری دانش آموزان و خلق فرصت های جدید یادگیری.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- باتل، گیل. کتاب تدریس ریاضی در دوره ابتدایی. ترجمه شهرناز بخشعلی زاده (۱۳۹۴). انتشارات سمت.
- مارتین، جی.ال. ریاضیات برای معلمان. ترجمه شهرناز بخشعلی زاده (۱۳۹۱). انتشارات مدرسه.
- رابرت ریس. کمک به کودکان در یادگیری ریاضی. ترجمه مسعود نوروزیان (۱۳۹۱). انتشارات مدرسه برهان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای
ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است. ۵۰٪ از تکالیف عملکردی
می تواند به صورت گروهی اجرا شود.

سرفصل درس «آموزش ریاضی»

۱. معرفی درس و منطق آن

امروزه آموزش ریاضیات در زندگی ما، نقش مهمی دارد و در بردارنده ی فرصتهایی برای اکتشاف خلاقانه ی پدیده ها و حل مسائل علمی است. معلمان باید بتوانند با بهره گیری از استاندارد های فرآیندی در آموزش ریاضی استعداد دانش آموزان را در حل مسایل و پرورش تفکر ریاضی تقویت کنند. آموزش ریاضی در دوره ابتدایی بیش از آن که بر آموزش اصول، تعاریف و اثبات های دقیق مبتنی باشد، بر توانایی دانش آموزان در درک اصول و مفاهیم و تعمیم آن به موقعیت های واقعی متمرکز است. در این رابطه معلمان باید قادر باشند با توجه به موقعیت یادگیری و سطح درک دانش آموزان، مسئله های چالش برانگیزی طرح کنند، که علاقه کودکان را جلب کرده و توانایی آن ها را برای متمرکز شدن بر راه حل ها و یافتن روش های مختلفی که به حل احتمالی مسئله منجر می شود پرورش دهند. در جریان چنین فرایند است که استعداد و قابلیت دانش آموزان شناسایی شده، و شجاعت اندیشیدن در آن ها بوجود خواهد آمد، و به آن ها اطمینان می دهد که با تلاش و پشتکار قدرت حل هر مسئله ای را دارند. علاوه بر این معلمان در طراحی و سازمان دهی فرصت های یادگیری و هدایت آن به گونه ای عمل نمایند که عدم موفقیت های متوالی دانش آموزان موجب دل سردی آن ها نشده، بلکه با حمایت و پشتیبانی معلمان فرصتی برای رفع بد فهمی ها یا یافتن راه و روشهای تازه و بدیع فراهم شود، به گونه ای که دانش آموزان به حل کنندگان خلاق مسئله تبدیل شوند.

نام درس: آموزش ریاضی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک اصول و اهداف برنامه درسی آموزش ریاضی دوره ابتدایی، چگونگی سازماندهی مفاهیم و طراحی فرصت های یادگیری مرتبط باموقعیت های واقعی زندگی دانش آموزان را تحلیل و تبیین کند. با استفاده از انواع روش حل مسئله، موقعیت یادگیری را با لحاظ نمودن سطح توانایی دانش آموزان طراحی و تأثیر آن بر تعمیق یادگیری را ارزیابی نماید.				نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۳ زمان درس: ۸۰ ساعت پیشنیاز: مبانی آموزش ریاضی
				شایستگی اساسی: <u>P_cK & P_k & C_k کد ۱-</u> <u>۱ & ۱-۲ & ۲-۲ & ۳-</u> <u>۲ & ۳-۱ & ۳-۲ & ۳-</u> <u>۳-۴ & ۳</u>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	

در تحلیل برنامه درسی نقش اصول و اهداف در سازماندهی فرصت های یادگیری را با ارائه پیشنهاداتی که ناظر به به موقعیت های واقعی زندگی دانش آموزان و تأثیر آن بر یادگیری می باشد را گزارش نموده است.	در تحلیل برنامه درسی نقش اصول و اهداف در سازماندهی فرصت های یادگیری را با در نظر گرفتن ارتباط آن با موقعیت های واقعی زندگی دانش آموزان گزارش نموده است.	در تحلیل برنامه درسی تأثیر اصول و اهداف در سازماندهی فرصت های یادگیری را از منظر ارتباط آن با موقعیت های واقعی یادگیری مورد بررسی قرار نداده است	ساختار برنامه
سازماندهی مفاهیم در برنامه درسی را از نظر توالی بررسی نموده و رابطه میان مفاهیم اساسی و خرده مفاهیم را تحلیل و پیشنهاداتی برای سازمان دهی که منجر به نظم شناختی و درک عمیق تر شود ارائه نموده است.	سازماندهی مفاهیم در برنامه درسی را از نظر توالی بررسی نموده و رابطه میان مفاهیم اساسی و خرده مفاهیم را تحلیل نموده است.	سازماندهی مفاهیم در برنامه درسی را از نظر توالی بررسی نموده اما ارتباط میان مفاهیم اساسی و خرده مفاهیم را تبیین نکرده است.	سازماندهی مفاهیم
از راهبردهای مختلف حل مسئله برای طراحی موقعیت یادگیری استفاده کرده به گونه ای که امکان دستیابی دانش آموزان به نتایج متفاوت یادگیری را با توجه به تجربیات شخصی و سطح توانایی آنان فراهم کرده است.	از راهبرد های مختلف حل مسئله برای طراحی موقعیت یادگیری استفاده کرده و امکان یادگیری را برای همه دانش آموان با توجه به سطوح متفاوت توانایی فراهم کرده است	از راهبرد حل مسئله برای طراحی موقعیت یادگیری استفاده کرده اما امکان دستیابی دانش آموزان به سطح عمیق یادگیری را فراهم نکرده است	روش های حل مسئله

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

سرفصل های درس:

فصل اول: یاددهی – یادگیری ریاضیات در مدرسه

۱- تعاملات در کلاس درس

۲- فراهم کردن بافت و زمینه و فرصت های یادگیری

۳- ایجاد پیوند بین مفاهیم ریاضی و خارج از ریاضی (حوزه های موضوعی دیگر، زندگی روزانه)

۴- برنامه ریزی برای یادگیری ریاضی در خارج از مدرسه و ارزیابی برنامه ها

۵- فن آوری اطلاعات و یاددهی – یادگیری ریاضیات

۶- آشنایی با بدفهمی های ریاضی و چگونگی مواجهه با بروز آن ها یا رفع آن ها

تکلیف یادگیری:

۱. نتایج عملکرد دانش آموزان ایرانی در مقالات علمی پژوهشی / گزارش های طرح تیمز را مطالعه و نمونه از روش های بکارگرفته شده / نوصیه شده برای ارتقاء سطح عملکرد دانش آموزان ایرانی را شناسایی و در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

۲. با مطالعه روش های بکارگیری فناوری اطلاعات در آموزش ریاضی یک نمونه فعالیت یادگیری برای آموزش مفاهیم ریاضی طراحی و نتایج آن در یادگیری دانش آموزان را گزارش کند.

تکلیف عملکردی:

با جمع آوری نمونه فعالیت های دانش آموزان در کلاس درس نمونه ای از بد فهمی های ریاضی را شناسایی و با توجه به مباحث طرح شده در مبانی آموزش ریاضی فعالیت یادگیری را برای رفع بد فهمی اجرا و نتایج آن را گزارش کند.

فصل دوم: منابع آموزشی

۱- استفاده از منابع آموزشی به صورت هدفمند

۲- شناسایی منابع آموزشی (دست سازه ها، معما ها، نمودار ها و....)

۳- تولید منابع آموزشی

۴- فناوری و برنامه ریزی

تکلیف یادگیری:

منابع آموزشی را برای یک طراحی آموزشی شناسایی و دلایل استفاده از این منابع و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان را با توجه به ارتباط آن با اهداف و سطوح یادگیری گزارش نماید.

تکلیف عملکردی:

برای آموزش یکی از مفاهیم ریاضی یک دست سازه طراحی، تولید نموده و با بکارگیری آن در آموزش نتایج آن بر یادگیری دانش آموزان را گزارش و در صورت نیاز دست سازه را اصلاح نماید.

فصل سوم: ارزشیابی پیشرفت تحصیلی دانش آموزان

- راهبرد های ارزشیابی در آموزش ریاضیات

- مهارت های ریاضی

- دانش موضوعی

- مهارت های فرآیندی ریاضی

- مشارکت معلمان ، اولیاء و دانش آموزان درسنجش

تکلیف یادگیری:

با مراجعه به منابع علمی پژوهشی انواع راهبرد های معرفی شده برای آموزش یکی از مفاهیم/ مهارت های فرآیندی در آموزش ریاضی را شناسایی و نتایج بکارگیری این راهبرد ها را در یادگیری دانش آموزان در یک جدول مقایسه ای ارائه نماید.

تکلیف عملکردی:

با استفاده از راهبرد های مختلف ارزشیابی طرحی را برای یکی از مفاهیم یا مهارت های ریاضی تهیه و با اجرای آن در موقعیت کلاسی نتایج عملکرد دانش آموزان را تحلیل و طرح ارزشیابی را مورد بازنگری قرار دهد.

فصل چهارم: طراحی واحد یادگیری بر مبنای رویکرد حل مسئله

۱. تحلیل برنامه درسی

۲. طراحی واحد یادگیری

- ۲-۱- عنوان واحد یادگیری؛
- ۲-۲- هدف واحد یادگیری؛
- ۲-۳- ارتباط طولی و عرضی واحد یادگیری؛
- ۲-۴- تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز و بافت و زمینه فرهنگی؛
- ۲-۵- تعیین مفاهیم و مهارت های اساسی و بیان اصطلاحات خاص این واحد یادگیری؛
- ۲-۶- چگونگی ارتباط و نحوه گسترش مفاهیم/ مهارت ها در یک واحد یادگیری و دستیابی به مفهوم نهایی /مهارت موردنظر؛
- ۲-۷- تم انتخابی واحد یادگیری و نحوه سازماندهی حوزه های موضوعی پیرامون آن؛
- ۲-۸- شواهد و مثال ها با توجه به مفاهیم اساسی؛
- ۲-۹- فرصت های یادگیری پیش بینی شده تنوع، توالی و انسجام آن؛
- ۲-۱۰- بدفهمی های دانش آموزان در یادگیری مفاهیم ریاضی و روش های رفع آن؛
- ۲-۱۱- برنامه ریزی برای به کارگیری منابع آموزشی و تلفیق *ICT* و ریاضیات؛
- ۲-۱۲- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد یادگیری؛
- ۲-۱۳- فرصت برقراری ارتباط مفاهیم با زندگی واقعی؛
- ۲-۱۴- فرصت رشد مهارت های تفکر و فرآیند های ریاضی؛
- ۲-۱۵- تعیین رویکرد، شیوه و ابزار سنجش و ارزیابی.

تکلیف عملکردی:

انتخاب یک مقاله در یکی از زمینه های طراحی واحد یادگیری و تهیه خلاصه آن / نوشتن نظر خود درباره مقاله انتخاب شده.

یک واحد یادگیری کتاب درسی را به جهت رعایت استاندارد های آموزش ریاضی بررسی و تحلیل نموده و میزان انطباق آن با استاندارد ها را گزارش نماید.

تکلیف عملکردی:

طراحی و تولید یک واحد یادگیری برای یکی از مفاهیم اساسی در برنامه درسی ریاضی با رویکرد حل مسئله با توجه به بافت و زمینه زندگی دانش آموزان، اجرا و ارزیابی نتایج یادگیری در قالب یک گزارش.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مشارکتی برای تحلیل، طراحی و تولید واحد های یادگیری استفاده از شیوه های مطالعه فردی.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

دفتر تألیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه نظری. برنامه درسی آموزش ریاضی، کتاب های درسی ریاضی در دوره ابتدایی.

منابع فرعی:

Assessment & evaluation of school mathematics, NCTM.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی:

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۳ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۷ نمره

طراحی، تولید و اجرای واحد یادگیری در قالب یک گزارش ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «مبانی آموزش علوم تجربی»

۱. معرفی درس و منطق آن

تحولات علمی و فناوری های نو، انتظارات جدیدی را در حوزه آموزش علوم تجربی ایجاد نموده، و شیوه های تغذیه علمی و ارائه اطلاعات به صورت مستقیم را به استقلال در کسب اطلاعات و ارزیابی آن از سوی دانش آموزان تبدیل نموده است. پاسخ به این نیاز در گرو آن است که معلمان به طور مستمر توانایی های آکادمیکی و غیر آکادمیکی خود را توسعه داده و قادر به خلق فرصت های یادگیری باشند که دانش آموزان از لایه های سطحی دانش به لایه های عمیق تر- برای درک روابط و بکارگیری یافته ها در موقعیت های عملی و واقعی حرکت نمایند. در فرآیند آموزش این درس معلمان باید از طریق طراحی و اجرای پروژه های علمی (برای آموزش به کودکان)، در فرآیند کاوشگری درگیر شده و قادر باشند موقعیت های مسئله ای را خلق، شواهد را از فرصت های یادگیری جمع آوری، و با تشریح آن، یافته ها را به موقعیت های جدید برای آموزش اثربخش تعمیم دهند.

نام درس: مبانی آموزش علوم تجربی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک تحولات حوزه برنامه درسی آموزش علوم در دوره ابتدایی، روند این تغییرات و تأثیر گذاری آن بر برنامه درسی و فرصت های یادگیری را تحلیل و تبیین کند. یک پروژه علمی- آموزشی را با بکارگیری مهارت های یادگیری علوم تجربی طراحی و اجرا و یافته های آن را بر اساس معیار های پژوهش علمی مورد نقد و ارزیابی قرار دهد. یک موقعیت یادگیری را با استفاده از امکانات و ظرفیت های محلی برای آموزش مفاهیم اساسی/ مهارت های برنامه درسی علوم تجربی طراحی و نتایج آن در درک عمیق مفاهیم/ کسب مهارت ها را گزارش نماید.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنهاد: اصول و روش های تدریس، شیمی- فیزیک پایه، زیست شناسی پایه، زمین پایه. ^{۲۱} نحوه تدریس:
				شایستگی اساسی: <i>Ck&pck</i> کد ۱-۲ <i>۱-۲&۳-۳</i> & ۳-۴
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	

^{۲۱} - برای دانشجویان پذیرفته شده از رشته علوم انسانی/ معارف اسلامی

روند تحولات آموزش علوم	روند تحولات آموزش علوم را منعکس نموده ولی تأثیر آن بر برنامه های درسی و فرصت های یادگیری را گزارش نکرده است.	روند تحولات آموزش علوم را منعکس نموده و به برخی از تأثیرات این تحولات بر برنامه های درسی و فرصت های یادگیری با ذکر دلایل اشاره کرده است.	روند تحولات آموزش علوم و تأثیر آن بر تغییر برنامه های درسی و فرصت های یادگیری را با استناد به تحولات علمی گزارش کرده است.
طراحی موقعیت یادگیری	طراحی موقعیت یادگیری نشان دهنده آن است که نقش روش های فعال و استفاده از ظرفیت های محلی برای آموزش مفاهیم و مهارت های محلی برای آموزش مفاهیم و مهارت های آموزش علوم را می شناسد ولی در طراحی موقعیت یادگیری از این ظرفیت ها استفاده محدودی نموده است.	از روش های فعال و ظرفیت های محلی برای آموزش مفاهیم/مهارت های برنامه درسیه گونه ای که منجر به توانایی دانش آموزان در درک عمیق مفاهیم/ درونی شدن مهارت ها شود استفاده نموده است.	از روش های فعال و ظرفیت های محلی برای آموزش مفاهیم و مهارت های محلی استفاده کرده و توانسته است به دانش آموزان در بکارگیری آموخته ها در موقعیت های واقعی کمک کند.
مهارت های یادگیری علوم	در طراحی پروژه معیار های علمی رعایت شده است اما پروژه در راستای آموزش مهارت های یادگیری علوم به دانش آموزان نیست.	پروژه در راستای آموزش مهارت های یادگیری علوم به دانش آموزان طراحی شده و اعتبار یافته های آن با برخی از معیار های علمی تطبیق می کند.	پروژه در راستای آموزش مهارت های یادگیری علوم به دانش آموزان طراحی شده و می توان اعتبار یافته های آن با معیار های علمی ارزیابی نمود.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- آموزش علوم در دنیای در حال تغییر

- معنای علم و آموزش علوم
- لزوم آموزش علوم تجربی در دوره ابتدایی
- نگرش نسبت به علوم تجربی و نگرش نسبت به آموزش علوم تجربی
- در هم تنیدگی شاخه‌های مختلف علوم
- تغییرات محتوا

تکلیف یادگیری:

مطالعه مقالات در حوزه آموزش علوم در ایران یا جهان و ارائه آن در قالب یک مقاله کوتاه در یکی از محور های فوق.

فصل دوم: آموزش علوم به کودکان

کودکان چگونه یاد می گیرند

- ایده های فعلی کودکان
- یادگیری اکتشافی
- یادگیری حاصل پژوهش
- یادگیری تعاملی
- یادگیری با استفاده از فناوری اطلاعات ICT

تربیت علمی

- کمک به پرورش شناخت علمی در کودک
- تجربیات دست اول کودکان
- آموختن در موقعیت‌های اتفاقی
- پرورش مهارت های پژوهش در کودکان
- احساس لذت از یادگیری-کسب انگیزه و نگرش علمی
- آموزش علوم به صورت تلفیقی
- استفاده از منابع و امکانات محلی در کلاس درس
- تفاوت‌های فردی یادگیرندگان

تکلیف یادگیری:

- بررسی کاربرد تجربیات دست اول کودکان در آموزش علوم، آموزش در موقعیت‌های اتفاقی در قالب گزارش تدریس معلمان، مقالات و پژوهش ها، مشاهده کلاسی و گزارش آن به کلاس.

تکلیف عملکردی:

- طراحی یک موقعیت یادگیری با رویکرد یادگیری اکتشافی / یادگیری حاصل پژوهش / یادگیری تعاملی
- طراحی یک موقعیت یادگیری با استفاده از فناوری اطلاعات ICT

فصل سوم: اهداف و محتوای آموزش علوم تجربی دوره‌ی ابتدایی

- اهداف آموزش علوم (تاریخچه و دلایل تغییر هدف‌ها در طول زمان)
- مفاهیم اساسی در آموزش علوم تجربی دوره‌ی ابتدایی
- بدن انسان و بهداشت آن (علوم بهداشت)
- محیط زنده (علوم زیستی)
- محیط غیرزنده (علوم زمین)
- ماده و انرژی (علوم فیزیکی)
- شیوه سازماندهی مفاهیم اساسی

تکلیف یادگیری:

مطالعه برنامه درسی علوم و تهیه گزارشی از نحوه سازماندهی مفاهیم اساسی در پایه‌های مختلف

فصل چهارم: مهارت‌های یادگیری علوم

شیوه‌های پرورش مهارت پژوهش

- پرورش مهارت‌های پرسش‌گری -پیش‌بینی و طراحی (شامل تشخیص پرسش‌های قابل تحقیق-استفاده از دانسته‌های فعلی برای پیش‌بینی-ایجاد فرصت‌هایی برای طراحی روش‌هایی برای پاسخ به پرسش -ترغیب به طراحی کار برای بررسی صحت پیش‌بینی و..)

پرورش مهارت مشاهده به هدف جمع‌آوری شواهد با استفاده از منابع اطلاعاتی معتبر

- ترغیب به مشاهده
- استفاده از ابزار کمکی برای مشاهده و جمع‌آوری اطلاعات
- ارائه مشاهدات

پرورش مهارت تحلیل، تفسیر و توصیف

- ارتباط نتایج با پرسش مورد پژوهش
  - تعیین الگوها در مشاهدات و نتایج
- پرورش مهارت‌های برقراری ارتباط، مباحثه و ارزیابی

- یادداشت برداری
- محتوا و زمان ارائه گزارش
- تهیه شواهد حامی نتایج

مهارت تفکر

- مرتب کردن و تنظیم اطلاعات
- دسته‌بندی -طبقه‌بندی -مرتب کردن

- تحلیل ارتباط ها در یک بخش / تمام بخش ها / مقایسه ها / تضادها
- پیش بینی / فرضیه سازی
- نتیجه گیری / ارایه دلایل و شواهد
- تشخیص حقایق از ایده های فردی
- برقراری ارتباط علت و معلولی

تکلیف یادگیری:

مطالعه نقش مهارت های یادگیری علوم از منظر تأثیر گذاری بر یادگیری و درک عمیق مفاهیم علمی / انتقال آموخته ها به موقعیت های واقعی زندگی دانش آموزان در منابع علمی / پژوهش ها / مقالات و ارائه یافته های آن در قالب مقاله کوتاه.

تکلیف عملکردی:

- اجرای یک پروژه علمی - آموزشی با بکارگیری مهارت های پیش بینی شده در آموزش علوم و نقد و ارزیابی آن بر اساس معیار های مطالعه علمی.
- طراحی یک فرصت یادگیری برای آموزی یکی از مهارت های آموزش علوم، گزارش آن در کلاس و نقد و بررسی از منظر رعایت مراحل آموزش مهارت ها

فصل پنجم: روش های تدریس علوم

- روش های فعال و غیرفعال
- ساخت گرایی و انفرادی کردن آموزش علوم
- حل مسئله
- پروژه عملی
- پرسش و پاسخ در کلاس علوم
- مشارکت در فرایند یادگیری

تکلیف یادگیری:

مشاهده یک کلاس درس آموزش علوم و تهیه گزارش تحلیل از نحوه بکارگیری روش های آموزش علوم به همراه ارائه پیشنهادات برای توسعه مهارت های علمی دانش آموزان

تکلیف عملکردی:

طراحی یک موقعیت یادگیری با استفاده از یکی از روش پیشنهاد شده برای تدریس علوم تجربی و چگونگی هدایت پرسش های دانش آموزان در فرآیند آموزش.

فصل ششم: ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در درس علوم تجربی

- اهداف ارزشیابی

- انواع ارزشیابی:
- ارزشیابی از آموخته‌ها-ارزشیابی برای آموختن-ارزشیابی به عنوان ابزاری برای آموزش
- جمع‌آوری شواهدی برای کمک به یادگیری(ارزشیابی به هدف کمک به یادگیری/ارزشیابی مستمر)
- تفسیر شواهد و شیوه ارایه بازخورد
- نقش کودکان در سنجش مستمر
- روش‌های ارزش‌یابی
- ارزش‌یابی از دانستنی‌ها
- ارزش‌یابی از مهارت‌ها
- ارزش‌یابی از نگرش‌ها
- ارزش‌یابی مستمر (اهمیت و روش علمی)
- ارزش‌یابی فعالیت‌های خارج از مدرسه (پروژه‌ها- تکالیف)
- یادداشت‌ها/ گزارش‌ها/ ژورنال‌ها
- ارزش‌یابی پایانی
- شیوه ارایه نتایج ارزشیابی به دانش‌آموز/مدرسه/والدین

تکلیف یادگیری:

تهیه طرح ارزشیابی برای موقعیت یادگیری انتخاب شده در فصل پنجم.

فصل هفتم: وسایل و مواد مورد نیاز در انجام فعالیت‌ها

- مواد (موجودات زنده)
- کیت‌ها
- ابزارهای اسقاطی/ دور ریختنی
- وسایل سمعی و بصری
- تابلوها
- منابع و مواد چاپی
- منابع الکترونیکی

تکلیف یادگیری:

تهیه یک نمونه از مواد آموزشی مورد نیاز برای آموزش موقعیت یادگیری انتخاب شده در فصل پنجم.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت‌های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه پژوهش‌ها/ مقالات علمی در زمینه آموزش علوم و راهبرد
های آموزش مهارت‌های علمی و کاربرد آن در درک مفاهیم علوم/ بکارگیری مهارت‌های علمی، اجرای پروژه‌های علمی-

آموزشی برای یادگیری مهارت های یادگیری علوم و آموزش آن به دانش آموزان. بکارگیری شیوه مشارکتی در اجرای پروژه ها/ بررسی گزارش ها در سطح کلاس درس. بکارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های آموزشی و ارائه راهبرد هایی برای بهبود یادگیری دانش آموزان و خلق فرصت های جدید یادگیری.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

صداقتی، محمود (۱۳۹۱). مبانی آموزش علوم در دوره ابتدایی، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی.

منابع فرعی:

دفتر تألیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه نظری. برنامه درسی علوم تجربی در دوره ابتدایی، کتاب های درسی آموزش علوم در دوره ابتدایی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش علوم تجربی»

۱. معرفی درس و منطق آن

تحولات علمی و فناوری های نو، انتظارات جدیدی را در حوزه آموزش علوم تجربی ایجاد نموده، و شیوه های تغذیه علمی و ارائه اطلاعات به صورت مستقیم را به استقلال در کسب اطلاعات و ارزیابی آن از سوی دانش آموزان تبدیل نموده است. پاسخ به این نیاز در گرو آن است که معلمان به طور مستمر توانایی های آکادمیکی و غیر آکادمیکی خود را توسعه داده و قادر به خلق فرصت های یادگیری باشند که دانش آموزان از لایه های سطحی دانش به لایه های عمیق تر- برای درک روابط و بکارگیری یافته ها در موقعیت های عملی و واقعی حرکت نمایند. با تحلیل برنامه درسی و مواد آموزشی معلمان باید بتوانند ناظر به نیاز ها و توانایی های دانش آموزان واحد یادگیری را با رویکرد کاوشگری، طراحی، اجرا و ارزیابی نموده و آموزش را با استفاده از ظرفیت های منطقه ای/ بومی به موقعیت های واقعی زندگی دانش آموزان نزدیک نمایند.

نام درس: آموزش علوم تجربی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک تحولات حوزه برنامه درسی آموزش علوم در دوره ابتدایی، روند این تغییرات و تأثیر گذاری آن بر برنامه درسی و فرصت های یادگیری را تحلیل و تبیین کند. یک پروژه علمی- آموزشی را با بکارگیری مهارت های یادگیری علوم تجربی طراحی و اجرا و یافته های آن را بر اساس معیار های پژوهش علمی مورد نقد و ارزیابی قرار دهد. یک موقعیت یادگیری را با استفاده از امکانات و ظرفیت های محلی برای آموزش مفاهیم اساسی/ مهارت های برنامه درسی علوم تجربی طراحی و نتایج آن در درک عمیق مفاهیم/ کسب مهارت ها را گزارش نماید.				نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۲+۱ زمان درس: ۸۰ ساعت پیشنیاز: مبانی آموزش علوم تجربی
				شناسی استگی اساسی: <i>Ck&pck</i> کد ۱-۲ & ۱-۱ <i>۳-۲ & ۳-۳ & ۳-۴</i>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	برنامه درسی
در تحلیل برنامه درسی روند تغییرات برنامه های درسی و ارتباط آن را با تحولات علمی تبیین نموده و چگونگی تأثیر پذیری فرصت ها یادگیری از این تحولات را به تفکیک دوره ها و با ذکر شواهدی بیان کرده است.	در تحلیل برنامه درسی روند تغییرات برنامه های درسی و ارتباط آن را با تحولات علمی تبیین نموده و چگونگی تأثیر پذیری فرصت های یادگیری از این تحولات را به صورت موردی گزارش کرده است.	در تحلیل برنامه درسی روند تغییرات را گزارش نموده ولی تأثیر آن بر طراحی فرصت های یادگیری را تبیین نکرده است.		

ارزیابی اجرای پروژه نشان می دهد که بر مفاهیم و مهارت های اساسی در برنامه درسی متمرکز است، و از ظرفیت های محلی برای تأثیر گذاری بر یادگیری عمیق در دانش آموزان با توجه به تفاوت های فردی استفاده شده است.	ارزیابی اجرای پروژه نشان می دهد که بر مفاهیم و مهارت های اساسی در برنامه درسی متمرکز است، و از ظرفیت های محلی برای تأثیر گذاری بر یادگیری عمیق استفاده شده است.	ارزیابی اجرای پروژه نشان می دهد که بر مفاهیم و مهارت های برنامه درسی متمرکز است، اما از ظرفیت های محلی برای تأثیر گذاری بر یادگیری استفاده نشده است.	طراحی پروژه	
--	---	--	-------------	--

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: معرفی کتاب درسی

- ۱- بررسی ویژگی های کتاب درسی شامل: موضوع کتاب، پایه تحصیلی، حجم و صفحات کتاب، تعداد فصول و بخش ها، ساعات پیش بینی شده برای تدریس
- ۲- ساختار کتاب درسی علوم شامل: تصویرعنوانی، فعالیت آموزشی، مفاهیم
- ۳- ساختار متن آموزشی دروس شامل: متن اطلاع رسانی، دستور کار فعالیت علمی، طرح مسئله
- ۴- بررسی فصول، بخش ها و واحدهای تدریس
- ۵- تخصیص ساعات تدریس مناسب به فصول مختلف

فصل دوم: بررسی یک واحد یادگیری

- ۱-۱- عنوان واحد یادگیری
- ۱-۲- هدف واحد یادگیری
- ۱-۳- ارتباط طولی و عرضی واحد یادگیری
- ۱-۴- تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز و شرایط محلی
- ۱-۵- تعیین مفاهیم و مهارت های اساسی (مهارت های شناخت مساله- حل مساله- مهارت های فرایندی ساده و پیچیده) و بیان اصطلاحات خاص این واحد یادگیری
- ۱-۶- چگونگی ارتباط و نحوه گسترش مفاهیم/ مهارت ها در یک واحد یادگیری و دستیابی به مفهوم نهایی /مهارت موردنظر.
- ۱-۷- طراحی شیوه سنجش دانش آموزان در ارزیابی اموخته ها به همراه شواهد و ملاک ها با توجه به مفاهیم و مهارت های اساسی
- ۱-۸- تم انتخابی واحد یادگیری و نحوه سازماندهی حوزه های موضوعی پیرامون آن
- ۱-۹- فرآیند کاوشگری و چگونگی بکارگیری مهارت های آن در سازماندهی واحد یادگیری
- ۱-۸- بررسی تصاویر، نمودارها، پیام های آموزشی، درشت نویسی ها و ... که به یادگیری مفاهیم کمک می کند.
- ۱-۹- بررسی فرصت های یادگیری پیش بینی شده تنوع، توالی و انسجام آن برای آموزش مفاهیم و مهارت های اساسی و فرایندی که از طریق آموزش این بخش می تواند پرورش یابد
- ۱-۱۰- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد تدریس.
- ۱-۱۱- روش هایی که بتوان مفاهیم درس را با زندگی دانش آموزان ارتباط داد

- ۱۲-۱- روش های درگیر کردن دانش آموزان در فرایند یاد گیری روش های واگذار کردن نقش معلم (مسئول یاد دادن) به دانش آموز (دانش آموز را مسئول یاد گیری خود کردن)
- ۱۳-۱- راهبردهای پرورش خلاقیت و توسعه مهارت های تفکر
- ۱۴-۱- شناخت موقعیت هایی برای سنجش مستمر/تکوینی ارتباط بین ارزشیابی مستمر و ارزشیابی مجموعی
- ۱۵-۱- شناخت موقعیت هایی برای استفاده از شیوه سنجش به عنوان ابزار یادگیری
- ۱۶-۱- طراحی ارزشیابی مجموعی با توجه به اهداف برنامه درسی

فعالیت یادگیری:

انتخاب یک مقاله/ گزارش پژوهش در یکی از زمینه های طراحی واحد یادگیری و تهیه خلاصه آن به همراه اظهارنظر درباره یافته های مقاله/ پژوهش انتخاب شده در حوزه آموزش علوم.

یک واحد یادگیری کتاب درسی را به جهت ساختار معرفی شده بررسی و تحلیل نماید.

فعالیت عملکردی:

کار گروهی: طراحی و تولید یک واحد یادگیری حول یکی از مفاهیم اساسی آموزش علوم با رعایت ساختار ارائه شده در فصل دوم و نقد و ارزیابی آن در کلاس به همراه پیشنهاداتی برای بهبود یادگیری دانش آموزان.

فصل سوم: آرایه تدریس نمونه

دانشجویان به صورت فردی یک نمونه واحد یادگیری با رعایت ساختار فوق برای آموزش یکی از مفاهیم/ مهارت اساسی تهیه و اجرا می نمایند. تدریس آرایه شده از طرف سایر دانشجویان و مدرس مورد نقد و بررسی قرار گرفته و نسخه اصلاحی طراحی واحد یادگیری بر مبنای پیشنهادات اصلاح و ارائه می گردد. تدریس ها می تواند به صورت تدریس خرد اجرا شود.

فصل چهارم: تجربیات زمینه در آموزش علوم

دانشجویان مطابق با نظر استاد حداقل دو نمونه از فعالیتهای پیشنهادی (یا مشابه) را اجرا و در کلاس گزارش می کنند.

۱- نقد و تحلیل مقالات، مجلات و کتب مربوط به آموزش علوم و حوزه های مرتبط

۲- خلاصه کردن مقالات درباره موضوع علمی مرتبط با آموزش علوم

۳- تنظیم فهرستی از فعالیت ها که به کسب مهارت / مهارت های آموزشی در زمینه مورد نظر می انجامد.

۴- گزارش از مشاهده کلاس درس که در آن فعالیت آموزشی خاصی اتفاق می افتد (مثل فعالیت های آزمایشگاهی، اجرای پروژه های دانش آموزی، پرسش های دانش آموزان و شیوه های پاسخ دادن آن، پرسش های معلم در فرایند آموزش -وقت انتظار (۲و۱) به همراه نقد و بررسی آن با توجه به محور های زیر:

۵- بررسی نظرات دانشمندان و مربیان که به نحوی در رشد این حوزه معرفتی نقش دارند.

۶- طراحی یک موقعیت آموزشی ناظر به استفاده از آزمایشگاه/ فضای شبیه سازی شده برای توسعه دانش یا مهارت موردنظر

۷- تهیه مواد آموزشی (کارت فعالیت و تمرین) برای پرورش خلاقیت/ غنی سازی فعالیت های کتاب درسی/ کار با دانش آموزانی که به دلایلی نمی توانند همراه دیگر دانش آموزان پیشرفت کنند.

۸- تولید مواد آموزشی خاص برای گسترش مهارت های (نگهداری ذهنی، پرورش خلاقیت، استدلال، مشاهده، تجزیه و تحلیل و نظایر آن) نزد دانش آموزان و ارائه و توجیه آن در کلاس

۹- تولید مواد آموزشی برای آموزش مفهوم (معرفی / بسط / تمثیل مثبت و منفی / ارزیابی)
۱۰- گزارش هفتگی درباره برداشت‌ها، ایده‌ها و فعالیت‌هایی که در یک کلاس درس افتاده است. گزارش باید شیوه آموزش معلم را بر اساس رویکرد های یادگیری معرفی شده مورد نقد و بررسی قرار دهد.
۱۱- حاشیه نویسی به مقالات: انتخاب سه یا چهار مقاله درباره موضوع مورد نظر و تهیه یک خلاصه از آن/ نوشتن نظر خود را درباره آن، مقالات انتخاب شده کمتر از سه صفحه نباشد. تفاسیر نوشته شده کمتر از یک صفحه نباشد. کپی اصل مقالات پیوست باشد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه پژوهش ها/ مقالات علمی در زمینه آموزش علوم و راهبردهای آموزش مهارت های علمی و کاربرد آن در درک مفاهیم علوم. بکارگیری شیوه مشارکتی در نقد و بررسی واحد های یادگیری و تولید آن در سطح کلاس درس. اجرای عملی در موقعیت های واقعی/ تدریس خرد و نقد و ارزیابی و اصلاح آن.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: -

منبع فرعی: -

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
تدریس نمونه: ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «مبانی آموزش مطالعات اجتماعی»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش مهارت های اجتماعی به دانش آموزان، نقش تعیین کننده ای در برقراری ارتباط مثبت و سازنده با دیگران و مشارکت پذیری آنان در فعالیت های جمعی برای روبرو شدن با تغییرات و تحولات محیط اجتماعی در سطح محلی و جهانی دارد. تحقق این امر در گرو آن است که معلمان توانایی تحلیل برنامه درسی و تطبیق آن با نیاز های یادگیرندگان را کسب نموده و بتوانند با شناخت عمیق نسبت به برنامه درسی مطالعات اجتماعی فرصت های یادگیری تلفیقی را با بهره گیری از ظرفیت های محیط زندگی طراحی نمایند.

نام درس: مبانی آموزش مطالعات اجتماعی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه پیشینه آموزش مطالعات اجتماعی تحولات این موضوع و ارتباط آن با مباحث اساسی در حوزه آموزش مطالعات اجتماعی را تحلیل و ارتباط آن با نیاز یادگیرندگان در موقعیت اجتماعی محل خدمت خود را گزارش نماید. ساختار برنامه درسی مطالعات اجتماعی را تحلیل و نقش نظریه های یادگیری در انتخاب و سازماندهی اهداف، محتوا، روش های تدریس و تأثیر آن بر تصمیمات کلاس درس را گزارش نماید.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: اصول و روش های تدریس
				شایستگی اساسی: Ck&pck کد ۱-۲ ۳-۴ & ۳-۳ & ۲-۱
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
نظریه های مختلف را از جهت شباهت و تفاوت آن ها مقایسه و در تحلیل ارائه شده دلالت های هر یک از دیدگاه ها در تربیت اجتماعی را منعکس نموده است..	در مقایسه نظریه های رشدی شباهت ها و تفاوت ها را مشخص و بر برخی از دلالت های تربیت اجتماعی تأکید و یافته ها را در قالب یک گزارش منسجم ارائه نموده.	در مقایسه نظریه های رشدی صرفاً اطلاعات ارائه شده در متون را جمع آوری و بدون ارائه تحلیل حاصل از مقایسه دیدگاه ها آن را گزارش نموده است.	نظریه های رشد اجتماعی	
در شبکه رسم شده از مفاهیم، مهارت ها ضمن نشان دادن رابطه واضحی میان حوزه های موضوعی به برخی از خلاء ها یا محدودیت ها (بدفهمی ها در درک مفاهیم) اشاره نموده	در شبکه رسم شده از مفاهیم و مهارت ها رابطه میان حوزه های موضوعی را با توجه به زیر مجموعه هر یک از آن ها نشان داده است.	در شبکه ترسیم شده از مفاهیم و مهارت ها رابطه میان حوزه های موضوعی را به صورت موردی نشان داده، و شبکه منعکس کننده تحلیل همه جانبه برنامه درسی نیست.	ساختار برنامه درسی	

است.				
تم انتخاب شده برای طراحی فعالیت یادگیری امکان تلفیق مفاهیم و مهارت ها در درون حوزه موضوعی و بیرون حوزه موضوعی فراهم کرده است.	تم انتخاب شده برای طراحی فعالیت یادگیری امکان تلفیق مفاهیم و مهارت ها در درون حوزه موضوعی را فراهم نموده اما نتوانسته پیوند میان آن را به صورت عمیق و یکپارچه برقرار نماید.	تم انتخاب شده برای طراحی فعالیت یادگیری امکان تلفیق مفاهیم و مهارت های محدودی را فراهم می کند.	موقعیت یادگیری تماتیک	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعریف مطالعات اجتماعی
- ضرورت و اهمیت برنامه ی درسی مطالعات اجتماعی
- تاریخچه مطالعات اجتماعی
- ویژگی های کلاس مطالعات اجتماعی
- نیازهای محلی
- تفاوت های و ویژگی های یادگیرندگان
- تمایلات طبیعی کودکان
- کودکان چه چیزهایی را باید بدانند.

تکالیف یادگیری:

۱) تکمیل جدول روند تغییرات آموزش مطالعات اجتماعی و شناسایی دلایل آن / مطالعه منابع معرفی شده و پاسخ به پرسش های طرح شده / تکمیل برگه سئوالات.

۲) مشاهده کلاس درس (مستقیم / فیلم) و تهیه گزارش از تعامل معلم با دانش آموزان

نظریه های یادگیری و آموزشی مطالعات اجتماعی و کاربردهای آنها

- نظریه ی برونر
- نظریه ی ژان پیاژه
- نظریه ی ویگوتسکی
- نظریه ی راجرز
- نظریه هوارد گاردنر

تکالیف یادگیری:

- (۱) تحلیل نمونه گزارش های رفتارهای اجتماعی کودکان در موقعیت های مختلف و تکمیل کاربرگ
- (۲) مطالعه متون خوانی و پاسخ به پرسش های طرح شده مشارکت در بحث های کلاسی

تکالیف عملکردی:

تهیه جدول مقایسه ای نظریه ها در زمینه رشد اجتماعی کودکان و کاربرد های آن در آموزش مطالعات اجتماعی

فصل دوم: مهارت های اساسی در برنامه درسی مطالعات اجتماعی

- سواد عددی
- سواد خواندن
- مهارت فناوری
- مهارت های زندگی
- مهارت های زندگی
- شناخت خود
- ارزش ها
- ارتباط با دیگران
- هدف گذاری
- تصمیم گیری
- مهار کردن خشم
- مراقبت از سلامتی
- مهارت کاوشگری

تکالیف یادگیری:

طراحی یک نمونه فعالیت برای آموزش یکی از مهارت ها در برنامه درسی

تکالیف عملکردی:

مشاهده و تحلیل یک موقعیت یادگیری و بررسی میزان پرداختن به مهارت ها در آموزش مطالعات اجتماعی (مشاهده مستقیم کلاس درس / مشاهده فیلم)

فصل سوم: برنامه ی درسی مطالعات اجتماعی

- اهداف
- مفاهیم و مهارت های اساسی در مطالعات اجتماعی
- حوزه های موضوعی در برنامه درسی مطالعات اجتماعی

- ارزش ها در برنامه درسی مطالعات اجتماعی

تکالیف یادگیری:

- (۱) بررسی رابطه میان تم‌ها با مفاهیم و مهارت‌ها در برنامه درسی مطالعات اجتماعی
- (۲) بررسی ارتباط حوزه‌های موضوعی و مهارت‌ها در برنامه‌ی درسی مطالعات اجتماعی
- (۳) مشاهده کلاس درس (مستقیم/ فیلم) و تحلیل راهکارهای استفاده شده برای آموزش ارزش ها

تکالیف عملکردی:

رسم شبکه ارتباطی میان حوزه های موضوعی، مفاهیم و مهارت ها در برنامه درسی

فصل چهارم: شناسایی و بررسی کتاب درسی مطالعات اجتماعی

- شناسایی ساختار کتاب درسی و ساختار درس
- مفاهیم
- تم‌ها
- مهارت‌ها
- فرصت‌های یادگیری پیش‌بینی شده
- چگونگی تلفیق محتوا با سایر دروس یا حوزه‌های یادگیری
- بررسی ویژگی های کتاب درسی شامل: موضوع کتاب، پایه تحصیلی، حجم و صفحات کتاب، تعداد فصول و بخش‌ها، ساعات پیش‌بینی شده برای تدریس
- ساختار کتاب درسی شامل: تصویر عنوانی، فعالیت آموزشی، مفاهیم، مهارت‌ها، تم‌ها
- ساختار متن آموزشی درس شامل: متن اطلاع رسانی، دستور کار فعالیت علمی، طرح مسئله
- بررسی فصول، بخش‌ها و واحدهای تدریس
- تخصیص ساعات تدریس مناسب به فصول مختلف

گام دوم: دانشجویان ارتباط حوزه‌های یادگیری مطالعات اجتماعی مرتبط با آن را شناسایی کنند.

تکالیف یادگیری:

مشارکت در کارگروه بررسی ساختار کتاب درسی و تهیه گزارش

تکالیف عملکردی:

- (۱) تحلیل یک واحد یادگیری و شناسایی درجه تلفیق مهارت ها، ارزش ها و مفاهیم حول تم
- (۲) طراحی یک موقعیت یادگیری با رویکرد تلفیقی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم در مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان در تحلیل و پاسخ به پرسش های طرح شده و نیز شیوه مشارکتی و انجام فعالیت های عملی برای درک عمیق تر و بکارگیری آن در موقعیت های واقعی تدریس است. بهره گیری از فرصت های یادگیری غیر مستقیم و خارج از محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه های مطالعه فردی و بکارگیری راهبرد های شناختی است.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی (۱۳۹۱). روش آموزش مطالعات اجتماعی (رشته آموزش ابتدایی).

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۸ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش مطالعات اجتماعی»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثر بخش مفاهیم و مهارت ها در مطالعات اجتماعی نیازمند توانایی معلمان در بکارگیری راهبرد های متنوع در سازماندهی فرصت های یادگیری است. آنان باید قادر باشند واحد های یادگیری را با تأکید بر مسئله ها و ظرفیت های محیط زندگی دانش آموزان به شیوه تلفیقی و با بهره گیری از رویکرد کاوشگری طراحی و تدوین نمایند.

نام درس: آموزش مطالعات اجتماعی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناسایی ماهیت محتوا ترکیبی از راهبرد های مستقیم و غیر مستقیم را در طراحی فعالیت یادگیری برای پاسخگویی به نیاز ها و تجربیات یادگیرندگان مورد استفاده قرار دهد. یک نمونه واحد یادگیری با رعایت گام های رویکرد کاوشگری طراحی و تدوین نماید.				نوع درس: نظری / عملی
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۴۸ ساعت
				پیشنیاز: مبانی آموزش مطالعات اجتماعی
				شایستگی اساسی:
				<i>Ck&pck</i> کد ۱-۲ & ۱-۱
				<i>&۳-۴ & ۳-۳ & ۲-۳</i>
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
راهبردهای آموزش	در فرصت های یادگیری طراحی شده از راهبرد های مختلفی استفاده شده است اما ارتباط میان راهبرد ها برای سازمان دادن یک فرصت یادگیری نظام مند برقرار نیست.	در فرصت های یادگیری طراحی شده رابطه میان اهداف و راهبرد های آموزشی انتخاب شده به صورت نظام مند برقرار است.	در فرصت های یادگیری طراحی شده انتخاب راهبرد ها به گونه ای صورت گرفته است که این فرصت ها را به موقعیتی برای یکپارچه نمودن دانش پیش و جدید و انتقال آموخته ها به موقعیت جدید تبدیل نموده است.	
رویکرد کاوشگری	تحلیل انجام شده نشان می دهد که گام های کلی فرآیند کاوشگری را می شناسد اما ارتباط آن را با خرده مهارت های مربوط به هر یک از گام ها نمی داند.	تحلیل انجام شده نشان می دهد که ارتباط میان گام های فرآیند کاوشگری را می شناسد و می داند که چگونه میان خرده مهارت های مربوط به هر یک از گام های اصلی ارتباط برقرار نماید.	در تحلیل انجام شده رابطه میان گام های فرآیند کاوشگری را از جهت پیوند خرده مهارت ها با یکدیگر برای درونی شدن مهارت های اساسی کاوشگری مورد توجه قرار داده است.	
طراحی واحد یادگیری	ساختار و عناصر یک واحد یادگیری را مورد توجه قرار داده است اما ارتباط میان اهداف، فرصت های	در طراحی عناصر یک واحد یادگیری را مورد توجه قرار داده است و ارتباط میان اهداف، فرصت های یادگیری	ارتباط منسجمی بین عناصر واحد یادگیری طراحی شده برای معنادار شدن آموخته ها وجود و فرصت های یادگیری پیش بینی	

یادگیری و ..... فاقد انسجام است.	را به صورت منسجم برقرار نموده است اما نوآوری در خلق فرصت های یادگیری برای معنادار شدن آموخته ها وجود ندارد.	شده نوآوری و خلاقیت وجود دارد.
----------------------------------	---	--------------------------------

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: راهبردهای تدریس و یادگیری

آموزش مستقیم

- توضیحات معلمان
- پرسش و پاسخ
- نمایشی

آموزش غیرمستقیم

- ایفای نقش
- کارگروهی
- شبیه سازی
- کاوشگری
- مسئله های واقعی و مسئله های طراحی شده
- مطالعه موردی

تکالیف یادگیری:

گزارشی از کلاس درس مطالعات اجتماعی تهیه و چگونگی استفاده از راهبرد آموزش مستقیم و غیرمستقیم را مورد ارزیابی قرار دهد.

تکالیف عملکردی:

طراحی یک نمونه فعالیت یادگیری با استفاده از راهبرد های آموزش غیر مستقیم.

فصل دوم: رویکردهای جدید در آموزش مطالعات اجتماعی

پروژه ها

- انفرادی
- گروهی

انواع پروژه ها

- پروژه‌های خدماتی
- پروژه‌های تولیدی
- پروژه‌های مسأله محور
- پروژه‌های در سطح مدرسه و محلی

طرح کلی پروژه‌ها

- انتخاب تم یا موضوع پروژه
- شناسایی و بررسی زمینه‌ها جهت آموزش حوزه‌های مطالعات اجتماعی
- تعیین اهداف و انتخاب منابع در اجرای پروژه‌ها
- نحوه‌ی ارزش‌یابی از پروژه‌ها

رویدادهای جاری

- ماهیت رویدادهای جاری
- چگونگی استفاده از رویدادهای جاری در آموزش مطالعات اجتماعی
- تصمیم‌گیری در مورد اهمیت یا عدم اهمیت رویدادها
- تمرکز بر علایق دانش آموزان در انتخاب رویدادهای جاری
- ملاک‌هایی درباره اداره‌ی بحث و گفت و گو
- جدا کردن حقایق از عقاید
- توجه به سایر دیدگاه‌ها
- توجه به اصول اخلاقی در برخورد با دیدگاه‌ها و یا تعبیر و تفسیر وقایع
- چگونگی طراحی یک واحد درسی کوچک با موضوع رویدادهای جاری

تکالیف یادگیری:

نمونه ای از پروژه‌ها در آموزش مطالعات اجتماعی را به جهت نوع و ویژگی های پروژه مورد نقد و بررسی قرار دهد.

تکالیف عملکردی:

دانشجویان به صورت انتخابی یکی از دو فعالیت زیر را انتخاب نمایند.

الف: به صورت گروهی یک نمونه پروژه آموزشی را برای آموزش یکی از مباحث درس مطالعات اجتماعی طراحی، در مدرسه اجرا و نتایج آن را به کلاس گزارش کنند.

توصیه می‌شود پروژه‌های طراحی شده در سطح کلاس شامل انواع مختلف پروژه‌ها باشد.

ب: دانشجویان اخبار و رویدادهای جاری را در سطح محلی/ ملی/ بین‌المللی مطالعه و یکی از رویدادها را برای تدریس مباحث درس مطالعات اجتماعی انتخاب و برای آن یک واحد درسی طراحی و در کلاس اجرا نمایند.

فصل سوم: ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان

- چرا سنجش می‌کنیم؟
- چه چیزی را باید سنجش کنیم؟
- تشخیص مطلب کلیدی برای سنجش
- راهبردهای صحیح سنجش
- نگهداری سوابق
- گزارش‌نویسی
- مشارکت معلمان ، اولیا و دانش‌آموزان در سنجش

فعالیت یادگیری:

نمونه‌هایی از ابزارهای ارزشیابی درس مطالعات اجتماعی را در سطح مدرسه جمع‌آوری و ظرفیت این ابزارها را در سنجش توانایی‌های دانش‌آموزان ارزیابی نماید.

تکلیف عملکردی:

یک نمونه‌آزمون‌های عملکردی برای سنجش یادگیری دانش‌آموزان در یکی از مباحث طراحی نماید.

فصل چهارم: ساختار یک واحد یادگیری

- ۱-۱- عنوان واحد یادگیری
- ۱-۲- هدف واحد یادگیری
- ۱-۳- ارتباط طولی و عرضی واحد یادگیری
- ۱-۴- تعیین پیش‌دانسته‌های ضروری دانش‌آموز و نیازهای محلی
- ۱-۵- تعیین مفاهیم و مهارت‌های اساسی و بیان اصطلاحات خاص این واحد یادگیری
- ۱-۶- چگونگی ارتباط و نحوه‌ی گسترش مفاهیم/ مهارت‌ها در یک واحد یادگیری و دستیابی به مفهوم نهایی /مهارت موردنظر.
- ۱-۷- شواهد و مثال‌ها با توجه به مفاهیم اساسی
- ۱-۸- تم انتخابی واحد یادگیری و نحوه سازماندهی حوزه‌های موضوعی پیرامون آن
- ۱-۹- فرآیند کاوشگری و چگونگی بکارگیری مهارت‌های آن در سازماندهی واحد یادگیری
- ۱-۸- بررسی تصاویر، نمودارها، پیام‌های آموزشی، درشت‌نویسی‌ها و ... که به یادگیری مفاهیم کمک می‌کند.
- ۱-۹- بررسی فرصت‌های یادگیری پیش‌بینی شده تنوع، توالی و انسجام آن.
- ۱-۱۰- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد یادگیری.
- ۱-۱۱- روش‌هایی که بتوان مفاهیم درس را با زندگی دانش‌آموزان ارتباط داد.
- ۱-۱۲- راهبردهای پرورش خلاقیت و توسعه مهارت‌های تفکر

۱۳- طراحی ارزش یابی تکوینی از واحد یادگیری

۱۴- طراحی ارزش یابی، مجموعی از واحد یادگیری

تکلیف یادگیری:

انتخاب یک مقاله در یکی از زمینه های طراحی واحد یادگیری و تهیه خلاصه آن / نوشتن نظر خود درباره مقاله انتخاب شده.

یک واحد یادگیری کتاب درسی را به جهت رعایت ملاک های رویکرد کاوشگری / درجه تلفیقی بررسی و تحلیل نماید.

تکلیف عملکردی:

کار گروهی: طراحی و تولید یک واحد یادگیری حول یک تم انتخابی با استفاده از مفاهیم و مهارت های حداقل سه حوزه

موضوعی

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مشارکتی برای تحلیل، طراحی و تولید واحد های یادگیری

استفاده از شیوه های مطالعه فردی.

۴. منابع آموزشی

دفتر تألیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه نظری. برنامه درسی مطالعات اجتماعی، کتاب درسی مطالعات اجتماعی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۷ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۸ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «مبانی آموزش دینی»

۱. معرفی درس و منطق آن

اولین تجربیات یادگیری مفاهیم اخلاقی و دینی در خانواده و از طریق ارتباط با اعضاء خانواده، نزدیکان و همسالان شکل می گیرد. در مبانی تعلیم و تربیتی دینی دوره ابتدایی (هفت سال دوم) به عنوان یک دوره تأثیر گذار در شکل گیری رفتار های دینی و اخلاقی در کودکان و نیز تقید به مسایل دینی محسوب می شود. آشنایی معلمان با فرآیند رشد اخلاقی و روش های آموزش آن، به آنها در انتخاب زبان متناسب با سطح رشدی دانش آموزان و سازمان دادن موقعیت های یادگیری تأثیر گذار برای درک مفاهیم دینی، شکل گیری و تقویت ارزش ها و باور های دینی کمک کند.

نام درس: به فارسی: مبانی آموزش دینی				مشخصات درس
<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:</p> <p>با مطالعه روش های بکارگرفته شده در آموزش مفاهیم اخلاقی و دینی تناسب آن با ظرفیت های ذهنی دانش آموزان را مورد بررسی قرار دهد.</p> <p>برنامه درسی را به جهت هماهنگی و انسجام عناصر و تأثیر آن در شکل گیری واحد یادگیری را با توجه به موقعیت یادگیرنده مورد نقد و بررسی قرار دهد.</p>				نوع درس: نظری
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی:
				<p>۱-۲ & ۱-۱ & ۱-۲</p> <p>۲-۲ & ۲-۳ & ۲-۲</p> <p>۳-۳ & ۳-۳</p>
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
زبان آموزش	در مصاحبه/گزارش نقش زبان در آموزش مفاهیم دینی را بدون پرداختن به ارتباط بین مفاهیم و نقش هر یک از روش های مستقیم، غیر مستقیم و تجربیات دست اول مطرح نموده است.	در مصاحبه/گزارش نقش هر یک از روش های ، غیر مستقیم و تجربیات دست اول در آموزش مفاهیم دینی و اخلاقی را مطرح نموده اما ارتباط آن را با ظرفیت های ذهنی دانش آموزان در نظر نگرفته است.	در مصاحبه/گزارش نوع مفاهیم و ارتباط آن با روش های مستقیم، غیر مستقیم و تجربیات دست اول و نیز ظرفیت های ذهنی دانش آموزان را در یادگیری مفاهیم دینی و اخلاقی را مطرح نموده است.	
شبکه مفهومی	در شبکه مفهومی رسم شده ارتباط میان مفاهیم اساسی و خرده مفاهیم و اطلاعات جزئی طرح شده در برنامه درسی را نشان نداده است.	در شبکه مفهومی رسم شده ارتباط میان مفاهیم اساسی و خرده مفاهیم و اطلاعات جزئی طرح شده در برنامه درسی را نشان داده است.	در شبکه مفهومی رسم شده ارتباط میان مفاهیم اساسی و خرده مفاهیم و اطلاعات جزئی طرح شده در برنامه درسی را نشان داده و تقدم و تأخر ارائه مفاهیم در پایه های مختلف را با در نظر گرفتن ظرفیت های ذهنی دانش آموزان مورد تحلیل قرار داده است.	

در تحلیل انجام شده تأثیر عناصر برنامه درسی در شکل گیری واحد یادگیری و ارتباط متقابل آن ها با یکدیگر را برای انسجام واحد یادگیری مورد توجه قرار داده است.	در تحلیل انجام شده تأثیر کلیه عناصر برنامه درسی در شکل گیری واحد یادگیری را مورد توجه قرار داده است.	در تحلیل انجام شده تأثیر کلیه عناصر برنامه درسی در شکل گیری واحد یادگیری را مورد توجه قرار نداده است.	تحلیل واحد یادگیری
--	--	---	--------------------

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : جایگاه آموزش دینی در تربیت

- زمینه فلسفی
- نگرش به آموزش دینی
- زبان آموزش دین
- مستقیم
- غیرمستقیم
- تجارب دست اول و آثار و نتایج آن
- تربیت دینی و پرورش تفکر
- زمینه روانشناختی تربیت دینی
- ماهیت یادگیری در آموزه های دینی (اعتقادات، اخلاق، احکام)
- ویژگی های رشدی و تکامل آن در درک آموزه های دینی
- ظرفیتهای ذهنی کودک و درک مفاهیم اعتقادی
- ظرفیتهای ذهنی کودک و درک مفاهیم اخلاقی
- زمینه اجتماعی تربیت دینی
- خانواده و تربیت دینی
- مدرسه و تربیت دینی
- نهادهای تربیت دینی
- رسانه ها و تربیت دینی

تکالیف یادگیری:

- ۱) انتخاب نمونه ای از مفاهیم اعتقادی / اخلاقی و مصاحبه با دانش آموز / معلم / متخصصان تعلیم تربیت و تهیه یک گزارش مستندی درباره ظرفیت های ذهنی دانش آموزان در درک و بکارگیری مفاهیم.
- ۲) مشاهده کلاس درس (مستقیم / فیلم) و تهیه گزارش تحلیلی از نقش مدرسه در آموزش های دینی

فصل دوم: برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی دوره ابتدایی

- رویکرد و اهداف برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی
- اصول انتخاب و سازماندهی محتوا
- روش های یاددهی - یادگیری
- نقش و جایگاه ارزش یابی پیشرفت تحصیلی
- شیوه های ارزش یابی پیشرفت تحصیلی

تکلیف یادگیری:

بررسی عناصر برنامه درسی از منظر نوع زبان آموزش بکارگرفته شده و تأثیر آن در تربیت دینی / اخلاقی دانش آموزان.

تکلیف عملکردی:

رسم شبکه مفهومی برای مفاهیم و آموزه های دینی طرح شده در برنامه درسی و تناسب آن با ویژگی های رشدی دانش آموزان.

فصل سوم: مواد آموزشی در برنامه درسی تعلیم و تربیت دینی

- ساختار، ویژگی و نقش کتاب درسی دانش آموز
- ساختار، ویژگی و نقش کتاب کار
- ساختار، ویژگی و نقش کتاب راهنمای معلم
- نقش و ویژگی سایر مواد آموزشی

تکلیف یادگیری:

مطالعه مقالات/گزارش پژوهش ها در زمینه آموزش مفاهیم دینی و اخلاقی و نقش راهبرد های یادگیری توصیه شده در درک مفاهیم از سوی دانش آموزان و انتخاب راهبرد هایی برای درک مفاهیم که از نظر او اثربخشی بیشتری دارد به همراه ذکر دلایل.

تکلیف عملکردی:

تحلیل یک نمونه از واحد های یادگیری کتاب درسی و بررسی میزان سازگاری آن با عناصر برنامه درسی.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از راهبرد مستقیم در تدریس واضح مبانی آموزش دینی، مطالعه مستقل و تعاملی برای تهیه گزارش از توانایی های دانش آموزان در درک مفاهیم دینی و اخلاقی و بکارگیری راهبرد غیر مستقیم برای رسم شبکه مفهومی و تحلیل واحد یادگیری.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

باقری، خسرو (۱۳۸۴). نگاهی دوباره به تربیت اسلامی. ، جلد دوم، تهران، مدرسه. فصل دوم: تربیت دینی در برابر چالش قرن بیست و یکم (مربوط به مبحث آموزش دینی و تربیت، آموزش دینی و یادگیری، نگرشها و رویکردها).

منبع فرعی:

جعفری، محمدتقی (۱۳۷۸). تعلیم و تربیت اسلامی. گردآوری، تنظیم و تلخیص محمدرضا جوادی، تهران: پیام آزادی. رکن دوم: معلم و مربی -صص ۸۶-۶۴ (مربوط به مربی و آموزش دینی)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون پایانی ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش دینی»

۱. معرفی درس و منطق آن

اولین تجربیات یادگیری مفاهیم اخلاقی و دینی در خانواده و از طریق ارتباط با اعضاء خانواده، نزدیکان و همسالان شکل می گیرد. در مبانی تعلیم و تربیتی دینی دوره ابتدایی (هفت سال دوم) به عنوان یک دوره تأثیر گذار در شکل گیری رفتار های دینی و اخلاقی در کودکان و نیز تقید به مسایل دینی محسوب می شود. آشنایی معلمان با فرآیند رشد اخلاقی و روش های آموزش آن، به آنها در انتخاب زبان متناسب با سطح رشدی دانش آموزان و سازمان دادن موقعیت های یادگیری تأثیر گذار برای درک مفاهیم دینی، شکل گیری و تقویت ارزش ها و باور های دینی کمک کند.

نام درس: به فارسی: آموزش دینی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با تحلیل ویژگی ها و ساختار مواد آموزشی، میزان انطباق آن با اهداف برنامه درسی را برای طراحی فرصت های یادگیری متنوع و غنی مورد بررسی و ارزیابی قرار دهد. با طراحی و اجرای یک واحد یادگیری در موقعیت واقعی، نقاط قوت و ضعف آن را برای اصلاح/ تقویت واحد یادگیری تشخیص و راهکار هایی برای اصلاح آن ارائه نماید.				نوع درس: نظری- عملی تعداد واحد: ۳ زمان درس: ۶۴ ساعت پیشنهاد: مبانی آموزش دینی
				شایستگی اساسی: <i>pck & pk</i> کد ۲-۲ & ۱-۱ <i>۳-۲ & ۳-۳ & ۳-۴</i>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
واحد یادگیری با توجه به کلیه ملاک ها مورد نقد و بررسی قرار گرفته و فرصت های یادگیری پیشنهادات ارائه شده برای بازنگری منجر به تقویت و توسعه ظرفیت واحد یادگیری در درک عمیق تر مفاهیم دینی و اخلاقی شده است.	واحد یادگیری با رعایت کلیه ملاک ها مورد بررسی قرار گرفته است اما فرصت های یادگیری پیشنهادات ارائه شده برای بازنگری منجر به توسعه ظرفیت واحد یادگیری برای درک عمیق تر مفاهیم دینی و اخلاقی نشده است.	بررسی واحد یادگیری با رعایت کلیه ملاک ها صورت نگرفته است و در بازنگری به اظهار نظر های کلی بسنده شده است.	نقد و بازنگری	
در واحد یادگیری طراحی شده نوآوری وجود دارد و توانسته ضمن پوشش اهداف با تنوع بخشیدن به فرصت های یادگیری و تولید منابع جدید امکان عمیق بخشیدن به	واحد یادگیری طراحی شده از نظم منطقی برخوردار است و ارتباط میان اهداف و فرصت های یادگیری طراحی رعایت شده است.	واحد یادگیری طراحی شده ساختار نظام مندی ندارد و نشان دهنده ارتباط میان اهداف و فرصت های یادگیری طراحی شده نیست.	طراحی واحد یادگیری	

یادگیری را فراهم کند.				
در گزارش تدریس نقاط قوت و ضعف طراحی واحد یادگیری و دلایل آن تشخیص داده شده و پیشنهاداتی برای انسجام بیشتر یا تقویت فرصت های یادگیری طراحی شده به همراه شواهدی برای تأثیر گذار مطرح شده است.	در گزارش تدریس نقاط قوت و ضعف واحد یادگیری طراحی شده تشخیص داده شده و پیشنهاداتی برای انسجام بیشتر یا تقویت فرصت های یادگیری طراحی شده ارائه شده است.	گزارش تدریس انعکاس دهنده ارزیابی یادگیرنده نسبت به نقاط قوت و ضعف خود در طراحی واحد یادگیری نیست.	تدریس	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: معرفی کتاب درسی و راهنمای معلم

- ۱- بررسی ویژگی های کتاب درسی شامل: موضوع کتاب، پایه تحصیلی، حجم و صفحات کتاب، تعداد فصول و بخش ها، ساعات پیش بینی شده برای تدریس
- ۲- ساختار کتاب درسی و طرح ریزی موضوعات درسی
- ۳- ساختار یک درس و کارکرد اجزای مختلف آن
- ۴- بررسی فصول، بخش ها و واحدهای یادگیری

فصل دوم: بررسی واحد های یادگیری در کتاب درسی

- ۱-۱- عنوان واحد یادگیری
- ۲-۱- هدف واحد یادگیری
- ۳-۱- ارتباط طولی و عرضی واحد یادگیری
- ۴-۱- تعیین پیش دانسته های ضروری دانش آموز و بد فهمی های احتمالی
- ۵-۱- تعیین مفاهیم و مهارت های اساسی و بیان اصطلاحات خاص این واحد یادگیری
- ۶-۱- چگونگی ارتباط و نحوه ی گسترش مفاهیم/ مهارت ها در یک واحد یادگیری و دستیابی به مفهوم نهایی /مهارت موردنظر.
- ۷-۱- شواهد و مثال ها با توجه به مفاهیم اساسی
- ۸-۱- نحوه سازماندهی فرصت های یادگیری با توجه به رویکرد برنامه درسی
- ۹-۱- تنوع راهبرد های آموزش و ارزشیابی در سازماندهی واحد یادگیری
- ۱۰-۱- بررسی توالی و انسجام فرصت های یادگیری.
- ۱۱-۱- بررسی تصاویر، نمودارها، پیام های آموزشی، درشت نویسی ها و ... که به یادگیری مفاهیم کمک می کند.
- ۱۲-۱- مشخص کردن مواد و ابزارهای آموزشی مناسب برای آموزش واحد تدریس.
- ۱۳-۱- روش هایی که بتوان مفاهیم درس را با زندگی دانش آموزان ارتباط داد.
- ۱۴-۱- راهبردهای بکارگرفته شده برای توسعه مهارت های تفکر

- ۱-۱۵ - طراحی ارزش یابی تکوینی از واحد تدریس
۱-۱۶ - طراحی ارزش یابی، مجموعی از واحد یادگیری

فعالیت یادگیری:

نقد و بررسی واحد های یادگیری کتاب درسی بر اساس چارچوب ارائه شده در فصل دوم و ارائه یافته ها به کلاس و تصمیم گیری در خصوص نکات قوت و ضعف کتاب به همراه ارائه پیشنهادات برای کمک به دانش آموزان در درک عمیق تر مفاهیم اخلاقی و دینی.

توصیه می شود کلیه کتاب ها در شش پایه تحصیلی مورد بررسی قرار گیرد.

فعالیت عملکردی:

کار گروهی: طراحی و تولید یک واحد یادگیری با رعایت اهداف و حدود محتوا در برنامه درسی

فصل سوم: بررسی ساختار کتاب راهنمای معلم و سایر مواد آموزشی

- ۱) تبیین منطق واحد یادگیری (دلیل فرصت های یادگیری طراحی شده با توجه به موقعیت های واقعی زندگی و لحاظ نمودن تفاوت های فردی)
  - ۲) تعیین پیامد های یادگیری (انتظارات از دانش آموزان - قابلیت ها و توانایی هایی که دانش آموزان پس از گذراندن این واحد یادگیری به آن دست خواهند یافت)
  - ۳) تبیین مفاهیم اساسی که واحد یادگیری حول آن سازماندهی شده است.
  - ۴) بررسی بدفهی های یادگیرندگان و راهکار ها
  - ۵) چگونگی درگیر نمودن دانش آموزان از طریق فراخواندن دانش، تجربیات پیشین و علایق فردی آنان برای کسب دانش و تجربیات جدید.
  - ۶) سازمان دهی و مرحله بندی فرصت های یادگیری، تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی با استفاده از راهبرد های مختلف
  - ۷) راهبرد های هماهنگ نمودن واحد یادگیری با سبک های یادگیری، توانمندی و علایق فردی
  - ۸) تعیین محدوده ی تجربیات خارج از کلاس درس برای انتقال آموخته ها به موقعیت واقعی
  - ۹) میزان انعطاف/ قدرت انتخاب در انجام فعالیت های یادگیری و تکالیف عملکردی بر اساس تفاوت های فردی و موقعیت های یادگیری در مناطق مختلف
  - ۱۰) انواع راهکار های سنجش (رسمی و غیر رسمی) و ملاک های ارزیابی سطوح عملکردی در ارزیابی تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی
  - ۱۱) روش تفسیر، سطح دستیابی یادگیرندگان به پیامد ها و ارایه بازخورد موثر به دانش آموزان
  - ۱۲) سایر منابع مورد استفاده معلم
- نمونه کاربرد ها/ سازماندهنده های تصویری
  - دستور العمل ها
  - نمودار ها
  - منابع خواندنی
  - فهرست واژگان

- نمونه آزمون ها
- کتاب‌شناسی

تکلیف یادگیری: بررسی راهنما های معلم بر اساس ساختار فوق و تهیه گزارشی از سطح کارایی آن در کمک به معلمان در آموزش.

تکلیف عملکردی: بازنگری یک نمونه واحد های یادگیری طراحی شده در راهنمای معلم و تکمیل آن با طراحی فرصت های یادگیری جدید و تولید منابع آموزشی مورد نیاز.

فصل چهارم: ارایه تدریس نمونه

دانشجو طراحی انجام شده برای واحد یادگیری را در سطح کلاس درس اجرا و میزان تحقق اهداف و کمک به یادگیری دانش آموزان مورد نقد قرار می گیرد. گزارش تدریس همراه با اصطلاحات تنظیم و ارایه می شود.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از راهبرد تعاملی در بررسی کتاب درسی و راهنمای معلم، مطالعه مستقل در طراحی واحد یادگیری و راهبرد غیر مستقیم (تحلیل نقاد) در اجرا و ارزیابی واحد یادگیری.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

برنامه درسی حوزه یادگیری حکمت و معارف اسلامی و کتب درسی مربوطه در دوره ابتدایی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: .....

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

اجرا و ارزیابی واحد یادگیری در سطح کلاس درس ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش قرآن»

۱. معرفی درس و منطق آن

در جامعه ایران یادگیری قرآن از محیط خانواده آغاز شده و در دوره ابتدایی ادامه پیدا می کند. بر اساس مصوبات قانونی دانش آموزان در دوره ابتدایی باید بتوانند متن قرآن کریم را بخوانند و توانایی درک معنای عبارات ساده و کاربرد آن را برای انس با قرآن داشته باشند. آشنایی معلمان با روش تدریس قرآن کریم به آنان در استفاده از زمان تخصیص یافته برای آشنایی دانش آموزان با قرآن کریم توانمند نمودن دانش آموزان در روانخوانی و درک مفاهیم کمک می نماید.

نام درس: آموزش قرآن				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: برنامه درسی آموزش قرآن دوره ابتدایی را بررسی و رابطه میان روش تدریس بخش های مختلف را با اهداف و شیوه های ارزشیابی گزارش نماید. بتواند از ظرفیت منابع محلی برای تنوع بخشیدن فرصت های یادگیری و پاسخ به توانایی دانش آموزان در فراگیری قرآن استفاده کند.				نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنهاد: اصول و قواعد آموزش قرآن
				شایستگی اساسی: <i>pck & Ck</i> کد ۱-۱ & ۲- <i>۱ & ۳-۱ & ۳-۲ & ۳-۳</i>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاکها	
تحلیل نشان دهنده ارتباط روش تدریس بخش های مختلف آموزش قرآن با هدف و شیوه ارزشیابی هر یک از بخش ها و ارتباط آن با یادگیری دانش آموزان است.	تحلیل انجام شده نشان دهنده ارتباط میان هدف روش تدریس و شیوه ارزشیابی بخش های مختلف آموزش قرآن است، و در این تحلیل تمایز بخش ها از یکدیگر گزارش شده است.	ارتباط میان هدف و شیوه ارزشیابی و روش تدریس بخش های مختلف آموزش قرآن را بدون در نظر گرفتن تمایز بخش های از یکدیگر گزارش نموده است.	شیوه های تدریس	
ظرفیت های مختلف در سطح مدرسه و محله شناسایی نموده و نحوه استفاده از این ظرفیت ها را در قالب طرحی که نشان دهنده انعطاف برنامه با توجه به تفاوت های فردی دانش آموزان می باشد ارائه داده	ظرفیت های مختلف را در سطح مدرسه و خانواده ها شناسایی نموده و نحوه استفاده از این ظرفیت ها جهت کمک به یادگیری دانش آموزان را با توجه به تفاوت های فردی در قالب طرحی ارائه داده است.	ظرفیت های مختلف را در سطح منابع در دسترس بررسی نموده و روشی برای استفاده از این ظرفیت جهت کمک به یادگیری دانش آموزان با توجه به تفاوت های فردی ارائه نداده	منابع محلی	

است.		است.		
------	--	------	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : کلیات

- ۱- فلسفه و رویکرد آموزش قرآن
- ۲- اصول و اهداف برنامه آموزش قرآن در دوره ابتدایی
- ۳- روش‌های آموزش قرآن
  - آموزش روخوانی با تکیه بر زبان مادری
  - آموزش روخوانی به روش سنتی
  - آموزش روخوانی به روش تصویر خوانی
- ۴- رسانه‌های آموزشی
- ۵- آشنایی با ساختار کتاب درسی
- ۶- ظرفیت‌های محلی برای تنوع بخشیدن به فرصت‌های یادگیری

تکلیف یادگیری:

با مراجعه به اسناد برنامه درسی آموزش قرآن در دوره ابتدایی یکی از محورهای فوق را مطالعه و با استفاده از سایر منابع نقدی بر آن ارائه نماید.

تکلیف عملکردی:

منابع محلی را در سطح منطقه آموزشی/ زندگی خود بررسی و در قالب طرحی که چگونگی استفاده از این منابع برای تنوع بخشیدن به فرصت‌های یادگیری را منعکس می‌نماید، ارائه کند.

فصل دوم: روش‌های تدریس

الف- خواندن قرآن :

۱- آموزش مهارت روخوانی

- ۱-۱- بخش خوانی کلمات و ترکیب‌های قرآنی با ترکیب صامت‌ها و مصوت‌ها، حرف ساکن، حرف مشدد بر اساس آموخته‌های سوادآموزی فارسی و با اشاره صحیح به هر بخش، توسط معلم، با استفاده از لوحه آموزشی و خواندن دسته جمعی و انفرادی دانش‌آموزان
- ۱-۲- تمرین خواندن کلمات و عبارات قرآنی به صورت شمرده
- ۱-۳- تمرین خواندن کلمات و عبارات قرآنی به صورت معمولی و روان

۲- آموزش نمادهای خاص رسم الخط قرآن کریم :

- ۱-۲- تاء گرد، انواع تنوین، کاف بدون سرکج و الف کوچک
- ۲-۲- واو و یای کوچک (در اشباع حرکت‌ها، ضمیر)
- ۳-۲- همزه (ء)
- ۴-۲- نون کوچک (التقاء ساکنین)
- ۵-۲- حروف مقطعه

۳- آموزش حروف ناخوانا :

۱- ۳- انواع حروف ناخوانا

۲- ۳- آموزش حروف ناخوانا به صورت حروف متمایز

۳- ۳- آموزش قواعد حروف ناخوانا

۴- روش تدریس انواع وقف

۵- شیوهی رفع اشکالات روخوانی

۶- آموزش قرائت

ب (پیام‌های قرآنی

ج (درک معنا : روش آموزش معنا کردن ترکیب‌ها و عبارات ساده یا پرکاربرد قرآن کریم

د (داستان‌های قرآنی

هـ (خواندن از روی قرآن کامل

و (حفظ نسبی آیات و سوره‌های قرآن کریم

تکلیف عملکردی:

با اهداف بررسی برنامه درسی و ارتباط آن با روش‌های تدریس بخش‌های مختلف، طراحی آموزشی با استفاده از شیوه‌های مختلف آموزش قرآن طراحی و اجرا نماید.

فصل سوم: ارزش‌یابی پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان:

ارزش‌یابی مستمر

۱- رویکرد ارزش‌یابی مستمر، اهمیت و نقش آن در یادگیری قرآن

۲- ارزش‌یابی مستمر از بخش‌های روخوانی، قرائت، پیام‌های قرآنی، داستان‌ها و کار در کلاس دوره‌ی ابتدایی

۳- ارزش‌یابی مستمر و نحوه‌ی نمره‌دهی و نقش هر یک از فعالیت‌های داخل و خارج از کلاس

۴- نمره‌گذاری ارزش‌یابی مستمر دانش‌آموزان، ملاحظات ضروری در کیفیت نمره‌دهی.

تکلیف یادگیری:

با استفاده از راهبرد‌های ارزش‌یابی برای هر یک از بخش‌های تدریس قرآن ابزار ارزش‌یابی طراحی نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت‌های یادگیری غیر مستقیم برای کسب تجربه در آموزش مهارت‌های روخوانی قرآن با استفاده از منابع محلی برای پاسخ به تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان، و راهبرد‌های شناختی برای تحلیل اهداف و روش‌های تدریس آموزش قرآن است.

۴. منابع آموزشی

سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی. راهنمای معلم در دوره ابتدایی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۱۰

نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس « مبانی آموزش هنر »

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش هنر فرصت لازم برای مواجهه کودکان با دنیایی که مملو از اطلاعات در قالب های مختلف و پیچیده بصری (شکل ها، اندازه ها، رنگ ها، الگو ها، ساختار ها، و بافت ها) و غیر بصری است را فراهم می کند. توجه به "تربیت هنری" در آموزش دوره ابتدایی موجب می شود تا دانش آموزان توانایی استفاده از "حواس" خود را یاد بگیرند و بتوانند اطلاعات را از منابع محیط پیرامون خود با دقت انتخاب و آنها را بر اساس معیار های معتبر مورد بررسی و استفاده قرار دهند. توانایی معلمان در خلق فرصت های یادگیری با بهره گیری از قدرت تخیل، تفکر، حواس دانش آموزان به آنان کمک خواهد کرد تا ضمن تقویت رشد عاطفی و ذهنی دانش آموزان، از زبان هنر به عنوان یکی از شیوه برقراری ارتباط برای کمک به یادگیری آنان در موضوعات درسی مختلف استفاده کنند.

نام درس: مبانی آموزش هنر				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک نقش آموزش هنر در رشد ظرفیت ها و استعداد های دانش آموزان فرصت های یادگیری را برای تقویت توانایی های زیبایی شناسی، تفکر، و ابزار احساسات به زبان هنر تدارک ببیند. برنامه درسی هنر را از منظر تربیت هنری و نقش هر یک از حوزه های هنری در پرورش توانایی های دانش آموزان مورد نقد و بررسی قرار دهد.				نوع درس: نظری
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی: ck&ck-۱&۱-۲ ۱&۱-۲&۳-۳&۳-۳ ۳-۴
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
زبان هنر	فرصت یادگیری طراحی شده امکان استفاده از قالب ها و ابزار های هنری را تدارک دیده است ولی ارزیابی آن بر اساس اصول و معیارهای زیبایی شناسی نشان دهنده ابراز استعداد های فردی به زبان هنری نیست.	فرصت یادگیری طراحی شده امکان استفاده از قالب ها و ابزار های هنری را تدارک دیده است و ارزیابی آن بر اساس اصول و معیارهای زیبایی شناسی نشان از امکان ابراز استعداد ها به زبان هنری است.	فرصت یادگیری طراحی شده امکان استفاده از قالب ها و ابزار های هنری را با توجه به تفاوت های فردی تدارک دیده است و ارزیابی آن بر اساس اصول و معیارهای زیبایی شناسی نشان از ابراز استعداد های دانش آموزان به زبان هنری است.	
اثر هنری	در تحلیل نمونه اثر دانش آموز صرفاً توصیفی از اثر ارائه نموده و نتوانسته است	در تحلیل نمونه اثر دانش آموز توانسته است اثر هنری را بر اساس اصول و معیار های	در تحلیل نمونه اثر دانش آموز توانسته است اثر هنری را بر اساس اصول و معیار های	

زیبایی شناسی مورد بررسی قرار داده و بازخورد ها را با توجه به ویژگی ها و زبان ابراز هنری بکارگرفته شده ارائه نماید.	زیبایی شناسی مورد بررسی قرار داده و توصیه هایی برای پرورش استعداد ها و توانایی های هنری دانش آموز ارائه دهد	آن را بر اساس اصول و معیار های زیبایی شناسی مورد نقد و ارزیابی قرار دهد.		
در نقد و ارزیابی برنامه درسی ارتباط میان عناصر برنامه را با توجه به رویکرد تربیت هنری، با در نظر گرفتن نقش هر یک از حوزه های هنری در پرورش ظرفیت های هنری دانش آموزان گزارش نموده است.	در نقد و ارزیابی برنامه درسی ارتباط میان عناصر برنامه را با توجه به رویکرد تربیت هنری و ارتباط آن با حوزه های هنری مطرح شده در برنامه درسی گزارش نموده است.	در نقد و ارزیابی برنامه درسی ارتباط میان عناصر برنامه را با توجه به رویکرد تربیت هنری گزارش نموده است.	برنامه درسی	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- تعاریف هنر
- کارکرد و نقش هنر در تربیت و یادگیری
- تاریخچه آموزش هنر در ایران و جهان
- سیر تحول آموزش هنر در دبستان های ایران

مبانی آموزش هنر

- مبانی روان شناختی آموزش هنر
- نظریه هوشهای چند گانه و نقش هنر در پرورش انواع هوش
- نقش هنر در رشد شناختی، عاطفی و اجتماعی دانش آموزان
- اهمیت توجه به نیازها، علایق و تجربیات کودکان در آموزش هنر
- خصوصیات روان شناختی کودکان در سنین ۶ تا ۱۱ چگونگی تربیت هنری آنان در این سنین
- تعریف جدید از سواد و چگونگی ایجاد ارتباط از طریق انجام فعالیت های هنری
- رویکرد دیسیپلین محوری در آموزش هنر
- زیباشناختی
- خلاقیت
- منش تفکر
- تفکر انتقادی (نقد هنری)

تکلیف یادگیری:

با مقالات علمی پژوهشی در زمینه ویژگی های زیبا شناسی دانش آموزان در دوره ابتدایی، رویکرد ها در آموزش هنر و نقش هنر در یادگیری را مطالعه و دیدگاه خود در زمینه نقش هنر در آموزش و یادگیری را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.

فصل دوم: آموزش هنر

آن فرآیند آموزش

- ادراک حسی
- درک عناصر و واژگان و مفاهیم هنری
- خلق هنری
- درک مفاهیم
- ابراز فردی

آن ادراک حسی

- حس بینایی
- حس شنوایی
- حس حرکتی
- حس لامسه

آن عناصر بصری

- نقطه
- خط
- سطح
- حجم
- شکل (فرم)
- رنگ ها
- بافت

• اصول زیبا شناسی

- نظم
- تقارن
- تناسب
- ریتم
- ترکیب بندی
- نقش هر یک از مفاهیم در تولید آثار هنری

آن درک مفاهیم و اصول در آثار هنری

- نحوه برقراری ارتباط با آثار هنری
- منحصر به فرد بودن آثار هنری خود و دیگران
- قضاوت و تفسیر

تکلیف یادگیری:

از منظر رویکرد تربیت هنری، روش آموزش مفاهیم هنری به کودکان را در یک موقعیت یادگیری در سطح مدرسه مطالعه و آن را مورد نقد و بررسی قرار دهد.

تکلیف عملکردی:

با رعایت فرآیند آموزش هنر برای آموزش یکی از مفاهیم ذکر شده فرصت یادگیری را طراحی، اجرا و نتایج آن را از منظر تقویت توانایی های زیباشناسی دانش آموزان گزارش نماید.

فصل سوم : برنامه درسی هنر دوره ی ابتدایی

- رویکرد
- اصول
- اهداف کلی برنامه ی درسی آموزش هنر

~ حوزه های آموزش هنر

- تربیت شنوایی
- نقاشی
- کاردستی و حجم سازی
- قصه و نمایش
- آشنایی با میراث فرهنگی

~ روش های تدریس و ارزش یابی در آموزش هنر

- رویکردهای سنتی در آموزش هنر
- رویکردهای اکتشافی در آموزش هنر

~ ارزش یابی

- مشاهده
- خود ارزیابی
- ارزیابی همسالان
- ثبت و گزارش دادن
- ملاک ها و سطوح عملکرد در ارزیابی یک تولید هنری

~ فضا و مواد آموزشی در آموزش هنر

- نقش ابزار و منابع در آموزش هنر
- وسایل سمعی و بصری
- وسایل قابل مصرف (دور ریختنی ها)

تکلیف یادگیری:

نمونه ای از آثار هنری دانش آموزان را به جهت، خلق ایده هنری، نحوه استفاده از قالب ها و ابزار های هنری، مورد بررسی قرار داده و ارزیابی خود را بر اساس اصول و معیار های زیبایی شناسی ارائه نماید.

تکلیف عملکردی:

برنامه درسی آموزش هنر را از منظر ارتباط عناصر برنامه با یکدیگر و نقش هر یک از حوزه های هنری در پرورش قدرت خلاقیت، توانایی های ذهنی و عاطفی دانش آموزان با توجه به تربیت هنری مورد نقد و بررسی قرار دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از راهبرد مستقیم در تدریس رویکرد تربیت هنری و ارتباط آن با حوزه های مختلف آموزش هنر، مطالعه مستقل و تعاملی برای تهیه گزارش از توانایی های دانش آموزان در ابراز ایده ها و افکار به زبان هنر (با استفاده از قالب های هنری)، راهبرد غیر مستقیم برای تحلیل برنامه درسی بر اساس رویکرد تربیت هنری و نقش آن در پرورش توانایی های دانش آموزان.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

مهر محمدی، محمود (۱۳۸۳). چپستی، چرایی، چگونگی آموزش هنر. انتشارات مدرسه.

منبع فرعی: .....

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون پایانی ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «کارگاه آموزش هنر ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش هنر به معلم توانایی آنان را در خلق فرصت های یادگیری در درون و بیرون از حوزه یادگیری هنر افزایش می دهد و به آنان کمک می کند تا مشکلات یادگیری دانش آموزان را با استفاده از ظرفیت هنر در آموزش موضوعات درسی مختلف برطرف نمایند. علاوه بر این خلق یک اثر هنری در رشته های مختلف به آنان این امکان را می دهد تا با ایده یابی، خلق ایده و ارزیابی اثر هنری تولید شده توانایی های هنری خود را شناسایی نموده و ضمن رشد و توسعه ظرفیت های شخصی از زبان هنر در موقعیت های واقعی زندگی استفاده نمایند.

نام درس: کارگاه آموزش هنر ۱ ^{۲۲}				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک مفاهیم خاص و فرایند خلق یک اثر هنری در حوزه آموزش هنر، یک اثر هنری خلق نماید. برای موقعیت های یادگیری مختلف از زبان هنر برای آموزش موضوعات درسی مختلف و برانگیختن علایق دانش آموزان استفاده کند.				نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ واحد زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنهاد: مبانی آموزش هنر
				شایستگی اساسی: ۱-۱-۲-۳-۴
				۱-۲-۳-۴
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
خلق اثر هنری	اثر هنری خلق شده نشان دهنده آگاهی نسبت به روش ها و ابزار های هنری است، اما اجرا و ارزیابی آن بر اساس ملاک های هنری انعکاس دهنده درک مفاهیم و بهره گیری از فرآیند ها در خلق اثر هنری نیست.	در اثر هنری خلق شده از ابزار ها و روش ها متناسب با مفاهیم و فرآیند های هنری استفاده شده و ارزیابی آن بر اساس ملاک های هنری نشان دهنده خلق ایده و اجرای آن به زبان هنری است.	ایده یابی، اجرا، اثر هنری بر اساس معیار های هنری انعکاس دهنده درک عمیق نسبت به مفاهیم هنری و بکارگیری فرآیند ها اسو ارزیابی اثر نیز نشان از کشف روابط در اثر هنری خلق شده است.	
فرصت یادگیری	در طراحی فرصت هایی یادگیری از مفاهیم و فرآیند های هنری استفاده	در فرصت های یادگیری طراحی شده از مفاهیم و فرآیند های هنری در حوزه های	در فرصت های یادگیری طراحی شده از مفاهیم و فرآیند های هنری در حوزه های	

۲۲ - با توجه به تنوع موضوعات در این درس می توان از چند استاد برای تدریس یا *team teaching* استفاده کرد.

مختلف هنری به صورت تلفیقی استفاده شده است، به گونه ای که ضمن توجه به تفاوت های فردی امکان درگیر نمودن همه دانش آموزان را متناسب با تفاوت های فردی فراهم کرده است.	مختلف هنری استفاده شده است، و در طراحی فرصت ها تفاوت های فردی مد نظر قرار گرفته است.	شده است، اما تناسب آن با موقعیت یادگیری و نیاز ها و علایق یادگیرندگان لحاظ نشده است.		
---	--	--	--	--

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: آموزش نقاشی

آموزش اشکال، فرم، رنگ، ترکیب، بافت، تقارن، حجم، تعادل، توازن، هارمونی، دیدن، تصویر عینی، تخیل، نقاشی، رنگ کردن، چاپ دستی، نقاشی روی اشیاء، طراحی نقوش هندسی، طراحی نقوش انتزاعی و ...

• طراحی فرصت یادگیری

- ادراک حسی
- درک عناصر بصری
- پرسش های اساسی
- فرایند خلق یک اثر هنری (نقاشی، ابزار و مواد، نکات ایمنی):
- درک مفاهیم

ایده یابی، ارائه ی ایده، اجرای ایده، ارزیابی یک اثر هنری (این فرایند توسط دانشجو به صورت عملی طی خواهد شد).

گام های طراحی یک فعالیت نقاشی

- ۱- ایجاد انگیزه
- ۲- پرورش ایده (فرصت تفکر برای انتخاب ایده، ابزار و مواد، روش اجرا)
- ۳- اجرای ایده (فرصت اجرای ایده یا ابراز هنری)
- ۴- ارزیابی ایده (ارائه ی فعالیت، توصیف و نقد فعالیت، ثبت نتایج و ..)

تکلیف عملکردی:

براساس شناخت علائق و نیازهای دانش آموزان یک موقعیت یادگیری در آموزش نقاشی طراحی کرده با توجه به فرایند فوق آن را اجرا و ارزیابی نمایید. به هنگام ارزیابی به سؤالات زیر پاسخ دهید:

- ۱- چگونه فرایند خلق یک اثر هنری توسط یادگیرندگان طی شده است؟
- ۲- چگونه فعالیت انجام شده به دانش آموزان کمک کرده است تا با خود و محیط ارتباط مناسب تری را برقرار کنند.
- ۳- چه فرصت های خاصی برای ابراز توانایی های هنری یادگیرندگان فراهم شده است؟
- ۴- از چه روش هایی برای ارزشیابی فعالیت های یادگیرندگان استفاده شده است؟ و چگونه از نتایج آن برای بهبود فرایند خلق یک اثر هنری استفاده می شود؟
- ۵- کدام یک از نتایج رادر طراحی فرصت های یادگیری بعدی استفاده خواهید کرد؟

فصل دوم: آموزش کاردستی

کاردستی (دیدن، توجه به زیبایی‌ها، بافت، کاغذ و مقوا، دورریختنی‌ها، سفال‌گری، مواد موجود در طبیعت)

• طراحی فرصت یادگیری

- ادراک حسی
- درک عناصر بصری
- پرسش‌های اساسی
- فرایند تولید یک محصول هنری (کاردستی، ابزار و مواد، نکات ایمنی):
- درک مفاهیم

ایده‌یابی، ارائه‌ی ایده، اجرای ایده، ارزیابی یک اثر هنری (این فرایند توسط دانشجو به صورت عملی طی خواهد شد).

گام‌های طراحی یک فعالیت کاردستی

- ۱- ایجاد انگیزه
- ۲- پرورش ایده (فرصت تفکر برای انتخاب ایده، ابزار و مواد، روش اجرا)
- ۳- اجرای ایده (فرصت اجرای ایده یا ابزار هنری)
- ۴- ارزیابی ایده (ارائه‌ی فعالیت، توصیف و نقد فعالیت، ثبت نتایج و ..)

تکلیف عملکردی:

بر اساس شناخت علائق دانش‌آموزان یک موقعیت یادگیری در آموزش کاردستی طراحی کرده و با توجه به فرایند فوق آن را اجرا و ارزیابی نمایید. به هنگام ارزیابی به سوالات زیر پاسخ دهید:

- ۱- چگونه فرایند خلق یک اثر هنری توسط یادگیرندگان طی شده است؟
- ۲- چگونه فعالیت انجام شده به دانش‌آموزان کمک کرده است تا با خود و محیط ارتباط مناسب‌تری را برقرار کنند.
- ۳- چه فرصت‌های خاصی برای ابراز توانایی‌های هنری یادگیرندگان فراهم شده است.
- ۴- از چه روش‌هایی برای ارزش‌یابی فعالیت‌های عملکردی یادگیرندگان استفاده شده است؟ و چگونه از نتایج آن برای بهبود فرایند خلق یک اثر هنری استفاده می‌شود؟
- ۴- کدام یک از این نتایج را در طراحی فرصت‌های یادگیری بعدی استفاده خواهید کرد؟

فصل سوم: قصه و قصه‌گویی:

- قصه، ویژگی‌های قصه مناسب کودکان، قصه‌گویی، ویژگی‌های قصه‌گو، تناسب صدا و حرکات در قصه‌گویی، خاطره، تصویرخوانی، فضای قصه، قهرمانان قصه

• طراحی فرصت یادگیری

- ادراکات حسی (بیان احساسات و عواطف)
- درک عناصر قصه
- پرسش‌های اساسی
- فرایند خلق یک اثر هنری (قصه):
- درک مفاهیم و اجرای آن به صورت عملی

ایده‌یابی، ارائه‌ی ایده، اجرای ایده، ارزیابی یک محصول هنری (این فرایند توسط دانشجو به صورت عملی طی خواهد شد).

گام‌های طراحی یک فعالیت قصه و قصه گویی

۱- ایجاد انگیزه

۲- پرورش ایده (فرصت تفکر برای انتخاب ایده، ابزار و مواد، روش اجرا)

۳- اجرای ایده (فرصت اجرای ایده یا ابراز هنری)

۴- ارزیابی ایده (ارائه‌ی فعالیت، توصیف و نقد فعالیت، ثبت نتایج و ..)

تکلیف عملکردی:

براساس شناخت علائق دانش‌آموزان یک موقعیت یادگیری در فعالیت‌های قصه طراحی کرده با توجه بهفرایند فوق آن را اجرا و ارزیابی نمایید. به هنگام ارزیابی به سؤالات زیر پاسخ دهید:

۱- چگونه فرایند تولید اثر هنری توسط یادگیرندگان طی شده است؟

۲- چگونه فعالیت انجام شده به دانش‌آموزان کمک کرده است تا با خود و محیط ارتباط مناسب‌تری برقرار کنند؟

۳- چه فرصت‌های خاصی برای ابراز توانایی‌های هنری یادگیرندگان فراهم شده است؟

۴- از چه تکنیک‌هایی برای ارزش‌یابی فعالیت‌های عملکرد یادگیرندگان استفاده شده است؟ و چگونه ازنتایج آن برای بهبود فرایند خلق یک اثر هنری استفاده می شود؟

۵- کدام یک از این نتایج را در طراحی فرصت‌های یادگیری بعدی استفاده خواهید کرد؟

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از راهبرد مستقیم در تدریس مفاهیم و فرآیند ها هنری برای خلق یک اثر هنری، اجرای مستقل و یادگیری مشارکتی (نمایش) برای خلق یک اثر هنری، و راهبرد غیر مستقیم برای طراحی فرصت های یادگیری بر اساس رویکرد تربیت هنری.

۴. منابع آموزشی

.....

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزیابی این درس بر اساس تولیدات دانشجویان در دو بخش طراحی فرصت های یادگیری در هر یک از رشته های هنری ۱۰ نمره و خلق یک اثر هنری و ارزیابی آن بر اساس معیار های هنری.

سرفصل درس «کارگاه آموزش هنر ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش هنر به معلم توانایی آنان را در خلق فرصت های یادگیری در درون و بیرون از حوزه یادگیری هنر افزایش می دهد و به آنان کمک می کند تا مشکلات یادگیری دانش آموزان را با استفاده از ظرفیت هنر در آموزش موضوعات درسی مختلف برطرف نمایند. علاوه بر این خلق یک اثر هنری در رشته های مختلف به آنان این امکان را می دهد تا با ایده یابی، خلق ایده و ارزیابی اثر هنری تولید شده توانایی های هنری خود را شناسایی نموده و ضمن رشد و توسعه ظرفیت های شخصی از زبان هنر در موقعیت های واقعی زندگی استفاده نمایند.

نام درس: کارگاه آموزش هنر ۲ ^{۲۳}				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک مفاهیم خاص و فرایند خلق یک اثر هنری در حوزه آموزش هنر، یک اثر هنری خلق نماید. برای موقعیت های یادگیری مختلف از زبان هنر برای آموزش موضوعات درسی مختلف و برانگیختن علایق دانش آموزان استفاده کند.				نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ واحد زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنهاد: میانی آموزش هنر
				شایستگی اساسی: <u>۱-۱ & ۱-۲ & ۱-۳</u> <u>۱-۴ & ۱-۵ & ۱-۶</u> <u>۱-۷ & ۱-۸ & ۱-۹</u>
				۳-۴
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
خلق اثر هنری	اثر هنری خلق شده نشان دهنده آگاهی نسبت به روش ها و ابزار های هنری است، اما اجرا و ارزیابی آن بر اساس ملاک های هنری انعکاس دهنده درک مفاهیم و بهره گیری از فرآیند ها در خلق اثر هنری نیست.	در اثر هنری خلق شده از ابزار ها و روش ها متناسب با مفاهیم و فرآیند های هنری استفاده شده و ارزیابی آن بر اساس ملاک های هنری نشان دهنده خلق ایده و اجرای آن به زبان هنری است.	ایده یابی، اجرا، اثر هنری بر اساس معیار های هنری انعکاس دهنده درک عمیق نسبت به مفاهیم هنری و بکارگیری فرآیند ها اسو ارزیابی اثر نیز نشان از کشف روابط در اثر هنری خلق شده است.	
فرصت یادگیری	در طراحی فرصت هایی یادگیری از مفاهیم و فرآیند های هنری استفاده شده است، اما تناسب آن با	در فرصت های یادگیری طراحی شده از مفاهیم و فرآیند های هنری در حوزه های مختلف هنری استفاده	در فرصت های یادگیری طراحی شده از مفاهیم و فرآیند های هنری در حوزه های مختلف هنری به صورت تلفیقی استفاده شده است، به	

۲۳ - با توجه به تنوع موضوعات در این درس می توان از چند استاد برای تدریس یا *team teaching* استفاده کرد.

گونه ای که ضمن توجه به تفاوت های فردی امکان درگیر نمودن همه دانش آموزان را متناسب با تفاوت های فردی فراهم کرده است.	شده است، و در طراحی فرصت ها تفاوت های فردی مد نظر قرار گرفته است.	موقعیت یادگیری و نیاز ها و علایق یادگیرندگان لحاظ نشده است.		
---	---	---	--	--

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل یک: موسیقی

-(صدا و انواع آن، منبع صدا، تقلید صدا، شنیدن، گوش دادن، سرود، توجه به زیبایی ها، صدای مطبوع، ریتم و ملودی، انواع موسیقی، کاربردهای موسیقی ساز، سازهای ملی)

• تربیت شنوایی

- شنیدن و گوش دادن
- بررسی صداها و آشنایی با آن ها
- تقلید صدا
- صداها و مطبوع و نامطبوع
- زیبایی شناسی
- ریتم
- وزن
- ملودی
- رنگ صوتی
- درک عناصر صوتی
- کاربردهای موسیقی
- ابزار و منابع یادگیری

• ایجاد موقعیتهای یادگیری در تربیت شنوایی

• تدارک تجربیات یادگیری

این دو بخش به صورت عملی برای دانشجویان کلاس اجرا می شود.

گام های طراحی یک فعالیت برای تربیت شنوایی

- ۱- ایجاد انگیزه
- ۲- پرورش ایده (فرصت تفکر برای انتخاب ایده، ابزار و مواد، روش اجرا)
- ۳- اجرای ایده (فرصت اجرای ایده یا ابزار هنری)
- ۴- ارزیابی ایده (ارائه ی فعالیت، توصیف و نقد فعالیت، ثبت نتایج و ..)

تکلیف عملکردی:

براساس شناخت علائق دانش آموزان یک موقعیت یادگیری در تربیت شنوایی طراحی کرده و با توجه به فرایند فوق آن را اجرا و ارزیابی نمایید. به هنگام ارزیابی به سوالات زیر پاسخ دهید:

- ۱- چگونه فرایند خلق یک اثر هنری توسط یادگیرندگان طی شده است؟
- ۲- چگونه فعالیت انجام شده به دانش‌آموزان کمک کرده است تا با خود و محیط ارتباط مناسب‌تری را برقرار کنند.
- ۳- چه فرصت‌های خاصی برای ابراز توانایی‌های هنری یادگیرندگان فراهم شده است.
- ۴- از چه روش‌هایی برای ارزش‌یابی فعالیت‌های عملکرد یادگیرندگان استفاده شده است؟ و چگونه از نتایج آن برای بهبود فرایند خلق یک اثر هنری استفاده می‌شود؟
- ۵- کدام یک از این نتایج را در طراحی فرصت‌های یادگیری بعدی استفاده خواهید کرد؟

فصل ۲: نمایش:

- واژگان و مفاهیم خاص (بازی، تنظیم صدا، تقلید صدا، تنظیم حرکات، تقلید حرکات، هماهنگی صدا و حرکات، تخیل، تجسم خلاق، اجرای نقش)، دیدن و شنیدن، لمس کردن، چشیدن، بوییدن، نفس کشیدن، ادای صوت، حرف زدن، گفت و گو، گفت و گوی فی‌البداهه، فکر کردن، تمرکز، نمایشنامه، صحنه، حرکت

• طراحی فرصت یادگیری

- ادراک حسی
  - درک عناصر هنری
  - پرسش‌های اساسی
  - فرایند خلق اثر هنری (نمایش، ابزار و مواد، نکات ایمنی):
  - درک مفاهیم و اجرای آن به صورت عملی
- ایده‌یابی، ارائه‌ی ایده، اجرای ایده، ارزیابی یک محصول هنری (این فرایند توسط دانشجو به صورت عملی طی خواهد شد).

گام‌های طراحی یک فعالیت نمایش

- ۱- ایجاد انگیزه
- ۲- پرورش ایده (فرصت تفکر برای انتخاب ایده، ابزار و مواد، روش اجرا)
- ۳- اجرای ایده (فرصت اجرای ایده یا ابراز هنری)
- ۴- ارزیابی ایده (ارائه‌ی فعالیت، توصیف و نقد فعالیت، ثبت نتایج و ..)

تکلیف عملکردی:

جهت آموزش مفاهیم نمایشی، دانشجویان در گروه‌های کاری یک نمایش را طراحی یا انتخاب نموده و به صورت گروهی اجرا کنند، نمایش اجرا شده در کلاس مورد بحث و گفت و گو قرار گیرد.

تکلیف یادگیری:

- براساس شناخت علائق دانش‌آموزان یک موقعیت یادگیری در نمایش طراحی کرده با توجه به فرایند فوق آن را اجرا و ارزیابی نمایید. به هنگام ارزیابی به سؤالات زیر پاسخ دهید:
- ۱- چگونه فرایند تولید اثر هنری توسط یادگیرندگان طی شده است؟
  - ۲- چه فرصت‌های خاصی برای ابراز توانایی‌های هنری یادگیرندگان فراهم شده است؟
  - ۳- چه مفاهیم ارزشی در نمایش طراحی شده مورد توجه قرار گرفته و فرایند اجرای آن چگونه به تقویت ارزش‌ها کمک کرده است؟

۴ - از چه روش‌هایی برای ارزش‌یابی فعالیت‌های عملکرد یادگیرندگان استفاده شده است؟ و چگونه از نتایج آن برای بهبود فرایند خلق یک اثر هنری استفاده می‌شود؟

۵- کدام یک از این نتایج را در طراحی فرصت‌های یادگیری بعدی استفاده خواهید کرد؟

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از راهبرد مستقیم در تدریس مفاهیم و فرآیند ها هنری برای خلق یک اثر هنری، اجرای مستقل و یادگیری مشارکتی (نمایش) برای خلق یک اثر هنری، و راهبرد غیر مستقیم برای طراحی فرصت های یادگیری بر اساس رویکرد تربیت هنری.

۴. منابع آموزشی

.....

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزیابی این درس بر اساس تولیدات دانشجویان در دو بخش طراحی فرصت های یادگیری در هر یک از رشته های هنری ۱۰ نمره و خلق یک اثر هنری و ارزیابی آن بر اساس معیار های هنری ۱۰ نمره است.

۱. معرفی درس و منطق آن

<p>نام درس: کارگاه آموزش هنر ۳</p>				<p>مشخصات درس</p> <p>نوع درس: کارگاهی</p> <p>تعداد واحد: ۱ واحد</p> <p>زمان درس: ۴۸ ساعت</p> <p>پیشنیاز: کارگاه آموزش هنر ۲</p>
<p>اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:</p> <p>با درک مفاهیم خاص و فرایند خلق یک اثر هنری در حوزه آموزش هنر، یک اثر هنری خلق نماید.</p> <p>برای موقعیت های یادگیری مختلف از زبان هنر برای آموزش موضوعات درسی مختلف و برانگیختن علایق دانش آموزان استفاده کند.</p>				<p>شایستگی اساسی:</p> <p>ck&ck ۱-۲</p> <p>۱ & ۳-۱ & ۳-۲ & ۳-۳</p> <p>۳-۴</p>
<p>ملاک ها</p>	<p>سطح ۱</p>	<p>سطح ۲</p>	<p>سطح ۳</p>	
<p>خلق اثر هنری</p>	<p>اثر هنری خلق شده نشان دهنده آگاهی نسبت به روش ها و ابزار های هنری است، اما اجرا و ارزیابی آن بر اساس ملاک های هنری انعکاس دهنده درک مفاهیم و بهره گیری از فرآیند ها در خلق اثر هنری نیست.</p>	<p>در اثر هنری خلق شده از ابزار ها و روش ها متناسب با مفاهیم و فرآیند های هنری استفاده شده و ارزیابی آن بر اساس ملاک های هنری نشان دهنده خلق ایده و اجرای آن به زبان هنری است.</p>	<p>ایده یابی، اجرا، اثر هنری بر اساس معیار های هنری انعکاس دهنده درک عمیق نسبت به مفاهیم هنری و بکارگیری فرآیند ها اسو ارزیابی اثر نیز نشان از کشف روابط در اثر هنری خلق شده است.</p>	
<p>فرصت یادگیری</p>	<p>در طراحی فرصت هایی یادگیری از مفاهیم و فرآیند های هنری استفاده شده است، اما تناسب آن با موقعیت یادگیری و نیاز</p>	<p>در فرصت های یادگیری طراحی شده از مفاهیم و فرآیند های هنری در حوزه های مختلف هنری استفاده شده است، و در طراحی</p>	<p>در فرصت های یادگیری طراحی شده از مفاهیم و فرآیند های هنری در حوزه های مختلف هنری به صورت تلفیقی استفاده شده است، به گونه ای که ضمن</p>	

توجه به تفاوت های فردی امکان درگیر نمودن همه دانش آموزان را متناسب با تفاوت های فردی فراهم کرده است.	فرصت ها تفاوت های فردی مد نظر قرار گرفته است.	ها و علایق یادگیرندگان لحاظ نشده است.		
--	---	---------------------------------------	--	--

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: آموزش خوشنویسی

ابزار و آداب نوشتن

قواعد الفبای فارسی در نستعلیق

اصول ترکیب بندی سطر

- فاصله بین حروف و کلمه ها- کرسی سطر
- کشیده ها و چایگاه آن در سطر- سوار کردن حروف و کلمات در سطر

متن های نستعلیق تحریری

فصل دوم: روش تدریس خوشنویسی

مراحل:

- مشق نظری
- مشق عملی
- مشق ذهنی

روش ها

- روش مفرد نویسی
- روش سطر نویسی
- روش تلفیقی

ارزیابی خوشنویسی

فعالیت یادگیری:

تمرین حروف و اتصالات، تمرین سطر نویسی، تمرین متن نستعلیق

تکلیف عملکردی:

به صورت انفرادی یا گروه کوچک با استفاده از یکی از روش های خوشنویسی و رعایت مراحل آن اجرا و نتایج آن را ارزیابی کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از راهبرد مستقیم در تدریس مفاهیم و فرآیند ها هنری برای خلق یک اثر هنری، اجرای مستقل و یادگیری مشارکتی (نمایش) برای خلق یک اثر هنری، و راهبرد غیر مستقیم برای طراحی فرصت های یادگیری بر اساس رویکرد تربیت هنری.

۴. منابع آموزشی

.....

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزیابی این درس بر اساس تولیدات دانشجویان در دو بخش طراحی فرصت های یادگیری در هر یک از رشته های هنری ۱۰ نمره و خلق یک اثر هنری و ارزیابی آن بر اساس معیار های هنری

سرفصل درس «مبانی آموزش تربیت بدنی»

۱. معرفی درس و منطق آن

علی رغم این که کودکان با ورود به دوره ابتدایی از مهارت های حرکتی مثل دویدن، پریدن و... برخوردار می باشند اما برای تقویت عضلات و رشد جسمی نیاز به ورزش و فعالیت های بدنی دارند تا از هماهنگی لازم در حرکات در موقعیت های مختلف برخوردار شوند. روند رشد جسمانی کودکان در این دوره با یکدیگر متفاوت است و از این نظر بین دختران و پسران تفاوت هایی وجود دارد. آشنایی معلمان با روند رشد حرکتی کودکان در دوره ابتدایی به برنامه ریزی برای پاسخ به نیاز های فردی کودکان و بکارگیری عضلات و تقویت مهارت های حرکتی و قوای جسمانی آنان متناسب با ظرفیت های فردی کمک می کند. معلمان با شناخت برنامه درسی تربیت بدنی و روش های آموزش آن قادر خواهند بود تا به طراحی فرصت های یادگیری مبادرت نمایند که از طریق آن دانش آموزان کارگروهی، استفاده مناسب از اوقات فراغت و تقویت قوای جسمانی و مهارت های حرکتی خود را به کمک تمرین های ورزشی فرابگیرند.

نام درس: مبانی آموزش تربیت بدنی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت برنامه درسی تربیت بدنی و روش های آن، فرصت های یادگیری برای تقویت قوای جسمانی و بکارگیری مهارت های حرکتی متناسب با تفاوت های فردی طراحی نمایند.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت
				شایستگی اساسی: <i>pk & pck</i> کد ۱-۲ & ۲- <i>۱-۳ & ۲-۳ & ۳-</i> <i>۳-۳ & ۴-</i>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
با مشاهده فعالیت های کودکان در یک موقعیت واقعی قادر است سطح توانایی های جسمی حرکتی دانش آموزان را شناسایی و توجه به سن پیشنهاداتی برای تقویت قوای جسمانی / اصلاح / تقویت مهارت های حرکتی ارائه کند.	با مشاهده فعالیت های کودکان در یک موقعیت واقعی قادر است توانایی های جسمی حرکتی دانش آموزان را شناسایی و با توجه به سن پیشنهاداتی برای تقویت قوای جسمانی / اصلاح / تقویت مهارت های حرکتی ارائه کند.	با مشاهده فعالیت های کودکان در یک موقعیت واقعی قادر است توانایی های جسمی حرکتی دانش آموزان و تناسب آن با سن را گزارش نماید.	رشد حرکتی	
یک موقعیت آموزش تربیت بدنی را به جهت رعایت بدن را به جهت رعایت	یک موقعیت آموزش تربیت بدنی را به جهت رعایت توالی آموزش	یک موقعیت آموزش تربیت بدنی را به جهت رعایت توالی	تحلیل موقعیت آموزشی	

آموزش پیش بینی شده در برنامه درسی و امکانات بکارگرفته شده تحلیل و میزان رعایت مراحل را گزارش نموده است.	پیش بینی شده در برنامه درسی و امکانات بکارگرفته شده تحلیل و پیشنهادی متناسب با مراحل برنامه ریزی در آموزش تربیت بدنی ارائه کرده است.	توالی آموزش پیش بینی شده در برنامه درسی و امکانات بکارگرفته شده تحلیل و با توجه به موقعیت و تفاوت های فردی دانش آموزان پیشنهادی برای انطباق برنامه با موقعیت های اجرایی با توجه به مراحل برنامه درسی تربیت بدنی ارائه کرده است.
---	--	---

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- ماهیت و حیطه تربیت بدنی و جایگاه آن در جهان معاصر
- نقش تربیت بدنی در تعلیم و تربیت
- اهداف عمده درس تربیت بدنی

فصل دوم: شناخت ویژگی های رشد حرکتی کودکان

- رشد توانایی های حرکتی بنیادی در کودکی
- مراحل رشد حرکتی دختران دوره ی ابتدایی
- مراحل رشد حرکتی پسران دوره ی ابتدایی
- فعالیت های مناسب برای کودکان ۴ و ۵ ساله
- فعالیت های مناسب برای کودکان ۶ و ۷ ساله
- فعالیت های مناسب برای کودکان ۸ تا ۱۰ ساله
- ویژگی های رشد نوجوان و فعالیت های بدنی مناسب برای آنها

تکلیف عملکردی:

با مراجعه به مقالات و منابع علمی در زمینه رشد جسمی حرکتی دانش آموزان در دامنه رشدی ۶ تا ۱۲ سال یافته ها را در سه دوره (پایه اول و دوم، سوم و چهارم، پنجم و ششم) طبقه بندی و تمایز میان دختران و پسران و دامنه تفاوت های فردی را در قالب یک مقاله کوتاه گزارش کند.

فصل سوم: محتوای برنامه درسی تربیت بدنی دوره ی ابتدایی

- حرکات پایه
- آمادگی جسمانی
- بهداشت و تغذیه
- ایمنی در ورزش
- رشته های ورزشی

- شیرین کاری ها
- بازی های ورزشی ساده

فصل چهارم: برنامه ریزی و تنظیم طرح درس تربیت بدنی

- اصول کلی برنامه ریزی
- مراحل برنامه ریزی
- ویژگی های برنامه
- اصول انتخاب فعالیت های ورزشی
- طرح و برنامه ی سالانه
- ارزش یابی پیشرفت تحصیلی

فصل پنجم: مدیریت کلاس درس

- الف - آموزش
- آمادگی سازمانی
- گرم کردن
- آموزش
- اجرای مهارت
- بازگشت به حالت اولیه

تکلیف یادگیری:

یک جلسه کلاس درس تربیت بدنی را مشاهده و ضمن تهیه گزارش از کلاس چگونگی اجرای برنامه درسی و نحوه بکارگیری امکانات و تجهیزات را به جهت میزان تأثیر گذاری بر تقویت قوای جسمانی یا مهارت های حرکتی گزارش کند.

تکلیف عملکردی:

برنامه درسی تربیت بدنی را از منظر مراحل و استلزامات اجرایی در پایه های مختلف بررسی و با توجه به نیاز موقعیت های یادگیری تجربه شده (مشاهده مستقیم یا غیر مستقیم) آن را تحلیل و پیشنهادتی برای تطبیق برنامه با موقعیت های آموزشی ارائه نماید.

ب- منابع

- استفاده از فضا
- نگهداری و جابه جایی وسایل
- منابع و ابزار مورد نیاز

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری عملی برای کسب تجربه مستقیم در آموزش مهارت های حرکتی و قوای جسمانی با استفاده از فعالیت ها و تمرین های بدنی و مدل سازی آن برای دانش آموزان متناسب با تفاوت های فردی دانش آموزان، و راهبرد های شناختی برای تحلیل برنامه درسی است.

۴. منابع آموزشی

دفتر تألیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه نظری. برنامه درسی تربیت بدنی در دوره ابتدایی، راهنمای معلم دوره ابتدایی در پایه های مختلف دوره ابتدایی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۱۰ نمره : ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش تربیت بدنی»

۱. معرفی درس و منطق آن

علی رغم این که کودکان با ورود به دوره ابتدایی از مهارت های حرکتی مثل دویدن، پریدن و... برخوردار می باشند اما برای تقویت عضلات و رشد جسمی نیاز به ورزش و فعالیت های بدنی دارند تا از هماهنگی لازم در حرکات در موقعیت های مختلف برخوردار شوند. روند رشد جسمانی کودکان در این دوره با یکدیگر متفاوت است و از این نظر بین دختران و پسران تفاوت هایی وجود دارد. آشنایی معلمان با روند رشد حرکتی کودکان در دوره ابتدایی به برنامه ریزی برای پاسخ به نیاز های فردی کودکان و بکارگیری عضلات و تقویت مهارت های حرکتی و قوای جسمانی آنان متناسب با ظرفیت های فردی کمک می کند. معلمان با شناخت برنامه درسی تربیت بدنی و روش های آموزش آن قادر خواهند بود تا به طراحی فرصت های یادگیری مبادرت نمایند که از طریق آن دانش آموزان کارگروهی، استفاده مناسب از اوقات فراغت و تقویت قوای جسمانی و مهارت های حرکتی خود را به کمک تمرین های ورزشی فراگیرند.

نام درس: آموزش تربیت بدنی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت برنامه درسی تربیت بدنی و روش های آن، فرصت های یادگیری برای تقویت قوای جسمانی و بکارگیری مهارت های حرکتی متناسب با تفاوت های فردی طراحی نمایند.				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۶۴ ساعت پیشنهاد: مبانی آموزش تربیت بدنی
				شایستگی اساسی: <i>pk & pck</i> کد ۱-۲ ۲-۲ & ۳-۱ & ۲-۲ ۳ & ۳-۳ & ۳-۴
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
برنامه درسی تربیت بدنی را از جهت وسعت و توالی مهارت های حرکتی و آموزش های مربوط به تقویت قوای جسمانی بررسی و ضمن ترسیم وسعت و توالی برنامه پیشنهادتی برای اصلاح مطرح نموده است.	برنامه درسی تربیت بدنی را از جهت وسعت و توالی مهارت های حرکتی و آموزش های مربوط به تقویت قوای جسمانی بررسی و وسعت و توالی آن ترسیم نموده است.	برنامه درسی تربیت بدنی را از جهت وسعت و توالی مهارت های حرکتی و آموزش های مربوط به تقویت قوای جسمانی بررسی و نمونه هایی از این وسعت و توالی را گزارش نموده است.	برنامه درسی	
فرصت های یادگیری طراحی شده ناظر به اهداف پیش بینی شده در برنامه درسی است اما در آن	فرصت های یادگیری طراحی شده ناظر به اهداف پیش بینی شده در برنامه درسی است در آن به تفاوت	فرصت های یادگیری طراحی شده ناظر به اهداف پیش بینی شده در برنامه درسی است اما در آن	فرصت های یادگیری	

		تفاوت های فردی لحاظ نشده است.	های فردی توجه دانش آموزان شده است.	درسی است و در آن ضمن توجه به تفاوت های فردی شرایط و امکانات محلی نیز لحاظ شده است.
	گزارش نقد و ارزیابی تدریس	گزارش ارائه شده از نقد و ارزیابی تدریس های کلاسی در برگرفته نکات اصلی ناظر به انتظارات برنامه درسی است اما فاقد پیشنهادات تأثیر گذار است.	گزارش ارائه شده از نقد و ارزیابی تدریس های کلاسی در برگرفته نکات اصلی ناظر به انتظارات برنامه درسی است و بر روی محور های اصلی برنامه پیشنهادات اصلاحی/ تقویتی ارائه شده است.	گزارش ارائه شده از نقد و ارزیابی تدریس های کلاسی در برگرفته نکات اصلی ناظر به انتظارات برنامه درسی است و پیشنهادات تأثیر گذار ی برای اصلاح/ تقویت طراحی های انجام شده ارائه گردیده است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

- ۱- مفهوم و تعریف تربیت بدنی، بازی، ورزش، و بازی های ورزشی
- ۲- ضرورت و اهمیت درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی
- ۳- رویکرد درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی
- ۴- اهداف کلی، موضوعات و محتوای درس تربیت بدنی در مدارس ابتدایی

فصل دوم: برنامه درسی درس تربیت بدنی

- ۱- برنامه ی درسی پایه های اول، دوم و سوم
- ۲- برنامه ی درسی پایه های چهارم و پنجم و ششم

تکلیف عملکردی:

برنامه درسی تربیت بدنی را به جهت وسعت و توالی مهارت ها در پایه ی اول تا ششم از حیث پیش نیازها و توجه توانایی های جسمی و حرکتی دانش آموزان بررسی نموده و با توجه به موقعیت های واقعی و نیاز های فردی دانش آموزان پیشنهاداتی ارائه نماید.

یک فرصت یادگیری برای آموزش یکی از مهارت های پیش بینی شده در برنامه درسی طراحی، اجرا و تأثیر آن بر تقویت قوای جسمانی، اصلاح/ تقویت مهارت های حرکتی را گزارش کند.

فصل سوم: سازمان دهی درس و مدیریت کلاس درس تربیت بدنی

۱- مقدمات

انواع استقرار قوانین و مقررات
 بررسی آموخته های سال قبل
 مفاهیم (جهت، شناخت اندام ها، اشکال، نیرو، فضای شخصی، فضای عمومی و...)

روش یاددهی یادگیری

ارزشیابی

تکلیف یادگیری:

یک جلسه کلاس درس تربیت بدنی را مشاهده و آن را از منظر ویژگی های سازماندهی موقعیت یادگیری مورد نقد و ارزیابی قرار دهد.

۲- کلاس مهارتی - حرکات پایه: نکات کلیدی، تمرینات ویژه، ارزشیابی

راه رفتن، دویدن به پهلو، (سرخوردن)، چرخیدن و پیچیدن، بلند کردن، پرتاب کردن و ...)

به پهلو دویدن (سرخوردن) پریدن، خم شدن، باز شدن، دریافت کردن، پرتاب کردن.

لی لی کردن، جا خالی کردن، هل دادن، تاب خوردن، ضربه زدن با دست و پا

مفاهیم دانشی: حرکات پایه و وضعیت بدنی، آمادگی جسمانی، ایمنی در ورزش، بهداشت و تغذیه ورزشی، شناخت رشته های

ورزشی، اهداف تربیت بدنی مدارس

۳- کلاس مهارتی - آمادگی جسمانی نکات کلیدی، تمرینات ویژه، ابزار و روش اندازه گیری

- استقامت هوازی، استقامت موضعی، قدرت، انعطاف پذیری، چابکی، تعادل

- استقامت هوازی، استقامت موضعی، قدرت، انعطاف پذیری، چابکی، تعادل پویا

- استقامت هوازی، استقامت موضعی، قدرت، انعطاف پذیری، چابکی، تعادل پویا

- استقامت عمومی (قلبی - عروقی یا گردش خون و تنفس

- استقامت موضعی (عضلانی)

- قدرت

- انعطاف پذیری

- چابکی

- تعادل

- سرعت

- هماهنگی و توازن

۶- کلاس مهارتی، پایه چهارم و پنجم و ششم

آموزش مقدماتی مهارت های پایه ورزشی، دو و میدانی، طناب بازی، هندبال، والیبال، بسکتبال، بدمینتون، تنیس روی میز

تکلیف یادگیری:

بازی ورزشی برای یکی از محور های زیر طراحی و اجرا نموده و با نقد فعالیت اجرا شده فعالیت را برای اجرای بعدی اصلاح

نماید.

۱- توسعه مهارت های پایه ورزشی و آمادگی جسمانی دانش آموزان

۲- توسعه مهارت ها و آمادگی جسمانی

تکلیف عملکردی:

یک جلسه آموزش درس تربیت بدنی را طراحی، اجرا و با نقد نتایج پیشنهاداتی برای تقویت/ اصلاح طراحی ارائه نماید. یافته

های دانشجویان پس از ارائه در جلسه سمینار کلاسی در قالب یک گزارش نقد و بررسی طراحی های گزارش شده به

پیشنهاداتی ارائه شود.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری عملی برای کسب تجربه مستقیم در آموزش مهارت های حرکتی و قوای جسمانی با استفاده از فعالیت ها و تمرین های بدنی و مدل سازی آن برای دانش آموزان متناسب با تفاوت های فردی دانش آموزان، و راهبرد های شناختی برای تحلیل برنامه درسی است.

۴. منابع آموزشی

دفتر تألیف کتابهای درسی ابتدایی و متوسطه نظری. برنامه درسی تربیت بدنی در دوره ابتدایی، راهنمای معلم دوره ابتدایی در پایه های مختلف دوره ابتدایی.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: تدریس عملی و نقد آن ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی (۱)»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش و پرورش برای ارائه خدمات عادلانه به همه دانش آموزان صرف نظر از موقعیت و سطح توانایی، نیازمند استفاده از سازو کارهایی است که شرایط، امکانات و فرصت های یادگیری را در کلاس درس، متناسب با ویژگی ها و اقتضائات دانش آموزان دارای نیاز های ویژه هماهنگ نماید. معلمان در تطبیق برنامه درسی با نیاز این گروه از دانش آموزان نیاز مند تعدیل انتظارات آموزشی، محتوا، روش ها و شیوه های ارزشیابی هستند تا به این گروه از دانش آموزان در مدیریت محدودیت ها و استفاده از توانایی های خود برای داشتن یک زندگی موفقیت آمیز کمک کنند.

نام درس: آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی (۱)				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک نقش و اهمیت آموزش فراگیر روش هایی را برای شناسایی و بکارگیری راهبردهای مداخله ای برای آموزش و پرورش کودکان با نیازهای ویژه در کلاس های عادی طراحی و اجرا نماید.				نوع درس: نظری - عملی -تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: روانشناسی رشد کودک / راهبردهای تدریس در آموزش ابتدایی
				شایستگی اساسی: PCK&PK&ck کد ۱-۱&۱-۲&۱-۳ ۲-۲& ۳-۱&۲-۳ ۲-۳&۳-۳&۳-۴
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در مقایسه دیدگاه ها توانسته است شواهد کافی از پژوهش ها در تأیید آموزش دانش آموزان دارای نیازهای ویژه در مدارس عادی به گونه ای که از یادگیری همه دانش آموزان پشتیبانی شود ارائه کند.	در مقایسه دیدگاه ها توانسته به استدلال های دو گروه را مقایسه و شواهد کافی برای رد یا تأیید آموزش دانش آموزان دارای نیازهای ویژه در مدارس عادی ارائه کند.	در مقایسه دیدگاه ها به برخی از استدلال های هر یک از دو گروه اشاره نموده است اما شواهد کافی برای رد یا تأیید آموزش دانش آموزان دارای نیازهای ویژه در مدارس عادی ارائه نکرده است.	منطق آموزش فراگیر	
در مقایسه دو نوبت مشاهده کلاس توانسته است تمایز میان دانش آموزان عادی و دارای نیاز های ویژه را در مفهومی خاص مشخص کند، اما توانسته است	در مقایسه دو نوبت مشاهده کلاس توانسته است تمایز میان دانش آموزان عادی و دارای نیاز های ویژه را در مفهومی خاص مشخص کند،	در مقایسه دو نوبت مشاهده کلاس توانسته است تمایز میان دانش آموزان عادی و دارای نیاز های ویژه را در مفهومی خاص مشخص کند،	راهبردهای مداخله ای	

- برنامه آموزشی سازگار با همه کودکان
- ملاحظات مربوط به جمعیت های همه ی کودکان و سن آن ها
- سودمندی های رویکرد برنامه آموزشی یکپارچه
- انضباط و کلاس داری مدیریت کلاس

تکلیف یادگیری:

با حضور در یک مدرسه کودکان دارای نیاز های ویژه، فرآیند آموزش و مدیریت کلاس درس را مشاهده، ثبت و با مشاهدات خود در کلاس آموزش کودکان عادی مقایسه و راهبرد هایی را برای مدیریت این کلاس ها ارائه نماید

فصل چهارم : نمونه ای از موضوعات آموزشی یکپارچه

- موضوع یکپارچه آماده
- رهنمودهایی برای متناسب سازی فعالیت ها
- گنجاندن برنامه آموزشی برنامه آموزش انفرادی یا برنامه خدمات خانوادگی انفرادی در فعالیت های کلاسی
- ایجاد ارتباط بین برنامه آموزشی کلاسی و خانه

تکلیف یادگیری:

مصاحبه ای با ولی یکی از دانش آموزان دارای نیاز های ویژه انجام داده و انتظارات او را برای همکاری مدرسه با خانواده دریافت و طرحی برای کمک به یادگیری دانش آموز در خانه تهیه و ارائه کند.

فصل پنجم : فعالیت های حسی، زبان و سواد ، رشد مهارت های عددی

- هدف فعالیت های حسی
- متناسب سازی مواد، وسایل یا فعالیت ها به منظور همسو سازی با نیاز های ویژه هر گروه از کودکان
- محتوای برنامه آموزشی زبانی و خواندن و نوشتن
- متناسب سازی ، وسایل یا فعالیت ها برای کودکان دارای نیاز های ویژه
- مطالعه موردی برای توصیف متناسب سازی ها
- محتوای برنامه آموزشی مهارت های عددی
- متناسب سازی ، وسایل یا فعالیت ها برای کودکان دارای نیاز های ویژه
- مطالعه موردی برای توصیف متناسب سازی ها

تکلیف یادگیری:

با مطالعه عملکرد یک دانش آموز دارای نیاز های ویژه، نیاز یادگیری را شناسایی و فعالیتی برای آموزش یکی از مفاهیم/ مهارت ها در یکی از موضوعات درسی طراحی، اجرا و نتایج آن در یادگیری دانش آموز را گزارش کند.

فصل ششم : رشد مهارت های خود نظم دهی در یادگیری

- تغییر و اصلاح شناختی رفتار
- تغییر و اصلاح شناختی رفتار: اصول زیر بنایی
- آموزش راهبرد PQRS (بازبینی ، پرسش ، خواندن و خلاصه)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری عملی برای کسب تجربه مستقیم برای مشاهده فرآیند آموزش به کودکان با نیاز های ویژه برنامه ریزی برای پاسخ به تفاوت های فردی دانش آموزان در کلاس های عادی برای موضوعات درسی مختلف. استفاده از راهبرد های شناختی برای طراحی برنامه درسی و فرصت های یادگیری است.

۴. منابع آموزشی

—

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۱۰

نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «برنامه ریزی درسی کلاس های چند پایه»

۱. معرفی درس و منطق آن

توسعه زندگی شهری و کاهش جمعیت در مناطق روستایی/ حاشیه شهر ها منجر به افزایش کلاس های چند پایه در این مناطق شده است. در حال حاضر این پدیده نه یک استثنا بلکه یک واقعیت انکار ناپذیر در نظام آموزش ایران است. کلاس های چند پایه می تواند به عنوان یک ظرفیت یادگیری به معلمان در سازمان دادن فرصت های یادگیری منحصربفردی که در آن تجربیات متمایز یادگیرندگان به عاملی برای تعمیق و توسعه یادگیری متناسب با ظرفیت های محلی تبدیل می شود، کمک نماید. آموزش مهارت تهیه طرح برنامه درسی و تدوین واحد های یادگیری که در آن مرز های مشترک دانش بشری مورد توجه قرار می گیرد این ظرفیت را از موقعیت تهدید آمیز در شرایط فعلی به یک فرصت برای کمک به یادگیری دانش آموزان تبدیل می کند.

نام درس: برنامه ریزی درسی کلاس های چند پایه				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت ویژگی های کلاس های چند پایه، این ظرفیت را در راستای مدیریت زمان و بهره گیری از تجربیات متمایز یادگیرندگان برای طراحی فرصت های یادگیری مورد استفاده قرار می دهد. با تحلیل محتوای برنامه های درسی/ مواد آموزشی در پایه های مختلف، یک طرح برنامه درسی برای کلاس چند پایه تهیه، و واحد یادگیری را برای آموزش مفاهیم/ مهارت های مشترک با استفاده از رویکرد تلفیقی طراحی و تدوین نماید.				نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۳ زمان درس: ۸۰ ساعت پیشنیاز: گذراندن ۵۰٪ از واحد های درسی
				شایستگی اساسی: <i>ck&pck&pk</i> کد ۲-۲ ۱-۲ & ۳-۴ & ۳-۲
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در گزارش مشاهده تمایزات کلاس های چند پایه با کلاس های عادی را در ابعاد مختلف مطرح و تأثیرات مثبت این ویژگی ها را در یادگیری مورد بررسی قرار داده است.	در گزارش مشاهده تمایزات کلاس های چند پایه با کلاس های عادی را در ابعاد سازماندهی فضا، روش گروه بندی، مدیریت و... مطرح نموده است.	در گزارش مشاهده به برخی از تمایزات آشکار کلاس های چند پایه با کلاس های عادی اشاره نموده است.	ویژگی کلاس های چند پایه	
در سازماندهی فرصت یادگیری از انواع فعالیت ها برای شکل دهی یک فرصت یادگیری تلفیقی برای آموزش موضوعات مختلف در پایه های متفاوت استفاده نموده است.	در سازماندهی فرصت یادگیری از انواع فعالیت ها برای شکل دهی یک فرصت یادگیری تلفیقی برای آموزش موضوعات مختلفی استفاده شده است.	در سازماندهی فرصت یادگیری از انواع فعالیت ها استفاده شده است اما این تلاش منجر به شکل گیری یک فرصت یادگیری تلفیقی برای آموزش موضوعات مختلف نشده است.	طراحی فرصت یادگیری	

<p>به ماهیت موضوعات در شیوه سازماندهی محتوای انتخاب شده برای طراحی واحد یادگیری توجه شده و امکان شکل گیری ارتباط سازمان یافته میان موضوعات مختلف در پایه های متفاوت فراهم کرده است.</p>	<p>به ماهیت موضوعات در شیوه سازماندهی محتوای انتخاب شده برای طراحی واحد یادگیری توجه شده و توانسته میان موضوعات ارتباط مختلف برقرار نماید.</p>	<p>در طراحی واحد یادگیری ارتباط میان ماهیت موضوعات و شیوه سازماندهی محتوای انتخاب شده مورد توجه قرار نگرفته است.</p>	<p>روش های سازماندهی</p>
<p>طرح تهیه شده پوشش دهنده محتوا در قالب یک شبکه ارتباطی منسجم میان مفاهیم و مهارت ها در پایه ها/ موضوعات مختلف است و امکان طراحی واحد های یادگیری که پوشش دهنده شبکه و حقایق و اطلاعات جزئی مرتبط با آن را فراهم نموده است.</p>	<p>طرح تهیه شده پوشش دهنده محتوای در قالب یک شبکه ارتباطی میان مفاهیم و مهارت ها در پایه ها/ موضوعات مختلف است.</p>	<p>طرح تهیه شده پوشش دهنده محتوای پایه/ موضوع در پایه های مختلف نیست.</p>	<p>طرح برنامه درسی</p>

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : کلیات

- تعریف کلاس های چند پایه
- کلاس های چند پایه در ایران و جهان
- تنوع و گوناگونی کلاس های چند پایه
- فرصت ها و محدودیت ها در کلاس های چند پایه

تکلیف یادگیری:

جستجو در شبکه و انتخاب نمونه ای از تجربیات معلمان کلاس های چند پایه و گزارش آن به کلاس.
جستجو در شبکه و جمع آوری چکیده مقالات در زمینه آموزش در کلاس های چند پایه و گزارش آن به کلاس.

فصل دوم : نکات مورد توجه در برنامه ریزی برای آموزش کلاس های چند پایه

- برابری فرصت های آموزشی در فرایند آموزش
- آزادی عمل معلم در برنامه ریزی کلاس های چند پایه
- استفاده از منابع محلی در اداره کلاس های چند پایه (منابع انسانی - منابع مالی)
- تشکیل گروه های کوچک آموزشی در کلاس
- تاکید بر مفاهیم و مهارت های اساسی در برنامه درسی

تکلیف یادگیری:

مشاهده تدریس (فیلم/ حضور در کلاس چند پایه) در کلاس چند پایه و تهیه گزارش تحلیلی از آن بر اساس یکی از محورهای فوق

فصل سوم: نحوه تنظیم جدول ساعات هفتگی در کلاس های چند پایه

- مدیریت زمان و نقش معلم در کلاس های چند پایه
- قوانین و مقررات در کلاس های چند پایه
- گروه های یادگیری در کلاس های چند پایه و نحوه سازماندهی و هدایت آن

تکلیف یادگیری:

مشاهده تدریس (فیلم/ حضور در کلاس چند پایه) در کلاس چند پایه و تهیه گزارش تحلیلی از آن بر اساس یکی از محورهای فوق و ارائه به کلاس

مصاحبه با معلم با تجربه در کلاس های چند پایه، و گفتگو در خصوص مشکلات مدیریت کلاس نقاط قوت و ضعف و آنچه از آن آموخته است، نحوه سازمان دادن اهداف و محتوای برنامه درسی، نحوه بکارگیری ظرفیت دانش آموزان و منابع محلی برای حل مشکلات و تهیه یک جدول مقایسه ای از شباهت ها و تفاوت مشکلات و روش های مختلف اداره کلاس کلاس چند پایه بر اساس گزارش های ارائه شده در کلاس.

فصل چهارم: سازماندهی محتوا

- برنامه ریزی بر اساس مهارت ها و مفاهیم مشترک
- برنامه ریزی بر اساس موضوعات مشترک
- برنامه ریزی بر اساس تلفیق موضوعات مختلف درسی
- ظرفیت برنامه ریزی تلفیقی برای کلاس های چند پایه
- تم ها و ملاک های انتخاب تم

تکلیف یادگیری:

مقایسه روش های سازماندهی محتوا و ظرفیت آن برای آموزش موضوعات مختلف در کلاس های چند پایه انتخاب یک تم و طراحی فعالیت های یادگیری برای سازماندهی موضوعات مختلف پیرامون آن

تکلیف عملکردی:

یک واحد یادگیری بر اساس یکی از روش های سازماندهی محتوا برای آموزش در کلاس های چند پایه (حد اقل سه پایه) طراحی و تدوین نماید.

فصل پنجم: سازماندهی فرصت های یادگیری برای آموزش و ارزشیابی

- فعالیت یادگیری ساختمان
- فعالیت یادگیری مسئله محور
- فعالیت یادگیری تلفیقی
- ارزشیابی از فرآیند آموزش براساس تلفیق موضوعات درسی در یک پایه
- ارزشیابی از فرآیند آموزش براساس تلفیق موضوعات مختلف در یک پایه

تکلیف یادگیری:

یک نمونه ابزار ارزش‌یابی برای یکی از مباحث آموزشی (مفاهیم/ مهارت‌های مشترک) طراحی نماید.

تکلیف عملکردی:

طراحی یک فرصت‌های یادگیری با ترکیبی از فعالیت‌های یادگیری

فصل ششم: طرح برنامه درسی در کلاس‌های چند پایه

- تحلیل برنامه‌های درسی و شناسایی مهارت‌ها و مفاهیم موضوعات درسی
- رسم شبکه مفهومی برای مفاهیم در موضوعات درسی
- رسم شبکه مهارت‌های اساسی و خرده مهارت‌ها در موضوعات درسی
- طرح برنامه درسی بین موضوعات پایه
- طرح برنامه درسی بین پایه‌ها در یک موضوع درسی

تکلیف یادگیری:

تهیه طرح برنامه درسی برای یک کلاس چند پایه (حد اقل سه پایه).

تکلیف عملکردی:

طراحی و تدوین یک واحد یادگیری تلفیقی براساس طرح برنامه درسی تهیه شده

روش اجرا: سازماندهی گروه‌های دانشجویی در اجرای فعالیت‌ها می‌تواند به گونه‌ای صورت گیرد که در مجموع انواع مختلفی از طرح برنامه درسی را برای کلاس‌های چند پایه تهیه شده و در تولید واحد یادگیری نیز واحد‌های یادگیری تولید شده می‌تواند متمرکز بر یکی از طرح‌های برنامه درسی باشد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

بکارگیری راهبرد‌های مستقیم برای آشنایی دانشجویان با کلاس‌های چند پایه یا شرکت در واحد‌های آموزشی که به صورت چند پایه مدیریت می‌شوند. استفاده از راهبرد پردازش اطلاعات برای شناسایی، طبقه‌بندی و ایجاد یک شبکه ارتباطی میان مفاهیم و مهارت‌های اساسی در موضوعات و پایه‌های مختلف جهت تهیه طرح برنامه درسی. بکارگیری شیوه مشارکتی برای ترکیب نمودن اطلاعات حاصل از بررسی برنامه‌ها/ مواد آموزشی برای طراحی واحد‌های یادگیری

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

زرافشان، علی (۱۳۸۴). کلاس‌های چند پایه. انتشارات مدرسه.

منابع فرعی:

-

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: .....

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۸ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۱۲ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس « زبان تخصصی (متون تخصصی دوره ابتدایی) »

۱. معرفی درس و منطق آن

توسعه حرفه‌ای معلمان در گرو آشنایی آنان با یافته‌های علمی و بهره‌گیری از این یافته‌ها در طراحی و سازمان دادن فرصت‌های یادگیری است. آشنایی معلمان با واژگان و اصطلاحات در آموزش و پرورش ابتدایی به آنان در درک عمیق‌تر متون و استفاده از آن برای بسط آموخته‌ها و انتقال آموخته‌ها به عرصه عمل و تبدیل شدن به معلم حرفه‌ای کمک می‌نماید.

نام درس: زبان تخصصی (متون تخصصی دوره ابتدایی)				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناسایی اصطلاحات، مفاهیم تخصصی در متون علمی مربوط به آموزش ابتدایی و بتواند درک خود از این متون را به زبان فارسی ترجمه نماید.				نوع درس: عملی
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۶۴ ساعت پیشنیاز: زبان خارجی عمومی
				شایستگی اساسی: <i>GK&pCk&ck</i> کد ۱- <i>۱&۱-۲ ۱&۳-۲ ۳-۲</i> <i>۳-۳ ۳-۵ ۴</i>
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
اصطلاحات تخصصی	واژگان تخصصی را از متن شناسایی نموده اما در تبیین آن به دامنه معنایی واژه در متن تخصصی توجه نکرده است.	واژگان تخصصی را از متن شناسایی نموده و دامنه معنایی آن‌ها در متن تخصصی را تبیین کرده است.	واژگان تخصصی را از متن شناسایی نموده و دامنه معنایی آن‌ها در متن تخصصی با توجه به ماهیت آموزش و پرورش تبیین کرده است.	
ترجمه متن	ترجمه متن بدون توجه به ساختار زبان اصلی و زبان فارسی انجام شده و انتخاب واژگان بدون توجه به دامنه معنایی صورت گرفته است.	ترجمه متن با توجه به ساختار زبان اصلی و زبان فارسی انجام شده و در ترجمه به دامنه معنایی واژگان در متن توجه شده است.	در ترجمه متن ساختار متن علمی را رعایت نموده و در انتخاب واژگان دامنه معنایی را با توجه به بافت و زمینه متن مورد توجه قرار داده است.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: معرفی آموزش و پرورش دبستانی

معرفی آموزش و پرورش دوران اولیه کودکی: ماهیت و تعریف (*Concept of Early Childhood Education*)
معرفی آموزش و پرورش دوران اولیه کودکی: تاریخچه (*Early Childhood Education: Historical Perspectives*)

معرفی آموزش و پرورش دوران اولیه کودکی: تفاوت مهد کودک، کودکستان، و دوره آمادگی با ابتدایی (*Nursery School, Kindergarten, Readiness and primary School*)

معرفی آموزش و پرورش دوران اولیه کودکی: مربیان بزرگ (*Early Childhood Education: Educators*)
تکلیف یادگیری:

استخراج مفاهیم و اصطلاحات کلیدی از متن و مراجعه به فرهنگ لغت تخصصی و تبیین دامنه معنای اصطلاحات و ارائه به کلاس.

تکلیف عملکردی:

ترجمه یک پاراگراف از متن با استفاده از تبیین دامنه معنایی اصطلاحات تخصصی و ارائه در کلاس.

فصل دوم: حرفه معلمی در دوره ابتدایی

آماده شدن برای حرفه معلمی در دوره ابتدایی (*Joining the Profession*)
آماده سازی محیط یاددهای-یادگیری در دوره ابتدایی (*Learning to Teach in the primary School*)
اهمیت و نقش معلم در دوران اولیه کودکی (*The Role of a Primary Teacher*)
رابطه کودک و معلم در دوران اولیه کودکی (*Teacher and the Child*)

تکلیف یادگیری:

استخراج مفاهیم و اصطلاحات کلیدی از متن و مراجعه به فرهنگ لغت تخصصی و تبیین دامنه معنای اصطلاحات و ارائه به کلاس.

تکلیف عملکردی:

ترجمه یک پاراگراف از متن با استفاده از تبیین دامنه معنایی اصطلاحات تخصصی و ارائه در کلاس.

فصل سوم: برنامه‌ی درسی دوره ابتدایی

موضوع درسی هنرها (*Arts Curriculum*)
موضوع درسی خواندن و نوشتن (*Reading & Writing Curriculum*)
موضوع درسی علوم (*Nature & Science Curriculum*)
موضوع درسی ریاضی (*Mathematics Curriculum*)

تکلیف یادگیری:

استخراج مفاهیم و اصطلاحات کلیدی از متن و مراجعه به فرهنگ لغت تخصصی و تبیین دامنه معنای اصطلاحات و ارائه به کلاس.

تکلیف عملکردی:

ترجمه یک پاراگراف از متن با استفاده از تبیین دامنه معنایی اصطلاحات تخصصی و ارائه در کلاس.

فصل چهارم: مباحث مهم در دوره ابتدایی

رشد عقلانی-زبانی (*Intellectual and Language Development*)

ارزش و اهمیت بازی (*Values of Play*)

کودکان، تخیل و داستان (*Children, Fantasy and Stories*)

گردش های علمی-تفریحی (*Field Trips & Tours*)

تکلیف یادگیری:

استخراج مفاهیم و اصطلاحات کلیدی از متن و مراجعه به فرهنگ لغت تخصصی و تبیین دامنه معنای اصطلاحات و ارائه به کلاس.

تکلیف عملکردی:

ترجمه یک پاراگراف از متن با استفاده از تبیین دامنه معنایی اصطلاحات تخصصی و ارائه در کلاس.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم و فردی برای شناسایی اصطلاحات تخصصی متن، تبیین و ترجمه آن و بکارگیری راهبرد مشارکتی برای کمک به دانشجویان در درک عمیق متون تخصصی، ترجمه و ارائه به کلاس.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

داداش زاده، مریم (۱۳۹۰) متون تخصصی پیش دبستانی و دبستان. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.
کوشا، منصور. (۱۳۹۱). انگلیسی برای دانشجویان رشته آموزش و پرورش پیش دبستانی و دبستانی. تهران: انتشارات سمت.

منابع فرعی:

سینایی، نیره (۱۳۹۰). متون زبان انگلیسی در برنامه ریزی آموزشی درسی. تهران: انتشارات دانشگاه پیام نور.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی ۱۰ نمره

معیارهای انتخاب متن های تخصصی

۱- در برگیرنده واژگان و مفاهیم کلیدی در حوزه آموزش و پرورش ابتدایی

۲- واجد اعتبار علمی

۳- تطابق با فرهنگ جامعه و سازگاری با واقعیت‌های موجود نظام آموزشی

۴- انطباق با علاقه و سطوح مختلف توانایی یادگیرنده

۵- انطباق با نیازهای مطالعاتی معلم ابتدایی

۶- قابلیت بکارگیری در مطالعات مرتبط با رشته آموزش و پرورش ابتدایی

مفاهیم مورد نظر برای انتخاب متن آموزشی

مفاهیم تخصصی رشد، مشکلات آموزش و پرورش دوره ابتدایی، مفاهیم موجود در حوزه آموزش و تدریس، مفاهیم مربوط به رفتار کودکان، مفاهیم مربوط به بازیهای کودکان، برنامه درسی دوره، اهداف، استانداردها، طراحی تدریس و نوشتن طرح درس، انتخاب و سازماندهی محتوا، راهبردها و روشهای یاددهی- یادگیری و شیوه های ارزشیابی از پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان

سرفصل درس « اختلالات یادگیری (۱) »

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثر بخش مستلزم تدارک فرصت های یادگیری متنوع برای پاسخ به دامنه تفاوت های فردی در سطح کلاس درس و کمک به کودکانی است که عل رغم بهره مندی از هوش طبیعی و گاه بالا تر به دلایلی با موفقیت تحصیلی روبرو نیستند. شناسایی کودکانی که با اختلال یادگیری روبرو هستند و کمک به آنان در رفع محدودیت ها خصوصاً در سال های اولیه تحصیل تأثیر تعیین کننده ای در آینده تحصیلی و موفقیت آنان در سال های بعد دارد. آشنایی معلمان با مفهوم اختلال یادگیری و تمایز آن با کودکان دارای نیاز های ویژه به آنان کمک می کند تا با مشارکت مراکز تخصصی برنامه آموزشی مورد نیاز این گروه از دانش آموزان را تهیه و در رفع محدودیت های آموزشی به این گروه از دانش آموان اقدام نماید.

نام درس: اختلالات یادگیری (۱)				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت اختلالات یادگیری و انواع رایج آن، نمونه ای از اختلالات ریاضی را شناسایی و با استفاده از راهبرد های معرفی شده موقعیت یادگیری را برای آموزش طراحی نماید.				نوع درس: نظری-عملی -تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: روانشناسی رشد کودک
				شایستگی اساسی: PCK&PK&ck کد ۱-۲&۱-۲-۲ ۳-۴&۳-۳-۲
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
ویژگی ها	در گزارش ارائه شده نشانه های بارز اختلال اشاره نموده است اما نتیجه گیری انجام شده با شواهد کافی برای تعیین نوع و میزان اختلال همراه نیست.	در گزارش ارائه شده نشانه های اختلال مطرح شده است و نتیجه گیری انجام شده با شواهد برای تعیین نوع و میزان اختلال همراه است.	در گزارش ارائه شده نشانه های اختلال مطرح شده است و نتیجه گیری انجام شده با شواهد کافی برای تعیین نوع و میزان اختلال همراه است.	
راهبرد ها	نوع اختلال شناسایی شده اما در برنامه پیشنهادی ارتباط راهبرد های توصیه شده با نوع اختلال شناسایی شده تناسب ندارد.	نوع اختلال شناسایی شده و در برنامه پیشنهادی ارتباط میان راهبرد های توصیه شده و نوع اختلال و دارد.	نوع اختلال شناسایی شده و در برنامه پیشنهادی ارتباط راهبرد های توصیه شده با نوع اختلال تناسب دارد و در تحلیل مطرح شده شواهد کافی برای تأثیر گذاری راهبرد ها برای کمک به دانش آموز وجود دارد.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: کلیات

تعریف اختلالات

طبقه بندی اختلالات

شیوع اختلالات یادگیری بر اساس سن و جنس

نظریه های یادگیری مبتنی بر مغز

دیدگاه گستره زندگی در مورد اختلالات یادگیری

تکلیف یادگیری:

مقالات/گزارش های پژوهشی در زمینه اختلالات یادگیری را مطالعه و خلاصه از یافته های آن را به کلاس ارائه نماید.

فصل ۲: سبب شناسی اختلالات یادگیری

- عوامل درونی

- عوامل بیرونی

فصل ۳: ارزیابی و تشخیص اختلالات یادگیری

- آزمون های هنجارمرجع

- آزمون های ملاک مرجع

- آزمون های عصب شناختی

- بررسی عملکرد در کلاس درس

فصل ۴: ویژگی های شناختی افراد با اختلال یادگیری

- هوش

- توجه

- بیش فعالی

- حافظه

- مشکلات ادراکی

- زبان

- ویژگی های اجتماعی، هیجانی و شخصیتی افراد با اختلال یادگیری

- دانش آموزان تیزهوش با اختلال یادگیری

تکلیف یادگیری:

۱. با یکی از معلمان با تجربه مصاحبه ای (در پایه ای که علاقه مند به کار در آن پایه است) را ترتیب داده و نظرات معلم

مربوطه را در خصوص روش شناسایی، نشانه ها، راهبرد هایی که برای کمک به این گروه از دانش آموزان / خانواده ها

بکارگرفته و نتایج حاصله تنظیم و یافته ها را در گروه کاری بررسی و نتیجه را در سمینار کلاس ارائه نماید.

۲. با مشاهده یک مورد دانش آموز دارای اختلالات یادگیری (شناسایی شده توسط معلم / درمانگر) رفتار های دانش آموز را

ثبت و ویژگی های شناختی را مشخص کند. این فعالیت می تواند بر روی گزارش های مکتوب نیز انجام شود.

فصل ۵: برنامه های آموزشی برای دانش آموزان با اختلال یادگیری

- آموزش انفرادی
- آموزش در مدارس ویژه
- تشکیل کلاس های ویژه در مدارس عادی
- آموزش در کلاس های عادی مدارس با کمک معلم متخصص به عنوان مشاور معلم کلاس
- استفاده از راهبردهای آموزشی ویژه
- استفاده از الگوهای آموزش مشارکتی
- مشارکت خانواده در برنامه های آموزشی
- مشارکت تیم متخصص

تکلیف یادگیری:

با حضور در نشست آموزشی که در سطح مدرسه برای بررسی وضعیت یک دانش آموز دارای اختلال یادگیری تشکیل شده شرکت و فرآیند بررسی و تصمیم گیری برای کمک به دانش آموز را گزارش نماید. یک برنامه آموزشی در زمینه اختلالات یادگیری را مشاهده (فیلم های آموزشی/ موقعیت واقعی)/ مطالعه (گزارش) و نوع/ ترکیب برنامه های آموزشی بکارگرفته شده را با ذکر شواهدی گزارش نماید.

فصل ۶: راهبرد های یاری دهنده به دانش آموزان با اختلال یادگیری

- فعال کردن نیمکره راست یا چپ یا جسم پینه ای مغز متناسب با موضوع آموزشی
- استفاده از بازی های فکری
- استفاده از موسیقی
- درمان استرس کودکان با اختلال یادگیری
- رفتار درمانی والدین کودکان با اختلال یادگیری
- استفاده از کار درمانی در ارتقای مهارت های ادراکی- حرکتی
- راهبرد هایی برای شناخت استعداد ها

فصل ۷: انواع اختلالات یادگیری

- اختلالات یادگیری در ریاضی
- اختلالات یادگیری در زبان آموزی:
- ۱. اختلالات زبان شفاهی
- ۲. اختلالات نوشتن
- ۳. اختلالات خواندن

فصل ۸: اختلالات ریاضی (حساب)

- ریاضیات چیست؟
- اختلال در ریاضیات چیست؟
- اختلال در محاسبه
- اختلال در درک روابط فضایی

- مشکلات حافظه ای

- اضطراب ریاضی

فصل ۹: آموزش ریاضی به دانش آموزان با اختلال ریاضی

- اصول آموزش ریاضی

- راهبرد هایی برای آموزش مهارت اولیه یادگیری ریاضی

- راهبرد هایی برای آموزش مفاهیم اساسی ریاضی

- راهبرد هایی برای آموزش حل مسئله در ریاضی

تکلیف عملکردی:

با مطالعه یک مورد دانش آموز دارای اختلال ریاضی، نوع اختلال را شناسایی و برنامه‌ای با استفاده از راهبرد های ارائه شده طراحی نماید.

با حضور در کلاس درس، در فرایند آموزش به یک دانش آموز با اختلال ریاضی مشارکت نموده و نتیجه را به کلاس گزارش نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه فردی و تهیه خلاصه نظام مند از منابع علمی در زمینه اختلالات یادگیری و ارائه آن در سمینار های کلاسی یا در سطح واحد آموزشی. استفاده از شیوه مطالعه فردی در بررسی عملکرد یادگیری یک دانش آموز دارای اختلالات ریاضی یا مشارکت در فرایند آموزش یک مورد اختلال ریاضی و اظهار نظر در مورد روش های بکار گرفته شده و نتایج آن به کلاس.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

هالاها و کافمن (۱۳۹۴). اختلال های یادگیری. ترجمه حمید علی زاده. تهران: نشر ارسباران
لرنر، ژانت (۱۳۸۴). ناتوانی های یادگیری نظریه ها، تشخیص و راهبردهای تدریس. ترجمه عصمت دانش. تهران: انتشارات دانشگاه شهید بهشتی
تبریزی، مصطفی (۱۳۹۰). درمان اختلالات ریاضی. تهران: نشر فرا روان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «اختلالات یادگیری (۲)»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثر بخش مستلزم تدارک فرصت های یادگیری متنوع برای پاسخ به دامنه تفاوت های فردی در سطح کلاس درس و کمک به کودکانی است که عل رغم بهره مندی از هوش طبیعی و گاه بالا تر به دلایلی با موفقیت تحصیلی روبرو نیستند. شناسایی کودکانی که با اختلال یادگیری روبرو هستند و کمک به آنان در رفع محدودیت ها خصوصاً در سال های اولیه تحصیل تأثیر تعیین کننده ای در آینده تحصیلی و موفقیت آنان در سال های بعد دارد. آشنایی معلمان با مفهوم اختلال یادگیری و تمایز آن با کودکان دارای نیاز های ویژه به آنان کمک می کند تا با مشارکت مراکز تخصصی برنامه آموزشی مورد نیاز این گروه از دانش آموزان را تهیه و در رفع محدودیت های آموزشی به این گروه از دانش آموان اقدام نماید.

نام درس: اختلالات یادگیری (۲)				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت اختلالات یادگیری و انواع رایج آن، نمونه ای از اختلالات زبان شفاهی/ خواندن/ نوشتن را شناسایی و با استفاده از راهبرد های معرفی شده موقعیت یادگیری را برای آموزش طراحی نماید.				نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: اختلالات یادگیری ۱
				شایستگی اساسی: PCK&PK&ck کد ۱-۲&۱-۲-۲-۲
				۳-۴&۳-۳-۲
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در گزارش ارائه شده عوامل و نشانه های بارز اختلال زبانی را مشخص کرده است و شواهد کافی برای تعیین نوع و میزان اختلال به همراه راهکار هایی برای کمک به رفع اختلال ارائه کرده است.	در گزارش ارائه شده عوامل و نشانه های بارز اختلال زبانی را مشخص کرده است و شواهد کافی برای تعیین نوع و میزان اختلال ارائه کرده است.	در گزارش ارائه شده عوامل و نشانه های بارز اختلال زبانی را مورد توجه قرار داده است اما شواهد کافی برای تعیین نوع و میزان اختلال وجود ندارد.	عوامل و نشانه ها	
برنامه تهیه شده ناظر به اختلال زبانی مشخص شده است و مراحل آموزشی پیش بینی شده نشان دهنده طی گام های منظم برای تأثیر گذاری برای عملکرد دانش آموز در خواندن/ نوشتن است.	برنامه تهیه شده ناظر به اختلال زبانی مشخص شده است و مراحل آموزشی پیش بینی شده نشان دهنده تأثیر گذار برای عملکرد دانش آموز در خواندن/ نوشتن است.	برنامه تهیه شده ناظر به اختلال زبانی شناسایی شده است اما مراحل آموزشی پیش بینی شده نشان دهنده تأثیر گذار برای عملکرد دانش آموز در خواندن/ نوشتن نیست.	برنامه	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: انواع اختلالات در زبان آموزی

- ۱- اختلال در زبان شفاهی
- ۲- اختلال در نوشتن
- ۳- اختلال در خواندن

فصل ۲: اختلال در زبان شفاهی

- الگوی رشد طبیعی زبان
- اختلال در زبان دریافتی و زبان بیانی
- گفتار نامفهوم و علل آن
- اختلال در محتوای زبان
- اختلال در شکل زبان
- اختلال در کاربرد زبان
- اختلال بریده گویی، لکنت و اشکالات تلفظی
- اختلالات صوتی و آهنگ گفتار
- اشکال در به خاطر آوردن مواد دیداری و شنیداری
- زبان تاخیرافتاده در مبتلایان به نقص شنوایی و اتیسم

تکلیف یادگیری:

مقالات/گزارش‌های پژوهشی در زمینه اختلالات زبان را مطالعه و خلاصه از یافته‌های آن را به کلاس ارائه نماید.

فصل ۳: آموزش به افراد با اختلال زبان شفاهی

- آموزش محتوای زبان شفاهی
- آموزش شکل زبان شفاهی
- آموزش کاربرد زبان شفاهی
- راهبردهای رشد مهارت‌های زبان شفاهی

تکلیف یادگیری:

با حضور در کلاس درس، در فرایند آموزش به یک دانش آموز با اختلال زبان شفاهی مشارکت نموده و نتیجه را به کلاس گزارش نماید.

فصل ۴: اختلال در نوشتن (اختلال دیکته)

- مراحل نوشتن
- تهیه و تنظیم متن
- بازبینی متن

تکلیف یادگیری:

با حضور در کلاس درس، در فرایند آموزش به یک دانش آموز با اختلال زبان شفاهی/ خواندن/ نوشتن مشارکت نموده و نتیجه را به کلاس گزارش نماید.

فصل ۵: آموزش به افراد با اختلال نوشتن

- آموزش هجی کردن و تحلیل خطا
- آموزش خط
- آموزش تنظیم متن

تکلیف یادگیری:

با حضور در کلاس درس، در فرایند آموزش به یک دانش آموز با اختلال نوشتن مشارکت نموده و نتیجه را به کلاس گزارش نماید.

فصل ۶: اختلال خواندن

- علائم نارساخوانی
- آگاهی آواشناسی و اصول الفبایی
- نقص در درک خواندن
- نقایص ادراکی غیر زبانی
- رویکردهای آموزش خواندن: رویکرد مبتنی بر درک مطلب و رویکرد مبتنی بر رمزگشایی
- آموزش مولفه های خواندن: واج شناسی، بازشناسی کلمه، رمزگشایی، روانی خواندن، درک مطلب کلمه / جمله / متن
- راهبردهای رشد آگاهی آواشناسی، اصول الفبایی، آگاهی نوشتاری، استراتژی های کنترل فهم و درک

تکلیف یادگیری:

۱. مصاحبه ای با یکی از معلمان با تجربه در پایه ای که علاقه مند به کار در آن پایه است را ترتیب داده و نظرات او را در خصوص روش شناسایی، نشانه ها، راهبرد هایی که برای کمک به این گروه از دانش آموزان/ خانواده ها بکار گرفته و نتایج حاصله تنظیم و یافته ها را در گروه کاری بررسی و نتیجه را در سمینار کلاس ارائه نماید.
۲. با حضور در نشست آموزشی که در سطح مدرسه برای بررسی وضعیت یک دانش آموز دارای اختلال یادگیری تشکیل شده شرکت و فرایند بررسی و تصمیم گیری برای کمک به دانش آموز را گزارش نماید.

تکلیف عملکردی

با مطالعه یک مورد دانش آموز دارای اختلال زبان شفاهی/ خواندن/ نوشتن، نوع اختلال را شناسایی و برنامه ای با استفاده از راهبرد های ارائه شده طراحی نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه فردی و تهیه خلاصه نظام مند از منابع علمی در زمینه اختلالات یادگیری و ارائه آن در سمینار های کلاسی یا در سطح واحد آموزشی. استفاده از شیوه مطالعه فردی در بررسی عملکرد یادگیری یک دانش آموز دارای اختلالات نوشتن یا خواندن یا مشارکت در فرایند آموزش یک مورد اختلال نوشتن یا خواندن و اظهار نظر در مورد روش های بکار گرفته شده و نتایج آن به کلاس.

۳. منابع آموزشی

منابع اصلی:

کریمی، یوسف (۱۳۹۱). اختلالات یادگیری. تهران: انتشارات ساوالان
شکوهی، محسن و پرند، اکرم (۱۳۸۷). ناتوانی های یادگیری. تهران: نشر طبیب

منابع فرعی:

روان شناسی کودکان با نیازهای ویژه، ناتوانی های یادگیری- دیدید سوسا- ترجمه دکتر احمد یارمحمدیان و دکتر محمد باقر کجباف- انتشارات سمت و انتشارات دانشگاه اصفهان
اختلالات زبان و گفتار در کودکان- جان آیزنسون- ترجمه حمید علیزاده- انتشارات رشد

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس « فنون راهنمایی و مشاوره در دوره ابتدایی »

۱. معرفی درس و منطق آن:

تقریباً همه کودکان در طول جریان رشد و ضمن سازگار شدن با یک رشته تغییرات شناختی، فیزیکی، عاطفی و اجتماعی دچار مشکلاتی می شوند و استرس یا تعارضی که پیش می آید، ممکن است به مشکلات یادگیری و رفتاری در آنان بینجامد. هر کودکی در جریان رشد طبیعی خود باید بتواند به استقلال دست یابد، با سایر کودکان رابطه برقرار کند، اعتماد به نفس را در خود تقویت نماید، با تغییرات جسمانی خود کنار بیاید، اعتقادات و ارزش های بنیادین را در خود شکل دهد و یاد بگیرد که با شیوه های جدید به تفکر بپردازد و اطلاعات جدیدی به دست آورد. مشاوران و معلمان در دوره ابتدایی باید این آمادگی را داشته باشند تا به گذر موفقیت آمیز کودکان از بحران های رشد کمک کنند. در جریان مشاوره، تلاش می شود تا مشاور/معلم از طریق گفتگو به کودکان کمک می کند آنان به مشاوران خود تبدیل شوند. مطالعات نشان می دهد که ارائه خدمات راهنمایی و مشاوره به کودکان می تواند تغییرات ساختاری در زندگی آنان به وجود آورد و در نتیجه رشد مطلوب تر آنان را تسهیل کند. با توجه به اینکه در حال حاضر، بسیاری از مدارس ابتدایی در کشور ایران از داشتن مشاور محروم هستند، آشنایی معلمان با فنون مشاوره آنان را قادر می سازد کمک های اولیه را برای روبرو شدن و حل مسائل زندگی به دانش آموزان ارائه دهند و در صورت لزوم آنان را به مشاور یا درمانگر متخصص ارجاع دهند.

نام درس: فنون راهنمایی و مشاوره در دوره ابتدایی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با بهره گیری از نظریه های مختلف مشاوره و راهنمایی مشکلات رفتاری و روانی دانش آموزان را شناسایی نموده و در روند حل مشکلات مشارکت می کند. از روش های مشاوره فردی/ گروهی برای کمک به خانواده ها/ دانش آموزان در حل مشکلات یا افزایش سطح سازگاری در موقعیت های دشوار/ دانش آموزان با نیاز های ویژه استفاده می کند.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ واحد زمان درس: ۳۲ ساعت نظری
				شایستگی اساسی: Ckk موضوعی
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
نظریه های مشاوره	ویژگی های ممایز گننده دیدگاه های نظری مشاوره را بررسی و گزارش نموده است.	مزیت ها و کاربرد های عملی هر یک از دیدگاه های نظری مشاوره را برای ارائه خدمات به گروه های مختلف	مشکلات رفتاری/ روانی دانش آموزان را بر مبنای یافته های نظری تحلیل نموده و پیشنهاداتی/روش	

			بررسی و گزارش نموده است.	هایی را برای ارائه/ دریافت خدمات مشاوره ای ارائه نموده است.
	مشاوره خانواده	دلایل و تأثیر مشارکت خانواده ها در حل مشکلات رفتاری/ روانی دانش آموزان را بررسی و گزارش نموده است	میزان اثر بخشی روش های مختلف مشاوره با خانواده را با توجه به ارتباط آن با نوع مشکلات رفتاری/ روانی بررسی و گزارش نموده است.	با توجه به نوع مشکلات شناسایی شده جلسات مشاوره خانواده را برای حل مسائل دانش آموزان تشکیل و تأثیر آن را در یک بازه زمانی مطالعه و گزارش می کند
	مشاوره فردی/ گروهی	خدمات مشاوره ای فردی/گروهی ارائه شده را به جهت نوع روش های بکارگرفته شده مطالعه و گزارش می کند	تمایز روش های مشاوره فردی و گروهی را شناسایی نموده و با تحلیل یک مشکل رفتاری/ روانی در سطح کلاس درس / مدرسه روش هایی را برای حل آن پیشنهاد می دهد.	برای حل یکی از مشکلات رایج رفتاری در سطح کلاس درس/ مدرسه نشست های گروهی را تشکیل و تأثیر آن در حل مشکلات رفتاری را به همراه مستندات گزارش می کند.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: آشنایی با دنیای کودک

- علت مشکلات کودکان چیست؟
- مشاوره چیست؟
- مشاوره چه تاثیری می تواند داشته باشد؟

فعالیت یادگیری:

مطالعه پژوهش های انجام شده در زمینه مشکلات رایج دوران کودکی و ارائه گزارشی از آن به کلاس

فصل دوم: فرایند مشاوره

- طبقه بندی نظریه های مشاوره
- رمز موفقیت مشاوران کارآمد
- الگویی کلی برای مشاوره

فعالیت های یادگیری:

نظریه های ارائه شده در زمینه مشاوره های فردی و گروهی را مطالعه و جدول مقایسه از ویژگی هر یک از نظریه ها ارائه نماید.

فصل سوم: مشاوره بر پایه روانکاوی

- زیگموند فروید
- سرشت انسان
- نظریه مشاوره
- روش های مشاوره (تخلیه هیجانی، تداعی آزاد، تفسیر، تحلیل انتقال، تحلیل مقاومت، تحلیل جملات ناتمام، کتاب درمانی، قصه گویی، بازی درمانی و هنرهای بیانی)

فعالیت عملکردی:

دانشجویان ضمن ایفای نقش یک مراجع خردسال و مشاوره که بر اساس نظریه روانکاوی عمل می کند، یک جلسه مشاوره را مشاهده و روش های بکارگرفته شده از سوی مشاور برای کمک به کودک را گزارش نمایند.

فصل چهارم: واقعیت درمانی

- سرشت انسان

- نظریه مشاوره
- روش مشاوره
- الگوی ده مرحله ای مشاوره بر پایه واقعیت درمانی

فعالیت عملکردی:

دانشجویان ضمن ایفای نقش یک مراجع خردسال و مشاورى که بر اساس نظریه واقعیت درمانی عمل می کند، یک جلسه مشاوره را به صورت ملموس تجربه می کنند.

فصل پنجم:

- مشاوره کوتاه مدت: مشاوره متمرکز بر راه حل و مشاوره تناقض زمینه
- سرشت انسان
- نظریه مشاوره
- روش مشاوره

فعالیت عملکردی:

دانشجویان ضمن ایفای نقش یک مراجع خردسال و مشاورى که بر اساس نظریه مشاوره کوتاه مدت عمل می کند، یک جلسه مشاوره را به صورت ملموس تجربه می کنند.

فصل ششم:

- مشاوره متمرکز بر شخص (درمان جو مدار)
- کارل راجرز
- سرشت انسان
- نظریه انسان
- روش مشاوره
- هماهنگ سازی فعالیت های مرتبط با خودپنداره و زندگی کودک

فعالیت عملکردی:

دانشجویان ضمن ایفای نقش یک مراجع خردسال و مشاورى که بر اساس نظریه مشاوره متمرکز بر شخص عمل می کند، یک جلسه مشاوره را به صورت ملموس تجربه می کنند.

فصل هفتم: گشتالت درمانی

- فریتس پرز

- نظریه مشاوره

- روش مشاوره (فعالیت های گشتالتی برای کودکان)

فعالیت عملکردی:

دانشجویان ضمن ایفای نقش یک مراجع خردسال و مشاورى که بر اساس نظریه مشاوره گشتالت درمانی عمل می کند، یک جلسه مشاوره را به صورت ملموس تجربه می کنند.

فصل هشتم: درمان عقلانی - عاطفی رفتار و درمان شناختی رفتار

- آلبرت الیس

- سرشت انسان

- نظریه مشاوره (آموزش عقلانی - عاطفی رفتار، درمان شناختی - رفتاری)

فعالیت عملکردی:

دانشجویان ضمن ایفای نقش یک مراجع خردسال و مشاورى که بر اساس نظریه مشاوره عقلانی - عاطفی و شناختی عمل می کند، یک جلسه مشاوره را به صورت ملموس تجربه می کنند.

فصل نهم: مشاوره رفتاری

- افرادی که به پدید آمدن مشاوره رفتاری کمک کردند

- سرشت انسان

- نظریه مشاوره

- روش های شرطی سازی

- رویکردهای چند وجهی

فعالیت عملکردی:

دانشجویان ضمن ایفای نقش یک مراجع خردسال و مشاورى که بر اساس نظریه مشاوره رفتاری عمل می کند، یک جلسه مشاوره را به صورت ملموس تجربه می کنند.

فصل دهم: تحلیل تبادل

- اریک برن

- سرشت انسان
- نظریه مشاوره (تحلیل ساختاری، تحلیل تبادل، تحلیل سناریو، تحلیل بازی، دیدگاه فرد در زندگی، بازی هایی که درمان جویان به آنها مبادرت می کنند).

فعالیت عملکردی:

دانشجویان ضمن ایفای نقش یک مراجع خردسال و مشاوره که بر اساس نظریه تحلیل تبادل عمل می کند، یک جلسه مشاوره را به صورت ملموس تجربه می کنند.

فصل یازدهم: روان شناسی فردی

- آلفرد آدلر
- سرشت انسان
- نظریه مشاوره (مجموعه خانواده، حال و هوای خانواده)
- روش مشاوره (خاطرات اولیه)

فعالیت عملکردی:

دانشجویان ضمن ایفای نقش یک مراجع خردسال و مشاوره که بر اساس نظریه روان شناسی فردی عمل می کند، یک جلسه مشاوره را به صورت ملموس تجربه می کنند.

فصل دوازدهم: مشاوره خانوادگی

- تفاوت مشاوره خانوادگی با مشاوره فردی
- تعریف خانواده
- رویکرد نظام نگر به خانواده درمانی
- خانواده درمانی ساختاری
- رویکرد ارتباطی به خانواده درمانی
- خانواده درمانی میرجینیا ستیر

فعالیت عملکردی:

دانشجویان ضمن ایفای نقش یک مراجع خردسال و مشاوره که بر اساس نظریه مشاوره خانوادگی عمل می کند، یک جلسه مشاوره را به صورت ملموس تجربه می کنند.

فصل سیزدهم: بازی درمانی

- بازی درمانی و مشاوره کودکان
- نظریه های بازی درمانی
- بازی درمانی با خانواده ها

فعالیت عملکردی:

دانشجویان ضمن ایفای نقش یک مراجع خردسال و مشاوره که از بازی کودک برای تشخیص و درمان استفاده می کند، یک جلسه مشاوره را به صورت ملموس تجربه می کنند.

فصل پانزدهم: فرایند های گروهی با کودکان

- الگوهای گروهی
- مشاوره گروهی نظریه مدار
- مراحل مشاوره گروهی

فعالیت عملکردی: با حضور در یک جلسه مشاوره گروهی فرآیند، روش ها و نتایج آن را ثبت، تحلیل و گزارش نماید.

دانشجویان به شیوه ایفای نقش تشکیل یک جلسه مشاوره گروهی را برای حل یکی از مشکلات رفتاری رایج در سطح مدارس تشکیل و نسبت به حل آن اقدام نمایند.

فصل شانزدهم: مشاوره با کودکانی که دچار مشکلاتی خاص هستند

- بهره کشی از کودک (آزار و اذیت روانی، بهره کشی جسمی، بهره کشی جنسی)
- کودکان طلاق
- کودکان فرزند خوانده
- کودکان در خانواده های تک والد
- مشاوره با کودکان در باره موضوع مرگ و مردن
- کودکان خانواده های الکلی و معتاد
- کودکانی که مادرانشان بیرون از خانه کار می کنند
- کودکان بی خانمان

- افسردگی و خودکشی کودکان

- کودکان، دسته های ناباب و خشونت در مدرسه

فعالیت یادگیری:

گزارش های پژوهشی در زمینه مشکلات کودکان را مطالعه و خلاصه ای از آن به کلاس ارائه نماید.

فصل هفدهم: مشاوره با کودکان استثنایی

- روش های مشاوره با کودکان استثنایی

- طبقه بندی کودکان استثنایی (کودک سرآمد، کودکان مبتلا به اختلال های عاطفی یا رفتاری، کودک ناتوان در یادگیری، اختلال بیش فعالی و نقص توجه، کودک عقب مانده ذهنی، کودک مبتلا به ناتوانی جسمانی)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مستقیم در داخل محیط آموزشی نیازمند استفاده از شیوه ارائه مستقیم مباحث نظری به همراه مشارکت دانشجویان و تحلیل پاسخ های مربوط به پرسش های مطرح شده است. انجام فعالیت های عملکردی برای درک عمیق تر و یادگیری بهتر نیز مستلزم مشارکت همگانی دانشجویان در این فعالیت ها خواهد بود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

- تامپسون، چارلز. و رودلف، لیندا. (۱۳۸۴) مشاوره با کودکان. ترجمه جواد طهوریان. تهران: انتشارات رشد
- پروت، تامپسون. و براون، داگلاس. (۱۳۸۷) روان درمانی و مشاوره کودکان و نوجوانان (کاربردهای عملی در مراکز درمانی و مدارس). ترجمه حسن فرهی. تهران: انتشارات ارجمند

منابع فرعی:

- داگلاس، جو. (۱۳۸۳) مشاوره در باره کودکان خردسال. ترجمه دکتر نیره توکلی. تهران: مرکز نشر دانشگاهی
- جانگسما، آرتور؛ پترسون، مارک و مک اینیز، ویلیام (۱۳۸۷) روان درمانی کودکان (راهنمای گام به گام درمان مشکلات روانی کودکان) ترجمه دکتر سید علی کیمیایی و احمد امیدوار. تهران: انتشارات رشد

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون (باز پاسخ، کوتاه پاسخ، بسته پاسخ، چند گزینه ای و یا ترکیبی) مباحث نظری پایان ترم به میزان

۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: نظم و عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده کلاسی و ارزشیابی مستمر ۳ نمره

ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۷ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «برنامه‌ریزی درسی در آموزش ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن

برنامه‌ریزی درسی به عنوان یک «فرایند»، یکی از فعالیت‌های اساسی در آموزش و پرورش نوین است. آموزش نظام‌مند و گسترده، نیازمند آن است که با اتخاذ تدابیر قبلی همراه شود. چنین تدابیری می‌تواند فعالیت‌های عاملان فرایند تربیتی را هدایت کند. اتخاذ تدابیر هدایت‌گر فعالیت‌های معلم و متعلم در موقعیت تربیتی، برنامه‌ریزی درسی نامیده می‌شود. برنامه‌ریزی درسی با این معنا، یکی از فعالیت‌های ضروری معلم است. معلم حتی در نظام‌های متمرکز برنامه‌ریزی درسی هم «برنامه‌ریز درسی بهره‌گیر» یا «برنامه‌ریز درسی اجرایی» است. چنین تکلیف و البته چنین اختیاری سبب می‌شود یادگیری استفاده از این پدیده مهم حیات آموزشی برای معلمان ضروری گردد. دانستن زبان برنامه‌ریزی درسی یا آشنائی با دانش آکادمیک برنامه‌ریزی درسی برای معلمان حتی در یک سیستم متمرکز که تصور می‌شود معلم نقش عمده‌ای در تولید ندارد و مصرف‌کننده صرف است، ضرورت دارد؛ زیرا برنامه درسی در «سطوح مختلف» تعریف می‌شود و در بسیاری از این سطوح در نظام‌های آموزشی متمرکز هم معلم (به شکل فردی یا جمعی) نقش دارد. پس معلم به جای آنکه به حلقه سست زنجیره تعلیم و تربیت بدل شود، باید اتفاقاً در نقش مقوم برنامه و تقویت‌کننده آن ظاهر شود. برنامه درسی در دستان معلم می‌تواند به یک پدیده «پوچ» (برنامه درسی پوچ) تبدیل شود. یعنی معلم می‌تواند آنچه در مرحله تولید به درستی تدوین شده است، را از دستور کار خارج کند یا به صورت غیر موثر آموزش دهد. پرهیز از این دام، یکی از لوازم عمل حرفه‌ای معلم است. معلم می‌تواند به ضعیف‌ترین حلقه زنجیره نظام آموزشی بدل شود و چنانکه گفته‌اند «زنجیر، همانقدر قوت دارد که ضعیف‌ترین حلقه آن». به بار نشستن تلاش‌های دیگران نیاز به همت و دقت معلم دارد تا محرومیت ناشی از حذف آنچه باید آموزش داده شود، بر شاگردان تحمیل نشود. معلمان آینده به دلیل چنین شرایطی نیاز دارند با مبانی، اصول و مراحل برنامه‌ریزی درسی آشنا شوند و بتوانند از فنون آن در عمل بهره بگیرند. کسب این مهارت به همراه فهم برنامه درسی، لازمه عمل حرفه‌ای معلم در موقعیت مدرسه است. برای تحقق دستاوردی، ضروری است معلمان با منابع این حوزه علمی، با نمونه‌هایی از برنامه‌های درسی و با برخی از اعمال و فعالیت‌های برنامه‌ریزی درسی آشنا شوند و برای اقدام به آن، تمرین‌هایی داشته باشند. چنین شرایطی می‌تواند به آنان کمک کند تا معلمان آینده در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم‌گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت‌های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته‌های علمی و پژوهشی باشند.

مشخصات درس	نام درس: برنامه‌ریزی درسی در آموزش ابتدایی
نوع درس: نظری	
تعداد واحد: ۲	
زمان درس: ۳۳ ساعت	
پیشنیاز: اصول و مبانی آموزش و پرورش	
نحوه آموزش: انفرادی	
	اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:
	به تشریح مبانی، اصول و مراحل برنامه‌ریزی درسی اقدام کند و با تحلیل برنامه‌های درسی مصوب، به برنامه‌ریزی درسی اجرایی دروس اقدام کند و ضمن تشخیص و تبیین انواع برنامه‌های درسی حادث در مدرسه، قادر خواهد بود برنامه درسی خود برای اداره یک درس را تولید و ارائه کند و به استناد دانش معتبر از برنامه خود دفاع نماید. همچنین، دانشجو معلم ضمن آشنایی با برخی منابع معتبر حوزه برنامه‌ریزی درسی، قادر است به شیوه مناسبی دانش خود را در این موضوع به روز کند.

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
شایستگی اساسی: PK کد ۲-۲ & ۳-۲ PCK کد ۲-۳	- فهم برنامه و ریزی درسی توانسته است به بیان تعاریفی از برنامه درسی و برنامه‌ریزی درسی اقدام کند.	توانسته است به تبیین برنامه درسی بر اساس متغیرهای مختلف متمایزکننده آن اقدام کند و تشریحی به زبان خاص خود ارائه کند.	توانسته است به شناسایی انواع برنامه‌های درسی در موقعیت-های مختلف مدرسه‌ای اقدام کند و عوامل مؤثر بر شکل-گیری هر یک از انواع برنامه درسی را تشریح و پیامدهای آنها را آشکار نماید.
نقش معلمان در ریزی درسی	توانسته است به شرح آنچه در منابع درس در ارتباط با موضوع آمده است، اقدام کند.	توانسته است به زوایایی از نقش‌های معلمان توجه دهد که در منابع درس بر آنها تاکید نشده است و حاصل مطالعه بیشتر است.	توانسته است خود را در نقش معلم متصور شود و بر آن اساس به تبیین نیازهای یادگیری دانشجومعلم برای ایفای نقش حرفه‌ای اقدام کند.
انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه شده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده علاوه بر رعایت قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی، سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می‌شود و بیان نهایی دارای قابلیت پذیرش است.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد. تکلیف ۱: دانشجویان درباره مفهوم، ضرورت، انواع، و عوامل مؤثر بر برنامه‌ریزی، مطالعه و اعلام نظر مکتوب می‌کنند.
دوم	تشریح برنامه‌ریزی درسی	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی حوزه برنامه‌ریزی درسی (به عنوان یک علم)، تشریح سطوح و انواع برنامه‌های درسی و معرفی وضعیت ایران از حیث برنامه‌ریزی درسی (مشمول بر نهادهای برنامه‌ریزی درسی، منابع معتبر و اشخاص مهم) و تشریح وضعیت چند کشور از حیث جایگاه برنامه‌ریزی درسی.
سوم	ارائه نمونه‌ها و یادآوری تجربه‌ها	ارائه نمونه‌هایی از برنامه‌های درسی که دانشجویان در مدرسه تجربه کرده یا همتایان‌شان تجربه می‌کنند، و بحث در باره آنها بر اساس تجربه دانشجویان.

		<p>تکلیف ۲: از دانشجو خواسته شود تا یکی از تجربیات مواجهه خود با برنامه درسی مدرسه‌ای را یادآوری و آن را روایت و تحلیل کند و بر اساس آن تحلیل به معرفی انواع برنامه درسی در تجربه خود اقدام نماید.</p>
چهارم	تبیین نقش معلم در تحقق انواع برنامه‌های درسی	<p>تبیین سطوح و انواع برنامه‌های درسی در نظام‌های آموزشی و معرفی عوامل (کارگزاران) برنامه‌ریزی درسی و نقش‌های گوناگون معلمان در ظهور شکل‌های متفاوت برنامه درسی با تشریح وضعیت ایران.</p> <p>تکلیف ۳: چرا معلمان ایران باید در برنامه‌ریزی درسی نقش فعال داشته باشند و چگونه می‌توانند چنین کنند؟</p>
پنجم	مراحل برنامه‌ریزی درسی	<p>تشریح مراحل برنامه‌ریزی درسی به عنوان عمل تولید برنامه درسی آشکار مشتمل بر موقعیت‌شناسی و تعیین منطق تولید برنامه درسی، تعیین اهداف، انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری، سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری، شیوه‌های ارائه محتوا و فرصت‌های یادگیری، زمان برنامه درسی، مکان (فضا و روابط) برنامه درسی و ارزشیابی یادگیری مخاطبان.</p>
ششم	موقعیت‌شناسی و منطق‌یابی برای تولید برنامه درسی	<p>موقعیت‌شناسی مشتمل بر شناخت مخاطب (ابعاد مختلف حیات یادگیرنده)، شناخت جامعه (ابعاد مختلف فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و ...)، شناخت علم (جنبه‌های محتوایی و روشی مورد تاکید است) و شناخت زیست‌محیطی (زندگی در کره خاکی و الزامات آن)</p> <p>تکلیف ۴: پرسش‌هایی مطرح شود تا دانشجو به مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه موضوع بیش از آنچه در کتاب (های) منبع درس ارائه شده، اقدام کند و نتیجه را مکتوب عرضه کند.</p>
هفتم	آزمون و شرح نسبت آن با اهداف برنامه درسی	<p>آزمون: از تمام دروس قبلی به طور کتبی یا شفاهی آزمون به عمل می‌آید.</p> <p>همزمان، تشریح اینکه چگونه آزمون (برنامه درسی آزمون شده) با اهداف ارتباط دارد، به طور عملی تبیین می‌شود.</p>
هشتم	تعیین اهداف برنامه درسی	<p>تشریح چگونگی تعیین اهداف در هنگام تولید برنامه درسی (اعم از مراحل، منابع، انواع و اصول)، مشتمل بر: معرفی انواع الگوهای انتخاب اهداف، معرفی انواع هدف‌ها و نقش آنها در فرایند برنامه‌ریزی درسی، شرح اصول انتخاب اهداف و معرفی برخی از اهداف برنامه‌های درسی به تناسب رشته تحصیلی دانشجویان.</p> <p>تکلیف ۵: تحلیل یک نمونه از اهداف و تبدیل آنها به هدف‌های یک درس بر اساس اصول تدوین اهداف و ارائه کتبی آن است.</p>
نهم	انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری	<p>تبیین ضرورت، روش‌ها و اصول انتخاب محتوا و فرصت‌های یادگیری؛ تشریح انواع تجارب و فرصت‌های یادگیری و نقش هر یک در یادگیری شاگردان.</p> <p>تکلیف ۶: شناسایی یک فرصت یادگیری لازم برای یک هدف و بازسازی آن در قالبی دیگر جهت استفاده شاگردان.</p>
دهم	سازمان‌دهی محتوا و فرصت‌های یادگیری	<p>تشریح ضرورت سازمان‌دهی و معرفی انواع، اصول (وحدت، مداومت، توالی و تعادل) و روش‌های آن جهت سازماندهی فرصت‌های یادگیری در سطح کلان و خرد.</p> <p>تکلیف ۷: تحلیل و ارزیابی سازماندهی یک درس واقعی بر اساس اصول سازماندهی محتوا.</p>

یازدهم	ارائه محتوا و فرصت‌های یادگیری	معرفی انواع روش‌های ارائه محتوا در فضای واقعی و فضای مجازی (سپهری) و اصول حاکم بر هر یک و آثار آنها بر مخاطبان برنامه درسی.
دوازدهم	زمان برنامه درسی	تبیین زمان به عنوان عنصر برنامه درسی و اهمیت توجه به آن و تشریح انواع زمان در برنامه درسی و اصول تخصیص زمان به برنامه‌های درسی و چگونگی بهره‌گیری از زمان برنامه درسی. تکلیف ۸: نسبت زمان و هدف‌های مورد انتظار درس برنامه‌ریزی درسی (همین درس) را تحلیل کنید.
سیزدهم	مکان برنامه درسی	شرح ابعاد مکان (فضای فیزیکی، عوامل فعالیت و روابط بین آنها)، تحلیل چگونگی تاثیر مکان بر برنامه درسی و شاگردان و ضرورت‌های مربوط به فهم نسبت مکان و برنامه درسی.
چهاردهم	ارزشیابی یادگیری شاگردان	برنامه درسی آزمون شده و نقش آن در یادگیری و تحقق برنامه درسی آشکار، روش‌های آزمون و سنجش پیشرفت تحصیلی، انواع آزمون‌ها و مزایا و معایب آنها در ارتباط با اهداف برنامه درسی.
پانزدهم	اجرای برنامه درسی در نظام‌های آموزشی	نظریه‌های اجرا، عوامل موثر بر اجرا، مقاومت، فرهنگ سازمانی، مجریان، اقدامات اساسی برای اجرای برنامه شامل: شناخت وضعیت، آماده سازی عمومی و اختصاصی، تدارک نیروی انسانی، هدایت و نظارت. تکلیف ۹: مقاومت معلم در برابر تغییرات برنامه درسی به چه علت‌هایی و با چه شکل‌هایی ممکن است ظهور یابد؟
شانزدهم	ارزشیابی برنامه‌های آموزشی و درسی	مفهوم ارزشیابی برنامه، ضرورت ارزشیابی برنامه، روش‌های ارزشیابی برنامه، مراحل ارزشیابی برنامه در نظام آموزشی، بازنگری در برنامه‌ها.

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر انجام می‌شود؛ هرچند که در هر جلسه درس دانشجویان مشارکت دارند و آنها موظف‌اند بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در مباحث شرکت نمایند. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کلاس درس به ارائه نظر بپردازند. درعین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است.
- منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۵ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از:
موسی‌پور، نعمت‌الله. (۱۳۹۳): مبانی برنامه‌ریزی آموزش متوسطه. مشهد: به نشر.
- ملکی، حسن. (۱۳۸۷): مقدمات برنامه‌ریزی درسی. تهران: سمت.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس برنامه‌ریزی درسی در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از مطالعه منابع و مباحثات کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند. ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری انجام می‌شود و دستاورد آن جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.

ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شوند. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.

سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون ضمن نیمسال: ۲۵ درصد امتیاز

- آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:

📌 آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.

📌 مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.

📌 رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.

📌 رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.

📌 مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.

📌 ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس «راهنمای تدریس در آموزش ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش در تمامی نظام‌های آموزش و برنامه درسی، عرصه‌ای است که در اختیار معلم است و شایستگی‌های معلم حرفه‌ای بر کم و کیف آن تاثیر می‌گذارد. فهم و پذیرش این نقش بی‌بدیل معلم در آموزش و اختیارات ناشی از آن سبب می‌شود تا معلمان به سلاح «قابلیت اجتهاد در موقعیت تربیتی» مجهز شوند. آشنایی معلم با راهنمای آموزش در رشته تخصصی، یکی از ابزارهای لازم و ضروری برای دستیابی به شایستگی اجتهاد در موقعیت آموزشی است. مسئولیت معلم برای موثر ساختن آموزش، موضوعی است که در دیدگاه‌های مختلف و متعارض آموزش مطرح است و چنین مسئولیتی را معلمان باید در موقعیت‌های متنوع و متغیر آموزشی به انجام رسانند که از سویی نیازمند عمل بر بنیاد دانش و یافته‌های علمی و از سوی دیگر نیازمند انطباق یافته‌های علمی با موقعیت‌های خاص تربیتی است. به همین علت، دانش در باره راهنمای آموزش و توانایی تبدیل این دانش به عمل در موقعیت‌های آموزشی، ضروری‌ترین «ابزار» معلمان آینده برای هرگونه فعالیت موثر و موفق است. آنچه دانشجومعلمان را برای موثر بودن کمک می‌کند، کسب دانش در باره راهنمای آموزش در رشته تخصصی به همراه قابلیت‌های تبدیل دانش آموزش به روش‌های تدریس متناسب با موقعیت‌های واقعی بر اساس تجربه‌های شخصی و توان هنری است. در این درس، دانشجومعلمان با انواع راهنمای آموزش با تشریح مبانی، اصول، مراحل و شرایط بکارگیری راهنما و نمونه‌های عملی آنها آشنا می‌شوند و توان و تعهد لازم برای فهم و بکارگیری آن دانش را کسب می‌کنند.

نام درس: راهنمای تدریس در آموزش ابتدایی				مشخصات درس نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: اصول و روش‌های تدریس نحوه آموزش: انفرادی
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: فهمی مدلل و دارای شواهد تجربی از راهنمای آموزش در رشته تخصصی خود ارائه کند و چگونگی تدریس بر بنیاد یک راهنمای آموزش در یک موقعیت خاص رشته‌ای را طراحی نماید و از ایده‌های خود برای عمل در آن موقعیت دفاع کند. همچنین، دانشجومعلم در پایان این واحد یادگیری برخی از راهنمای آموزش رشته تخصصی خود را می‌شناسد و ضمن شناخت برخی منابع معتبر، قادر و متعهد است با بکارگیری روش‌های جستجوی دانش در این حوزه، دانش خود را روزآمد کند.				
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
- شناخت راهنمای آموزش	توانسته است به بیان تعاریفی از راهنمای آموزش و معرفی انواع آن اقدام کند و شرحی از هر راهنمای به استناد منابع درس و گفتارهای کلاس ارائه نماید.	به تبیین راهنمای آموزش مدرسه‌ای بر اساس متغیرهای مختلف متمایزکننده آن مبتنی بر منابع علمی اقدام می‌کند و تشریحی به زبان خاص خود ارائه می‌نماید.	به توسعه دانش مربوط به راهنمای آموزش با مراجعه به منابع دیگر اقدام می‌کند و بر اساس تاملات خود، طبقه‌بندی دیگری از راهنما در رشته تخصصی خود تنظیم و از آن دفاع می‌کند.	شایستگی اساسی: PK کد ۲-۲ & ۳-۲ PCK کد ۳-۳ & ۴-۳
تولید روش بر بنیاد آموزه‌های راهنمای آموزش	توانسته است برای عمل در یک موقعیت، یک راهنمای را معرفی کند و برای دفاع از آن، شرح آنچه در منابع و مباحث درس در ارتباط با	بر اساس یک موقعیت خاص به استناد نقش معلم رشته تخصصی و متغیرهای واقعی موقعیت توانسته یک راهنمای متناسب را معرفی کند و از	توانسته است خود را در نقش معلم تخصصی متصور شود و بر آن اساس به تصمیم‌گیری در موقعیت‌های واقعی یا فرضی اقدام و به عنوان معلم ایفای نقش	

موضوع آمده است، مورد استناد است.	آن با استناد به منابع (مخصوصاً منابع خارج از درس) و استدلال شخصی دفاع نماید.	حرفه‌ای کند به گونه‌ای که راهبردها را به طور منحصربه‌فرد برای موقعیت خاص تخصصی بکار گرفته است.
پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه دیده می‌شود که قابل پذیرش است.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.
دوم	تشریح چپستی و چرایی راهبرد آموزش	مفهوم‌شناسی و شرح گستره موضوعی راهبردهای آموزش (تاکید بر ارتباطها و تمایزهای راهبرد آموزش با تدریس)، تبیین کارکرد راهبردهای آموزش در فعالیتهای مدرسه‌ای، معرفی انواع طبقه‌بندی‌های راهبردهای آموزش، تشریح چارچوب معرفی راهبردهای آموزش در این درس. تکلیف ۱: همه دانشجویان معلمان موظفند به بررسی مقایسه‌ای راهبردهایی که در کلاس ارائه می‌شود اقدام نمایند و نتیجه را در جلسه هشتم (برای پنج راهبرد دسته اول) و جلسه چهاردهم (برای پنج راهبرد دسته دوم) به صورت شفاهی و در جلسه شانزدهم (همه راهبردهای یازده‌گانه) به صورت کتبی ارائه کنند.
سوم	آموزش مستقیم (مبتنی بر سخنرانی بهبودیافته)	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. تکلیف ۲: دانشجویان به شناسایی یک فیلم مرتبط با یکی از راهبردها اقدام می‌کنند و آن را در جلسه پنجم نمایش می‌دهند.
چهارم	آموزش مباحثه محور (گفتگویی)	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.

پنجم	آموزش گروه محور	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. فعالیت خاص: نمایش فیلم
ششم	آموزش بهره‌مند از فناوری اطلاعات و ارتباطات	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. تکلیف ۳: شما برای بکارگیری این راهبرد تصمیم دارید چه کوشش‌های را به عمل آورید؟
هفتم	آموزش متکی به ظرفیت انتقادی	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.
هشتم	آزمون یادگیری و بررسی مقایسه‌ای راهبردهای آموزش	برگزاری یک آزمون از مباحث جلسات گذشته به روش مورد نظر مدرس. ایجاد فرصت برای گفتگوی جمعی جهت مقایسه راهبردهای مورد بحث بر اساس تکالیف انجام شده.
نهم	آموزش مشاوره محور	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. تکلیف ۴: دانشجویان به شناسایی یک فیلم مرتبط اقدام می‌کنند و آن را در جلسه دوازدهم نمایش می‌دهند. فعالیت خاص: گزارش نتایج آزمون و اعلام بازخورد مدرس.
دهم	آموزش شبکه محور	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.
یازدهم	آموزش مبتنی بر رای‌گیری کلاسی	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.
دوازدهم	آموزش مبتنی بر بازی‌های کوتاه	تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و

شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. فعالیت خاص: نمایش فیلم		
تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی.	آموزش مبتنی بر یادداشت تحلیلی	سیزدهم
برگزاری یک آزمون از مباحث جلسات گذشته به روش مورد نظر مدرس. ایجاد فرصت برای گفتگوی جمعی جهت مقایسه راهبردهای پنج‌گانه بر اساس تکالیف انجام شده.	آزمون یادگیری و بررسی مقایسه‌ای راهبردهای آموزش	چهاردهم
تشریح سابقه بکارگیری، معرفی بنیان‌گذاران، شرح مبانی نظری، معرفی اصول، زمینه‌ها و شرایط بکارگیری، معرفی مدافعان کنونی، تشریح وضعیت کنونی جایگاه راهبرد در ایران و جهان. عملی: گفتگوهای گروهی در باره امکان و چگونگی بکارگیری در مدارس ایران بر اساس مطالعات قبلی. فعالیت خاص: گزارش نتایج آزمون و اعلام بازخورد مدرس.	آموزش با واگذاری مسئولیت تدریس به شاگردان	پانزدهم
بررسی مقایسه‌ای راهبردهای آموزش بر اساس مبانی نظری، شواهد پژوهشی و الزامات اجرایی و ارزیابی وضعیت آنها در مدارس ایران. فعالیت خاص: ارائه گزارش کتبی مقایسه راهبردهای آموزش توسط دانشجویان.	بررسی مقایسه‌ای راهبردهای آموزش	شانزدهم

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با مشارکت همه‌جانبه آموزشگر - دانشجو انجام می‌شود. آموزشگر در قالب گفتارهای درسی در نوبت‌های مقرر به معرفی هر یک از راهبردها اقدام می‌کند و دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نمایند. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کلاس درس ارائه نظر کنند. در همه جلسات درس، یک مبحث به صورت نظری ارائه می‌گردد و به صورت عملی در باره بکارگیری آن در نظام مدرسه‌ای ایران، بحث و گفتگو می‌شود. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تکالیف مقرر درس تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب الزامی است. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر در همان رشته بلامانع است.
- منابعی که تا پایان سال ۱۳۹۸ برای استفاده در این درس پیشنهاد می‌شود، عبارتند از:
  - جویس، ب؛ کالهن، ا. و هاپکینز، د. (۱۳۹۱): الگوهای یادگیری: ابزارهایی برای تدریس، ترجمه محمود مهرمحمدی و لطفعلی عابدی. تهران: سمت.
  - فنسترمیچر، گ. و سولتیس، ج. (۱۳۹۰): رویکردهای تدریس. تهران: مهریستا.
  - منبع تکمیلی:
  - تابر، ر. ت. (۱۳۷۹): الفبای مدیریت کلاس درس: راهبردهایی برای آموزش اثربخش، ترجمه محمدرضا سرکارآرانی، تهران: مدرسه.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس راهبردهای آموزش در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از کار عملی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.
- ارزشیابی ضمن نیمسال: ارزشیابی ضمن نیمسال از سویی تمام فعالیت‌های بخش عملی درس را شامل می‌شود و از سوی دیگر برای اطمینان از پیشرفت مناسب یادگیری بر اساس زمان‌بندی اعلام شده انجام می‌گیرد و دستاورد هر دو قسمت جهت ارزشیابی نهایی بکارگرفته می‌شود.
- ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بدانند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی به اصلاح آن اقدام کنند.
- سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:
- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۳۰ درصد امتیاز
  - آزمون ضمن نیمسال: ۴۰ درصد امتیاز
  - آزمون پایانی: ۳۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

- مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:
- آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
  - مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
  - رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
  - رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
  - مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
  - ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس «طراحی آموزشی در آموزش ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن

معلمان باید بتوانند در راستای اهداف نظام آموزشی فرصت های یادگیری نظام مندی را طراحی کنند که تفاوت های فردی، علایق و روش های یادگیری دانش آموزان، و نیز تأثیرات بافت و زمینه اجتماعی بر یادگیری را مد نظر قرار داده و بتواند موفقیت یادگیرندگان را تضمین نماید. این امر مستلزم آن است که معلمان طراحی آموزشی را به عنوان یک رویکرد سیستمی بشناسند و بتوانند فرآیند آن را از مرحله شناسایی مسئله تا ارزیابی در یک موقعیت های واقعی تجربه نمایند. در چنین شرایطی معلمان به- جای اجرای طرح های از پیش تعیین شده، خود به خلق موقعیت های یادگیری دست خواهند زد و طرحهای اثربخشی را برای پاسخ به نیاز یادگیرندگان در موقعیت های منحصر بفرد تولید خواهند نمود.

نام درس: طراحی آموزشی در آموزش ابتدایی			
مشخصات درس نوع درس: نظری- عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنهاد: نظریه های یادگیری و آموزش/ برنامه ریزی درسی در آموزش ابتدایی			
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: مؤلفه های طراحی آموزشی را به صورت نظام مند برای شناسایی، تحلیل، تصمیم گیری، و ارزیابی حل مسئله یادگیری مورد استفاده قرار می دهد.			
شایستگی اساسی: $pck \& pk \& ck$ کد ۱-۲ $۳-۴ \& ۳-۲ \& ۳-۱ \& ۲-۲$			
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
تبیین مساله	مسئله تبیین شده است، اما اطلاعات جمع آوری شده از طریق نیاز سنجی و تحلیل آن از تبیین مسئله پشتیبانی نمی کند.	مسئله تبیین شده است، و اطلاعات جمع آوری شده از طریق نیاز سنجی و تحلیل آن از تبیین مسئله پشتیبانی می کند.	مسئله تبیین شده است، و اطلاعات جمع آوری شده از طریق نیاز سنجی و تحلیل آن از تبیین مسئله پشتیبانی نموده و نشان می دهد که چگونه موقعیت ها و نیاز های متفاوت یادگیرندگان را مورد توجه قرار داده است.
طراحی	فرایند شناسایی و تبیین مسئله/ مشکل را تا تعیین تکالیف یادگیری عملیاتی نموده اما میان مراحل مختلف طراحی ارتباط نظام مندی وجود ندارد.	فرایند شناسایی و تبیین مسئله/ مشکل را تا تعیین تکالیف یادگیری عملیاتی نموده و میان مراحل و مؤلفه های طراحی ارتباط نظام مندی وجود دارد.	فرایند طراحی آموزشی را در تمامی مراحل به صورت نظام مند عملیاتی شده و مسئله/ مشکل، روش نیاز سنجی، اهداف آماج، محتوا و تکالیف یادگیری با توجه به تفاوت های فردی از یکدیگر پشتیبانی می نمایند.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات طراحی آموزشی

تعریف ضرورت و منطق طراحی آموزشی
مراحل طراحی آموزشی (تحلیل، تصمیم‌گیری، راهبرد، ارزشیابی)
گستره طراحی آموزشی
ارتباط تکنولوژی آموزشی با طراحی آموزشی
ارتباط نظریه‌های آموزش / یادگیری با طراحی آموزشی

تکالیف یادگیری:

مطالعه حداقل سه منبع علمی - پژوهشی در زمینه مباحث مطرح شده، تلخیص در قالب مقاله کوتاه و ارائه در کلاس.

فصل دوم: فرایند طراحی آموزشی (تحلیل)

تعریف مسئله / مشکل
شناسایی و تجزیه و تحلیل منبع مسئله / مشکل
تجزیه و تحلیل نیازها
روشهای نیازسنجی (الگوی ساندرز، الگوی هوتون، الگوی هناس)
تحلیل نیازهای مربوط به یادگیرندگان
تحلیل نیازهای مربوط به موقعیت
تعیین راه‌های ممکن

تکالیف یادگیری:

با بکارگیری یکی از روشهای نیازسنجی، نیازهای یکی از گروه‌ها (معلم، دانش‌آموزان، کارکنان، اولیاء) را شناسایی و با تحلیل آن راه‌های حل برای مشکل / مسئله ارائه دهد.

فصل سوم: فرایند طراحی آموزشی (تصمیم‌گیری)

تدوین اهداف آماج
بازنگری در اهداف و تعیین اولویت دست‌یابی به اهداف آماج
مقایسه تحلیل نیازها و اهداف آماج
تبدیل اهداف آماج به اهداف و پیامدهای یادگیری
اهداف آموزشی
محتوای آموزشی
تکالیف یادگیری

تکالیف عملکردی:

۱. با استفاده از گزارش تکلیف عملکردی فصل دوم (تحلیل نیازها و تعیین راه‌حل مشکل یا مساله) اهداف آماج را اولویت‌بندی نموده و آنها را به پیامدهای یادگیری تبدیل نماید.

۲. با توجه به اهداف آموزشی تدوین شده، محتوای اصلی و تکمیلی و تکالیف یادگیری با توجه را با توجه به انواع سبک های یادگیری تعیین نماید.

فصل چهارم: فرایند طراحی آموزشی (راهنبرد)

بهره گیری از راهنبرد در طراحی آموزشی

الف) راهنبردهای طراحی آموزشی بر اساس نوع محتوا

طراحی آموزشی (۱) به خاطر سپردن اطلاعات (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۲) به کار گیری مهارت طبقه بندی مفاهیم (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۳) به کارگیری مهارت روش کار (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۴) به کار گیری مهارت اصل (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۵) درک ارتباط مفهومی (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۶) درک ارتباط علت و معلولی (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

طراحی آموزشی (۷) مهارتهای تفکر برتر (طراحی) / تعیین رسانه / نوشتن تمرین و پرسش / ارزشیابی تکوینی / تعیین طرح مدیریت آموزشی)

ب) راهنبردهای طراحی آموزشی بر اساس نیازهای یادگیرندگان

(۱) ویژه دانش آموزان فراگیر

(۲) ویژه دانش آموزان تیزهوش

(۳) ویژه دانش آموزان با مشکلات عاطفی شدید

ج) راهنبردهای طراحی آموزشی بر اساس موقعیت

(۱) ویژه کلاسهای چند پایه

(۲) ویژه مسائل بومی خاص

تکالیف عملکردی:

دو طرح آموزشی مبتنی بر یکی از راهنبردها (محتوا، نیازهای یادگیرندگان و موقعیت) و با در نظر گرفتن مراحل طراحی آموزشی، تهیه نماید.

فصل پنجم: فرایند طراحی آموزشی (ارزشیابی)

منطق ارزشیابی طرح آموزشی (چرا؟ چه موقع؟ به منظور چه هدفی؟ چگونه)

بازنگری توسط متخصص

ارزشیابی تکوینی

ارزشیابی نهایی
ارزشیابی از طرح آموزشی

تکالیف عملکردی

تهیه ملاک ها و سطوح کیفیت طرحهای آموزشی و روش بازنگری طرحهای آموزشی فصل چهارم
ارزیابی نقاط ضعف و قوت طرحهای تهیه شده در کلاس و ارائه بازخورد برای اصلاح آن.

فصل ششم: طراحی تعاملی پیام

تعامل در آموزش

نظامهای تعامل متکی بر انسان

نظامهای تعامل متکی بر چاپ

نظامهای تعامل متکی بر وسایل دیداری - شنیداری

نظامهای تعامل متکی بر رایانه

تکالیف یادگیری:

یک نمونه از گزارش مشاهدات کارورزی را بازنگری کند و آن را بر اساس نظامهای تعامل تحلیل نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

روش مطالعه غیر مستقیم در قالب مطالعه موقعیت و تحلیل نقاد برای شناسایی و تبیین مسئله، تعیین نیاز یادگیرندگان و موقعیت یادگیری، روش مستقیم در مرور منابع علمی در زمینه نظریه های یادگیری، مدل های نیاز سنجی، و مدل های طراحی آموزشی برای طراحی و حل مسئله شناسایی شده است. برای طراحی، تولید و ارزیابی یک نمونه طراحی آموزشی از روش حل مسئله استفاده می شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

لشین، پولاک و رایگلوث (۱۳۹۰). راهبردها و فنون طراحی آموزشی. ترجمه هاشم فردانش، انتشارات سمت
گانی، بریگز و ویگر (۱۳۹۱). اصول طراحی آموزشی، ترجمه خدیجه علی آبادی، نشر دانا

منابع فرعی:

طراحی نظامهای آموزشی، نویسنده: رمی زفسکی، ترجمه هاشم فردانش، انتشارات سمت
مقاله: شناسایی الگوی طراحی آموزشی مطلوب برای آموزش های صنعتی، نویسندگان: هاشم فردانش و مرتضی کرمی.
نشریه مطالعات برنامه درسی. سال ۱۳۸۷، شماره ۸

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۵ نمره

سرفصل درس «طراحی واحد یادگیری در آموزش ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن

معلمان باید بتوانند در راستای اهداف نظام آموزشی فرصت های یادگیری نظامندی را طراحی کنند که تفاوت های فردی، علایق و روش های یادگیری دانش آموزان، و نیز تأثیرات بافت و زمینه اجتماعی بر یادگیری را مد نظر قرار داده و بتوانند موفقیت یادگیرندگان را تضمین نماید. این امر مستلزم آن است که معلمان طراحی آموزشی را به عنوان یک رویکرد سیستمی بشناسند و بتوانند فرآیند آن را از مرحله شناسای مسئله تا ارزیابی در یک موقعیت های واقعی تجربه نمایند. در چنین شرایطی معلمان بجای اجرای طرح های از پیش تعیین شده، خود به خلق موقعیت دست خواهند زد و طرحهای اثربخشی را برای پاسخ به نیاز یادگیرندگان در موقعیت های منحصر بفرد تولید خواهند کرد.

نام درس: طراحی واحد یادگیری در آموزش ابتدایی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با تحلیل برنامه درسی/ استاندارد های محتوا در یک حوزه یادگیری یک واحد یادگیری طراحی، تدوین، اجرا و و بر اساس نتایج ارزیابی آن را مورد بازنگری قرار دهد.				نوع درس: عملی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: طراحی آموزشی در آموزش ابتدایی
				شایستگی اساسی: ck&pk & pck
				۱-۲ & ۲-۲ & ۳-۱ ۳-۲ & ۳-۴
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
منطق و اهداف محتوا	در تبیین چستی، چرایی و چگونگی منطق واحد یادگیری ارتباط آن ها را با یکدیگر برای مشخص نمودن ماهیت اهداف و محتوای واحد یادگیری تعیین تکلیف نکرده است.	در تبیین چستی، چرایی و چگونگی منطق واحد یادگیری ارتباط میان اهداف و محتوای واحد یادگیری مشخص شده است.	چستی، چرایی و چگونگی تبیین شده در منطق واحد یادگیری به وضوح برای اهداف و محتوای واحد یادگیری تعیین تکلیف نموده است.	
طراحی	واحد یادگیری طراحی شده شامل کلیه مؤلفه ها است اما عناصر آن به صورت نظام مند و هماهنگ از یکدیگر پشتیبانی نمی کند.	واحد یادگیری طراحی شده شامل کلیه مؤلفه ها است و عناصر دارای انسجام و هماهنگی است.	واحد یادگیری طراحی شده شامل کلیه مؤلفه ها است و عناصر دارای انسجام و هماهنگی است به گونه ای که منطق واحد یادگیری در هر یک از عناصر انعکاس یافته است.	
نقد و ارزیابی	گزارش اجرای و ارزیابی واحد یادگیری منعکس کننده برخی از نقاط قوت و ضعف برجسته واحد یادگیری است و پیشنهادات منجر به اصلاح/ بهبود واحد یادگیری نمی شود.	گزارش اجرای و ارزیابی واحد یادگیری منعکس کننده نقاط قوت و ضعف واحد یادگیری است و پیشنهادات منجر به ایجاد و تأثیر گذاری بیشتر بر نتایج		

یادگیری دانش آموزان است.	انسجام و بیشتر واحد یادگیری شده است.			
--------------------------	--------------------------------------	--	--	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات طراحی واحد یادگیری

رویکرد برنامه درسی و ارتباط آن ساختار واحد یادگیری
ارتباط واحد های یادگیری در ساختار یک موضوع درس
ارتباط ساختار/مدل و عناصر واحد یادگیری
منطق واحد یادگیری (چرایی)
اهداف / پیامد های یادگیری (چیستی)
وسعت و توالی واحد یادگیری
فرصت های یادگیری (چگونگی)

تکلیف یادگیری:

چند نمونه واحد های یادگیری را از منظر منطق واحد یادگیری و ارتباط اجزاء آن را با یکدیگر با توجه به منطق آن بررسی و تحلیل و نقش آن را در هماهنگی عناصر واحد یادگیری گزارش نماید.

تکلیف عملکردی:

برای یک واحد یادگیری متن منطق آن را با توجه به چیستی، چرایی و چگونگی تدوین نماید.

فصل دوم: استاندارد های محتوا و سازماندهی آن

ایده کلیدی
مفاهیم اساسی
ترسیم نقشه مفهومی
حقایق و اطلاعات جزئی
مهارت های اساسی
ترسیم نمودار مهارت ها
ارتباط نقشه مفهومی، نمودار مهارت ها و حقایق و اطلاعات جزئی با پیامد ها
تعیین سطح توانایی دانش آموزان
بازتعریف پیامد های یادگیری

تکلیف عملکردی:

با تحلیل استاندارد های محتوا/ اهداف در برنامه درسی برای آموزش یک ایده کلیدی مفاهیم/ مهارت اساسی مرتبط با آن در برنامه درسی یکی از موضوعات درسی نقشه مفهومی/ نمودار مهارت ها را ترسیم و ارتباط حقایق و اطلاعات جزئی را با آن به نمایش بگذارد.

فصل سوم: سازمان دهنده ها

طبقه بندی پیامد های یادگیری
سازمان دهنده مرکزی/ پایه

وابسته به دنیا
وابسته به مفهوم
وابسته به کاوشگری
وابسته به یادگیری
وابست به کاربرد ها
سازمان دهنده آموزشی (ایده کلیدی)
معیار ها (انعطاف، قابلیت، تناسب)
شناسایی عنوان ها

تکلیف عملکردی:

با توجه به نقشه مفهومی / نمودار مهارت ها روش سازمان دهنده را برای تولید واحد یادگیری مشخص و آن را تبیین نماید.

فصل چهارم: فرصت های یادگیری

انتخاب راهبرد آموزشی اصلی / کلی
انتظارات عملکردی
پرسش های اساسی
بافت و زمینه فرهنگی / اجتماعی
دانش و تجربیات پیشین
برانگیختن
سبک های یادگیری
مهارت های فراشناخت
تکالیف یادگیری
نظم منطقی فرصت های یادگیری

تکلیف عملکردی:

با توجه به سازمان دهنده های مشخص شده فرصت های یادگیری را با در نظر گرفتن انتظارات عملکردی، سبک های یادگیری، مهارت های فراشناختی و... طراحی و تولید نماید.

فصل پنجم: ارزشیابی

پیامد های یادگیری و ملاک های سنجش
راهبرد های سنجش
رسمی
غیر رسمی

خود ارزیابی
ارزشیابی توسط همسالان
ارزشیابی توسط معلم
ارزشیابی از واحد یادگیری

چگونه یادگیری را بهبود دهیم؟

تکلیف عملکردی:

۱. پیامد های یادگیری واحد یادگیری طراحی شده را در قالب راهبرد های رسمی و غیر رسمی تدوین نماید.
۲. واحد یادگیری طراحی شده را در یک موقعیت آموزشی اجرا و نتایج ارزشیابی از عملکرد یادگیرندگان را برای اصلاح/ ارتقاء واحد یادگیری مورد استفاده قرار دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

از روش مستقیم برای مطالعه و تحلیل برنامه درسی و سایر منابع علمی برای طراحی واحد یادگیری، و از روش حل مسئله برای طراحی، تولید و ارزیابی یک نمونه واحد یادگیری می شود.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:-

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ....
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت- های گروهی ۶ نمره
کارتولیدی: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۱۴ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «ارزشیابی کیفی (توصیفی) در دوره ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن

سنجش در برنامه درسی فعالیتی مستمر و برنامه ریزی شده است که نتایج آن، نه تنها انعکاس دهند سطح توانایی های کسب شده از سوی دانش آموزان است بلکه، باید بتواند اطلاعات لازم را برای ارزیابی برنامه درسی، فرصت های یادگیری و قضاوت حرفه ای از سوی معلم تدارک ببیند. توانایی دانشجو یان در تهیه طرح سنجش متناسب با اهداف یادگیری و سطوح آن، شیوه تهیه انواع آزمون و بررسی پایایی و اعتبار آن، و نحوه استفاده از آزمون های هنجار شده به آنان کمک می نماید تا متناسب با اهداف برنامه درسی، موقعیت آموزشی و ویژگی یادگیرندگان از انواع آزمون ها برای ارزیابی سطح توانایی های کسب شده از سوی دانش آموزان استفاده نموده و برای ارتقاء آن برنامه ریزی نمایند.

نام درس: ارزشیابی کیفی (توصیفی) در دوره ابتدایی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: برای یک موضوع درسی جدول دوبعدی را بر اساس اهداف/ محتوا تدوین نموده و متناسب با ظرفیت های موضوع درسی از انواع راهکار های سنجش و ابزارها برای ترسیم نیمرخ دانش آموزان استفاده نماید. آزمون های اجرا شده را به جهت پایایی و روایی بررسی و میزان اعتبار یافته ها را با توجه به روش های بکارگرفته شده گزارش کند.				نوع درس: نظری- عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: ارزشیابی از یادگیری
				شایستگی اساسی: ck & pck کد ۱-۱ & ۲- ۱&۱-۳ & ۳-۳&۳-۴
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف/ انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون/ راهکار های سنجش با سطوح اهداف/ انواع محتوا در نظر گرفته شده است و آزمون/ راهکار ها با توجه به ماهیت هدف/ محتوا از تنوع برخوردار است و امکان پاسخ به تفاوت های فردی را فراهم می کند.	در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف/ انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون/ راهکار های سنجش با سطوح اهداف/ انواع محتوا در نظر گرفته شده است و در این رابطه ماهیت هدف/ محتوا نیز مورد توجه قرار گرفته است.	در جدول دو بعدی تهیه شده سطوح اهداف/ انواع محتوا مورد توجه قرار گرفته اما رابطه نوع آزمون/ راهکار های سنجش با سطوح اهداف/ انواع محتوا در نظر گرفته نشده است.	جدول دو بعدی	

در تحلیل و تفسیر نتایج نتایج توانسته است اطلاعات را با توجه به تنوع راهکار های سنجش استفاده شده به صورت نظام مند سازماندهی نماید و شواهد کافی برای تصمیم گیری فراهم کند.	در تحلیل و تفسیر نتایج نتایج توانسته است اطلاعات را به صورت نظام مند سازماندهی نماید و داده های جمع آوری شده از راهکار های مختلف سنجش را برای تصمیم گیری تلفیق نماید.	در تحلیل و تفسیر نتایج نتایج توانسته است اطلاعات را به صورت نظام مند سازماندهی نماید اما نتوانسته است ارتباط بین داده های جمع آوری شده از راهکار های مختلف سنجش را برای تصمیم گیری با یکدیگر تلفیق نماید.	تحلیل و تفسیر نتایج
در طرح سنجش از راهکار های مختلف استفاده شده است و برای ترسیم نیمرخ یادگیری از ملاک ها و سطح عملکردی که به وضوح تمایز سطح عملکرد دانش آموزان را با لحاظ نمودن تفاوت های فردی نشان می دهد استفاده شده است.	در طرح سنجش از راهکار های مختلف استفاده شده است و نیمرخ یادگیری ترسیم شده مبتنی بر کلیه اطلاعات و شواهد جمع آوری شده است.	در طرح سنجش از راهکار های مختلف استفاده شده است اما نیمرخ یادگیری ترسیم شده مبتنی بر کلیه اطلاعات و شواهد جمع آوری شده نیست.	رسم نیمرخ یادگیری

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: راهکار های سنجش

الف: انواع آزمون ها

- ساخت (استاندارد – معلم ساخته)
- اجرا (فردی – گروهی)، زمان اجرا (تشخیصی، تکوینی و پایانی یا دسته بندی: قبل، ابتدا، حین و پایان تدریس)
- کاربرد (پیشرفت تحصیلی، استعداد، هوش، شخصیت، رغبت و ...)، هدف (سرعت – قدرت)
- پوشش اهداف (طبقه بندی اهداف)
- تصحیح (عینی – ذهنی)
- وابستگی به فرهنگ (وابسته و ناوابسته)
- فعالیت آزمودنی (شفاهی، مداد – کاغذی، عملی)

تکالیف یادگیری:

چند مقاله علمی پژوهشی در خصوص انواع آزمون ها را مطالعه و نقاط قوت و ضعف هر یک را در قالب یک مقاله کوتاه به همراه نقد و نظر شخصی ارائه نماید.

نمونه ای از انواع آزمون ها را به جهت نقش آن در ترسیم نیمرخ یادگیری دانش آموزان مورد بررسی و تحلیل قرار دهد.

ب: راهکار های سنجش کیفی

- سنجش عملکردی

- موقعیت شبیه سازی شده
- نمونه کار
- فهرست واریسی
- مقیاس درجه بندی
- واقعه نگاری
- سنجش رفتار
- پروژه
- پوشه کار
- انواع بازخورد
  - بازخورد معلم به دانش آموز
  - بازخورد در جریان آموزش
  - بازخورد دانش آموز به خودش
  - استفاده از بازخورد ها در تدوین گزارش عملکرد

تکالیف یادگیری:

یک نمونه پوشه کار دانش آموزی را به جهت استفاده از انواع راکار های سنجش تحلیل و نقاط قوت و ضعف آن را شناسایی و با استفاده از منابع علمی، پوشه کار را به جهت کمک به یادگیری دانش آموز/ اصلاح روش های آموزش حاشیه نویسی و ارائه نماید.

فصل دوم: طرح ریزی

بودجه بندی محتوای آموزشی:

برپایه اهداف

سرفصل ها

ساخت جدول دو بعدی اهداف و سئوالات/ آزمون ها

ساخت جدول دو بعدی سرفصل ها و سئوالات/ آزمون ها

تهیه جدول مشخصات/ صفات (ویژگی ها) برای سنجش نگرش ها

تکالیف عملکردی:

دو نمونه جدول بودجه بندی یکی بر اساس اهداف و دیگری بر اساس سرفصل ها، در یک موضوع درسی تهیه و مشخص نماید از کدام یک از راهکار های سنجش برای ارزیابی اهداف/ محتوا استفاده می کند. توصیه: کلاس بر روی موضوعات و درس های مختلف جدول دو بعدی را تهیه کنند.

فصل سوم: آزمون های هنجار شده

مفهوم هنجار(نورم)

انواع نورم (ملی؛ محلی، سنی، کلاسی، درصدی، نمره تراز شده)

انتخاب گروه، مراحل ساخت یک آزمون استاندارد هنجار شده

انواع نیمرخ ها، باید ها و نبایدهای استفاده از آزمون های هنجار شده.

آشنایی با ابزارهای هنجار شده: مانند استعداد، هوش، خلاقیت، رغبت، مهارت های زبانی، ریاضی...
آشنایی با آزمون های زبان، ریاضی، علوم در سطح بین المللی
روش های استفاده از نتایج آزمون های هنجار شده در آموزش

تکلیف یادگیری:

نتایج اجرای آزمون های هنجار شده در سطح ملی یا بین المللی را با مراجعه به مقالات ارائه شده در این زمینه مطالعه و یافته های آن را همراه با اظهار نظر شخصی ارائه کند.
نمونه ای از آزمون های هنجار شده را بر روی یکی گروه از دانش آموزان اجرا و نتایج آن را تحلیل و گزارش کند.

فصل چهارم: تهیه طرح سنجش

- تعیین اهداف
- تعیین راهکار های سنجش
- تهیه ابزار
- جمع آوری اطلاعات و شواهد
- تحلیل و تفسیر اطلاعات و دشواهد جمع آوری شده
- ترسیم نیمرخ یادگیری دانش آموز
- تصمیم گیری
- تهیه گزارش
- مخاطبان گزارش
- دانش آموز
- اولیاء
- مسئولین

تکلیف یادگیری:

یک طرح سنجش تهیه، آن را در سطح کلاس درس اجرا و نتایج را با استفاده از نیم رخ یادگیری ترسیم شده از سطح یادگیری بررسی و در خصوص اقدامات بعدی تصمیم گیری نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

روش مطالعه مستقیم و فردی در مطالعه گزارش های پژوهشی و بررسی میزان اعتبار یافته های پژوهش / آزمون. از روش حل مسئله برای تهیه طراح سنجش، تحلی و تفسیر نتایج بای ترسیم نیمرخ یادگیری دانش آموز. راهبرد مشارکتی برای تولید جدول دوبعدی استفاده می شود.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

سیف، علی اکبر، ۱۳۸۹. سنجش فرآیند و فرآورده یادگیری، روش های قدیم و جدید، نشر دوران.

منابع فرعی:

سیف، علی اکبر، ۱۳۸۵. اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی، نشر دوران.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری و فعالیت های عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت های گروهی ۵ نمره

کارتولیدی: مجموعه تکالیف عملکردی فردی و گروهی ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تحلیل محتوای کتاب درسی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

درک دانشجویان نسبت به ملاک هایی که کیفیت مواد آموزشی بر اساس آن مورد ارزیابی قرار می گیرد این امکان را فراهم می کند تا آنان نقاط قوت و کاستی های مواد آموزشی را شناسایی نموده و آن را با اقتضائات محیط یادگیری و نیاز دانش آموزان تطبیق دهند. کسب تجربه در زمینه تحلیل مواد آموزشی زمینه مشارکت در فرآیند تولید مواد آموزشی را آینده افزایش داده و منجر به شکل گیری ظرفیت در سطح مدارس و مناطق آموزشی برای فاصله گرفتن از سیستم متمرکز فعلی در نظام آموزشی و رفتن به سمت کاهش تمرکز می شود.

نام درس: تحلیل محتوای کتاب درسی ۱ ^{۲۴}				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با تحلیل ساختار برنامه درسی، میزان همخوانی/سازگاری مواد آموزشی تدوین شده با برنامه درسی را شناسایی و گزارش نماید. با استفاده از روش های کمی و کیفی تحلیل محتوا، موادآموزشی را به جهت تبعیت از ملاک های در دو بعد ظاهری و سازماندهی محتوا مورد ارزیابی قرار دهد.				نوع درس: نظری- عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: برنامه ریزی درسی در آموزش ابتدایی
				شایستگی اساسی: pck ۱-۳ & ۲-۳ ۳-۴
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
تحلیل برنامه درسی	میزان ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را بدون تحلیل عناصر برنامه درسی و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی گزارش نموده است.	ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را با تحلیل عناصر برنامه درسی و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی گزارش نموده است.	ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را با توجه به سازگاری این عناصر با مواد آموزشی و نقش آن در یادگیری گزارش نموده است.	
روش های تحلیل محتوا	صرفاً از روش های کمی برای تحلیل مواد آموزشی استفاده کرده و این تحلیل را بیشتر بر ویژگی های ظاهری مواد آموزشی متمرکز نموده است.	از روش های کمی و کیفی برای تحلیل مواد آموزشی استفاده کرده و نشان داده است که ارتباط روش و نوع محتوا را مش شناسد اما تحلیل خود برخی از ملاک ها در هر یک از دو بعد را متمرکز نموده است.	از روش های کمی و کیفی در تحلیل مواد آموزشی استفاده کرده و رابطه روش های تحلیل محتوا را با نوع محتوا و ملاک ها در هر یک از دو بعد مد نظر قرار داده است.	
ملاک های تحلیل	تحلیل انجام شده نشان می دهد که نسبت به ملاک های تحلیل محتوا و نقش آن در شکل دادن مواد آموزشی که	تحلیل انجام شده نشان می دهد که از ملاک های تحلیل محتوا و تأثیر آن در شکل دهی مواد آموزشی که از یادگیری	تحلیل انجام شده نشان می دهد که از ملاک های تحلیل محتوا و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی بر اساس جهت گیری	

۲۴ - در این درس تحلیل برنامه درسی به انتخاب استاد و دانشجو بر روی یکی از موضوعات انجام می شود و سایر موضوعات در تحلیل محتوای ۲ مورد بررسی قرار می گیرند.

تأثیر تعیین کننده ای بر یادگیری دارد آگاه نیست.	عمیق پشتیبانی می کند آگاه است.	های برنامه درسی آگاه است.
---	--------------------------------	---------------------------

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: ساختار برنامه‌های درسی دوره ابتدایی

- ۱- رویکرد برنامه درسی
- ۲- اهداف برنامه
- ۳- اصول حاکم برانتخاب و سازماندهی محتوا
- ۴- روش‌های یاددهی - یادگیری
- ۵- روش‌های ارزش‌یابی
- ۶- مواد آموزشی در برنامه درسی

تکلیف یادگیری:

مطالعه منابع برنامه ریزی درسی (مقالات کتاب‌ها) و پژوهش‌های انجام شده در زمینه تحلیل محتوای کتاب‌های درسی و تهیه گزارشی از نقش مواد آموزشی / نقاط قوت و ضعف در یادگیری دانش آموزان دوره ابتدایی. مطالعه مشارکت معلمان در طراحی و تدوین مواد آموزشی در سایر کشورها.

تکلیف عملکردی:

ساختار یک نمونه برنامه درسی دوره ابتدایی را به جهت نقش هر یک از عناصر در سازماندهی مواد آموزشی بررسی نماید و گزارش نماید.

فصل دوم: روش‌های تحلیل محتوا

- مفاهیم، اصول و تکنیک‌های تحلیل محتوا
- روش‌های کمی در تحلیل محتوا
- مراحل روش تحلیل کمی
- اعتبار یافته‌ها
- روش‌های کیفی در تحلیل محتوا
- مراحل روش تحلیل کیفی
- اعتبار یافته‌ها

تکلیف یادگیری:

۱. مطالعه حداقل دو گزارش پژوهشی در زمینه تحلیل محتوای مواد آموزشی (کتاب، فیلم، مقاله نرم افزار و...) و نحوه استفاده از روش‌های کمی و کیفی در تحلیل مطالعه و نظر خود را در مورد یافته‌های هر یک از این دو روش در شناسایی نقاط قوت و ضعف محتوا به همراه پیشنهادات ارائه کند.

تکلیف عملکردی:

یک نمونه از مواد آموزشی دوره ابتدایی را انتخاب و با استفاده از روش های کمی و کیفی آن را تحلیل و یافته ها را گزارش نماید.

فصل سوم: تحلیل محتوای مواد آموزشی

تحلیل یکی از موضوعات درسی دوره ابتدایی در دو بعد ظاهری و سازماندهی محتوا.

- مقوله های مورد بررسی در بعد ظاهری:

- صفحه آرایی

- قلم و فونت

- تصاویر گرافیکی و پویا نمایی

- جداول و نمودار ها

- ویژگی های فنی

- مقوله های مورد بررسی در بعد سازماندهی محتوا:

- توالی

- اعتبار

- تعادل

- پوشش اهداف

- فرصت ها و تکالیف یادگیری

- راهبرد های آموزش

- راهبرد های ارزشیابی

تکلیف عملکردی:

دانشجو می تواند یکی از موضوعات درسی دوره ابتدایی را انتخاب نموده و در مرحله اول ارتباط مواد آموزشی با عناصر برنامه درسی و چگونگی تحقق آن را مورد بررسی قرار دهد. در مرحله دوم نیز هر یک از مواد آموزشی را بر اساس ملاک ها در هر یک از دو بعد سازماندهی محتوا و ویژگی های ظاهری مورد بررسی قرار می دهد. تحلیل های انجام شده به جهت استفاده از روش های کمی و کیفی و ملاک های هر یک از دو روش به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه فردی و تهیه خلاصه نظام مند از منابع علمی در زمینه روش های تحلیل محتوا/ روش های بکارگرفته شده در پژوهش های تحلیل محتوا و ارائه آن در سمینار های کلاسی یا در سطح واحد آموزشی. استفاده از شیوه مشارکتی در ارزیابی فعالیت های فردی و گروهی بر اساس ملاک های تحلیل محتوا. شرکت در سمینار هایی که در محیط آموزشی/ مراکز علمی و اظهار نظر در مورد گزارش های ارائه شده.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

کوروش فتحی و اجارگاه، (۱۳۸۸). اصول و مبانی برنامه ریزی درسی.

نوریان، محمد (۱۳۸۱). راهنمای عمل تحلیل محتوای رسانه های آموزشی. انتشارات آموزش امیر. چاپ اول.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۱۰ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «تحلیل محتوای کتاب درسی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

درک دانشجویان نسبت به ملاک هایی که کیفیت مواد آموزشی بر اساس آن مورد ارزیابی قرار می گیرد برای آنان این امکان را فراهم می نماید تا نقاط قوت و کاستی های مواد آموزشی را شناسایی نموده و آن را با اقتضائات محیط یادگیری و نیاز دانش آموزان تطبیق دهند. علاوه بر این آنان قادر خواهند بود تا با کسب تجربه بیشتر در فرآیند تولید مواد آموزشی مشارکت نموده و ظرفیت مدارس و مناطق آموزشی را برای فاصله گرفتن از سیستم متمرکز افزایش دهند.

نام درس: به فارسی: تحلیل محتوای کتاب درسی ۲				مشخصات درس
<p>اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:</p> <p>با تحلیل ساختار برنامه درسی، میزان همخوانی/سازگاری مواد آموزشی تدوین شده با برنامه درسی را شناسایی و گزارش نماید.</p> <p>با استفاده از روش های کمی و کیفی تحلیل محتوا، موادآموزشی را به جهت تبعیت از ملاک های در دو بعد ظاهری و سازماندهی محتوا مورد ارزیابی قرار دهد.</p>				<p>نوع درس: نظری-عملی</p> <p>تعداد واحد: ۲</p> <p>زمان درس: ۴۸ ساعت</p> <p>پیش نیاز: تحلیل محتوای کتاب درسی ۱</p>
				<p>شایستگی اساسی:</p> <p>pck ۱-۳-۲ & ۳-۴</p> <p>۳</p>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را با توجه به سازگاری این عناصر با مواد آموزشی و نقش آن در یادگیری گزارش نموده است.	ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را با تحلیل عناصر برنامه درسی و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی گزارش نموده است.	میزان ارتباط میان ساختار برنامه درسی و مواد آموزشی را بدون تحلیل عناصر برنامه درسی و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی گزارش نموده است.	تحلیل برنامه درسی	
از روش های کمی و کیفی در تحلیل مواد آموزشی استفاده کرده و رابطه روش های تحلیل محتوا را با نوع محتوا و ملاک ها در هر یک از دو بعد مد نظر قرار داده است.	از روش های کمی و کیفی برای تحلیل مواد آموزشی استفاده کرده و نشان داده است که ارتباط روش و نوع محتوا را مش شناسد اما تحلیل خود برخی از ملاک ها در هر یک از دو بعد را متمرکز نموده است.	صرفاً از روش های کمی برای تحلیل مواد آموزشی استفاده کرده و این تحلیل را بیشتر بر ویژگی های ظاهری مواد آموزشی متمرکز نموده است.	روش های تحلیل محتوا	
تحلیل انجام شده نشان می دهد که از ملاک های تحلیل محتوا و تأثیر آن در سازماندهی مواد آموزشی بر	تحلیل انجام شده نشان می دهد که از ملاک های تحلیل محتوا و تأثیر آن در شکل دهی مواد آموزشی که از	تحلیل انجام شده نشان می دهد که نسبت به ملاک های تحلیل محتوا و نقش آن در شکل دادن	ملاک های تحلیل	

اساس جهت گیری های برنامه درسی آگاه است.	یادگیری عمیق پشتیبانی می کند آگاه است.	مواد آموزشی که تأثیر تعیین کننده ای بر یادگیری دارد آگاه نیست.		
---	--	--	--	--

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

در این درس دانشجویان در ادامه درس تحلیل محتوای ۱ پروژه های خود را بر روی موضوعات درسی مختلف اجرا و نتایج آن را به صورت سمینار ارائه می کنند. برای هر یک از موضوعات در مرحله اول ارتباط مواد آموزشی را با عناصر برنامه درسی و چگونگی تحقق آن را مورد بررسی قرار می دهند. در مرحله دوم هر یک از مواد آموزشی را بر اساس ملاک های دو بعد سازماندهی محتوا و ویژگی های ظاهری مورد بررسی قرار می دهد. تحلیل های انجام شده به جهت استفاده از روش های کمی و کیفی و ملاک های هر یک از دو روش مورد نقد و بررسی قرار می گیرد.

- مقوله های مورد بررسی در بعد ظاهری:

- صفحه آرایی
- قلم و فونت
- تصاویر گرافیکی و پویا نمایی
- جداول و نمودار ها
- ویژگی های فنی

- مقوله های مورد بررسی در بعد محتوا:

- توالی
- اعتبار
- تعادل
- پوشش اهداف
- فرصت ها و تکالیف یادگیری
- راهبرد های آموزش
- راهبرد های ارزشیابی

تکلیف یادگیری:

مصاحبه ای با یک معلم با تجربه در باره سازماندهی محتوای کتاب (مفاهیم و مهارت ها) انجام داده و نظرات او را با معیار های مطرح شده در دو بعد ظاهری و محتوایی بررسی و نتیجه را کارگروه بررسی و در سمینار کلاسی گزارش نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- مطالعه فردی و تهیه خلاصه نظام مند از منابع علمی در زمینه روش های تحلیل محتوا/ روش های بکار گرفته شده در پژوهش های تحلیل محتوا و ارائه آن در سمینار های کلاسی یا در سطح واحد آموزشی. استفاده از شیوه مشارکتی در ارزیابی فعالیت های فردی و گروهی بر اساس ملاک های تحلیل محتوا. شرکت در سمینار هایی که در محیط آموزشی / مراکز علمی و اظهار نظر در مورد گزارش های ارائه شده.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

هولستی، ال-آر (۱۳۸۰). تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی. ترجمه نادر سالار زاده امیر. انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی. تهران چاپ دوم.

منبع فرعی:

نوریان، محمد (۱۳۸۱). راهنمای عمل تحلیل محتوای رسانه های آموزشی. انتشارات آموزش امیر. چاپ اول.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: .....

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۱۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش ابتدایی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

زندگی بشر در عصر کنونی به گونه‌ای با فناوری اطلاعات و ارتباطات عجین شده است، که برخورداری از ابعاد گوناگونی از سواد از جمله سواد اطلاعاتی، سواد رسانه ای، سواد رایانه، سواد فناوری، سواد دیجیتال، سواد اینترنتی، یک ضرورت در زندگی محسوب می‌گردد. ضرورت توجه به فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب گردیده است که آموزش آن در آموزش‌های رسمی وارد گردد. لذا آشنایی و بهره‌مندی از این بعد سواد یکی از نیازهای دانش‌آموزان امروز و شهروندان فردا است. از این‌رو معلمان که وظیفه آماده سازی دانش‌آموزان را برای ورود به عرصه زندگی دارند، خود نیز باید ضمن برخورداری از شایستگی‌ها و سواد لازم در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات، از این ظرفیت در آموزش‌های خود بهره گیرند و با تلفیق این فناوری در فرصت‌های یاددهی-یادگیری علاوه بر بهره‌گیری از افزایش و بهبود کارایی آموزش، دانش‌آموزان را آموزش دهند که چگونه خود را برای استفاده صحیح از فرصت‌های پیش‌آمده بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.

نام درس: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات آموزش ابتدایی ۱	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری:	نوع درس: کارگاهی
جدول شایستگی‌ها دانشجو معلمان در ۶ مولفه ۱- درک ICT در آموزش، ۲- برنامه درسی و ارزشیابی، ۳- پداگوژی، ۴- مهارت‌های فاوا، ۵- سازمان بندی و مدیریت و ۶- یادگیری حرفه ای معلم در سواد فناوری ^{۲۵} به شرح جدول زیر می‌باشد.	تعداد واحد: ۱ واحد زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: مهارت های هفتگانه

سطح ۱ (سواد فناوری)	سطح ۲ (تعمیق دانش)	سطح ۳ (تولید دانش)	ملاک ها
آگاهی از سیاست‌ها			درک ICT در آموزش
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
با آگاهی از سیاست‌های ملی، تعدادی راهکار و روش را برای حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از این سیاست‌ها، پیشنهاد نماید.	با آگاهی از سیاست‌های ملی، تعدادی راهکار و روش عملیاتی را برای تطابق و حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد نماید.	با آگاهی از سیاست‌های ملی، فهرستی از راهکارها و روش‌های عملیاتی ماهرانه را برای تطابق و حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد نماید.	
ابزارهای پایه			مهارت‌های فاوا

۲۵ سواد فناوری: استفاده از فاوا برای یادگیری کارآتر و موثرتر

	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	عملکرد و نحوه کار تعدادی از سخت افزارها و نرم افزارهای پایه، نرم افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم افزارهای ارتباطی، نرم افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت را به همتایان خود نمایش دهد.	ضمن آگاهی از عملکرد و نحوه کار سخت افزارها و نرم افزارهای پایه، نرم افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم افزارهای ارتباطی، نرم افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت، سه فعالیت آموزشی مبتنی بر استفاده از آن‌ها را طراحی نماید.	فعالیت‌های آموزشی طراحی شده مبتنی بر استفاده از نرم‌افزارها و سخت افزارهای کاربردی را در حضور گروه هم‌تا تشریح نموده و با کسب نظرات از ریبانی آن‌ها، طراحی خود را اصلاح نماید.
برنامه درسی و ارزشیابی	دانش پایه		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، سه روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، پنج روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، روش‌ها و راه‌های گوناگونی برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید
پداگوژی	تلفیق فناوری		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل سه مورد از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل ۵ مورد از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، فهرستی از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص تهیه نماید.
سازمان بندی و مدیریت	کلاس استاندارد		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با استفاده از فاوا یک فعالیت را برای کل کلاس (کلاس در قالب یک گروه بزرگ) به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه دانش‌آموزان به	با استفاده از فاوا یک فعالیت را گروه‌های کوچک کلاسی به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه دانش‌آموزان به طور عادلانه به	با استفاده از فاوا چندین فعالیت را به صورت فردی به گونه‌ای سازمان بندی نماید که همه دانش‌آموزان به طور عادلانه به

طور عادلانه به تجهیزات فراهم شده دسترسی داشته باشند.	تجهیزات فراهم شده دسترسی داشته باشند.	تجهیزات فراهم شده دسترسی داشته باشند.
سواد دیجیتال		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، حداقل پنج منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن‌ها تهیه نماید.	با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، حداقل ده منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن‌ها تهیه نماید.	با استفاده از مهارت‌های فناورانه و دانش کافی، منابع وب مورد نیاز متعددی را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه‌ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن‌ها تهیه نماید و به گروه همتا ارائه دهد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: درک فاوا در آموزش

شایستگی		
آگاهی از سیاست‌ها		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
با آگاهی از سیاست‌های ملی، تعدادی راهکار و روش را برای حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از این سیاست‌ها، پیشنهاد نماید.	با آگاهی از سیاست‌های ملی، تعدادی راهکار و روش عملیاتی را برای تطابق و حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد نماید.	با آگاهی از سیاست‌های ملی، فهرستی از راهکارها و روش‌های عملیاتی ماهرانه را برای تطابق و حمایت فعالیت‌های کلاسی رشته خود از سیاست‌های فوق، پیشنهاد نماید.
همسوسازی فعالیت‌های کلاسی مبتنی با فاوا با سیاست‌های ملی نظام آموزشی^{۲۶} <ul style="list-style-type: none"> سیاست‌های نظام آموزشی در مورد فاوا ویژگی‌های کلیدی فعالیت‌های کلاسی در رشته درسی مربوطه چگونگی بکارگیری ویژگی‌های فعالیت‌های کلاسی در جهت اجرای سیاست‌های ملی فاوا 		
تکالیف یادگیری و عملکردی دانشجو معلمان: <ul style="list-style-type: none"> در مورد سیاست‌های ملی فاوا بحث نمایند در مورد شیوه‌های متداول فعالیت‌ها و تمرین‌های کلاسی رشته علمی بحث کلاسی داشته باشند. با جستجو در منابع مکتوب و اینترنتی ویژگی‌های فعالیت‌های کلاسی را که بتواند در عمل از سیاست‌های ملی حمایت کند، شناسایی نموده و به صورت دیجیتال در کلاس ارائه و آن‌ها را مورد تحلیل قرار دهد و فهرستی از این فعالیت‌ها را در رشته درسی خود ارائه نماید. 		

^{۲۶} به اسناد بالادستی مراجعه شود.

فصل ۲: مهارت‌های فاوا

شایستگی

ابزارهای پایه		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
عملکرد و نحوه کار تعدادی از سخت افزارها و نرم افزارهای پایه، نرم افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم افزارهای ارتباطی، نرم افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت را به هم‌تایان خود نمایش دهد.	ضمن آگاهی از عملکرد و نحوه کار سخت افزارها و نرم افزارهای پایه، نرم افزارهای کاربردی تولیدی، مرورگرهای وب، نرم افزارهای ارتباطی، نرم افزارهای ارائه و برنامه‌های کاربردی مدیریت، سه فعالیت آموزشی مبتنی بر استفاده از آن‌ها را طراحی نماید.	فعالیت‌های آموزشی طراحی شده مبتنی بر استفاده از نرم افزارها و سخت افزارهای کاربردی را در حضور گروه هم‌تا تشریح نموده و با کسب نظرات از ربابانه‌ی آن‌ها، طراحی خود را اصلاح نماید.

سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای رایج

- معرفی سخت‌افزارهای متداول (تشریح و نمایش ضمن معرفی)
- معرفی پردازشگر لغات (تشریح و نمایش مانند: وارد کردن، ویرایش، قالب بندی و چاپ) و یادداشت‌برداری^{۲۷}
- معرفی نرم‌افزارهای ارائه و دیگر منابع دیجیتال.
- معرفی نرم‌افزارهای گرافیکی و ترسیمی و عملکرد اساسی آن‌ها (یک بسته نرم افزار ترسیم برای ایجاد یک نمایش ترسیمی ساده توسط مدرس در کلاس استفاده گردد).
- اینترنت و دنیای گسترده وب WWW، مرورگرها و URL و دسترسی به یک وب سایت
- موتورهای جستجو، کلید واژه‌های جستجوی و راهبردهای استفاده از آن‌ها و کلید واژه‌های جستجوی در رشته علمی
- ایمیل و مکاتبات الکترونیکی پایدار باز کردن حساب کاربری^{۲۸}
- ذخیره‌سازهای برخط و برون خط^{۲۹}

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- عملکرد اساسی انواع سخت افزارها از قبیل رایانه، لپ تاپ، پرینتر، اسکنر، و دستگاه‌های دستی را نمایش داده و در مورد آن‌ها بحث و گفتگو نمایند.
- وظایف اصلی پردازشگر کلمات در کلاس نمایش و توضیح داده شود.
- با استفاده از وان‌نوت از موارد مورد نیاز یادداشت‌برداری نماید.
- نمایش چگونگی بکارگیری پردازشگر کلمات در فرآیند آموزش بکار گرفته و نمایش داده شود.

27 Onenote

صندوق‌های پست الکترونیک برخط (مانند یاهو) و برون خط (آت‌لوک و تاندر برد)، آشنایی با توانایی‌ها و ابزارهای صندوق پست الکترونیک مانند، تعیین قلم و اندازه، راست، میان و چپ چین نمودن، امضاء، ایجاد زمینه، الصاق فایل، ایجاد گروه، مسدود کردن اِپِسم یا ایمیل‌های ناخواسته و... ذخیره نامه‌ها و الصاقیات در پوشه‌های صندوق پست الکترونیک.

29 Online and Offline

<ul style="list-style-type: none"> - تولید سند متنی با استفاده از پردازشگر کلمات که در آن وظایف پردازشگر لغات را برای تولید یک سند نشان دهد. - به انتخاب و با استفاده از منابع دیجیتال مربوط به رشته خود یک ارائه تهیه و در کلاس اجرا نمایند و بهبود آن توسط گروه همتا مورد ارزیابی قرار گیرد. - یک نمایش ترسیمی ایجاد نموده و به اشتراک بگذارند. - با استفاده از یک مرورگر به یک سایت مردمی دسترسی یابند. - بکارگیری موتور جستجو را نمایش داده ، در مورد کلید واژه‌های یک جستجوی ساده بحث شود و یک نمونه جستجو انجام و نتایج نشان داده شود نمایش داده شود - با استفاده از کلید واژگان رشته خود برای موضوع مورد نظر وب سایت‌ها را جستجو نمایند و در مورد راهبردهای انتخاب کلید واژگان مورد استفاده با گروه بحث نمایند - چگونگی ایجاد و بکارگیری حساب کاربردی ایمیل نمایش داده و یک حساب کاربری ایمیل ایجاد و تعدادی پیغام های ایمیلی را به همتایان خود در کلاس ارسال نمایند. - سند متنی ایجاد شده در فعالیت قبلی را به صورت برخط و برون خط در ذخیره سازهای مربوطه ذخیره نماید.
<p>سخت افزارها، نرم افزارهای و سیستم عامل های آموزشی</p> <ul style="list-style-type: none"> • معرفی سخت افزارهای آموزشی و سخت افزارهای خاص رشته • معرفی نرم افزارهای آموزش، تمرین و تکلیف ، نمایش عملکرد مخصوص رشته درسی و تشریح اهداف در راستای کسب دانش توسط دانش آموزان از موضوعات درسی • معرفی چند نمونه سیستم عامل متن باز^{۳۰} آموزشی (در صورت وجود در رشته مورد نظر معرفی گردد)^{۳۱}
<p>تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان:</p> <ul style="list-style-type: none"> - کار با سخت افزارهای آموزشی و سخت افزارهای خاص رشته را نمایش دهند و در مورد قابلیت های آن در کلاس بحث نمایند. - از طریق جستجو در اینترنت سخت افزارهای آموزشی جدیدی را شناسایی و به کلاس معرفی نمایند. - بسته های متنوعی از نرم افزارهای آموزش، تمرین و تکلیف در رشته مربوطه را شناسایی و در کلاس معرفی و نحوه کار را نمایش دهند. - توضیح و بحث کلاسی در مورد چگونگی کاربرد نرم افزارها برای یک موضوع خاص دانشی توضیح داده شده و در کلاس بحث شود. - بسته های نرم افزاری رشته و تشریح چگونگی استفاده در جهت کسب دانش در رشته و موضوع خاص مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند و مورد قضاوت قرار گیرند. - یک نمونه سیستم عامل آموزشی متناوب با رشته درس خود را در کلاس معرفی، نصب و ویژگی های آن نمایش داده شود.
<p>کاربرد نرم افزارهای آموزشی در برنامه درسی</p> <ul style="list-style-type: none"> • تعیین جایگاه بسته های نرم افزاری آموزشی و منابع مبتنی بر فاوا در برنامه درسی رشته، (ارزیابی صحت و قرار گیری آن ها مطابق با استانداردهای برنامه درسی و تطابق با نیازهای خاص و ویژه دانش آموزان)
<p>تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان :</p>

30 Open source

به عنوان نمونه در آموزش ابتدایی : Edubuntu، UKnow4Kids، OLPC، Qimo 4 Kids، Uberstudent

Sugar Ubermix Debian-Edu Fedora Education Spin Guadalinux-Edu OpenSuse-Edu

DoudouLinux

- با جستجو در وب سایت‌ها و کاتالوگ‌ها، نرم افزارهای مناسب برای تهیه ^{33}LO های رشته خود را شناسایی نموده
- در مورد انطباق استانداردهای برنامه درسی با نرم افزارهای آموزشی رشته مورد نظر بحث نمایند.
- بسته های نرم‌افزاری از نظر صحت مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند.
- چگونگی ورود نرم‌افزارها و بسته‌های آموزش الکترونیکی در برنامه درسی را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند.
- معیارهای مناسبی برای تجزیه و تحلیل و ارزیابی نرم‌افزارهای آموزشی ارائه دهند.

فصل ۳: برنامه درسی و ارزشیابی

شایستگی

دانش پایه		
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱
با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، روش‌ها و راههای گوناگون و متنوعی برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، پنج روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید	با آگاهی در مورد استانداردهای برنامه درسی رشته درسی خود و راهبردهای استاندارد ارزشیابی، حداقل سه روش برای تلفیق فاوا در برنامه درسی رشته خود را ارائه نماید

متناسب سازی نرم‌افزارها و برنامه‌های کاربردی با استانداردهای برنامه درسی رشته مربوطه

- استانداردهای برنامه‌های درسی رشته علمی مربوطه
- چگونگی تطابق استانداردها با بسته‌های نرم‌افزاری و برنامه‌های کاربردی ویژه آن رشته (حمایت استانداردها توسط برنامه‌های کاربردی)
- راهبردها و روش‌های تلفیق فاوا (نرم افزارها و برنامه‌های کاربردی) در برنامه درسی رشته مربوطه

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- تعدادی از بسته‌های نرم افزاری ویژه رشته درسی خود را انتخاب نموده و استانداردهای برنامه درسی رشته علمی را که با این بسته نرم‌افزاری مطابقت دارد، را شناسایی نموده
- راهبردهایی را برای تلفیق بسته‌های نرم‌افزاری متفاوت در برنامه درسی مربوطه ارائه دهد.
- در مورد چگونگی و معیارهای حمایت این استانداردها توسط برنامه‌های کاربردی در کلاس بحث نمایند.

فصل ۴: پداگوژی^{۳۳}

شایستگی

تلفیق فناوری		
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱
با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل سه مورد از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل ۵ مورد از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.	با آگاهی در مورد اینکه کجا، باچه کسانی، چه زمانی (چه زمانی نه) و چگونه می‌تواند فاوا را برای فعالیت های کلاسی و ارائه های خود بکار گیرد، حداقل سه مورد از این موارد را در موقعیت‌های یادگیری خاص پیشنهاد نماید.

یادگیری خاص تهیه نماید.	
<p>فاوا در آموزش</p> <ul style="list-style-type: none"> • مروری بر رویکردهای یادگیری چهره به چهره، برخط و ترکیبی و موارد کاربرد در رشته درسی • فاوا و بهبود و تکمیل راهبردهای یاددهی - یادگیری در رشته درسی^{۳۴} • متناسب سازی فعالیت های فاوا با طرح درس (برای توسعه و بهبود یادگیری دانش موضوع درسی) • پشتیبانی از آموزش با نرم افزارهای ارائه و منابع دیجیتال <p>تکالیف عملکردی و یادگیری</p> <p>دانشجو معلمان:</p> <ul style="list-style-type: none"> - در مورد مزایا و محدودیت های رویکردهای یادگیری چهره به چهره و برخط در کلاس بحث شود و نتایج بدست آمده با رویکرد ترکیبی مقایسه گردد. - یک نمونه فعالیت که در آن ها کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات فرآیند تدریس در کلاس های درس را تکمیل می نماید، طراحی نموده و در کلاس درس اجرا نموده و توسط گروه همتایان ارزیابی گردد. - یک نمونه طرح درس ترکیبی که نرم افزارهای آموزشی، تمرین و تکلیف در آن جای داده شده باشد و یک نمونه طرح درس برخط، طراحی گردد و موارد کاربرد هر کدام در کلاس توضیح داده شود. - طرح درس های مربوطه را بین گروه همتایان به اشتراک گذاشته و پیشنهادات ارائه شده جهت بهبود آن طراحی را دریافت و اعمال نمایند. - طرح درس بهبود یافته با استفاده از نرم افزارهای ارائه را در کلاس ارائه دهند. - چگونگی بکارگیری نرم افزارهای ارائه و سایر رسانه های دیجیتال در پشتیبانی از روش سخنرانی نمایش دهند. - نمونه های متنوعی از ارائه های آموزشی تقویت شده با فاوا را برای موقعیت های یادگیری خاص تهیه نمایند. 	

فصل ۵: سازمان بندی و مدیریت

شایستگی		
کلاس استاندارد		
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱
با استفاده از فاوا چندین فعالیت های را به صورت فردی به گونه ای سازمان بندی نماید که همه دانش آموزان به طور عادلانه به تجهیزات و امکانات فراهم شده، دسترسی داشته باشند.	با استفاده از فاوا یک فعالیت را برای گروه های کوچک کلاسی به گونه ای سازمان بندی نماید که همه دانش آموزان به طور عادلانه به تجهیزات و امکانات فراهم شده، دسترسی داشته باشند.	با استفاده از فاوا یک فعالیت را برای کل کلاس (کلاس در قالب یک گروه بزرگ) به گونه ای سازمان بندی نماید که همه دانش آموزان به طور عادلانه به تجهیزات و امکانات فراهم شده، دسترسی داشته باشند.
مدیریت فاوا در کلاس درس		
<ul style="list-style-type: none"> • تلفیق آزمایشگاه رایانه در فعالیت های مداوم یادگیری و روش های مختلف آزمایشگاه رایانه (برای تکمیل آموزش های کلاسی متناسب با رشته درسی) • چگونگی مدیریت منابع مکمل فاوا (به صورت فردی و یا گروه های کوچک دانش آموزی در کلاس درس بدون ایجاد اختلال در سایر فعالیت های کلاسی) <p>تکالیف عملکردی و یادگیری</p>		

نوعی حیات مدرسی در مورد این که چگونه بکارگیری فاوا و انواع خاص نرم افزار می تواند به معلمان کمک نماید یادگیری دانش رشته درسی در دانش آموزان را بهبود دهد..

دانشجو معلمان:

- نمونه هایی از روش های مختلف آزمایشگاه رایانه (یا مجموعه ای از لپ تاپ های کلاسی) که می توانند برای تکمیل آموزش کلاسی مورد استفاده قرار گیرند، طراحی نموده و در مورد آن ها بحث نماید و طرح درس هایی که شامل استفاده از فعالیت های آزمایشگاه رایانه است را طراحی نمایند.
- مثال هایی از روش های متنوع که منابع فاوای محدود کلاسی می توانند به صورت فردی، دو نفری یا گروهی برای تکمیل فرآیند آموزش مورد استفاده قرار گیرند را ارائه و در مورد آن بحث نماید و طرح درس هایی را که شامل استفاده از فاوا برای تکمیل فرآیند آموزش کلاسی است، طراحی و تهیه نمایند.

سازمان بندی تجهیزات در کلاس درس

- بررسی قرارگیری و چینش اجتماعی (مناسب و نامناسب) برای بکارگیری فناوری های گوناگون (فردی، دو نفره، گروه های کوچک و یا بزرگ متناسب با رشته و سن دانش آموزان)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- فناوری های نرم افزاری و سخت افزاری گوناگون را شناسایی نموده و در مورد چینش های متناسب دانش آموزان برای کاربردهای آموزشی (فردی، دو نفره، گروه های کوچک و گروه های بزرگ) در رشته بحث نمایند.

فصل ۶: یادگیری حرفه ای معلم

شایستگی

سواد دیجیتال		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
با استفاده از مهارت های فناوریانه و دانش کافی، حداقل پنج منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن ها تهیه نماید.	با استفاده از مهارت های فناوریانه و دانش کافی، حداقل ده منبع وب مورد نیاز را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن ها تهیه نماید.	با استفاده از مهارت های فناوریانه و دانش کافی، منابع وب مورد نیاز متعددی را برای بدست آوردن موضوعات درسی اضافی و دانش پداگوژیکی در جهت یادگیری حرفه ای خود شناسایی نموده و فهرستی از آن ها تهیه نماید و به گروه همتا ارائه دهد.

توسعه دانش موضوعی و پداگوژی با استفاده از منابع فاوا

- چگونگی افزایش بهره وری حرفه ای با استفاده از منابع فاوا و ارائه مثال هایی در این مورد (بیان چند نمونه اقدام پژوهی یا مقاله و تجربه در این مورد)
- فاوا منبعی برای کسب دانش موضوعی و دانش پداگوژی (ارائه مثال هایی در این مورد مانند موضوعات دانشی جدید و تحولات جدید در دانش پداگوژی)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- فهرستی از وظایف و کارهای مختلف معلمی که منابع فاوا موجب افزایش راندمان بالاتر آن ها می شود تهیه نمایند
- چند نمونه از وظایف کلاسی که استفاده از رایانه، لپ تاپ و دستگاه های دستی و قابل حمل و نرم افزارهایی مانند پردازشگر لغات، بلاگ ها و ویکی ها و سایر ابزارهای ارتباطی کمک به افزایش کارایی آن ها می گردد نمایش دهند.
- در مورد منابع گوناگون فاوا که می توانند از آن ها برای افزایش دانش موضوعات درسی و دانش پداگوژی استفاده نمایند بحث نمایند.
- اهداف یادگیری حرفه ای شخصی خود را شناسایی و تعیین نمایند و طرحی برای استفاده از ابزارهای متنوع فاوا برای نیل به اهداف خود

ایجاد نمایند (مانند مرورگرهای وب، فناوری‌های ارتباطی) و طرح را در کلاس به همتایان خود ارائه دهد.	
مسائل امنیتی در بکارگیری فاوا و حرفه‌ی معلمی <ul style="list-style-type: none"> • شناسایی و مدیریت مسائل امنیتی اینترنت شامل: زورگویی‌های سایبری^{۳۵}، انجمن‌های ارتباطی، مسائل حفظ حریم خصوصی و دزدی اطلاعات، ویروس‌ها، کلاهبرداری، اسپم، کوکی‌ها، پاپ‌آپ، حقوق مالکیت معنوی، کپی رایت، محتواهای نامناسب. شهروندی دیجیتال؛ قوانین و مقررات ایمیل. اخلاق. الزامات قانونی. محرمانه بودن اطلاعات شخصی. مسائل مربوط به رمز عبور، به روز رسانی نرم‌افزارها و برنامه‌های کاربردی و سیستم‌عامل‌ها 	
تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان: <ul style="list-style-type: none"> – گزارش‌هایی در مورد هر یک از موارد بالا تهیه و در کلاس ارائه و به بحث بگذارند – راهبردها و روش‌هایی برای شناسایی، مدیریت و مقابله با مسائل امنیتی را معرفی و بکارگیری یکی از این راهبردها را به صورت عملی نمایش دهند. 	
مسائل اخلاقی و قانونی در بکارگیری فاوا و حرفه‌ی معلمی <ul style="list-style-type: none"> • آشنایی با مسائل قانونی در دسترسی و استفاده از اطلاعات • مروری بر معیارهای اخلاقی در بهره‌گیری از منابع فاوا (سرقت علمی، قانون مالکیت معنوی و فکری، و قانون Copy Right) 	
تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان: <ul style="list-style-type: none"> – با جستجو در اینترنت، شواهدی در مورد پیامدهای عدم رعایت قوانین رایانه‌ای در کلاس ارائه گردد. – در مورد پیامدهای منفی و مثبت رعایت /عدم رعایت اخلاق در استفاده از منابع فاوا توسط معلم بر دانش‌آموزان بحث شود 	

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- سخنرانی-نمایشی
- آزمایشگاه
- پروژه
- کشفی (کاوشگری + آزمایشگاه) فردی و گروهی
- حل مسئله
- حل خلاق مسئله
- پرسش‌ها و پاسخ‌های هدایت شده و مباحثه
- طوفان مغزی
- و.....

حداقل امکانات سخت و نرم افزاری

- منابع اطلاعاتی مکتوب یا برخط
- شبکه آزمایشگاهی (آزمایشگاه رایانه) مجهز به اینترنت پرسرعت
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند

- انواع رسانه‌های قابل در دسترس
- امکانات لازم برای تهیه رسانه آموزشی مورد نظر مدرس
- نرم افزار بسته آفیس، ورژن‌های جدید (ترجیحا اصلی)
- رایانه با انواع سیستم‌های عامل
- دیتا پروژکتور، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- تلفن‌های همراه با انواع سیستم‌های عامل (تلفن‌های دانشجویان)
- نرم افزارهای windows, Mac, Linux
- انواع ذخیره کننده‌های برون خط
- چند رایانه که به اینترنت متصل نباشد و از طریق یکی از شیوه‌های رایج و قابل دسترس قابلیت اتصال به اینترنت را داشته باشد (با خط تلفن (از طرق دایال آپ، ADSL⁺ به صورت lan یا wireless) کارت دیتا، Wimax
- حداقل یک پردازشگر موجود در بازار
- سخت افزارهای داخلی و خارجی و جانبی رایانه
- انواع موبایل، تبلت، لپ‌تاپ و رابط OTG
- نرم‌افزارها، سخت‌افزارها و سیستم‌عامل‌های آموزشی مربوط به رشته
- برای نرم افزارها و سیستم‌عامل‌های مخصوص کودکان استثنایی می‌تواند مواردی چون Vinu^{۳۶}x, Deaf Apps^{۳۷} (for chat) را پیشنهاد نمود.
- نرم افزارهای

Flash, Photoshop, paint, DVD cutter, sound recorder, sound cutter, concept mapping or mind mapping, Simulators

- امکانات لازم برای راه اندازی شبکه شامل:
- حداقل ۲ رایانه و یا لپ‌تاپ (در مورد لپ‌تاپ‌ها مجهز به Bluetooth) برای هر گروه
- فیلم و کلیپ‌های نمونه در زمینه کاربرد سخت افزارهای آموزشی
- بروشورهای معرفی سخت‌افزارها
- نرم افزارهای و سیستم عامل‌های آموزشی گروه‌های مربوطه به انتخاب گروه
- راهنمای نرم‌افزارهای مربوطه
- سخت افزارها و نرم افزارهای لازم برای ضبط و ویرایش صدا و تصویر و فیلم دیجیتال
- نرم‌افزارهای شبیه ساز متناسب با رشته
- نرم‌افزارهای LCMS, CMS, LMS

۴. منابع آموزشی

۱. مهرمحمدی، محمود و نفیسی، عبدالحسین (۱۳۸۳)، تدوین سیاست‌های راهبردی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش.
۲. علی‌آبادی، خدیجه (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور
۳. محمدی داود، احدیان، محمد، رضائی، عمران (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، آییژ.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

³⁶ <http://distrowatch.com/table.php?distribution=linux>

³⁷ <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.successfulmatch.deafs&hl=en> (نرم افزارهای مخصوص)

ناشنوایان در گوگل پلی)

در ارزشیابی هر واحد درسی دو الی سه نوع ارزشیابی انجام خواهد شد. ۱- ارزشیابی ورودی یا تشخیصی در فاوا ۱ که در بخش مهارت های اساسی فاوا برای تعیین سطح کلاس و استفاده بهینه از زمان به منظور ایجاد و یا تقویت مهارت ها صورت می گیرد، ۲- ارزشیابی تکوینی که در حین فرآیند آموزش و در طول کلاس انجام می گیرد که در هر بخش مواردی به عنوان پیشنهاد در فعالیت های عملکردی و یادگیری پیشنهاد شده که می توانند بخشی از این ارزشیابی را تشکیل دهند و ۳- ارزشیابی نهایی یا پایانی که پیشنهاد می گردد ۱۰ نمره از نمره نهایی به ارزشیابی تکوینی و ۱۰ نمره به پروژه پایانی اختصاص یابد که در اجرای آن دانشجو معلم ملزم به رعایت تمامی موارد مورد آموزش در آن واحد درسی (فاوا ۱ الی ۳) می باشد و مدرس مربوطه موضوع آن را با توجه به سال تحصیل دانشجو معلم، دانش و مهارت موضوعی و مهارت حرفه ای دانشجو معلم تعیین می نماید.

۶. پیوست ها

• شبکه

شبکه و شبکه سازی

- * تعریف شبکه
- * دلایل شبکه سازی، مزایا و محاسن ایجاد شبکه
- * تاریخچه شبکه
- * معرفی بزرگترین شبکه
- * سلسه مراتب ایجاد شبکه و مولفه های شبکه
- * cable, Wifi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall, DNS Server, Mail Server

ایجاد یک شبکه کوچک (دو یا سه کاربر) با استفاده از امکانات موجود، **Wi-Fi, Bluetooth, cable** شبکه های اجتماعی

• سیستم عامل های دانش آموزی

به عنوان نمونه موارد زیر با هایپر لینک مربوطه آورده شده اند.

به عنوان نمونه در آموزش ابتدایی :

Edubuntu .UKnow4Kids .OLPC .Qimo 4 Kids .Uberstudent .OpenSuse-Edu .Guadalinux-Edu .Fedora

Education Spin .Debian-Edu .Ubermix Sugar .DoudouLinux

سرفصل درس «کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات آموزش ابتدایی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

زندگی بشر در عصر کنونی به گونه‌ای با فناوری اطلاعات و ارتباطات عجین شده است، که برخورداری از ابعاد گوناگونی از سواد از جمله سواد اطلاعاتی، سواد رسانه‌ای، سواد رایانه، سواد فناوری، سواد دیجیتال، سواد اینترنتی، یک ضرورت در زندگی محسوب می‌گردد. ضرورت توجه به فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب گردیده است که آموزش آن در آموزش‌های رسمی وارد گردد. لذا آشنایی و بهره‌مندی از این بعد سواد یکی از نیازهای دانش‌آموزان امروز و شهروندان فردا است. از این‌رو معلمان که وظیفه آماده سازی دانش‌آموزان را برای ورود به عرصه زندگی دارند، خود نیز باید ضمن برخورداری از شایستگی‌ها و سواد لازم در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات، از این ظرفیت در آموزش‌های خود بهره‌گیرند و با تلفیق این فناوری در فرصت‌های یاددهی-یادگیری علاوه بر بهره‌گیری از افزایش و بهبود کارایی آموزش، دانش‌آموزان را آموزش دهند که چگونه خود را برای استفاده صحیح از فرصت‌های پیش‌آمده بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.

مشخصات درس	نام درس: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات آموزش ابتدایی ۲
نوع درس: کارگاهی	
تعداد واحد: ۱ واحد کارگاهی	
زمان درس: هر واحد ۴۸	
پیشنیاز: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات آموزش ابتدایی ۱	اهداف / پیامدهای یادگیری: جدول شایستگی‌ها دانشجو معلمان در ۶ مولفه ۱- درک ICT در آموزش، ۲- برنامه درسی و ارزشیابی، ۳- پداگوژی، ۴- ICT، ۵- سازمان بندی و مدیریت و ۶- یادگیری حرفه‌ای معلم در سواد فناوری ^{۳۸} به شرح جدول زیر می‌باشد.

ملاک ها	سطح ۱ (سواد فناوری)	سطح ۲ (تعمیق دانش)	سطح ۳ (تولید دانش)
درک ICT در آموزش	درک سیاست‌ها		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت‌های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، <u>حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی نماید.</u>	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت‌های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، <u>حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی و سپس با توجه ارزیابی گروه هم‌تا و خود طراحی مورد نظر را مورد اصلاح قرار دهد.</u>	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت‌های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، <u>چندین فعالیت کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی، اصلاح، و پیاده سازی نماید.</u>
مهارت‌های فاوا	ابزارهای پیچیده		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و

۳۸ سواد فناوری: استفاده از فاوا برای یادگیری کارآتر و موثرتر

برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، <u>یک موقعیت مسئله محور</u> را طراحی نمایند که در آن با استفادهی منعطفانهی فاوا از جمله منابع شبکه به دانش‌آموزان در جهت دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسئله انتخاب شده کمک نماید.	برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، <u>یک موقعیت‌های مسئله محور</u> و <u>یک موقعیت پروژه محور</u> را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفادهی منعطفانهی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی را پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نماید.	برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، <u>موقعیت‌های متنوع مسئله و پروژه محوری</u> را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفادهی منعطفانهی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نماید.	
برنامه درسی و ارزشیابی	کاربرد دانش		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانهی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، حداقل <u>یک مسئله پیچیده</u> در رشته درسی برای دانش‌آموزان طراحی نماید و <u>راه حل‌های ارائه شده توسط دانش‌آموزان را در پاسخ به این مسئله مورد ارزیابی قرار دهد.</u>	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانهی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، <u>یک مسئله پیچیده</u> در رشته درسی برای دانش‌آموزان را به گونه‌ای طراحی نماید که <u>راه حل (های) ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسئله را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.</u>	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانهی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، <u>مسائل پیچیده‌ای</u> در رشته درسی را برای دانش‌آموزان به گونه‌ای طراحی نماید که <u>راه حل‌های ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسائل را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.</u>
پداگوژی	حل مسائل پیچیده		
	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	<u>دو تکلیف مسئله محور</u> (آموزش دانش‌آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش‌آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید و <u>ضمن طرح مسائل در گروه هم‌تا با استفاده از نظرات ارزیابانه آن‌ها، طراحی خود را مورد اصلاح قرار دهد.</u>	<u>دو تکلیف مسئله محور</u> (آموزش دانش‌آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش‌آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نموده و <u>ضمن اصلاح طرح خود، مراحل پیاده‌سازی طرح را تشریح نماید.</u>	<u>چندین تکلیف مسئله محور</u> (آموزش دانش‌آموز محور) و پروژه‌ی گروهی دانش‌آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید و <u>مراحل طراحی، پیاده‌سازی و ارائه راه حل‌ها توسط دانش‌آموزان در تکالیف مسئله محور و پروژه‌های گروهی را مورد نظارت و ارزیابی قرار دهد.</u>
سازمان	گروه‌های مشارکتی		

بندی و مدیریت	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	یک محیط یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس طراحی نماید که در آن قادر به تلفیق فعالیت‌های دانش‌آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت باشد.	یک محیط یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نماید که در آن قادر به تلفیق فعالیت‌های دانش‌آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت و همکاری گروهی باشد.	محیط‌های یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نماید که در آن قادر به تلفیق فعالیت‌های دانش‌آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت‌ها و همکاری گروهی باشد.
یادگیری حرفه‌ای معلم	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
	با استفاده از مهارت و دانش لازم یک پروژه پیچیده در راستای یادگیری حرفه‌ای را طراحی نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه‌ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.	با استفاده از مهارت و دانش لازم دو پروژه پیچیده را در راستای یادگیری حرفه‌ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه‌ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.	ب با استفاده از مهارت و دانش لازم پروژه‌های پیچیده‌ای را در راستای یادگیری حرفه‌ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن‌ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه‌ها برای دستیابی به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

کاربرد فاوا در رشته علمی ۲ فصل ۱: درک فاوا در آموزش

شایستگی			
درک سیاست‌ها			
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت‌های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی نماید.	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت‌های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، حداقل ۳ نمونه فعالیت‌هایی کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی و سپس با توجه ارزیابی گروه هم‌تا و خود طراحی مورد نظر را مورد اصلاح قرار دهد.	با داشتن دانش عمیق از سیاست‌های ملی و اولویت‌های اجتماعی، درجهت حمایت از این سیاست‌ها، چندین فعالیت کلاسی (مبتنی بر فاوا) را طراحی، اصلاح، و پیاده‌سازی نماید.	
درک سیاست‌های آموزشی در باره‌ی فاوا در تدریس <ul style="list-style-type: none"> فرصت‌ها و موانع در اجرای فعالیت‌های مبتنی بر فاوا معرفی نمونه‌هایی از مسائل واقعی به هنگام پیاده‌سازی فعالیت‌های کلاسی رشته‌ی درسی مبتنی بر فاوا در مدرسه تجزیه و تحلیل مزایا و معایب روش‌های مختلف برای اجرای اهداف سیاست‌های فاوا 			
تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان:			

- یک نمونه از اسناد مربوط به سیاست‌های فاوا را تجزیه و تحلیل نموده و تأثیرات بالقوه آن را بر یادگیرنده و جنبه‌های متفاوت کار معلمان تعیین کنند
- در مورد اصول بکارگیری فاوا در آموزش و پرورش توضیح داده و این اصول را مورد و تجزیه و تحلیل قرار دهند
- در مورد چگونگی جای دادن این اصول در فرآیند آموزش پیشنهاداتی ارائه گردد
- مسائلی که با اجرای این اصول ایجاد می‌گردد مورد تجزیه و تحلیل قرار داده و در مورد چگونگی اداره و نظارت بر مسائل راهکارهایی ارائه دهند.

فصل ۲: مهارت‌های فاوا

شایستگی

ابزارهای پیچیده		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، یک موقعیت مسئله محور را طراحی نمایند که در آن با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا از جمله منابع شبکه به دانش آموزان در جهت دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسئله انتخاب شده کمک نماید.	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، یک موقعیت‌های مسئله محور و یک موقعیت پروژه محور را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی را پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نمایند.	ضمن آگاهی در مورد انواع ابزارها و برنامه‌های کاربردی ویژه موضوع درسی خود، موقعیت‌های متنوع مسئله و پروژه محوری را طراحی نمایند که بتوانند در آن‌ها با استفاده‌ی منعطفانه‌ی فاوا (از جمله منابع شبکه در جهت کمک به همکاری دانش‌آموزان، دسترسی به اطلاعات و برقراری ارتباط با کارشناسان خارج از مدرسه برای تجزیه و تحلیل مسائل انتخاب شده) پروژه‌های فردی و گروهی دانش‌آموزی پیاده‌سازی نموده و بر آن‌ها نظارت نمایند.

کاربرد فاوا در طراحی و مدیریت یادگیری مشارکتی و پروژه محور دانش‌آموزان

- معرفی بسته‌های نرم افزاری متن باز متناسب با رشته خود و نرم افزارهای تولید محتوا
- ویژگی منابع وب (صحت مطالب و سودمندی منابع وب) مورد استفاده در یادگیری‌های مسئله محور و پروژه محور در رشته علمی.
- آشنایی با انواع وب‌های آموزشی (I، II و معنایی) و ویژگی‌های (مزایا و محدودیت‌های) هر کدام
- طراحی فعالیت‌های مسئله محور و پروژه محور مبتنی بر یکی از انواع وب
- طراحی مواد آموزشی با استفاده از محیط نوشتاری^{۳۹} یا ابزارهای خاص برخط
- معرفی شبکه یا نرم افزار مناسب برای مدیریت، نظارت، ارزیابی پیشرفت پروژه‌های گوناگون دانش آموزی
- نقش فاوا در ارتباط و همکاری با دانش‌آموزان، هم‌تایان، والدین و جوامع بزرگتر در جهت پرورش یادگیری دانش‌آموزان.
- شبکه و پشتیبانی از همکاری دانش‌آموزان داخل و خارج از کلاس درس
- موتورهای جستجو، پایگاه‌های داده بر خط و ایمیل منابعی برای یافتن افراد و منابع برای پروژه‌های مشترک

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- جستجو در مورد بسته‌های نرم افزاری آموزشی را به طور عملی نمایش دهند و چگونگی استفاده از این بسته های متنوع نرم افزاری را در

^{۳۹} *authoring environment* مجموعه ابزارهایی برای تولید محتوای دیجیتال یا ساخت نرم افزار

- یک موضوع خاص در رشته خود در کلاس نشان دهند.
- در مورد ویژگی‌های هر کدام از منابع آموزشی I ، II و معنایی مزایا و محدودیت‌های آن‌ها برای طراحی فعالیت‌های تعاملی و مشارکتی بحث و گفتگو نمایند.
  - یک یا چند فعالیت آموزشی مسئله محور و پروژه محور مبتنی بر یکی از انواع وب را طراحی نمایند و طراحی خود را در کلاس ارائه و با استفاده از نظرات ارزیابانه آن طراحی را اصلاح نمایند.
  - در وب سایت‌ها و کاتالوگ‌ها نرم افزارهای مناسب برای یادگیری مسئله محور و پروژه محور در موضوع زمینه تخصصی خود را جستجو نماید. معیارهای و دستورالعمل‌های ارزیابی را توسعه داده و انتخاب‌های خود برای موثر بودن در جهت اهداف خاص آموزشی قصد شده توجیه نماید.
  - طرز استفاده از محیط نوشتاری یا ابزارهای آن را به نمایش در آورد. به صورت گروهی دانشجویان یک واحد مطالعه در رشته مربوطه را به صورت بر خط طراحی نمایند.
  - چگونگی استفاده از نرم افزارهای شبکه‌ای پروژه برای مدیریت، نظارت و ارزیابی پروژه دانش‌آموزی را به نمایش درآورد و داده‌های پروژه کارهای دانش‌آموزان را در آن وارد کنند.
  - در مورد استفاده از محیط‌های ارتباطی و همکاری بر خط توسط معلم برای پشتیبانی از یادگیری دانش‌آموزان بحث شود. دانشجویان در محیط‌های مذکور یک لاگ را برای خود تهیه نموده، و نتایج چاپی خود را در آن به اشتراک بگذارند و نمونه‌هایی از تعاملات برخط خود را نمایش دهد.
  - در مورد مزایای محیط‌های ارتباطی و همکاری برخط که دانش‌آموزان را در انجام پروژه‌های مشترک کاری و یادگیری پشتیبانی می‌کند بحث نمایند. معلمان یک لاگ را برای خود تهیه نموده، و نتایج چاپی خود را به اشتراک گذاشته و تعاملات برخط دانش‌آموزان را نمایش دهند.
  - در مورد استفاده از موتورهای جستجو، پایگاه‌های داده برخط و ایمیل برای یافتن افراد و منابع برای پروژه‌های مشترک بحث نمایند، جستجوهای خود را در راستای پروژه رشته خود هدایت نمایند، در پروژه مشترک بر خط شرکت و تعامل نمایند، تجربیات خود را در آن‌جا منعکس نمایند و آن‌ها را با افراد دیگر به اشتراک گذاشته و در مورد آن‌ها بحث نمایند.

فصل ۳: برنامه درسی و ارزشیابی

شایستگی

کاربرد دانش		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، <u>یک مسئله پیچیده</u> در رشته درسی برای دانش‌آموزان طراحی نماید و راه حل‌های ارائه شده توسط دانش‌آموزان را در پاسخ به این مسئله مورد ارزیابی قرار دهد.	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، <u>یک مسئله پیچیده</u> در رشته درسی برای دانش‌آموزان را به گونه‌ای طراحی نماید که راه حل (های) ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسئله را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.	ضمن برخورداری از دانش عمیق در مورد موضوع رشته خود و توانایی بکارگیری منعطفانه‌ی آن در موقعیت‌های گوناگون، با استفاده از فاوا، <u>مسائل پیچیده‌ای</u> در رشته درسی را برای دانش‌آموزان به گونه‌ای طراحی نماید که راه حل‌های ارائه شده برای مسائل، درک دانش‌آموزان از مسائل را مورد اندازه‌گیری قرار دهد.

دستیابی به اهداف برنامه درسی و ارزشیابی از طریق فاوا

- نقش فاوا در معرفی مفاهیم و فرآیندهای کلیدی رشته درسی
- عملکرد و اهداف بکارگیری بسته‌های نرم افزاری در رشته درسی
- چگونگی افزایش درک دانش‌آموزان از مفاهیم و فرآیندهای کلیدی با بکارگیری بسته‌های مربوطه در محیط‌های داخل و خارج از کلاس

<p>(فاوا در نظریه‌های یادگیری)</p> <ul style="list-style-type: none"> • دستورالعمل‌های مبتنی بر فاوا در ارزشیابی برای ارزیابی درک دانش‌آموزان از مفاهیم و فرآیندهای کلید برنامه درسی 	<p>تکالیف عملکردی و یادگیری دانش‌جو معلمان</p> <ul style="list-style-type: none"> - در بخشی از برنامه درسی داده شده، مفاهیم و فرآیندهایی که می‌توانند بوسیله فاوا آموزش داده شوند انتخاب شود. (فاوا باید منجر به درک عمیقتر از مفاهیم گردد) - برای متن آموزشی (متناسب با رشته) داده شده، مفاهیم و فرآیندهایی که می‌توانند با فاوا آموزش داده شوند، شناسایی نمایند. - تعداد متنوعی از بسته‌های نرم افزاری رشته درسی خود را شناسایی و در کلاس به نمایش در آورند. - در مورد دستیابی به اهداف برنامه درسی و ارزشیابی از طریق فاوا، با یک کارشناس به صورت برخط در کلاس تعامل و گفتگو ترتیب دهند. - از موزه‌های مرتبط با رشته خود بازدید برخط در کلاس ترتیب دهند. - برنامه‌های شبیه ساز مبتنی بر وب را در کلاس اجرا و در خصوص اینکه چگونه این برنامه‌ها می‌توانند درک دانش‌آموزان از مفاهیم کلیدی موضوعات درسی و کاربرد آن‌ها در حل مسائل پیچیده توسعه دهند، بحث و گفتگو نمایند. - از طریق جستجو در اینترنت در مورد فاوا در یکی از نظریه‌های یادگیری، یک مقاله علمی و پژوهشی شناسایی و در مورد آن در کلاس بحث و مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد. - بسته‌های نرم‌افزاری ویژه موضوعات درسی رشته خود را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند و توضیح دهند که چگونه این بسته‌ها مفاهیم و حل مسائل پیچیده در محیط یادگیرنده محور را حمایت می‌کنند.
<p>دستورالعمل‌های استفاده از محصولات فاوا در برنامه درسی</p> <ul style="list-style-type: none"> • دستورالعمل‌های دانشی و عملکردی معلمان در استفاده از محصولات فاوا برای افزایش درک دانش‌آموزان از مفاهیم، مهارت‌ها و فرآیندهای موضوع کلیدی درسی. 	<p>تکالیف عملکردی و یادگیری دانش‌جو معلمان:</p> <ul style="list-style-type: none"> - در مورد ویژگی‌های واکنش دانش‌آموزان در سال‌های مختلف آموزش و کیفیت و ویژگی محصولات فاوا ویژه‌ی سن و موضوع درسی خاص بحث شود. - دستورالعمل‌هایی که از این ویژگی‌ها تبعیت می‌کنند و آن‌ها را توسعه و بهبود می‌دهند، ارائه دهند. - دستورالعمل‌های ارائه شده در کلاس ارزیابی شده و پیشنهاداتی برای بهبود آن‌ها ارائه گردد. - برای متن آموزشی و اهداف ارزشیابی (متناسب با رشته) داده شده، دستورالعمل‌های مبتنی بر فاوا طراحی کنند. - برای محصولات فاوا دستورالعمل‌هایی را تهیه نموده و در فرآیند آموزش بکار گیرند. (به عنوان نمونه دستورالعملی برای ارائه گزارش‌های دانش‌آموزی از نتایج آزمایش شیمی)
<p>ارزشیابی مبتنی بر فاوا</p> <ul style="list-style-type: none"> • ارزشیابی مبتنی بر فاوا (بر خط و برون خط) و بررسی دیدگاه‌های مربوطه • ویژگی‌های ارزشیابی‌های مبتنی بر فاوا • معرفی ابزارهای ارزشیابی مبتنی بر فاوا • راهبردهای طراحی آزمون‌های مبتنی بر فاوا 	<p>تکالیف عملکردی و یادگیری دانش‌جو معلمان</p> <ul style="list-style-type: none"> - ابزارهای ارزشیابی فاوای در اختیار قرار داده شده، را از منظر این که کدامیک برای ارزشیابی مهارت‌های سطوح بالاتر (از جمله مهارت‌های حل مسئله، تفکر انتقادی، و ..) و درک بنیادی از مفاهیم کلیدی مناسب هستند مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد. - برای متن آموزشی و اهداف مهارت ارزشیابی (متناسب با رشته) داده شده، یک ابزار مناسب را شناسایی نمایند.

- برای موضوعی در برنامه درسی دستورالعمل های مبتنی بر فاوا برای ارزشیابی را طراحی نماید که در آن درک دانش آموزان از مفاهیم و فرآیندهای کلیدی برنامه درسی مورد ارزیابی قرار گیرد.
- در مورد دیدگاه های حاکم بر ارزشیابی مبتنی بر فاوا (برخط و برون خط) در کلاس بحث کنند و مزایا و محدودیت های آن ها را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند.
- یک نمونه آزمون برخط و برون خط برای یک موضوع در رشته خود طراحی نموده و آن را در کلاس ارائه نموده تا مورد ارزیابی قرار گیرد و اصلاحات لازم را با توجه به بازخوردها انجام دهند.

فصل ۴: پداگوژی

شایستگی

حل مسائل پیچیده		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
دو تکلیف مسئله محور (آموزش دانش آموز محور) و پروژه های گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید و ضمن طرح مسائل در گروه همتا با استفاده از نظرات ارزیابانه آن ها، طراحی خود را مورد اصلاح قرار دهد.	دو تکلیف مسئله محور (آموزش دانش آموز محور) و پروژه های گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نموده و ضمن اصلاح طرح خود، مراحل پیاده سازی طرح را تشریح نماید.	چندین تکلیف مسئله محور (آموزش دانش آموز محور) و پروژه های گروهی دانش آموزی مبتنی بر فاوا را تعریف و طراحی نماید و مراحل طراحی، پیاده سازی و و ارائه راه حل ها توسط دانش آموزان در تکالیف مسئله محور و پروژه های گروهی را مورد نظارت و ارزیابی قرار دهد.

طراحی و پیاده سازی فعالیت های یادگیری مشارکتی و پروژه محور مبتنی بر فاوا با تمرکز بر مسائل واقعی زندگی

- نقش یادگیری پروژه محور مبتنی بر فاوا و ایجاد در توسعه تعاملات اجتماعی و تفکر در دانش آموزان از طریق بکارگیری مفاهیم و فرآیندها و مهارت های کلیدی در حل مسائل واقعی
- چگونگی طراحی مسائل پیچیده و مسائل زندگی واقعی (که با کمک موضوعات کلیدی درسی قابل حل هستند) در پروژه های دانش آموزی با استفاده از منابع فاوا
- ویژگی های طراحی، واحد طرح درس مشارکتی و پروژه محور مبتنی بر فاوا
- معرفی ابزارهای متن باز و برنامه های کاربردی موضوعات ویژه برای فعالیت های کلاسی که قدرت استدلال، گفتگو، مشارکت و حل مسائل پیچیده را در دانش آموزان تقویت می نماید.
- داستان و بازی های دیجیتال و شبیه سازی یکی از روش های مناسب برای پیاده سازی تکالیف مسئله محور و پروژه های گروهی

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- در مورد چگونگی بکارگیری فاوا و انواع ویژه نرم افزارهایی که می تواند درک دانش آموزان و بکارگیری علمی دانش رشته مربوطه را حمایت کند بحث نموده
- در یک ارائه کلاسی راه هایی که در آن ها یادگیری پروژه محور می تواند مورد حمایت شود شرح داده شود.
- نمونه های مختلفی در این خصوص تولید نموده و پس از ارائه نمونه ها در کلاس در باره ی آن ها در کلاس بحث شود (به عنوان نمونه شناسایی راه های حفاظت از سامانه های اکولوژی با استفاده از وب و مفاهیم کاربردی)
- از طریق ارتباط و گفتگو برخط کلاسی با کارشناسان مربوطه همکاری نمایند.
- با جستجو در اینترنت برای اهداف یادگیری داده شده، مسائل زندگی واقعی مناسبی انتخاب شود.
- با توجه به مسائل واقعی داده شده، در فرآیند طراحی فعالیت های پروژه محور فاوا را در آن تلفیق نمایند.
- برای مسائل واقعی زندگی منتخب، روش های مناسب مبتنی بر فاوا برای معرفی آن ها به دانش آموزان ارائه دهند.

- راهبردهای یاددهی- یادگیری گوناگون را که در فعالیتهای یادگیری مورد استفاده قرار می گیرند، توصیف نموده و توضیح دهند که فاوا چگونه می تواند در آن ها تلفیق گردد.
- طراحی و یا شناسایی یک داستان و بازی دیجیتال و یا شبیه سازی برای حل مسائل پیچیده و واقعی زندگی و یا فعالیتهای پروژه محور، ارائه سناریو در کلاس و نقد و ارزیابی آن

فصل ۵: سازمان بندی و مدیریت

شایستگی

گروه های مشارکتی		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
یک محیط یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس طراحی نماید که در آن قادر به تلفیق فعالیتهای دانش آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت باشد.	یک محیط یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نماید که در آن قادر به تلفیق فعالیتهای دانش آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت و همکاری گروهی باشد.	محیط های یادگیری انعطاف پذیری را در کلاس درس خلق نماید که در آن قادر به تلفیق فعالیتهای دانش آموز محور و بکارگیری منعطفانه فناوری برای حمایت از این فعالیت ها و همکاری گروهی باشد.

مدیریت و سازمان بندی منابع فیزیکی، انسانی و زمان برای تلفیق فاوا در محیط یادگیری

- سازمان بندی رایانه ها یا سایر منابع دیجیتال در کلاس درس (به منظور پشتیبانی و تقویت فعالیت های یادگیری و تعاملات اجتماعی)
- شبکه و شبکه سازی (از طریق کابل، Wifi، Bluetooth و...) در کلاس درس^{۴۰}
- چگونگی مدیریت فعالیتهای یادگیری پروژه محور دانش آموزان در محیط های مبتنی بر فناوری

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- به طور عملی در یک کلاس چالش های متفاوت رایانه و سایر منابع دیجیتال را برحسب این که هر کدام یک از آن ها شرکت و تعاملات دانش آموزان را حمایت نموده یا ممانعت می نماید را بیازماید. یک نوع چالش را طراحی نموده و در مورد منطق خود برای این طراحی بحث نماید.
- با استفاده از امکانات موجود در کلاس یک آزمایشگاه فاوا در کلاس ایجاد کنند.
- در مورد روش های مدیریت فعالیت های کلاسی پروژه محور دانش آموزی درضمن انجام یک پروژه بحث نمایند. درمورد طرح درس خود بر حسب مدیریت کلاسی با تمرکز روی مزایا و معایب چالش های گوناگون رایانه و منابع دیجیتال بحث نمایند.

فصل ۶: یادگیری حرفه ای معلم

شایستگی

مدیریت و راهنمایی		
سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
با استفاده از مهارت و دانش لازم یک پروژه پیچیده در راستای یادگیری حرفه ای را طراحی نماید که در آن ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی	با استفاده از مهارت و دانش لازم دو پروژه پیچیده را در راستای یادگیری حرفه ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی به	ب با استفاده از مهارت و دانش لازم پروژه های پیچیده ای را در راستای یادگیری حرفه ای ایجاد و مدیریت نماید که در آن ها همکاری با سایر معلمان، و استفاده از شبکه ها برای دستیابی به

^{۴۰} به پیوست مراجعه شود.

به اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.	اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.	اطلاعات همکاران و کارشناسان خارج مدنظر قرار گرفته شده باشد.
<p>استفاده از منابع دیجیتال و همکاری برخط برای یادگیری حرفه‌ای</p> <p>بررسی نقش فاوا در:</p> <ul style="list-style-type: none"> • اشتراک منابع برای پشتیبانی از فعالیت‌ها و یادگیری حرفه‌ای • دسترسی به کارشناسان بیرون از محیط کار و جوامع یادگیری به منظور پشتیبانی از فعالیت‌ها و یادگیری حرفه‌ای خود • مدیریت، تجزیه تحلیل، تلفیق و ارزیابی اطلاعات به منظور حمایت از یادگیری حرفه‌ای <p>تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان:</p> <ul style="list-style-type: none"> – در مورد منابع اطلاعاتی برخط گوناگون و استفاده از سایر منابعی که می‌توانند یادگیری حرفه‌ای را حمایت نمایند بحث نمایند. – جستجوهای برخط خود را برای مواد آموزشی در جهتی که اهداف یادگیری حرفه‌ای آنان را حمایت می‌کند هدایت نمایند – نتایج این جستجو را به اشتراک گذاشته و در مورد آن بحث نمایند و برای اجرای آن برنامه ریزی نمایند. – در مورد منابع گوناگون کارشناسی برخط و جوامعی که می‌توانند یادگیری حرفه‌ای را حمایت کنند بحث نمایند. ملزم به انجام تحقیقات برخط خود برای یافتن چنین کارشناسان و جوامعی باشند. با کارشناسان ارتباط برقرار نموده و در این جوامع شرکت نموده و سپس مباحثات و نتایج فعالیت‌های خود در این زمینه را به اشتراک بگذارند. – در مورد اهمیت توسعه مهارت‌های مدیریت دانش مربوطه در جهت تجزیه و تحلیل منابع برخط بحث نمایند و آن‌ها در فعالیت‌ها خود تلفیق نمایند و کیفیت آن‌ها را مورد ارزیابی قرار داده. دانشجو معلمان نمونه‌هایی از فعالیت‌های خود را در این مورد توصیف نموده و به نمایش در آورده و در مورد آن بحث نمایند. 		

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- سخنرانی-نمایشی
- آزمایشگاه
- پروژه
- کشفی (کاوشگری+ آزمایشگاه) فردی و گروهی
- حل مسئله
- حل خلاق مسئله
- پرسش‌ها و پاسخ‌های هدایت شده و مباحثه
- طوفان مغزی
- .....

حداقل امکانات سخت و نرم افزاری

- منابع اطلاعاتی مکتوب یا برخط
- شبکه آزمایشگاهی (آزمایشگاه رایانه) مجهز به اینترنت پرسرعت
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- انواع رسانه‌های قابل در دسترس
- امکانات لازم برای تهیه رسانه آموزشی مورد نظر مدرس
- نرم افزار بسته آفیس، ورژن‌های جدید (ترجیحا اصلی)
- رایانه با انواع سیستم‌های عامل

- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- تلفن های همراه با انواع سیستم های عامل (تلفن های دانشجویان)
- نرم افزارهای windows, Mac, Linux
- انواع ذخیره کننده های برون خط
- چند رایانه که به اینترنت متصل نباشد و از طریق یکی از شیوه های رایج و قابل دسترس قابلیت اتصال به اینترنت را داشته باشد (با خط تلفن (از طرق دایال آپ، ADSL⁺ به صورت lan یا wireless) کارت دیتا، Wimax
- حداقل یک پردازشگر موجود در بازار
- سخت افزارهای داخلی و خارجی و جانبی رایانه
- انواع موبایل، تبلت، لپ تاپ و رابط OTG
- نرم افزارها، سخت افزارها و سیستم عامل های آموزشی مربوط به رشته
- برای نرم افزارها و سیستم عامل های مخصوص کودکان استثنایی می تواند مواردی چون (for chat, Deaf Apps^{۴۲}, Vinu^{۴۱}) را پیشنهاد نمود.
- نرم افزارهای

Flash, Photoshop, paint, DVD cutter, sound recorder , sound cutter, concept mapping or mind mapping, Simulators

- امکانات لازم برای راه اندازی شبکه شامل:
- **Cross cable, Wi-Fi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall**
- حداقل ۲ رایانه و یا لپ تاپ (در مورد لپ تاپ ها مجهز به Bluetooth) برای هر گروه
- فیلم و کلیپ های نمونه در زمینه کاربرد سخت افزار های آموزشی
- بروشورهای معرفی سخت افزارها
- نرم افزارهای و سیستم عامل های آموزشی گروه های مربوطه به انتخاب گروه
- راهنمای نرم افزارهای مربوطه
- سخت افزارها و نرم افزارهای لازم برای ضبط و ویرایش صدا و تصویر و فیلم دیجیتال
- نرم افزارهای شبیه ساز متناسب با رشته
- نرم افزارهای LCMS, CMS, LMS

۴. منابع آموزشی

هوشمندسازی مدارس راهبرد تحول وزارت آموزش و پرورش در توسعه فاوا.
 مهرمحمدی، محمود و نفیسی، عبدالحسین (۱۳۸۳)، تدوین سیاست های راهبردی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش.
 علی آبادی، خدیجه (۱۳۹۰) مقدمات تکنولوژی آموزشی، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

در ارزشیابی هر واحد درسی دو الی سه نوع ارزشیابی انجام خواهد شد. ۱- ارزشیابی ورودی یا تشخیصی در فاوا ۱ که در بخش مهارت های اساسی فاوا برای تعیین سطح کلاس و استفاده بهینه از زمان به منظور ایجاد و یا تقویت مهارت ها صورت می گیرد، ۲- ارزشیابی تکوینی که در حین فرآیند آموزش و در طول کلاس انجام می گیرد که در هر بخش مواردی به عنوان پیشنهاد در فعالیت های عملکردی و یادگیری پیشنهاد شده که می توانند بخشی از این ارزشیابی را تشکیل دهند و ۳- ارزشیابی نهایی یا پایانی که پیشنهاد می گردد ۱۰ نمره از نمره نهایی به ارزشیابی تکوینی و ۱۰ نمره به

<http://distrowatch.com/table.php?distribution=vinux>

(نرم افزارهای مخصوص ناشنوایان در <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.successfulmatch.deafs&hl=en>)

گوگل پلی)

پروژه پایانی اختصاص یابد که در اجرای آن دانشجو معلم ملزم به رعایت تمامی موارد مورد آموزش در آن واحد درسی (فاوا ۱ الی ۳) می باشد و مدرس مربوطه موضوع آن را با توجه به سال تحصیل دانشجو معلم، دانش و مهارت موضوعی و مهارت حرفه ای دانشجو معلم تعیین می نماید.

۶. پیوست ها

• تولید محتوای الکترونیکی:

استانداردهای تولید محتوای الکترونیکی

* آشنایی با استانداردهای SCORM و AICC در تولید محتوای الکترونیکی و آموزش الکترونیکی

تولید محتوای الکترونیکی

رسانه های الکترونیکی دیداری

- * معرفی پوستر، انواع چارت، اسلایدها، نمودار، .....، کاربرد، مزایا و محدودیت ها
- * فرآیند انتخاب رسانه های الکترونیکی دیداری در آموزش
- * طراحی پیام های آموزشی رسانه های الکترونیکی دیداری (نوشته، شکل، عکس، ..)
- * تولید رسانه های الکترونیکی دیداری از طریق نرم افزارهای photo shop, publisher, power point و

معرفی برخی از محتواها

- * LO^{۴۳} اشیاء یادگیری،
- * کارآموزی مبتنی بر شبکه
- * خودآموزی، مطالعه راهنمایی شده ناهمزمان
- * پیشامدها با هدایت مربی^{۴۴} (یادگیری همزمان)
- * همکاری گروه کوچک
- فرآیند طراحی تولید محتوای یادگیری الکترونیکی :
- * طراحی آموزشی واحد (یا موضوع)یادگیری براساس نظریه های یادگیری و راهبردهای آموزشی مربوطه
- * انتخاب مدل آموزشی مربوطه
- * طراحی فرصت های یادگیری
- * انتخاب و طراحی فعالیت های یادگیری
- فرآیند انتخاب رسانه مناسب با هر فعالیت یادگیری
- * طراحی پیام های آموزشی
- * تنظیم جدول ارائه محتوای نهایی
- معرفی نرم افزارهای تولید محتوای الکترونیکی (برخط و برون خط)
- * Auto paly , flash builder, hyper studio, ,Director, Multimedia Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off line)
- * power point , hyper studio , flash , mu. Builder

• کلاس هوشمند:

طراحی آموزشی کلاس هوشمند

- * طراحی محیط یادگیری الکترونیکی براساس راهبردهای آموزشی مناسب
- * طراحی فرصت های یادگیری، فعالیت های یادگیری و راهبردهای ارزشیابی براساس مدل های نوین آموزشی

* طراحی مدل ارتباطی (ارتباط استاد با شاگرد ، استاد بامحتوا ، محتوا بامحتوا ، گروه با گروه ، کلاس باخارج کلاس و...)کلاس هوشمند براساس نیازها وامکانات (تجهیزات الکترونیکی و..)

اجرای و ارزشیابی آموزشی کلاس هوشمند

- * ثبت نام از شاگردان (از طریق LMS)
- * اجرای ارزشیابی ورودی(آزمون رفتار ورودی ، پیش آزمون ، آزمون تشخیصی سبک های شناختی ، نیاز سنجی و...) از طریق LMS و ثبت گزارشات آزمون ها
- * گروه بندی شاگردان براساس نتایج و گزارشات آزمون ها از طریق LMS
- * انتخاب مدل آموزشی ، محتوا و فعالیت های یادگیری مناسب برای هر گروه
- * به اشتراک گذاری و ارسال محتواها و فعالیت های یادگیری برای هر گروه از طریق LCMS
- * ارائه تکالیف تکمیلی و بازخورد آن به روش برخط (همزمان و ناهمزمان)
- * ارائه بازخورد مناسب ، اجرای ارزشیابی مستمر و توصیفی با استفاده از روش های ارزشیابی معلم ، خود ارزشیابی ، دگر ارزشیابی ، گروه ارزشیابی از طریق LCMS و LMS
- * اجرای ارزشیابی پایانی به شکل متنوع (انواع آزمون های الکترونیکی) از طریق LMS
- * ثبت نتایج و گزارشات آزمون
- * اجرای پس آزمون و اصلاح برنامه براساس گزارشات آزمون
- * تنظیم و ثبت پوشه کار

• شبکه

شبکه و شبکه سازی

- * تعریف شبکه
- * دلایل شبکه سازی، مزایا و محاسن ایجاد شبکه
- * تاریخچه شبکه
- * معرفی بزرگترین شبکه
- * سلسه مراتب ایجاد شبکه و مولفه های شبکه
- * cable, Wifi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall, DNS Server, Mail Server

ایجاد یک شبکه کوچک (دو یا سه کاربر) با استفاده از امکانات موجود، **Wi-Fi, Bluetooth, cable** شبکه های اجتماعی

• نمونه هایی از نرم افزارهای تولید محتوای الکترونیکی و انتشار الکترونیکی محتوا

تولید

- Auto paly , flash builder, hyper studio, Director, Multimedia Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off line)
- power point , hyper studio , flash , mu. Builder

انتشار

- Forums, networks, Atutor, Moodle, emails, Educreations, snagit, blendspace, bayanbox, net support school, softgozar, aparat, googlesite, electa, kelas,...(on line)

سرفصل درس «کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات آموزش ابتدایی ۳»

۱. معرفی درس و منطق آن

زندگی بشر در عصر کنونی به گونه‌ای با فناوری اطلاعات و ارتباطات عجین شده است، که برخورداری از ابعاد گوناگونی از سواد از جمله سواد اطلاعاتی، سواد رسانه ای، سواد رایانه، سواد فناوری، سواد دیجیتال، سواد اینترنتی، یک ضرورت در زندگی محسوب می‌گردد. ضرورت توجه به فناوری اطلاعات و ارتباطات موجب گردیده است که آموزش ان در آموزش‌های رسمی وارد گردد. لذا آشنایی و بهره‌مندی از این بعد سواد یکی از نیازهای دانش‌آموزان امروز و شهروندان فردا است. از این‌رو معلمان که وظیفه آماده سازی دانش‌آموزان را برای ورود به عرصه زندگی دارند، خود نیز باید ضمن برخورداری از شایستگی‌ها و سواد لازم در حوزه‌ی فناوری اطلاعات و ارتباطات، از این ظرفیت در آموزش‌های خود بهره گیرند و با تلفیق این فناوری در فرصت‌های یاددهی-یادگیری علاوه بر بهره‌گیری از افزایش و بهبود کارایی آموزش، دانش‌آموزان را آموزش دهند که چگونه خود را برای استفاده صحیح از فرصت‌های پیش‌آمده بواسطه این فناوری در زندگی آماده کنند.

نام درس: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات آموزش ابتدایی ۳	مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: جدول شایستگی‌ها دانشجو معلمان در ۶ مولفه ۱- درک ICT در آموزش، ۲- برنامه درسی و ارزشیابی، ۳- پداگوژی، ۴- ICT، ۵- سازمان بندی و مدیریت و ۶- یادگیری حرفه ای معلم در سواد فناوری ^{۴۵} به شرح جدول زیر می‌باشد.	نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ واحد کارگاهی زمان درس: هر واحد ۴۸ پیشنیاز: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات آموزش ابتدایی ۲

ملاک ها	سطح ۱ (سواد فناوری)	سطح ۲ (تعمیق دانش)	سطح ۳ (تولید دانش)
درک ICT در آموزش	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد مشتاقانه و داوطلبانه شرکت نماید.	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد شرکت نموده و در بحث‌ها و گفتگوهای مرتبط، پیشنهاداتی ارائه دهد.	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد شرکت نموده، و علاوه بر شرکت در بحث‌ها و گفتگوها، نظرات ارزیابانه‌ای در خصوص طراحی، کاربست و بازبینی برنامه‌های در نظر گرفته شده برای اجرای این سیاست‌ها ارائه دهد.
مهارت‌های فاوا	ابزارهای فراگیر		
	در راستای حمایت از توسعه	در راستای حمایت از توسعه	در راستای حمایت از توسعه

^{۴۵} سواد فناوری : استفاده از فاوا برای یادگیری کارآتر و موثرتر

مهارت‌های خلاقیت، یادگیری دائمی و انعکاسی حداقل یک جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.	مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، ۲ الی ۳ جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نمایند.	مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، چندین جامعه دانشی متفاوت مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.
مهارت های جامعه دانشی		
با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای یکی از مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای یکی از مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای یکی از مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.
خود مدیریتی		
با استفاده از فاوا، دو موقعیت مشابه از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نمایند.	با استفاده از فاوا، دو موقعیت متفاوت از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نمایند.	با استفاده از فاوا، چندین موقعیت گوناگون از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نمایند.
سازمان‌های یادگیری		
ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.
معلم به عنوان مدل یادگیرنده		
با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و برخورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت
یادگیری حرفه ای معلم		

همتایان برای آزمون، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و به این منظور یک جامعه آموزشی حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی نماید.	برای آزمون، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و یک جامعه آموزشی حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.	همتایان برای آزمون، دائما درحال یادگیری حرفه‌ای باشد و به این منظور یک جامعه آموزشی حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی نماید.
---	--	---

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

کاربرد فاوا در رشته علمی ۳

تذکر: فصول این واحد در دوره کارورزی و با حضور در کلاس درس و مدرسه قابل اجرا می‌باشد.

فصل ۱: درک فاوا در آموزش

شایستگی		
نوآوری در سیاست‌ها		
ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح آموزش و پرورش در مورد فاوا می‌گردد، مشتاقانه و داوطلبانه شرکت نماید.	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد شرکت نموده و در بحث‌ها و گفتگوهای مرتبط، پیشنهاداتی ارائه دهد.	ضمن درک مقاصد و اهداف سیاست‌های ملی در جلساتی که به منظور اصلاح سیاست‌های آموزش و پرورش در مورد فاوا تشکیل می‌گردد شرکت نماید، علاوه بر شرکت در بحث‌ها و گفتگوها، نظرات ارزیابانه‌ای در خصوص طراحی، کاربست و بازبینی برنامه‌های در نظر گرفته شده برای اجرای این سیاست‌ها ارائه دهد.
<p>طراحی و اجرای برنامه‌های اصلاحی آموزشی مدرسه‌ای برای پیاده‌سازی سیاست‌های نظام آموزشی در مورد فاوا (برنامه درسی ملی جمهوری اسلامی ایران و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش)</p> <ul style="list-style-type: none"> • راهبردهای طراحی، پیاده سازی و اصلاح برنامه های آموزشی مدرسه‌ای در راستای پیاده‌سازی سیاست های اصلاحی نظام آموزش ملی <p>تکالیف عملکردی و یادگیری دانشجو معلمان:</p> <ul style="list-style-type: none"> – بحث کلاسی در مورد قصد سیاست‌های اصلاحی نظام آموزش ملی (با تاکید بر فاوا) و ارائه راه‌کارهایی که می‌تواند موجب اجرای این سیاست‌ها در سطح برنامه‌های مدرسه گردد.. – تشکیل گروه‌های کاری که در آن دانشجومعلم‌ان برنامه‌ای در سطح مدرسه را که می‌تواند مولفه‌های سیاست‌های اصلاحی را پیاده‌سازی نماید، طراحی نمایند. – اجرای برنامه‌ی طراحی شده در فاز ابتدایی – ارزیابی میزان پیشرفت برنامه – شناسایی و بررسی چالش‌های پیش روی – اشتراک موارد ذکر شده با گروه همتا و ارائه راهبردهای پیشنهادی توسط گروه و همتایان برای غلبه بر چالش‌ها 		

فصل ۲: مهارت‌های فاوا

شایستگی
ابزارهای فراگیر

در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، چندین جامعه دانشی متفاوت مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت و یادگیری دائم و بازتابی دانش آموزان، ۲ الی ۳ جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.	در راستای حمایت از توسعه مهارت‌های خلاقیت، یادگیری دائمی و انعکاسی حداقل یک جامعه دانشی مبتنی بر فاوا را طراحی نماید.
--	---	---

نرم افزارهای تولید محتوا و منابع آموزشی برای ایجاد خلاقیت و نوآوری در دانش آموزان

- عملکرد و اهداف ابزارهای تولید محتوای الکترونیکی و منابع آموزشی مبتنی بر فاوا (ضبط چند رسانه‌ای و تجهیزات و نرم افزارهای تولید محتوای الکترونیکی تولید، ابزارهای ویرایش، نرم افزارهای چاپ، ابزارهای طراحی وب و...) و نرم افزارهای انتشار محتوای الکترونیکی^{۴۶}
- فرآیند تولید محتوای الکترونیکی^{۴۷} در جهت ایجاد نوآوری و خلاقیت در دانش آموزان
- راهبردهای چگونگی بکارگیری منابع و طراحی محتوای آموزشی الکترونیکی در جهت نوآوری و خلاقیت دانش توسط دانش آموزان

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- تعداد متنوعی از بسته‌های نرم‌افزاری و منابع تولید دیجیتال را نمایش داده و در مورد اینکه آن‌ها چگونه می‌توانند در جهت حمایت و پیشرفت دانش آموزان در تمرین‌های نوآورانه و خلق دانش کمک نمایند، توضیح دهند.
- نمونه‌های خاصی از این منابع در رشته درسی مورد نظر را مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرند و توضیح داده شود که چگونه برای نوآوری و خلق دانش می‌توانند دانش آموزان را پشتیبانی می‌نمایند.
- با توجه به رشته علمی، طرح درسی طراحی نموده که در آن از ابزارها و نرم‌افزارهای مربوطه برای ایجاد خلاقیت و نوآوری در دانش آموزان استفاده شده باشد، طرح درس در کلاس توسط گروه همتایان مورد ارزیابی قرار گیرد. این طرح درس می‌تواند در کلاس واقعی اجرا گردد و نتایج حاصل در گروه همتایان مورد نقد و ارزیابی و اصلاحات قرار گیرد.
- محتوای الکترونیکی تولید شده را به منظور استفاده دانش آموزان دیگر و گروه همتا با استفاده از فاوا به منتشر نمایند و از بازخوردهای احتمالی در جهت اصلاح برنامه‌ها استفاده نمایند.

فصل ۳: برنامه درسی و ارزشیابی

شایستگی

مهارت های جامعه دانشی		
با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای مشکلات احتمالی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای مشکلات واقعی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.	با آگاهی از ابعاد پیچیده رشد انسانی (رشد شناختی، عاطفی و جسمی و آگاهی از چگونگی ایجاد شرایط بهتر یادگیری برای دانش آموزان) و با استفاده از فاوا راه حل‌های مناسب برای مشکلات احتمالی دانش‌آموزی پیش‌بینی و با برخورداری از مهارت‌های پیچیده در این مورد طرحی برای عملیاتی نمودن یکی از راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند.

^{۴۶} به پیوست مراجعه شود.

^{۴۷} به پیوست مراجعه شود.

نمایند.	راه حل‌های مورد نظر ارائه نمایند و راه حل مورد نظر را در پیاده‌سازی نماید و نتایج حاصله را مورد ارزیابی قرار دهد.
---------	---

پروژه مهارت‌های پیچیده شناختی با استفاده از فاوا

- معرفی مهارت‌های پیچیده شناختی و چگونگی آموزش و بروز این مهارت‌ها در دانش‌آموزان با استفاده از فاوا (از جمله مدیریت اطلاعات، حل مسئله، همکاری و تفکر انتقادی)^{۴۸}
- معرفی راهبردهایی برای ایجاد مهارت‌های جستجو، مدیریت و تجزیه و تحلیل و بکارگیری اطلاعات در دانش‌آموزان
- فرآیند طراحی واحدهای مطالعه و فعالیت‌های کلاسی در رشته مربوطه با استفاده از ابزارها و دستگاه‌های فاوا به منظور ایجاد و توسعه مهارت‌های استدلال، برنامه‌ریزی، یادگیری انعکاسی^{۴۹}، ساخت دانش و برقراری ارتباط
- راهبردهای تشویق دانش‌آموزان برای بکارگیری فاوا در جهت بهبود مهارت‌های ارتباطات و همکاری
- راهبردهای تشویق دانش‌آموزان برای توسعه و استفاده از خود و دیگر ارزیابی دانشی و عملکردی مبتنی بر فاوا در موضوعات درسی

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- ارائه کلاسی در مورد مهارت‌های پیچیده شناختی
- ارائه ویژگی‌های فرایندهای پیچیده شناختی و پیشنهاد و ارائه راه‌کارهایی برای چگونگی کسب و توسعه‌ی و بروز آن‌ها توسط دانش‌آموزان
- طراحی یک طرح درس مبتنی بر فاوا در رشته مربوطه به گونه‌ای که کسب منجر به بروز یک یا چند مهارت پیچیده شناختی توسط دانش‌آموزان در آن جای داده شود و در کلاس در س واقعی اجرا نموده و بازخوردها و انعکاس‌های ناشی از اجرای این طرح درس در جمع همتایان بررسی نموده و پیشنهادات اصلاحی دریافتی را اعمال نمایند.
- در مورد ویژگی‌های مهارت‌های جستجو و مدیریت اطلاعات بحث و گفتگو نمایند و در مورد ویژگی‌های فعالیت‌های یادگیری مبتنی بر فاوا که منجر به توسعه و بروز مهارت‌های فوق می‌گردد بحث شود و نمونه‌هایی از این فعالیت‌ها تهیه و در کلاس درس ارائه و ارزیابی گردد.
- در مورد مهارت‌های استدلال، برنامه‌ریزی و یادگیری انعکاسی، ساخت دانش و این که چگونه فعالیت‌های مبتنی بر فاوا می‌توانند این مهارت‌ها را ایجاد و توسعه دهند، بحث شود و مثال‌هایی از این فعالیت‌ها در واحدهای مطالعه مرتبط با رشته، تولید و در میان گروه همتایان به اشتراک گذاشته شود و سپس واحدهای مطالعه تولیدی را مورد ارزیابی و نقادی قرار داده و پیشنهادهایی برای منابع اضافی ارائه دهند.
- در مورد ویژگی‌های مهارت‌های ارتباطی و همکاری و اینکه چگونه فعالیت‌های یادگیری فاوا محور می‌تواند این مهارت‌ها را مورد حمایت قرار دهد در کلاس بحث و گفتگو نموده و نمونه‌هایی از این فعالیت‌ها را تولید نمایند.
- در مورد ارتباط و همکاری موثر از طریق شرکت در مجامع یادگیری حرفه‌ای مجازی یک نمونه مدل پیشنهاد و ارائه دهند.
- در مورد مشخصات ارزیابی خود و همتایان بحث شود همچنین دستورالعمل‌های مبتنی بر دانش و عملکرد که برای انعکاس ارزیابی روی آموخته‌های خود و دیگران مورد استفاده قرار می‌گیرد بحث گردد و نمونه‌هایی از چنین فعالیت‌ها و دستورالعمل‌ها تولید و سپس در کلاس ارزیابی گردد.
- دستورالعمل‌های دانش و عملکرد محوری را که انتظارات یادگیری مهارت‌های کلیدی موضوع درسی و فاوا را از طریق تلفیق فناوری‌های

۴۸ در کارورزی اجرا گردد.

۴۹ Reflective learning

در این مورد می‌توانید از مدل ۴ عنصری تجربیات عینی، مشاهده و انعکاس، خلق مفاهیم ذهنی، آزمودن در موقعیت‌های جدید تئوری کلب و یا .... کمک بگیرید.

Kolb, D. A. and Fry, R. (1975) Toward an applied theory of experiential learning. in C. Cooper (ed.) *Theories of Group Process*, London: John Wiley

فصل ۴: پداگوژی

شایستگی

خود مدیریتی		
با استفاده از فاول، دو موقعیت مشابه از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.	با استفاده از فاول، دو موقعیت متفاوت از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.	با استفاده از فاول، چندین موقعیت گوناگون از فرآیند یادگیری را که در آن‌ها دانش آموزان قادر به اجرا و بکارگیری مهارت‌های توسعه یافته خود باشند طراحی و پیاده‌سازی نماید.

نقش فاول در ایجاد موقعیت‌های یادگیری که منجر به ایجاد و بکارگیری مهارت‌های دانش‌آموزی می‌گردد

- ویژگی‌های معلم در ضمن تدریس به عنوان الگویی برای استدلال، حل مسئله و تولید دانش
- ویژگی‌ها و چگونگی طراحی برخط مواد و فعالیت‌های رشته درسی برای درگیر نمودن دانش‌آموزان در حل مشارکتی مسئله، تحقیق و یا خلق اثر
- معرفی راهبردهایی برای راهنمایی و هدایت دانش‌آموزان برای ایجاد طرح‌های پروژه‌ای و فعالیت‌هایی که آن‌ها را در حل مشارکتی مسئله، تحقیق و آفرینش اثر درگیر می‌نماید.
- معرفی راهبردهایی برای راهنمایی و هدایت دانش‌آموزان برای تولید چند رسانه‌ای مشارکتی، تولید وب سایت و فناوری‌ها و نرم‌افزارها و برنامه‌های کاربردی انتشار پروژه‌های دانش‌آموزی به صورتی که موجب حمایت از روند در حال انجام تولید دانش و ارتباط با سایر مخاطبان و هم‌تایان شود.
- ارائه راهبردهایی برای راهنمایی و هدایت دانش‌آموزان در انعکاس آموخته‌های خود (بررسی تئوری‌ها^{۵۰} و مدل‌های یادگیری انعکاسی^{۵۱})

- تکالیف عملکردی و یادگیری
- دانشجو معلمان:
- مباحثاتی بر پایه مهارت‌های شناختی خود برای نمایش عملی بکارگیری مهارت‌های حل مسائل واقعی در موضوع درسی طراحی نموده و راهبردها و فرآیندهای خود را برای حل مسائل و خلق دانش باهم‌تایان خود به اشتراک بگذارند.
- در مورد ویژگی‌های مواد درسی برخط که دانش‌آموزان را در طراحی و برنامه ریزی فعالیت‌های یادگیری خودشان پشتیبانی می‌کند،

⁵⁰ Dewey, J. (1933). *How we think: A restatement of the relation of reflective thinking to the educative process*. Boston: D.C. Heath and Company.

Kolb, D. A. and Fry, R. (1975) Toward an applied theory of experiential learning. in C. Cooper (ed.) *Theories of Group Process*, London: John Wiley

Pedler, M., Burgoyne, J. and Boydell, T. (1991, 1996) *The Learning Company. A strategy for sustainable development*, London: McGraw-Hill.

Schön, D.A. (1983). *The reflective practitioner: How professionals think in action*. New York: Basic Books.

<http://www.open.ac.uk/blogs/openminded/?p=318>

۵۱ Reflective learning

از جمله مدل ۴ عنصری تجربیات عینی، مشاهده و انعکاس، خلق مفاهیم ذهنی، آزمودن در موقعیت‌های جدید در تئوری کلب

- بحث نموده و در گروه کاری خود چند نمونه مواد درسی برخط را تولید، در کلاس اجرا و سپس ارزیابی نمایند و در انجمن‌های یادگیری حرفه‌ای خود در حل مسائل مشارکتی یا تحقیقات و خلق اثر به صورت برخط به عنوان الگو و نمونه باشند.
- در مورد ویژگی‌های فعالیت‌های معلم که دانش‌آموزان را در طراحی و برنامه‌ریزی فعالیت‌های یادگیری خود را پشتیبانی می‌کند بحث نمایند و نمونه‌های از این فعالیت‌ها را تولید نمایند و در کلاس درس اجرا نمایند و نتیجه را مورد ارزیابی قرار دهند.
  - در مورد ویژگی‌های فعالیت‌های معلم که دانش‌آموزان را در بکارگیری فناوری‌های مختلف در فعالیت‌های یادگیریشان پشتیبانی می‌کند، بحث نموده و نمونه‌هایی از چنین فعالیت‌ها تولید نمایند و در کلاس درس اجرا نمایند و نتیجه را مورد ارزیابی قرار دهند.
  - نمونه‌هایی از فناوری‌های تولید چند رسانه‌ای، تولید صفحات وب و روش‌های انتشار آن‌ها را (برای پشتیبانی از دانش‌آموزان) در جوامع یادگیری حرفه‌ای بر خط به نمایش بگذارند.
  - در مورد ویژگی‌های آن دسته از فعالیت‌های معلم که یادگیری انعکاسی دانش‌آموزان را تقویت و حمایت می‌نماید، در کلاس بحث نمایند و نمونه‌هایی را نیز در این مورد تولید نموده و به اشتراک بگذارند، و کارهای انجام شده در این مورد را در جوامع یادگیری حرفه‌ای برخط مورد نقد و بررسی قرار دهند.

فصل ۵: سازمان بندی و مدیریت

شایستگی

سازمان‌های یادگیری

ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.	ضمن ایفای نقش رهبری در آموزش و ارائه پشتیبانی پیگیرانه از همکاران، یک برنامه مبتنی بر فاوا را طراحی و اجرا نمایند که در طی آن مدرسه به عنوان جامعه مبتنی بر نوآوری با استفاده از فاوا ایفای نقش نمایند.
---	--	---

مدرسه، جامعه ای مبتنی بر نوآوری و یادگیری دائم

- معرفی، عملکرد محیط‌های مجازی و محیط‌های ساخت دانش^{۵۲} برای افزایش دانش و درک موضوعات برنامه درسی و توسعه جوامع یادگیری برخط و چهره به چهره و ترکیبی
- معرفی، عملکرد ابزارهای فکری و برنامه‌ریزی^{۵۳} در حمایت از خلاقیت و برنامه‌ریزی های فعالیت‌های یادگیری و تفکر و یادگیری پیوسته انعکاسی دانش‌آموزان
- کلاس و مدرسه هوشمند، LMS، CMS و LCMS (پیاده‌سازی، بکارگیری و مدیریت)^{۵۴}

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- ضمن نمایش مجموعه‌ای متنوع از محیط‌های مجازی و ساخت دانش، توصیف کند که چگونه این محیط‌ها از جوامع یادگیری دانش‌آموزی حمایت می‌کنند و نمونه‌هایی خاص از منابعی را که در موضوع درسی‌اش مورد استفاده قرار می‌گیرد مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد و در مورد این که این محیط‌ها چگونه جوامع یادگیری دانش‌آموزان را مورد پشتیبانی قرار می‌دهند توضیح دهد. کارایی محیط‌های یادگیری

knowledge-building^{۵۲} با مدل های ارائه شده در این مورد آشنا شوند از جمله نمونه زیر :

Hyo-Jeong So , Lay Hoon Seah, Hwee Leng Toh-Heng (2010) Designing collaborative knowledge building environments accessible to all learners: Impacts and design challenges, Computers & Education, Volume 54, Issue 2, February 2010, Pages 479–490

Graphing ,Glossary of terms Flow chart concept map مانند^{۵۳} planning and thinking tools

http://www.sac.sa.edu.au/Library/Library/Topics/thinking_skills/thinking.html

^{۵۴}به پیوست مراجعه شود.

- برخط و ترکیبی، را در واحد مطالعه‌ای که طراحی نموده‌اند را نشان دهد.
- ضمن نمایش انواع متنوعی از ابزارهای برنامه‌ریزی و فکری شرح دهد که چگونه این ابزارها می‌توانند از ایجاد و برنامه‌ریزی فعالیت‌های یادگیری دانش‌آموزان حمایت نمایند. نمونه‌هایی خاص از این ابزارها در موضوع درسی خود را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند و از این ابزارها در واحد مطالعه طراحی شده استفاده نموده، واحد مطالعاتی را در کلاس درس اجرا نماید نتایج را بر اساس میزان حصول به اهداف مورد ارزیابی قرار دهد.
  - پیشنهاداتی برای بهبود عملکرد نرم افزارهای LMS، LCMS، CMS در جهت توسعه نوآوری و خلاقیت دانش‌آموزان ارائه دهند.
  - یک کلاس هوشمند را طراحی، اجرا، و ارزشیابی نمایند به گونه‌ای که علاوه بر دستیابی به اهداف برنامه درسی، موجب تقویت و توسعه روحیه نوآوری و خلاقیت در دانش‌آموزان گردد.

فصل ۶: یادگیری حرفه‌ای معلم

شایستگی

معلم به عنوان مدل یادگیرنده		
با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و بر خورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت هم‌تایان برای آزمون، دائماً در حال یادگیری حرفه‌ای باشد و <u>جوامع آموزش حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.</u>	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و بر خورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت هم‌تایان برای آزمون، دائماً در حال یادگیری حرفه‌ای باشد و <u>یک جامعه آموزشی حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی و سپس ایجاد نماید.</u>	با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات و بر خورداری بالا از توانایی، انگیزه، تمایل و تشویق و حمایت هم‌تایان برای آزمون، دائماً در حال یادگیری حرفه‌ای باشد و به این منظور <u>یک جامعه آموزشی حرفه‌ای را با هدف خلق دانش طراحی نماید.</u>

معرفی ویژگی‌های معلم به عنوان مدل یادگیرنده

- ایفای نقش رهبری در ایجاد چشم اندازی مناسب برای مدرسه با با تلفیق فاوا در برنامه درسی و تمرین های کلاسی
- ایفای نقش رهبری در میان همکاران در حمایت از نوآوری در مدرسه و ارتقاء یادگیری مداوم مبتنی بر فاوا
- خود ارزیابی دائم و انعکاس فعالیت‌های حرفه‌ای خود برای ارتقاء نوآوری و بهبود حرفه‌ای مبتنی بر فاوا
- بهره‌گیری از منابع فاوا برای شرکت در مجامع حرفه‌ای، شرکت و بحث در مورد بهترین تمرین‌ها در آموزش رشته علمی (معرفی انجمن‌ها و مجامع مجازی و.. معلمان در رشته علمی)

تکالیف عملکردی و یادگیری

دانشجو معلمان:

- در مورد راه‌های مختلفی که مدارس می‌توانند فاوا را در برنامه درسی و کلاس درس خود تلفیق نمایند بحث نمایند.
- برنامه عملیاتی که در آن معلمان نقش کلیدی در کار با همکاران و مدیران مدرسه در جهت استفاده از فاوا در مدارسشان را ایفا می‌نمایند، طراحی نمایند و سپس مواردی را برای چگونگی اجرای این پیشرفت‌ها در نظر بگیرند (پیش بینی چالش‌ها و ارائه راهکارهایی برای برطرف نمودن چالش‌ها)
- در مورد انواع حمایت‌های اجتماعی مبتنی بر فاوا که محتاج آموزش حرفه‌ای برای شرکت در برنامه‌های نوآورانه و حفظ نوآوری در مدرسه هستند، بحث نمایند. برنامه عملیاتی مبتنی بر فاوا برای ایجاد محیط حمایتی و خلاقانه با همکاری مدیران و همکاران طراحی نموده و به اشتراک بگذارند و راهبردهایی برای بکارگیر ابزارها و منابع خلاقانه در مدرسه خود ارائه دهد.
- در مورد فعالیت‌های حرفه‌ای نوآورانه خود در حوزه‌ی فاوا بحث نمایند. نمونه‌هایی از تجربیات خود را بیان نمایند.
- در مورد اینکه چگونه منابع فاوا برای حمایت دائم نوآوری و توسعه از طریق انجمن‌های یادگیری حرفه‌ای می‌تواند مورد استفاده قرار گیرد بحث نماید. نمونه‌هایی از تجربیات مبتنی بر فاوا خود را ارائه نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- سخنرانی-نمایشی
- آزمایشگاه
- پروژه
- کشفی (کاوشگری + آزمایشگاه) فردی و گروهی
- حل مسئله
- حل خلاق مسئله
- پرسش‌ها و پاسخ‌های هدایت شده و مباحثه
- طوفان مغزی
- و.....

حداقل امکانات سخت و نرم افزاری

- منابع اطلاعاتی مکتوب یا برخط
- شبکه آزمایشگاهی (آزمایشگاه رایانه) مجهز به اینترنت پرسرعت
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- انواع رسانه‌های قابل در دسترس
- امکانات لازم برای تهیه رسانه آموزشی مورد نظر مدرس
- نرم افزار بسته آفیس، ورژن‌های جدید (ترجیحا اصلی)
- رایانه با انواع سیستم‌های عامل
- دیتا پروژکتور ، صفحه نمایش، رایانه، تخته هوشمند
- تلفن‌های همراه با انواع سیستم‌های عامل (تلفن‌های دانشجویان)
- نرم افزارهای windows, Mac, Linux
- انواع ذخیره کننده‌های برون خط
- چند رایانه که به اینترنت متصل نباشد و از طریق یکی از شیوه‌های رایج و قابل دسترس قابلیت اتصال به اینترنت را داشته باشد (با خط تلفن (از طرق دایال آپ، ADSL⁺ به صورت lan یا wireless) کارت دیتا، Wimax
- حداقل یک پردازشگر موجود در بازار
- سخت افزارهای داخلی و خارجی و جانبی رایانه
- انواع موبایل، تبلت، لپ‌تاپ و رابط OTG
- نرم‌افزارها، سخت‌افزارها و سیستم‌عامل‌های آموزشی مربوط به رشته
- برای نرم افزارها و سیستم‌عامل‌های مخصوص کودکان استثنایی می‌تواند مواردی چون (for chat) Deaf Apps^{۵۶}, Vinu^{۵۵} را پیشنهاد نمود.
- نرم افزارهای
- *Flash, Photoshop, paint, DVD cutter, sound recorder , sound cutter, concept mapping or mind mapping, Simulators*
- امکانات لازم برای راه اندازی شبکه شامل:

<http://distrowatch.com/table.php?distribution=vinux>

(نرم افزارهای مخصوص ناشنویان در <https://play.google.com/store/apps/details?id=com.successfulmatch.deafs&hl=en>)

گوگل پلی)

Cross cable, Wi-Fi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall

- حداقل ۲ رایانه و یا لپ تاپ (در مورد لپ تاپها مجهز به Bluetooth) برای هر گروه
- فیلم و کلیپ های نمونه در زمینه کاربرد سخت افزار های آموزشی
- بروشورهای معرفی سخت افزارها
- نرم افزارهای و سیستم عامل های آموزشی گروه های مربوطه به انتخاب گروه
- راهنمای نرم افزارهای مربوطه
- سخت افزارها و نرم افزارهای لازم برای ضبط و ویرایش صدا و تصویر و فیلم دیجیتال
- نرم افزارهای شبیه ساز متناسب با رشته
- نرم افزارهای LCMS, CMS, LMS

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

هارت دیویس گای، (۱۳۸۹) مرجع کامل سیستم عامل مکتباتش، مترجم محمدرضا اصغرزاده، تهران نشر: نوآور
راهنماهای لینوکس و ویندوز آخرین نسخه های موجود در هنگام تدریس

منابع فرعی:

سازمان فناوری اطلاعات ایران (۱۳۹۲) الزامات و چارچوب های تولید محتوای الکترونیکی آموزشی.
محتوای الکترونیکی تولید در پروژه لوک شارپ کانادا <http://www.projectlooksharp.org/>

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

در ارزشیابی هر واحد درسی دو الی سه نوع ارزشیابی انجام خواهد شد. ۱- ارزشیابی ورودی یا تشخیصی در فاوا ۱ که در بخش مهارت های اساسی فاوا برای تعیین سطح کلاس و استفاده بهینه از زمان به منظور ایجاد و یا تقویت مهارت ها صورت می گیرد، ۲- ارزشیابی تکوینی که در حین فرآیند آموزش و در طول کلاس انجام می گیرد که در هر بخش مواردی به عنوان پیشنهاد در فعالیت های عملکردی و یادگیری پیشنهاد شده که می توانند بخشی از این ارزشیابی را تشکیل دهند و ۳- ارزشیابی نهایی یا پایانی که پیشنهاد می گردد ۱۰ نمره از نمره نهایی به ارزشیابی تکوینی و ۱۰ نمره به پروژه پایانی اختصاص یابد که در اجرای آن دانشجو معلم ملزم به رعایت تمامی موارد مورد آموزش در آن واحد درسی (فاوا ۱ الی ۳) می باشد و مدرس مربوطه موضوع آن را با توجه به سال تحصیل دانشجو معلم، دانش و مهارت موضوعی و مهارت حرفه ای دانشجو معلم تعیین می نماید.

۶. پیوست ها

• تولید محتوای الکترونیکی:

استانداردهای تولید محتوای الکترونیکی

* آشنایی با استانداردهای SCORM و AICC در تولید محتوای الکترونیکی و آموزش الکترونیکی

تولید محتوای الکترونیکی

رسانه های الکترونیکی دیداری

- * معرفی پوستر، انواع چارت، اسلایدها، نمودار، .....، کاربرد، مزایا و محدودیت ها
- * فرآیند انتخاب رسانه های الکترونیکی دیداری در آموزش
- * طراحی پیام های آموزشی رسانه های الکترونیکی دیداری (نوشته، شکل، عکس، ..)
- * تولید رسانه های الکترونیکی دیداری از طریق نرم افزارهای photo shop, publisher, power point و

معرفی برخی از محتواها

- * LO⁵⁷ اشیاء یادگیری،
  - * کارآموزی مبتنی بر شبکه
  - * خودآموزی، مطالعه راهنمایی شده ناهمزمان
  - * پیشامدها با هدایت مربی⁵⁸ (یادگیری همزمان)
  - * همکاری گروه کوچک
- فرآیند طراحی تولید محتوای یادگیری الکترونیکی :
- * طراحی آموزشی واحد (یا موضوع) یادگیری براساس نظریه‌های یادگیری و راهبردهای آموزشی مربوطه
  - * انتخاب مدل آموزشی مربوطه
  - * طراحی فرصت های یادگیری
  - * انتخاب و طراحی فعالیت های یادگیری
- فرآیند انتخاب رسانه مناسب با هر فعالیت یادگیری
- * طراحی پیام های آموزشی
  - * تنظیم جدول ارائه محتوای نهایی
- معرفی نرم‌افزارهای تولید محتوای الکترونیکی (برخط و برون خط)
- * Auto paly , flash builder, hyper studio, ,Director, Multimedia Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off line)
  - * power point , hyper studio , flash , mu. Builder

• کلاس هوشمند:

طراحی آموزشی کلاس هوشمند

- * طراحی محیط یادگیری الکترونیکی براساس راهبردهای آموزشی مناسب
- * طراحی فرصت های یادگیری ، فعالیت های یادگیری و راهبردهای ارزشیابی براساس مدل های نوین آموزشی
- * طراحی مدل ارتباطی (ارتباط استاد با شاگرد ، استاد با محتوا ، محتوا با محتوا ، گروه با گروه ، کلاس با خارج کلاس و...) کلاس هوشمند براساس نیازها و امکانات (تجهیزات الکترونیکی و..)

اجرای و ارزشیابی آموزشی کلاس هوشمند

- * ثبت نام از شاگردان (از طریق LMS)
- * اجرای ارزشیابی ورودی (آزمون رفتار ورودی ، پیش آزمون ، آزمون تشخیصی سبک های شناختی ، نیازسنجی و...) از طریق LMS و ثبت گزارشات آزمون ها
- * گروه بندی شاگردان براساس نتایج و گزارشات آزمون ها از طریق LMS
- * انتخاب مدل آموزشی ، محتوا و فعالیت های یادگیری مناسب برای هر گروه
- * به اشتراک گذاری و ارسال محتواها و فعالیت های یادگیری برای هر گروه از طریق LCMS
- * ارائه تکالیف تکمیلی و بازخورد آن به روش برخط (همزمان و ناهمزمان)
- * ارائه بازخورد مناسب ، اجرای ارزشیابی مستمر و توصیفی با استفاده از روش های ارزشیابی معلم ، خود ارزشیابی ، دگر ارزشیابی ، گروه ارزشیابی از طریق LMS و LCMS
- * اجرای ارزشیابی پایانی به شکل متنوع (انواع آزمون های الکترونیکی) از طریق LMS

⁵⁷ Learning Object

⁵⁸ Instructor – led Events

- * ثبت نتایج و گزارشات آزمون
- * اجرای پس آزمون و اصلاح برنامه براساس گزارشات آزمون
- * تنظیم وثیت پوشه کار

• شبکه

شبکه و شبکه سازی

- * تعریف شبکه
- * دلایل شبکه سازی، مزایا و محاسن ایجاد شبکه
- * تاریخچه شبکه
- * معرفی بزرگترین شبکه
- * سلسه مراتب ایجاد شبکه و مولفه های شبکه
- * cable, Wifi, Bluetooth, Hub, Switch, Router, IPS, IDS, Firewall, DNS Server, Mail Server

ایجاد یک شبکه کوچک (دو یا سه کاربر) با استفاده از امکانات موجود، **Wi-Fi, Bluetooth, cable**
شبکه های اجتماعی

• نمونه هایی از نرم افزارهای تولید محتوای الکترونیکی و انتشار الکترونیکی محتوا

تولید

- Auto paly , flash builder, hyper studio, ,Director, Multimedia Builder, Adobe Flash, Camtasia Studio, advanced power point (off line)
- power point , hyper studio , flash , mu. Builder

انتشار

- Forums, networks, Atutor, Moodle, emails, Educreations, snagit, blendspace, bayanbox, net support school, softgozar, aparat, googlesite, electa, kelas,...(on line)

سرفصل درس «تجربه‌های خاص حرفه‌ای در آموزش ابتدایی»

۱. معرفی درس و منطق آن

عمل معلمی برای معلمانی که به آن به منزله فرصتی برای اعتلای آموزش و رشد شخصی نظر می‌کنند، سرشار از تجربه‌های نادری است که آگاهی از آنان برای دانشجومعلمین دو خاصیت دارد: اول آشنایی با تجربه خاص و دوم کسب انگیزه و اعتماد برای عمل خلاقانه در موقعیت‌های واقعی تربیت. آنچه آگاهی از تجربه‌های خاص را برای آموزش معلمان توجیه می‌کند، ایجاد شرایط «همزادپنداری» است؛ یعنی آنچه می‌تواند امید به موفقیت را در موقعیت‌های متنوع و متغییر، افزایش دهد. درعین‌حال، تجربه‌های خاص دربردارنده دانش‌هایی مفید هستند که در قالب‌های معمول «دانش رشته‌ای» و «دانش تربیتی» وارد نشده‌اند اما «کارآمدی موقعیتی» داشته‌اند. این درس تلاشی برای شناسایی معلمان نادر و قدرشناسی از آنان نیز محسوب می‌شود و پیوندی بین نسل‌های معلمان ایجاد می‌کند.

نام درس: تجربه‌های خاص حرفه‌ای در آموزش ابتدایی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجومعلم قادر خواهد بود: به مواردی از زمینه‌های تحقق یک تجربه خاص، اشاره و به تحلیل چنین زمینه‌ای اقدام کند و برخی از معلمان دارای تجربه خاص در رشته تخصصی خود را بشناسد. همچنین، دارای احساس مثبت به عمل ابتکاری در موقعیت‌های مساله‌دار حرفه معلمی است و خود را آماده برای چنین عملی می‌داند.				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۱۶ ساعت پیشنیاز: ندارد نحوه آموزش: انفرادی (و با حضور معلمان سرآمد دارای تجربه خاص)
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	شایستگی اساسی: PK کد ۱-۲، ۲-۲ & ۲-۲ PCK کد ۱-۳، ۲-۳ & ۲-۳ $۳-۳$ & ۴-۳
آشنایی با تجربه‌های خاص	از تجربه‌های برخی معلمان مطلع است اما تحلیلی از دلایل و پیامد آنها ندارد.	تجربه‌های خاص معلمان رشته تخصصی خود را می‌شناسد و قادر است به تبیین عمل ابتکاری معلمان دارای تجربه خاص اقدام کند.	نه تنها تجربه‌های خاص معلمان رشته تخصصی خود را تبیین می‌کند، که بر بنیاد موارد گزارش شده به شناسایی اشخاص دیگر اقدام کرده و برای ارتباط بین آنها در جهت تولید یک نظریه اقدام کرده است.	
مواجهه با تجربیات	توانسته است خود را پذیرای تجربه خاص معلمان نشا دهد و از کار آنان قدرشناسی کند.	برای ایجاد ارتباط با اشخاص دارای تجربه، پیوندهایی را ایجاد کرده و از آنان در کارهای خود بهره گرفته است.	برای ایجاد تعامل بین معلمان دارای تجربه خاص کوشش می‌کند و آنان را با یکدیگر پیوند می‌دهد و خود در اجتماعی یادگیری آنان مشارکت می‌کند.	
انجام تکالیف	پاسخ‌هایی ارائه کرده که حاصل جستجوی در منابع در دسترس و بازخوانی محدود تجربه شخصی است.	در پاسخ‌های ارائه شده قواعد کلی پاسخگویی پژوهشی رعایت شده و سطحی عمیق از بازخوانی تجربه خود و دیگری دیده می‌شود.	پاسخ‌های ارائه شده دارای بنیاد پژوهشی دقیقی است و ضمن بکارگیری زبان مناسب ارائه، از سازماندهی و حتی محتوای بدیع برخوردار است.	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

محتوای مورد استفاده این درس در چارچوب زمان شانزده جلسه‌ای آن به شرح ذیل سازمان یافته است:

نوبت	موضوع اصلی	مباحث فرعی
اول	طرح ضرورت و جایگاه موضوع و ایجاد انگیزه جهت پیگیری درس و ارزشیابی تشخیصی و اعلام برنامه درس	شناسایی انتظارات دانشجویان، سنجش نوع نگرش و سطح دانش مربوط، معرفی برنامه و سرفصل درس، تشریح منطق درس و کاربردهای آن برای معلمان، معرفی تکالیف عملکردی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.
دوم	تبیین تجربه خاص معلم	تشریح شرایط معمول و مساله‌های متنوع کلاس درس و ضرورت‌ها و زمینه‌های شکل‌گیری تجربه‌های خاص معلمی و اهمیت بکارگیری آنها در اعتلای آموزش. تکلیف ۱: مطالعه دست کم یک کتاب و یک مقاله از تجربه‌های خاص معلمان.
سوم تا هشتم	ارائه تجربه‌های خاص	ایجاد فرصت برای ارائه تجربه خاص برای معلمان و گفتگوی در باره تجربه گزارش شده. تکلیف ۲: همه دانشجویان موظفند به بررسی در موقعیت‌های ممکن برای شناسایی «تجربه خاص حرفه‌ای» اقدام و نتیجه را در جلسه آینده به کلاس ارائه کنند.
نهم	نقد و ارزیابی فرایند کار کلاس	تشریح منطق روش کار توسط مدرس و گفتگوی در باره چگونگی ادامه کار. تکلیف ۳: دانشجویان به بازخوانی تجربه آموزش معلمان خود اقدام می‌کنند و نمونه‌هایی از خاص بودن آن را آشکار می‌کنند.
دهم تا پانزدهم	ارائه تجربه‌های خاص معلمان	ایجاد فرصت برای ارائه تجربه خاص برای معلمان و گفتگوی در باره تجربه گزارش شده.
شانزدهم	نقد و ارزیابی فرایند کار کلاس	تشریح منطق روش کار توسط مدرس و گفتگوی در باره چگونگی ادامه کار. تکلیف ۴: دانشجویان به بازخوانی تجربه آموزش همین درس خود اقدام می‌کنند و آن را نقد و بررسی می‌کنند.

۳. راهبردهای آموزش و یادگیری

در این درس، آموزش‌های کلاس درس با محوریت آموزشگر و البته با مشارکت همه‌جانبه دانشجویان انجام می‌شود. آموزشگر در بخشی از درس بر بنیاد گفتارهای درسی در نوبت‌های مقرر به معرفی هر یک از موضوعات اقدام می‌کند و بخشی دیگر از درس با شناسایی و دعوت از معلمان دارای تجربه خاص، فرصت آشنایی دانشجویان و معلمان خاص رشته‌های تخصصی را فراهم می‌کند و فرصت گفتگوی آنان را ایجاد و آن را مدیریت می‌کند. به تشخیص آموزشگر و با اتخاذ تدابیر هدایتی، واگذاری معرفی تجربه خاص معلمان می‌تواند به دانشجویان واگذار شود. دانشجوی این درس موظف است بر اساس برنامه اعلام شده به مطالعه منابع و جستجوی در واقعیات بپردازند و در گفتگوهای هر جلسه با آمادگی مشارکت نماید. همچنین، دانشجویان حق دارند به طرح پرسش بپردازند و برای ارائه دیدگاه‌ها یا نتایج حاصل از مطالعات خود با درخواست تعیین وقت قبلی، تا ۱۰ دقیقه در کلاس درس به صورت سازمان یافته ارائه نظر کنند. در عین حال، در جلسات درس ممکن است پرسش‌هایی مطرح شود که به تشخیص آموزشگر یا به درخواست دانشجویان، پاسخگویی به برخی از آنها می‌تواند به صورت شفاهی در جلسه بعد یا به صورت کتبی تا پایان نیمسال انجام و ارائه شود. این قبیل پرسش‌ها می‌تواند برای همه یا برخی از دانشجویان جایگزین تکالیف درس گردد؛ مشروط به آنکه تعداد آنها از ۵۰ درصد تکالیف مقرر درس تجاوز نکند.

۴. منابع آموزشی

- در این درس استفاده از منبع مکتوب تا سال ۱۳۹۸ الزامی نیست؛ اما آموزشگر تلاش خواهد کرد منابع مفید را شناسایی و معرفی کند. استفاده از منابع مکتوب منتشر نشده پس از داوری و تایید شورای گروه آموزشی برای مدت مقرر، در همان رشته بلامانع است.
- همه آموزشگران موظفند منابع و مستندات از «معلمان سرآمد» به دانشجومعلمان معرفی نمایند و نشانی سایت‌های مفید برای دریافت اطلاعات را ارائه کنند. همچنین، آموزشگر این درس موظف است به جستجوی اجتماعات تخصصی معلمان مخصوصاً در فضای مجازی اقدام کند و موارد مفید را به دانشجویان معرفی و آنان را برای مشارکت، تشویق کند.
- آموزشگران این درس از سال ۱۳۹۴ به بعد موظف‌اند تمامی دانشجومعلمان را برای عضویت در «تالار گفتگوی معلمان آینده» در پورتال دانشگاه هدایت کنند و خود نیز در آن مشارکت نمایند.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

- ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس **تجربه‌های خاص حرفه‌ای** در قالب یک آزمون مکتوب پایانی صورت می‌گیرد که در آن دانشجویان یادگیری‌ها و تجارب خود از گفتارهای درس، گفتگوهای کلاسی، مطالعه منابع و مشارکت در مباحث کلاس درس را بر اساس پرسش‌های آموزشگر، ارائه می‌کنند.
- ارزشیابی تکالیف: ارزشیابی انجام تکالیف کلاس درس و مشارکت در مباحث با هم لحاظ می‌شود. آموزشگر در مواردی که مصلحت بداند، اجازه می‌دهد تا دانشجویان بر اساس بازخوردهای او به کار پژوهشی، به اصلاح آن اقدام کنند.
- سهم هر یک از موارد ارزشیابی به شرح زیر محاسبه می‌شود:
- پاسخگویی به تکالیف و شرکت فعال در کلاس: ۵۰ درصد امتیاز
  - آزمون پایانی: ۵۰ درصد امتیاز

سایر نکات:

- مواردی که توجه به آن در این درس مهم است:
- 📌 آمادگی مدام برای گفتگوهای کلاس.
  - 📌 مشارکت جدی و موثر در مباحث کلاس.
  - 📌 رعایت نظم حضور و حساسیت به زمان درس.
  - 📌 رعایت اخلاق پژوهش در انجام تکالیف و در فعالیت عملی.
  - 📌 مطالعه منابع تکمیلی معرفی شده توسط آموزشگر و سایر منابع مفید.
  - 📌 ظرافت و زیبایی ظاهری تکالیفی که به صورت مکتوب به آموزشگر تحویل می‌شود.

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱: پژوهش روایی »

۱. معرفی درس و منطق آن

یکی از چالش‌هایی که مؤسسات و دانشگاه‌های تربیت معلم امروزه با آن روبرو هستند، خلق فرصت‌های یادگیری است که بر توانایی معلمان جهت رویارویی مؤثر با موقعیت‌های واقعی تربیتی/ آموزشی تأثیرگذار باشد. در صورتی که در طول برنامه آموزش حرفه‌ای دانشجو معلمان فرصت پژوهش در تجربه را بدست آورند، به توانایی‌های مورد نیاز برای مواجهه با موقعیت‌های نامعلومی که در آن غوطه‌ورند دست خواهند یافت و قادر خواهند بود این توانایی را به دانش‌آموزان خود منتقل کنند. از آنجا که، روایت‌های شخصی که حاصل تأملات دانشجو معلمان در موقعیت‌های واقعی کلاس درس است فرصت یادگیری از تجربه را ممکن می‌کند، لذا آموزش پژوهش روایی به عنوان پیش نیاز برنامه کارورزی این امکان را فراهم می‌کند تا دانشجویان به شیوه‌ی روایی به مطالعه تجربیات خود پرداخته و در آینده بتوانند از این توانایی برای تأمل بر عمل خود، بهبود شرایط آموزشی و تربیتی، سهمیم نمودن دیگران در تجربیات خود و نیز توسعه حرفه‌ای خویش بهره بگیرند.

نام درس: پژوهش روایی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با آگاهی از چیستی و چگونگی پژوهش روایی، تجربیات شخصی خود/ دیگری را از موقعیت‌های آموزشی/ تربیتی مورد واکاوی (تأمل) قرار داده و از این تجربیات برای توسعه ظرفیت‌های حرفه‌ای استفاده کند.				نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: -
				شایستگی اساسی: <u>pck</u> کد ۳-۱ & ۳-۲
				<u>۳-۴&۳</u>
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
روایت تجربه	با تأمل بر یک روایت/ تجربه جدید آن را در قالب یک داستان ساده با جزئیات کم روایت می‌کند.	با تأمل بر یک روایت یا تجربه جدید، آن را در قالب داستانی با جزئیات و پیچیدگی‌ها روایت می‌کند.	با تأمل بر یک روایت یا تجربه جدید، آن را در قالب داستانی با جزئیات و پیچیدگی‌هایی که منعکس‌کننده احساسات، افکار و توالی منطقی آن‌ها، روند‌ها و... است را روایت می‌کند.	
تأمل بر تجربه	بر روایت خود تأمل کرده و کنش‌ها،	بر دیدگاه‌های شخصیت‌های داستان تأمل	با تأمل مجدد بر تجربه تفکر خود/ روایت درک	

واکنشها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد حاضر در موقعیت را در بیان تجربیات مورد توجه قرار داده است.	می کند و می تواند با ارائه شواهدی از یافته های علمی و پژوهشی از آن دفاع کند یا آنها را با ذکر دلیل زیر سؤال برده و نقد کند..	خود را از این تأملات را با بهره گیری از یافته های علمی/ پژوهشی در قالب دانش قابل عرضه به دیگران ارائه کند.
تحلیل و تفسیر	توانسته است داده های جمع آوری شده را طبقه بندی نموده و ارتباط میان طبقات را برقرار کند، اما نتوانسته آن را تحلیل ساختاری نماید.	توانسته است داده های جمع آوری شده را تحلیل و تفسیر کند و تحلیل و تفسیر خود از یافته ها را با استفاده از روش های مختلف معتبر نماید.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

ماهیت تجربه، یادگیری از تجربه، و تأمل بر تجربه و تمایز آن با سایر انواع یادگیری
روایت نویسی وسیله‌ای برای پژوهش در عمل
پژوهش روایی در خدمت رشد حرفه‌ای
چگونه روایت ها بین دانش آشکار و دانش ضمنی پیوند می زنند؟
اهداف پژوهش روایی و کاربردهای آن
انواع پژوهش روایی

تکلیف عملکردی:

با مطالعه داستان زندگی معلمان و مقالات علمی در زمینه پژوهش روایی تأثیر این شیوه مطالعه را در بهبود عملکرد حرفه‌ای در قالب یک مقاله کوتاه ارائه نماید.
یک پژوهش روایی را به صورت خلاصه یا در قالب یک مقاله مروری با ذکر ویژگی‌ها و مراحلش ارائه کند). (البته قالب مذکور قبلاً باید توسط استاد توضیح داده شود.

فصل دوم: ابزار های گردآوری اطلاعات

ماهیت اطلاعات در پژوهش روایی
ابزار های گردآوری اطلاعات در پژوهش روایی
- یادداشتهای میدانی از تجربه های مشترک
- دفترچه یادداشت های روزانه

- مصاحبه ها
  - داستان گوئی
  - نامه نگاری
  - نوشته های خودزیست نگارانه و زیست نگارانه
  - سایر منابع
- فرآیند تحلیل داده ها
- آماده کردن داده ها برای تحلیل،
  - انجام تحلیل های مختلف
  - درک عمیق و عمیق تر داده ها
  - بازنمایی داده ها و تفسیر معنای کلان
- معنا دهی به داده ها

تکلیف عملکردی:

نمونه ای از ابزار های جمع آوری اطلاعات در پژوهش روایی را از منظر نوع تجربیات مطرح شده تحلیل و تمایز و تشابه آن ها را در یک جدول به نمایش بگذارد/ در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

یک

مقالات علمی پژوهشی که با استفاده از شیوه پژوهش روایی تهیه شده است را از منظر فرایند تحلیل اطلاعات مطالعه و یافته های خود را گزارش نماید.

فصل سوم: کد گذاری

انواع کدگذاری

- کد گذاری اولیه^{۵۹}
- مرور کد های اولیه^{۶۰}
- کد گذاری محوری^{۶۱}
- مرور کد ها و طبقه بندی داده ها
- مضامین / مفاهیم
- عمق و بینش برای ایجاد ارتباط

تکلیف عملکردی:

فرایند کدگذاری و طبقه بندی را تا مرحله شناسایی و تبیین مضامین بر روی تجربیات شخصی خود از دوران تحصیل اجرا و یافته ها/ بینش حاصل از واکاوی تجربیات را با دیگران به مشارکت بگذارد.

فصل چهارم: تحلیل ساختاری

فرآیند تحلیل ساختاری

59 - Initial/Open coding

60 - Selective coding

61 - Axial coding

- قاعده‌ی حذف
- حذف شدید
- تعمیم
- ساختن
- قاعده صفر

تحلیل سه بعدی:

- تعامل: تعامل شخصی بر اساس احساسات، امیدها، واکنش‌ها، و خلق و خو هم چنین تعامل اجتماعی برای دربرداشتن سایر افراد و قصد، اهداف، فرضیات، و دیدگاه‌های آنان
- تداوم: بررسی گذشته که به خاطر آمده است؛ حال به تجربه اتفاقات مرتبط است؛ و آینده، مشتاقانه منتظر تجربیات احتمالی است
- موقعیت: اطلاعات در مورد شرایط، زمان، و مکان در موقعیت فیزیکی، با حدود و قصد، اهداف، و دیدگاه‌های متفاوت شخصیت‌ها

تکلیف عملکردی:

با استفاده از فرایند تحلیل ساختاری/ تحلیل سه بعدی مجموعه تجربیات شخصی/ تجربیات سایرین(همکلاسی ها/ معلمان) را تحلیل و یافته ها را گزارش کند.

فصل پنجم: اعتبار بخشی

روایی و اعتبار در پژوهش روایی
همکاری با شرکت کنندگان
بیان دوباره روایت ها
استفاده از نقل قول ها
رعایت مسایل اخلاقی
محدودیت ها و مخاطرات پژوهش روایی
استفاده از نظریه ها و یافته های علمی
چگونه یافته های پژوهش روایی را ارزیابی می کنیم؟
تکلیف عملکردی:

یافته های حاصل از تکلیف عملکردی در فصل چهار را با استفاده از شیوه مثلث سازی/ همکاری با شرکت کنندگان/ یافته های علمی پژوهشی اعتبار بخشی نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه منابع، جستجو، سؤال کردن و پژوهیدن در زمینه پژوهش روایی، برگزاری کارگاه آموزشی برای آموزش پژوهش روایی با استفاده از رویکرد توسعه فردی و به کمک واکاوی تجربیات شخصی صورت می گیرد. استفاده از راهبردهای مشارکتی، برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و ارائه یافته به تحقق اهداف این درس و نیز تنوع بخشیدن به تجربیات کمک می کند.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

پژوهش روایی دکتر عطاران (در دست تألیف)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: از آنجایی که هدف این درس یادگیری از و به کمک تجربه است، لذا در ارزشیابی خود ارزشیابی دانشجو بر اساس تحلیل (توصیف) و تفسیر تجربیات حاصل از فعالیت ها در طول ترم بر اساس مستندات دارای اهمیت است. ارزشیابی استاد بر اساس مجموعه تکالیف عملکردی دانشجو در طول و شرکت در سمینار های کلاسی برای ارائه یافته ها/ به اشتراک گذاشتن تجربیات نیز بخش دیگر از ارزشیابی دانشجو را تشکیل می دهد.

تفسیر دانشجو از تجربیات شخصی و نقش آن در توسعه توانایی های حرفه ای بر اساس مستندات ارائه شده در گزارش عملکرد پایانی ۱۰ نمره

ارزشیابی استاد از فعالیت ها و مشارکت در سمینار ها ۱۰ نمره

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی »

۱. معرفی درس و منطق آن:

پذیرش نقش پژوهشی از سوی معلم در کنار دو وظیفه مهم دیگر او مبنی بر وظیفه استفاده از یافته‌های پژوهشی تولید شده توسط دیگران و وظیفه آموزش پژوهش به دانش‌آموزان، ضرورت دانا و توانا کردن آنها در حوزه اقدام پژوهی را روشن می‌سازد. این امر بدان معناست که معلم باید از تدریس و عمل تربیتی عادی شده^{۶۲} فاصله گرفته و به سوی تدریس و عمل فکورانه^{۶۳} پیش برود، به نحوی که با بینشی پژوهشی مسائل کلاس و مدرسه را بکاود و با اقدام پژوهی و ژرف‌اندیشی به یافتن راه‌حل‌ها، کاربرد بلافصل یافته‌ها و اخذ بازخورد مداوم به اصلاح و بهبود فرآیند های آموزشی و پرورشی بپردازد. بر این اساس، توانایی جمع‌آوری سیستماتیک اطلاعات درباره، موقعیت های خاص آموزشی، تدریس، و یادگیری دانش‌آموزان و متعاقباً بکارگیری روش های خاصی برای بهبود آن است که منجر به ارتقاء توانایی دانش‌آموزان می‌شود، یکی از شایستگی هایی است که معلمان در آموزش های بدو خدمت باید به آن دست یابند.

نام درس: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مطالعه و تحلیل گزارش یافته های اقدام پژوهی ها توسط معلمان تأثیر آن در بهبود فرآیند یادگیری گزارش کند. یک مسئله را با استفاده از فرآیند رفت و برگشت میان مسئله و موقعیت آموزشی/ تربیتی مطالعه نموده و بازتاب های حاصل از این فرآیند را برای بهبود عملکرد در موقعیت های بعدی طراحی، اجرا و گزارش نماید				نوع درس: کارگاهی تعداد واحد: ۱ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۱، کارورزی ۲
				شایستگی اساسی: Ck&pck کد ۱-۲ & ۳-۳ & ۳-۴
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک‌ها	
یافته های اقدام پژوهی را از نظر تأثیر آن بر فرآیند یادگیری تحلیل و تفسیر کرده و به محدودیت ها و فرصت هایی که این مطالعات برای اقدامات بعدی ایجاد نموده و نحوه بهره گیری از این نتایج در عمل حرفه‌ای خود را گزارش کرده است.	یافته های اقدام پژوهی را از نظر تأثیر آن بر فرآیند یادگیری تحلیل تفسیر کرده و به محدودیت ها و فرصت هایی که این مطالعات برای اقدامات بعدی ایجاد نموده را گزارش کرده است.	یافته های اقدام پژوهی را از نظر تأثیر آن بر فرآیند یادگیری تحلیل و تفسیر کرده اما به محدودیت ها و فرصت هایی که این مطالعه برای اقدامات بعدی ایجاد می کند اشاره نکرده است.	تحلیل یافته ها	

62-routinized

63 - reflective

<p>چرخه عمل</p>	<p>فرآیند کار نشان می دهد که در پژوهش انجام شده برگشت میان برخی از مراحل رعایت شده است.</p>	<p>فرآیند کار نشان می دهد که در پژوهش انجام شده برگشت میان کلیه مراحل برای اطمینان از یافته ها رعایت شده است.</p>	<p>فرآیند کار نشان می دهد که در پژوهش انجام شده چرخه رفت و برگشت میان کلیه مراحل برای اطمینان از اطلاعات جمع آوری شده، تفسیر و تبیین یافته ها در هر مرحله رعایت شده است.</p>
<p>گزارش یافته ها</p>	<p>گزارش با استفاده از روزنگار/ زبان روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش ها، واکنش ها، و رفتارها، دیدگاه های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات اتخاذ شده است.</p>	<p>گزارش با استفاده از روزنگار/ زبان روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش ها، واکنش ها، و رفتارها، دیدگاه های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات اتخاذ شده است.</p>	<p>گزارش با استفاده از روزنگار/ زبان روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش ها، واکنش ها، و رفتارها، دیدگاه های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات اتخاذ شده برای قرار گرفتن در چرخه پژوهش و عمل حرفه ای شده است</p>

فعالیت عملکردی:

- با مطالعه نمونه گزارش های اقدام پژوهی در سطوح متفاوت عملکرد بتواند نکات قوت و ضعف آن ها را شناسایی و گزارش نماید.

بخش دوم :

- چستی عمل پژوهی در آموزش و پرورش (ماهیت، تعریف، ابعاد، گستره،)
- چرایی عمل پژوهی در آموزش و پرورش(اهداف ، پیامدها، ضرورت و اهمیت)
- تاریخچه و خاستگاه های عمل پژوهی
- نظریه ها و دیدگاه های موجود در زمینه اقدام پژوهی

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در نقد و ارزیابی گزارش های ارائه شده در کلاس در زمینه اقدام پژوهی هی ارائه شده.

فعالیت عملکردی:

- تهیه یک نوشته انتقادی در مورد باورها و عقاید شخصی خود در مورد چستی و ضرورت اقدام پژوهی در آموزش و پرورش و ارائه آن در کلاس برای بررسی و نقد

بخش سوم :

- چگونگی تشخیص مسئله،
- چگونگی تدوین طرح اقدام پژوهی،
- روش اجرای مراحل اقدام پژوهی
- چگونگی گردآوری داده ها و شواهد مهم در اقدام پژوهی
- باز اندیشی در باره داده ها و شواهد و اصلاح فرایند اقدام پژوهی

- نقش مشورت و مشارکت در اقدام پژوهی
- ارزشیابی، نقادی و اعتباریابی در اقدام پژوهی
- چگونگی بازخورد، اصلاح و کاربرد نتایج در اقدام پژوهی
- چگونگی مستند سازی، ثبت و ضبط مراحل و تهیه گزارش نهایی و اطلاع رسانی و اشاعه دستاوردهای اقدام پژوهی
- مشارکت در نقد مطالب گزارش شده در کلاس (گزارش حاصل از فعالیت عملکردی گروه ها)

فعالیت عملکردی:

- تشکیل کارگروه هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در نقد نمونه ای از اقدام پژوهی انجام شده توسط معلمان دیگر و تهیه گزارش نقد برای ارائه به کلاس

بخش چهارم :

- تدوین طرح و انجام مراحل اقدام پژوهی

فعالیت یادگیری:

- مشارکت در ارزشیابی و نقد طرح اقدام پژوهی دانشجو معلمان و یکایک مراحل اجرایی آن در خلال جلسات متناظر با روند پیشرفت اجرای طرح) در هر مرحله از تدوین طرح و اجرای آن، دانشجویان گزارش لازم را به کلاس ارائه و از مشورت، ارزشیابی و نقد دیگران استفاده می کنند.

فعالیت عملکردی:

- تشکیل کارگروه هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در مراحل زیر:
- بررسی متأملانه کلاس درس و مدرسه و انتخاب مسئله برای اقدام پژوهی

- تدوین طرح
- انتخاب روش و تدوین مراحل
- مشخص کردن شواهد مهم و ساختن یا یافتن ابزار گردآوری داده ها
- باز اندیشی در باره داده ها و شواهد و اصلاح فرایند
- انجام مشورت و جلب مشارکت افراد ذی ربط
- ارزشیابی، نقادی و اعتباریابی فرایند و نتایج
- اخذ بازخورد، اصلاح و کاربرد نتایج در حل مسئله یا بهبود امر مورد پژوهش
- مستند سازی، ثبت و ضبط مراحل و تهیه گزارش نهایی و اطلاع رسانی و اشاعه دستاوردها

۳- راهبردهای تدریس و یادگیری

- راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادی و پژوهش به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس در خلال بیان فلسفه، مبانی، اصول، روش و مراحل اجرای اقدام پژوهی به تحلیل و نقادی گزارش های مطالعات اقدام پژوهی معلمان (به تناسب رشته آموزشی دانشجو معلمان) و آشنا سازی دانشجو معلمان با تجارب معلمان پژوهنده پرداخته می شود.
- در بخش عملی، دانشجو معلمان در قالب گروه های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته آموزشی خود و تدوین پیشنهاد کامل اقدام پژوهی و اجرای آن در محیط واقعی (در صورت دسترسی به کلاس و مدرسه) می پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر دانشجو معلمان استفاده می کنند.

۴. منابع آموزشی

منبع:-

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است که در آن استاد، شخص دانشجو و سایر همکلاس های با یکدیگر همکاری و مشارکت دارند. در این ارزشیابی علاوه بر جنبه های کمی بر جنبه های کیفی تأکید و توجه ویژه ای می شود. این ارزشیابی به صورت مداوم و بر اساس فعالیت های انجام شده توسط دانشجو - که در پوشه کار^{۶۴} او گردآوری می شود- صورت می گیرد و بر ارزیابی توسط خود دانشجو تأکید ویژه ای می شود.

در این ارزشیابی، ۴ نمره ارزشیابی دانشجو به صورت تکوینی طی نیمسال ، ۸ نمره به کار عملی در حوزه اقدام پژوهی و ۸ نمره به آزمون پایانی اختصاص می یابد .

سایر نکات

کنش پژوهی قبل از آغاز کارورزی سه به دانشجویان ارایه شود.

سرفصل درس « پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی »

۱. معرفی درس و منطق آن:

درس پژوهی یک رویکرد برای توسعه حرفه‌ای است که در آن معلمان با یکدیگر در تدوین طرح درس پژوهشی، اجرا و اعتبار یابی آن همکاری می‌کنند. این رویکرد ظرفیت شگرفی برای تحقق اهداف مدرسه بعنوان سازمان یادگیرنده و بستری برای گفتگوهای حرفه‌ای در باره آموزش، تدریس و فرایندهای یاددهی - گیری در مدرسه فراهم می‌سازد. درس پژوهی، دانش آموزشی محتوا را در معلمان توسعه بخشیده و با سازوکارهای خود، قدرت و شایستگی معلمان را برای مواجهه با مسایل فراروی یاددهی - یادگیری توسعه می‌بخشد. به این ترتیب دانشجو معلمان با گذراندن این درس، ضمن کار گروهی و درک اهمیت هم افزایی در توسعه حرفه‌ای بطور همزمان توان تخصصی خود در حوزه دانش تربیتی، دانش موضوعی، دانش فناوری آموزشی توسعه می‌دهد.

نام درس: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک نقش مشارکت حرفه‌ای در توسعه ظرفیت‌ها و توانایی‌های شخصی، و تأثیر آن در شکل‌گیری سازمان یادگیرنده یک برنامه درس پژوهی را با مشارکت یک گروه همکار طراحی و اجرا نماید...				نوع درس: کارگاهی
				تعداد واحد: ۱
				زمان درس: ۴۸ ساعت
				پیشنیاز: اصول و روش‌های تدریس
				شایستگی اساسی:
				Ck&pck کد ۲-۱ &
				۳-۳ & ۳-۴
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
هم‌افزایی و مشارکت حرفه‌ای	در فرآیند کار جمعی وظایف محوله را انجام می‌دهد اما به هنگام قرار گرفتن در موقعیت‌های دشوار قادر نیست گروه را پشتیبانی کند.	در فرآیند کار جمعی وظایف و مسئولیت‌هایی را که منجر به حل مسایل گروه میشود را می‌پذیرد.	در فرآیند کار جمعی برای پذیرش وظایف و مسئولیت‌ها برای حل مسایل گروه استقبال می‌کند و می‌تواند به هنگام قرار گرفتن در موقعیت‌های دشوار گروه را پشتیبانی کند.	
طرح پژوهی	برای مطالعه بافت و زمینه نیاز/ مسئله شناسایی شده و ترسیم چشم انداز در سطح مدرسه مشارکت نموده اما تحلیل نتایج	در فرآیند مطالعه بافت و زمینه نیاز/ مسئله شناسایی شده و ترسیم چشم انداز در سطح مدرسه مشارکت نموده و نتایج یادگیری دانش آموزان	در فرآیند مطالعه بافت و زمینه نیاز/ مسئله شناسایی شده و ترسیم چشم انداز در سطح مدرسه مشارکت نموده و نتایج یادگیری	

		یادگیری دانش آموزان نشان دهنده تأثیر عملکرد او بر شکل گیری یک گروه حرفه‌ای برای ادامه مشارکت حرفه‌ای نیست.	نشان دهنده تأثیر عملکرد او بر بهبود عملکرد مدرسه است.	دانش آموزان نشان دهنده تأثیر عملکرد او بر مشارکت برای توسعه حرفه‌ای و بهبود عملکرد مدرسه است.
	گزارش	گزارش با استفاده از روزنگار/ روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنش‌ها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات نیست.	گزارش با استفاده از روزنگار/ روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنش‌ها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات نیست.	گزارش با استفاده از روزنگار/ روایت نویسی ثبت شده نشان دهنده تأمل بر کنش‌ها، واکنش‌ها، و رفتارها، دیدگاه‌های افراد درگیر در موقعیت برای بازکاوی عمل و تصمیمات نیست.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول :

تمهید شرایط و آماده سازی

- مدرسه بعنوان یک سازمان یادگیرنده
- تاریخچه ، تعریف و اهداف درس پژوهی
- درس پژوهی انتخابی استراتژیک برای توسعه دانش و شایستگیهای معلمان
- ابعاد و گستره درس پژوهی
- فرایند درس پژوهی
- شرایط ، فرهنگ و حمایت‌های مورد نیاز درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

با مشارکت در بحث به ضرورت و اهمیت درس پژوهی و نقش آن در تولید دانش بومی تدریس می پردازد . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوع مطرح می نماید . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوعات مطرح می نماید .

فعالیت عملکردی:

تشکیل کارگروه‌هایی متشکل از دانشجو معلمان و مشارکت آنها در تحلیل جایگاه و نقش درس پژوهی در حرفه معلمی و تهیه گزارش برای ارائه به کلاس،

فصل دوم :

چگونگی تدوین برنامه درس پژوهی :

- تشکیل گروه درس پژوهی
- تبیین رویکرد درس پژوهی در گروه
- برنامه ریزی و تدوین جدول فعالیتهای اجرایی گروه
- انتخاب زمینه پژوهشی برای فعالیت گروه
- تعریف مساله و انتخاب موضوع
- روش های نیاز سنجی
- پیش بینی شرایط و نیازمندیهای اجرای درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

با مشارکت در بحث موضوعاتی را برای فعالیت درس پژوهی مطرح می کند . همچنین سوالاتی را برای شرح بیشتر موضوعات مطرح می نماید .

فعالیت عملکردی:

در قالب کارگروههای دانشجویی ، یک زمینه پژوهشی را تعریف و مساله و موضوع مرتبط با آن را مشخص می کند .

فصل سوم :

چگونگی تدوین طرح درس مورد پژوهش

تعیین اهداف و سوالهای پژوهشی
تدوین طرح درس پژوهشی متناسب با سوالهای پژوهشی:

- ترسیم وضع موجود و مطلوب
- شناسایی تغییرات مورد نیاز
- تعیین هدفهای درس
- تعیین تجارب و فعالیتهای یادگیری
- تعیین رفتار ورودی
- پیش بینی منابع و وسایل آموزشی
- پیش بینی نحوه مدیریت و سازماندهی کلاس
- پیش بینی نحوه تفکر و واکنش دانش آموزان به تدریس
- تعیین معیارهای تحقق هدفها
- تعیین روش سنجش و ارزشیابی
- تعیین چارچوب اجرایی طرح در س پژوهشی

فعالیت یادگیری:

در باره چارچوب طرح درس پژوهشی بحث می کند . و دلایل و اهمیت هر یک از مولفه ها را بر می شمارد.

فعالیت عملکردی:

در قالب کارگروههای دانشجویی یک طرح درس پژوهشی را تهیه و به کلاس ارائه می نمایند.

فصل سوم :

چگونگی اجرای طرح درس مورد پژوهش

- تعیین شواهد و مستندات مورد نظر گروه
- تعیین روش و چگونگی مشاهده طرح درس
- تقسیم وظایف اعضای گروه در حین مشاهده
- طراحی فرمهای گردآوری اطلاعات و مستند سازی مشاهده

فعالیت یادگیری:

در باره چگونگی اجرای طرح درس پژوهشی بحث می کنند و نکات جدیدی را برای اجرای بهینه آن مطرح می سازند .

فعالیت عملکردی:

طرح درس پیش بینی شده در گروه را بصورت آزمایشی در کلاس اجرا می کنند .

فصل چهارم:

ژرف اندیشی در باره داده ها و شواهد

- نحوه انتخاب چارچوب تجزیه و تحلیل داده ها و شواهد
- تجزیه و تحلیل داده ها و شواهد :
- تحلیل نتایج یادگیری
- تحلیل انگیزش
- تحلیل رفتار اجتماعی دانش آموزان
- طراحی مجدد درس و اجرای آن
- اجرای طرح درس جدید و مشاهده آن
- ژرف اندیشی در باره اجرای دوم درس و اصلاح نهایی طرح درس

فعالیت یادگیری:

در باره چگونگی نقد مناسب تر نحوه اجرای طرح درس پژوهشی در کلاس بحث می کنند و نکات جدیدی را در این زمینه مطرح می سازند .

فعالیت عملکردی:

نحوه اجرای آزمایشی طرح درس گروه را مورد نقد و بررسی قرار می دهند .

فصل پنجم : چگونگی ژرف اندیشی در باره روند اجرای فعالیت گروه

- الف) نحوه تحلیل نتایج مربوط به یادگیری و رشد دانش آموزان(تحلیل نتایج یادگیری، تحلیل انگیزش، تحلیل رفتار اجتماعی دانش آموزان)،
- ب) نحوه تحلیل نتایج مربوط به رشد حرفه ای معلمان عضو گروه.

فعالیت یادگیری:

در باره نتایج فعالیت گروه بر توسعه یادگیری و رشد حرفه ای خود بحث می کنند .

فعالیت عملکردی

با ارایه مستندات لازم به جمع بندی از تاثیر فعالیت گروه خود بر یادگیری دانش آموزان و رشد حرفه ای خود می پردازند .

فصل ششم : تهیه گزارش نهایی و اشاعه دستاوردهای گروه درس پژوهی

- ضرورت اشاعه نتایج درس پژوهی
- روش های اشاعه و انتشار دستاوردهای گروه

- نحوه تدوین گزارش نهایی درس پژوهی

فعالیت یادگیری:

در باره ضرورت اشاعه نتایج درس پژوهی بحث می کنند .

فعالیت عملکردی:

گزارش کار گروه خود را تدوین و ارائه می نمایند .

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

- راهبردهای اصلی شامل پرسش و پاسخ، حل مساله، نقادی و پژوهش به صورت گروهی و مشارکتی است. در کلاس در فرایند تدریس به تحلیل و نقادی گزارش های مطالعات درس پژوهی (به تناسب رشته آموزشی دانشجومعلم) و آشنا سازی دانشجو معلمان با تجارب معلمان درس پژوه پرداخته می شود.
- در بخش عملی، دانشجو معلمان در قالب گروه های مناسب، به انتخاب مسئله متناسب با رشته آموزشی خود و تدوین برنامه درس پژوهی و اجرای آن در محیط واقعی (در صورت دسترسی به کلاس و مدرسه) یا نمونه ای (مشابه سازی شرایط کلاس درس) می پردازند و گزارش کار خود در هر مرحله را به کلاس ارائه داده و از نقد و مشارکت سایر دانشجو معلمان استفاده می کنند.

۴. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است که در آن استاد، شخص دانشجو و سایر همکلاس های با یکدیگر همکاری و مشارکت دارند. در این ارزشیابی علاوه بر جنبه های کمی بر جنبه های کیفی تأکید و توجه ویژه ای می شود. این ارزشیابی به صورت مداوم و بر اساس فعالیت های انجام شده توسط دانشجو - که در پوشه کار^{۶۵} او گردآوری می شود- صورت می گیرد و بر ارزیابی توسط خود دانشجو تأکید ویژه ای می شود.

در این ارزشیابی، ۴ نمره به ارزشیابی دانشجو به صورت تکوینی طی نیمسال ، ۸ نمره به کار عملی در حوزه درس پژوهی و ۸ نمره به آزمون پایانی اختصاص می یابد .

۵. منابع آموزشی

ساکی، رضا (۱۳۹۲) درس پژوهی ، مبانی ، اصول و روش اجرا ، انتشارات جهاد دانشگاهی.

استیپانک و همکاران (۱۳۸۹) درس پژوهی راهنمایی عملی برای مدیران و معلمان ، ترجمه دکتر رضا ساکی و داریوش مدنی ، انتشارات حکمت علوی

سایر نکات

تدریس درس پژوهی پس از تدریس کنش پژوهی و قبل از اجرای کارورزی ۴ انجام می شود .

سرفصل درس «کارورزی ۱»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش اثربخش نیازمند آن است که معلمان در طول دوره آموزشی در معرض تجربیات متنوع و غنی قرار گرفته و قادر به مطالعه، تصمیم گیری و ارزیابی نتایج تصمیمات در موقعیت های پیچیده آموزشی و تربیتی مبتنی بر یافته های علمی و پژوهشی باشند. برنامه کارورزی فرصت برقرار ساختن پیوند میان آموخته های نظری با محیط های واقعی آموزشی- تربیتی و عمق بخشیدن به تجربه های پیشین در جهت توسعه شایستگی های حرفه ای و دست یابی به ظرفیت غایی کنش عملی در کلاس درس را فراهم می کند/ این برنامه در دانشگاه فرهنگیان، با تأکید بر مشاهده تأملی، روایت نگاری و واکاوی تجربیات به عنوان عناصر سازنده/شکل دهنده عمل فکورانه؛ و نیز ابزارهای سه گانه اقدام پژوهی، درس پژوهی و پژوهش روایتی به عنوان روش های مورد تأکید در برنامه تربیت معلم فکور این هدف را تعقیب می نماید. مطالعه مسئله های آموزشی/تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه زمینه ساز عمل مستقل حرفه ای معتبر و کسب تجربیات دست اول است. فرصت های یادگیری تدارک دیده شده از سوی استادان و بازخوردهای ارائه شده از سوی آنان باید امکان تلفیق نظر و عمل تربیتی را در موقعیت های واقعی، برای یافتن راه حل های قابل دفاع و پاسخ به مسئله های آموزشی/ تربیتی تدارک ببینند. بهره گیری از مبانی نظری/ تکنیک ها و فنون در برنامه کارورزی به منظور دستیابی دانشجو به یک نگاه همه جانبه و غنا بخشیدن به تصمیمات اتخاذ شده در ابعاد برنامه ریزی، اجرا و ارزیابی برای حمایت از یادگیری دانش آموزان ضروری است. در طول برنامه کارورزی دانشجو فرصت کسب تجربه برای درک عمل اثربخش، تأمل بر روی آن به منظور پذیرش مسئولیت حرفه ای را کسب می نماید.

در کارورزی یک دانشجو با کسب مهارت در به کارگیری روش ها و فنون مشاهده تأملی، موقعیت های آموزشی و تربیتی در سطح مدرسه و کلاس درس را مورد مطالعه قرار داده و دریافت های خود را در قالب روایت ها، روزنگارها، تجربیات شخصی ارائه می نماید. این یافته ها از موقعیت مدرسه و کلاس درس می تواند همراه با عکس و فیلم/ گزارش گفتگو با کادر مدرسه/ معلم راهنما/ اولیاء دانش آموزان(با هماهنگی مدرسه) تکمیل شود. روایت های دانشجو از موقعیت های مختلف مورد واکاوی قرار گرفته و مسئله های شناسایی شده با استفاده از شواهد و مستندات علمی گزارش می گردد.

نام درس: کارورزی ۱				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با مشاهده تأملی مسئله های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را شناسایی و با استفاده از شواهد و مستندات علمی آن را تبیین نماید. مشاهدات تأملی و یافته های تجربی حاصل از واکاوی روایت ها را ثبت و گزارش نماید.				نوع درس: کارورزی
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۱۲۸ ساعت
				پیش نیاز: روان شناسی تربیتی، اصول و روش های تدریس و پژوهش و توسعه حرفه ای ۱؛ پژوهش روایی نحوه آموزش: مشترک
				شایستگی اساسی: <i>P Ck &pk</i> کد ۲-۲-۳
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	

مشاهده تأملی	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات توصیف نماید اما نتوانسته است اطلاعات را به صورت نظام مند تحلیل و تبیین نماید.	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات به صورت نظام مند توصیف نموده و با استفاده از شواهد و مستندات آن را تبیین نماید.	توانسته است موقعیت های آموزشی/ تربیتی در سطح کلاس درس و مدرسه را با جمع آوری اطلاعات به صورت توصیف نموده و با کمک شواهد معتبر/ مستندات علمی و پژوهشی یافته های خود را ارائه نماید.
واکاوی تجربیات	گزارش های توصیفی جمع آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری نموده اما نتوانسته است کدگذاری- ها را در قالب مضامین سازماندهی و یافته ها را گزارش کند.	گزارش های توصیفی جمع آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری نموده و گزاره ها را در قالب مضامین سازماندهی و یافته ها را گزارش نموده است.	گزارش های توصیفی جمع آوری شده از مطالعه موقعیت فیزیکی، عاطفی، آموزشی، تربیتی را به صورت روایت نقل و کدگذاری مضامین سازماندهی نموده و با ایجاد ارتباط میان مضامین در قالب یک مسئله آموزشی/ تربیتی تبیین نموده است.
تدوین و ارائه گزارش	در گزارش ارائه شده ساختار کلی گزارش نویسی رعایت شده اما شواهد و مستندات کافی برای یافته ها ارائه نشده است.	در گزارش ارائه شده ساختار گزارش نویسی به صورت نظام مند در ثبت و ارائه یافته ها رعایت شده است و یافته ها به کمک برخی شواهد و مستندات پشتیبانی شده است.	در گزارش ارائه شده ارتباط میان فصل ها و عناوین ذیل فصل ها رعایت شده و یافته ها مبتنی بر شواهد و مستندات تجربی و علمی گزارش شده است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

هفته اول:

ارائه یک تصویر کلی از برنامه کارورزی در طی چهار ترم و انتظارات از دانشجوی، معرفی برنامه کارورزی یک با تأکید بر مشاهده تأملی و روایت نویسی (ماهیت روایت ها و چگونگی نگارش آن)، تکالیف عملکردی در طول ترم، برنامه زمان بندی سمینارها در سطح مدرسه و پردیس/ واحد آموزشی، و تبیین فرم های ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد،

توزیع دانشجویان در مدارس (هماهنگی با مناطق آموزشی و سازماندهی دانشجویان در مدارس باید قبل از شروع ترم و با تشکیل ستاد کارورزی در سطح استان صورت گیرد). تعامل از نزدیک میان استاد و دانشجو از طریق مطالعه گزارش ها و ارائه بازخورد به موقع و سازنده، و نیز تشکیل جلسات بحث و گفتگو پیرامون تجربیات حاصل از حضور در موقعیت های واقعی از استلزامات اجرایی برنامه کارورزی است. تشکیل سمینار در کلیه هفته ها برای بحث و بررسی پیرامون عملکرد دانشجو و گفتگو در خصوص بازخورد های ارائه شده از سوی اساتید ضروری است. مشارکت دانشجویان در نقد و بررسی گزارش ها/ روایت های همکلاسی ها/ همقطاران فرصت یادگیری انتقال تجربیات به یکدیگر را فراهم می کند.

هفته دوم:

کارگاه مطالعه موقعیت

تکلیف یادگیری: مشاهده فیلم تدریس/ موقعیتی در سطح کلاس درس/ مدرسه بر اساس گام های زیر:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر... در یافتن نقطه کانونی

د: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع آوری شده (از آنجایی که آموزش این بخش نیازمند آن است که دانشجو گزارشی از مطالعه موقعیت بر اساس محور های چهارگانه تهیه کرده باشد، لذا آموزش این بخش در جلسه ششم ارائه می شود).

هفته سوم:

مشاهده آزاد

حضور دانشجویان در مدارس (جلسه آشنایی با مدرسه، مدیر و معلم راهنما)

تکلیف یادگیری: تجربه اولین روز کارورزی من در مدرسه. از دانشجو خواسته شود تا اولین تجربیات خود را از اولین روز کارورزی از زمان آماده شدن برای رفتن به مدرسه تا زمان برگشتن در قالب داستان یا خاطره یادداشت روزانه ثبت و ارائه نماید. دانشجو در اولین روز کارورزی مشاهده آزاد دارد و آنچه را مشاهده می کند بدون هیچ محدودیتی ثبت و ضبط خواهد نمود. این موارد می تواند شامل رخ داد ها در مسیر رفت و آمد به مدرسه؛ فضا و موقعیت مدرسه؛ احساسات، تصورات و انتظارات؛ نحوه برخورد کادر مدرسه؛ نحوه مواجهه شدن با دانش آموزان؛ گفتگو ها با کارکنان مدرسه، معلمان و.... باشد.

هفته چهارم:

مطالعه موقعیت

گزارش های (روایت) تهیه شده از مشاهده آزاد از جهت رعایت روش ها و فنون توصیف و تشریح موقعیت و به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. تشکیل گروه های حرفه ای متشکل از سه تا چهار دانشجو و ارائه بازخورد توسط همقطاران/ گروه همسالان امکان به مشارکت گذاشتن تجربیات را به عنوان یک مهارت حرفه ای تقویت می کند. محور هایی که گزارش ها بر اساس آن مورد نقد و بررسی قرار خواهد گرفت:

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر و اسکمپر.

د: تعیین نقطه کانونی (بازبینی شواهد جمع آوری شده برای دستیابی به درک عمیق تر و همه جانبه تر نسبت به موقعیت/ طرح مسئله).

هفته پنجم:

مطالعه موقعیت

حضور در مدرسه و تکمیل اطلاعات مورد نیاز/ شواهد بیشتر برای بیان مسئله. در این جلسه دانشجو با توجه به بازخورد های ارائه شده از سوی همسالان/ همقطاران یا استاد به مطالعه مجدد موقعیت (مدرسه) پرداخته و با جمع آوری اطلاعات/ شواهد بیشتر گزارش خود را برای یادگیری روش تبیین مسئله تکمیل می نماید.

هفته ششم:

مطالعه موقعیت

گفتگو در این جلسه پیرامون روش ها و فنون مشاهده تأملی ادامه می یابد و دانشجو با استفاده از شواهد جمع آوری شده از موقعیت مورد مطالعه به تبیین مسئله مبادرت می نماید. مرور محور ها در جلسه دوم و آموزش نکات مربوط به تبیین مسئله.

الف: توصیف موقعیت (بیان ویژگی ها و مشخصه های متمایز کننده) (مرور)

ب: تشریح/ استنباط از موقعیت (شناسایی اجزاء و روابط) (مرور)

ج: بازنگری (به گونه دیگر دیدن/ از زاویه دید دیگری به موقعیت نگاه کردن) با استفاده از تکنیک های اگر، آنگاه، شش کلاه تفکر، اسکمپر... (مرور)

ه: تبیین مسئله با استفاده از استدلال قیاسی یا استقرایی به کمک شواهد و مستندات جمع آوری شده (آموزش).

شرح تنظیم پوشه کار... توسط چه کسی تنظیم می شود؟ نسخه ای از مجموعه فعالیت های انجام شده در مطالعه موقعیت به همراه بازخوردهای ارائه شده در محورهای مختلف تبیین مسئله در پرونده توسعه حرفه ای دانشجو ضبط گردد. ... منظور همان پوشه کار است؟ پرونده توسعه حرفه ای با چه فرمتی باید تشکیل شود؟ آیا به دنبال پرونده الکترونیکی یا همان ای - پورتفولیو بوده ایم؟ باید به سمتی برویم که دانشجو خود متکفل این امر شود.

هفته هفتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت فیزیکی مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت فیزیکی مدرسه شامل: موقعیت جغرافیایی و محیط بیرونی مدرسه، انواع فضا ها (کتابخانه، زمین ورزش، آبخوری، سرویس ها، کلاس ها، راهرو ها....) نور، جریان هوا، وضعیت بهداشت، امکانات و تجهیزات (کارگاهی، آزمایشگاهی، شبکه مجازی، سایت و.....) شناسایی و تبیین مسئله (فرآیند مسئله شناسی و تبیین مسئله رعایت شود) ارائه یافته ها در سمینار مدرسه/ پردیس. این گزارش در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه ای از توصیف موقعیت فیزیکی و تحلیل تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک موقعیت فیزیکی و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته هشتم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی ساختار و سازمان مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح مدرسه/ پردیس تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از ساختار سازمانی، روش های بکارگرفته شده در اداره مدرسه، ساختار سازمانی، نحوه گردش کار در سطح مدرسه، تعاملات میان مدیر، معلمان، کارکنان و نحوه تعامل با اولیاء مدرسه و تدوین. آن در قالب روایت نویسی (فرم

پیوست) تنظیم شود. نمونه‌ای از توصیف ساختار و سازمان مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد. پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخوردهای ارائه شده توسط استاد به منظور درک ساختار و سازمان مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته نهم:

مشاهده تأملی و مسئله شناسی موقعیت عاطفی روانی/ تعاملات در سطح مدرسه/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه

تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت عاطفی روانی مدرسه شامل: روابط عاطفی میان معلم و دانش آموزان (درک حالات روانی دانش آموزان، برنامه ریزی برای ایجاد جو مثبت و سازنده در فضای کلاس و...) تعاملات دانش آموزان با یکدیگر (میزان احترام، همدلی، همکاری و...)، روابط عاطفی میان معلمان و کارکنان و مدیر شناسایی و تبیین شود. یافته ها در سمینار مدرسه/ پردیس. این گزارش در قالب روایت نویسی (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه‌ای از توصیف تعاملات و روابط عاطفی در سطح کلاس درس/ مدرسه و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخوردها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده توسط استاد به منظور درک روابط عاطفی و تعاملات در سطح کلاس درس و مدرسه و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان در پوشه کار ضبط گردد.

هفته دهم، یازدهم، دوازدهم و سیزدهم:

مشاهده تأملی کلاس درس و مسئله شناسی فرآیند آموزش/ بازدید از مدرسه و تشکیل سمینار در سطح پردیس/ مدرسه تکلیف عملکردی: تهیه گزارش از موقعیت آموزشی شامل: جو و فضای عاطفی و روانی، طراحی آموزشی، راهبرد های آموزش، سازماندهی تکالیف یادگیری، تعاملات میان معلم و دانش آموزان و دانش آموزان با یکدیگر، وضوح و شفاف بودن مباحث، میزان درگیر نمودن دانش آموزان در فرآیند یادگیری، مواد و منابع آموزشی، ارزشیابی از یادگیری و...) شناسایی و تبیین شود. این گزارش در قالب روایت نگاری (فرم پیوست) تنظیم شود. نمونه‌ای از توصیف فرآیند آموزش در سطح کلاس درس و تحلیل و تفسیر آن در کلاس بحث کارورزی مورد نقد و بررسی قرار گرفته و بازخورد ها از سوی استاد به منظور تکمیل اطلاعات و شواهد ارائه گردد.

پوشه کار: گزارش دانشجو به همراه بازخورد های ارائه شده استاد در پوشه کار ضبط گردد.

هفته چهاردهم:

ثبت و واکاوی تجربیات

نمونه‌ای از پژوهش‌های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکارگرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط استاد مورد بررسی قرار گیرد و با تبیین نقش روایت نویسی و واکاوی آن در آموزش حرفه ای مراحل تحلیل ساختاری روایت ها (بند الف و ب) بر روی گزارش های تهیه شده از سطح کلاس درس/ مدرسه آموزش داده شود.

تعریف و کاربرد پژوهش روایتی در کارورزی

تحلیل ساختاری روایت ها

۱) کدگذاری باز

۲) کدگذاری محوری و انتخاب مضامین

تکلیف یادگیری: مطالعه مقالات یا منابع علمی در زمینه پژوهش روایتی... قرار نشد از این تعبیر استفاده نکنیم؟ در یکی از محورهاهای فوق و جمع بندی یافته ها برای ارائه به کلاس.

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی

ب: تحلیل و واکاوی گزارش های تهیه شده از مدرسه/ کلاس درس و کدگذاری آن ها برای یافتن مضامین

هفته پانزدهم:

ثبت و واکاوی تجربیات

نمونه ای از پژوهش های روایتی از جهت نوع اطلاعات، روش ها و ابزار های بکارگرفته شده، و یافته های آن در کلاس توسط استاد مورد بررسی قرار گیرد و مراحل تحلیل ساختاری بر روی روایت های تهیه شده (بند ج و د) از کلاس درس/ مدرسه آموزش داده شود.

تحلیل ساختاری روایت ها

۳) ارتباط مضامین با یکدیگر

۴) تبیین مسئله

تکلیف عملکردی:

الف: تحلیل یک نمونه پژوهش روایتی بر اساس مراحل ذکر شده به صورت گروهی

ب: تحلیل و واکاوی گزارش تهیه شده از سطح کلاس درس و مدرسه به منظور یافتن ارتباط میان مضامین و تبیین مسئله

جلسه شانزدهم: سمینار (بررسی گزارش ها و تحلیل ساختار آن بر اساس فرآیند شناسایی و تبیین مسئله در سطح مدرسه/ پردیس)

در این نشست دانشجویان یافته های خود از مطالعه موقعیت مدرسه و کلاس درس را در قالب مسئله های تبیین شده به همراه راه حل های مبتنی بر یافته های علمی ارائه نموده و یافته ها در کلاس به صورت گروهی مورد نقد و بررسی قرار می گیرد. تکلیف عملکردی: دانشجویان گزارش یافته های خود را در طول ترم را زیر نظر استاد تنظیم نمایند. در این گزارش دانشجو باید یافته های خود را از مسئله های مطالعه شده و تبیین و آن را به کمک شواهد و مستندات علمی پژوهشی قابل دفاع ارائه نماید. پوشه کار: گزارش تنظیم شده در پوشه کار توسعه حرفه ای ضبط می گردد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، به کارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینار های گروهی و فردی ارائه می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی یک در قالب سمینار پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید یافته های خود از مطالعه موقعیت های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلم راهنما تشکیل می شود.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به گزارش های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخورد های داده شده و... ارزیابی پوشه کار: کلیه گزارش ها به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

- گزارش های عملکردی مرحله ای: ۴۰ امتیاز

- تدوین و ارائه گزارش پایانی: ۴۰ امتیاز

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۷. تنظیم فهرست و فصل بندی

۸. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی

۹. نگارش ادبی و فنی

۱۰. اعتبار داشتن گزاره ها

۱۱. ظرافت و زیبایی ظاهری

۱۲. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره ها

۱۳. آرایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل

۱۴. ارائه راه حل ها و پیشنهاد های برخاسته از یافته ها

۱۵. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها

۱۶. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۲»

۱. معرفی درس و منطق آن

اگر تدریس را فرایندی سازمان‌یافته، اخلاقی و متعهدانه بدانیم که نیازمند بهره‌گیری از یافته‌های علمی، ^{۶۶}شهود^{۶۷} و خلاقیت در موقعیت‌های بی‌بدیل و منحصر به فرد است، در آن صورت برنامه کارورزی به جای تمرکز انحصاری بر آموزش فنون، نیازمند آن است که دانشجومعلم فعالانه با موقعیت‌های واقعی در سطح کلاس درس روبرو شود و به آنان کمک کند تا با به کارگیری روش‌های استدلالی/ منطقی به بررسی موقعیت‌های یادگیری پرداخته و با آگاهی انتقادی نسبت به تجربیات اندوخته شده به آفرینش الگوهای ذهنی و طرح‌واره‌هایی بپردازند که به آنان در اتخاذ تصمیمات اثربخش و ارزیابی نتایج حاصل از تصمیمات جهت برنامه‌ریزی کمک کند.

تدریس عملی، وابسته به موقعیت است و با ویژگی‌های شخصی معلم و آنچه او در یک مکان و زمان خاص انجام می‌دهد مرتبط است. از این رو فرصت‌های یادگیری تدارک دیده شده در کارورزی ۲، به دنبال آن است تا دانشجومعلم را در معرض دانش کاربردی که ترکیبی از انواع مختلف دانش (بیانی^{۶۷}، رویه‌ای^{۶۸}، موقعیتی^{۶۹}، فراشناختی^{۷۰}) است قرار داده، به آنان کمک کند تا به تأمل در باره موقعیت‌های تربیتی بپردازند.

در این برنامه از طریق طراحی فعالیت‌های یادگیری امکان کسب تجربیات مستقیم، بررسی نتایج و بازاندیشی در خصوص دیدگاه‌های مختلف و دریافت‌های خود را به دست آورند. در برنامه کارورزی ۲، دانشجو با قرار گرفتن در معرض تکالیف اصیل^{۷۱}، توانایی تأمل در عمل را به طور مقدماتی از طریق مشارکت در فرآیند آموزش (فردی، گروه‌های کوچک/گروه‌های بزرگ) و نهایتاً اجرای مستقل فعالیت‌های یادگیری در سطح کلاس درس کسب خواهد نمود و به درک صحیحی نسبت به آنچه در کلاس جریان دارد دست می‌یابد. آگاهی نسبت به تصمیمات ناظر به برنامه‌ریزی، اجرا و ارزیابی، به عنوان یک فرآیند تأملی به شناخت جهت‌گیری حرفه‌ای، نوع تفکر و سبک تدریس دانشجو کمک خواهد کرد.

نام درس: کارورزی ۲	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:	نوع درس: کارورزی
۱. با تداوم مطالعه موقعیت یادگیری (در سطح کلاس درس یا مدرسه) مشکلات/ نیازهای فردی، گروه‌های کوچک/ بزرگ را شناسایی/ بازشناسی کند و فعالیت‌هایی را برای رفع مشکلات/ نیازهای یادگیری طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی نماید.	تعداد واحد: ۲
۲. تجربیات خود از مشارکت در فرآیند آموزش را واکاوی نموده و یافته‌های خود را روایت نماید.	زمان درس: ۱۲۸ ساعت
	پیشنیاز: کارورزی ۱
	نحوه آموزش: مشترک
	شایستگی اساسی:
	۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

^{۶۶} - Intuition

^{۶۷} - Declarative knowledge

^{۶۸} - Procedural knowledge

^{۶۹} - Conditional knowledge

^{۷۰} - Metacognitive Knowledge

^{۷۱} - Authentic task

ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳
مطالعه موقعیت	توانسته است موقعیت‌های یادگیری را با جمع‌آوری اطلاعات توصیف نماید. اما نتوانسته است مشکل/ نیاز را به کمک شواهد تبیین نماید.	توانسته است موقعیت‌های یادگیری را با جمع‌آوری اطلاعات به صورت نظام‌مند برای شناسایی مشکل یادگیری/ نیاز توصیف نموده و راه‌حل‌های بهینه را با کمک شواهد جمع‌آوری شده از موقعیت تبیین نماید	توانسته است موقعیت‌های یادگیری را با جمع‌آوری اطلاعات به صورت نظام‌مند برای شناسایی مشکل یادگیری/ نیاز توصیف نموده و راه‌حل‌های بهینه و روش مداخله را با کمک شواهد معتبر و یافته‌های علمی تبیین کند.
فعالیت آموزشی/ یادگیری	فعالیت یادگیری طراحی شده ناظر به نیاز/ مسئله شناسایی شده در یکی از انواع (فردی، گروه کوچک، جمعی) است، اما گزارش اجرا و ارزیابی نشان دهنده تأثیر گذاری بر حل مشکل/ رفع نیاز نیست.	فعالیت یادگیری طراحی شده از انسجام برخوردار است و گام‌های اجرای آن به وضوح مشخص شده است. ارزیابی از اجرای فعالیت نشان‌دهنده تأثیرگذاری بر حل مسئله/ رفع نیاز در انواع (فردی، گروه کوچک/ جمعی) است.	فعالیت یادگیری طراحی شده، امکان ایجاد انعطاف و اتخاذ تصمیمات آگاهانه ناظر به موقعیت آموزش/ یادگیری را فراهم نموده و نتایج ارزیابی از اجرای نیز منعکس‌کننده تأثیر راه‌حل‌های به کارگرفته شده در حل مسئله/ رفع نیاز در انواع (فردی، گروه کوچک/ جمعی) است.
توسعه حرفه‌ای	گزارش عملکرد شامل فعالیت‌های انجام شده در طول نیم‌سال است، اما یافته‌ها به گونه‌ای که انعکاس‌دهنده دلایل موفقیت/ توانایی‌ها، محدودیت‌های حرفه‌ای خود و راه‌هایی برای توسعه آن ارائه نشده است.	گزارش عملکرد شامل فعالیت‌های انجام شده در طول نیم‌سال است و یافته‌ها انعکاس‌دهنده دلایل موفقیت/ توانایی‌ها، محدودیت‌های حرفه‌ای است اما راهکارهایی برای توسعه حرفه‌ای ارائه نشده است.	گزارش عملکرد شامل فعالیت‌های انجام شده در طول نیم‌سال است و یافته‌ها انعکاس‌دهنده دلایل موفقیت/ توانایی‌ها، محدودیت‌های حرفه‌ای است و راهکارهای عملی برای توسعه حرفه‌ای ارائه شده است.
تدوین و ارائه گزارش	در گزارش ارائه شده از موقعیت‌های یادگیری کد گذاری، و طبقه‌بندی گزاره‌ها در قالب مضامین و ساختار پژوهش روایتی انجام شده، اما شواهد و مستندات کافی برای یافته‌ها ارائه نشده است.	در گزارش ارائه شده از موقعیت‌های یادگیری کد گذاری، و طبقه‌بندی گزاره‌ها در قالب مضامین و ساختار پژوهش روایتی رعایت شده و شواهد و مستندات کافی برای یافته‌ها ارائه شده است.	در گزارش ارائه شده از موقعیت‌های یادگیری کد گذاری، و طبقه‌بندی گزاره‌ها در قالب مضامین و ساختار پژوهش روایتی رعایت شده و شواهد و مستندات مبتنی بر مستندات تجربی و علمی است.

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و تکالیف عملکردی، نحوه طراحی فعالیت‌های یادگیری، شیوه تنظیم روایت‌ها، برنامه زمان‌بندی سمنارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدها و سطوح عملکرد.

جلسه دوم تا شانزدهم :

در طول این جلسات دانشجو در مدرسه حضور خواهد داشت و جلسات بحث کارورزی برحسب مورد می‌تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. از آنجایی که در برنامه کارورزی ۲، دانشجو در مقیاس خرد در فعالیت‌های یادگیری که در سطح کلاس درس مشارکت می‌کند و از این طریق به تجربیات دست اول در زمینه یادگیری دست خواهد یافت لذا، ضروری است دانشجویان بر اساس گزارش پایانی ارائه شده در نیم‌سال اول، مسئله‌ها/ نیازهای تأثیرگذار بر یادگیری دانش‌آموزان را در سطح فردی، گروه‌های کوچک، گروه کلاسی شناسایی و آن‌ها را در قالب فعالیت‌های یادگیری طراحی و تدوین نموده و با هدایت معلم راهنما (به صورت مشترک با معلم راهنما یا به صورت مستقل زیر نظر معلم راهنما اجرا نماید) به حل مسئله / پاسخ به نیازها اجرا نماید. این مسئله‌ها/ نیازها می‌تواند ناظر به عملکردهای شناختی یا عاطفی-هیجانی دانش‌آموزان باشد. گفتگو با دانشجو قبل و بعد از اجرا در ارتباط با طرح طراحی شده، و فرآیند اجرای فعالیت باید در فضایی امن و راحت به گونه‌ای که منجر به یک خود ارزیابی و شناسایی نقاط قوت و ضعف و راهکارهای ارتقاء/ بهبود آن باشد(فرم‌های گفتگو قبل و پس از اجرای فعالیت ضمیمه است).

توصیه: با توجه به این که مسئله‌های شناسایی شده از سوی دانشجویان از عمق و پیچیدگی متفاوتی برخوردار است لذا، می‌توان برحسب موقعیت‌های مطالعه شده نسبت به اجرای فعالیت‌های یادگیری به صورت فردی، گروه کوچک، جمعی اقدام نمود. تصمیم‌گیری در خصوص تقدم و تأخر در اجرای هر یک از این موقعیت‌های یادگیری بر عهده مدرس محترم است).

در صورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد.

تکالیف عملکردی برای مشارکت در فعالیت‌های کلاسی:

۱. تهیه طرح برای مشارکت در فعالیت‌های یادگیری و اجرای مستقل فعالیت‌ها با هماهنگی معلم راهنما.
۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به برای گروه کوچک و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

۴. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس و مشارکت در اجرای آن زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

تکالیف عملکردی برای اجرا توسط دانشجو

۱. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۲. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله به برای گروه کوچک به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.
۳. طراحی فعالیت یادگیری برای رفع نیاز/ حل مسئله در سطح جمعی/ کلاس درس به صورت فردی زیر نظر معلم راهنما، تهیه گزارش از اجرای فرآیند اجرای فعالیت، ارزیابی نتایج و تطبیق آن پیش‌بینی‌ها و ارائه پیشنهادها برای طراحی موقعیت یادگیری بعدی.

محور طراحی فعالیت‌های الزامی

- طراحی فعالیت یادگیری برای درگیر نمودن دانش‌آموزان
- طراحی فعالیت یادگیری برای مرور مباحث
- طراحی فعالیت یادگیری برای آموزش مهارت‌های کار مشارکتی
- طراحی فعالیت برای پرورش مهارت‌های تفکر
- طراحی تکلیف یادگیری برای یکی از موضوعات درسی
- طراحی فعالیت رفع بدفهمی‌های دانش‌آموزان
- طراحی فعالیت برای رفع عقب ماندگی‌های تحصیلی
- طراحی فعالیت برای تقویت/ بهبود عملکردهای عاطفی (مثل بی‌نظمی، عدم رعایت قوانین)
- طراحی فعالیت یادگیری برای سنجش آموخته‌ها
- سایر فعالیت‌ها به تشخیص معلم راهنما

ساختار طراحی فعالیت‌ها:

- هدف/ پیامد
- مراحل/ گام‌های اجرای فعالیت

.....

.... -

.... -

.....

- مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز
- روش بازخورد دادن به دانش‌آموزان در فرایند اجرا
- سنجش آموخته‌ها/ سنجش عملکرد

تهیه گزارش از اجرا

.....

سمینارها

سمینارها در دو شکل اجرا می‌شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای فعالیت‌ها و بر اساس طرح پیش‌بینی شده با مشارکت معلم راهنما برای کمک به دانشجو در ارزیابی عملکرد خود و برنامه‌ریزی.

ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته‌ها و دستیابی به درک عمیق‌تر از تجربیات کسب شده.

انواع سمینارها

سمینار با حضور معلمان راهنما و دانشجویان دو نوبت در نیم‌سال و الزامی

سمینارهای جمعی برای انتقال یافته‌ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه‌ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

برگزاری کارگاه آموزشی برای طراحی فعالیت‌های یادگیری با رویکرد شناختی، و به کارگیری راهبردهای شناختی برای مطالعه و تحلیل نقادانه موقعیت‌های یادگیری در سطح کلاس درس، رویکرد تجربی برای اجرای فعالیت‌ها در سطح کلاس درس به صورت فردی، گروه‌های کوچک/ جمعی، راهبردهای مشارکتی، برای مشارکت در سمینارهای کلاسی و به بحث گذاشتن تجربیات و ارائه یافته.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی دو بر اساس تهیه طرح فعالیت در سطح کلاس، مشارکت با معلم راهنما در اجرای فعالیت‌های یادگیری، اجرای مستقل فعالیت‌های یادگیری و ارزیابی از نتایج بر اساس پیش‌بینی‌ها، شرکت در سمینارهای کلاسی برای ارائه یافته‌ها و تجربیات به سایر دانشجویان. در این سمینارها دانشجویان باید یافته‌های خود از مطالعه موقعیت‌های تربیتی و آموزشی را ارائه و با استناد به یافته‌های علمی پژوهشی (مطالعه شده در دروس نظری) ارائه و از آن دفاع نمایند.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش‌های ارائه شده در طول نیم‌سال و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می‌گیرد. میزان مشارکت در بحث‌ها، ارائه یافته‌های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

ارزیابی پوشه کار: طرح تهیه شده و کلیه گزارش‌ها از اجرای فعالیت‌ها به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه‌ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه‌ریزی برای آموزش‌های بعدی و نیز دفاع از توانایی‌های حرفه‌ای در پایان دوره قرار می‌گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می‌گردد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان نیم‌سال مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می‌گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی (معلم راهنما)، سمینارها (استاد راهنما): ۲۰ امتیاز
- نظر معلم راهنما در مورد سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز
- نظر استاد راهنما در طراحی، تدوین، اجرای و ارزیابی فعالیت‌ها با توجه به سطح عملکرد دانشجو براساس ملاک‌های ذکر شده ۳۰ امتیاز
- تدوین و ارائه گزارش پایانی توسط استاد راهنما با کسب نظر از معلم راهنما با توجه به سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۲۰ امتیاز
- حد نصاب قبولی در درس کارورزی ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد.

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۱۷. تنظیم فهرست و فصل‌بندی
  ۱۸. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
  ۱۹. نگارش ادبی و فنی
  ۲۰. اعتبار داشتن گزاره‌ها
  ۲۱. ظرافت و زیبایی ظاهری
  ۲۲. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها
  ۲۳. آرایه نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
  ۲۴. ارائه راه‌حل‌ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها
  ۲۵. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها
  ۲۶. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی
- در صورتی که بنا به دلایلی دانشجو امکان کار بر روی مسئله‌های شناسایی شده در ترم یک را دارا نباشد، توصیه می‌شود در یک نشست مشترک میان معلم راهنما، استاد کارورزی و دانشجو نسبت به شناسایی مسئله‌ها/ نیازها اقدام شده و فعالیت‌های یادگیری بر اساس آن طراحی، اجرا و ارزیابی شود. دانشجویانی که بنا به دلایلی موفق به اتمام کار در ترم یک نشده‌اند می‌توانند

با در نظر گرفتن یک برنامه ترمیمی از یک تا چهار هفته نسبت به تهیه/ تکمیل گزارش‌ها و شناسایی مسئله‌ها برای ورود به عرصه با نظر استاد راهنما اقدام نمایند. بدیهی است که نمره این گروه از دانشجویان بر اساس آیین‌نامه آموزشی ناتمام اعلام می‌گردد. (پ ۳/ص ۷۴/ت)

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می‌شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی (معلم راهنما)، سمینارها (استاد راهنما): ۲۰ امتیاز
- نظر معلم راهنما در مورد سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۳۰ امتیاز
- نظر استاد راهنما در طراحی، تدوین، اجرای و ارزیابی فعالیت‌ها با توجه به سطح عملکرد دانشجو براساس ملاک‌های ذکر شده ۳۰ امتیاز
- تدوین و ارائه گزارش پایانی توسط استاد راهنما با کسب نظر از معلم راهنما با توجه به سطح عملکرد دانشجو بر اساس ملاک‌های ذکر شده: ۲۰ امتیاز
- حد نصاب قبولی در درس کارورزی ۲ ۷۰٪ امتیاز یا نمره ۱۴ می‌باشد. (پ ۳/ص ۷۸, ۷۷/ت)

سرفصل درس «کارورزی ۳»

۱. معرفی درس و منطق آن

در کارورزی ۳، دانشجو معلم مستقیماً مسئولیت تدریس و اداره کلاس درس (۹۰/۴۵ دقیقه) را بر عهده می‌گیرد و با مطالعه بافت و زمینه‌ای که آموزش در آن جاری است، طرح یادگیری را برای آموزش مفاهیم/ مهارت‌های علمی ارائه شده در برنامه درسی^{۷۲} تدوین می‌نماید. چنین طرحی باید دربرگیرنده‌ی فرصت‌هایی باشد که نسبت به یادگیری دانش‌آموزان حساس بوده و عمیقاً با بافت و بستر واقعی زندگی آن‌ها ارتباط برقرار می‌نماید. ماهیت تکالیف یادگیری و عملکردی پیش‌بینی شده در طرح یادگیری نیز باید بتواند میان تجربیات و دانسته‌های پیشین و جدید دانش‌آموزان ارتباط برقرار کند و امکان یکپارچه‌سازی یادگیری فراهم نماید.

برنامه‌ریزی دانشجو با طرح پرسش‌هایی در خصوص ظرفیت‌هایی که در بافت و زمینه یادگیری وجود دارد و می‌تواند به دانش‌آموزان در به کارگیری دانش و تجربه پیشین و علایق شخصی آنان کمک نماید آغاز شده و با تدارک دیدن فرصت‌هایی برای به تجربه گذاشتن دریافت‌ها، طرح پرسش‌ها/ فرضیه‌ها از سوی دانش‌آموزان، ادامه می‌یابد. یافته‌های حاصل از این تجربه برای درک عمیق‌تر/رفع بدفهمی‌ها، در موقعیت واقعی/ شبیه‌سازی شده به کارگرفته می‌شود و نتایج/ آموخته‌ها- با توجه به این که یادگیرندگان امکان طرح پرسش/ فرضیه‌های متفاوتی را دارا هستند- برای استحکام بیشتر یادگیری به اشتراک گذاشته می‌شود. در این فرآیند دانش‌آموزان فرصت خواهند داشت تا دانش کسب شده را با استفاده از راهبردهای یادگیری در شرایط جدید به کار بگیرند و به علایق/ پرسش‌هایی که در فرآیند یادگیری طرح شده پاسخ دهند. در طی این مراحل (گام‌ها) دانشجو از طریق ثبت و واکاوی روایت‌ها با طرح پرسش‌های تأملی و پاسخ به آن‌ها بصیرت بیشتری نسبت به اثربخشی طرح یادگیری و هدایت این فرآیند، درک واقعیت‌های محیط آموزشی، تأثیر آن بر عملکرد خود، ویژگی‌ها و توان‌مندی‌های شخصی، و نحوه سازگار نمودن توانایی‌های خود با موقعیت‌های پیچیده و منحصر به فرد آموزش، به دست می‌آورد. این پرسش‌ها باید بتوانند حس کنجکاوی دانشجو را برای مطالعه موقعیت‌های مسئله‌ای در کلاس، ارزیابی اثربخشی یک نظریه در عمل، آزمون مجدد یافته‌های تجربی/ علمی و... را در قالب کنش‌پژوهی محدود فردی برانگیزد. علاوه بر این پاسخ به پرسش‌هایی که در فرآیند تصمیم‌گیری و پس از آن مطرح می‌شود زمینه‌ساز عمل جدید بوده و دانشجو را در فرآیند توسعه حرفه‌ای و بافت و زمینه‌ای که در آن دست به عمل خواهد زد، یاری می‌کند. در این مرحله شیوه مطالعه کنش پژوهی فردی است و هدف از عمل فکورانه دانشجو معلم به سازی عمل، به‌سازی درک و فهم، و اصلاح عملکرد حرفه‌ای خود در موقعیتی است که در آن دست به عمل زده است.

نام درس: کارورزی ۳	مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:	نوع درس: کارورزی
با تحلیل محتوای برنامه‌درسی/ کتاب درسی مفاهیم و مهارت‌های اساسی را شناسایی و طرح یادگیری را طراحی، اجرا و ارزیابی نموده، و تأثیرات آن بر نتایج توانایی دانش‌آموزان در انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید را مورد ارزیابی قرار دهد.	تعداد واحد: ۲
نتایج تجربیات خود از فرآیند طراحی، اجرا و ارزیابی و بازبینی و بازاندیشی را با تکیه بر عقلانیت عملی در قالب	زمان درس: ۱۲۸ ساعت
	پیش‌نیاز:
	کارورزی ۲ و طراحی آموزشی
	نحوه آموزش: مشترک

^{۷۲} - برنامه درسی/ کتاب درسی (با توجه به این که سند برنامه درسی معمولاً در اختیار معلمان قرار ندارد می‌توان از کتاب درسی استفاده نمود).

کنش پژوهی فردی گزارش کند.				شایستگی اساسی: میزان آ پکد ۲-۲ & ۳-۳ ۳-۱&۲
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
طراحی	در طرح یادگیری مفاهیم و مهارت‌های اساسی برنامه شناسایی شده اما تکالیف یادگیری و عملکردی پیش‌بینی شده با محدودیت‌ها و امکانات موقعیت یادگیری، تجربیات و دانش پیشین دانش‌آموزان تناسب ندارد.	در طرح یادگیری مفاهیم و مهارت‌های اساسی برنامه شناسایی شده و تکالیف یادگیری و عملکردی ناظر به بافت فرهنگی و اجتماعی دانش‌آموزان است و تجربیات، دانش پیشین و علایق دانش‌آموزان را مبنای طراحی قرار داده است.	در طرح یادگیری مفاهیم و مهارت‌های اساسی برنامه شناسایی شده و فرصت‌های یادگیری تدارک دیده شده ویژگی‌های منحصر به فرد در یک بوم خاص ^{۷۳} را برای پاسخ به دامنه تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان مورد توجه قرار داده است.	
هدایت فرآیند یادگیری	در فرآیند یادگیری و تکالیف یادگیری و عملکردی طراحی شده را مطابق پیش‌بینی اجرا می‌کند و فرآیند آموزش از انعطاف لازم برای متناسب نمودن آن با اقتضائات محیط واقعی و پاسخ به نیازها برخوردار نیست.	هدایت فرآیند یادگیری از انعطاف لازم برخوردار است و تکالیف یادگیری و عملکردی طراحی شده متناسب با اقتضائات محیط واقعی، نیازهای ایجاد شده در فرآیند یادگیری تعدیل می‌گردد.	هدایت فرآیند یادگیری ناظر به تقویت سطوح پیچید تفکر است و عدول از تصمیمات پیش‌بینی شده در طراحی فرصت‌های یادگیری متناسب با اقتضائات محیط واقعی، نیازهای ایجاد شده در فرآیند آموزش برای پاسخ به شرایط بی‌بدیل موقعیت یادگیری مورد توجه قرار می‌گیرد.	
توسعه حرفه‌ای	چرخه فرآیند عمل از مرحله شناسایی مسئله تا بازتعریف مسئله دنبال شده است اما گزارش مستند به تجربیات کسب شده و همراه با	چرخه فرآیند عمل از مرحله شناسایی مسئله تا بازتعریف آن دنبال شده است و گزارش ارائه شده مستند به تجربیات کسب شده به همراه پیشنهادات	چرخه فرآیند عمل از مرحله شناسایی مسئله تا بازتعریف آن دنبال شده است و گزارش ارائه شده مستند به تجربیات حاصل از عمل تأملی در فرآیند کنش پژوهی فردی است و منعکس کننده مسیر به‌سازی در عمل، بهبود درک و	

پیشنهادات عملی برای موقعیت‌های بعدی نیست.	عملی برای اقدام بعدی است.	فهم و اصلاح عملکرد خود در موقعیتی است که دانشجوی در آن دست به عمل زده است.
تدوین و ارائه گزارش	در گزارش ارائه شده ساختار کلی گزارش رعایت شده اما تحلیل و تفسیر روایت‌ها مبتنی بر شواهد و مستندات متقن / نظام‌مند برای دفاع از یافته‌ها نیست.	در گزارش ارائه شده ساختار کار به صورت نظام‌مند حاصل ثبت و واکاوی روایت‌ها و متکی بر عقلانیت عملی است و نتایج در چرخه کنش‌پژوهی فردی نشان از تأثیر تصمیمات در نتایج یادگیری دانش‌آموزان دارد و این تصمیمات به کمک شواهد و مستندات تجربی و علمی معتبر شده است .

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

معرفی برنامه کارورزی و فرآیند کنش‌پژوهی فردی، نحوه تهیه طرح یادگیری با تمرکز بر فرایند پیش‌بینی شده، شیوه ثبت تجربیات و واکاوی آن در هر یک از مراحل کنش‌پژوهی، ساختار گزارش کنش‌پژوهی، برنامه زمان‌بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس پیامدهای یادگیری و ملاک‌ها و سطوح موفقیت.

جلسه دوم تا شانزدهم :

تهیه طرح‌های یادگیری برای بر عهده گرفتن مسئولیت تدریس در سطح کلاس درس مبتنی بر محتوای برنامه درسی (کتاب درسی)، اجرا و بررسی تأثیر آن در کسب توانایی دانش‌آموزان برای انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید است. استاد راهنما (برای دوره متوسطه مشارکت استاد راهنمای تربیتی و تخصصی - برای دوره ابتدایی استاد تربیتی و مشاوره تخصصی بر حسب نیاز موضوعات درسی) باید بر فرآیند تهیه طرح کنش‌پژوهی فردی و اجرای آن تا مرحله تهیه گزارش نظارت داشته باشد و بازخوردهای ارائه شده به منظور ارزیابی عملکرد دانشجو در پوشه توسعه حرفه‌ای ثبت و ضبط گردد. فرآیند تحلیل محتوای برنامه درسی و استخراج مفاهیم و مهارت‌های اساسی برای تهیه طرح یادگیری و تولید مواد و منابع آموزشی مورد نیاز نیز زیر نظر استاد راهنما و با مشارکت معلم راهنما صورت می‌گیرد. از نظر زمانی تنظیم جلسات برای بررسی طرح و تولیدات دانشجو باید به گونه‌ای صورت گیرد که دانشجو بتواند طرح کنش‌پژوهی فردی پیش‌بینی شده را اجرا و نتایج آن را گزارش نماید. در طول این جلسات حضور دانشجو در مدرسه ضروری است و جلسات بررسی برای بازخورد دادن، انتقال تجربیات و... در قالب سمینارها بر حسب مورد می‌تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. (فرم پیشنهادی^{۷۴} گفتگو میان استاد/ معلم راهنما قبل و پس از اجرای طرح یادگیری ضمیمه است).

^{۷۴} - فرم‌ها می‌تواند با توجه به شرایط و اقتضائات مورد بازنگری قرار گیرد.

توصیه: با توجه به این که مطالعه موقعیت و مسئله‌های شناسایی شده برای شروع کنش پژوهی فردی از اهمیت زیادی برخوردار است لذا، توصیه می‌شود استاد راهنما با مطالعه پیشینه دانشجو در کارورزی ۱ و ۲ برنامه‌ریزی لازم را به منظور کمک به دانشجو برای تهیه طرح کنش پژوهی فردی و اجرای موفقیت‌آمیز آن از سوی دانشجویان بنمایند. فرآیند رفت و برگشت برای حل مسئله ممکن است نیازمند طراحی‌های متعدد باشد.

با توجه به این که ماهیت طرح‌های یادگیری تهیه شده احتمالاً با روش‌های رایج آموزشی در سطح مدرسه و کلاس درس متمایز است و نیازمند تدارک منابع و مواد آموزشی / فضای یادگیری متفاوتی می‌باشد لذا، هماهنگی با معلم راهنما و مدیریت مدرسه برای اجرای طرح‌های یادگیری از سوی استاد راهنما و دانشجو الزامی است. تأمین منابع / امکانات و همکاری با دانشجو برای تهیه آن به شرط تأیید استاد راهنما از سوی واحد آموزشی الزامی است.

تکالیف عملکردی:

الف: طراحی و اجرای طرح کنش پژوهی فردی

- (۱) تهیه طرح کنش پژوهی و تأیید آن توسط استاد راهنما بر مبنای چرخه کنش پژوهی فردی
- (۲) تبیین واضح و روشن از مسئله (تعیین انتظارت حرفه‌ای که در فرایند کنش پژوهی فردی به دنبال دستیابی به آن است)
- (۳) شناسایی و تحلیل ظرفیت‌ها در موقعیتی (آموزشی / تربیتی)
- (۴) تعیین فرضیه‌ها/ سؤالات/ اهداف به همراه ملاک‌ها و سطوح عملکرد
- (۵) طراحی و تدوین طرح عمل در گفتگو با استاد راهنما/ معلم راهنما (قبل و بعد از عمل)
- (۶) اجرای طرح یادگیری^{۷۵} و جمع‌آوری اطلاعات از فرآیند طراحی و اجرا^{۷۶}
- (۷) تأمل درباره عمل انجام شده، تبیین و فهم آن و بازگشت به مرحله اول (به صورت رفت و برگشت تا حل مسئله)
- (۸) جمع‌آوری اطلاعات از فرایند اجرا (شامل دست نوشته‌ها، روایت‌های شخصی (تأمل قبل، و پس از عمل)، جلسات بحث و گفتگو با استاد و معلم راهنما، کاربرگ‌های دانش‌آموزان، نتایج سنجش از یادگیری دانش‌آموزان و....)
- (۹) تحلیل و تفسیر یافته‌ها
- (۱۰) کد گذاری و طبقه‌بندی اطلاعات، تحلیل و تفسیر یافته‌ها بر اساس فرضیه؟ سؤال یا... طرح شده و ملاک‌ها و سطوح عملکرد

(۱) تهیه گزارش کنش پژوهی فردی

ب: طرح یادگیری

طرح یادگیری

• مطالعه موقعیت یادگیری و شناسایی ظرفیت‌های آن (ظرفیت‌های فردی/جمعی در بافت/ زمینه یادگیری) برای تهیه

طرح یادگیری

^{۷۵}. در صفحه ی بعد این طرح و ساختار آن به طور کامل توضیح داده شده است.

^{۷۶} - دانشجو باید ۶ حد اقل طرح یادگیری را بر اساس فرم‌های الف، ب، ج و د پیوست برای پاسخ به فرضیه‌ها/ سؤالات یا .... در چرخه کنش پژوهی فردی اجرا نماید.

- تدوین طرح یادگیری بر اساس تحلیل برنامه‌درسی (کتاب‌درسی)، شناسایی مفاهیم و مهارت‌ها
- طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی برای مراحل یادگیری پیش‌بینی شده
- تولید مواد آموزشی مورد نیاز برای اجرای طرح یادگیری
- هدایت فرآیند یادگیری در سطح کلاس درس / مدرسه
- ارزیابی از توانایی دانش‌آموزان در انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید

ساختار طرح یاددهی یادگیری:

- مفاهیم و مهارت‌ها در برنامه‌درسی / کتاب‌درسی
  - پیامد یادگیری
  - مراحل/گام‌های طرح یادگیری
- برقراری ارتباط (فرصت یادگیری تدارک دیده شده در ارتباط با زندگی روزمره دانش‌آموز بوده و برخاسته از مسایل / چالش‌هایی است که دانش‌آموز با آن روبرو است)
- تجربه کردن (فرصت یادگیری تدارک دیده شده قابل تجربه/ آزمایش/ بررسی باشد، به یادگیرنده کمک کند تا با بروز خلاقیت خود به کشف روابط/ راه‌حل‌ها دست پیدا کند، اختراع کند و به ایده‌های نو بیانید/ از طریق پژوهش به پرسش‌های خود پاسخ دهد)
- به کار بستن (فرصت کاربردی نمودن مفاهیم و اطلاعات کسب شده برای دستیابی به درک عمیق و به کارگیری آن توسط دانش‌آموز فراهم شود. مثل: ایجاد ارتباط بین تئوری و عمل/ بکارگیری آن برای به دست آوردن یک تصور حرفه‌ای در ارتباط با مسئله/ حل مسئله یا پژوهش انجام شده)
- به اشتراک گذاشتن (فرصت یادگیری تا حد امکان دانش‌آموزان را به کار گروهی تشویق کند و آن‌ها را در موقعیتی قرار دهد تا برای انجام پژوهش یا جمع‌آوری اطلاعات و تجزیه و تحلیل آن‌ها نیاز به تعامل و تلفیق یافته‌ها و عرضه آن در قالبی جدید/ مطالعه موضوع از زوایای مختلف کند/ ایجاد هم‌افزایی کند)
- انتقال آموخته‌ها به موقعیت جدید (فرصت‌های جدیدی برای به کارگیری و بسط آموخته‌ها به موقعیت جدید فراهم شود)
- مواد/ منابع آموزشی مورد نیاز/ تدارک دیدن فضای یادگیری
  - روش بازخورد دادن به دانش‌آموزان در فرایند یادگیری
  - سنجش آموخته‌ها/ سنجش عملکرد

تأمل و واکاوی تجربیات حرفه‌ای

- بررسی پیش‌بینی‌ها (با مطالعه مجدد تجربیات واکاوی شده در ترم اول و دوم ظرفیت‌های ممکن موقعیت یادگیری (فردی/ جمعی که در بافت و زمینه وجود دارد) را شناسایی نموده و چگونگی بهره‌گیری از این ظرفیت برای ورود به مرحله برقراری ارتباط را مشخص نماید.
- تعیین موانع و محدودیت‌ها و چگونگی مدیریت آن در فرایند آموزش

- بررسی علل تغییرات طرح در فرآیند اجرا (تطبیق با شرایط/ نیازهای یادگیری و...)
- بررسی نتایج یادگیری و چگونگی دستیابی به آن
- واکاوی فرایند عمل حرفه‌ای و تجربیات کسب شده
- شناسایی نقاط قوت و ظرفیت‌های خود برای بهره‌گیری از آن در موقعیت بعدی آموزش
- اتخاذ تصمیمات برای به کارگیری تجربیات در موقعیت بعدی

سمینارها

الف) جلسات بحث و گفتگوی فردی/ گروهی/ جمعی قبل از طراحی: به منظور گفتگو پیرامون ظرفیت‌های شناسایی شده در موقعیت و چگونگی پیوند آن با پیامد یادگیری/ فرصت‌های یادگیری (مراحل برقراری ارتباط و...) و سنجش، نحوه هدایت یادگیری در سطح کلاس و مقاصد حرفه‌ای که دانشجو به دنبال دستیابی به آن است. توصیه می‌شود این جلسات در سطح مرکز یا پردیس تشکیل شود.

ب) جلسات بحث و گفتگو پس از اجرای طرح یادگیری: در این جلسات دانشجو باید گزارشی از فرآیند اجرا که شامل طرح یادگیری، بازخوردهای ارائه شده در هر یک از مراحل آموزش، تحلیل و تفسیر را به همراه داشته باشد. این جلسات باید به دانشجو کمک کند تا تصویر روشن‌تری نسبت به ظرفیت‌های حرفه‌ای خود و چگونگی بهره‌گیری از آن در موقعیت بعدی به دست آورد. این مهم به کمک بازخوردهای (در سطر سطح تأمل بر روی عمل) ارائه شده از سوی استاد امکان‌پذیر می‌شود.

سمینارهای پس از اجرا می‌تواند در دو شکل زیر اجرا شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای برنامه پیش‌بینی شده با هماهنگی معلم راهنما و ارائه بازخورد برای ادامه کار

ب: در سطح مرکز یا پردیس به صورت مشارکتی برای به اشتراک گذاشتن تجربیات و یافته‌ها و دستیابی به درک عمیق‌تر از تجربیات کسب شده. با توجه به این که در این ترم فعالیت‌های دانشجویان در قالب کنش‌پژوهی فردی دنبال می‌شود برگزاری سمینارها در هر یک از مراحل قبل و پس از اجرای هر مرحله به شیوه مشارکتی به درک انتظارات و انتقال تجربیات کمک می‌کند. سمینارها فرصت ارزشمندی را از طریق به اشتراک گذاشتن تجربیات برای کسب مهارت‌های حرفه‌ای در اختیار دانشجویان قرار می‌دهد.

انواع سمینارها

سمینار با حضور استاد راهنما/ دانشجویان و معلمان راهنما
سمینارهای گروهی برای انتقال یافته‌ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه‌ریزی و اعلام قبلی از سوی استاد)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست استاد/ دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیرمستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، به کارگیری راهبردهای شناختی در تحلیل موقعیت‌های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبردهای مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینارهای گروهی و فردی ارائه می‌گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

-احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

(متعاقبا اعلام می شود)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۳ در قالب سمینار پایانی صورت می گیرد که در آن دانشجویان باید یافته های خود از نتایج کنش پژوهی فردی ارائه و از آن دفاع نمایند. این جلسه می تواند با حضور معلمان راهنما تشکیل می شود.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخوردهای داده شده به گزارش های ارائه شده در طول ترم و سمینارهای سطح مدرسه و واحد آموزشی صورت می گیرد. میزان مشارکت در بحث ها، ارائه یافته های جدید، پاسخ به بازخوردهای داده شده و...

ارزیابی پوشه کار: کلیه گزارش ها در مراحل مختلف کنش پژوهی فردی به همراه بازخوردهای داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد.

ملاک های های ارزیابی طرح یادگیری:

- انعطاف فرصت های یادگیری
- انعطاف در فرایند اجرا
- به کارگیری مهارت های یادگیری
- فراخواندن سطوح بالای تفکر
- تنوع محصول یادگیری/ تولیدات دانش آموزان

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.^{۷۷}

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز

- گزارش های عملکردی مرحله ای: ۳۰ امتیاز

- گزارش کنش پژوهی فردی: ۳۰ امتیاز

- دفاع در جلسه پایانی ۲۰ امتیاز

^{۷۷} - در فرم ارزیابی ارائه خواهد شد.

- مبنای قبولی کسب حداقل ۷۰٪ امتیاز از مجموع امتیازها است

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

۲۷. تنظیم فهرست و فصل‌بندی
۲۸. ارائه مقدمه، هدف و تعاریف و مفاهیم کلیدی
۲۹. نگارش ادبی و فنی
۳۰. اعتبار داشتن گزاره‌ها
۳۱. ظرافت و زیبایی ظاهری
۳۲. صحت نحوه تحلیل، تفسیر و نقد گزاره‌ها
۳۳. ارزیابی نمودارها و عوامل دیداری و هنری مکمل
۳۴. ارائه راه‌حل‌ها و پیشنهادهای برخاسته از یافته‌ها
۳۵. ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست‌ها
۳۶. رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر رشته تحصیلی

سرفصل درس «کارورزی ۴»

۱. معرفی درس و منطق آن

در ترم چهارم کارورزی انتظار می‌رود دانشجو با تجربیات کسب شده، بتواند در نقش معلم به عنوان برنامه‌ریز درسی^{۷۸} (مجری فعال) حاضر شده و ضمن تحلیل برنامه درسی تجویزی، واحد یادگیری را برای پاسخ به نیاز ها/ حل مسایل یادگیری دانش آموزان طراحی، تولید، اجرا و نتایج آن را در کسب شایستگی های پیش بینی شده در برنامه درسی، مورد ارزیابی قرار دهد. با توجه به ویژگی نظام برنامه ریزی درسی در ایران، تطبیق آن با موقعیت های تربیتی/ آموزشی و به منظور حفظ استانداردهای برنامه درسی این فرآیند با استفاده از رویکرد طراحی معکوس^{۷۹} تدوین می شود. طراحی معکوس مبتنی بر درک اصیل^{۸۰} و استفاده عقلانی و مؤثر از آموخته‌های نظری و نحوه بکارگیری آن در عرصه عمل است، به گونه‌ای که دانشجو را به آن‌سوی آنچه می‌بینند و استفاده از آموخته‌ها برای ساخت معنا هدایت کند. این فرایند با تحلیل برنامه درسی (تحلیل کتاب درسی^{۸۱}) آغاز شده و با تعیین شایستگی های مورد انتظار، ملاک‌ها و سطوح عملکرد، طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی برای هدایت فرآیند یادگیری و کمک به یادگیرندگان در بسط قابلیت ها و ظرفیت های وجودی^{۸۲} ادامه می‌یابد. تعیین شایستگی‌ها در آغاز برای روشن شدن تصمیمات معلم برای تعیین مسیری است که یادگیرنده باید طی کند و موجب می‌شود تا نگاه معلم را همواره بر شایستگی های مورد انتظار برنامه درسی متمرکز نگاه دارد. محتوا در چارچوب "ایده کلیدی"^{۸۳} / مفاهیم و مهارت های اساسی^{۸۴} مطرح می‌شود و باعث می‌گردد تا در طراحی واحد یادگیری امکان تلفیق در درون و بیرون از حوزه یادگیری فراهم شود. در چنین شرایطی فرایند یاددهی- یادگیری از محدوده‌ی توجه به حافظه و به عبارتی "آموزش برای به خاطر سپردن" کاملاً خارج شده و همواره آموزش بر دستیابی به شایستگی ها متمرکز میماند. در طی این مسیر، یادگیرندگان قادر خواهند بود، بین اطلاعات جدید و دانش و آموخته های پیشین خود ارتباط برقرار کنند، واقعیت‌ها و حقایق را به «مسائل کلی» و روزمره ای که با آن برخورد می‌کنند پیوند دهند و آن را در زمینه های جدید به کار گیرند. از آنجایی که این شیوه از طراحی نیازمند درهم نوردیدن مرز های دانش و تلفیق موضوعات در برنامه درسی در سطح پایه یا دوره تحصیلی است، لذا اتخاذ تصمیمات باید با مشارکت معلمان در سطح مدرسه صورت بگیرد و در طراحی فرصت های یادگیری از راهبردهای مختلف (راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، تعاملی، رشد فردی) برای طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی استفاده شود. عمل فکورانه در این مرحله ناظر به کاویدن منظم رخدادهای در فرآیند طراحی، تدوین، اجرا و ارزیابی واحد یادگیری، یافتن روابط علت و معلولی میان شیوه کار و کارکرد ها، نتایج و علل آن در سطح مدرسه به شیوه مشارکتی و در قالب درس پژوهی است.

^{۷۸} - هدف عملیاتی ۱۱ سند تحول بنیادین- نقش معلم در برنامه درسی ملی (صفحه ۱۲ « برای خلق فرصت های تربیتی و آموزش [معلم] مسئولیت تطبیق، تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه های درسی و تربیتی در سطح کلاس درس را بر عهده دارد»).

^{۷۹} - *backward design*

^{۸۰} - *Genuine understanding*

^{۸۱} - در صورتی که سند برنامه درسی در اختیار دانشجویان قرار نداشته باشد.

^{۸۲} - برنامه درسی ملی نقش دانش آموز صفحه ۱۲ «در فرآیند یاددهی- یادگیری و تربیت پذیری و توسعه شایستگی های خویش به لحاظ ذاتی نقش فعال دارد». نقش معلم « با شناخت و بسط ظرفیت های وجودی دانش آموزان و خلق فرصت های تربیتی و آموزشی زمینه درک و انگیزه اصلاح مداوم موقعیت آنان را فراهم سازد».

^{۸۳} - *Key idea*

^{۸۴} - برنامه درسی ملی صفحه ۱۳ بند دو محتوا (محتوا) دربرگیرنده مفاهیم و مهارت های اساسی و ایده های کلیدی مبتنی بر شایستگی های مورد انتظار از دانش آموزان است».

نام درس: کارورزی ۴				مشخصات درس نوع درس: کارورزی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۱۲۸ ساعت پیشنیاز: کارورزی ۳ و طراحی واحد یادگیری نحوه آموزش: مشترک
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با تحلیل محتوای برنامه درسی/ کتاب درسی واحد یادگیری برای کسب شایستگی های مورد انتظار در برنامه درسی را با مشارکت معلمان در سطح مدرسه طراحی، اجرا و تأثیر آن را در بهبود عملکرد دانش آموزان مورد ارزیابی قرار دهد. با ثبت و واکاوی تجربیات در فرایند درس پژوهی، یافته های حاصل از عملکرد حرفه ای خود در سطح مدرسه را گزارش نماید.				شایستگی اساسی: مدرسه آموکد ۲-۳-۲ ۳-۱&۲
ملاکها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
طراحی و تولید	در طراحی و تولید واحد یادگیری استاندارد های برنامه درسی را مورد توجه قرار داده است اما نتوانسته پیوند میان موضوعات مختلف در درون یا بیرون حوزه یادگیری را مورد توجه قرار دهد، به گونه ای که ایده ارائه شده منجر به مشارکت معلمان در فرآیند درس پژوهی شود.	در طراحی و تولید واحد یادگیری استاندارد های برنامه درسی را حول مفاهیم و مهارت های اساسی سازمان داده و از این طریق امکان تلفیق موضوعات مختلف در درون حوزه یادگیری برای خلق فرصت های یادگیری را فراهم نموده است. این ظرفیت حاصل فرایند گفتگو با معلمان در سطح مدرسه کنار آمدن با چالش ها، یافتن راه حلها، شناسایی نقاط کور و اصلاح طرح است.	در طراحی و تولید واحد یادگیری استاندارد های برنامه درسی را حول ایده کلیدی مفاهیم و مهارت های اساسی سازمان داده است و از این طریق امکان تلفیق میان موضوعات در درون و بیرون حوزه یادگیری را برای خلق فرصت های یادگیری فراهم نموده است. این ظرفیت حاصل فرایند گفتگو با معلمان در سطح مدرسه کنار آمدن با چالش ها، یافتن راه حلها، شناسایی نقاط کور و اصلاح طرح است.	
هدایت فرآیند یادگیری	هدایت فرآیند یادگیری متمرکز بر پرسش اساسی/ مسئله نیست و فرصت های یادگیری طراحی شده امکان طرح تجربیات دانش	پرسش اساسی/ مسئله طرح شده امکان طرح تجربیات دانش آموزان را حول ایده کلیدی فراهم نموده است و پاسخ دانش آموزان به تکالیف یادگیری/ عملکردی	هدایت فرآیند یادگیری متمرکز بر پرسش اساسی/ مسئله طرح شده است به گونه ای است که امکان به مشارکت گذاشتن تجربیات دانش آموزان حول ایده کلیدی و درک عمیق	

	آموزان را برای پاسخ به پرسش های برخاسته از موقعیت فراهم نمی کند.	پیش بینی شده نشان دهنده درک عمیق آنان نسبت مفاهیم و مهارت های اساسی در درون حوزه یادگیری است	مفاهیم و مهارت های اساسی را فراهم می کند. انعطاف در فرآیند آموزش موجب شده است تا یادگیرندگان خود به پرسش ها/ مسئله های برخاسته از موقعیت پاسخ دهند و در این رابطه از مشارکت پشتیبانی معلمان در دوره و پایه نیز برخوردار است.
تأمل حرفه ای	در بررسی و واکاوی تجربیات در طول دوره کارورزی توانسته است تجربیات شخصی کسب شده در تعامل با معلمان/ همقطاران و ارتباط آن با عملکرد خود را مورد بررسی قرار دهد اما تأثیر آن بر عمل حرفه خود در آینده را تبیین نکرده است.	بررسی و واکاوی تجربیات در طول طراحی، تولید، اجرا واحد یادگیری منجر به درک همه جانبه نسبت به ابعاد عمل حرفه ای شده است و توانسته تأثیر گفتگوی حرفه ای با معلمان/همقطاران را در بهبود عملکرد خود منعکس نماید و بر اساس آن تصمیماتی را برای توسعه حرفه ای خود اتخاذ کند.	بررسی و واکاوی تجربیات در طول طراحی، تولید و اجرای واحد یادگیری با مشارکت معلمان/ همقطاران انعکاس دهنده، درک همه جانبه نسبت به ابعاد عمل حرفه ای است و تصمیمات اثر بخشی که حاصل خویشتن کاوی ^{۸۵} و گفتگوی حرفه ای با معلمان است را برای بازتعریف سبک تدریس خود اتخاذ نموده است.

تدوین و ارائه گزارش	در گزارش پایانی ارائه شده داده های حاصل از عملکرد طبقه بندی شده است، اما تحلیل و تفسیر آن مبتنی بر شواهد تجربی و مستندات کافی برای دفاع از عملکرد حرفه ای در فرآیند درس پژوهی نیست.	در گزارش پایانی مجموعه داده های گردآوری شده از اجرای واحد یادگیری را بر اساس سطح تأثیر گذاری بر عملکرد دانش آموزان به صورت نظام مند کدگذاری، طبقه بندی و مضمون یابی کرده و یافته های حاصل از تحلیل و تفسیر اطلاعات جمع آوری شده را با نگاهی نقادانه نسبت به عملکرد حرفه ای خود و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان / معلمان / همقطاران در فرآیند درس پژوهی را گزارش نموده است.	در گزارش پایانی مجموعه داده های گردآوری شده را برای انعکاس قابلیت های حرفه ای به صورت نظام مند کدگذاری، طبقه بندی و مضمون یابی کرده و یافته های حاصل از تحلیل و تفسیر اطلاعات جمع آوری شده را با نگاهی نقادانه نسبت به عملکرد حرفه ای خود و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان / معلمان / همقطاران در فرآیند درس پژوهی را گزارش نموده است.
---------------------	---	--	---

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

جلسه اول:

در این ترم دانشجویان با توجه به تجربیات کسب شده در طول اجرای برنامه، درک عمیق تری نسبت به توانایی های خود، نحوه برخورد با موقعیت های واقعی کلاس درس، نحوه کنار آمدن با چالش ها و... بدست آورده اند و می توانند تصمیمات خود را در فرایند طراحی، تولید و اجرای واحد های یادگیری با مشارکت سایر معلمان / همقطاران به مرحله اجرا بگذارند. لذا ضروری است اساتید در آغاز کار فرآیند درس پژوهی، فرآیند تهیه طرح واحد یادگیری، اجرا و ارزیابی از نتایج آن را با تمرکز بر: شیوه ثبت تجربیات و واکاوی آن در هر یک از مراحل درس پژوهی، نحوه تعامل با معلمان / همقطاران در سطح مدرسه در فرآیند طراحی، تدوین، اجرا و ارزشیابی از نتایج واحد یادگیری، ساختار گزارش درس پژوهی، برنامه زمان بندی سمینارها در سطح مدرسه و واحد آموزشی و چگونگی ارزیابی از عملکرد دانشجویان بر اساس ملاک ها و سطوح موفقیت بر اساس پیامد های یادگیری را در یک نشست جمعی به بحث بگذارند. توصیه می شود در این نشست نسبت به نحوه گروه بندی دانشجویان به عنوان تیم درس پژوهی برای طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی واحد های یادگیری اقدام شود.

می توان دانشجویان را در گروه های دو تا ۴ نفر (حد اکثر) برای تشکیل تیم درس پژوهی سازمان داد. روش مشارکت دانشجویان در فرآیند طراحی، تولید، اجرا و ارزیابی به شرح زیر است:

۱. مطالعه برنامه درسی (کتاب درسی) استخراج مفاهیم و مهارت های اساسی و سازمان دادن آن ذیل ایده کلیدی، تولید واحد یادگیری. این فعالیت توسط تیم دانشجویان زیر نظر استاد تربیتی و تخصصی انجام می شود.

۲. اجرای واحد یادگیری در کلاس درس توسط یکی از اعضا و مشاهده و ثبت عملکرد توسط سایر اعضای تیم به طور همزمان و به تفکیک هر عضو گروه (معلمان / همقطاران)

۳. جمع آوری اطلاعات از فرآیند تدریس توسط کلیه اعضاء برای ارائه در جلسه گروهی (دیدن فرآیند آموزش از زوایای مختلف) به همراه نتایج ارزشیابی از یادگیری دانش آموزان با استفاده از روش های رسمی/ غیر رسمی. این جلسات به طور مستمر در طول اجرا و بعد از هر جلسه تشکیل و بر روی نتایج بازخورد های ارائه شده از سوی همکاران/ همقطاران برای بهبود عملکرد در جلسه بعد تصمیم گیری می شود. کل مذاکرات در این جلسات ثبت و ضبط شده و در نشست پایانی به منظور شناسایی نقاط قوت و ضعف و تأثیر گروه در عملکرد هر یک از اعضاء و نتایج حاصله مورد بررسی مجدد قرار می گیرد (بند ۴ و ۵، ۶).

۴. بررسی گزارش مشاهدات و اطلاعات جمع اوری شده در گروه و نقد و ارزیابی نتایج یادگیری دانش آموزان و تنظیم آن در قالب گزارش پایانی کل گروه (دانشجویان)

۵. تعیین نقاط کور/ محدودیت ها در طراحی/ اجرا و ارائه پیشنهادات برای اصلاح/ بهبود آن برای دستیابی دانش آموزان به سطح بالاتر یادگیری

۶. تحلیل عملکرد گروه، شناسایی یافته ها و تأثیر گفتگو ها در درک و پذیرش مسئولیت حرفه ای و صورت بندی مجدد هویت حرفه ای توسط هر یک از اعضاء (میزان تأثیر گذاری بر عملکرد گروه، یادگیری های حرفه ای و...)

۷. تشکیل نظام مند این نشست ها برای بررسی نتایج یادگیری دانش آموزان و تصمیم گیری در خصوص روش هایی که منجر به بهبود یادگیری همه دانش آموزان می شود، دارای اهمیت است. تأمل فردی و تأمل گروهی، انعکاس یادگیری روش ها، اصولی که در کار از آن تبعیت شده است و...، چگونه تفکر آن ها تحت تأثیر فرایند عمل مشارکتی قرار گرفته است، ایده هایی که آن ها از این بحث ها به کلاس های درس خود خواهند برد.

۸. روایت نویسی از مجموعه ایده پردازی ها برای طراحی، تولید، و اجرا، یادداشت های شخصی قبل، حین و پس از اجرا، نشست ها گروهی، فرایند اجرا....

• هماهنگی با معلم راهنما و مدیر مدرسه به منظور

تشکیل جلسات درس پژوهی در سطح مدرسه بر عهده استاد راهنما است. در صورتی که امکان شکل گیری تیم درس پژوهی در سطح مدرسه وجود نداشته باشد می توان تیم را در سطح پردیس/ مرکز تشکیل داد. مسئولیت انجام کلیه فعالیت های فوق بر عهده این تیم در سطح مدرسه خواهد بود.

جلسه دوم تا شانزدهم :

در این ترم دانشجو مسئولیت تدریس در سطح کلاس درس را بر اساس تهیه طرح واحد یادگیری (حد اقل یک فصل/بخش کتاب درسی) را بر عهده دارد و باید واحد یادگیری خود را حول یک ایده کلیدی که پوشش دهنده محتوای برنامه درسی (مفاهیم و مهارت های اساسی و... در کتاب درسی) است طراحی نماید. طرح تهیه شده پس از بررسی در گروه ۲ تا ۴ نفره در سطح پردیس/ مرکز به همراه دفاعیه آن در شورای معلمان دوره/ پایه تهیه و در سطح مدرسه با حضور استاد راهنما از آن دفاع می شود. نظرات معلمان بر روی طرح اعمال و طرح با مشارکت معلمان دوره/ پایه اجرا و نتایج اجرای آن به شیوه درس پژوهی مورد تحلیل و تفسیر قرار می گیرد. در گفتگو استاد راهنما و دانشجو پاسخ به این پرسش ها مسیری که دانشجو قصد طی نمودن آن را دارد روشن شده و به دفاع از طرح در جلسه معلمان کمک می کند: ایده های کلیدی، مفاهیم اساسی، مهارت های اساسی که

یادگیرندگان باید به آن دست یابند، کدام اند؟ چه مدارک و شواهدی بیانگر آن است که شایستگی‌های مورد انتظار تحقق یافته و دانش آموزان به راستی مطالب را فرا گرفته اند و می توانند آموخته‌های خود را به نحوی معنادار و موثر در موقعیت‌های جدید به کار گیرند؟ ملاک ها و سطوح ارزیابی شایستگی ها چیست؟ چه راهبردها و راهکارهایی (فعالیت‌های یادگیری، تکالیف عملکردی) به یادگیرندگان کمک خواهد کرد تا خود، مفاهیم را بسازند و به افرادی صاحب دانش و توانمندی در زمینه ای خاص تبدیل شوند؟

استاد راهنما (برای دوره متوسطه مشارکت استاد راهنمای تربیتی و تخصصی- برای دوره ابتدایی استاد تربیتی و مشاوره تخصصی بر حسب نیاز موضوعات درسی) باید بر فرآیند تهیه طرح واحد یادگیری و فرآیند درس پژوهی و اجرای آن تا مرحله تهیه گزارش نهایی نظارت داشته باشد و بازخورد های ارائه شده به منظور ارزیابی عملکرد دانشجو در پوشه حرفه‌ای او ثبت و ضبط گردد. فرآیند تحلیل محتوای برنامه درسی و تعیین ایده کلیدی برای تهیه واحد یادگیری و تولید مواد و منابع آموزشی مورد نیاز نیز زیر نظر استاد راهنما و با مشارکت معلم راهنما صورت می گیرد. از نظر زمانی تنظیم جلسات برای بررسی طرح و تولیدات دانشجو باید به گونه‌ای صورت گیرد که دانشجو بتواند طرح درس پژوهی پیش بینی شده را با مشارکت معلمان در سطح مدرسه اجرا و نتایج آن را گزارش نماید. در طول ترم حضور دانشجو در مدرسه برای تعامل با معلمان/ کادر مدرسه ضروری است و جلسات گفتگو برای بررسی عملکرد دانشجو در مدرسه و رفع محدودیت ها یا تدارک شرایط برای اجرای واحد یادگیری، بازخورد دادن، انتقال تجربیات و... در قالب سمینار ها بر حسب مورد می تواند در سطح مدرسه یا واحد آموزشی تشکیل شود. توصیه: با توجه به این که سؤال/ مسئله ها/ نیاز های شناسایی شده برای شروع فرآیند درس پژوهی از اهمیت زیادی برخوردار است و این سؤال/ مسئله ها/ نیاز ها باید از بستر مدرسه و کلاس درس برخاسته باشد لذا، مشارکت کادر مدرسه در طول اجرای این برنامه ضروری است. توصیه می شود استاد راهنما با مطالعه پیشینه دانشجو در کارورزی ۱، ۲ و ۳ برنامه‌ریزی لازم را برای کمک به دانشجو برای تهیه طرح درس پژوهی و اجرای موفقیت آمیز آن از سوی دانشجویان بنمایند. تعداد واحد های یادگیری تهیه شده و اجرای آن وابسته به طرح درس پژوهی است اما حد اقل یک واحد یادگیری (یک فصل/ بخش در کتاب درسی) است.

همکاری پردیس ها و واحد های تابعه با دانشجو و مدرسه برای تأمین منابع/ امکانات به شرط تأیید استاد راهنما الزامی است.

تکالیف عملکردی:

(۱)

- تهیه طرح درس پژوهی و تأیید آن توسط استاد راهنما بر مبنای چرخه درس پژوهی
- تعیین هدف (تعریف روشن سؤال/ مسئله/ نیاز) با مشارکت معلمان
- طراحی واحد یادگیری
- ارزیابی میزان اثر بخشی واحد یادگیری بر اساس مسئله/ نیاز تعریف شده با مشارکت معلمان
- اجرای واحد یادگیری با مشارکت معلمان و ثبت آن در فرآیند اجرا
- تبیین و جلب مشارکت معلمان در فرآیند اجرا، تأمل و گفتگوی حرفه‌ای با آنان
- بازبینی و بازاندیشی در مورد تصمیمات اتخاذ شده بر اساس گفتگو های حرفه‌ای در فرآیند طراحی، تولید و اجرا
- ثبت و واکاوی تجربیات در طول ترم توسط دانشجو
- تکالیف عملکردی
- مطالعه موقعیت یادگیری و شناسایی ظرفیت های آن برای تهیه طرح واحد یادگیری

- تهیه طرح واحد یادگیری بر اساس تحلیل برنامه درسی (کتاب درسی)، شناسایی ایده کلیدی / مفاهیم و مهارت های اساسی....

- تدوین شایستگی

- طراحی تکالیف یادگیری و عملکردی

- تولید مواد آموزشی مورد نیاز برای اجرای طرح واحد یادگیری

- هدایت فرآیند یادگیری در سطح کلاس درس / مدرسه

- ارزیابی از شایستگی های کسب شده توسط دانش آموزان بر اساس ملاک ها و سطوح عملکرد.

ساختار طراحی واحد یادگیری:

- ۱) منطق واحد یادگیری
- ۲) شایستگی های مورد انتظار
- ۳) ایده کلیدی که واحد یادگیری حول آن سازماندهی می شود
- ۴) مفاهیم و مهارت های اساسی (قوانین / اصول / خرده مفاهیم / خرده مهارت ها / و....)
- ۵) طرح پرسش های اساسی
- ۶) ملاک های سنجش و سطوح عملکرد دانش آموزان (تکالیف عملکردی)
- ۷) تعیین شواهدی برای ارزیابی عملکردی و معیار های ارزیابی تولیدات یادگیرندگان
- ۸) فرصت های یادگیری (سازماندهی فعالیت های یادگیری - براساس مراحل یادگیری در کارورزی ۳)
- ۹) تعیین اطلاعات و مهارت های مستقیم (پایه) و مورد نیاز یادگیرندگان برای انجام فعالیت های یادگیری و تکالیف عملکردی
- ۱۰) تعیین محدوده ی تجربیات خارج از کلاس درس برای انتقال آموخته ها به موقعیت واقعی
- ۱۱) تعیین تولیدات یادگیرندگان در جریان فعالیت های یادگیری و تکالیف عملکردی و نحوه ارزیابی آن
- ۱۲) روش تفسیر، سطح دستیابی یادگیرندگان به شایستگی ها و راهبرد بازخورد دادن به دانش آموزان (تکالیف یادگیری، جبرانی، تکمیلی، توسعه ای)
- ۱۳) انواع راهکار های سنجش
- ۱۴) راهکار هایی برای بررسی بدفهی های یادگیرندگان

تأمل و واکاوی تجربیات حرفه ای

- تعیین هدف
- بررسی پیش بینی ها
- روشن نمودن موانع و محدودیت ها و راه حل ها
- طراحی و تولید واحد یادگیری

- تأملات و تعدیل ها در فرآیند اجرا
- تحلیل و تفسیر نتایج یادگیری دانش آموزان
- تحلیل و تفسیر نتایج کسب شده در گروه معلمان
- واکاوی یادداشت های تأملی و تجربیات حاصل از نشست ها و فرآیند گفتگوی حرفه‌ای با معلمان / همقطاران
- اتخاذ تصمیمات برای آینده حرفه‌ای

سمینارها

سمینارها در دو شکل اجرا می شود:

الف: در سطح مدرسه و پس از مشاهده عملکرد دانشجو در اجرای برنامه پیش بینی شده با هماهنگی معلم راهنما و ارائه بازخورد برای ادامه کار

ب: در سطح واحد آموزشی به صورت مشارکتی برای به مشارکت گذاشتن تجربیات و یافته ها و دستیابی به درک عمیق تر از تجربیات کسب شده. با توجه به این که در این ترم فعالیت های دانشجویان در قالب درس پژوهی دنبال می شود برگزاری سمینارها در هر یک از مراحل قبل و پس از اجرای هر مرحله به شیوه مشارکتی در گروه های پیش بینی شده به دانشجویان در درک انتظارات و انتقال تجربیات به یکدیگر بسیار کمک می کند.

انواع سمینارها

سمینار با حضور استاد راهنما/ دانشجویان و معلمان راهنما

سمینارهای گروهی برای انتقال یافته ها و تجربیات و تبادل نظر به صورت ماهیانه و الزامی (با برنامه ریزی و اعلام قبلی از سوی مدرس)

سمینار گروهی دانشجویان بر حسب موضوعات مشترک (اختیاری و با درخواست دانشجویان)

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

راهبردهای مستقیم، غیر مستقیم، در قالب ارائه شیوه مشاهده تأملی، بکارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های واقعی، تحلیل نقادانه برای شناسایی و تبیین مسئله، راهبرد های مشارکتی، پژوهش روایتی، سمینار های گروهی و فردی ارائه می گردد.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

- احمدی، آمنه (۱۳۹۴). راهنمای عملی برنامه کارورزی دانشگاه فرهنگیان با رویکرد تربیت معلم فکور (۱). تهران: دانشگاه فرهنگیان.

منبع فرعی:

(متعاقباً اعلام می شود)

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ارزشیابی پایانی در درس کارورزی ۴ بر اساس واحد یادگیری طراحی شده و گزارش پایانی تهیه شده صورت می گیرد، که در آن دانشجویان باید یافته های خود از نتایج عملکرد خود و تجربیات کسب شده در تعامل با

معلمان/ همقطاران را به منظور تعیین میزان اثر بخشی عملکرد خود و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان ارائه و از آن دفاع نمایند. این جلسه با حضور معلمان راهنما/ اساتید گروه کارورزی تشکیل می‌شود.

ارزشیابی فرآیند: ارزشیابی فرآیند بر اساس بازخورد های داده شده به نشست های گروهی در مرحله طراحی و تولید واحد یادگیری، گزارش نشست ها در سطح مدرسه و واحد آموزشی با مشارکت معلمان/ همقطاران و نیز سمینار های درس پژوهی در سطح مدرسه که در آن دانشجویان باید از طرح تهیه شده در جمع معلمان دفاع و یافته های خود از نتایج درس پژوهی و نتایج مشارکت معلمان/ همقطاران در نتایج کسب شده را گزارش نماید. این جلسه می تواند با حضور معلمان راهنما/ کادر مدرسه تشکیل می‌شود.

ارزیابی پوشه کار: کلیه روایت های نوشته شده در مراحل مختلف درس پژوهی به همراه بازخورد های داده شده در پوشه توسعه حرفه ای دانشجو ضبط و مبنای برنامه ریزی برای آموزش های بعدی و نیز دفاع از توانایی های حرفه ای در پایان دوره قرار می گیرد. یک نسخه از پوشه در اختیار دانشجو و یک نسخه در واحد آموزشی ثبت و ضبط می گردد. پوشه کار می تواند شامل ضبط جلسات دانشجو با معلمان در سطح مدرسه و نیز سایر مستنداتی که برای دفاع از عملکرد حرفه ای تدارک دیده شده باشد.

ارزشیابی عوامل مدرسه (مدیر و معلم راهنما): بخشی از ارزیابی دانشجو در پایان ترم مربوط به گزارش عملکردی است که از سوی معلم راهنما و مدیر مدرسه ارائه می گردد.

امتیاز درس کارورزی بر مبنای ۱۰۰ و به شرح زیر محاسبه می شود:

- شرکت فعال در جلسات کلاسی، سمینارها و مدرسه: ۲۰ امتیاز
- گزارش های عملکردی تعاملات در سطح مدرسه: ۲۰ امتیاز
- طراحی، تولید و اجرای واحد یادگیری ۲۰ امتیاز
- گزارش درس پژوهی: ۲۰ امتیاز
- دفاع در جلسه پایانی ۲۰ امتیاز

سایر نکات:

نکات اساسی در تنظیم گزارش پایانی:

- تنظیم فهرست و فصل بندی
- ارائه مقدمه، هدف/پرسش و تعاریف و مفاهیم کلیدی
- روش جمع آوری و اعتبار اطلاعات
- روش تحلیل، تفسیر اطلاعات
- ارائه یافته ها بر اساس پرسش های پژوهش روایی
- ارجاعات روشن، استفاده از منابع معتبر و ارائه پیوست ها
- ظرافت و زیبایی ظاهری
- نگارش ادبی و فنی
- رعایت ساختار علمی و کلی گزارش بر اساس اصول حاکم بر پژوهش های کیفی

سرفصل درس «کارنمای معلمی» (پروژه)

۱- معرفی درس و منطق آن

در آموزش حرفه‌ای، سطح عالی مورد انتظار این است که یادگیرنده بتواند با درونی نمودن دانش کسب شده، آن را در قالب دانش کاربردی برای شناسایی، صورت‌بندی و حل مسائل و ارائه خدمات اثربخش در حوزه عمل تخصصی خود تجسم بخشد. انجام پروژه پایانی در برنامه تربیت معلم با تکیه بر **پژوهش روایتی (از نوع خودکاوی روایتی)**^{۸۶} امکان به تصویر کشیدن "من حرفه‌ای" با نگاه ژرف، تاملی و همه‌جانبه به تجارب کسب شده (زیسته) اعم از نظری و عملی در طول دوره تربیت معلم و ارایه روایت شخصی از سایه روشن‌های دانشی، منشی و مهارتی حرفه معلمی، بصیرت‌ها و ابهامات معلمی، قوت‌ها و ضعف‌های ادراک شده را به دانش آموخته تربیت معلم می‌دهد. دانش و یافته‌های حاصل از این پژوهش برای ورود به عرصه خدمت حرفه‌ای رهاوردی قابل اتکاست که به پشتوانه آن برنامه‌ریزی برای نیل به آینده حرفه‌ای متاملانه، پویا و بالنده ممکن می‌شود. انتظار می‌رود این درس (پروژه)، شایستگی دانشجومعلم را در انجام عمل فکورانه (تاملی) ارتقاء داده و کمک نماید تا این شایستگی در طول حیات حرفه‌ای آنان هم بروز و ظهور داشته باشد.

نام درس: کارنمای معلمی (پروژه)				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: دانشجویان با واکاوی، تحلیل و تفسیر تجربه‌های روایت شده در طول دوره آموزش حرفه‌ای و سایر تجربیات روایت نشده (تجربیات پیشین)، با استفاده روشمند از خودکاوی روایتی، تجربیات متنوع و پراکنده خود را در قالب روایت در برگیرنده‌ای از "من حرفه‌ای" به رشته تحریر درآورده و از آن در جلسه گروهی دفاع نمایند.				تعداد واحد: ۲ زمان درس: به تشخیص استاد راهنما پیش نیاز ها: پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۲: کنش پژوهی - پژوهش و توسعه حرفه‌ای ۳: درس پژوهی نحوه تدریس: راهنمایی در حین عمل
				شایستگی اساسی: CK& PCK کد: ۱-۲ & ۲-۱ & ۳-۳ ۳-۴&
ملاک‌ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	
من حرفه‌ای	توانسته است روایت‌های خود را به گونه‌ای سازماندهی کند که زاوید دید یا جهت‌گیری‌های او را بدون پرداخت به جزئیات در ابعاد مختلف عمل	توانسته است تجربیات خود را در ابعاد مختلف عمل حرفه‌ای به تصویر بکشد و تأثیر آن را بر یادگیری خود، دانش آموزان و همقطاران تبیین کند.	در سازماندهی تجربیات ابعاد عمل حرفه‌ای (روش تدریس، سنجش، مدیریت کلاس و...) را در پیوند با یکدیگر و به صورت سازمان یافته به تصویر کشیده است به گونه‌ای که تأثیر و تأثیر	

		حرفه‌های (روش تدریس، سنجش، مدیریت کلاس و...) به تصویر بکشد.		متقابل ابعاد بر یکدیگر و مجموعاً بر یادگیری خود، دانش آموزان و همقطاران به وضوح به تصویر کشیده شده است.
قابلیت ها/ توانایی ها	در تحلیل و تفسیر تجربیات خود (از گذشته تا حال) توانسته قابلیت های شخصی خود را که بر عمل حرفه‌ای او در آینده تأثیر گذار می باشد را شناسایی کرده به پرسش های فراروی خود بر اساس تجربیات کسب شده پاسخ دهد.	در تحلیل و تفسیر تجربیات خود (از گذشته تا حال) توانسته برخی قابلیت های شخصی خود را که بر عمل حرفه‌ای او در آینده تأثیر گذار می باشد را شناسایی کرده اما نتوانسته پرسش های فراروی خود و نحوه پاسخ به آن ها را بر اساس تجربیات کسب شده تبیین کند.		در تحلیل و تفسیر تجربیات خود (از گذشته تا حال) توانسته قابلیت های خود به عنوان یک یادگیرنده، آموزشگر و عضوی از یک گروه حرفه‌ای را تبیین کند، و پرسش های فرا روی خود را با توجه به تجربیات کسب شده و تنوع نقش ها مطرح و به آن ها پاسخ دهد، به گونه‌ای که مسیر آینده حرفه ای خود را به روشنی تبیین نماید.
خودکاوی روایتی	در متن پژوهشی درکی از کل و ارتباط آن با جزئیات را برای قابل دریافت نمودن حرکت خواننده میان گذشته، حال و آینده، و ارتباط زمان و مکان و من های مختلف، را به نمایش گذاشته است اما این رابطه منجر به	در متن پژوهشی درکی از کل و ارتباط آن با جزئیات را برای قابل دریافت نمودن حرکت خواننده میان گذشته، حال و آینده، و ارتباط زمان و مکان و من های مختلف، را به نمایش گذارد و به پرسش های		در متن پژوهشی درکی از کل و ارتباط آن با جزئیات را برای قابل دریافت نمودن حرکت خواننده میان گذشته، حال و آینده، و ارتباط زمان و مکان و من های مختلف را به نمایش گذاشته و توانسته به کمک بازگویی دوباره روایت (ساختن صحنه

پاسخ دادن به پرسش های پژوهش نشده است.	پژوهش پاسخ دهد.	و پیرنگ) و با پاسخ به پرسش های پژوهش، بصیرت حرفه ای خود را با صورت بندی جدید در قالب دانش کاربردی به نمایش بگذارد.
ارائه و دفاع	از اعتماد به نفس برای دفاع از یافته های پژوهش برخوردار نیست و نظم منطقی میان معرفی ایده ها حفظ رابطه علت و معلولی میان یافته ها و پرسش های پژوهش در ارائه مشاهده نمی شود.	از اعتماد به نفس کافی برای دفاع از یافته های پژوهش برخوردار است و می تواند نظم منطقی را میان ایده ها و پرسش های پژوهش برقرار نماید و پاسخ به پرسش های طرح شده در جریان دفاع با استفاده از یافته های پژوهش پاسخ های مستدل و قابل دفاع ارائه نماید و چگونگی طی مسیر حرفه در آینده را با تکیه بر تجربیات کسب شده روشن کند.

۲- فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

ماهیت درس پروژه از نوع خودکاوی روایتی و متکی بر مجموعه تجربیات کسب شده در طول دوره آموزشی و تجربیات پیشین دانشجومعلم و فرصت های یادگیری مبتنی بر آموزش های ارائه شده در سرفصل درس پژوهش روایتی است، دانشجو باید با توجه به مجموعه تجربیات خود (تجربیات پیشین، دوره کارورزی و سایر تجربیات کسب شده در طول دوره تحصیلی) نسبت به تنظیم طرح پژوهشی (خودکاوی روایتی)، شناسایی منابع اطلاعاتی، جمع آوری اطلاعات و تحلیل و تفسیر اطلاعات، آزمون اعتبار یافته ها اقدام کند و نسبت به ارائه گزارش خود در قالب گزارش پژوهش روایتی از نوع خودکاوی روایتی اقدام نماید. این طرح زیر نظر استاد راهنما اجرا و نتایج آن برای دفاع در جلسه پایان دوره آماده می گردد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری چگونگی هدایت درس

راهنبردهای اصلی شامل حل مساله، تفکر تأملی، تفکر نقاد و پژوهش است. هدف اصلی در این درس این است که دانشجومعلم یافته های حاصل از تجربیات خود را صورتبندی نموده و در قالب دانش کاربردی ارائه نماید. در فرایند عمل، اقداماتی به شرح زیر به انجام می رسد:

۱. تهیه فهرستی از کلیه تجربیات، گزارش ها، دست نوشته ها، یادداشت های شخصی، خاطرات، تصاویر، فیلم های تدریس، تولیدات فیزیکی و... در طول دوره تحصیلی (این مطالب می تواند مربوط به دوره تحصیلات مدرسه ای نیز باشد) و ترسیم آن در قالب نقشه ذهنی (mind map).

۲. ایجاد شرایط برای آنکه دستاوردها و تجارب دانشجومعلم بر اساس یک روال منطقی مثل روند زمانی، چالش ها و پرسش هایی که دانشجومعلم با آن روبرو بوده است یا ذهن او را به خود مشغول کرده است و... تنظیم شود.

۳. فرصت سازی برای مرور و مرور دوباره تمام داده های جمع آوری شده از تجربیات و حاشیه نویسی بر آن بر اساس دریافت ها، احساسات، قضاوت ها و... توسط دانشجومعلم. (یادداشت هایی که در این مرحله نوشته می شود، در مرحله تحلیل و تفسیر به دانشجومعلم کمک می کند. توصیه می شود این کار با فاصله زمانی دست کم یک روز انجام گیرد).

۴. درخواست مراجعه مجدد به همتایان (دانشجومعلمان)، معلمان راهنمای دروس کارورزی، آموزشگران دروس دوره تحصیلی و حتی دوره مدرسه، همکلاس های قبلی یا سایر کسانی که در طول دوران تحصیل با آن ها سروکار داشته اند. این گفتگوها باید در خدمت به تصویر کشیدن من حرفه ای و یافتن تصویری شفاف تر از من حرفه ای باشند. (این مراجعات می تواند به صورت غیررسمی باشد و موضوع گفتگو، یادداشت های شخصی دانشجومعلم یا پرسش ها و چالش هایی باشد که با آن روبرو شده است. توصیه می شود فضای گفتگو به صورتی تنظیم گردد که امکان نقادی و نه ارزیابی را تدارک ببیند). این گفتگوها بهتر است در دو مرحله صورت بگیرد: یکبار قبل از تحلیل و تفسیر تجربیات و در مرحله دوم پس از دستیابی به یافته های و به منظور اعتبارسنجی یافته های پژوهش.

۵. کمک به مشخص نمودن پرسش هایی برای به تصویر کشیدن من حرفه ای توسط دانشجومعلم؛ پرسش هایی که تصویر روشنی از هویت حرفه ای دانشجومعلم (مبتنی بر تجربیات کسب شده) را مهیا می کند و مسیر آینده او را به تصویر می کشد (نشان دادن آینده ممکن، آینده محتمل و آینده مطلوب و نحوه حرکت در این مسیر حرفه ای).

۶. زمینه سازی برای آنکه دانشجومعلم بتواند هر نوع تحلیل ممکن قابل دفاع و یا با طی فرآیند کدگذاری و تحلیل و تفسیر یافته های حاصل از روایت هایی که تدوین کرده به شرح مطرح در دروس کارورزی، روایت ها و اطلاعات جمع آوری شده را برای تنظیم گزارش «تجربیات»، «دانشها» و «آرمان ها» بکار گیرد و گزارش اولیه خود را تدوین کند.

۷. ایجاد فرصت برای بازخوانی های مکرر متن تدوین شده و گفتگوی بر سر آن و ایجاد فرصت برای ارائه گزارش به دیگر دانشجومعلمان و فرصت دادن برای بازتدوین گزارش. حرکت رفت و برگشتی از گذشته به حال و از حال به آینده حرفه ای در طول این بازبینی ها و نقادی ها لازم است.

۴- راهنبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی در این درس، فرایندی مبتنی بر مشارکت است. استاد درس، مسئول ارزشیابی عملکرد دانشجومعلم است. در این درس، مردودی مطرح نیست اما تنظیم گزارش نهایی بر اساس اصول باید به انجام رسد و استاد درس کیفیت آن را تایید نماید. ارائه گزارش در جلسات گروهی دانشجومعلمان صورت می گیرد و نقادی هر گزارش دست کم یک نوبت توسط سایر دانشجومعلمان انجام می شود. استاد درس بر اینکه این نقادی های گروهی در اصلاح گزارش نهایی بکار گرفته شود، نظارت می کند.

۵- ساختار گزارش پایانی کارنمای معلمی (گزارشی از نوع خودکاوی روایتی)

۱. **صفحه عنوان: مشتمل بر:** آرم و نام دانشگاه (بالای صفحه)، اسم پردیس، نام گروه آموزشی، نام درس، «عنوان گزارش»، دوره تحصیلی، نام و نام خانوادگی دانشجومعلم، نام و نام خانوادگی استاد راهنما و زمان پذیرش گزارش توسط استاد راهنما (با ذکر روز، ماه و سال).

۲. **بسم الله الرحمن الرحيم (یا عناوین مشابه)**

۳. **صفحه تاییدیه استاد راهنما و تعهد دانشجومعلم** (بر اساس فرمت دانشگاه)

۴. **تقدیم نامه** (در صورت تشخیص دانشجومعلم)

۵. **پیشگفتار** (در صورت تشخیص دانشجومعلم)

۶. **چکیده:** مشتمل بر ۲۰۰-۲۵۰ کلمه که اصل یافته نویسنده را آشکار کند. در بالای چکیده، «عنوان» و در زیر آن «کلمات کلیدی» (۵-۷ کلمه / مفهوم) ذکر می شود.

۷. **فهرست مطالب:** فهرست مطالب الزامی است و در صورت نیاز فهرست جداول، فهرست نمودارها و شکل ها، فهرست پیوست ها هم اضافه می شود. هر گونه نمونه سوال و یا تصویر و فیلم و غیره که به عنوان بخشی از تحلیل و تفسیر مورد استفاده قرار گرفته است به صورت پیوست در پایان گزارش و بعد از منابع قرار می گیرد.

۸. **متن اصلی گزارش:** متن گزارش نیازمند ساختار خاصی نیست. آنچه مطرح است، وجود مولفه های اصلی گزارش است. در این گزارش لازم است مولفه های زیر وجود داشته باشند؛ که اگر به همین ترتیب دنبال شوند می توانند ساختاری را شکل دهند:

مقدمات: شرحی از تجربیات زمینه ساز روی آوری به کار معلمی به زبانی برانگیزاننده برای شروع. این قسمت می تواند خود دارای عناوینی باشد یا می تواند به صورت یک متن پیوسته ارائه شود. آنچه مطرح است ارائه شرحی از انگیزه های ورود و تجارب مربوط به معلمی کردن دیگران است.

شرح تجارب تحصیلی در دوره آموزشی تربیت معلم: این شرح نشان می دهد که بر دانشجومعلم در دوره تربیت معلم (در دانشگاه فرهنگیان) چه گذشته است. شرحی از ابتدا تا انتهای تحصیل. شرحی از آنچه «انتظار داشته»، از آنچه «با آن مواجه شده و در آن زیسته»، شرحی از «نوع نگاهی که به رخدادهای واقع شده در فرایند تحصیل داشته»، شرحی از «تصمیماتی که اتخاذ کرده و اعمالی که به انجام رسانده»، شرحی از «آنچه در این جریان شنیده است (دانش ارائه شده)» و شرحی از «آنچه پذیرفته است (دانش مورد قبول)». این موضوعات اصولاً می توانند بر اساس مجموعه روایت ها، گزارش ها، دست نوشته ها، تولیدات، یادداشت های روزانه، کاربرگ های ارزیابی عملکرد دانشجو، طرح های یادگیری، برگه های فعالیت یادگیری / آزمون دانش آموزان، تصاویر و سایر اطلاعات جمع آوری شده.... در طول دوره تنظیم شوند و دانشجومعلم بهتر است به آنها استناد کند. باوجوداین، الزامی به ارائه مستندات نیست. آنچه مطرح و مقبول است، گزارش دانشجومعلم است.

تشریح معلمی کردن خود در آینده: وقتی دانشجومعلم به شرح تجارب علمی و عملی خود پرداخت، زمان آن می رسد که اعلام کند «بناست او چگونه معلمی کند؟» اینکه او چگونه معلمی می کند دارای چهار وجه اساسی است: اول اینکه «چه باورهایی درباره یادگیری و آموزش دارد». دوم آنکه «خود را به رعایت چه اصولی یا چه نظریه هایی در معلمی کردن متعهد می داند». سوم آنکه «چه آرمان هایی را برای معلمی کردن خود لحاظ کرده است». و چهارم آنکه «عمل معلمی را در موقعیت های واقعی با چه چالش هایی مواجه

می‌بیند». شرح اینکه «او چگونه با چالش‌ها مواجه می‌شود»، موضوع ارزشمندی است.

تعهدات حرفه‌ای دانشجومعلم: آنچه دانشجومعلم تا اینجا می‌گوید، شرحی است از تجربه و آرمان. اما معلمی کردن نیازمند «تعالی مستمر» است. این موضوع نیازمند آن است که دانشجومعلم از اکنون به آینده‌ای متفاوت هم عنایت داشته باشد. شرح اینکه او چه طریقی را برای بهسازی مستمر خود برگزیده است و چگونه به عنوان یک «یادگیرنده مادام‌العمر» عمل خواهد کرد، در اینجا می‌آید.

۹. منابع: به طور کلی ممکن است شخص از هیچ منبعی استفاده نکند؛ اما اگر دانشجومعلم از منابعی بهره گرفت، معرفی آنها بر اساس سبک APA ضروری است.

۱۰. پیوست‌ها: آنچه در ارتباط با این گزارش است و به فهم یا اعتبار آن کمک می‌کند اما ارائه آن در متن گزارش ممکن نیست، در پیوست قرار می‌گیرد.

نکات اساسی برای نگارش گزارش نهایی کارنمای معلمی

- ۱- هر گزارش، به عنوان «سند» تولیدی دانشجومعلم است که نسبت به تمام مفاد آن، متعهد است.
- ۲- هر گزارش، تحت یک «عنوان» منتشر می‌شود؛ عنوانی خلاقانه برای نشان دادن محتوای آن.
- ۳- نگارش گزارش با رعایت قواعد نگارشی و ویرایشی زبان فارسی، انجام می‌شود.
- ۴- حجم پیش‌بینی شده گزارش، در تمام گزارش‌ها رعایت می‌گردد.
- ۵- در همه گزارش‌ها از خط «بی‌نازنین» با اندازه ۱۴ برای متن و از همان خط به صورت «برجسته» برای عناوین استفاده می‌شود.
- ۶- متن گزارش با رعایت اصول «تایپ»، تایپ می‌گردد.
- ۷- اصول زیبایی در تنظیم متن نهایی، رعایت می‌شود.
- ۸- در نگارش متن، اصول اخلاقی و ارزش‌های اجتماعی و دینی لحاظ و رعایت می‌شود.
- ۹- از هر گزارش فقط سه نسخه برای «پردیس»، «استاد راهنما» و «دانشجومعلم»، منتشر می‌شود.
- ۱۰- بارگذاری گزارش نهایی در پورتال دانشگاه، توسط دانشجومعلم انجام می‌شود و کد اختصاص یافته به گزارش، در متن منتشر شده قید می‌گردد.

ساختار پیشنهادی برای تنظیم گزارش نهایی درس کارنمای معلمی به شرح جدول ۳ است.

مقدمات

- ✓ صفحه عنوان: مشتمل بر: آرم و نام دانشگاه (بالای صفحه)، اسم پردیس، نام گروه آموزشی، نام درس، «عنوان گزارش»، دوره تحصیلی، نام و نام خانوادگی دانشجومعلم، نام و نام خانوادگی استاد راهنما و زمان پذیرش گزارش توسط استاد راهنما (با ذکر روز، ماه و سال).
- ✓ بسم الله الرحمن الرحيم
- ✓ صفحه تاییدیه استاد راهنما و تعهد دانشجومعلم
- ✓ تقدیم نامه (در صورت لزوم)
- ✓ پیشگفتار (در صورت لزوم)
- ✓ چکیده و کلیدواژه‌ها: مشتمل بر ۲۰۰-۲۵۰ کلمه
- ✓ فهرست‌ها: فهرست مطالب، فهرست جداول، فهرست نمودارها و شکل‌ها، فهرست پیوست‌ها

متن اصلی گزارش

✓ مقدمه

✓ شرح تجارب تحصیلی در دوره آموزشی تربیت معلم:

- «انتظارات اولیه»،
- «تجارب زیسته»،
- «تحلیل از رخداد‌های واقع شده در فرایند تحصیل»،
- «تصمیمات اتخاذ شده و اعمال به انجام رسیده»،
- «آنچه شنیده شده (دانش ارائه شده)»،
- «آنچه پذیرفته است (دانش مورد قبول)»
- ✓ تشریح معلمی کردن خود در آینده:
  - «چگونگی معلمی کردن»
  - «باورهای یادگیری و آموزش».
  - «اصول یا نظریه‌های مبنایی برای معلمی کردن».
  - «آرمان‌های معلمی کردن».
  - «چالش‌های عمل معلمی در موقعیت‌های واقعی».
  - «چگونگی مواجهه با چالش‌ها معلمی در موقعیت عمل».
- ✓ تعهدات حرفه‌ای دانشجومعلم:

منابع

پیوست‌ها

سرفصل درس «برنامه‌ریزی فعالیت های مکمل و فوق برنامه»

۱. معرفی درس و منطق آن

دانش آموزان در طول سال های تحصیل مدرسه بخشی از زمان خود را درگیر برنامه ها و فعالیت هایی در سطح مدرسه هستند که تحت عنوان فعالیت های غیر رسمی / غیرتجویزی شناخته می شود. ماهیت این فعالیت ها و نقشی که در پرورش استعدادها و توانایی های دانش آموزان دارد برای معلمان یک فرصت کم نظیر است و آنان می توانند از این فرصت ها برای تعمیق آموخته ها و انتقال یادگیری های کلاسی به موقعیت های واقعی زندگی استفاده کنند. شناخت ساختار باز این برنامه ها و شیوه های بهره گیری از فرصت ها در این برنامه ها به معلمان در سازمان دادن فرصت های یادگیری داوطلبانه، غنی و متناسب با علایق دانش آموزان کمک می کند. این برنامه ها می توانند با هدف غنی سازی اوقات خارج از مدرسه دانش آموز (ایام تعطیل و...) نیز مورد استفاده قرار گیرند.

نام درس: برنامه‌ریزی فعالیت های مکمل و فوق برنامه				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: انواع فعالیت های فوق برنامه را به جهت ارتباط آن با برنامه رسمی مطالعه، و نقش این فعالیت ها در پرورش استعدادها و توانایی های دانش آموزان تحلیل و گزارش نماید. با مطالعه امکانات و منابع (مدرسه و محل) طرح برنامه فعالیت های فوق برنامه را در راستای تحقق اهداف دوره ابتدایی تهیه، و تأثیر آن بر عملکرد دانش آموزان / مدرسه را گزارش نماید.				نوع درس: نظری-عملی تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت پیشنیاز: برنامه ریزی درسی در آموزش ابتدایی
				شایستگی اساسی: $pk\&pCk\&ck$ کد ۱-۲ $۳-۳\&۳-۲$ $\&۲-۳\&۲-۲$ $۳-۴\&$
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
اهداف طرح برنامه نشان دهنده شناسایی مسئله و منابع در سطح مدرسه/ محلی است و گزارش اجرا میزان تأثیر آن بر عملکرد دانش آموزان/ مدرسه را با ذکر شواهدی منعکس نموده است.	طرح برنامه متمرکز بر نیازها و منابع در سطح مدرسه است و گزارش اجرا نیز نشان دهنده تأثیر آن بر عملکرد دانش آموزان/ مدرسه می باشد.	مراحل تهیه طرح برنامه رعایت شده است، اما طرح بر بر نیازها و منابع متمرکز نیست و گزارش اجرا نیز نشان دهنده تأثیر آن بر عملکرد دانش آموزان/ مدرسه نیست.	طرح برنامه	
فعالیت طراحی شده از انعطاف لازم برای توجه به تفاوت های فردی برخوردار است و منجر به بکارگیری توانایی ها و استعدادهای دانش آموزان برای یکپارچه نمودن تجربیات یادگیرندگان	در فعالیت طراحی شده ارتباط میان برنامه رسمی و غیر رسمی در نظر گرفته شده است و فعالیت از انعطاف لازم برخوردار است و نیازهای فردی و آزادی عمل دانش آموز برای پرورش استعدادها	در فعالیت طراحی شده ارتباط میان برنامه رسمی و غیر رسمی در نظر گرفته شده است، اما فعالیت بسیار ساختارمند است و نیازهای فردی و آزادی عمل دانش آموز را برای پرورش استعدادها	فعالیت های غیر رسمی / غیر کلاسی	

در نظر نگرفته است.	در نظر گرفته شده است.	در برنامه رسمی و غیر رسمی شده است.
--------------------	-----------------------	------------------------------------

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: ماهیت و اهمیت فعالیت‌های فوق برنامه

- تعریف مفاهیم اساسی
- اهداف فعالیت‌های فوق برنامه
- اهمیت و ضرورت توجه به فعالیت‌های فوق برنامه
- طبقه بندی فعالیت‌های فوق برنامه
- کارکردهای فعالیت‌های فوق برنامه
- اصول حاکم بر طراحی و اجرای فعالیت فوق برنامه (انعطاف، تنوع، نیازهای فردی و آزادی عمل یادگیرنده و....)

فصل دوم: تاریخچه پیدایش و تحول فعالیت‌های فوق برنامه

- پیدایش و سیر تحول در جهان (از اواخر قرن نوزدهم)
- پیدایش و سیر تحول در ایران (از دهه ۱۳۴۰)

تکلیف یادگیری:

مطالعه و مقایسه فعالیت‌های فوق در برنامه مدارس ابتدایی ایران با یک کشور خارجی و گزارش آن به کلاس.

فصل سوم: انواع فعالیت‌های فوق برنامه

- فعالیت‌های علمی
- فعالیت‌های اجتماعی-فرهنگی
- فعالیت‌های دینی-پرورشی
- فعالیت‌های عاطفی-هیجانی
- فعالیت‌های بدنی-حرکتی

تکلیف یادگیری:

نمونه ای از فعالیت‌های فوق برنامه در حال اجرا در سطح کلاس درس / مدرسه را از جهت ماهیت فعالیت و تأثیر آن بر رشد توانایی‌ها و استعداد های دانش آموزان مورد مطالعه و نقد و بررسی قرار دهد.

تکلیف عملکردی:

یک نمونه فعالیت فوق برنامه با رعایت انعطاف و آزادی عمل دانش آموزان طراحی نماید.

فصل چهارم: طراحی و ارزشیابی برنامه

- برنامه درسی رسمی و غیر رسمی
- ارتباط فعالیت‌های غیر رسمی / غیر کلاسی با فعالیت‌های رسمی آموزشی
- تهیه طرح کلی برنامه
- نیازسنجی و تعیین هدف

- شناسایی منابع (در سطح مدرسه / محلی)
- سازماندهی فرصت های یادگیری
- سازماندهی فضا و اجرای فعالیت ها
- ملاک های ارزشیابی از طرح برنامه
- گزارش اجرای برنامه

تکلیف یادگیری:

تهیه گزارشی از فعالیت های فوق برنامه در سطح کلاس / مدرسه و نقد و بررسی آن به جهت تأثیر گذاری بر عملکرد دانش آموزان

تکلیف عملکردی:

طراحی، اجرا و ارزشیابی از تأثیر برنامه بر عملکرد دانش آموزان در سطح کلاس درس / مدرسه

فصل پنجم: مدیریت فعالیت های فوق برنامه

- نقش آموزشی و پرورشی مدرسه
- نقش و وظایف مربی / معلم فعالیت های فوق برنامه
- عوامل تأثیر گذار بر مدیریت موفق فعالیت های فوق برنامه (مدیر، معاون برنامه و ...)
- چگونگی شناسایی و بهره برداری از امکانات مدرسه به منظور ایجاد و بهبود فعالیت های فوق برنامه
- چگونگی شناسایی و بهره گیری از امکانات محلی

تکلیف یادگیری:

شناسایی مشکلات و تحلیل آن با توجه به فعالیت های فوق برنامه در سطح مدرسه و نقش عوامل درگیر و تأثیر گذار در آن.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم و فردی برای مطالعه ماهیت و پیشینه فعالیت های فوق برنامه در ایران و جهان و راهبرد مشارکتی در بررسی عملکرد عوامل مدرسه در بهره گیری از فرصت های فوق برنامه در ارتقاء سطح عملکرد دانش آموزان. بکارگیری راهبرد اجرای مستقل در طراحی، اجرا و ارزشیابی از برنامه.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی:

آشنایی با فعالیت های تربیتی، اجتماعی (۱۳۹۰). ناصرقلی بوالحسنی. تهران: نشر آتی.
منبع فرعی: نقش فعالیت های فوق برنامه در تربیت نوجوانان (۱۳۸۸). علی اکبر شعاری نژاد. تهران: اطلاعات.
فعالیت های فوق برنامه در آموزش عمومی (۱۳۸۸). احمد عباس پور. تهران: ضریح آفتاب.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۵ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره
ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۱۰ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

۱. معرفی درس و منطق آن

تربیت در دوره پیش از دبستان، به عنوان یکی از دوره های آموزشی که در آن امکان شناسایی ظرفیت های بالقوه کودکان و نیز کمک به آن ها در رفع کاستی ها است از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در بسیاری از کشور ها میزان و کیفیت خدمات ارائه شده از سوی دولت ها در دوره پیش از دبستان به عنوان یکی از شاخص های توسعه آموزش در نظر گرفته می شود. تربیت در این دوره باید بر اساس تمایلات و توانایی کودک متمرکز باشد و بتواند تجربیات غنی و متنوعی را برای پاسخ به نیاز ها در طیفی از تفاوت های فردی تدارک ببیند. آشنایی دانشجو معلمان با ماهیت برنامه ها در دوره پیش از دبستان و نقش آن پرورش و کسب مهارت های یادگیری و نیز یادگیری های پایه به آنان کمک می کند تا بتواند متناسب با سطح رشدی کودکان، با تمرکز بر بازی و فعالیت های سازمان یافته و آزاد فرصت های یادگیری غنی را برای کمک به کودکان تدرک ببینند.

نام درس: آموزش و پرورش پیش دبستانی				مشخصات درس نوع درس: نظری - عملی - تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۴۸ ساعت
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت ویژگی های کودکان در دوره پیش دبستان فرصت های یادگیری را برای آموزش مهارت های یادگیری/ مهارت های پایه طراحی، اجرا و ارزیابی نماید.				شایستگی اساسی: $PCK \ \& \ Pk \& Ck$ کد - & - - & - & - &
ملاک ها	سطح ۱	سطح ۲	سطح ۳	یادگیری
	با مطالعه کودک در موقعیت واقعی می تواند به برخی از ویژگی های رشدی اشاره نموده و پیشنهادات کلی برای برنامه ریزی ارائه نماید.	با مطالعه کودک در موقعیت واقعی می تواند سطح رشدی را شناسایی نماید و مهارتهای یادگیری/ مهارت های پایه را برای برنامه ریزی تعیین نماید.	با مطالعه کودک در موقعیت واقعی می تواند سطح رشدی را شناسایی نماید و مهارتهای یادگیری/ مهارت های پایه را برای برنامه ریزی تعیین نماید.	

فعالیت یادگیری طراحی شده مبتنی بر نیاز سنجی است و در طراحی آن ظرفیت های محیط یادگیری و نیز دامنه تفاوت های فردی را در نظر گرفته است.	فعالیت یادگیری طراحی شده مبتنی بر نیاز سنجی است و نیاز های کودکان در این دوره بدون توجه به دامنه تفاوت های فردی مد نظر گرفته است.	برای طراحی فعالیت یادگیری اطلاعاتی از محیط یادگیری و نیاز های دانش آموزان جمع آوری شده اما نیاز ها برای طراحی به صراحت تعیین نشده است.	طراحی فعالیت	
--	---	--	-------------------------	--

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: تربیت در دوره پیش دبستان

- اهمیت آموزش در دوره پیش دبستان
- پیشینه آموزش پیش از دبستان در ایران و جهان
- یادگیری کودک در دوره پیش دبستان
- رشد ذهنی (نقش نیکره راست و چپ)
- رشد عاطفی اجتماعی
- رشد اخلاقی
- رشد جسمی
- رشد زبان
- مهارت های یادگیری
- مهارت های پایه

تکلیف عملکردی: مطالعه یک کودک در موقعیت واقعی و تعیین ویژگی های رشدی کودک در ابعاد مختلف برای برنامه ریزی و آموزش

فصل ۲: رویکرد های برنامه درسی در دوره پیش دبستان

انواع برنامه ها در آموزش پیش از دبستان

- مونته سوری
- رجیو امیلی
- برنامه های درسی تلفیقی

تکلیف یادگیری: مطالعه مقالات علمی در زمینه آموزش پیش از دبستان، تهیه خلاصه ای از آن و ارائه به کلاس

فصل ۳: فعالیت های یادگیری

ماهیت فعالیت یادگیری در پیش از دبستان

انواع فعالیت های یادگیری

- نمایش

- گردش علمی
- بازی
- کاردستی
- کارگروهی
- شعر/ قصه

ساختار طراحی فعالیت های یادگیری

راهبرد های آموزش

ارزیابی از فعالیت های یادگیری

تکلیف عملکردی: شناسایی نیاز های کودکان و طراحی فعالیت یادگیری برای آموزش یک مهارت یادگیری/ مهارت های

پایه و ارزیابی نتایج آن

فصل چهارم: عوامل تأثیر گذار بر یادگیری

محیط یادگیری واقعی و ظرفیت های آن برای آموزش

منابع و امکانات ایمن و رشد دهنده در محیط یادگیری

جدول برنامه روزانه در آموزش پیش از دبستان

ارزشیابی از کودک در مراکز پیش از دبستان

نقش تسهیل گری مربی در آموزش پیش از دبستان

مشارکت خانواده ها در آموزش پیش از دبستان

تکلیف عملکردی: از یک مرکز پیش از دبستان بازدید بعمل آورده و گزارشی از برنامه های مرکز تهیه و آن را بر اساس

یافته های علمی در زمینه آموزش پیش از دبستان مورد نقد و بررسی قرار دهد.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه مد های مختلف در آموزش پیش از دبستان، بکارگیری

راهبرد های شناختی برای مطالعه ویژگی های کودک در دوره پیش از دبستان در موقعیت واقعی و برنامه ریزی برای آن،

تحلیل و ارائه راهبرد هایی برای توسعه توانایی ها و تحقق ظرفیت های بالقوه کودک، و خلق فرصت های جدید برای

کمک کودک برای یادگیری مهارت های پایه و مهارت های یادگیری.

۴. منابع آموزشی

۱- برنامه آموزش و پرورش در دوره پیش از دبستان، ونیتا کول. ترجمه فرخنده مفیدی، انتشارات سمت، ۱۳۷۲.

۲- زدلی مارگارت، دوپیرا جان ای، ترجمه، ن. پارسا، روش تربیت معلم کودکان پیش دبستان، وزارت فرهنگ و ارشاد

اسلامی، ۱۳۷۳.

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «آموزش ارزش‌ها»

۱. معرفی درس و منطق آن

دنیای معاصر تحت تأثیر فناوری های نوین بیش از هر زمان دیگر فرهنگ، ارزش ها و هنجار های اجتماعی را در سطح ملی و محلی تحت تأثیر خود قرار داده است. محیط مدرسه به عنوان اولین اجتماعی که دانش آموز ارزش های کسب شده در محیط خانواده را به صورت مستقل به تجربه می گذارد و در تعامل با سایر دانش آموزان فرآیند تحول اخلاقی خود را برای پالایش، تقویت و کسب ارزش ها و هنجار های اجتماعی دنبال می کند، نقش تعیین کننده ای در مواجهه سازنده فرهنگ ملی/محلی با تعارض ها و بحران های اخلاقی ناشی از این تحولات دارد. آشنایی معلمان با نقش و فرآیند آموزش ارزش ها به آنان در بهره گیری از این موقعیت برای خلق فرصت های بدیع و تأثیر گذار کمک می کند.

نام درس: آموزش ارزش ها				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک ماهیت و نقش آموزش ارزش ها در دوره ابتدایی بتواند با توجه به موقعیت یادگیری، از رویکرد های مختلف برای آموزش ارزش ها استفاده کند. با مطالعه رفتار های اخلاقی دانش آموزان بتواند فرصت یادگیری متناسب با سطح رشد اخلاقی را برای آموزش هنجار های اجتماعی و ارزش های اخلاقی مورد تأکید مدرسه طراحی نماید				نوع درس: نظری تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: روانشناسی رشد نحوه تدریس:
				شایستگی اساسی: <u>pck & Pk&ck</u> کد ۲-۱-۱&۲-۲-۲
				۲-۳ & ۳-۳ ۳-۴&۳
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در نمونه گزارش های تهیه شده از سطح مدرسه/ کلاس درس نوع رویکرد حاکم بر روش های تربیتی حاکم و تأثیر گذار بر درونی شدن ارزش ها را گزارش نموده و شواهد کافی از تصمیمات تربیتی برای آن ارائه نموده است.	در نمونه گزارش های تهیه شده از سطح مدرسه/ کلاس درس نوع رویکرد حاکم بر روش های تربیتی حاکم و تأثیر گذار بر درونی شدن ارزش ها را گزارش نموده اما شواهد کافی برای آن ارائه نکرده است.	در نمونه گزارش های تهیه شده از سطح مدرسه/ کلاس درس روش های حاکم و تأثیر گذار بر درونی شدن ارزش ها را گزارش کرده اما نتوانسته نوع رویکرد حاکم بر روش های تربیتی را مشخص نماید.	رویکرد ها	

تحلیل رفتار های اخلاقی	در تحلیل رفتار های اخلاقی ویژگی های رشدی را مورد توجه قرار داده است و توانسته بین رفتار ها و سطح رشد اخلاقی دانش آموزان ارتباط برقرار کند.	در تحلیل رفتار های اخلاقی ویژگی های رشدی را مورد توجه قرار داده است اما نتوانسته بین رفتار ها و ویژگی های رشد اخلاقی دانش آموزان / آموزان ارتباط برقرار کند.	در تحلیل رفتار های اخلاقی ویژگی های رشدی را مورد توجه قرار داده است و توانسته بین رفتار ها و سطح رشد اخلاقی دانش آموزان / آموزان ارتباط برقرار کند.
طراحی فرصت های یادگیری	در طراحی فرصت های یادگیری از راهبرد های مختلف استفاده شده و تلاش شده است گام های اساسی در طراحی فرصت ها مورد توجه قرار گیرد.	در طراحی فرصت های یادگیری از راهبرد های مختلف استفاده شده ولی گام های اساسی و مراحل را در این طراحی مورد توجه قرار نداده است.	در طراحی فرصت های یادگیری مراحل اساسی و گام های آموزش ارزش ها با انتخاب نظام مند راهبرد های آموزش و ارزشیابی مورد توجه قرار گرفته است.

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : کلیات

- تعریف و هدف آموزش ارزش ها
- ماهیت ارزش ها
- نظام ارزشی و چگونگی شکل گیری و تغییر آن در سطح ، خانواده و فرد .
- اهمیت آموزش ارزش ها در دوره ی ابتدایی
- انواع ارزش ها
- انسانی
- خانوادگی (اجتماعی)
- دینی
- جهانی
- تاریخچه آموزش ارزش ها
- آموزش ارزش ها در سایر کشورها
- نظام ارزشی مدرسه و تأثیرات تربیتی آن
- مفاهیم ارزشی در برنامه های درسی دوره ی ابتدایی

تکلیف یادگیری:

مطالعه مقالات در زمینه آموزش ارزش ها در یکی از محور های فوق و تهیه خلاصه آن برای ارائه به کلاس. مطالعه روش های تربیتی یک مدرسه/کلاس درس و بررسی تأثیرات آن در تقویت یا تضعیف ارزش ها.

فصل دوم : نظریه ها

- نظریه رشد اخلاقی پیاژه
- نظریه رشد اخلاقی گلبگ
- نظریه رشد روانی - اجتماعی اریکسون
- نظریه راجرز
- نظریه انسان خواستار تحقق خود (خودشکوفایی)

تکلیف یادگیری:

تهیه یک جدول مقایسه ای و نشان دادن تشابهات و تمایز های رویکرد های رشد اخلاقی

فصل سوم : رویکردها

- رویکرد اصالت فایده
- رویکرد حق و تکلیف
- رویکرد انصاف و عدالت
- رویکرد فضیلت اخلاقی
- رویکرد تمرکز بر آموزه های دینی

تکلیف یادگیری:

مطالعه یکی از رویکردها در منابع و تهیه خلاصه مقالات برای ارائه به کلاس. مصاحبه با دانش آموزان ، اولیاء و کارکنان مدرسه و شناسایی رویکرد/ رویکردهای حاکم بر آموزش ارزش ها در تعال میان دانش آموزان، کارکنان و اولیاء.

فصل چهارم : راهبردهای یاددهی - یادگیری

- سه گام اساسی در آموزش ارزش ها

۱- شناخت و آگاهی نسبت به ارزش ها

۲- علاقه به ارزش ها

۳- عمل به ارزش ها

- مراحل یادگیری در آموزش ارزش ها

- برانگیختن

- تبیین یا شفاف سازی

- انتزاع (جداسازی)

- به کارگیری

راهبردها

- معماهای اخلاقی

- تحلیل
- تبیین
- علت و معلول
- حق و تکلیف
- شبکه ارزش‌ها
- تجربیات یادگیری در تدریس ارزش‌ها

تکلیف یادگیری:

طراحی یک فعالیت یادگیری با استفاده از راهبرد های فوق

تکلیف عملکردی:

طراحی یک فرصت یادگیری با استفاده از راهبرد های مختلف برای آموزش ارزش‌ها.

ارزش‌یابی

۱- مصادیق سنجش :

- زمان سنجش
- سنجش‌گران
- شیوه‌های سنجش
- آزمون عملکردی
- مشاهده
- پوشه کارنما
- ایفای نقش
- مصاحبه
- پروژه‌های دانش‌آموزی
- تحلیل اسناد و مدارک

تکلیف یادگیری:

دانشجویان فرایند آموزش ارزش‌ها را در یک موقعیت یادگیری مطالعه نموده و نحوه ارزشیابی از آن را گزارش نمایند.

تکلیف عملکردی:

طراحی و اجرای یک آزمون عملکردی برای سنجش فرصت یادگیری طراحی شده در فصل ۴ و گزارش نتایج آن با توجه به اهداف آموزشی تحلیل نمایند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از راهبرد مستقیم و پردازش اطلاعات برای مشاهده، ثبت و تحلیل گزارش تهیه شده از عملکرد مدارس و کلاس‌های درس در آموزش ارزش‌ها. استفاده از راهبرد روشن سازی ارزش‌ها و طرز تلقی برای تحلیل دیدگاه‌های شخصی و مفروضات تربیتی معلم و تأثیر آن بر عملکرد دانش‌آموزان. بکارگیری شیوه مشارکتی در ارزیابی ظرفیت فرصت‌های یادگیری طراحی شده برای آموزش و درونی شدن ارزش‌ها در سطح مدرسه و کلاس درس.

۴. منابع آموزشی

منبع اصلی: عبداللطیف خلیفه (۱۳۷۸). بررسی روان شناختی تحول ارزش ها. ترجمه سید حسین سپیدی. انتشارات استان قدس رضوی.

سوسن سیف، پروین کدیور، رضا کرمی نوری، حسین لطف آبادی (۱۳۸۵) روانشناسی رشد انتشارات سمت،

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون پایانی ۵ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای

ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «روانشناسی بازی»

۱. معرفی درس و منطق آن

از آغازین روز های زندگی بازی های کودکان، نقش تعیین کننده ای در برقرار ارتباط آنان با محیط اطراف و کسب تجربه دارد. در طول سال های قبل از مدرسه، کودکان به کمک بازی بسیاری از مفاهیم و مهارت ها را به صورت دانش غیر رسمی فرا می گیرند و در روابط خود با دیگران از آن استفاده می کنند. با ورود به مدرسه بازی نزد آنان مفهومی عمیق تر و معنادار تری پیدا می کند و می توان به کمک بازی ها فرآیند برونی سازی و ایجاد ارتباط میان دانش غیر رسمی و رسمی را فراهم نمود. آشنایی معلمان با نقش بازی در یادگیری و شیوه هایی که به کمک آن قادر به برنامه ریزی برای کاهش دشواری های یادگیری و لذت بخش نمودن آن می کند به معلمان در حل مشکلات یادگیری و لذت بخش نمودن یادگیری کمک می کند.

نام درس: روانشناسی بازی				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با شناخت نقش بازی در یادگیری و کاربرد آن در آموزش یک نمونه بازی آموزشی طراحی و میزان تأثیر گذاری آن بر یادگیری دانش آموزان را گزارش کند.				نوع درس: نظری -تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: روانشناسی رشد کودک نحوه تدریس:
				شایستگی اساسی: <u>PCk&Pk&Ck&Gk</u> <u>۴-۱&۴-۲ & ۱-۲ & ۱-۲</u> <u>۲&۳-۱ & ۳-۴</u>
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در مطالعه بازی کودکان تناسب میان ویژگی های رشدی و بازی را به همراه پیشنهاداتی با در نظر گرفتن ابعاد مختلف رشد جهت توسعه توانایی ها با استفاده از بازی ارائه کرده است.	در مطالعه بازی کودکان تناسب میان ویژگی های رشدی و بازی را به همراه پیشنهاداتی برای استفاده از بازی جهت توسعه توانایی ها را ارائه کرده است.	در مطالعه بازی کودکان تناسب میان ویژگی های رشدی و بازی را گزارش نموده ولی پیشنهادی برای استفاده از بازی جهت توسعه توانایی ها را ارائه نکرده است.	ویژگی های فردی	
بازی آموزشی طراحی شده منجر به درگیر شدن دانش آموز شده است و تأثیر آن بر ارتقاء سطح یادگیری و انتقال آن به موقعیت جدید شده است و این نتیجه با ملاک های ارزیابی مشخصی گزارش شده است.	بازی آموزشی طراحی شده منجر به درگیر شدن دانش آموز شده است و تأثیر آن بر حل مشکل یادگیری/ بهبود یادگیری با توجه به ارزیابی از یادگیری دانش آموز گزارش شده است.	بازی آموزشی طراحی شده منجر به درگیر شدن دانش آموز شده است اما تأثیر آن بر حل مشکل یادگیری/ بهبود یادگیری مورد ارزیابی قرار نگرفته است.	بازی آموزشی	

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل ۱: نظریه‌های بازی

- نظریه انرژی اضافی
- نظریه پیش تمرین
- نظریه استراحت و رفع خستگی
- نظریه تکرار فعالیت های اجدادی
- نظریه فروبل
- نظریه ژان ژاک روسو
- نظریه ماریا مونته سوری
- نظریه لیو ویگوتسکی
- نظریه جروم برونر
- نظریه اریک اریکسون
- نظریه ژان پیاژه
- نظریه جان دیویی
- نظریه راجرز
- نظریه پستالوزی
- تکلیف یادگیری:

با بررسی نمونه گزارش های ارائه شده از یک موقعیت بازی کودکان (مشاهده مستقیم کودکان به هنگام بازی) را با توجه به دیدگاه های مطرح شده تحلیل و نقش بازی در یادگیری را با توجه به تفاوت های فردی گزارش نماید. مطالعه مقالات علمی- پژوهشی در زمینه بازی و نقش آن در یادگیری و ارائه خلاصه آن به کلاس.

فصل ۲: تحول رشدی و بازی

بازی و رشد ذهنی

- روند تحول ذهنی و نقش بازی
- انواع بازی ها برای رشد ذهنی
- کاربرد بازی برای حل مشکلات یادگیری

بازی و رشد اجتماعی

- روند رشد اجتماعی و نقش بازی
- انواع بازی ها برای رشد اجتماعی
- کاربرد بازی برای حل مشکلات یادگیری

بازی و رشد عاطفی

بازی و رشد جسمی

تکلیف یادگیری:

کودکان را در یک موقعیت واقعی مشاهده و با ثبت رفتار آنان، ارتباط بازی با سطح رشدی را مورد بررسی قرار داده و پیشنهادی برای توسعه توانایی کودکان ارائه کند.
با در نظر گرفتن ویژگی های رشدی یک گروه/ یک کودک بازی برای تقویت یکی از ابعاد رشدی آنان/ او طراحی نماید.

فصل ۳: عوامل موثر در بازی

- جنس
- هوش
- سن
- محیط
- نیاز های خاص

فصل ۴: انواع بازی

- بازی در مهد کودک و آمادگی (دختر و پسر)
- بازیهای دوره اول ابتدایی (دختر و پسر)
- بازیهای دوره دوم ابتدایی (دختر و پسر)

تکلیف یادگیری:

یک موقعیت آموزشی در مدرسه را مشاهده و از نوع بازی ها و تناسب آن با سطح رشدی کودکان/ تأثیر آن بر یادگیری دانش آموزان گزارشی تهیه نماید.

فصل ۵: شرایط بازی

- وسایل
- فضا
- زمان
- همبازی ها

فصل ۶: معیار های ارزیابی بازی ها

- معیار اسباب بازی ها
- بسته های بازی آموزشی
- بازی های رایانه ای
- بازی های خلاقانه

تکلیف عملکردی:

با شناسایی مشکل یادگیری دانش آموز/ دانش آموزان در یکی از موضوعات درسی، بازی آموزشی طراحی، اجرا و نتایج آن در کمک به/ تقویت یادگیری دانش آموز/ دانش آموزان را گزارش نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

استفاده از فرصت های یادگیری مستقیم/ فردی از طریق مطالعه نظریه های علمی در زمینه بازی و نقش آن در یادگیری و کاربرد آن برای کمک رشد دانش آموزان در ابعاد مختلف/ یادگیری آنان، طراحی بازی های آموزشی و ارائه نتایج اجرای آن در سطح کلاس درس. بکارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت های آموزشی و ارائه راهبرد هایی برای بهبود یادگیری دانش آموزان و خلق فرصت های جدید یادگیری به کمک انواع بازی های آموزشی.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

روان شناسی بازی، کودکان، بازی و رشد - نویسنده فرگاس پیترو هیوز - مترجم کامران گنجی - آخرین چاپ - انتشارات رشد

روانشناسی بازی - محمد علی احمدوند - آخرین چاپ - انتشارات دانشگاه پیام نور

روان شناسی بازی - دکتر سیامک مهجور - آخرین چاپ - نشر راهگشا

منابع فرعی:

بازی در مدرسه - دکتر محمد نبوی و محمود ذکایی - آخرین چاپ - انتشارات دانشگاه تهران

بازی درمانی - حمیرا قزوینی نژاد - آخرین چاپ - نشر آبیژ

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۵ نمره

ارزیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۵ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس «بهداشت و ایمنی در مدارس»

۱. معرفی درس و منطق آن

از آنجا که حفظ و تقویت سلامت و ایمنی محیط مدرسه از وظایف و مسئولیت های کلیه کارکنان خصوصاً معلمان می باشد، ضروری است معلمان با استاندارد های محیط آموزشی سالم/ ایمن و تأثیرات آن بر یادگیری دانش آموزان آگاه بوده و بتوانند در راستای سالم/ ایمن سازی محیط آموزشی و پیش گیری از بیماری ها/ آسیب ها در سطح مدرسه با مشارکت سایر مسئولان در سطح مدرسه برنامه ریزی و اقدام نمایند. بسیاری از بیماری های کودکان رابطه نزدیکی با روش زندگی آنان در خانواده دارد، آگاهی معلمان از اصول بهداشتی و آموزش آن در موقعیت های رسمس و غیر رسمی می تواند سطح سلامت کودکان را بهبود بخشد و به پیش گیری از بیماری ها و آسیب ها کمک نماید.

نام درس: بهداشت و ایمنی در مدارس				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود:				نوع درس: نظری -تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۳ ساعت
با درک تعریف سلامت، سطح سلامت دانش آموزان و مدرسه را بر اساس معیار های مدرسه سالم ارزیابی و پیشنهاداتی برای ارتقاء سطح سلامت مدرسه/ کنترل بیماریهای رایج ارائه نماید. در موقعیت خطر کمک های اولیه را برای کاهش آسیب ها/ پیشگیری از حوادث ارائه نماید.				شایستگی اساسی: <i>Gk&ck</i> کد ۱-۲ & ۱-۱ ۲&۴-۴&۲
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
با ارزیابی سطح بهداشت و سلامت مدرسه پیشنهاداتی ناظر به ارتقاء سطح سلامت و بهداشت که منجر به پیشگیری از بیماری ها/ حوادث می شود را ارائه نماید.	با شناخت ملاک های سلامت و بهداشت می تواند ارزیابی از سطح بهداشت و سلامت مدرسه به همراه پیشنهاداتی برای بهبود آن ارائه نماید.	ملاک های سلامت را می شناسد و می تواند ارزیابی کلی از سطح بهداشت و سلامت مدرسه ارائه نماید.	سطح سلامت	
گزارش تهیه شده از وضعیت ایمنی نشان دهنده موقعیت های خطر را است و در پیشنهادات ارائه شده روش هایی برای افزایش سطح ایمنی نیز مطرح شده است.	در گزارش تهیه شده از وضعیت ایمنی مدرسه سطح ایمنی را در موقعیت های مختلف شناسایی و پیشنهادات عملی برای پیشگیری از خطر ارائه نموده است.	در گزارش سطح ایمنی مدرسه و موقعیت های خطر را شناسایی و گزارش نموده است.	موقعیت خطر	

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول : سلامت

۱-تعریف سلامت

۲- تغذیه سالم

۳- سلامت و پیشگیری

۴- سلامت و ایمنی

۵- سلامت روانی

فصل دوم: بهداشت

۱- تعریف بهداشت

۲- بهداشت محیط

۳- بهداشت مدارس

۱- بهداشت محیط مدارس

۲- ویژگی های یک مدرسه سالم (سلامت فیزیکی و روانی)

۳- روش های کاهش آسیب دیدگی در مدارس

تکلیف عملکردی:

وضعیت بهداشت مدرسه را به جهت رعایت ویژگی های مدرسه سالم بررسی و پیشنهادتی برای کاهش آسیب/ کنترل موقعیت های خطر زا، ارتقاء سطح سلامت ارائه نماید.

فصل سوم: بیماری

۱-تعریف بیماری

۲- بیماری واگیردار (عامل بیماری - نحوه ی سرایت - نشانه های ظاهری - راه های پیشگیری)

۳- بیماریهای غیر واگیردار (اختلالات بینایی - اختلالات شنوایی - اختلالات وضعیتی در اندامها - بیماریهای غیر واگیردار شایع)

فصل چهارم : فوریت های پزشکی

۱-تعریف کمکهای اولیه

۲- فوریت های پزشکی (مصدومیت ها - جراحات - تصادفات - مسمومیت ها)

۳- مهارت های لازم در حوادث (نبض - فشار خون - احیا - بستن زخمها - آتل بندی - بیرون آوردن مواد خارجی از اندامها)

فصل پنجم : بحران

۱-تعریف بحران

۲- انواع بحران

۳- روشهای مقابله با بحران

تکلیف یادگیری:

با مشارکت همکلاسی ها/ همکاران در مدرسه برای یک موقعیت بحران فرضی (ناظر به موقعیت محلی مدرسه) امکانات لازم را تهیه و به صورت نمایشی روش های مقابله با بحران را با مشارکت دانش آموزان تمرین نماید.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری مشارکتی و ایفای نقش برای بکارگیری مهارت ها در موقعیت خطر/ پیش گیری از حوادث/ افزایش سطح ایمنی مدرسه و کسب آمادگی برای اقدام به موقع. بکارگیری راهبرد های شناختی در تحلیل موقعیت بهداشتی/ سطح سلامت مدرسه و ارائه راهبرد هایی برای بهبود آن.

۴. منابع آموزشی

منابع اصلی:

باقیانی مقدم، محمد حسین و دیگران (۱۳۸۴). آموزش بهداشت، ارتباطات و تکنولوژی آموزشی. چراغ دانش. صافی، ناصر (۱۳۸۱). دکتر بگو چرا. انتشارات مدرسه برهان

منابع فرعی:

کیخا، شهرام (۱۳۹۱). تریاز به زبان ساده. مشهد: انتشارات مجد دانش.
کیخا، شهرام (۱۳۹۱). تکنیکهای پایه و پیشرفته احیا بیماران. مشهد: انتشارات مجد دانش.
Accident & emergency (theory into praectice)- brrriandolan – lyndaholt Elsevier
2013
Oxford american hard book . p critictical care – johan A. kellum - oxford press
2008

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: آزمون مباحث نظری به میزان ۱۰ نمره
ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت های یادگیری پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۱۰ نمره
ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود.

سرفصل درس «آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی (۲)»

۱. معرفی درس و منطق آن

آموزش و پرورش برای ارائه خدمات عادلانه به همه دانش آموزان صرفنظر از موقعیت و سطح توانایی، نیازمند استفاده از سازو کارهایی است که شرایط، امکانات و فرصت های یادگیری را متناسب با ویژگی ها و اقتضائات دانش آموزان دارای نیاز های ویژه هماهنگ نماید. معلمان در تطبیق برنامه درسی با نیاز این گروه از دانش آموزان نیاز مند تعدیل انتظارات آموزشی، محتوا، روش ها و شیوه های ارزشیابی هستند تا به این گروه از دانش آموزان در مدیریت محدودیت ها و استفاده از توانایی های خود برای داشتن یک زندگی موفقیت آمیز کمک کنند.

نام درس: آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی (۲)				مشخصات درس
اهداف / پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک نقش و اهمیت آموزش فراگیر روش هایی را برای شناسایی و بکارگیری راهبردهای مداخله ای برای آموزش و پرورش کودکان با نیازهای ویژه در کلاس های عادی طراحی و اجرا نماید.				نوع درس: نظری -تعداد واحد: ۲ زمان درس: ۳۲ ساعت پیشنیاز: آموزش و پرورش فراگیر در دوره ابتدایی ۱ نحوه تدریس:
				شایستگی اساسی: <i>PCK&PK&ck</i> -کد ۱- ۱-۲&۱-۱&۲-۱ & ۲-۲ & ۳-۲-۱&۳-۲ & ۳-۱&۲-۳ ۴-۳&۳
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در مقایسه دیدگاه ها توانسته است شواهد کافی از پژوهش ها در تأیید آموزش دانش آموزان دارای نیازهای ویژه در مدارس عادی به گونه ای که از یادگیری همه دانش آموزان پشتیبانی شود ارائه کند.	در مقایسه دیدگاه ها توانسته به استدلال های دو گروه را مقایسه و شواهد کافی برای رد یا تأیید آموزش دانش آموزان دارای نیازهای ویژه در مدارس عادی ارائه کند.	در مقایسه دیدگاه ها به برخی از استدلال های هر یک از دو گروه اشاره نموده است اما شواهد کافی برای رد یا تأیید آموزش دانش آموزان دارای نیازهای ویژه در مدارس عادی ارائه نکرده است.	منطق آموزش فراگیر	
دیدگاه دانش آموزان در خصوص پذیرش کودکان با نیاز های ویژه را ثبت و گزارش نموده و توانسته برنامه ای را در سطح مدرسه برای ایجاد فضای حمایتی از این گروه از دانش آموزان طراحی و اجرا نماید	دیدگاه دانش آموزان در خصوص پذیرش کودکان با نیاز های ویژه را ثبت و گزارش نموده و فعالیت طراحی شده نشان دهنده تأثیر گذاری بر فضای حمایتی میان دانش آموزان در کلاس درس است.	دیدگاه دانش آموزان در خصوص پذیرش کودکان با نیاز های ویژه را ثبت و گزارش نموده اما نتوانسته است فعالیتی را برای تأثیر گذاری بر فضای حمایتی کلاس / مدرسه طراحی و اجرا نماید.	راهبرد پذیرش های	

برنامه یادگیری طراحی شد در راستای نیاز شناسایی شده در ابعاد مختلف است و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموز به همراه شواهدی از عملکرد گزارش شده است.	برنامه یادگیری طراحی شد در راستای نیاز شناسایی شده در ابعاد مختلف است و تأثیر آن بر یادگیری دانش آموز گزارش شده است.	برنامه یادگیری طراحی شد در راستای نیاز شناسایی شده در ابعاد مختلف است اما تأثیر آن بر یادگیری دانش آموز گزارش نشده است.	طراحی برنامه	
--	--	---	--------------	--

۲. فرصت‌های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: نیازهای ویژه آموزشی – تعریف مجدد دشواری های یادگیری

- آموزش های موثر
- عوامل مرتبط با دشواری های یادگیری
- ویژگی های دانش آموزان دارای دشواری های یادگیری

فصل دوم: طراحی برنامه آموزشی یکپارچه

- مراحل برنامه ریزی آموزشی یکپارچه
- مشکلات و دشواری های برنامه ریزی مبتنی بر کودک
- همسالان در نقش پرورش گر و آسان ساز
- تداوم بخشی به رشد همه کودکان
- رشد زبان و سواد آموزی
- رشد بدنی
- رشد شناختی ، تفکر و مهارت های مشکل گشایی
- نگاهی به محوطه های فعالیت های مناسب

تکلیف عملکردی:

با توجه به نیاز های شناسایی شده یک برنامه آموزشی برای کمک به دانش آموزان با نیاز های ویژه در یک کلاس عادی تهیه، اجرا و نتایج تأثیر آن بر رفع مشکلات یادگیری دانش آموز را به همراه مستندات ارائه کند.

فصل سوم : انطباق برنامه آموزشی

- اصول زیر بنایی برنامه ی آموزشی
- تعیین هدف
- اهداف عینی
- تحلیل تکلیف
- انتخاب محتوای آموزشی
- برنامه آموزش انفرادی (IEP)
- انطباق زمان آموزش

- تغییر و اصلاح وسایل و مواد آموزش

تکلیف یادگیری:

با مطالعه نمونه ای از برنامه های آموزش انفرادی در سایر کشور ها، جدول مقایسه ای از تمایز یا تشابه روش ها در آموزش دانش آموزان با نیاز های ویژه در یکی از عناصر برنامه درسی ارائه نماید.

فصل چهارم : اداره رفتار

- قوانین کلاسی
- تغییر رفتار و اصلاح رفتار
- کمک به کودکان کناره گیر یا کمرو
- راهبردهایی برای کاهش رفتارهای اخلا گرا نه
- درمان دارو شناختی
- درمان غذایی

تکلیف عملکردی:

با مشاهده کلاس درس در مدارس عادی و شیوه آموزش به دانش آموزان با نیاز های ویژه و روش های آموزش و مدیریت کلاس درس را بررسی و گزارش نماید.

فصل پنجم : تحول مهارت های اجتماعی و پذیرش در گروه همسالان

- شناسایی کودکان دچار مشکل ارتباطی با همسالان
- تربیت اجتماعی
- ایجاد یک محیط حمایت کننده
- نفوذ بر نگرش ها ، بهبود نگرش ها ، ایجاد فرصت ها
- سازمان دهی کار گروهی
- تربیت مهارت های اجتماعی
- چگونگی آموزش مهارت های اجتماعی و مراحل آماده سازی مهارت های اجتماعی

تکلیف عملکردی:

با مطالعه مقالات علمی در زمینه مهارت های اجتماعی و پذیرش کودکان با نیاز های ویژه در گروه همسالان فعالیت یادگیری را برای تأثیر گذاری بر دیدگاه دانش آموزان / کارکنان و ایجاد فضای حمایتی طراحی، اجرا و گزارش کند.

فصل ششم : نظام های حمایتی مدرسه مدار و منطقه ای

- راهبردهای کمکی در کلاس درس
- تدریس خصوصی توسط گروه همسالان و سنین مجاور
- نقش دستیاران معلم ، غیر متخصص ها ، والدین
- آموزش با کامپیوتر
- الگوی اتاق مرجع

- راهبردهای کلی مدرسه
- رویکردهای چند منظوره
- معلمان کلاس های عادی چه چیزهایی را باید بدانند؟
- نقش معلم حامی و مشاور نیاز های ویژه
- دانستنی های لازم برای معلمان حامی و مشاوران

تکلیف یادگیری:

به عنوان دستیار معلم، برنامه پیش بینی شده از سوی معلم کلاس را برای اطلاع رسانی به والدین / دانش آموز اجرا و نتایج آن را منعکس نمایید.

فصل هفتم : متخصصان به عنوان اعضای گروه برنامه ریزی

- نقش متخصصان گوناگونی که از کودک و خانواده حمایت می کنند
- رویکردهای گروهی به خدمات رسانی
- متخصصان حمایتی در نقش ارزیابی
- متخصصان حمایتی در نقش مشاور
- مدیریت و هماهنگ سازی خدمت رسانی
- متخصصان حمایتی در برنامه اجتماعی آموزش به خردسالان
- کار با خانواده ها در زمینه برنامه ریزی برای گذار

تکلیف یادگیری:

روش استفاده از متخصصان مختلف برای کمک به دانش آموزان با نیاز های ویژه را در سایر کشور ها مطالعه و خلاصه یافته های خود را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

فصل هشتم : مشاهده و ارزیابی

- مشاهده به عنوان ارزیابی در موقعیت های آموزش فراگیر متناسب با رشد
- فنون مشاهده
- مشاهده به عنوان ارزیابی در فعالیت های گوناگون
- نگهداری و تنظیم اطلاعات
- جنبه های اخلاقی ارزیابی
- ارزیابی چیست ؟
- چرا معلم ها باید ارزیابی کنند؟
- معلم ها چه وقتی ارزیابی می کنند؟
- معلم ها چگونه ارزیابی را انجام می دهند؟
- در مورد نتایج ارزیابی چه اقداماتی صورت می پذیرد؟

تکلیف یادگیری:

روش های ارزیابی از کودکان با نیاز های ویژه در کلاس های عادی را در مقالات/ تجربیات سایر معلم ها/ مشاهده کلاس درس/ مستندات جمع آوری شده از عملکرد دانش آموزان با نیاز های ویژه مطالعه و نتایج آن را در قالب یک مقاله کوتاه ارائه کند.

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

تدارک دیدن فرصت های یادگیری عملی برای کسب تجربه مستقیم برای مشاهده فرآیند آموزش به کودکان با نیاز های ویژه برنامه ریزی برای پاسخ به تفاوت های فردی دانش آموزان در کلاس های عادی برای موضوعات درسی مختلف. استفاده از راهبرد های شناختی برای طراحی برنامه درسی و فرصت های یادگیری است.

۴. منابع آموزشی

—

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ۱۰ نمره

ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در تکالیف یادگیری و تکالیف عملکردی پیش بینی شده و مشارکت در فعالیت ها ۱۰ نمره

ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می شود. مبنای ارزیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک ها و سطوح پیامد های یادگیری تعیین شده است.

سرفصل درس « پرورش تفکر و تعقل در کودکان »

۱. معرفی درس و منطق آن

توسعه ارتباطات و اطلاعات امکان دستیابی یادگیرندگان به منابع متنوع اطلاعاتی افزایش داده و یادگیری آنان را از محدوده کلاس های درسی به گستره وسیعی از منابع یادگیری تبدیل نموده است. در چنین شرایطی، نظام های آموزشی کسب مهارت های تفکر را به عنوان یکی از مهارت های اساسی در برنامه های لحاظ نموده، و انتظار دارند تا دانش آموزان در پایان دوره مدرسه ای بتوانند با کسب این مهارت ها ب بتوانند موقعیت های نا آشنا و پیچیده را تحلیل نموده و با اتخاذ روش هایی توانایی روبرو شدن با این دسته از مسایل را بدست آورند. علاوه بر این آموزش راهبرد های تفکر به صورت تلفیق شده با موضوعات درسی یا به صورت مستقل از سوی معلمان امکان دستیابی دانش آموزان به سطوح بالای یادگیری را فراهم کرده و به آنان در غلبه بر مشکلات تحصیلی و تقویت خودپنداره تحصیلی مثبت کمک می کند.

نام درس: پرورش تفکر و تعقل در کودکان				مشخصات درس
اهداف/ پیامدهای یادگیری: در پایان این واحد یادگیری دانشجو قادر خواهد بود: با درک مفاهیم، ابعاد و روش های پرورش تفکر و تعقل در کودکان فعالیت یادگیری را برای تقویت این مهارت ها طراحی، اجرا، و ارزیابی نماید.				نوع درس: نظری - عملی
				تعداد واحد: ۲
				زمان درس: ۴۸ ساعت
				پیشنیاز: روانشناسی تربیتی
				شایستگی اساسی: ck کد ۱-۲ & ۳ PK - ۳ & ۳-۴ pck
سطح ۳	سطح ۲	سطح ۱	ملاک ها	
در بررسی رویکرد های برنامه درسی صرفاً به بیان ویژگی های هر یک از رویکرد ها را ارائه نموده و تمایز و تشابه آن ها را با بیان تأثیرات هر یک در پرورش مهارت های تفکر و تعقل گزارش کرده است	در بررسی رویکرد های برنامه درسی صرفاً به بیان ویژگی های هر یک از رویکرد ها را ارائه نموده و تمایز و تشابه آن ها را گزارش کرده است	در بررسی رویکرد های برنامه درسی صرفاً به بیان ویژگی های هر یک از رویکرد ها بسنده کرده و تمایز و تشابه آن ها را گزارش نکرده است.	رویکرد ها	
در تحلیل محتوای مواد آموزشی ویژگی ها را شناسایی نموده است و ارتباط ویژگی ها مواد	در تحلیل محتوای مواد آموزشی ویژگی ها را شناسایی نموده است و ارتباط ویژگی ها مواد	در تحلیل محتوای مواد آموزشی برخی از ویژگی ها را مورد توجه قرار داده است اما نتوانسته بین	تحلیل محتوا	

ویژگی مواد آموزشی و نقش آن در پرورش مهارت های تفکر و تعقل ارتباط برقرار کند.	آموزشی و نقش آن در پرورش مهارت های تفکر و تعقل را گزارش کرده است.	آموزشی و تأثیر آن در پرورش مهارت های تفکر و تعقل را در سطوح و ابعاد مختلف تفکر گزارش کرده است.
طراحی فعالیت یادگیری	در طراحی فرصت های یادگیری از فرآیند کاندوکاو فلسفی استفاده شده اما نتایج اجرا نشان دهنده طی فرایند کاندوکاو فلسفی تا رسیدن به نتایج پیش بینی شده نیست .	در طراحی فرصت های یادگیری از فرآیند کاندوکاو فلسفی استفاده شده اما و اجرا نشان دهنده طی فرایند کاندوکاو فلسفی تا رسیدن به نتایج پیش بینی شده است .

۲. فرصت های یادگیری، محتوای درس و ساختار آن

فصل اول: کلیات

مفاهیم تفکر، تعقل، حکمت

نقش تفکر و تعقل در زندگی روزانه

تاریخچه و سابقه آموزش رسمی در ایران و جهان

ارتباط « پرورش تفکر و تعقل » با :

- اهداف نظام آموزشی
- آموزه های دینی
- برنامه درسی
- روش های آموزش
- ویژگی های کودکان

تکلیف یادگیری:

با مطالعه مقالات علمی شباهت و تفاوت آموزش و پرورش تفکر و تعقل در ایران و جهان را با یکدیگر مقایسه کرده و نتایج را در جدول نمایش دهند.

فصل ۲: رویکردهای آموزش و پرورش تفکر

- ۱- آموزش و پرورش مهارت های تفکر (خلاق، نقاد، منطقی، سیستمی) به صورت مستقل در برنامه درسی
- ۲- آموزش و پرورش مهارت های تفکر (خلاق، نقاد، منطقی، سیستمی) به صورت تلفیق در برنامه درسی

۳- آموزش و پرورش مهارت‌های تفکر (خلاق، نقاد، منطقی، سیستمی) به دو صورت مستقل و تلفیقی در برنامه درسی

تکلیف یادگیری:

نمونه ای از برنامه های درسی با یکی از رویکرد های فوق به صورت گروهی شناسایی و تفاوت آموزش و پرورش تفکر و تعقل در هر یک از رویکردهای فوق را با یکدیگر مقایسه کرده و نتایج را در جدول نمایش دهند.

فصل ۳: روش پرورش تفکر

- گفت و شنود سقراطی
- حل مسئله دیویی
- مشارکتی پیرس
- زبان و جامعه ویگوتسکی
- «کند و کاو مشترک» شیوه تلفیقی برگرفته از روش‌های فوق برای پرورش تفکر و تعقل کودکان

تکلیف عملکردی:

با مشاهده و ثبت عملکرد/ رفتار کودک و ویژگی های آن در یک موقعیت، تفسیر خود را از عملکرد/ رفتار کودک با استفاده از این نظریات تبیین کند.

فصل ۴: محتوا

انتخاب محتوا براساس برخی ابعاد برنامه‌های آموزش و پرورش تفکر

- مهارت‌های تفکر (خلاق، نقاد، منطقی، سیستمی)
- صفات و ویژگی‌های فرد متفکر و متعقل
- حکمت نظری (هستی و وجود)
- حکمت عملی و سبک زندگی (ارزش‌ها، خوب و بد و سبک زندگی)
- زیبایی شناسی (اجزای زیبایی)
- معرفت شناسی (ماهیت دانش و آنچه که می‌توان آموخت)
- منطق (چگونگی درست استدلال کردن و مغالطه‌ها)
- مهارت‌های سطوح بالای تفکر

- درک روابط و شناسایی الگوهای
- رمزگشایی و رمزگذاری
- منش تفکر در زندگی
- تفسیر، تحلیل، ارزشیابی، استنتاج، استنباط، خودتنظیمی
- شناسایی مشکل، کاوشگری و حل مسئله

ابزار تفکر فلسفی و شباهت و تفاوت آن با کاوشگری

- طرح سؤال‌ها/ فرضیه‌ها
- هدایت مشاهدات و یافته‌ها
- نتیجه‌گیری
- ارائه دلیل یا دلیل آوردن

- شناسایی مفروضات زیربنایی
- تصمیم‌گیری

مواد آموزشی

- متن (داستان، مقاله، شعر، خبر، ضرب‌المثل و ...)
- فیلم/ نمایش
- عکس / پوستر / نقاشی / کاریکاتور
- بازی‌های آموزشی با استفاده از اشیا موجود در محیط

تکلیف عملکردی:

با انتخاب یک نمونه از مواد آموزشی را برای گروه سنی ۹-۶ سال و ۱۲-۹ سال، قابلیت‌های آن را برای پرورش مهارت‌های تفکر (مهارت‌ها، ویژگی‌ها، مضامین) بررسی و گزارش نماید.

فصل ۵: برنامه‌ریزی و آموزش

برنامه‌ریزی و انتخاب داستان / فیلم / ... و ارزش‌یابی آن‌ها براساس در برداشتن ابعاد فلسفی و انواع تفکر عناصر داستان‌های فلسفی یا فکری

- حیرت
- ابهام
- تفکر
- سؤال‌هایی که به آسانی نمی‌توان پاسخ داد.
- بررسی عناصر فوق از طریق تفحص در قرآن/ افسانه‌های کهن و ...
- آماده شدن برای هدایت مباحثات
- تعیین آداب بحث
- تدوین مقررات بحث
- ایجاد محیط حمایت‌گر
- فرایند کند و کاو فلسفی

- ایجاد حیرت فلسفی (با خواندن داستان، نمایش فیلم و ...)
- استخراج سؤال‌ها از داستان، فیلم و ...
- گروه‌بندی سؤال‌ها
- شناسایی موضوع یا تم مشترک برای بحث
- هدایت بحث و عناصر آن با استفاده از فنون پرسشگری
- چه چیز؟ (عناوین / مفاهیم / معانی / سؤال‌ها)
- چگونه؟ (فرایندها / مهارت‌های استدلال و سطوح بالای تفکر و انواع آن)
- استدلال قیاسی
- استدلال استقرایی
- تعمیم‌دهی

○ استدلال فرضیه‌ای

○ استدلال تحلیلی

- راهکارهایی برای غنی‌سازی بحث
- به کارگیری دقیق جنبه‌های زبان و دستور زبان و واژه‌های فنی
- پیوند با دانش قبلی دانش‌آموز
- پیوند با دنیای واقعی

فرایند تعامل

- نقش معلم
  - نقش دانش‌آموز و همسالان (ارائه ایده، ساختن ایده‌ها بر پایه تجزیه و تحلیل و نقد ایده‌های خود و دیگران، و ...)
- ارزش‌یابی

- ارزش‌یابی معلم از روند پیشرفت دانش‌آموزان
- ارزش‌یابی معلم از روند آموزش
- خودارزش‌یابی دانش‌آموزان
- ارزیابی از همسالان
- بازخورد و اصلاح

تکلیف عملکردی:

- یک نمونه فعالیت یادگیری برای آموزش مهارت‌های تفکر طراحی، اجرا و نتایج آن را ارزش‌یابی و گزارش کند. در اجرای فعالیت رعایت نکات زیر ضروری است:
- مجموعه‌ای از قوانین را برای بحث، متناسب با دانش‌آموزان گروه‌های سنی دوره‌های ابتدایی تبیین کنند.
  - فعالیت (داستانی / بازی ...) را براساس معیارهای مذکور متناسب با هر گروه سنی دو دوره ابتدایی انتخاب کنند.
  - دانش‌جویان جهت آمادگی سؤالاتی از داستان / بازی .... منتخب طرح کنند.
  - بعد از خواندن داستان / بازی و .... منتخب خود و طرح سؤال‌های دانش‌آموزان یک سؤال را برای شروع بحث برگزینند و بحث را به مدت ۳۰-۴۰ دقیقه ادامه دهند.
  - فرایند کار خود را مورد تأمل قرار داده و گزارشی در مورد آن تهیه کنند. (حداکثر ۲۰۰ کلمه)
  - پاسخ دهند که کدام بخش از فعالیت برای ایشان آسان بوده است؟
  - کدام بخش از فعالیت برای ایشان بسیار سخت بوده است؟ چه مشکلاتی داشته‌اند؟
  - چه واکنش‌هایی را از سوی دانش‌آموزان دریافت کرده‌اند؟

محیط یادگیری حمایت‌گر

- یادگیرنده محور
- حمایت اجتماعی / مشارکتی
- درگیری آموزشی
- روشن بودن ملاک‌های کیفیت عملکرد
- خود راهبری
- آماده‌سازی فضا

- تدریس با استفاده از رسانه‌های متنوع (پاسخگویی به سبک‌های شناختی و یادگیری)
- به رسمیت شناختن تفاوت‌های دانش‌آموزان
- احترام به فرهنگ‌های گوناگون
- افزایش مشارکت همه دانش‌آموزان
- ایجاد حس گروهی

تکلیف یادگیری:

یک موقعیت آموزشی/ تربیتی در سطح مدرسه/ کلاس درس را به جهت رعایت معیارهای محیط یادگیری حمایت گرمشاهده، و گزارش نماید

۳. راهبردهای تدریس و یادگیری

مطالعه فردی و تهیه خلاصه نظام مند از منابع علمی در زمینه رویکردهای برنامه‌های درسی در آموزش تفکر، روش‌های پرورش تفکر، در سمینارهای کلاسی. استفاده از شیوه مطالعه موردی در بررسی عملکرد/ رفتار کودکان، کارگیری راهبرد حل مسئله در طراحی، اجرا و ارزیابی فعالیت یادگیری و شیوه مشارکتی در ارزیابی ظرفیت فعالیت‌های یادگیری طراحی شده برای آموزش مهارت‌های پرورش تفکر در سطح کلاس درس.

۴. منابع آموزشی

۵. راهبردهای ارزشیابی یادگیری

ارزشیابی پایانی: ۵ نمره
 ارزشیابی فرآیند: عملکرد دانشجو در فعالیت‌های یادگیری پیش‌بینی شده و مشارکت در فعالیت‌ها ۵ نمره
 ارزشیابی پوشه کار: مجموعه تکالیف عملکردی ۱۰ نمره
 ارزشیابی از یادگیرنده بر اساس تکالیف یادگیری در طول ترم، تکالیف عملکردی و آزمون پایان ترم انجام می‌شود. مبنای ارزشیابی تکالیف (یادگیری و عملکردی) ملاک‌ها و سطوح پیامدهای یادگیری تعیین شده است.

پیوست ۱- مشخصات تدوین کنندگان برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته

رشته آموزش ابتدایی

موضوع: بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی

مجری: معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه فرهنگیان

رئیس کارگروه: سرکار خانم آمنه احمدی

اعضای کارگروه بازنگری برنامه درسی دوره کارشناسی پیوسته رشته علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی (به ترتیب حروف الفبا):

سرکار خانم آمنه احمدی، سرکار خانم دکتر تهمینه بازگیر، سرکار خانم دکتر فاطمه رضانی و سرکار خانم منصوره مهدوی هزاوه.

تدوین کنندگان سرفصل دروس عمومی ویژه فرهنگیان:

سرکار خانم فاطمه زهرا احمدی، جناب آقای دکتر هادی دهقانی یزدلی، جناب آقای دکتر محمد داوودی.

تدوین کنندگان سرفصل دروس تربیت اسلامی:

جناب آقای دکتر علیرضا صادق زاده قمصری، جناب آقای دکتر محمد حسنی، سرکار خانم دکتر شهین ابروانی، سرکار خانم دکتر نرگس سجادی، جناب آقای دکتر محمود نوذری و سرکار خانم منصوره مهدوی هزاوه.

تدوین کنندگان سرفصل دروس تربیتی و تربیتی-موضوعی:

جناب آقای دکتر نعمت اله موسی پور، سرکار خانم آمنه احمدی، سرکار خانم منصوره مهدوی هزاوه، سرکار خانم عاطفه عطاران، سرکار خانم نگار الهمیان، سرکار خانم مریم قاسمی، سرکار خانم دکتر مرجان کیان، جناب آقای دکتر محمد دادرسی و جناب آقای صادق نبوی.

تاریخ تصویب برنامه اصلی: ۱۳۷۲/۰۸/۳۰

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۵/۰۱/۲۶

